

Załącznik nr 1 - Zestawienie uwag interesariuszy wraz z ustosunkowaniem się do nich przez IZ RPO WZ

imię i nazwisko/ nazwa organizacji	Nr uwagi	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko IZ
Andrzej Kolpacki/Humaneo	1	Strona 377 Działanie 8.10 Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno- komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych Punkt 9 Nazwa i krótki opis działania/podziałani a Akapit 6 Cyt. W przypadku szkoleń i kursów realizowanych w zakresie umiejętności dotyczących TIK, zakres wsparcia obejmuje kursy lub	W przywołanym zapisie wskazano bezpośrednio znak towarowy, jakim jest komercyjny system certyfikacji kompetencji informatycznych ECDL. Na rynku istnieje wiele systemów certyfikacji kompetencji informatycznych, zgodnych z założeniami Europejskiej Ramy Kwalifikacji, posiadających sformalizowane procedury dotyczące procesu kształcenia i walidacji kwalifikacji, m.in. Microsoft, ECCC – European Computer Competence Certificate. Proponujemy wprowadzenie zapisów opisujących w sposób ogólny usługę edukacyjną w zakresie TIK bez wskazywania marki, z naciskiem na opis standardu jakości przedstawiony w zakresie 7, 5 i 4 obszarów umiejętności komputerowych przedstawionych w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020, str. 58.	Nieuzasadnionym jest honorowanie w projektach współfinansowanych ze środków publicznych tylko jednego systemu certyfikacji, jakim jest ECDL. Działania takie prowadzące do kierowania publicznymi środkami do jednej firmy będącej właścicielem tejże marki, podejmowane przez instytucje publiczne, prowadzą do uprzywilejowanego traktowania jednego podmiotu i umacniania jego monopolistycznej pozycji na rynku z pominięciem przy tym Prawa Zamówień Publicznych. Przywołanie znaku towarowego wskazuje Beneficjentom, a także instytucjom publicznym wybór wskazanego produktu na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu, pozbawiając ich możliwości zastosowania innego standardu, co przyczynia się do mniejszej efektywności i trafności zadań przewidzianych w ramach projektów. Zachowanie tej formy zapisu będzie negatywnie oddziaływać na procedurę zamówień publicznych, przyczyniając się do ograniczania konkurencji w obszarze realizacji szkoleń z zakresu TIK. Standardy ustanowione zarówno w prawie polskim, jak i w prawie Unii Europejskiej jednoznacznie wskazują na obowiązek zachowania konkurencji przy wydatkowaniu środków publicznych (w tym także pochodzących z programów unijnych). Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. Nr 907) zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców. „Obowiązek przestrzegania zasady uczciwej konkurencji przez zamawiającego zarówno na etapie przygotowania, jak i prowadzenia postępowania znajduje swój wyraz w przepisach odnoszących się do poszczególnych instytucji i rozwiązań ustawowych. W szczególności warto zwrócić uwagę na regulacje odnoszące się do opisu przedmiotu zamówienia i warunków stawianych wykonawcom ubiegającym się o udzielenie zamówienia. Na etapie ich określania przez zamawiającego może dojść do próby ograniczenia konkurencji przez zawężenie kręgu wykonawców ponad potrzebę zapewnienia, że zamówienie będzie wykonywać wykonawca wiarygodny i zdolny do jego realizacji. W zakresie przedmiotu zamówienia takie ograniczenie, nieuzasadnione celem udzielania zamówienia, może polegać na wskazaniu wąskiej grupy (bądź jednego) produktów lub usług.” – tak M.Stachowiak, Komentarz do ustawy Prawo zamówień publicznych.	Zgodnie z informacją otrzymaną z MIIr, wymóg dotyczący ograniczenia systemu certyfikacji do ECDL zostanie usunięty z Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. W związku z tym, zapisy SOOP zostaną dostosowane do zapisów powyższych Wytycznych.

	2	<p>Strona 378</p> <p>Działanie 8.10 Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych</p> <p>Treść przepisu 164 w stopce Cyt. ...W przypadku szkoleń i kursów realizowanych w zakresie umiejętności dotyczących TIK, zakres wsparcia obejmuje kursy lub szkolenia kończące się certyfikatem potwierdzającym</p>	<p>W przywołanym zapisie wskazano bezpośrednio znak towarowy, jakim jest komercyjny system certyfikacji kompetencji informatycznych ECDL. Na rynku istnieje wiele systemów certyfikacji kompetencji informatycznych, zgodnych z założeniami Europejskiej Ramy Kwalifikacji, posiadających sformalizowane procedury dotyczące procesu kształcenia i walidacji kwalifikacji, m.in. Microsoft, ECC – European Computer Competence Certificate. Proponujemy wprowadzenie zapisów opisujących w sposób ogólny usługę edukacyjną w zakresie TIK bez wskazywania marki, z naciskiem na opis standardu jakości przedstawiony w zakresie 7, 5 i 4 obszarów umiejętności komputerowych przedstawionych w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020, str. 58.</p>	<p>Nieuzasadnionym jest honorowanie w projektach współfinansowanych ze środków publicznych tylko jednego systemu certyfikacji, jakim jest ECDL. Działania takie prowadzące do kierowania publicznymi środkami do jednej firmy będącej właścicielem tejże marki, podejmowane przez instytucje publiczne, prowadzą do uprzywilejowanego traktowania jednego podmiotu i umacniania jego monopolistycznej pozycji na rynku z pominięciem przy tym Prawa Zamówień Publicznych. Przywołanie znaku towarowego wskazuje Beneficjentom, a także instytucjom publicznym wybór wskazanego produktu na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu, pozbawiając ich możliwości zastosowania innego standardu, co przyczynia się do mniejszej efektywności i trafności zadań przewidzianych w ramach projektów. Zachowanie tej formy zapisu będzie negatywnie oddziaływać na procedurę zamówień publicznych, przyczyniając się do ograniczania konkurencji w obszarze realizacji szkoleń z zakresu TIK.</p> <p>Standardy ustanowione zarówno w prawie polskim, jak i w prawie Unii Europejskiej jednoznacznie wskazują na obowiązek zachowania konkurencji przy wydatkowaniu środków publicznych (w tym także pochodzących z programów unijnych). Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. Nr 907) zamawiający przygotowuje i przeprowadza postępowanie o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji oraz równe traktowanie wykonawców.</p> <p>„Obowiązek przestrzegania zasady uczciwej konkurencji przez zamawiającego zarówno na etapie przygotowania, jak i prowadzenia postępowania znajduje swój wyraz w przepisach odnoszących się do poszczególnych instytucji i rozwiązań ustawowych. W szczególności warto zwrócić uwagę na regulacje odnoszące się do opisu przedmiotu zamówienia i warunków stawianych wykonawcom ubiegającym się o udzielenie zamówienia. Na etapie ich określania przez zamawiającego może dojść do próby ograniczenia konkurencji przez zawężenie kręgu wykonawców ponad potrzebę zapewnienia, że zamówienie będzie wykonywać wykonawca wiarygodny i zdolny do jego realizacji. W zakresie przedmiotu zamówienia takie ograniczenie, nieuzasadnione celem udzielania zamówienia, może polegać na wskazaniu wąskiej grupy (bądź jednego) produktów lub usług.” – tak M.Stachowiak, Komentarz do ustawy Prawo zamówień publicznych.</p>	<p>Zgodnie z informacją otrzymaną z MIIIR, wymóg dotyczący ograniczenia systemu certyfikacji do ECDL zostanie usunięty z Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020. W związku z tym, zapisy SOOP zostaną dostosowane do zapisów powyższych Wytycznych.</p>
Tomasz Wyroślak PROCYON Sp. z o.o.	3	<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPOWZP 2014-20</p> <p>Działanie 2.1 – Kreowanie zachowań energooszczędnych</p>	<p>Rozszerzenie typów beneficjentów o przedsiębiorstwa</p>	<p>Biura architektoniczne i konstrukcyjne, producenci materiałów budowlanych oraz firmy budowlane zdobywają coraz większą PRAKTYCZną wiedzę w zakresie projektowania i wytwarzania konstrukcji energooszczędnych zgodnych z nadchodzącą „Dyrektywą 2020”. Tym samym podmioty te mogą mieć bardzo duży wpływ na kreowanie zachowań energooszczędnych w gospodarce. Firma PROCYON będąca producentem prefabrykowanych domów pasywnych certyfikowanych przez europejskie instytuty np. niemieckie Darmstadt, polski NFOŚiGW czy szwedzki FABY od ponad dwóch lat kreuje zachowania energooszczędne wśród odbiorców prywatnych, biznesowych oraz publicznych. Z tego też powodu uważamy, iż powinniśmy być beneficjentem Działania 2.1 gdyż wiedza, którą mamy do przekazania jest kluczowa do rozwoju świadomości i postaw energooszczędnych.</p>	<p>Projekty przewidziane w zakresie działania 2.1 mają być uzupełniające w odniesieniu do działań transportu miejskiego niskoemisyjnego. Mają wpływać w pierwszej kolejności na świadomość ekologiczną związaną z transportem i przekładać się na myślenie proekologiczne w tym zakresie. W związku z powyższym jako beneficjentów zaplanowano jst, którzy w bezpośredni sposób odpowiadają za transport zbiorowy i którzy będą mogli łączyć działania uzupełniające z działaniami wiodącymi. W zakresie budownictwa pasywnego przewidziano jedynie pilotażowy jeden projekt/obiekt. Jednakże nie stoi na przeszkodzie abyście si pastwo dzieliili swoją wiedza z jst i poprzez czynna współpracę z sektorem publicznym wdrażali pastwa know how.</p>

Katarzyna Milc	4	Działanie 2.12 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł	Wsparcie powinno być kierowane do szerszego grona odbiorców niż tylko do przedsiębiorstw energetycznych oraz podmiotów wytwarzających energię na własne potrzeby. Lista odbiorców powinna być rozszerzona tak, aby umożliwić budowę instalacji OZE przez podmioty, które nie wykorzystują energii do własnych potrzeb, ale dzięki realizacji inwestycji (polegającej na budowie, rozbudowie, modernizacji jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim w oparciu o biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych) realizują cele działania.	Takie same ograniczenie odbiorców w działaniu 2.12, co w działaniu 2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi sprawi, że w ramach obu działań będzie możliwe dofinansowanie tylko dokładnie takich samych działań. W obecnym kształcie oba działania praktycznie się nie różnią. Aby rozdzielanie tych dwóch działań miało sens, lista odbiorców działania 2.12 powinna być szersza. Obecne rozwiązanie faworyzuje podmioty, które wykorzystują energię (dając im do dyspozycji dwa działania), a dyskryminuje podmioty, które jej na dużą skalę nie wykorzystują i są z natury bardziej przyjazne środowisku. Ograniczenie podmiotowe sprawia, że jednocześnie ogranicza się możliwość osiągnięcia celów działania.	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na jego brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO. Katalog beneficjentów w działaniach 2.11 i 2.12 jest dość obszerny. Wydaje się, że podmioty wytwarzające energię mogą być albo przedsiębiorstwami energetycznymi w myśl ustawy Prawo energetyczne albo podmiotami wytwarzającymi energię na własne potrzeby. Nie zidentyfikowaliśmy innych rodzajów podmiotów, a oba wymienione są dopuszczone do otrzymania wsparcia. Jeśli chodzi o różnicę między działaniami 2.11 i 2.12 to polega ona na bezpośrednim efekcie zmniejszenia emisji z lokalnych źródeł wytwarzania energii. W działaniu 2.11 wsparcie otrzymują podmioty likwidujące źródła emitujące zanieczyszczenia, a w działaniu 2.12 wsparcie otrzymują nowe źródła bez konieczności udowadniania likwidacji uciążliwych źródeł.
Nieruchomości i Opłaty Lokalne	5	2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	„W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb”. Proszę o wyjaśnienie pojęcia „mapa potrzeb”. Jeśli użyte pojęcie dotyczy regionalnej mapy potrzeb zdrowotnych proszę o wskazanie źródła w celu jej przeanalizowania.	Pojęcie nieprecyzyjne.	W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb o których mowa w art. 95a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.). Mapy potrzeb powstaną na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie zakresu treści map potrzeb zdrowotnych (Dz.U. 2015 poz. 458).
	6	2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	„W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb”. Proszę o wyjaśnienie pojęcia „mapa potrzeb”. Jeśli użyte pojęcie dotyczy regionalnej mapy potrzeb zdrowotnych proszę o wskazanie źródła w celu jej przeanalizowania.	Pojęcie nieprecyzyjne.	W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb o których mowa w art. 95a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.). Mapy potrzeb powstaną na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie zakresu treści map potrzeb zdrowotnych (Dz.U. 2015 poz. 458).
Jadwiga Kamińska Urząd Miejski w Mirostawcu	7	Działanie 2.7 Modernizacja energetyczna, obiektów użyteczności publicznej.	Brak określenia kwalifikowalności wydatków w przypadku wynajmowania części pomieszczeń w budynku użyteczności publicznej.	Gmina jest właścicielem budynku a niektóre pomieszczenia wynajmuje na np. aptekę, gabinety lekarzy rodzinnych. Pozostała część budynku zajmowana jest przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Z SzOOP nie wynika czy koszty kwalifikowane dotyczą całości budynku czy też będą dotyczyły części budynku. Np. wyłączona będzie część wynajmowana na działalność.	Kwalifikowalność wydatków zostanie określona na poziomie regulaminu konkursu.

	8	Działanie 2.7 Modernizacja energetyczna, obiektów użyteczności publicznej.	Określono, że ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne.	Taki zapis Beneficjent odczytuje, że oprócz złożenia wniosku aplikacyjnego, dokumentacji technicznej wymaganej prawem budowlanym, konieczne będzie złożenie tylko audytów energetycznych. Natomiast nie będzie konieczne posiadanie np. : 1. Strategii Rozwoju Gminy czy Programu Rozwoju Lokalnego (obowiązywał w latach 2007-2009) 2. Studium Wykonalności obowiązywał w latach 2007-2013) Tego rodzaju dokumenty wymagają dłuższego czasu na opracowanie i określenie ich dopiero w ogłoszeniu o naborze postawiłoby Beneficjentów w trudnej sytuacji.	Tak. Jednym z załączników do wniosku o dofinansowanie będzie audyt energetyczny. Nie zastąpi on z pewnością wszystkich innych koniecznych do oceny projektu załączników. Wydaje się, że oprócz niezbędnych pozwoleń, dokumentów finansowych będzie konieczne także przedstawienie studium wykonalności. Choć zakres wszystkich niezbędnych załączników zostanie określony na etapie regulaminu konkursu i po zatwierdzeniu kryteriów oceny projektów przez Komitet Monitorujący.
	9	Działanie 2.7 Modernizacja energetyczna, obiektów użyteczności publicznej.	Zapis „W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb” jest niezrozumiały	Beneficjent nie wie, czy w przypadku termomodernizacji budynku będącego siedzibą Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w którym część pomieszczeń jest wynajmowana na cele ochrony zdrowia: gabinety lekarza rodzinnego, apteka będzie mógł korzystać ze wsparcia, czy budynek kwalifikuje się do projektu.	W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb o których mowa w art. 95a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.). Mapy potrzeb powstaną na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie zakresu treści map potrzeb zdrowotnych (Dz.U. 2015 poz. 458).
Adam Kliszcz	10	Szczegółowy opis osi priorytetowych (1.6. Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia) punkt 9 i 21 – Nazwa i opis działania, Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Działanie dotyczy również tworzenia lub rozbudowy mikroprzedsiębiorstw w SSW, które stworzą w sposób długotrwały od 3 miejsc pracy – minimalna dotacja od 1 mln PLN	Program dotyczy terenów, gdzie przedsiębiorczość i kapitał na rozwój jest bardzo ograniczony. Dlatego warto spróbować również wesprzeć najmniejszych przedsiębiorców i najmniejsze inicjatywy, tym bardziej, iż utrzymanie miejsca pracy na min. 3 lata nawet o minimalnym wynagrodzeniu jest też dużym wysiłkiem finansowym dla miejscowych firm. Ewentualnie dodatkowe obostrzenie, iż zmniejszenie minimalnego progu byłoby możliwe tylko w branżach w których region się specjalizuje.	Wsparcie w ramach działania 1.6 "Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia" zostało przygotowane z myślą o znaczących inwestycjach przedsiębiorstw w park maszynowy oraz nowe rozwiązania technologiczne, które przyczynić się będą do powstawania znaczącej liczby miejsc pracy, tj. min 10 miejsc pracy. Realizacja przedsięwzięć mniejszej skali może być wspierana za pomocą instrumentów finansowych (zarówno tych aktualnie dostępnych, jak i tych, które będą uruchamiane w ramach działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe) bądź za pomocą dotacji w ramach innych działań (np. w ramach działania 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji - o ile przedsięwzięcie będzie wpisywać się w specjalizację, dla których ogłaszane będą poszczególne konkursy).
Piotr Wołesza/Sup4Nav	11	Opis działania 1.1, s 15, akapit 2	Należy faworyzować prace znajdujące się co najmniej na poziomie TRL 6	Zgodnie z wytycznymi do projektów europejskich SME Instrument. Przeprowadzenie projektu od poziomu TRL 1 do TRL 9 trwa wiele lat i może obniżyć wskaźniki działania	Preferencje dotyczące poziomów gotowości technologicznej (TRL) będą określane w regulaminach poszczególnych konkursów, nie w SOOP.
	12	Opis działania 1.1, s 15, akapit 4	W postępowaniu konkursowym firmy typu spin off, spin out powinny otrzymywać dodatkowe punkty.	Firmy te już współpracują z jednostkami badawczymi	Zapisy uzupełniono.
	13	s 449 wykaz skrótów	Należy dodać definicję spin off – firma, w której mniejszościowe udziały ma Uczelnia, spin-out – firma, która działa w oparciu o licencję udzieloną przez Uczelnię i uiszcza Uczelni opłatę licencyjną	Brak definicji może doprowadzić do nieprawidłowości w ocenie wniosków i przyznawaniu punktów.	Są to powszechnie obowiązujące wytyczne, niebudzące wątpliwości interpretacyjnych dlatego nie ma potrzeby dodawania ich w SOOP

	14	Opis działania 1.1, s 19, punkt 29	Brak form wkładu własnego. Należy maksymalnie rozszerzyć listę form wkładu własnego. Dotyczy również pozostałych opisów działań.	Umożliwi to dostęp do finansowania firmom bez dużego kapitału. Wymaganie posiadania wkładu gotówkowo skutecznie ogranicza możliwości aplikowania o dotacje najsłabszym.	Generalnie w projektach realizowanych przez przedsiębiorstwa wymagane jest wnoszenie wkładu własnego w formie pieniężnej. Ewentualne odstępstwa od tej reguły (w zakresie projektów B+R) będą określone na etapie regulaminów poszczególnych konkursów.
	15	Opis działania 1.4, s 34, punkt 31	Nie określono minimalnej wartości wydatków i to bardzo dobrze. Dotyczy większości opisów działań.	Należy zwrócić uwagę, aby w ogłoszeniu konkursowym takie zapisy zostały zachowane. Umożliwi to dostęp wszystkim firmom do konkursu, a nie tylko najsilniejszym.	Należy mieć na uwadze, iż Instytucja Zarządzająca RPO WZ może w ramach poszczególnych konkursów zaweznać minimalne i maksymalne wartości wydatków kwalifikowalnych podane w SOOP.
	16	Opis wszystkich działań, punkt 26	Nie określono, czy wsparcie będzie w ramach pomocy de minimis?	Istotna informacja, która może ograniczyć liczbę ubiegających się o wsparcie.	W działaniach, w których zakłada się udzielenie pomocy de minimis wskazano w pkt 26 Program pomocowy przygotowany przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
Robert Król / Fundacja Rozwoju Branży Internetowej „Netcamp”	17	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw 27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	pkt. 27. , Typ projektu 2, „Intensywność pomocy (...) można zwiększyć (...) w następujący sposób” należy zapewnić spójność z opisem i obok MŚP oraz „organizacji upowszechniającej wiedzę” wymienić NGO jako organizacje wspierające efektywną współpracę w zakresie publikacji, udostępniania i wykorzystywania wytworzonej wiedzy (w szczególności tej Otwartej).	W opisie czytamy „W przypadku dużych firm preferencją objęte będą projekty podejmowane wspólnie z MŚP lub przewidujące współpracę z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi.”, jednak w zakresie warunków dot. poziomu dofinansowania brakuje preferencji dot. współpracy z NGO.	Poziom dofinansowania określony w pkt 27 działania 1.1 musi być zgodny z zapisami art. 25 rozporządzenia KE 651/2014, który to artykuł określa ramy udzielania pomocy publicznej na projekty badawczo-rozwojowe. W artykule tym nie ma mowy o NGO. Preferencje dla projektów realizowanych przez duże firmy we współpracy z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi zostaną uwzględnione w kryteriach oceny projektów.
	18	Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach Typ beneficjenta	Jako odbiorców wsparcia w projekcie "typ 2" wymienia się instytucje otoczenia biznesu. IOB przyjmują różne formy działalności – w formie spółek ale też organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń). Sugerujemy by oprócz „instytucji otoczenia biznesu” wskazać bezpośrednio NGO jako organizacje które mogą być beneficjentami wsparcia i organizować infrastrukturę B+R.	Organizacje pozarządowe w szczególności działają również jako Instytucje Otoczenia Biznesu – są więc w ciągłym kontakcie z firmami znając ich potrzeby. Znając przekrój problemów lokalnych NGO mogą proponować rozwiązania charakteryzujące się niższymi kosztami niż te, które poniosłyby poszczególne przedsiębiorstwa samodzielnie w związku z zakupem podobnej infrastruktury.	Jeśli organizacja pozarządowa jest Instytucją Otoczenia Biznesu, to jako Instytucja Otoczenia Biznesu może ubiegać się o wsparcie w ramach przedmiotowego działania.
	19	Działanie 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Sugerujemy by w zakresie limitów i ograniczeń zamienić ograniczenie „Maksymalna kwota wsparcia jednej edycji programu akcelacyjnego” na „średnia kwota wsparcia jednej edycji” oraz podniesienie średniej kwoty do 150 000 zł.	W zakresie limitów i ograniczeń w realizacji projektów wskazane zostało, że jedna edycja programu akcelacyjnego może uzyskać maksymalne wsparcie 100 000 zł, jednakże wstępna ocena kosztów wykonana przez Fundację we współpracy ze Szczecińskim Parkiem Naukowo-Technologicznym wskazuje potrzebę zainwestowania ok. 200 tys. zł w realizację programu w 1 roku działalności i maleje w kolejnych. Sugerujemy więc, by usunąć to ograniczenie, bądź ograniczyć przez zastosowanie słowa "średni koszt na edycję", podnosząc go jednocześnie do poziomu 150 000 zł.	Uwaga uwzględniona częściowo. Limity wartości wsparcia dla jednej edycji programu akcelacyjnego zostały oszacowane m.in. na podstawie dostępnej alokacji jak i wskaźników oszacowanych dla tego typu wsparcia. Zapis dot. limitu zostanie zmieniony na: "Średnia kwota wsparcia jednej edycji programu akcelacyjnego nie może przekroczyć 100 000 zł."

Nadleśnictwo Drawsko	20	II Oś priorytetowa - Gospodarka niskoemisyjna Działanie 2.7 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej Punkt: - 14 Typ beneficjenta - 21 Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Nadleśnictwo Drawsko wnosi o rozszerzenie typów beneficjenta o Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe oraz o dodanie budynków przynależnych jednostkom jako obiekty mogące zostać objęte projektem termomodernizacyjnym.	Jednostki Lasów Państwowych –Nadleśnictwa - również mają w swoim zarządzie budynki użyteczności publicznej siedziba Nadleśnictwa – budynek biurowy , leśniczówki – budynki biurowo - kancelaryjne Leśniczycznych terenowych. Miejsca te służą społecznościom lokalnym, są miejscem w którym zarówno odbywa się szeroko rozumiana edukacja ekologiczna, prośrodowiskowa dzieci, młodzieży i dorosłych jak również wykonywane są codzienne obowiązki służbowe. Lasów Państwowych nie należy wiązać wyłącznie ze sprzedażą drewna, jest to jednostka której działalność zdecydowanie określa się jako wielofunkcyjną.	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO. Ewentualne rozszerzenie katalogu beneficjentów wiązałoby się z otwarciem procesu renegeacji programu. Propozycja zostanie rozważona podczas najbliższej aktualizacji programu. Podział na krajowy i regionalny poziom wsparcia jest regulowany przez Linie demarkacyjną. Dokument ten dotyczy wszystkich programów regionalnych i krajowych finansowanych z EFRR i FS (w tym POIiŚ). W obszarze modernizacji energetycznej budynków publicznej wsparcie mogą otrzymać wyłącznie budynki publiczne których dysponentem są jednostki samorządu terytorialnego. Pozostałe podmioty mogą ubiegać się o wsparcie w programach krajowych (w tym POIiŚ).
Michał Zdanowski Grupa Doradcza Meritum	21	Działanie 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji, punkt 10 Cele szczegółowe działania	Czy w ramach działania wspierane będą również inwestycje w ramach których wykonane zostaną roboty budowlane? Czy roboty budowlane będą stanowiły koszt kwalifikowany w ramach działania?	Część inwestycji realizowanych przez przedsiębiorstwa wymaga również wykonania robót budowlanych, które są niezbędne do wdrożenia pozostałych elementów inwestycji jak np. linii technologicznej. W związku z powyższym niemożliwe wydaje się zrealizowania zakresu rzeczowego projektu bez wykonania robót budowlanych. Ponadto biorąc pod uwagę fakt, iż jedną z inteligentnych specjalizacji jest turystyka i zdrowie oraz katalog kodów PKD, które się na nią składają powołuje, iż w praktyce zdecydowana większość inwestycji tego typu polega w większości lub w całości na wykonaniu robót budowlanych polegających na budowie nowych ośrodkowych wypoczynkowych, rozbudowie i/lub modernizacji istniejących ośrodków. W istniejącym stanie rzeczy zapisy Uszczegółowienia RPO WZ 2014-2020 pomijają kwestie robót budowlanych, które jak pokazuje praktyka będą kluczowe dla rozwoju branży składającej się na inteligentną specjalizację.	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.
	22	Działanie 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji, punkt 10 Cele szczegółowe działania	Czy w ramach działania wspierane będą również inwestycje w ramach których zakupione zostaną nieruchomości zabudowane lub niezabudowane? Czy zakup nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych będzie stanowił koszt kwalifikowany projektu?	Część przedsiębiorstw działających w branży turystycznej w celu rozbudowy istniejącej bazy noclegowej zobligowana jest do zakupu nieruchomości niezabudowanych lub zabudowanych w celu pozyskania dodatkowej powierzchni na której wybudowana lub dobudowane zostaną obiekty tworzące infrastrukturę noclegową. Alternatywnym rozwiązaniem jest zakup istniejących nieruchomości zabudowanych na których następnie przeprowadzone zostaną roboty budowlane/adaptacyjne/modernizacyjne w celu rozbudowy bazy noclegowej lub bazy rekreacyjno-wypoczynkowej. Biorąc pod uwagę fakt, iż jedną z inteligentnych specjalizacji jest turystyka i zdrowie w ramach zapisów dla działania 1.5 powinny znaleźć się zapisy odzwierciedlające specyfikę inwestycji realizowanych przez branżę która składa się na jedną z Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego.	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów. Limity na zakup nieruchomości zostały określone w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020
	23	Działanie 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji, punkt 10 Cele szczegółowe działania	Obecne zapisy ukierunkowane są wyłącznie na przedsiębiorstwa produkcyjne i nie uwzględniają faktu, iż część Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji ukierunkowana jest na działalność usługową jak np. usługi przyszłości czy też turystyka i zdrowie. W istniejącym stanie rzeczy projekty z RIS ukierunkowane na usługi nie wpisują się w cele działania.	W celu efektywnego wsparcia wszystkich Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji wydaje się zasadne dostosowanie zapisów do charakteru poszczególnych RIS w celu zapewnienia równych szans projektom i zapewnienia ich zgodności z celami działania.	Zapisy SOOP wskazują, iż wsparcie w ramach przedmiotowego działania jest ukierunkowane min. na wykreowanie nowego lub zasadniczo ulepszonego produktu/usługi. Należy mieć na uwadze, że (podobnie jak miało to miejsce w poprzedniej perspektywie finansowej) innowacja produktowa odnosi się zarówno do nowych wyrobów, jak i usług.

	24	Działanie 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji, punkt 10 Cele szczegółowe działania	Obecne zapisy nie uwzględniają możliwości zakupu specjalistycznych środków transportu, które w określonych rodzajach działalności mogą być kluczowe dla realizacji inwestycji, czy ich zakup będzie kosztem kwalifikowanym w ramach działania?	Realizacja określonych rodzajów inwestycji wymaga zakupu specjalistycznych środków transportu, które będą nieodłącznym elementem projektu warunkującym jego prawidłową realizację. W związku z powyższym zasadne wydaje się uznanie ich zakupu za koszt kwalifikowany w ramach projektu	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.
	25	Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia, punkt 10 Cele szczegółowe działania	Minimalna liczba etatów utworzonych w ramach projektu określona jako 10 wydaje się zbyt wysoka w stosunku do potencjału projektów realizowanych na obszarze SSW. W związku z powyższym zasadne wydaje się obniżenie minimalnej liczby etatów do np. 5 przy jednoczesnym obniżeniu kwoty dofinansowania przypadających na taką liczbę miejsc pracy do 1 mln pln. Nie określono w ramach działania możliwości otrzymania dofinansowania w kwocie niższej niż 2 mln pln przy jednoczesnym utworzeniu 10 etatów. Nie określono minimalnego okresu trwałości etatów, które zostaną utworzone w ramach projektu	Wartość dofinansowania określona na 2 mln pln na którą przypada 10 etatów wydaje się być wygórowana ponieważ poziom dofinansowania dla mikro i małych przedsiębiorstw tj. 55% powoduje, iż otrzymanie dofinansowania w kwocie 2 mln wymaga realizacji projektu o wartości ponad 3 636 000 PLN kosztów kwalifikowanych, co wydaje się być wartością zbyt wygórowaną w stosunku do realnej wartości projektów realizowanych na SSW.	Wsparcie w ramach działania 1.6 "Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia" zostało przygotowane z myślą o znaczących inwestycjach przedsiębiorstw w park maszynowy oraz nowe rozwiązania technologiczne, które przyczyniać się będą do powstawania znaczącej liczby miejsc pracy, tj. min 10 miejsc pracy. Realizacja przedsięwzięć mniejszej skali może być wspierana za pomocą instrumentów finansowych (zarówno tych aktualnie dostępnych, jak i tych, które będą uruchamiane w ramach działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe) bądź za pomocą dotacji w ramach innych działań (np. w ramach działania 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji - o ile przedsięwzięcie będzie wypisywać się w specjalizację, dla których ogłaszane będą poszczególne konkursy). Przedsiębiorca może się ubiegać o niższą kwotę dofinansowania niż wskazane wartości maksymalne. Należy mieć na uwadze, że kwota dofinansowania powinna być wypadkową poziomu dofinansowania (którego maksymalne pułapy wynikają z przepisów o pomocy publicznej) oraz rzeczywistych kosztów
	26	Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia, punkt 10 Cele szczegółowe działania	Obecne zapisy nie uwzględniają możliwości zakupu specjalistycznych środków transportu, które w określonych rodzajach działalności mogą być kluczowe dla realizacji inwestycji, czy ich zakup będzie kosztem kwalifikowanym w ramach działania?	Realizacja określonych rodzajów inwestycji wymaga zakupu specjalistycznych środków transportu, które będą nieodłącznym elementem projektu warunkującym jego prawidłową realizację. W związku z powyższym zasadne wydaje się uznanie ich zakupu za koszt kwalifikowany w ramach projektu	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.
	27	Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia, punkt 10 Cele szczegółowe działania	Czy w ramach działania wspierane będą również inwestycje w ramach których zakupione zostaną nieruchomości zabudowane lub niezabudowane? Czy zakup nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych będzie stanowił koszt kwalifikowany projektu?	Realizacja części projektów wymaga zakupu nieruchomości niezabudowanych lub zabudowanych jako elementów niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu w związku z powyższym zasadne wydaje się włączenie ich do kosztów kwalifikowanych działania.	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów. Limity na zakup nieruchomości zostały określone w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

28	Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia, punkt 10 Cele szczegółowe działania	Obecne zapisy ukierunkowane są wyłącznie na przedsiębiorstwa produkcyjne i nie uwzględniają faktu, iż część projektów ukierunkowana jest na działalność usługową jak np. turystyka, rekreacja itp. W istniejącym stanie rzeczy projekty ukierunkowane na usługi nie wpisują się w cele działania.	W celu efektywnego wsparcia wszystkich projektów wydaje się zasadne dostosowanie zapisów do charakteru poszczególnych projektów w celu zapewnienia równych szans projektom i zapewnienia ich zgodności z celami działania.	Zapisy SOOP zostały zmienione. Wsparcie w ramach przedmiotowego działania będzie ukierunkowane na wsparcie zarówno przedsiębiorstw produkcyjnych jak i usługowych, z zastrzeżeniem, iż celem działania jest wsparcie rozwojowych inwestycji przedsiębiorstw przekładających się na stworzenie trwałych miejsc pracy.
29	Działanie 1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM), punkt 10 Cele szczegółowe działania	Czy w ramach działania wspierane będą również inwestycje w ramach których wykonane zostaną roboty budowlane? Czy roboty budowlane będą stanowiły koszt kwalifikowany w ramach działania?	Część inwestycji realizowanych przez przedsiębiorstwa wymaga również wykonania robót budowlanych, które są niezbędne do wdrożenia pozostałych elementów inwestycji jak np. linii technologicznej. W związku z powyższym niemożliwe wydaje się zrealizowania zakresu rzeczowego projektu bez wykonania robót budowlanych. W przypadku branży turystycznej, rekreacyjnej i sportowej większość inwestycji tego typu polega w większości lub w całości na wykonaniu robót budowlanych polegających na budowie nowych ośrodkowych wypoczynkowych, rozbudowie i/lub modernizacji istniejących ośrodków. W istniejącym stanie rzeczy zapisy Uszczegółowienia RPO WZ 2014-2020 pomijają kwestie robót budowlanych.	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.
30	Działanie 1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM), punkt 10 Cele szczegółowe działania	Czy w ramach działania wspierane będą również inwestycje w ramach których zakupione zostaną nieruchomości zabudowane lub niezabudowane? Czy zakup nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych będzie stanowił koszt kwalifikowany projektu?	Realizacja części projektów wymaga zakupu nieruchomości niezabudowanych lub zabudowanych jako elementów niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu w związku z powyższym zasadnie wydaje się włączenie ich do kosztów kwalifikowanych działania.	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów. Limity na zakup nieruchomości zostały określone w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.
31	Działanie 1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM), punkt 10 Cele szczegółowe działania	Obecne zapisy nie uwzględniają możliwości zakupu specjalistycznych środków transportu, które w określonych rodzajach działalności mogą być kluczowe dla realizacji inwestycji, czy ich zakup będzie kosztem kwalifikowanym w ramach działania?	Realizacja określonych rodzajów inwestycji wymaga zakupu specjalistycznych środków transportu, które będą nieodłącznym elementem projektu warunkującym jego prawidłową realizację. W związku z powyższym zasadnie wydaje się uznanie ich zakupu za koszt kwalifikowany w ramach projektu	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.
32	Działanie 1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM), punkt 10 Cele szczegółowe działania	Obecne zapisy ukierunkowane są wyłącznie na przedsiębiorstwa produkcyjne i nie uwzględniają faktu, iż część projektów ukierunkowana jest na działalność usługową jak np. turystyka, rekreacja itp. W istniejącym stanie rzeczy projekty ukierunkowane na usługi nie wpisują się w cele działania.	W celu efektywnego wsparcia wszystkich projektów wydaje się zasadne dostosowanie zapisów do charakteru poszczególnych projektów w celu zapewnienia równych szans projektom i zapewnienia ich zgodności z celami działania.	Zapisy SOOP wskazują, iż wsparcie w ramach przedmiotowego działania jest ukierunkowane min. na wykreowanie nowego lub zasadniczo ulepszanego produktu/usługi. Należy mieć na uwadze, że (podobnie jak miało to miejsce w poprzedniej perspektywie finansowej) innowacja produktowa odnosi się zarówno do nowych wyrobów, jak i usług.

	33	Działanie 1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Koszalińskiego-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF), punkt 10 Cele szczegółowe działania	Czy w ramach działania wspierane będą również inwestycje w ramach których wykonane zostaną roboty budowlane? Czy roboty budowlane będą stanowiły koszt kwalifikowany w ramach działania?	Część inwestycji realizowanych przez przedsiębiorstwa wymaga również wykonania robót budowlanych, które są niezbędne do wdrożenia pozostałych elementów inwestycji jak np. linii technologicznej. W związku z powyższym niemożliwe wydaje się zrealizowania zakresu rzeczowego projektu bez wykonania robót budowlanych. W przypadku branży turystycznej, rekreacyjnej i sportowej większość inwestycji tego typu polega w większości lub w całości na wykonaniu robót budowlanych polegających na budowie nowych ośrodkowych wypoczynkowych, rozbudowie i/lub modernizacji istniejących ośrodków. W istniejącym stanie rzeczy zapisy Uszczegółowienia RPO WZ 2014-2020 pomijają kwestie robót budowlanych	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.
	34	Działanie 1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Koszalińskiego-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF), punkt 10 Cele szczegółowe działania	Czy w ramach działania wspierane będą również inwestycje w ramach których zakupione zostaną nieruchomości zabudowane lub niezabudowane? Czy zakup nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych będzie stanowił koszt kwalifikowany projektu?	Realizacja części projektów wymaga zakupu nieruchomości niezabudowanych lub zabudowanych jako elementów niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu w związku z powyższym zasadne wydaje się włączenie ich do kosztów kwalifikowanych działania.	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów. Limity na zakup nieruchomości zostały określone w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.
	35	Działanie 1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Koszalińskiego-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF), punkt 10 Cele szczegółowe działania	Obecne zapisy nie uwzględniają możliwości zakupu specjalistycznych środków transportu, które w określonych rodzajach działalności mogą być kluczowe dla realizacji inwestycji, czy ich zakup będzie kosztem kwalifikowanym w ramach działania?	Realizacja określonych rodzajów inwestycji wymaga zakupu specjalistycznych środków transportu, które będą nieodłącznym elementem projektu warunkującym jego prawidłową realizację. W związku z powyższym zasadne wydaje się uznanie ich zakupu za koszt kwalifikowany w ramach projektu	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.
	36	Działanie 1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Koszalińskiego-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF), punkt 10 Cele szczegółowe działania	Obecne zapisy ukierunkowane są wyłącznie na przedsiębiorstwa produkcyjne i nie uwzględniają faktu, iż część projektów ukierunkowana jest na działalność usługową jak np. turystyka, rekreacja itp. W istniejącym stanie rzeczy projekty ukierunkowane na usługi nie wpisują się w cele działania.	W celu efektywnego wsparcia wszystkich projektów wydaje się zasadne dostosowanie zapisów do charakteru poszczególnych projektów w celu zapewnienia równych szans projektom i zapewnienia ich zgodności z celami działania.	Zapisy SOOP wskazują, iż wsparcie w ramach przedmiotowego działania jest ukierunkowane min. na wykreowanie nowego lub zasadniczo ulepszanego produktu/usługi. Należy mieć na uwadze, że (podobnie jak miało to miejsce w poprzedniej perspektywie finansowej) innowacja produktowa odnosi się zarówno do nowych wyrobów, jak i usług.

<p>Biuro Doradztwa Finansowego eFka Ewa Wróblewska</p>	<p>37</p>	<p>Działanie 1.6. Tworzenie nowych miejsc pracy w obszarze SSW Pkt. 9 minimalna liczba miejsc pracy ... to 10 etatów</p>	<p>Zbyt wysoka liczba tworzonych stanowisk pracy</p>		<p>Wsparcie w ramach działania 1.6 "Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia" zostało przygotowane z myślą o znaczących inwestycjach przedsiębiorstw w park maszynowy oraz nowe rozwiązania technologiczne, które przyczyniać się będą do powstawania znaczącej liczby miejsc pracy, tj. min 10 miejsc pracy. Kluczowe założenia tego działania zostały przygotowane z uwzględnieniem m.in. prowadzonych od kilkunastu miesięcy spotkań i rozmów z jednostkami samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcami działającymi w regionie i planującymi dalsze inwestycje rozwojowe. Należy mieć na uwadze, iż realizacja przedsięwzięć mniejszej skali (w wyniku których także mogą powstawać nowe miejsca pracy) może być wspierana za pomocą instrumentów finansowych (zarówno tych aktualnie dostępnych, jak i tych, które będą uruchamiane w ramach działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe) bądź za pomocą dotacji w ramach innych działań (np. w ramach działania 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji - o ile przedsięwzięcie będzie wpisywać się w specjalizację, dla których ogłaszane będą</p>
	<p>38</p>	<p>Działanie 1.6. Tworzenie nowych miejsc pracy w obszarze SSW Pkt. 21 Limity i ograniczenia w realizacji projektów</p>	<p>10 miejsc pracy – 2 000 000 PLN dofinansowania. Zbyt ostre kryteria.</p>	<p>Powiązane z pkt. powyższym. Należy umożliwić przedsiębiorstwom działającym na obszarach o tak znacznej liczbie deficytów skorzystanie z dofinansowania w mniejszym zakresie niż 2 000 000,00 PLN. Aktywizacja danych terenów nie wymaga aż tak znacznych jednostkowych inwestycji. Korzystniej będzie umożliwić utworzenie większej ilości projektów o mniejszej skali na większej części obszaru, przy zastosowaniu wymogu tworzenia stanowisk pracy, niż utworzenie max. 63 projektów i utworzeniu 630 stanowisk pracy (30 mln EUR, tj. ok. 126 mln PLN/ 2 mln PLN*10 etatów). Nie w każdym miejscu obszaru SSW zaistnieje możliwość budowy przedsiębiorstwa na skalę zatrudnienia +10 etatów.</p>	<p>Wsparcie w ramach działania 1.6 "Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia" zostało przygotowane z myślą o znaczących inwestycjach przedsiębiorstw w park maszynowy oraz nowe rozwiązania technologiczne, które przyczyniać się będą do powstawania znaczącej liczby miejsc pracy, tj. min 10 miejsc pracy. Kluczowe założenia tego działania zostały przygotowane z uwzględnieniem m.in. prowadzonych od kilkunastu miesięcy spotkań i rozmów z jednostkami samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcami działającymi w regionie i planującymi dalsze inwestycje rozwojowe. Należy mieć na uwadze, iż realizacja przedsięwzięć mniejszej skali (w wyniku których także mogą powstawać nowe miejsca pracy) może być wspierana za pomocą instrumentów finansowych (zarówno tych aktualnie dostępnych, jak i tych, które będą uruchamiane w ramach działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe) bądź za pomocą dotacji w ramach innych działań (np. w ramach działania 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji - o ile przedsięwzięcie będzie wpisywać się w specjalizację, dla których ogłaszane będą</p>

	39	Działanie 1.5. Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji Pkt. 10. Cele szczegółowe działania	Działalnie skierowane do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które chcą rozwijać swoją działalność w obszarach regionalnych specjalizacji lub inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego	Katalog PKD inteligentnych specjalizacji jest za wąski. Nie zamieszczono w nim np. PKD 32.50.Z - Produkcja urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne przy równoczesnym m.in. zamieszczeniu PKD 29.10 – produkcja silników i samochodów, autobusów, czy 29.20 – produkcja nadwozi. W wyniku zawężenia katalogu inteligentnych specjalizacji przedsiębiorstwo produkujące wysoce specjalistyczne urządzenia medyczne objęte znakami towarowymi czy patentami, realizujące produkcję głównie na rynki europejskie wykluczone zostało z możliwości ubiegania się o dofinansowanie	Nie istnieje „katalog inteligentnych specjalizacji” oparty o klasyfikację PKD. Inteligentne specjalizacje w naszym województwie nie zostały jeszcze zidentyfikowane (jest to ciągły proces) i raczej nie będą one definiowane w oparciu o klasyfikację PKD lecz o konkretne produkty (lub grupy produktów). Klasyfikacja PKD posłużyła natomiast do zdefiniowania szerszej kategorii – czyli regionalnych specjalizacji jako bazy wyjściowej do identyfikowania inteligentnych specjalizacji. W tej sytuacji uwagę zgłaszającego można jedynie potraktować jako postulat dodania kodu PKD 32.50.Z do zakresu kodów określających regionalne specjalizacje. Tak rozumianą prośbę należy uznać za zasadną. Przy najbliższej okazji kod PKD 32.50.Z zostanie dodany do regionalnych specjalizacji „Przemysł metalowy i maszynowy” oraz „Turystyka i zdrowie”.
	40	Działanie 1.5. Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji Pkt. 17. Alokacja	42 100 000 EUR. Zbyt niska alokacja.	Biorąc pod uwagę środki przeznaczone na Poddziałanie 1.1.3. Inwestycje w nowe technologie RPO WZ na lata 2007 – 2013 w wysokości łącznej 56 837 800 EUR oraz projekty pozostawione na liście rezerwowej planowana do zakontraktowania aktualna pula środków jest zbyt niska w stosunku do potrzeb przedsiębiorstw. Skierowanie środków na B+R ani nie zastąpi, ani nie uzupełni zapotrzebowania przedsiębiorców na inwestycje w maszyny, urządzenia, sprzęt produkcyjny i WNIIP prowadzące do wykreowania nowego lub ulepszanego produktu, zwiększenia efektywności produkcji czy zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego. Pula środków powinna ulec zwiększeniu, co wpłynie na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku europejskim.	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	41	Działanie 1.1. Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw Pkt. 17 Alokacja	29 5000 000 EUR . Zbyt wysoka alokacja	Projekty badawczo – rozwojowe nie są niezbędnym czynnikiem dla aktywizacji i wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku województwa zachodniopomorskiego. Kadra dydaktyczna uczelni nie jest przygotowana do współpracy z sektorem przedsiębiorczości. Teoria znacznie odbiega od praktyki, niezbędnej do prawidłowego procesu produkcji i wytworzenia produktu. Na rynku jedynie nieliczne przedsiębiorstwa zainteresowane są prowadzeniem prac badawczo – rozwojowych związanych z realizowaną przez nie produkcją. Przedsiębiorstwom nie zależy na przeprowadzaniu prac badawczych, jedynie na wdrożeniu już opracowanych technologii umożliwiających im wytworzenie produktu, dzięki któremu rozszerzą rynek, pozyskają nowych kontrahentów, a więc zwiększą swoją konkurencyjność. Poprzez wdrożenie nowych technologii wzrosną ich potencjał produkcyjny, a przez to nastąpi aktywizacja rynku pracy. Prace badawcze nie zwiększą konkurencyjności przedsiębiorstw, nie wpłyną na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań, nie zaktywizują rynku pracy. Planowane do zakontraktowania środki pozostaną niewykorzystane, a te wykorzystane w niewielkim stopniu przyniosą efekt racjonalny dla gospodarki. Analizując wytyczne	Należy mieć na uwadze, iż w ramach negocjacji RPO WZ 2014-2020 z Komisją Europejską ustalono alokacje przeznaczone na poszczególne Cele Tematyczne. Ich wielkość jest ściśle powiązana z wyzwaniami jakie stoją przed każdym z regionów. Instytucja Zarządzająca RPO WZ nie ma w tej chwili możliwości przesuwania środków pomiędzy działaniami z Celu Tematycznego 1 (działania 1.1., 1.2, 1.3) do działań Celu Tematycznego 3 (działania 1.4 - 1.17).
	42	Działalanie 1.2. Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach Pkt. 17 Alokacja	23 846 500 EUR. Zbyt wysoka alokacja	Uwagi, jak powyżej.	Należy mieć na uwadze, iż w ramach negocjacji RPO WZ 2014-2020 z Komisją Europejską ustalono alokacje przeznaczone na poszczególne Cele Tematyczne. Ich wielkość jest ściśle powiązana z wyzwaniami jakie stoją przed każdym z regionów. Instytucja Zarządzająca RPO WZ nie ma w tej chwili możliwości przesuwania środków pomiędzy działaniami z Celu Tematycznego 1 (działania 1.1., 1.2, 1.3) do działań Celu Tematycznego 3 (działania 1.4 - 1.17).

	43	Działanie 1.4. Wdrożenie wyników prac B+R. Pkt. 17 Alokacja	25 000 00 EUR. Zbyt wysoka alokacja	Uwagi, jak powyżej.	Należy mieć na uwadze, iż w ramach negocjacji RPO WZ 2014-2020 z Komisją Europejską ustalono alokacje przeznaczone na poszczególne Cele Tematyczne. Ich wielkość jest ściśle powiązana z wyzwaniem jakie stoją przed każdym z regionów. Instytucja Zarządzająca RPO WZ nie ma w tej chwili możliwości przesuwania środków pomiędzy działaniami z Celu Tematycznego 1 (działania 1.1., 1.2, 1.3) do działań Celu Tematycznego 3 (działania 1.4 - 1.17).
Arkadiusz Niefiedowicz Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wąlczu	44	Działanie 1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych Str. 60	W pkt 14 Typ beneficjenta dopisać : - podmioty jednostek sektora finansów publicznych, zarządzające terenami inwestycyjnymi	Zapis ten pozwoli JSFP, które otrzymały wsparcie w poprzedniej perspektywie na kontynuację działań pro-gospodarczych. Szczególnie gdy inwestycja wynika ze specyficznych potrzeb zainteresowanych inwestorów i jest związana z inwestycją już zrealizowaną.	Biorąc pod uwagę fakt, iż przedsięwzięcia w ramach działania 1.13 będą uzgadniane w ramach Kontraktów Samorządowych podpisywanych przez JST (więc ostatecznie to gmina będzie odpowiadać za ich realizację zgodnie z KS), możliwe jest poszerzenie katalogu beneficjentów, jednakże wyłącznie w granicach dopuszczonych zapisami RPO WZ 2014-2020, tj. "podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi".
	45	8.5 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych str. 342	W pkt 14 Typ beneficjenta dopisać: Uczelnie Wyższe/Państwowe Uczelnie Wyższe/JSFP	Zapis pozwalający na znaczne ograniczenie wydatków związanych z prowadzeniem kompleksowych szkoleń dla nauczycieli objętych KS i osiągnięciem założonych dla niego wskaźników. Ponadto zapis ten pozwoli na przygotowanie spójnych działań oraz synergii z innymi projektami w ramach KS w obszarze edukacji oraz na bieżąco reagowania na potrzeby KS wynikiem w drodze ewaluacji. Zapis ten pozwoli uczelniom, które są partnerami w KS na realizację części zadań, na które wskazuje dokument pn. „Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć edukacyjnych z udziałem śr EFS w obszarze edukacji na lata 2014-20” np. studia podyplomowe, kursy i szkolenia doskonalące dla n-li, organizowanie kursów przygotowawczych dla uczniów na studia, zajęcia prowadzone w szkole wyższej itp. Brak zapisu o tym typie beneficjenta powoduje, że następuje niezgodność z zapisami RPO PI 10a „Kierunkowe zasady wyboru projektu”, gdzie wskazuje się, że warunkiem wsparcia dla tego PI będzie komplementarność z projektami EFS. W tym przypadku zachodzi bezpośredni związek pomiędzy inwestycjami budowlanymi w edukację z działaniami „miękkimi” realizowanymi w ramach Dz. 8.5 i 8.9	Uwaga nie zawiera wyjaśnienia, w jaki sposób rozszerzenie grupy beneficjentów ma się przyczynić do ograniczenia wydatków. Przedstawiony w SOOP zapis jest zgodny z RPO WZ zatwierdzonym przez KE. Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną, dla uczelni i innych podmiotów realizujących kształcenie na poziomie wyższym oraz osób uczestniczących w tymże kształceniu przewidziano wsparcie w ramach PO WER na lata 2014 - 2020, Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju.
	46	8.9 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych – opis działania str.369	W pkt 14 Typ beneficjenta dopisać: Uczelnie Wyższe/Państwowe Uczelnie Wyższe/JSFP	Zapis pozwalający na znaczne ograniczenie wydatków związanych z prowadzeniem kompleksowych szkoleń dla nauczycieli objętych KS i osiągnięciem założonych dla niego wskaźników. Ponadto zapis ten pozwoli na przygotowanie spójnych działań oraz synergii z innymi projektami w ramach KS w obszarze edukacji oraz na bieżąco reagowania na potrzeby KS wynikiem w drodze ewaluacji. Zapis ten pozwoli uczelniom, które są partnerami w KS na realizację części zadań, na które wskazuje dokument pn. „Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć edukacyjnych z udziałem śr EFS w obszarze edukacji na lata 2014-20” np. studia podyplomowe, kursy i szkolenia doskonalące dla n-li, organizowanie kursów przygotowawczych dla uczniów na studia, zajęcia prowadzone w szkole wyższej itp. Brak zapisu o tym typie beneficjenta powoduje, że następuje niezgodność z zapisami RPO PI 10a „Kierunkowe zasady wyboru projektu”, gdzie wskazuje się, że warunkiem wsparcia dla tego PI będzie komplementarność z projektami EFS. W tym przypadku zachodzi bezpośredni związek pomiędzy inwestycjami budowlanymi w edukację z działaniami „miękkimi” realizowanymi w ramach Dz. 8.5 i 8.9	Uwaga nie zawiera wyjaśnienia, w jaki sposób rozszerzenie grupy beneficjentów ma się przyczynić do ograniczenia wydatków. Przedstawiony w SzOOP zapis jest zgodny z RPO WZ zatwierdzonym przez KE. Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną, dla uczelni i innych podmiotów realizujących kształcenie na poziomie wyższym oraz osób uczestniczących w tymże kształceniu przewidziano wsparcie w ramach PO WER na lata 2014 - 2020, Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju.

	47	1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach Str. 23. Pkt 28 Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	W przypadku przygotowania dokumentacji konkursowej należy sprawdzić lub skonsultować możliwość łączenia % -go współfinansowania ze środków publicznych.	Konsultacja na wcześniejszym etapie pozwoli na uniknięcie sytuacji, w której instytucje odpowiedzialne za przyznanie tzw. „wkładu własnego” mogą przyznać wsparcie jedynie, gdy wartość wsparcia będzie na odpowiednim poziomie %	Uwaga ma charakter komentarza.
Adam Bohaterewicz Urząd Miejski w Koszalinie	48	VIII EDUKACJA	Czy w ramach nowej perspektywy finansowej JST będzie mogła się ubiegać o dofinansowanie na rzecz przystosowania wydzielonej części budynku (wraz z wyposażeniem) do pełnienia funkcji miejskiego centrum edukacyjnego?	Infrastruktura zdrowia w regionie wymaga wielu nakładów inwestycyjnych- zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 26 czerwca 2012 r. do końca 2016 roku infrastruktura musi być dostosowana do nowych wymagań, co często wiąże się z przebudową, rozbudową, modernizacją lub budową zupełnie nowych obiektów. Stąd kwota 40 000 000 EUR dla całego Województwa Zachodniopomorskiego jest stanowczo za mała.	Celem konsultacji SZOP nie jest wstępna ocena kwalifikowalności konkretnych przedsięwzięć, tylko weryfikacja treści SZOP, tj. kluczowych założeń do wdrażania poszczególnych działań RPO WZ 2014 – 2020. Natomiast informacje o potencjalnych źródłach finansowania poszczególnych przedsięwzięć można uzyskać w Punktach Informacji Funduszy Europejskich: http://www.rpo.wzp.pl/punkty-informacyjne-funduszy-europejskich
Małgorzata Szewczuk/ Szpital Powiatowy w Gryfinie sp. z o.o.	50	IX. Infrastruktura publiczna 9.1. Infrastruktura zdrowia	Prosimy o zwiększenie alokacji z 40 000 000 EUR do około 100 000 000 EUR	Infrastruktura zdrowia w regionie wymaga wielu nakładów inwestycyjnych- zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 26 czerwca 2012 r. do końca 2016 roku infrastruktura musi być dostosowana do nowych wymagań, co często wiąże się z przebudową, rozbudową, modernizacją lub budową zupełnie nowych obiektów. Stąd kwota 40 000 000 EUR dla całego Województwa Zachodniopomorskiego jest stanowczo za mała.	Działania oraz alokacje w ramach Celów tematycznych 8,9 i 10 EFRR są mocno limitowane z uwagi na fakt, że nie jest to priorytet Unii Europejskiej. Wszystkie projekty realizowane w ramach ww. celów muszą być ściśle powiązane z działaniami finansowanymi z EFS. 40 mln euro to jedna z najwyższych alokacji w ramach EFRR CT 8-10.
	51	Działanie 1.5. Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji Pkt. 17. Alokacja	Umożliwienie rozpoczęcia realizacji inwestycji przed złożeniem wniosku o dofinansowanie	W związku z koniecznością dostosowania infrastruktury zdrowia do wymagań wynikających z Rozporządzenia Ministra Zdrowia (rozp. z 26 czerwca 2012 r. konieczne jest zakończenie inwestycji do końca 2016 r.	Nie ma zakazu rozpoczęcia realizacji inwestycji przed złożeniem wniosku (wyjątkiem jest projekt w którym występuje pomoc publiczna). Należy jednak pamiętać, że inwestycje finansowane w ramach działania 9.1 muszą znajdować się na Mapie Potrzeb. W związku z powyższym Beneficjent rozpoczyna realizację projektu na własne ryzyko, mając świadomość, że w przypadku gdy jego inwestycja nie znajdzie się na Mapie Potrzeb, nie będzie możliwe uzyskanie wsparcia z RPOWZ 2014-2020. Ponadto należy pamiętać, że nie ma możliwości finansowania projektów zakończonych.

	52	IX. Infrastruktura publiczna 9.1. Infrastruktura zdrowia	Ogłoszenie konkursu w możliwie szybkim terminie- najlepiej w IV kwartale 2015 r.	W związku z koniecznością dostosowania infrastruktury zdrowia do wymagań wynikających z Rozporządzenia Ministra Zdrowia (rozp. z 26 czerwca 2012 r. konieczne jest zakończenie inwestycji do końca 2016 r.	Z uwagi na konieczność wpisywania się projektów w Mapę Potrzeb, ogłoszenie konkursu przed sfinalizowaniem nad nią prac może spowodować wybór projektów, których później nie będzie można sfinansować (w przypadku gdy nie znajdą się one na Mapie potrzeb).
Monika Petryczko Prezes Stowarzyszenia MiastoHolizm OFF Marina	53		W naszej opinii w działaniach 1.15-1.17 należy dopuścić finansowanie wydatków na zakup lub wytworzenie środków trwałych związanych z realizacją projektu, wprowadzając limit na poziomie np. 15 % całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu.	Wprowadzenie limitu procentowego na niskim poziomie uniemożliwia realizację czysto inwestycyjnych projektów w ramach mniejszego działania, natomiast daje możliwość wnioskodawcy dostosowania posiadanych zasobów materialnych do potrzeb realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Całkowite wyeliminowanie wydatków inwestycyjnych z kosztów kwalifikowanych projektu spowoduje, że wiele organizacji z ciekawymi, nowatorskimi i wartościowymi pomysłami na projekty wpisujące się bardzo dobrze w cele poszczególnych działań z przyczyn finansowych nie będą mogły podjąć się realizacji swoich ważnych i wartościowych pomysłów.	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminie danego konkursu.
Marcin Zieliński, naczelnik wydziału strategii Departament Strategii, Analiz i Rozwoju Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	54	uwaga ogólna	Zgodnie z Wytycznymi MiR w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, konieczne jest uzupełnienie dokumentu o wyszczególnienie działań i alokacji na obszary wiejskie w ramach poszczególnych działań opisanych w SzOOP, wraz z opisem preferencji dla obszarów wiejskich.		W wytycznych MiR do SOOP jest informacja (podkreślona), że IZ może wskazać interwencję na obszarach wiejskich. Nie ma obowiązku wskazywania alokacji w ramach poszczególnych działań, chyba że takie byłyby dedykowane obszarom wiejskim.
	55	OZE	W działaniach: 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej oraz 2.14 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii proponuje się rozszerzenie typu beneficjentów o: organy administracji rządowej prowadzące szkoły zawodowe.	Chodzi w tym przypadku o możliwość uzyskania wsparcia przez Szkoły Rolnicze.	W działaniu 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej istnieje konieczność rozgraniczenia wsparcia na krajowy i regionalny poziom wsparcia. W projekcie Linii demarkacyjnej ustanowiono zasady podziału tego wsparcia w taki sposób, że regionalne programy operacyjne wspierają obiekty użyteczności publicznej, których właścicielem są jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. Wszystkie inne budynki użyteczności publicznej będą wspierane z krajowego programu operacyjnego (POLiŚ). Dlatego nie ma możliwości w chwili obecnej uzupełnienia katalogu beneficjentów o organy administracji rządowej. W działaniu 2.14 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii wśród beneficjentów wymienione zostały jednostki sektora finansów publicznych. Ustawa o finansach publicznych definiuje sektor finansów publicznych w art 9. Wśród wymienionych tam podmiotów znajdują się uczelnie publiczne i organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej. Wydaje się, że wymienione w uwadze szkoły rolnicze wpisują się w szeroki katalog jednostek sektora finansów publicznych.

	56	Reorientacja zawodowa	W działaniu 6.3 Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement proponuje się uzupełnienie i uszczegółowienie grupy docelowej o rolników zamierzających odejść z rolnictwa lub rozpocząć działalność pozarolniczą jako osoby zagrożone utratą pracy.	Zgodnie z wykładnią MliR, na poziomie regionalnym możliwe jest wsparcie kierowane do osób odchodzących z rolnictwa (tj. rolnicy posiadający gospodarstwa rolne o powierzchni większej niż 2 ha przeliczeniowe) w ramach realizacji działań typu outplacement w poszczególnych RPO 2014-2020. Zgodnie z wytycznymi i interpretacją MliR tego typu wsparcie dla rolników jest kwalifikowane w ramach EFS.	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.
	57	Reorientacja zawodowa	Analogicznie, w zakresie działania: 6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmującym pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych, prosimy o doprecyzowanie, czy dla osób nie mających statusu osoby bezrobotnej, (np. rolników posiadających więcej niż 2 ha przeliczeniowe), w schematach dla nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy jest przewidziane w tym zakresie wsparcie.		Zgodnie ze stanowiskiem MliR, w przypadku rolników posiadających gospodarstwa powyżej 2 ha przeliczeniowych, których zgodnie z polskim prawodawstwem nie można uznać za osoby pozostające bez pracy oraz w związku ze stanowiskiem KE, nie będzie można ich zakwalifikować do wsparcia aktywizacyjnego z EFS. W przypadku pozostałych grup (np. członków rodzin rolnika) kluczowym warunkiem będzie wykazanie faktu ich rzeczywistego pozostawania bez pracy. Wsparcie EFS będzie można uznać za kwalifikowalne pod warunkiem, że w efekcie zrealizowanych działań nastąpi przejście osoby otrzymującej wsparcie z systemu ubezpieczeń społecznych rolników (KRUS) do ogólnego systemu ubezpieczeń (ZUS).
	58	Wyposażenie szkół rolniczych	W typie beneficjentów działania 9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego proponuje się dodanie: organy administracji rządowej prowadzące szkoły zawodowe, gdyż obecne zapisy niejednoznacznie wskazują czy ze wsparcia będą mogły skorzystać szkoły rolnicze.		Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na jego brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.
Gmina Resko	59	9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym – strona 394	Brak uwzględnienia infrastruktury edukacyjno – sportowej np. basen.	Jedną z form edukacji jest edukacja sportowa. Wnioskujemy o uwzględnienie tej formy edukacji w działaniu 9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Obecnie tego typu projekty są zmarginalizowane i aplikowanie o fundusze unijne na ich budowę bądź modernizację ograniczone.	Wsparcie w ramach działania 9.4 jest uzupełnieniem wsparcia udzielanego w ramach EFS. W związku z powyższym wsparcie to ma jedynie uzupełniać kluczowe braki w zakresie możliwości zwiększenia jakości edukacji, w zakresie kompetencji kluczowych oraz dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Celem działania 9.4 jest poprawa jakości infrastruktury dydaktycznej na potrzeby realizacji programów kształcenia.

	60	2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi - strona 124	Brak informacji na temat możliwości sprzedaży energii wygenerowanej z utworzonej infrastruktury.	Proszę uwzględnić zapisy warunkujące możliwość odsprzedaży nadwyżek wyprodukowanej energii.	W każdym działaniu wyodrębnionym w SOOP znajduje się pole nr 24 warunki uwzględniania dochodu w projekcie. W tym miejscu zostanie określone podejście do dochodów generowanych w projekcie. Co do zasady w projektach objętych wsparciem uznanym za pomoc publiczną, nie ma potrzeby wykazywania wygenerowanego dochodu. Wyjątkiem od tej zasady będzie konieczność wykazywania dochodu przez ewentualne duże przedsiębiorstwa. Projekty nieobjęte wsparciem uznanym za pomoc publiczną po przekroczeniu stosownego progu będą musiały wykazywać dochód i obliczać lukę finansową obniżającą automatycznie poziom dofinansowania projektów. W chwili obecnej IZ nie przewiduje zakazu sprzedaży energii elektrycznej, nawet w projektach w których beneficjenci wykazują, że produkowana energia ma być wytwarzana na własne potrzeby.
	61	2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi - strona 124	Brak uwzględniania form geotermalnych i termicznych np. pompy ciepła. Obecnie wymieniona jest jedynie biomasa, biogaz i energia słoneczna	Wnioskujemy o uwzględnienie w typach projektów możliwości instalacji w obiektach użyteczności publicznej pomp ciepła. Jest to jedna z dominujących form pozyskania energii cieplnej, a jej wykorzystanie jest predestynowane dla małej i średniej wielkości obiektów użyteczności publicznej.	Obecne zapisy wskazują na priorytetowe traktowanie biomasy, biogazu i energii słońca. Nie oznacza to, że inne formy wytwarzania energii są wykluczone ze wsparcia w ramach programu operacyjnego.
Akademia Morska w Szczecinie Dorota Idziaszczyk	62	Formularz zgłaszania uwag do dokumentu	W dobie rozwoju różnych narzędzi on-line, można by spróbować zbierać uwagi właśnie on-line.	Ułatwiłoby to znacznie zebranie informacji i ich późniejszą analizę przez IZ.	Uwaga jest słuszna, jednakże konsultacje społeczne SOOP są przeprowadzane tylko jeden raz, więc nie jest zasadne wydatkowanie pieniędzy publicznych na system, który zostanie użyty jednorazowo. IZ RPO WZ postanowiło skorzystać z formy ogólnodostępnej, która jest akceptowana w szczególności przez administrację publiczną (tzn. że w jednostkach samorządu terytorialnego dokument stworzony w word lub openoffice jest zatwierdzany (podpisany) przez osobę z odpowiednimi kompetencjami, a następnie wysyłany pocztą elektroniczną).
	63	Priorytet I, działanie 1.1. pkt. 9, 12, 27 Priorytet I działanie 1.1, pkt. 27 działanie 1.2, pkt. 9	Niejednolite nazewnictwo, pojawia się: ☐ Jednostka naukowa ☐ Jednostka badawczo-rozwojowa ☐ organizacja badawcza, ☐ instytucja badawcza, ☐ ośrodek badawczy, ☐ organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę. Należy ujednoczyć nazewnictwo	Stosowane sformułowania są niejednoznaczne. Dodatkowo brak jest definicji.	Zapisy możliwie ujednoczono. Rozbieżności wynikają z różnej nomenklatury stosowanej w rozporządzeniach KE bądź dokumentach horyzontalnych (np. nazwy wskaźników pochodzą ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).
	64	Priorytet I, działanie 1.1 , pkt. 14 Działanie 1.3. działanie 1.16	Niejednolite nazewnictwo, pojawia się: ☐ Partnerstwo naukowo-przemysłowe ☐ Konsorcjum naukowo-przemysłowe Należy ujednoczyć nazewnictwo.	Stosowane sformułowania są niejednoznaczne.	Przywołane pojęcia dotyczą różnych działań. Nie ma potrzeby ich ujednoczania.
	65	Priorytet I, różne działania	Brak definicji czym jest konsorcjum (bądź partnerstwo) naukowo-przemysłowe	Wprowadzenie jednolitej definicji	Przywołane pojęcia nie są tożsame. Na dalszym etapie prac wprowadzone zostaną definicje.

	66	Priorytet I działanie. 1.1, pkt. 11	<p>Liczba uzyskanych patentów nie powinna być wskaźnikiem rezultatu.</p> <p>Liczba uzyskanych praw ochronnych na wzór użytkowy nie powinna być wskaźnikiem rezultatu</p> <p>Liczba uzyskanych praw z rejestracji na wzór przemysłowy nie powinna być wskaźnikiem rezultatu</p>	<p>Procedura uzyskania patentu (od momentu zgłoszenia) może trwać nawet do 5 lat. Beneficjent nie ma realnego wpływu na osiągnięcie tego rezultatu i nie jest w stanie przewidzieć wyniku procedury w urzędzie patentowym RP ani w urzędach zagranicznych. Do tego, pojawi się problem z opłatami za procedurę patentową zwracanymi do wnioskodawcy jeśli patent nie zostanie przyznany (dot. Europejskiego Urzędu Patentowego i jego tabeli opłat). Jak traktować taki zwrot w kontekście rozliczeń projektu kiedy projekt jest już zamknięty?</p> <p>Jak wyżej. Wnioskodawca nie ma wpływu na uzyskanie pozytywnej decyzji od urzędów patentowych, a procedura może potrwać kilka lat.</p> <p>Jak wyżej</p>	<p>Zmieniono katalog wskaźników. Przy czym należy mieć na uwadze, iż w SOOP dla poszczególnych działań wskazano (spośród opracowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych 2014 - 2020) katalog adekwatnych wskaźników (tj. możliwych do wystąpienia z uwagi na możliwy zakres potencjalnych projektów). Nie oznacza to jednak, że każdy wnioskodawca w ramach działania będzie zobowiązany do osiągania wszystkich tych wskaźników. Wskaźniki rezultatu powinny być dobrane w sposób adekwatny do zakresu i celów projektu.</p>
	67	Priorytet I działanie 1.1, pkt. 11	<p>Jakie będą rezultaty projektów typu 1 (Bon - projekty inicjujące współpracę z jednostkami naukowymi) ?</p> <p>Trudno za 50 tys zł uzyskać gotową technologię/produkt/usługę</p> <p>Czy wskaźniki dla bonu o wartości 50.000 zł są tożsame jak dla projektu?</p>		<p>Katalog możliwych do zastosowania wskaźników w działaniu 1.1 jest wspólny dla obu typów projektów. Wnioskodawcy będą zobowiązani do wyboru wskaźników adekwatnych do zakresu i celów projektu. Jednym z możliwych do wyboru wskaźników jest: "Liczba technologii, rozwiązań przetestowanych/gotowych do wdrożenia [szt.]".</p>
	68	Pr. I dz. 1.1, pkt. 21	<p>Bon –określenie wysokości dofinansowania do 50 tys. zł na przedsiębiorstwo bardzo ogranicza możliwość skorzystania z tego typu projektu.</p>	<p>Firma mogłaby chcieć skorzystać z usług/współpracy z więcej niż jedną uczelnią/wydziałem w różnych obszarach badawczych.</p>	<p>Firma, która będzie chciała w szerszym zakresie korzystać z usług i współpracy z jednostkami naukowymi w różnych obszarach badawczych może ubiegać się o wsparcie na realizację poszczególnych projektów badawczych w ramach drugiego typu projektów działania 1.1. Typ pierwszy ma umożliwić przedsiębiorcom przekonanie się, że generalnie warto realizować wspólne projekty badawczo-rozwojowe z jednostkami naukowymi (nie ma natomiast służyć sprawdzeniu każdej potencjalnej uczelni jako partnera naukowego).</p>
	69	Pr. I dz. 1.1, pkt. 27	<p>Nieprecyzyjne określenie maksymalnego poziomu dofinansowania.</p> <p>Nadawanie punktów procentowych dla „szeroko rozpowszechnionych wyników projektu” działa na niekorzyść komercjalizacji uzyskanych wyników oraz narzuca na realizatorów projektu konieczność dokonywania zgłoszeń do urzędu patentowego przed ich rozpowszechnianiem, aby mieć jakiegokolwiek prawa pierwszeństwa. To z kolei dyskwalifikuje możliwość utajnienia wyników badań w postaci know-how (nie zawsze zgłoszenie patentowe jest najkorzystniejsze)</p>	<p>Zasadnicze pytanie brzmi: czy realizacja tego typu projektów jest nastawiona na tworzenie nowych produktów (w których ukryte będą rozwiązania/wyniki naukowe, technologie, know-how). Jeśli tak, „szerokie rozpowszechnianie” wyników projektu związanych z utworzeniem technologii/produktów/innowacji wpłynie negatywnie na konkurencyjność przedsiębiorstw, które wnoszą spory wkład własny w ich powstanie. Zasadnym jest uszczegółowienie co jest rozumiane przez „wyniki projektu” (aby nie myliło się z wynikami prac badawczych, czyli WNIPI).</p>	<p>Poziom dofinansowania dla działania 1.1 jest zgodny z zapisami art. 25 rozporządzenia KE 651/2014, który to artykuł wyznacza ramy udzielania pomocy publicznej na projekty badawczo-rozwojowe. Artykuł ten jednoznacznie wskazuje na możliwość podwyższenia poziomu dofinansowania projektu m.in. w przypadku kiedy "wyniki projektu są szeroko rozpowszechniane". Należy pamiętać, iż nie jest ono obowiązkowe i nie jest to jedyna możliwość zwiększenia dofinansowania.</p>
	70	Pr. I dz. 1.1, pkt. 27	<p>Błędne wyliczenia minimalnego wkładu własnego.</p>		<p>Zapisy zmieniono. Minimalny wkład własny każdorazowo musi być zgodny z wymogami dotyczącymi pomocy publicznej dla tego typu projektów.</p>

	71	Pr I, dz.1.3. pkt 9	Wątpliwość budzi zapis „Przedsięwzięcia powinny cechować się możliwie wysokim stopniem współfinansowania ze źródeł prywatnych”. O jakie przedsięwzięcia chodzi? Czy o Tworzenie/rozwijanie infrastruktury B+R czy o prace B+R, które będą później na tej infrastrukturze wykonywane?	Zapis jest także niejasny w kontekście zapisu: „dostępu dla szeregu użytkowników, w tym przedsiębiorstw, a dostęp do niej będzie przyznawany na zasadach przejrzystych i niedyskryminacyjnych”. Współfinansowanie infrastruktury przez firmę x może być bardzo trudne, bo prawdopodobnie (choć nie jest to wykluczone) nie zechce ona zainwestować swoich środków jeśli nie uzyska preferencyjnych warunków dostępu celem zwiększenia swojej pozycji konkurencyjnej na rynku.	Przedsięwzięcia infrastrukturalne, o których wsparcie wnioskodawcy będą ubiegać się w ramach działania 1.3 powinny się cechować możliwie wysokim wkładem ze środków prywatnych. Zgodnie z przepisami o pomocy publicznej przedsiębiorstwo, które sfinansuje co najmniej 10% kosztów inwestycji może liczyć na preferencyjne warunki korzystania z infrastruktury. Poruszone w przedmiotowej uwadze kwestie są związane z ambitnymi oczekiwaniami KE, wyrażonymi w zapisach programów operacyjnych. Zagadnienia te są przedmiotem analiz zarówno IZ RPO, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, jak i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zostaną one doprecyzowane w kolejnych dokumentach wdrażających.
	72	Priorytet. I, działanie. 1.3, opis (str. 26)	W opisie działania 1.3 w punkcie 22 „Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)” napisano „nie dotyczy”. Cross-financing polegający na szkoleniach i uzyskaniu akredytacji dla laboratorium powinien być przewidziany w działaniu 1.3.	Samo uzupełnienie wyposażenia oraz zwiększenie możliwości badawczych laboratorium nie pozwala na świadczenie usług badawczych na rzecz gospodarki i instytucji publicznych. Tylko certyfikowane laboratoria są uznawane przez podmioty funkcjonujące na rynku – laboratoria posiadające akredytację PCA (Polskiego Centrum Akredytacji) pozwalają na wykonywanie wiarygodnych badań. Ponadto należy zwrócić uwagę na to, że w przetargach instytucji publicznych na wykonanie określonych badań widnieją zapisy o konieczności posiadania przez oferenta akredytacji PCA. Aby uzyskać akredytację należy spełniać określone warunki, m.in. posiadać wdrożony system zarządzania jakością ISO i dysponować wykwalifikowaną kadrą. W związku z tym istotne są certyfikowane szkolenia z obsługi aparatury badawczej dla pracowników laboratoriów oraz stworzenie procedur związanych z wykonywaniem badań w laboratorium. Biorąc pod uwagę cel działania „Zwiększone wykorzystanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce” oraz wskaźniki rezultatu bezpośredniego: - Przychód z projektów B+R realizowanych na zlecenie przedsiębiorstw [PLN], - Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej [szt.], - Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej [szt.], koszty uzyskania akredytacji oraz jej odnawiania przez okres trwałości projektu, szkolenia oraz stworzenie procedur postępowania przy wykonywaniu badań powinny zostać przewidziane w ramach	Możliwość zastosowania cross-finansingu jest uwarunkowana odpowiednimi zapisami programu. W ramach przedmiotowego działania kwalifikowalność szkoleń dotyczących obsługi aparatury badawczej może stanowić wydatek związany z nabyciem rzeczowych aktywów trwałych. Należy mieć także na względzie, iż wydatki związane z uzyskaniem akredytacji mogą stanowić przesłankę do uznania projektu za objęty pomocą publiczną. Zatem ujęcie akredytacji w wydatkach kwalifikowalnych będzie możliwe, o ile będzie to zgodne z przepisami o pomocy publicznej lub de minimis.
	73	Pr. I, dz. 1.15. pkt. 9 i 11	Wskaźniki rezultatów dot. jedynie działalności firm na rynkach międzynarodowych.	Z opisu działania (pkt 9) wynika, iż jego celem jest zwiększenie stopnia kooperacji zarówno z partnerami krajowymi, jak i zagranicznymi.	Katalog wskaźników został uzupełniony.

	74	Pr. I, dz. 1.16	<p>Jaką korzyść mają IOB z realizacji projektów w tym działaniu? Mają świadczyć (prawdopodobnie nieodpłatnie?) usługi na rzecz MŚP w ramach projektu i do tego dołożyć 15% wkładu własnego.</p> <p>Opisywane zadania dla typu 2. projektów nie leżą w zakresie zadań realizowanych przez wymieniane w opisie Centra Transferu Technologii prowadzone w uczelniach wyższych jako jednostki ogólnouczelniane.</p>		<p>Wsparcie udzielane w ramach 2 typu projektów w działaniu 1.16 ma na celu przygotowanie Instytucji Otoczenia Biznesu do świadczenia usług dla przedsiębiorstw na warunkach rynkowych (zgodnie z założeniami RPO). W ramach realizowanych projektów IOB-y będą mogły przetestować nową lub udoskonalić istniejącą w ofercie usługę proinnowacyjną. Część ze wskazanych w opisie typu projektów może być realizowanych przez CTT w regionie, np. usługi w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, czy usługi doradcze w zakresie korzystania z finansowania zewnętrznego dla projektów związanych z transferem i komercjalizacją technologii. Wydaje się, że funkcjonowanie CTT jako jednostek ogólnouczelnianych nie stanowi przeszkody do wykonywania usług w powyższych zakresach. Świadczenie tego typu usług przez CTT powinno przelożyć się na wzrost współpracy uczelni z przedsiębiorstwami, a tym samym na wzrost przychodów uczelni z komercjalizacji.</p>
	75	Pr. I, dz. 1.16, pkt 9	<p>Jakie standardy są rozumiane przez „co najmniej krajowe standardy świadczenia usług”?</p>		<p>Sformułowanie „co najmniej krajowe standardy świadczenia usług” jest jednym z warunków postawionych przez KE koniecznych do spełnienia, aby instytucje otoczenia biznesu mogły być wspierane ze środków CT3. Wymagania w zakresie standardów zostaną doprecyzowane na etapie tworzenia regulaminów konkursów. Natomiast posiadanie przez IOB systemu zarządzania ISO 9001 nie będzie uznawane za "co najmniej krajowe standardy świadczenia usług".</p>
	76	Pr. VIII, dz. 8.10 (str. 377)	<p>W dokumencie wpisano, iż „zakres wsparcia obejmuje kursy lub szkolenia kończące się certyfikatem potwierdzającym zdobycie przez uczestników projektu kompetencji określonych dla różnych poziomów EuropeanComputerDrivingLicence (ECDL)". RPO nie powinno wspierać produktów (egzaminów) jednej, wybranej firmy, tj. The European Computer Driving Licence Foundation Ltd. z siedzibą w Dublinie. Egzaminy ECDL nie są jedynymi na rynku i wcale nie są najlepsze.</p>	<p>Słowo Foundation w nazwie tej spółki oraz sama nazwa certyfikatu (europejski) ma wskazywać na niekomercyjny charakter działalności tej spółki oraz na legitymację jej działalności pod egidą instytucji europejskich. Tak jednak nie jest. W dokumencie takim jak SZOOP dla RPO WZ nie powinno się wskazywać produktów jednej firmy.</p> <p>Dopuszczalne powinny być egzaminy innych instytucji takie jak np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Microsoft Office Specialist (MOS) ☐ Certiport ☐ LCCI Certificate in Practical ICT Skills 	<p>Zgodnie z informacją otrzymaną z MIIR, wymóg dotyczący ograniczenia systemu certyfikacji do ECDL zostanie usunięty z Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020. W związku z tym, zapisy SOOP zostaną dostosowane do zapisów powyższych wytycznych.</p>

	77	Pr. IX, działanie 9.7, opis (str. 406)	Planuje się utworzenie ośrodków popularyzujących naukę i innowacje w powiatach, które umożliwią uzupełnianie wiedzy teoretycznej zajęciami praktycznymi wykorzystującymi najnowsze możliwości nauki i techniki	Kto będzie pracował w tych ośrodkach i dbał o jakość oferowanych w nich usług? Czy powiaty mają taki potencjał, aby prezentować najnowsze osiągnięcia nauki i techniki? Jest w województwie zapotrzebowanie na takie rozproszone ośrodki? Uczelnie, z którymi te ośrodki mają współpracować, są głównie zlokalizowane w Szczecinie i Koszalinie, Szczecin to miasto wojewódzkie ze szlakiem komunikacyjnym i tu powinno znajdować się jedno centrum umożliwiające korzystanie z niego również turystom i wyróżniające Szczecin na tle innych miejsc turystycznych w Polsce i za granicą. Rozproszenie ośrodków w powiatach nie zapewni efektu jaki jest planowany. Poza tym dlaczego zakłada się wyłącznie usługi dydaktyczne i kładzie nacisk na grupy szkolne?	W Szczecinie planuje się stworzyć Centrum Nauki, które będzie współpracowało z placówkami zlokalizowanymi w powiatach. Należy zaznaczyć, że wszystkie placówki mają dostarczać usług dydaktycznych i na tym ma się skupiać główna działalność, a nie na usługach turystycznych - tak w Szczecinie jak i w pozostałych placówkach. Z uwagi, iż cel tematyczny 10 dotyczy wspierania edukacji (a nie turystyki) główny nacisk położony jest na usługi dydaktyczne. Ponadto CT 10 finansowany z EFRR musi być ściśle powiązany z działaniami finansowanymi z EFS i w głównej mierze ma zapewniać infrastrukturę na potrzeby edukacyjne uczniów oraz kadry dydaktycznej w województwie. Zważywszy, że większość uczelni postrzega województwo przez pryzmat jedynie dwóch ośrodków tj. Koszalina i Szczecina, a pozostałe części regionu (zwłaszcza strefa centralna) są poza obszarem ich zainteresowania - tak w zakresie współpracy ze szkołami jak i przedsiębiorcami, zaplanowano wsparcie ośrodków popularyzujących naukę również w innych miastach. Celem takich ośrodków ma być możliwość prowadzenia dodatkowych laboratoryjnych zajęć, w założeniu współpracy z Uczelniami Wyższymi. Rozproszenie ośrodków z jednym głównym i zapewnieniem ścisłej współpracy w utrzymaniu
	78	Pr. IX, działanie 9.7, opis (str. 406)	Niejasny w kontekście centrum nauki z 9.6 zwrot „ponadto wnioskodawcy powinni wziąć pod uwagę regionalne specjalizacje i inteligentne specjalizacje”	W 9.6 (str. 402) jest napisane, że „centrum nauki musi ściśle współpracować z mniejszymi ośrodkami...” oraz „centrum nauki powinno przede wszystkim opierać się na doświadczeniach i eksperymentach z zakresu gospodarki morskiej”. Tu z kolei (str. 406) pojawia się „branie pod uwagę regionalnych i inteligentnych specjalizacji”. To w czym specjalizuje się centrum nauki oraz ośrodki powiatowe? W gospodarce morskiej skoro ściśle ze sobą współpracują (i współpracują też z uczelniami) czy w prezentowaniu najnowszych osiągnięciach nauki i techniki w regionalnych i krajowych specjalizacjach?	Centrum nauki ma współpracować z poszczególnymi ośrodkami w celu wypracowania wspólnej oferty dydaktycznej i jakości dostarczanych zajęć. Każdy z potencjalnych punktów może skupić się na specjalizacji adekwatnej do jego obszarów, ale forma zajęć oraz ich dostępność będą ujednolicone. Nie ma potrzeby realizacji oraz prezentacji zakresu jednego obszaru aby ze sobą współpracować. Co więcej, różnorodność w poszczególnych ośrodkach będzie zwiększać możliwości wyboru zajęć.
	79	Pr. IX, działanie 9.6, opis (str. 402)	Ograniczenie zakresu funkcjonowania centrum nauki do gospodarki morskiej (mylnie w tym kontekście kojarzonej z regionalną specjalizacją).	Być może lepszym rozwiązaniem jest skupienie działalności centrum na żywiole jakim jest WODA (rzeki, jeziora, morze), bo kojarzy się on z położeniem wojew. i uwarunkowaniami geograficznymi i stanowi wyróżnik na tle innych centrów tego typu w Polsce jak również ma aspekt przyciągający całe rodziny.	Centrum nauki nie ma być atrakcją turystyczną lecz jego przeznaczenie ma koncentrować się na zajęciach dydaktycznych silnie powiązanych z interesującą formą przedstawienia doświadczeń oraz nowych technologii. W związku z tym wskazano gospodarkę morską jako obszar funkcjonowania. Jednakże z uwagi na niezrozumienie wśród potencjalnych beneficjentów zapisy zostaną uzupełnione.

	80	Pr. IX, dz. 9.8 (str. 410)	<p>W działaniu przewidziano „inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań, które będą przyczyniać się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji [...]”.</p> <p>Propozycja zmiany (cały akapit): „Ponadto, planowane są inwestycje w infrastrukturę uczelni wyższych na kierunkach przyczyniających się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego tak, aby szkolnictwo wyższe w regionie w jak największym stopniu odpowiadało potrzebom w zakresie kwalifikacji zawodowych pracowników, które to potrzeby będą identyfikowane w koordynowanym przez IZ RPO WZ i prowadzonym w sposób ciągły procesie identyfikacji inteligentnych specjalizacji”.</p> <p>Na str. 411 w części „Typ beneficjenta”</p> <p>☐ Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe</p> <p>Proponuje się zastąpić określeniem</p> <p>☐ Uczelnie wyższe</p>	<p>1) PWSZ to po prostu uczelnie wyższe, powołane na mocy ustawy o wyższych szkołach zawodowych w czerwcu 1997 r. Uczelnie tego typu miały tworzyć praktyczne profile kształcenia, które odpowiadają na regionalne potrzeby rynku pracy. Ale przecież takie profile kształcenia odpowiadające na potrzeby regionalnego rynku pracy prowadzą też inne uczelnie tj. uniwersytety czy akademie i stąd niezrozumiałym jest wykluczenie innych uczelni ze wsparcia w ramach tego działania.</p> <p>2) PWSZ mają dostęp do tych samych środków z programu POWER co inne uczelnie. Zatem nie powinno się ich rozróżniać w dostępie do środków służących poprawie infrastruktury dydaktycznej (na ten cel w programie POWER nie ma środków, poza niewielkimi środkami w ramach crossfinancingu). Wsparcie powinno być kierowane do wszystkich uczelni ale tylko na te kierunki kształcenia, które będą przyczyniać się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji. W przeciwnym wypadku inne regionalne uczelnie kształcące studentów na takich kierunkach zostaną pozbawione dostępu do środków służących poprawie infrastruktury dydaktycznej.</p> <p>3) Inne uczelnie niż PWSZ też dają zawód (inżynier takiej czy innej szkoły nadal jest inżynierem i ma określony zawód bez względu na to, czy ukończył PWSZ czy uniwersytet). Względy formalne (w tym przypadku nazwa szkoły) nie powinny być ważniejsze niż względy merytoryczne (efekty kształcenia).</p>	<p>W ramach RPO WZ 2014-2020 nie jest możliwe wsparcie dla uczelni wyższych innych niż PWSZ z uwagi na linię demarkacyjną. W związku z powyższym nie ma możliwości wprowadzenia proponowanych zmian.</p>
	81	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw, właściwy punkt – n/d	<p>Umożliwienie koordynacji projektów obu typów przez spółki celowe uczelni wyższych.</p>	<p>Zgodnie z Ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. (z późniejszymi zmianami) - Prawo o szkolnictwie wyższym, art. 86a. ust. 1 - Uczelnie, w celu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych tworzy spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółkę akcyjną, zwaną dalej „spółką celową”.</p> <p>Ponadto ust. 2 mówi, że uczelnie, w drodze odpłatnej albo nieodpłatnej umowy, może powierzyć spółce celowej zarządzanie prawami do wyników lub do know-how, o których mowa w ust. 1, w zakresie komercjalizacji bezpośredniej.</p> <p>Obie te sytuacje mają miejsce w Akademii Morskiej w Szczecinie (AM).</p> <p>Tak komercjalizacja pośrednia jak i bezpośrednia to szereg działań podejmowany na styku nauki i biznesu, które powinny kończyć się wdrożeniem dobra intelektualnego w praktyce gospodarczej.</p> <p>Spółka celowa AM (CIAM) realizuje te zadania. Jest jednostką odpowiedzialną za kontakt uczelni z otoczeniem gospodarczym w zakresie wykorzystywania potencjału AM do zastosowań na rynku (tak po stronie naukowej jak i biznesowej).</p> <p>Zarazem zgodnie z PKD CIAM, może prowadzić ona badania naukowe z wykorzystaniem kadry oraz infrastruktury AM (Regulamin zarządzania własnością intelektualną i komercjalizacji wiedzy w Akademii Morskiej w Szczecinie oraz Regulamin korzystania z infrastruktury badawczej Akademii Morskiej w Szczecinie z dnia 25 marca 2015 r.)</p> <p>Postuluje się wprowadzenie możliwości „zakupu usług badawczo-rozwojowych związanych z opracowaniem nowego lub ulepszanego produktu/usługi bądź jego przetestowanie” przez przedsiębiorców bezpośrednio w spółkach celowych jednostek naukowych.</p>	<p>Obecne zapisy działania nie wykluczają możliwości współpracy przedsiębiorstw z uczelniami przy udziale spółek celowych tych uczelni. Kwestie te powinny wynikać z zapisów regulaminów obowiązujących w poszczególnych uczelniach.</p>
	82	Działanie 1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym, właściwy punkt – 14 Typ beneficjenta	<p>Dodatnie jako typ beneficjenta IOB (w tym spółek celowych)</p>	<p>By realizować swoje działania, opisane w „Uzasadnieniu uwagi” nr 1., spółki celowe oraz inne instytucje otoczenia biznesu muszą mieć dostęp do realizacji działań promujących potencjał jednostek, za które odpowiadają. Jakikolwiek transfer technologii nie zachodzi „za biurka”, ale dzięki udziałom w wydarzeniach, spotkaniach, giełdach kooperacyjnych.</p> <p>Zarazem część IOB nie realizuje swoich usług w ramach sieci wsparcia biznesu typu Enterprise Europe Network, jest na zbyt wczesnym etapie rozwoju by pozwolić sobie na korzystanie z pełni z takich możliwości. Konieczne jest więc zaangażowanie środków publicznych.</p> <p>Wsparcie IOB, szczególnie tych odpowiadających za promocję uczelni, jest kluczowy dla rozwoju gospodarczego regionu.</p>	<p>Działanie to zostało wyodrębnione na potrzeby realizacji zaplanowanych w RPO WZ 2014 -2020 projektów pozakonkursowych Samorządu Województwa. Jednocześnie realizacja działania w formule projektu pozakonkursowego nie wyklucza zaangażowania przez Urząd Marszałkowski IOB-ów w realizację przedsięwzięć promujących potencjał jednostek naukowych.</p>

	83	Działanie 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw, właściwy punkt – 14 Typ beneficjenta	Dodanie do katalogu IOB spółek celowych uczelni wyższych.	<p>Wszystkie działania typu 2 oraz 3 na Akademii Morskiej w Szczecinie zostały przekazane do realizacji przez Centrum Innowacji Akademii Morskiej w Szczecinie Sp. z o.o. (CIAM). Zadania te są wykonywane w ograniczonym zakresie, z powodu braku dostępu do finansowania takich inicjatyw (jest to początek wieloletniej drogi). Spółka celowa reprezentuje uczelnię w kontaktach z otoczeniem gospodarczym. Bierze udział w misjach, giełdach kooperacyjnych itp. Zgodnie ze wskazaniem w SOOP, planowane są wspólne przedsięwzięcia tego typu z innymi IOB w regionie.</p> <p>Brak dopisania CIAM do IOB skutkować może odłączeniem Akademii Morskiej w Szczecinie realizacji takich projektów oraz nieosiągnięciem zakładanych wskaźników RPO 2014-2020.</p>	<p>Na podstawie powszechnie dostępnych informacji Akademia Morska w Szczecinie nie ma w swoich działaniach statutowych wsparcia dla grup przedsiębiorstw w zakresie międzynarodowej czy krajowej kooperacji, trudno więc sobie wyobrazić w jaki sposób przekazała takie działania swojej spółce celowej. Spółka celowa reprezentuje uczelnię w kontaktach z otoczeniem gospodarczym, ale czyni to w celu zacieśniania współpracy uczelni z przedsiębiorcami bądź w celu większej komercjalizacji technologii tworzonych na uczelni, nie zaś w celu zwiększenia ekspansji tych przedsiębiorstw na nowe rynki. Należy zwrócić uwagę, że działanie 1.15 ma na celu wzrost ekspansji przedsiębiorstw na nowe rynki i większą kooperację pomiędzy przedsiębiorstwami. Przedsięwzięcia na rzecz wzmocnienia współpracy przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi mogą być realizowane w ramach działania 1.1, a proinnowacyjne usługi w tym zakresie mogą być wdrażane w ramach działania 1.16.</p>
	84	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu, właściwy punkt – 14 Typ beneficjenta	Dodanie do katalogu IOB spółek celowych uczelni wyższych	<p>Podobnie jak w pkt 3., postuluje się dodanie do katalogu IOB spółek celowych uczelni wyższych, powołanych zgodnie z zapisami ustawy PoSW. Zwraca się uwagę, że „niebankowe instytucje finansowe” również realizują swoje funkcje jako spółki prawa handlowego.</p> <p>Działania wymienione w typie 2 są na Akademii Morskiej w Szczecinie wykonywane przez Centrum Innowacji Akademii Morskiej w Szczecinie Sp. z o.o. (CIAM).</p> <p>Podjęliśmy się realizacji takich przedsięwzięć. Dzięki formie prawnej mamy znacznie większe szanse na wygenerowanie przychodu, który pozwoli sfinansować wkład własny niezbędny do realizacji projektu.</p> <p>Brak dopisania CIAM do IOB skutkować może odłączeniem Akademii Morskiej w Szczecinie realizacji takich projektów.</p>	<p>Typ 2 jest adresowany dla podmiotów zajmujących się transferem technologii. Nie ma znaczenia forma prawna, a zakres działalności i ma to swoje potwierdzenie w przytoczonym przykładzie "niebankowych instytucji finansowych", których celem jest świadczenie usług finansowych. Zgodnie z przywoływanym w uwadze Centrum transferu technologii tworzy się w celu sprzedaży lub nieodpłatnego przekazywania wyników badań i prac rozwojowych do gospodarki, natomiast do zadań spółki celowej należy w szczególności obejmowanie udziałów w spółkach kapitałowych lub tworzenie spółek kapitałowych, które powstają w celu wdrożenia wyników badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych w uczelni. Zmieniono zapisy tak, by umożliwić CTT realizację projektu w partnerstwie ze spółką celową swojej uczelni.</p>
	85	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu, właściwy punkt – 9 Nazwa i krótki opis działania	Dodanie kategorii wsparcia w Działaniu 1.16	<p>„Dostęp do branżowych baz danych” – tego typu działanie jest niezbędne dla rozwoju IOB jako takich (beneficjenci ostateczni). Postuluje się dopisanie takiej kategorii wydatków kwalifikowanych w działaniu dot. wsparcia regionalnych IOB w typie projektów 2 Działania 1.16.</p>	<p>W opisie działania w konsultowanym SOOP wskazano, że zapewnienie dostępu do baz danych jest możliwe jako element przygotowania niezbędnego potencjału osobowego i technicznego IOB do świadczenia nowej usługi lub usług: (w tym dostęp do baz danych, niezbędne specjalistyczne szkolenia, (...)).</p>

	86	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu, właściwy punkt – 14 Typ beneficjenta	Zmiana opisu grupy docelowej oraz dodanie kategorii spin-off/out	<p>Start-upy są to przedsięwzięcia niesformalizowane, często w okresie przed rozpoczęciem rzeczywistej działalności gospodarczej. Kierowania wsparcia na start-upy, które prowadzą dział. gosp. może doprowadzić do sztucznego zakładania firm, celem zdobycia wsparcia w typie 1 i 2 Działania.</p> <p>Postuluje się zmianę kategorii grupy docelowej z MŚP na MŚP oraz IOB, ponieważ to poprzez instytucje wspierające powinny iść środki na rozwój tego typu pomysłów w biznes. Przykładem są działania w Samsung LABO na ZUT, gdzie studenci w ramach doradztwa otrzymują pośrednie finansowe wsparcie na weryfikację założeń swojego pomysłu na biznes (środki na strony www, kampanie reklamowe oraz inne).</p> <p>Ponadto nie zostało doprecyzowane, czy na wsparcie w tej kategorii mogą liczyć spółki uczelniane typu spin-off/out. Postuluje się dodanie ich do kategorii grup docelowych wsparcia.</p>	Spółki typu spin off/spin out aby mogły uzyskać wsparcie winny mieścić się w kategorii MŚP, gdyż wsparcie w ramach CT 3 jest skierowane jedynie dla tej kategorii przedsiębiorstw. Przedmiotowe działanie jest realizowane w ramach Celu Tematycznego 3, który jest przeznaczony wyłącznie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, nie dla osób fizycznych. Należy mieć na uwadze, że promocji postaw przedsiębiorczych oraz ukierunkowania regionu na innowacje będą służyć także przedsięwzięcia realizowane w ramach działania 1.14. W przypadku działań skierowanych dla osób fizycznych wsparcie zostało zaplanowane w ramach EFS.
	87	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu, właściwy punkt – n/d	Możliwość realizacji prac zleconych przez podmioty powiązane	<p>W okresie programowania 2007-2013 część programów (w zależności od uznania IW) dawała lub nie możliwość realizacji prac zleconych w projektach przez podmioty powiązane.</p> <p>Postuluje się, by w RPO nie wprowadzać tego ograniczenia. Uczelnie wyższe posiadają zewnętrzne (ale oparte o kapitał własny) podmioty, które z powodzeniem mogą realizować różnego typu prace: organizację eventów, promocję, prowadzenie badań, analiz, itp.</p> <p>Praktyka pokazuje, że w przypadku gdy taki podmiot wygrywa zapytanie ofertowe / przetarg (do czego oczywiście musi dojść, zgodnie z polskim oraz unijnym prawodawstwem) jakość pracy wykonywanej dla jednostki macierzystej jest wyższa niż w przypadku zlecenia takiej pracy do obcego podmiotu.</p>	Działanie 1.16 jest skierowane do realizacji przez Instytucję Otoczenia Biznesu. Zgodnie z zapisami SOOP nie wyklucza się realizacji projektów w partnerstwie lub powiązaniu z projektami innych IOB.
	88	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu, właściwy punkt – 15 Grupa docelowa	Dodanie do grupy docelowej jednostek naukowych	<p>W ramach działania zaproponowano finansowanie doradztwo w zakresie jakości, w tym certyfikację dla wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej. Są to wydatki niezbędne dla laboratoriów naukowych, których właścicielami są np. uczelnie wyższe, a które bez odpowiednich i drogich certyfikatów stoją niewykorzystywane przez przemysł.</p> <p>Niejednokrotnie rynek oczekuje, że laboratorium badawcze (także powstałe w ramach RPO 2007-2013) będzie akredytowane np. przez Polskie Centrum Akredytacyjne.</p> <p>Na Akademii Morskiej w Szczecinie dochodzi do sytuacji, gdy firmy z branży chętnie zlecałyby nam badania i analizy, bo póki co muszą wysyłać próbki do Trójmiasta.</p> <p>Pozyskanie oraz utrzymanie takiej procedury jest czasowo- i kosztochłonne (personel, opracowanie dokumentacji, wdrożenie, itp.). Uczelnie nie stać na inwestowanie w wydatki „okołopomiarowe”. W konsekwencji nie są one wykorzystywane przez przemysł. Jeżeli chcemy zbliżyć naukę i biznes, tego typu akredytacja musi być zapewniona.</p>	Grupa docelowa działania nie może być szersza niż grupa określona dla właściwego priorytetu inwestycyjnego w RPO WZ 2014 - 2020. Ponadto pierwszy typ projektu ma na celu wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, a nie wsparcie uczelni.
	89	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw, właściwy punkt – n/d	Dodanie możliwości finansowania ochrony własności intelektualnej w jednostkach naukowych	<p>W ramach Działania nie podano katalogu wydatków kwalifikowanych. Domniemuje się, że w przypadku realizacji projektów wdrożeniowych, za ich rzeczywiste wykorzystanie będą odpowiedzialni przedsiębiorcy. Jest to zgodne z krajowymi tendencjami w zakresie komercjalizacji dóbr intelektualnych.</p> <p>Inną kwestią, nierozumianą przez urzędy, jest ochrona wypracowanej własności. Za każdym razem, przy każdym „dealu”, na poziomie umowy konsorcyjnej, partnerzy powinni mieć możliwość decydowania, kto będzie rzeczywistym właścicielem wypracowanej technologii/rozwiązania. Nie można narzucić jednego podejścia, chociażby w nawiązaniu do oceny parametrycznej jednostek naukowych, które wiedząc, że ich praca w konsorcjum nie będzie w pełni mogła zaliczyć się do dorobku, z niechęcią będzie podchodziła do tego typu przedsięwzięć.</p> <p>W prawodawstwie istnieją różne formy wykorzystywania dóbr intelektualnych. Może to być sprzedaż praw, może być to joint-venture, może być to także sprzedaż licencji wyłącznej (dla jednej firmy) lub niewyłącznej (ostatnio sprzedana licencja ZUT).</p> <p>Postuluje się by nie zamykać jednostkom naukowym możliwości ochrony IPR po swojej stronie. Konsekwencją jest dodanie w kategorii wydatków kwalifikowanych związanych z ochroną takiego dobra (przez jednostki naukowe). Niezwykle istotne jest, by było to możliwe na poziomie międzynarodowym (nie tylko polskim). Środki z POIR są bardzo trudno dostępne dla naszych</p>	Zapisy dotyczące finansowania ochrony własności intelektualnej nie ograniczają tej możliwości jedynie do przedsiębiorstw. Zasadność ponoszonych wydatków kwalifikowanych weryfikowana jest w odniesieniu do projektu. Przytoczone w uwadze formy zarządzania dobrami intelektualnymi stanowią istotny punkt wyjścia do analizy formy współpracy jednostki naukowej z przedsiębiorstwami w kontekście uwarunkowań udzielanego wsparcia. W odniesieniu do zakresu wsparcia ochrony własności intelektualnej brak jest wskazań jedynie co do krajowej ochrony. Każdorazowo podmiot zgłaszający decyduje o formie i zakresie ochrony dóbr własności przemysłowej i intelektualnej będącej przedmiotem realizowanego projektu B+R.

Piotr Wit, Spółka Wodna „Międzyodrze”	90	DZIAŁANIE 2.11 „Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi”, punkt 9 „Nazwa i krótki opis działania”	<p>W dokumencie wskazano m.in., że „Wsparcie będzie kierowane do przedsiębiorstw energetycznych oraz podmiotów wytwarzających energię na własne potrzeby”.</p> <p>Należy rozszerzyć zapis o podmioty, które mają możliwość realizacji zmiany źródła zasilania w energię z energetyki zawodowej na energię zieloną, dostarczaną przez przedsiębiorstwa produkujące energię odnawialną.</p>	<p>Biorąc pod uwagę zapisy dokumentu, w tym m.in., że „Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w regionie, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych” wydaje się zasadnym, aby umożliwić, w ramach działania, ubieganie się o dofinansowanie dla zmiany źródła zasilania przez podmioty, które nie wytwarzają energii na własne potrzeby, ani nie są przedsiębiorstwami energetycznymi.</p>	<p>Uwaga niezrozumiała.</p> <p>Działanie 2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi jest specjalnie wyodrębnione z ogólnego nurtu wsparcia rozwoju odnawialnych źródeł energii po to, aby wesprzeć wprost działania służące obniżeniu emisji z konwencjonalnego źródła energii.</p> <p>Projekty polegające na budowie nowego źródła wytwarzania energii, polegające na zmniejszeniu zapotrzebowania na energię z istniejących sieci od których są obecnie przyłączone lub po całkowitym odłączeniu się od takich sieci mogą ubiegać się o wsparcie z działania 2.12.</p>
	91	DZIAŁANIE 3.6 „Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków”, punkt 9 „Nazwa i krótki opis działania”	<p>W dokumencie wskazano m.in., że: „Priorytetem wsparcia systemów oczyszczania ścieków są inwestycje przewidziane do realizacji w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). Inwestycje niezbędne do osiągnięcia celów dyrektywy ściekowej będą zgodne z tzw. Master Planem dla wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG. Premiowane będą inwestycje mające na celu dostosowanie oczyszczalni ścieków komunalnych do wymogów dyrektywy ściekowej dot. jakości oczyszczonych ścieków, natomiast, w dalszej kolejności mające na celu takie zadania jak: zwiększenie przepustowości oczyszczalni, udoskonalenie sposobów zagospodarowania odpadów pościekowych...</p> <p>...Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach (wyznaczonych na podstawie ustawy Prawo wodne Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity (Dz. U z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.) od 2000 do 10 000 RLM.”</p> <p>Należy doprecyzować, że: „W przypadku inwestycji mających na celu dostosowanie oczyszczalni ścieków komunalnych do wymogów dyrektywy ściekowej dot. jakości oczyszczonych ścieków, realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach (wyznaczonych na podstawie ustawy Prawo wodne Ustawa z dnia 18 lipca</p>	<p>Tzw. „aglomeracje”, wyznaczone na podstawie Ustawy „Prawo wodne” z dnia 18 lipca 2001 r. Dz. U. z 2012 r. poz.145 z późn.zm, wskazane są w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK) będącym dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.</p> <p>Z kolei Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczy zbierania, oczyszczania i zrzutu ścieków komunalnych oraz oczyszczania i zrzutu ścieków z niektórych sektorów przemysłowych. Celem ww. dyrektywy jest ochrona środowiska wodnego przed niekorzystnymi skutkami powodowanymi zrzutami niedostatecznie oczyszczonych ścieków.</p> <p>Jednym z warunków ubiegania się o dofinansowanie jest lokalizacja przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w obszarze aglomeracji. Przywołany wymóg eliminuje możliwość ubiegania się o dofinansowanie przez podmioty, które działają na terenie, gdzie odbiór ścieków jest zabezpieczony przez istniejące sieci kanalizacyjne, a stopień ich oczyszczenia spełnia wymagania dyrektywy oraz przepisów krajowych, i które z tego powodu nie zgłosiły swoich planów inwestycyjnych do KPOŚK. Należy zapewnić możliwość uzyskania dofinansowania dla projektów dotyczących udoskonalenia sposobu zagospodarowania odpadów pościekowych, w tym komunalnych osadów ściekowych, również przez podmioty działające na terenach, gdzie odbiór ścieków jest zabezpieczony przez istniejące sieci kanalizacyjne, a stopień ich oczyszczenia spełnia wymagania dyrektywy.</p> <p>Ponadto, z uwagi na fakt, że zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2012 r. poz. 21), komunalne osady ściekowe są odpadem, postępowanie z nimi jest określone w wielu aktach prawnych dotyczących gospodarki odpadami, a ich zagospodarowanie powinno być zgodne z celami Krajowego planu gospodarki odpadami, należy umożliwić uzyskanie dofinansowania dla projektów z zakresu zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych również z programów dotyczących gospodarki odpadami tj. działania 3.7 lub 3.8 RPO WZ.</p>	<p>Podstawowym celem działania jest dostosowanie do wymogów Dyrektywy ściekowej 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. Dokumentem na poziomie krajowym szeregującym inwestycje identyfikujące faktyczne potrzeby z zakresu gospodarki ściekowej jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków.</p> <p>W przypadku braku realizacji projektów w przedmiotowym zakresie IZ RPO WZ przewiduje również możliwość dofinansowania projektów wykraczających poza wymagania wynikające z Dyrektywy.</p>

	92	DZIAŁANIE 3.6 „Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków”, punkt 14 „Typ beneficjenta”	<p>W dokumencie wskazano następujące dopuszczalne typy beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne jst, • przedsiębiorcy, • osoby fizyczne, • PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, • partnerstwa wymienionych podmiotów. <p>Należy rozszerzyć zapis o dodatkowy typ beneficjenta, tj. spółki wodne.</p>	<p>W dokumencie, wśród możliwych typów beneficjentów wymienia się m.in. przedsiębiorców. Spółki wodne, choć częstokroć traktowane jako przedsiębiorstwa, są bardzo specyficznymi podmiotami, nie działającymi w celu osiągnięcia zysku, ale zaspokajania potrzeb wskazanych ustawą z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne [Dz. u. 2005 nr 239, poz. 2019]. Z tego względu, dla przejrzystości możliwych typów beneficjentów należy do wskazanego katalogu dopisać spółki wodne.</p>	<p>W tym momencie, gdy Program operacyjny został zatwierdzony przez Komisję Europejską, wprowadzenie dodatkowej kategorii Beneficjenta wiązałoby się z otwarciem procedury renegotjacji programu. Ewentualne wprowadzenia dodatkowej nazwy Beneficjenta nastąpi przy okazji poważniejszych zmian w programie. Do tego czasu, należy uznać, że spółki wodne znajdują się w szerokim katalogu podmiotów mieszczących się pod pojęciem przedsiębiorcy o ile prowadzą działalność gospodarczą, albo jako jednostki organizacyjne JST o ile nie prowadzą działalności gospodarczej.</p>
	93	DZIAŁANIE 3.8 „Rozwój gospodarki odpadami niebezpiecznymi”, punkt 10 „Cel/e szczegółowy/e działania”	<p>W dokumencie wskazano tylko 1 cel szczegółowy pn. „Zmniejszona ilość odpadów deponowanych na składowiskach”.</p> <p>Należy rozszerzyć zapis o dodatkowy cel szczegółowy pn. „Zmniejszony strumień odpadów niebezpiecznych”</p>	<p>Ograniczenie celów szczegółowych działania do zapisu „Zmniejszona ilość odpadów deponowanych na składowiskach” nie daje możliwości realizacji projektów związanych z gospodarką odpadami niebezpiecznymi, a odnoszącymi się do innych, niż odpady stałe. Dla racjonalizacji i rozwoju gospodarki odpadami niebezpiecznymi w regionie koniecznym jest uwzględnienie możliwości wdrażania projektów zakładających m.in. budowę (przebudowę) instalacji służących zmniejszeniu masy ciekłych odpadów niebezpiecznych przed poddaniem ich procesowi recyklingu.</p>	<p>Program został w takim kształcie zatwierdzony przez Komisję Europejską. Ewentualne uzupełnienie programu o dodatkowy cel wymagałoby otwarcia procesu renegotjacji programu.</p> <p>W chwili obecnej działanie 3.8 skierowane jest na wsparcie systemu gospodarowania odpadami pochodzącymi z gospodarstw domowych. Odpady niebezpieczne, o których mowa w SOOP należy rozumieć jako odpady komunalne z których możliwe jest wyodrębnienie odpadów takich jak zużyte baterie, przeterminowane leki, itp. Wszelkie sposoby zagospodarowania odpadów niebezpiecznych powinny zmierzać zatem do zmniejszenia ilości odpadów komunalnych deponowanych na składowiskach.</p>
	94	DZIAŁANIE 3.8 „Rozwój gospodarki odpadami niebezpiecznymi”, punkt 14 „Typ beneficjenta”	<p>W dokumencie wskazano następujące dopuszczalne typy beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, • jednostki organizacyjne jst, • jednostki sektora finansów publicznych, • zakłady opieki zdrowotnej, • przedsiębiorcy, • organizacje pozarządowe, • PGL Lasy Państwowej i jego jednostki organizacyjne, • partnerstwa wymienionych podmiotów. <p>Należy rozszerzyć zapis o dodatkowy typ beneficjenta, tj. spółki wodne.</p>	<p>W dokumencie, wśród możliwych typów beneficjentów, wymienia się m.in. przedsiębiorców. Spółki wodne, choć częstokroć traktowane jako przedsiębiorstwa, są bardzo specyficznymi podmiotami nie działającymi w celu osiągnięcia zysku, ale zaspokajania potrzeb wskazanych ustawą z 18 lipca 2001 r. Prawo wodne [Dz. u. 2005 nr 239, poz. 2019]. Z tego względu, dla przejrzystości możliwych typów beneficjentów, należy do wskazanego katalogu dopisać spółki wodne.</p>	<p>Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO. Ewentualne rozszerzenie katalogu beneficjentów wiązałoby się z otwarciem procesu renegotjacji programu. Propozycja zostanie rozważona podczas najbliższej aktualizacji programu.</p>

	95	<p>DZIAŁANIE 3.8 „Rozwój gospodarki odpadami niebezpiecznymi”, punkt 21 „Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)”</p>	<p>W dokumencie wskazano następujące limity i ograniczenia: „Oznacza to, że możliwe do wsparcia będą tylko takie projekty, które są prowadzone w regionach (wyznaczonych przez Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami), w których nie ma i nie planuje się uruchomienia instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych”.</p> <p>Należy zawęzić zapis do następującego: „Oznacza to, że możliwe do wsparcia będą tylko takie projekty, które są prowadzone w regionach (wyznaczonych przez Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami)”.</p>	<p>Ze względu na opis działania oraz dopuszczony w nim typ projektów, tj. „Poprawa gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (w tym unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest) oraz innymi niż komunalne”, a także brak ograniczeń w tym względzie w linii demarkacyjnej, pomiędzy POIiŚ, a RPO, nie znajduje uzasadnienia dla przyjętych limitów zapis warunkujący możliwość realizacji projektów od lokalizacji w regionach, w których „nie ma i nie planuje się uruchomienia instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych”.</p> <p>Działanie dotyczy gospodarki odpadami niebezpiecznymi, nie zaś komunalnymi.</p>	<p>Rozwiązania przyjęte do podziału na krajowy i regionalny poziom wsparcia są ustanowione dla całego kraju. Wszystkie województwa są zobowiązane do stosowania takich samych rozwiązań. Projekty z regionów w których istnieje lub planowana jest budowa instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów mogą ubiegać się o wsparcie z POIiŚ.</p> <p>W chwili obecnej działanie 3.8 skierowane jest na wsparcie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Odpady niebezpieczne o których mowa w SOOP należy rozumieć jako odpady powstające w gospodarstwach domowych. Dlatego uważamy, że także w zakresie odpadów niebezpiecznych obowiązują nas zasady demarkacji na krajowy i regionalny poziom wsparcia.</p>
<p>Anna Szczepańska Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</p>	96	<p>7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej (Strona 285. Punkt 13.)</p> <p>ISTNIEJĄCY ZAPIS: Komplementarne usługi wsparcia ekonomii społecznej składające się z następujących typów operacji</p>	<p>PROPONOWANY ZAPIS: Komplementarne usługi wsparcia ekonomii społecznej składające się z typów operacji zgodnych ze standardami AKSES</p>	<p>Zgodnie z KPRES instytucjami wspierającymi ekonomię społeczną w perspektywie 2014-2020 będą wyłącznie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej akredytowane zgodnie ze standardami AKSES przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. System akredytacji AKSES obowiązuje OWESY do realizacji komplementarnego wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, w tym udzielanie wsparcia finansowego na tworzenie spółdzielni socjalnych. Zgodnie z zapisami KPRES oraz AKSES OWESY nie mogą świadczyć jedynie usług szkoleniowych, doradczych i animacyjnych.</p>	<p>Standardy AKSES są dokumentem określającym spektrum działań możliwych do realizacji z różnych źródeł finansowych - nie tylko ze środków EFS. KPRES w działaniu III.1 poświęconemu bezzwrotnym instrumentom finansowym, nie wskazuje OWES jako podmiotu świadczącego przedmiotowe usługi. Natomiast w Działaniu III.3 ("Usługi wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych") KPRES określa, iż możliwe jest przyznanie wsparcia finansowego z poziomu krajowego związanego z wdrażaniem innowacji. Jednakże IZ RPO WZ rozważa możliwość połączenia działań doradczych OWES (Działanie 7.3) z finansowymi (Działanie 7.4), jednak uzależnia to od ostatecznego kształtu "Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020".</p>

	<p>7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej</p> <p>(Strona 286. Punkt 13b.)</p> <p>ISTNIEJĄCY ZAPIS:</p> <p>a) Usługi animacji lokalnej, w tym działania o charakterze animacyjnym edukacyjnym i integracyjnym, umożliwiające tworzenie podmiotów obywatelskich, wsparcie dla ich rozwoju, tworzenie partnerstw publiczno-społecznych na rzecz rozwoju</p>	<p>PROPONOWANY ZAPIS:</p> <p>a) Usługi animacji lokalnej w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania o charakterze animacyjnym edukacyjnym i integracyjnym, umożliwiające tworzenie podmiotów obywatelskich, wsparcie dla ich rozwoju, tworzenie partnerstw publiczno-społecznych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i partycypacji społecznej, tworzenie klastrów ekonomii społecznej. Podmioty te powinny również przygotowywać i wspierać lokalnych animatorów, którzy będą rozwijać ww. działania. • tworzenie regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej (klastry, franczyzy) oraz włączanie podmiotów ekonomii społecznej do istniejących na poziomie regionalnym organizacji branżowych (sieci, klastry); Budowanie powiązań pomiędzy nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym (spotkania, warsztaty, doradztwo, wymiana informacji) w celu nawiązania stałej współpracy; • organizacja przedsięwzięć służących zwiększaniu rozpoznawalności podmiotów ekonomii społecznej jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży produktów i usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej na poziomie regionalnym (np. targi ekonomii społecznej, sprzedaż produktów i usług podmiotów ekonomii społecznej za pomocą jednego 	<p>Rozszerzono zapisy dotyczące prowadzenia usług animacji lokalnej o zapisy znajdujące się w działaniu 7.5 ze względu na to, że zakres ten pokrywa się wytycznymi dotyczącymi animacji zawartymi w standardach AKSES.</p>	<p>Obecne zapisy działania 7.3 nie zawężają OWES prowadzenia działań animacji lokalnej zgodnych ze standardami AKSES. Natomiast zapisy działania 7.5 są ściśle przyporządkowane ROPS w zamkniętym katalogu uzgodnionym podczas negocjacji z KE. Ponadto warto zauważyć, że działania animacji lokalnej będą komplementarne wobec siebie, gdyż usługi doradcze i wspierające będą regularnie weryfikowane przez audytorów Krajowego Sekretariatu Ekonomii Społecznej w porozumieniu z Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej.</p>
--	--	--	--	--

	<p>7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej (Strona 286. Punkt 13b.)</p> <p>ISTNIEJĄCY ZAPIS:</p> <p>b) Usługi rozwoju ekonomii społecznej, w tym działania zmierzające do inicjowania tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym szkoleń, doradztwa indywidualnego i grupowego, prowadzenie działań edukacyjnych na temat możliwości tworzenia podmiotów ekonomii społecznej</p>	<p>PROPONOWANY ZAPIS:</p> <p>b) Usługi rozwoju ekonomii społecznej, w tym działania zmierzające do inicjowania tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym szkoleń, doradztwa indywidualnego i grupowego, prowadzenie działań edukacyjnych na temat możliwości tworzenia podmiotów ekonomii społecznej oraz przygotowanie grup założycielskich oraz udzielenie i realizacja wsparcia finansowego, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> Przyznanie środków finansowych dla spółdzielni socjalnej lub przedsiębiorstwa społecznego na stworzenie miejsca pracy - zgodnie Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020; Wsparcie pomostowe - wsparcie pomostowe w formie finansowej jest świadczone przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż 1265 miesięcy. Wsparcie pomostowe w formie finansowej jest przyznawane w wysokości niezbędnej do sfinansowania podstawowych kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego/spółdzielni socjalnej w początkowym okresie działania, jednak nie większej niż zwielokrotniona o liczbę utworzonych miejsc pracy, kwota minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu przepisów o 	<p>Zgodnie z KPRES instytucjami wspierającymi ekonomię społeczną w perspektywie 2014-2022 będą wyłącznie Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej akredytowane zgodnie ze standardami AKSES przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. System akredytacji AKSES obliuguje OWESY do realizacji komplementarnego wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, w tym udzielanie wsparcia finansowego na tworzenie spółdzielni socjalnych. Zgodnie z zapisami KPRES oraz AKSES OWESY nie mogą świadczyć jedynie usług szkoleniowych, doradczych i animacyjnych.</p>	<p>Standardy AKSES są dokumentem określającym spektrum działań możliwych do realizacji z różnych źródeł finansowych - nie tylko ze środków EFS. W działaniu III.1 poświęconemu bezzwrotnym instrumentom finansowym, KPRES nie wskazuje OWES jako podmiotu świadczącego przedmiotowe usługi. Ponadto w Działaniu III.3 ("Usługi wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych") KPRES określa, iż możliwe jest przyznanie wsparcia finansowego z poziomu krajowego związanego z wdrażaniem innowacji. Obecnie w ramach RPO WZ zaplanowano osobne działanie dotyczące udzielania wsparcia finansowego na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (Działanie 7.4 "Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych)". Jednakże, IZ RPO WZ rozważa możliwość połączenia działań doradczych OWES (Działanie 7.3) z finansowymi (Działanie 7.4), jednak uzależnia to od ostatecznego kształtu "Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020".</p>
--	--	---	---	---

	99	<p>7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej</p> <p>(Strona 286. Punkt 13c.)</p> <p>ISTNIEJĄCY ZAPIS: Usługi wsparcia istniejących podmiotów ekonomii społecznej, w tym wsparcie na etapach tworzenia i działania podmiotu ekonomii społecznej, w formie doradztwa prawnego, wsparcie z zakresu podatków, biznesowe (budowanie szerokich powiązań kooperacyjnych w</p>	<p>PROPONOWANY ZAPIS: Usługi wsparcia istniejących podmiotów ekonomii społecznej, w tym wsparcie na etapach tworzenia i działania podmiotu ekonomii społecznej, w formie doradztwa prawnego, wsparcie z zakresu podatków, biznesowe (budowanie szerokich powiązań kooperacyjnych w ramach partnerstw lokalnych, marketing, planowanie strategiczne) oraz wsparcie z zakresu zasobów ludzkich. W ramach usług możliwe jest przyznawanie dodatkowego wsparcia finansowego związanego z wdrażaniem innowacji lub planów rozwoju.</p>	<p>Dodano zapis: W ramach usług możliwe jest przyznawanie dodatkowego wsparcia finansowego związanego z wdrażaniem innowacji lub planów rozwoju, który zgodny jest ze standardami AKSES.</p>	<p>Obecny zapis jest zgodny z zapisami KPRES. KPRES nie mówi wprost o wsparciu finansowym.</p>
	100	<p>7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej</p>	<p>(Strona 286. Punkt 13e.) PROPONOWANY ZAPIS DODATKOWEGO TYPU PROJEKTU: Wzmocnienie potencjału instytucji wspierających ekonomię społeczną poprzez szkolenia i doradztwo</p>	<p>Dodano dodatkowy typ projektu. Celem działania jest wzmocnienie potencjału OWES, co możliwe będzie głównie poprzez szkolenia i doradztwo dla kadry OWES. Jest to także zgodne ze standardami AKSES.</p>	<p>Należy zauważyć, że standardy AKSES są dokumentem określającym spektrum działań możliwych do realizacji z różnych źródeł finansowych - nie tylko ze środków EFS.</p>

	<p>7.3 Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej (Strona 286. Punkt 15)</p> <p>ISTNIEJĄCY ZAPIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> Osoby fizyczne w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej; Podmioty uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej; Podmioty uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej w zakresie 	<p>PROPONOWANY ZAPIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> Osoby fizyczne w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej; Podmioty uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym w formie spółdzielni socjalnej; Podmioty Ekonomii Społecznej i ich otoczenie; Personel OWES. 	<p>Dodano dodatkowy typ projektu. Celem działania jest wzmocnienie potencjału OWES, co możliwe będzie głównie poprzez szkolenia i doradztwo dla kadry OWES. Jest to także zgodne ze standardami AKSES.</p>	<p>Należy zauważyć, że standardy AKSES są dokumentem określającym spektrum działań możliwych do realizacji z różnych źródeł finansowych - nie tylko ze środków EFS. Ponadto dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.</p>
--	---	---	--	---

	<p>7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych)</p> <p>(Strona 289. Punkt 13, podpunkt 1)</p> <p>102</p> <p>ISTNIEJĄCY ZAPIS:</p> <p>1. Szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, tutoring, współpraca, wizyty studyjne umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub</p>	<p>PROPONOWANY ZAPIS:</p> <p>1. Doradztwo, mentoring, coaching, tutoring, współpraca, umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub pracy w spółdzielni socjalnej lub przedsiębiorstwie społecznym (w tym nabycie i rozwijanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym i/lub spółdzielni socjalnej (adekwatnie do potrzeb i roli danej osoby w przedsiębiorstwie społecznym);</p>	<p>Usunięto szkolenia, warsztaty i wyjazdy studyjne ze względu na konieczność objęcia tymi formami wsparcia PS przez OWESY, co zakładają standardy AKSES. Nieracjonalnym wydaje się powielanie tych samych typów projektów przez podmioty akredytowane i pozostałych projektodawców ponieważ uniemożliwi to beneficjentowi ostatecznemu otrzymanie kompleksowego wsparcia.</p>	<p>Uwaga jest zasadna, jednakże IZ RPO WZ rozważa możliwość połączenia działań doradczych OWES (Działanie 7.3) z finansowymi (Działanie 7.4). Ostateczny zapis IZ RPO WZ uzależnia od zatwierdzonych "Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020".</p>
--	--	--	--	--

	<p>103</p> <p>7.4 Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych) (Strona 290. Punkt 15) ISTNIEJĄCY ZAPIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osoby fizyczne ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego (w tym uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej), • Podmioty ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego (w tym uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej), 	<p>PROPONOWANY ZAPIS: Osoby, podmioty i przedsiębiorstwa społeczne, korzystające ze wsparci OWES, które uzyskały rekomendacje OWES do ubiegania się o wsparcie finansowe, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osoby fizyczne ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego (w tym uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej), • Podmioty ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego (w tym uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej), • Przedsiębiorstwa społeczne (w tym spółdzielnie socjalne). 	<p>Zgodnie z założeniami standardów AKSES oraz KPRES OWESy mają za zadanie świadczenie kompleksowych usług mających na celu rozwój przedsiębiorczości społecznej. Zatem celem jest, aby wsparcia na założenie spółdzielni socjalnej otrzymywały jedynie grupy inicjatywne które otrzymały kompleksowe wsparcie przygotowawcze zgodnie z krajowymi standardami AKSES. Po otrzymaniu dotacji działalność powstałej spółdzielni byłaby monitorowana i wspierana przez OWES. Zadaniem OWESów jest zapewnienie wzrostu zatrudnienia w przedsiębiorstwach społecznych, wzrost obrotów, pozyskiwanie zleceń z JST. Natomiast beneficjent przekazujący dotację nie ma wymogu kompleksowego wsparcia powstałej spółdzielni.</p>	<p>Uwaga jest zasadna, jednakże IZ RPO WZ rozważa możliwość połączenia działań doradczych OWES (Działanie 7.3) z finansowymi (Działanie 7.4). Ostateczny zapis IZ RPO WZ uzależnia od zatwierdzonych "Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020".</p>
--	--	--	--	--

	<p>7.5 Koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz wsparcie rozwoju sieci kooperacji partnerstw ekonomii społecznej w województwie</p> <p>(Strona 294. Punkt 15)</p> <p>ISTNIEJĄCY ZAPIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podmioty ekonomii społecznej, • Jednostki sektora finansów publicznych, • Partnerzy społeczni i gospodarczy, • Instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej w zakresie rozwoju ekonomii społecznej (zatrudnienia w sektorze ekonomii 	<p>PROPONOWANY ZAPIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podmioty ekonomii społecznej i instytucje wsparcia ekonomii społecznej, • Jednostki sektora finansów publicznych, • Partnerzy społeczni i gospodarczy, • Instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej w zakresie rozwoju ekonomii społecznej (zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstwa), • Jednostki samorządu terytorialnego, przedstawiciele lokalnych przedsiębiorstw i mediów w zakresie rozwoju ekonomii społecznej (zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstwa). 	<p>Dopisano w grupie docelowej instytucje wsparcia ekonomii społecznej. działania ROPS kierowane do OWESów a nie ma ich w grupie odbiorców.</p>	<p>Obecne zapisy nie wykluczają udziału instytucji wsparcia ekonomii społecznej w przedmiotowych działaniach.</p>
--	--	--	---	---

Teresa Szymańska	105	I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE – Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia	<p>Celem działania jest ożywienie gospodarcze obszaru Specjalnej Strefy Włączenia. Wspierane będą inwestycje ukierunkowane na stworzenie znaczącej liczby trwałych miejsc pracy oraz podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw działających na wskazanym obszarze.</p> <p>PROPONOWANA ZMIANA: Promowanie projektów z obszarów SSW (obszar powinien być zaktualizowany o najnowsze badania GUS 2015 r.) z zaznaczeniem, iż inne podmioty z terenów innych, niż SSW nie są wyłączone z ubiegania się o dofinansowanie w przypadku spełnienia pozostałych wymogów.</p>	<p>Biorąc pod uwagę dane statystyczne GUS z lutego 2015 r., ukazujące stopę bezrobocia w poszczególnych województwach, gdzie woj. zachodniopomorskie posiada jedną z najwyższych stóp bezrobocia w Polsce 16,3% (bezrobocie w Polsce 12%) niezrozumiałym jest ograniczanie się na tworzenie znaczącej ilości miejsc pracy (min. 10 osób) wyłącznie na obszarach tzw. Specjalnej Strefy Włączenia (dalej SSW). Mało prawdopodobne, iż potencjalni przedsiębiorcy z gmin wskazanych, jako gminy z SSW, w których w głównej mierze mieszkańcy utrzymują się z działalności rolniczej, a pojedyncze jednostki prowadzą mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające znacznie poniżej 10 osób (zazwyczaj 2-3 osoby) będą zainteresowane utworzeniem tak znaczącej liczby nowych miejsc pracy. Można też przypuszczać z dużym prawdopodobieństwem, iż przedsiębiorców z tych terenów w ogóle nie będzie stać na zapewnienie wkładu własnego, nawet przy założeniu minimalnego zatrudnienia, tj. 10 osób, czyli 900.000,00 zł (wkład własny 45% przy dofinansowaniu 2 mln. zł). Biorąc pod uwagę powyższe błędem jest, zatem ograniczanie się na tworzenie miejsc pracy wyłącznie na terenach SSW. Dla przykładu: Pan Kowalski mający przedsiębiorstwo, np. na terenie Choszczyna, chcący stworzyć przynajmniej 10 nowych miejsc pracy, nie będzie mógł się ubiegać o przedmiotowe dofinansowanie z uwagi na niezajdowanie się w specjalnej strefie włączenia (Choszczyno – bezrobocie w powiecie 25,3%). Dodatkowo czerpiąc z doświadczeń innych województw, np. województwo warmińsko-mazurskie określa, iż priorytetowo w konkursach będą brane pod uwagę konkretne branże, ale nie wyklucza się pozostałych. Dlaczego nie można powyższego przykładu odnieść do naszego województwa?! Zawiązenie się wyłącznie do pobudzenia konkurencyjności z terenów SSW doprowadzi do niewykorzystania środków unijnych, co wiąże się z kolejnymi konsekwencjami. Dodatkowo niezrozumiałym jest nieumieszczenie na mapie SSW powiatów o najwyższym stopie bezrobocia, do których według badań GUS z 2015 r. należą m.in. powiaty: białogardzki 28,3%, łobeski 27,3%, koszaliński 26,5%, szczeciński 25,9%, choszczeński 25,3% i gryficki 25,0%. Proponuje się, aby podejść do tematu SSW w znacznie szerszym zakresie, umożliwiając właściwy rozwój przedsiębiorczości, realizując pierwotne założenia wzrostu zatrudnienia z obszarów SSW, ale nie zamykając drogi dla firm, które faktycznie chcą utworzyć, co najmniej 10 miejsc pracy, zwłaszcza biorąc pod uwagę tak wysoki poziom bezrobocia w całym województwie w stosunku do reszty województw z całego kraju.</p>	<p>SSW wyznaczono dla programowania interwencji na obszarach o najniższym poziomie spójności infrastrukturalnej, gospodarczej i społecznej Pomorza Zachodniego. Metodologia uwzględni zestaw sześciu mierników syntetycznych wyznaczonych dla poszczególnych obszarów problemowych: demografia, infrastruktura techniczna, dostępność do usług publicznych, potencjał gospodarczy, problemy popegeerowskie, ubóstwo. W każdym z obszarów wskazano gminy z deficytem, a następnie dla każdej z gmin wyliczono częstość występowania deficytów, tj. w ilu obszarach miernik syntetyczny dla gminy przybiera wartość niższą od mediany. Przy ostatecznej delimitacji SSW, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno-gospodarczego, przyjęto zasadę kumulacji deficytów co oznacza, że SSW objęła gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach problemowych. SSW uwzględnia analizę poziomu bezrobocia, jednak jest ono rozpatrywane w szerszym kontekście.</p> <p>Metodyka wyznaczania SSW zakłada okresowy monitoring wskaźników i syntetycznych miar obrazujących sytuację w poszczególnych obszarach problemowych. Wnioski z monitoringu będą okresowo prezentowane Zarządowi Województwa i stanowić będą podstawę do podjęcia decyzji o aktualizacji SSW. Jeżeli sytuacja w przywołanym w</p>
	106	I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE – Działanie 1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM) oraz 1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF)	<p>W ramach działania wspierane będą projekty polegające na wdrażaniu innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa funkcjonujące na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM) oraz Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF).</p> <p>PROPONOWANA ZMIANA: W związku z zawężeniem branż w działaniu 1.5 oraz znaczącym zwiększeniem zatrudnienia w działaniu 1.6, mikroprzedsiębiorstwa z obszaru dwóch stref będą ograniczone do działania 1.7, na które to działanie przeznaczona jest bardzo mała alokacja na nabór. W związku z tym wnosi się o przesunięcie lub zwiększenie kwot z naborów dotyczących sfery B+R, na którą przeznaczane są niewspółmierne kwoty, które nie przełożą się na widoczną poprawę kondycji mikro i małych przedsiębiorstw z terenu woj. zachodniopomorskiego.</p>	<p>Analizując przeznaczone alokacje na wskazane działanie, tj. 5 mln euro na każdy obszar jest kwotą zaskakująco niską. Biorąc pod uwagę wyłącznie ostatni nabór z działania 1.1.3/2012/1 dofinansowanie wyniosło 82 314 059,77 zł, co było już niską kwotą biorąc pod uwagę bardzo duże zainteresowanie. Odnosząc tą kwotę do projektów B+R w nowej perspektywie, na którą będą przeznaczone ogromne kwoty jest posunięciem niezrozumiałym. To właśnie dofinansowanie, które jest przeznaczane na fizyczne tworzenie miejsc pracy poprzez wdrożenie innowacyjnych technologii wpływa na zmniejszenie bezrobocia oraz poprawę kondycji finansowych firm. Wartością dodaną dla woj. jest tworzenie fizycznie nowych miejsc pracy, wprowadzenie na rynek nowych technologii. Nie będzie to natomiast możliwe przeznaczając dla każdej z dwóch stref alokacji wyłącznie po 5 mln. euro. Proponuje się, aby zwiększyć alokacje dla dwóch stref, tym samym umożliwiając wdrażanie innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.</p>	<p>Alokacja dla poszczególnych działań została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Działanie 1.7 zostało wyodrębnione w ramach puli środków przeznaczonych dla ZIT SOM.</p> <p>Ponadto mikroprzedsiębiorstwa z obszarów, na których będą realizowane strategie ZIT będą mogły również korzystać z instrumentów finansowych w ramach działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe, na które przeznaczono 72,9 mln euro.</p> <p>Należy mieć na uwadze, iż w ramach negocjacji RPO WZ 2014-2020 z Komisją Europejską ustalono alokacje przeznaczone na poszczególne Cele Tematyczne. Ich wielkość jest ściśle powiązana z wyzwaniami jakie stoją przed każdym z regionów. Instytucja Zarządzająca RPO WZ nie ma w tej chwili możliwości przesuwania środków pomiędzy działaniami z Celu Tematycznego 1 (działania 1.1., 1.2, 1.3) do działań Celu Tematycznego 3 (działania 1.4 - 1.17).</p>

	107	I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE – Działanie 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji	Działanie skierowane jest do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które chcą rozwijać swoją działalność w obszarach regionalnych specjalizacji lub inteligentnych specjalizacji województwa zachodniopomorskiego. PROPONOWANA ZMIANA: Zmiana powinna rozszerzyć możliwości aplikowania o środki unijne podmiotów spoza listy inteligentnych specjalizacji. Wskazane jest, aby priorytetowo traktować wybrane specjalizacje, ale nie zamykać się na inne branże, które również wymagają wsparcia.	Zgodnie z założeniami do procesu identyfikacji inteligentnych specjalizacji zidentyfikowano 5 głównych obszarów: biogospodarka, działalność morska i logistyka, przemysł metalowo-maszynowy, usługi przyszłości, turystyka i zdrowie. Według badań GUS 2015 r. największy udział firm mikro i małych przedsiębiorstw w skali województwa mają takie branże jak: Budownictwo, Handel i naprawa pojazdów samochodowych, Transport i gospodarka magazynowa, Zakwaterowanie i gastronomia, Informacja i komunikacja, Obsługa rynku nieruchomości, Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, Administrowanie i działalność wspierająca, Edukacja, Opieka zdrowotna i pomoc społeczna, Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, Pozostała działalność usługowa. Branże te w większości nie znajdują odzwierciedlenia w inteligentnych specjalizacjach, które jak dowodzą badania nie odnoszą się do mikro, a nawet nie do małych przedsiębiorstw z terenu województwa. Polska ma także drugi najniższy w UE poziom udziału mikroprzedsiębiorstw w całkowitych nakładach inwestycyjnych przedsiębiorstw, co wskazuje na ograniczony udział tych firm w rozwoju jakościowym gospodarki i generowaniu postępu technologicznego. Przedstawione propozycje zawarte w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych tego działania, niestety ten trend jedynie potwierdzają i sprawiają, iż ograniczona możliwość inwestycji w mikroprzedsiębiorstwach będzie się jedynie pogłębiać. Proponuje się, aby priorytetowo traktować inteligentne specjalizacje dla woj. zachodniopomorskiego, aczkolwiek niewskazane jest, aby się do nich wyłącznie ograniczać i nie dopuszczać innych branż. Analizując listy rankingowe poprzednich naborów z osi I oraz badania	W perspektywie finansowej 2014 – 2020 jednym z głównych celów regionalnego programu operacyjnego jest podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu, dzięki wykorzystaniu potencjału regionalnych i inteligentnych specjalizacji. Oznacza to odejście od dotychczasowego podejścia „wspierania wszystkich” na rzecz wspierania tych dziedzin, które cechują się wybitnie prorozwojowym potencjałem. Wsparcie będzie przede wszystkim ukierunkowane terytorialnie (np. dla Specjalnej Strefy Włączenia) i na poszczególne specjalizacje. Należy mieć także na uwadze, iż dla wszystkich mikro, małych i średnich przedsiębiorstw dostępny będzie szeroki wachlarz instrumentów finansowych w ramach działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe (alokacja na działanie 72,9 mln euro).
Maciej Jankowski / co-founder Startup Poland (KM POIR, Rada ds. Startupów PARP i NCBiR)	108	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	Wśród beneficjentów działania poza „inkubatorami”, które świadczą firmom głównie podstawowe usługi wynajmu powierzchni czy szkoleń, należy na równi uwzględnić IOB posiadające doświadczenie we współpracy ze startupami ICT, odpowiednio know-how/kadrę czy sieć kontaktów z mentorami i inwestorami. Zakres działań wspierania dla startupów technologicznych powinien uwzględniać usługi których brakuje na lokalnym rynku a które dają realną wartość dla rozwoju innowacyjnych projektów jak np. mentoring, edukacja w zakresie Customer Development czy metodologii Lean Startup.	Wyniki audytów PARP i praktyczne doświadczenia pokazują że większość „Inkubatorów Przedsiębiorczości” nie posiada odpowiednich zasobów kadrowych i wiedzy do świadczenia zaawansowanych usług dla startupów technologicznych.	Zarówno zapisy wskazujące na typów beneficjentów tj. instytucje otoczenia biznesu posiadające doświadczenie w świadczeniu usług w zakresie inkubacji przedsiębiorstw, jak i typy projektów nie ograniczają wsparcia w działaniu 1.17 jedynie do inkubatorów zajmujących się wynajmem powierzchni i szkoleniami.
	109	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	Należy wspierać też praktyczne działania/warsztaty, których celem jest zachęcenie młodych ludzi do tworzenia startupów (Startup Weekendy) oraz promujące przedsiębiorczość i wykorzystanie technologii do kreowania innowacyjnych usług (hackathony)	Międzynarodowy sukces takich inicjatyw jak StartupWeekend pokazuje że mają one realny wpływ na rozwój ekosystemu startupów. Dzięki nim uczestnicy mogą zebrać zespół i szybko zweryfikować swój pomysł na startup oraz otrzymać wsparcie od doświadczonych mentorów i inwestorów.	Przedmiotowe działanie jest realizowane w ramach Celu Tematycznego 3, który jest przeznaczony wyłącznie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, nie dla osób fizycznych. Należy mieć na uwadze, że promocji postaw przedsiębiorczych oraz ukierunkowania regionu na innowacje będą służyć także przedsięwzięcia realizowane w ramach działania 1.14.
	110	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	Jako ostatecznych beneficjentów działań należy również uwzględnić osoby fizyczne w tym studentów i absolwentów, którzy planują założyć startup - przyszłych przedsiębiorców.	Aktualnie UMWZP nie wspiera działań zachęcających do tworzenia startupów i promujących przedsiębiorczość technologiczną. Z kolei dobrą praktyką jest tu Województwo Małopolskie, które w ten sposób promuje swój region i wspiera rozwój lokalnego ekosystemu startupowego.	W ramach celu tematycznego 3 (działania 1.4-1.17) nie ma możliwości wskazania jako ostatecznych beneficjentów wsparcia osób fizycznych, w tym studentów i absolwentów. Należy jednakże mieć na uwadze, że promocji postaw przedsiębiorczych oraz ukierunkowaniu regionu na innowacje będą służyć także przedsięwzięcia realizowane przez Województwo w ramach działania 1.14.

	111	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	W zależności od statusu beneficjenta prowadzącego działania warto zróżnicować wymagany wkład własny obniżając go dla NGO i uwzględniając możliwość wkładu osobowego osób zaangażowanych w projekt.		W ramach przedmiotowego działania nie przewiduje się różnicowania wkładu własnego w zależności od statusu beneficjenta.
	112	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	W przypadku programów akceleracji warto umożliwić finansowanie małych inwestycji (20-30 tys. pln) na rozwój najlepszych z akcelerowanych projektów. Do rozważenia jest tu model zaangażowania funduszy prywatnych inwestorów w proporcji 50/50. Biorąc pod uwagę taki model programu akceleracji budżet pojedynczej kohorty/rundy zakładając 10 zespołów i 13 tyg. Czas trwania, powinien zamknąć się w kwocie 300 tys. zł	Dobre praktyki i międzynarodowe przykłady pokazują że najlepsze akceleratory bazują na modelu inwestycji w projekt kwot 20-30 tys. USD za 6-10% udziałów. Dzięki pozyskanym środkom zespół może się w pełni skupić na rozwoju projektu. Taki model zwiększa też trwałość akceleratora i możliwość finansowania dalszego działania i kolejnych programów po zakończeniu projektu.	Limity wartości wsparcia dla jednej edycji programu akceleratorycznego zostały oszacowane na podstawie dostępnej alokacji jak i wskaźników oszacowanych dla tego typu wsparcia. Zapisy programu nie wykluczają możliwości zaangażowania środków inwestorów prywatnych w program akceleratoryczny. Natomiast w ramach tego działania nie ma możliwości finansowania ze środków RPO WZ małych inwestycji.
	113	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	Biorąc pod uwagę potrzebę realizacji 3 typów działań rekomendujemy zwiększenie puli co najmniej do 9 mln euro .	W ubiegłych latach nasze województwo było jednym z ostatnich jeżeli chodzi o pozyskiwanie przez firmy i instytucje środków na budowanie Innowacyjnej Gospodarki. Dlatego w nowej perspektywie należy mocniej wspierać działania które służą rozwojowi przedsiębiorczości technologicznej w regionie. Pozwoli to też zatrzymać odpływ talentów z branży IT i przyciągnąć do regionu fundusze VC inwestujące w innowacyjne startupy.	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki. Należy mieć jednakże na uwadze, iż Instytucja Zarządzająca RPO będzie miała możliwość zwiększenia alokacji na przedmiotowe działanie, jeśli rzeczywiste zapotrzebowanie na środki okaże się większe od oszacowanego.
	114	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	Należy uszczegółowić jakie instrumenty kapitałowe będą finansowane (seed capital?), na jakich warunkach i jaki budżet zostanie na to przeznaczony. Biorąc pod uwagę poziom B+R w regionie nie należy się ograniczać tylko do projektów powstałych w oparciu o wdrożenie wyników badań ale zgodnych z Inteligentnymi Specjalizacjami regionu.	Statystyki PARP pokazują niską efektywność dotychczasowych działań funduszy finansowanych z 3.1 POIG czy sieci Aniołów Biznesu i mały wpływ na rozwój lokalnego ekosystemu startupowego. Dlatego należy wypracować lepszy 2 etapowy model wspierania startupów na etapie seed, zaangażować środki prywatnych inwestorów i ograniczyć koszty administracyjne.	Katalog instrumentów kapitałowych zostanie sprecyzowany po wyborze w postępowaniu przetargowym Menagera Funduszu, który będzie zarządzał Funduszem Funduszy.
Kamila Leszczak-Byszkiewicz, Centrum Transferu Technologii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie	138	1.3 Rozwój publicznej infrastruktury B+R Typ 2 projektów	Dodanie do katalogi beneficjentów szpitali	Lokalizacja medycznej infrastruktury badawczej nie jest możliwa w IOB, możliwe i sensowne jest umieszczenie jej w szpitalach.	Katalog beneficjentów działania 1.3 odpowiada katalogowi beneficjentów określonego w RPO WZ 2014-2020 w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 1a. Nie przewiduje on szpitali.

Ośrodek Sportu i Rekreacji OSiR Stargard Spółka z o.o.	115	DZIAŁANIE 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; opis działania	Zapis w opisie działania mówi, że rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW, co istotnie ogranicza możliwość korzystania z środków pomocowych w ramach danego działania podmiotom położonym poza strefą SSW.	Firma OSiR Stargard Sp. z o.o. planują realizację inwestycji pn. „Przebudowa i rozbudowa pływalni miejskiej w Stargardzie Szczecińskim przy ul. Szczecińskiej 35”. Obiekt Pływalni został zbudowany w 1935 roku, posiada walory zabytkowe i podlega ochronie konserwatorskiej. W wyniku zużycia technicznego i funkcjonalnego obiektu planuje się jego przebudowę i rozbudowę poprzez dostosowanie do współczesnych standardów technicznych i użytkowych. Należy podkreślić społeczną funkcję i charakter planowanej inwestycji, zwłaszcza jej walor rehabilitacyjny i prozdrowotny. Projekt jest wpisany do Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Stargard Szczeciński na lata 2010-2020 pod nr Z 1/2/10. Planowana inwestycja wpisuje się w cel szczegółowy 3, który mówi, że rewitalizacja fizyczna na obszarach miejskich przyczyniać się ma do odbudowy tkanki miejskiej. Rewitalizacja fizyczna będzie przeprowadzana komplementarnie do działań służących rewitalizacji społecznej. Skutkiem tych działań będzie zniwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi. Rewitalizacja pływalni miejskiej, poprzez nadanie jej funkcji pełnowartościowego centrum rekreacji wodnej oferującego szeroki pakiet usług towarzyszących, wpłynie pozytywnie na jakość życia mieszkańców. Tym samym projekt przyczyni się do zwiększenia potencjału rozwojowego Stargardu Szczecińskiego poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ☐ wykorzystanie potencjału miastotwórczego obiektów sportowo-rekreacyjnych, ☐ poprawę uwarunkowań pozaekonomicznych decydujących o wyborze miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji, ☐ powstanie atrakcji przyciągającej klientów spoza Miasta, ☐ pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Projekt spełni również cel społeczny, jakim jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do nowoczesnych obiektów pełniących funkcje sportu i rekreacji wodnej. Społeczny charakter projektu związany jest z rodzajem zakładanych korzyści płynących z jego realizacji: <ul style="list-style-type: none"> ☐ oszczędność czasu przeznaczanego na dojazdy do innych tego typu obiektów, ☐ poprawa zdrowia mieszkańców, ☐ zmniejszenie zjawiska przestępczości w granicach obszaru Śródmieście – Zachód, ☐ zwiększenie atrakcyjności Stargardu Szczecińskiego jako miejsca zamieszkania, ☐ wzmocnieniem potencjału rozwojowego miasta, ☐ pozytywny wpływ na wartość kulturową obszaru – obiekt jest wpisany do ewidencji zabytków, ☐ w ramach projektu powstanie miejsce rekreacji dla mieszkańców obszaru oddziaływania, 	Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.
Akademia Sztuki w Szczecinie	116	Opis działania 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw Pkt. 14. Typ beneficjenta	Do wskazanego Typu beneficjenta 2,3 obejmującego Instytucje Otoczenia Biznesu (w tym organizacje zrzeszające przedsiębiorców) oraz partnerstwa wymienionych podmiotów należy dodać „oraz jednostki sektora B+R”.	Organizacja przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych (poprzez realizację m.in.: spotkań, pokazów, giełd kooperacyjnych a także seminariów branżowych czy promujących innowacyjność) zwiększa także poziom i jakość współpracy partnerów uczestniczących w tworzeniu i realizacji wspólnych projektów badawczo-rozwojowych. Do prowadzenia tego typu działań przygotowane są jednostki sektora B+R stale współpracujące z przedsiębiorcami danego segmentu rynku a także w ramach krajowych czy regionalnych specjalizacji. Utworzona w województwie w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 infrastruktura naukowo-badawcza a co za tym idzie budowana w ich ramach sieć kontaktów, potencjał merytoryczny i zaplecze techniczne powinny mieć szansę realizacji działań służących budowaniu kooperacji partnerów w zakresie innowacyjności.	Definicja IOB-ów nie wyklucza jednostek sektora B+R działających na rzecz rozwoju przedsiębiorstw.
	117	Opis działania 9.10 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych Pkt 9. Nazwa i krótki opis działania	Do wskazanego zakresu e-usług należy dodać „nauka i działalność badawcza”.	Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa wskazuje 10 obszarów działalności, w których należy wdrożyć e-usługi publiczne. W ramach priorytetu „Udostępnianie zasobów informacyjnych administracji i nauki, w tym szkolnictwa wyższego” jako jeden z priorytetów wskazano naukę i szkolnictwo wyższe. Należy więc rozszerzyć wskazany zakres e-usług publicznych o dostęp do zasobów naukowych i interaktywnych usług elektronicznych dla studentów, naukowców i przedsiębiorców zarówno w zakresie szkolnictwa wyższego jak i działalności badawczo-naukowej prowadzonej w regionie. Wprowadzenie tego rodzaju aplikacji i systemów bazodanowych poprawi efektywność zarządzania wewnątrz instytucji jak i w zakresie upowszechniania i dostępu do informacji naukowej w regionie.	Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa jest dokumentem nakreślającym ramy polityki państwa w zakresie informatyzacji. Priorytetem działania jest udostępnienie elektronicznych usług publicznych o wysokim stopniu dojrzałości, umożliwiających pełne załatwienie sprawy drogą elektroniczną. Tworzenie aplikacji i systemów bazodanowych służących poprawie wewnętrznej efektywności funkcjonowania instytucji będzie możliwe w celu zapewnienia zdalnego załatwienia danej sprawy. Należy pamiętać, że usługą nie jest umożliwienie dostępu do informacji czy też ich przeszukiwanie czy pobieranie.

	118	<p>Opis działania 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju</p> <p>Pkt 9 Nazwa i krótki opis działań</p> <p>Pkt 14. Typ beneficjenta</p>	<p>Pkt 9 Należy rozszerzyć zapis: Priorytetowo traktowane będą przedsięwzięcia realizowane przez instytucje posiadające zdolność do efektywnej realizacji projektu i/lub w świadczeniu usług inkubacyjnych oraz we wsparciu rozwoju zachodniopomorskich przedsiębiorstw.</p> <p>Pkt 14 Należy zmienić i rozszerzyć zapis: Instytucje Otoczenia Biznesu posiadające zdolność do efektywnej realizacji projektu i/lub doświadczenie w świadczeniu usług w zakresie inkubacji przedsiębiorstw oraz jednostki sektora B+R.</p>	<p>Pkt 9 Wnioskodawca powinien mieć możliwość do wykazywania zdolności do efektywnej realizacji projektu rozumianej zarówno jako opis doświadczenia jak i zasobów jakimi dysponuje i jakie zaangażuje w realizację określonego projektu. Należałoby rozważyć możliwość weryfikacji przez Instytucję Zarządzającą, w jakim stopniu projektodawca posiada właściwy potencjał techniczny i kadrowy oraz w jaki sposób doświadczenie zdobyte przy realizacji podobnych przedsięwzięć może być wykorzystywane na rzecz realizacji określonego projektu.</p> <p>Pkt 14 Podmiotami wspierającymi firmy w ich początkowej fazie działalności mogą być również jednostki sektora B+R. Dotyczy to przede wszystkim firm typu spin-off i spin-out, gdzie ich powstanie jest wynikiem transferu technologii i wiedzy w ramach projektów badawczo-rozwojowych, a także ich założyciele i technologia wywodzą się z uczelni a firmy bazują na technologiach, innowacyjnych rozwiązaniach i know how opracowanych również na uczelniach.</p> <p>Tego rodzaju przedsiębiorstwa wymagają profesjonalnego wsparcia od momentu zakończenia projektu badawczego, aż do momentu powstania profesjonalnego projektu biznesowego dotyczącego dojrzałego przedsiębiorstwa, które jest przygotowane do przyjęcia inwestycji kapitałowej. Usługi wspierające powinny obejmować m.in.: doradztwo w zakresie ochrony praw własności, tworzenia biznesplanu, oceny potencjału rynkowego projektu, organizacji</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Ad. Pkt. 9 uwaga w formie komentarza. Zdolność do efektywnej realizacji projektu jest każdorazowo weryfikowana na etapie oceny projektu, co będzie miało swoje odzwierciedlenie w kryteriach. Ad. 14 Definicja IOB-ów nie wyklucza jednostek sektora B+R. Uelastyczniono zapisy dotyczące doświadczenia w zakresie inkubacji.</p>
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie	119	<p>DZIAŁANIA 8.8 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińskiego-Kołońskiego-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego</p>	<p>1.doprecyzowanie działania – wsparcie szkół, placówek i uczelni prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów i studentów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińskiego-Kołońskiego-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego</p> <p>2.punkt 9 – dostosowanie wyższego szkolnictwa zawodowego do wymogów rynku pracy</p> <p>3.punkt 11 – dopisać ustęp 4 - liczba studentów, którzy uzyskali dodatkowe kwalifikacje</p> <p>4. punkt 11 – ustęp 3 – dopisać liczbę wyższych uczelni zawodowych</p> <p>5. punkt 12 – ustęp 4 – dopisać uczelnie zawodowe</p> <p>6. Punkt 12 – dopisać ustęp 6 – liczba studentów wyższych szkół zawodowych uczestniczących w praktykach zawodowych i zajęciach praktycznych</p> <p>7. punkt 13 – ustęp 1 lit. b – realizacja kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami w szkołach i placówkach systemu oświaty oraz wyższych szkołach zawodowych</p> <p>8. punkt 15 –dopisać studenci</p>	<p>Państwowe wyższe szkoły zawodowe działają w oparciu o ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z ustawą państwowe wyższe szkoły zawodowe w trakcie trzyletnich studiów licencjackich o profilu praktycznym przygotowują do wykonywania określonego zawodu na potrzeby lokalnego rynku pracy. Profil praktyczny obliguje do stałego kontaktu z interesariuszami zewnętrznymi, którzy na bieżąco monitorują przebieg kształcenia i opiniują programy nauczania. Stąd dopisanie państwowych wyższych szkół zawodowych i pojęcia „studentów” w pełni wpisuje do podniesienia jakości kształcenia zawodowego oraz podniesienia poziomu skolarzacji w ramach Strategii ZIT dla KKBOF. Dotychczasowy zapis uniemożliwia udział państwowych wyższych szkół zawodowych w grupie docelowej i beneficjentów.</p>	<p>Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną, dla uczelni i innych podmiotów realizujących kształcenie na poziomie wyższym oraz osób uczestniczących w tymże kształceniu przewidziano wsparcie w ramach PO WER na lata 2014 - 2020, Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju.</p>

Wioletta Wadecka/ PROMENADA Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyzdrojach	120	<p>HARMONOGRAMR POWZ2014+_harm onogram2015.docx Z 26.03.2014 R.</p> <p>1.3 Rozwój publicznej infrastruktury B+R</p> <p>1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia</p> <p>1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój Regionalnych Specjalizacji / Inteligentnych Specjalizacji</p>	<p>Czy PROMENADA Sp. z o.o. (poza strategią ZIT SOM i ZIT KKBOF) może być beneficjentem osi priorytetowej 1 przy realizacji projektu opisanego obok oraz czy wpisuje się on w poniżej przedstawionych przedsięwzięciach objętych wsparciem:</p> <p>Z Biuletynu Informacyjnego nr 4 (18)/2014 RPO WZ; str.8; Oś priorytetowa 1.; Wybrane przedsięwzięcia objęte wsparciem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Tworzenie, rozbudowa i wzmocnienie infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, ☐ Tworzenie i rozwój nowych firm; 	<p>Zależy nam na uzyskaniu wsparcia na publiczny projekt utworzenia trwałej zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną zejść na plażę w kooperacji z projektem Gminy jakim są kładki piesze na koronach wydm. Przewidujemy 3 etapy budowy- zarówno po zachodniej jak i wschodniej części wybrzeża z wybudowaniem toalet i natrysków obsługujących plażowiczów i turystów. W sumie docelowo mogłoby powstać przy 6 zejściach na plażę 6 takich enklaw gospodarczych. Każda enklawa mająca za zadanie obsługę plażowiczów i turystów przy danym zejściu na plażę mieściłaby zaplecze sanitarne (toalety i natryski) oraz obiekty handlowe z wydzielonymi lokalami użytkowymi dla nowych firm o pow. użytkowej max. 60 m.kw. i słonecznymi tarasami o pow. 50 m.kw. (kawiarnie, sklepiki, smażalnie). Zabudowa w stylu jednolitym, nawiązującym do nowej zabudowy promenady w Międzyzdrojach (Amfiteatr, Kawiarnia Parkowa); Toalety i natryski w najnowszych technologiach wyposażenia i obsługi urzędzeń, obiekty handlowe wyposażone w infrastrukturę wodno- kanalizacyjną, energię elektryczną, Internet oraz oranżerie.</p>	<p>Celem konsultacji SOOP nie jest wstępna ocena kwalifikowalności konkretnych przedsięwzięć, tylko weryfikacja treści SOOP, tj. kluczowych założeń do wdrażania poszczególnych działań RPO WZ 2014- 2020. Natomiast informacje o potencjalnych źródłach finansowania poszczególnych przedsięwzięć można uzyskać w Punktach Informacji Funduszy Europejskich: http://www.rpo.wzp.pl/punkty- informacyjne-funduszy-europejskich</p>
	121	<p>HARMONOGRAMR POWZ2014+_harm onogram2015.docx Z 26.03.2014 R.</p> <p>2.3 Transport miejski</p>	<p>Czy PROMENADA Sp. z o.o. (poza strategią ZIT SOM i ZIT KKBOF) może być beneficjentem osi priorytetowej 2 przy realizacji projektu opisanego obok oraz czy wpisuje się on w poniżej przedstawionych przedsięwzięciach objętych wsparciem:</p> <p>Z Biuletynu Informacyjnego nr 4 (18)/2014 RPO WZ; str.8; Oś priorytetowa 2.; Wybrane przedsięwzięcia objęte wsparciem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Budowa infrastruktury zintegrowanego systemu transportu. 	<p>Chodzi o projekt budowy na rzecz Gminy publicznego parkingu wielopoziomowego do jednego tys. miejsc parkingowych w celu usprawnienia komunikacji i transportu w mieście, zwolnienia wszystkich chodników i miejsc w mieście oraz jego centralnych, najbardziej zaludnionych części. Parking znalazłby się w lokalizacji, z której transport miejski przejąłby turystów w celu dalszego ich przemieszczenia na promenadę i centrum miasta i odbywałby się ekologicznymi busami.</p>	<p>Konsultacje prowadzone są w celu weryfikacji treści dokumentu, a nie w celu konsultacji możliwości realizacji konkretnych przedsięwzięć.</p>
Urząd Miasta Szczecinek, Wydział Rozwoju	122	<p>1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego</p>	<p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość budowy nowych budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy (parki przemysłowo- technologiczne).</p> <p>Należy wykreślić zapis nakazujący realizowanie projektu jedynie na przylegających do siebie działkach.</p>	<p>Zaproponowane, brakujące przedsięwzięcie wpisuje się w przedmiotowe działanie, uzupełniając przedstawione typy projektów. Obecny zapis dopuszcza jedynie adaptację (już istniejących) budynków.</p> <p>Obecny zapis uniemożliwia realizację projektu w strefie inwestycyjnej, ale na działkach np. przedzielonych drogą dojazdową.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zapis o przylegających działkach ma na celu wyeliminowanie realizacji przedsięwzięć rozproszonych, nie dotyczących zwartej strefy inwestycyjnej. Zapisy zmieniono tak, aby nie budziło wątpliwości, że rozdzielenie działek drogą ograniczać będzie kwalifikowalność wydatków.</p> <p>W ramach działania nie ma możliwości realizacji projektów polegających na budowie nowych budynków z uwagi na ograniczenia zapisane w umowie Partnerstwa i RPO WZ 2014-2020 dotyczące infrastruktury Instytucji Otoczenia Biznesu oraz ze względu na uwarunkowania prawne w zakresie pomocy publicznej</p>

	123	1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych	<p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość budowy nowych budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy (parki przemysłowo-technologiczne).</p> <p>Należy wykreślić zapis nakazujący realizowanie projektu jedynie na przylegających do siebie działkach.</p>	<p>Zaproponowane, brakujące przedsięwzięcie wpisuje się w przedmiotowe działanie, uzupełniając przedstawione typy projektów. Obecny zapis dopuszcza jedynie adaptację (już istniejących) budynków.</p> <p>Obecny zapis uniemożliwia realizację projektu w strefie inwestycyjnej, ale na działkach np. przedzielonych drogą dojazdową.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Zapis o przylegających działkach ma na celu wyeliminowanie realizacji przedsięwzięć rozproszonych, nie dotyczących zwartej strefy inwestycyjnej. Zapisy zmieniono tak, aby nie budziło wątpliwości, że rozdzielenie działek drogą ograniczać będzie kwalifikowalność wydatków.</p> <p>W ramach działania nie ma możliwości realizacji projektów polegających na budowie nowych budynków z uwagi na ograniczenia zapisane w umowie Partnerstwa i RPO WZ 2014-2020 dotyczące infrastruktury Instytucji Otoczenia Biznesu oraz ze względu na uwarunkowania prawne w zakresie pomocy publicznej</p>
	124	2.3 Transport miejski	<p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość budowy bezobsługowych wypożyczalni rowerów.</p> <p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych (np. na potrzeby zakupionego w ramach działania taboru transportu zbiorowego)</p> <p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość realizacji działań demonstracyjnych – usprawniających komunikację publiczną (zmniejszenie zatorów komunikacyjnych), tj. przebudowę skrzyżowań typu Shared Space.</p> <p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, oprócz tradycyjnego (lądowego) systemu transportu publicznego, winien uwzględniać również dywersyfikację form wykonywania usług przewozowych drogą rozwoju żeglugi wodnej śródlądowej.</p>	<p>Zaproponowane, brakujące przedsięwzięcia wpisują się w przedmiotowe działanie, uzupełniając przedstawione typy projektów.</p> <p>Mając na uwadze potencjały endogeniczne danego obszaru, tj. wykorzystując usytuowanie miasta Szczecinek wzdłuż jeziora Trzesiecko, racjonalnym jest podjęcie działań polegających na dywersyfikacji form wykonywania usług przewozowych drogą rozwoju żeglugi wodnej śródlądowej na jeziorze Trzesiecko.</p>	<p>Katalog projektów nie jest katalogiem zamkniętym, a większość przedsięwzięć wskazana jest w sposób ogólny. Należy mieć na uwadze, że przedsięwzięcia możliwe do realizacji w ramach działania 2.3 muszą wpływać na ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast i przyczyniać się do racjonalizacji transportu indywidualnego samochodowego. Projekty nie mają służyć działaniom turystycznym.</p>

	125	2.6 Transport miejski w ramach Kontraktów Samorządowych.	<p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość budowy bezobsługowych wypożyczalni rowerów.</p> <p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość budowy stacji ładowania pojazdów elektrycznych (np. na potrzeby zakupionego w ramach działania taboru transportu zbiorowego)</p> <p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość realizacji działań demonstracyjnych – usprawniających komunikację publiczną (zmniejszenie zatorów komunikacyjnych), tj. przebudowę skrzyżowań typu Shared Space</p> <p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, oprócz tradycyjnego (ładowego) systemu transportu publicznego, winien uwzględniać również dywersyfikację form wykonywania usług przewozowych drogą rozwoju żeglugi wodnej śródlądowej.</p>	<p>Zaproponowane, brakujące przedsięwzięcia wpisują się w przedmiotowe działanie, uzupełniając przedstawione typy projektów.</p> <p>Mając na uwadze potencjały endogeniczne danego obszaru, tj. wykorzystując usytuowanie miasta Szczecinek wzdłuż jeziora Trzesiecko, racjonalnym jest podjęcie działań polegających na dywersyfikacji form wykonywania usług przewozowych drogą rozwoju żeglugi wodnej śródlądowej na jeziorze Trzesiecko.</p>	<p>Katalog projektów nie jest katalogiem zamkniętym, a większość przedsięwzięć wskazana jest w sposób ogólny. Należy mieć na uwadze, że przedsięwzięcia możliwe do realizacji w ramach działania 2.3 muszą wpływać na ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast i przyczyniać się do racjonalizacji transportu indywidualnego samochodowego. Projekty nie mają służyć działaniom turystycznym.</p>
	126	4.9 Rozwój zasobów endogenicznych oraz cały dokument, pkt. 20, gdzie zastosowano tryb pozakonkursowy	<p>Brak informacji, na jakich zasadach będzie dokonywany wybór projektów w trybie pozakonkursowym oraz jaka kwota, z podanej alokacji, została przewidziana na tryb pozakonkursowy.</p>	<p>Podstawowym trybem wyboru projektów do dofinansowania w RPO WZ jest tryb konkursowy, dlatego zastosowanie trybu pozakonkursowego wymaga dodatkowego wyjaśnienia.</p>	<p>Tryb pozakonkursowy będzie realizowany zgodnie z zapisami RPO WZ oraz Umowy Partnerstwa, które są bardzo restrykcyjne w tym obszarze.</p>
	127	7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	<p>Katalog realizowanych w ramach działania przedsięwzięć, należy rozszerzyć o możliwość budowy nowych budynków na cel: całodobowych mieszkańców chronionych dla seniorów.</p>	<p>Zaproponowane, brakujące przedsięwzięcie wpisuje się w przedmiotowe działanie, uzupełniając przedstawione typy projektów.</p>	<p>Działania infrastrukturalne możliwe są do realizacji w ramach działania 9.1 Infrastruktura zdrowotna.</p>
	128	Cały dokument, pkt. 28	<p>Brak informacji o % poziomie dofinansowania.</p>	<p>Poziom dofinansowania jest jedną z istotniejszych informacji, której na tym etapie zabrakło.</p>	<p>Na obecnym etapie prac określony został maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu, pozostałe informacje zostaną określone na dalszym etapie.</p>
Jacek Pietryka	129	Całość dokumentu, w szczególności: 1,7; 1,11; 2,8; 2,10; 5,2.	<p>Z dokumentów należy wykreślić wszelkie działania, odwołania, propozycje i wzmianki odnoszące się do Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM)</p>	<p>Dokument pod nazwą Strategia ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM) nie istnieje. Konsultacje tego dokumentu dopiero trwają, są przeprowadzane w terminie: 10.04.2015r. - 24.04.2015r. Brak uwzględnienia niniejszej uwagi może spowodować uznanie konsultacji społecznych Projektu Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 za pozorne i tym samym cały dokument a w konsekwencji RPO 2014 -2020 będzie obciążone nieusuwalną wadą prawną.</p>	<p>ZIT dla SOM jest faktem. RPO otrzymał dodatkowe środki na realizację tego obszaru. Strategia ZIT powstaje, a jej kształt zostanie określony w wyniku współpracy z SSOM. Środki na ZIT w określonej wysokości są uwzględnione w RPO i musi to znaleźć odzwierciedlenie w zapisach SOOP.</p>

Stowarzyszenie Hospicjum Królowej Apostołów	130	<p>OPIS DZIAŁANIA 9.1 Infrastruktura zdrowia</p> <p>Pkt 20. Tryby wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz o przyjmowanie protestów</p>	<p>Należy rozszerzyć opis odnośnie trybu konkursowego: „dotyczy budowy (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), przebudowy, modernizacji oraz zakupu aparatury medycznej i sprzętu medycznego do obiektów ochrony zdrowia”.</p>	<p>Z uwagi na to, że we wskazanych typach projektów działania 9.1 możliwa jest realizacja projektów polegających na budowie, przebudowie i modernizacji obiektów ochrony zdrowia należy pozostawić taką możliwość również w projektach konkursowych. Należy mieć na względzie również fakt, że nie są jeszcze opracowane Regionalne Mapy Potrzeb Zdrowotnych i Ogólnopolskie Mapy Potrzeb Zdrowotnych, które będą uzasadniały podejmowanie określonych działań inwestycyjnych związanych z infrastrukturą zdrowotną w województwie zachodniopomorskim.</p>	<p>Alokacja na poszczególne działania i obszary została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Ze względu na kosztyochłonne nie przewiduje się budowy, przebudowy, modernizacji w trybie konkursowym w działaniu 9.1.</p>
	131	<p>OPIS DZIAŁANIA 9.1 Infrastruktura zdrowia</p> <p>Pkt 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów.</p>	<p>Należy wskazać jaki procent alokacji zostanie przeznaczony na tryby konkursowy i tryb pozakonkursowy.</p>	<p>Brak takiej informacji powoduje, że potencjalni projektodawcy w trybie konkursowym nie wiedzą jakie środki przeznaczone są na projekty konkursowe oraz jakie projekty i o jakiej wartości (z uwzględnieniem innych uwarunkowań) mogłyby być realizowane w ramach poddziałania.</p>	<p>Kwoty przeznaczone na projekty konkursowe zostaną ustalone w późniejszym terminie z uwzględnieniem zapotrzebowania na środki w trybie pozakonkursowym oraz z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.</p>
	132	<p>OPIS DZIAŁANIA 9.1 Infrastruktura zdrowia</p> <p>Pkt 25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek.</p>	<p>Należy wskazać czy i na jakich zasadach stosowane będą uproszczone formy rozliczania wydatków zgodnie z „Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020”.</p>	<p>Wytocznice wskazują możliwość zastosowania uproszczonych metod rozliczania wydatków w oparciu o stawki jednostkowe i ryczałtowe. IZ powinna określić zakres i katalog kosztów możliwych do rozliczenia metodą uproszczoną i/lub części wydatków projektu (np. kosztów pośrednich). Wdrożenie tego mechanizmu może w znaczącym stopniu przyspieszyć realizację projektów a także umożliwić skoncentrowanie się na rezultatach projektu (w szczególności projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe).</p>	<p>Metody rozliczania wydatków zostaną uszczegółowione w trakcie dalszych prac na etapie wdrażania działania.</p>
	133	<p>OPIS DZIAŁANIA 9.2 Infrastruktura społeczna</p> <p>Pkt 9. Nazwa i krótki opis działania / poddziałania</p> <p>Pkt 13. Typy projektów</p>	<p>Pkt 9 Należy rozszerzyć opis: „Działanie wspiera także procesy związane z rozwojem środowiskowych form opieki i usług (w tym zdrowotnych), mogących stanowić alternatywę dla opieki szpitalnej oraz zapewniających dostęp do tych usług na poziomie społeczności lokalnej lub regionalnej. Działania mające zapewnić właściwą opiekę i wydłużenie okresu sprawności psychofizycznej osoby objętej działaniem i dające możliwości pełnienia lub powrotu do ról społecznych i zawodowych przez opiekunów osoby zależnej”.</p> <p>Pkt 13 Należy rozszerzyć opis: 4. Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury społeczno – środowiskowej (nie dotyczy mieszkań chronionych, DPS-ów i ZAZ-ów).</p>	<p>Niezbędne jest wsparcie działań na rzecz wdrażania różnych form usług w środowisku lokalnym i regionalnym (w tym zdrowotnych) mających na celu zapewnienie profesjonalnej opieki oraz wydłużenie okresu sprawności psychofizycznej przez osoby nieuleczalnie chore i niesamodzielne, a co za tym idzie zagrożone wykluczeniem i ubóstwem. Wsparcie tego rodzaju działań umożliwi m.in. pełnienie lub powrót do ról społecznych i zawodowych przez osoby sprawujące opiekę nad osobami zależnymi a także przyczyni się do deinstytucjonalizacji tego rodzaju opieki poprzez wprowadzenie usług zapobiegających umieszczeniu osoby podopiecznej w publicznym systemie opieki zdrowotnej. Dzięki temu organizacje pozarządowe we współpracy z samorządami będą mogły zagwarantować opiekę paliatywno-hospicyjną opartą o świadczenie usług całodobowych. Będą także mogły wdrożyć usługi realizowane w środowisku pacjenta (w ramach opieki domowej), tworzyć wypożyczalnie sprzętu pielęgniarskiego i rehabilitacyjnego a także objąć wsparciem opiekunów osób zależnych. Będą mogły powstać centra opieki środowiskowej i domowej pełniące jednocześnie funkcje informacyjne (np. realizacja programów profilaktycznych) , edukacyjne (np. szkolenia dla wolontariuszy, praktyki dla studentów medycyny), aktywizacyjne oraz stanowiące platformę współpracy różnych podmiotów w środowisku lokalnym lub regionalnym.</p>	<p>Wsparcie obszarów wskazanych w uwadze będzie możliwe w ramach funduszu EFS. Są to działania, które poszerzają spektrum aktywności w tych obszarach np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne; - 7.2 Usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej w KIS, CIS, ZAZ, WTZ; - 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.

	134	OPIS DZIAŁANIA 9.2 Infrastruktura społeczna Pkt 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Należy wskazać czy w przypadku tego typu działania możliwa będzie i na jakich zasadach realizacja projektów zintegrowanych.	<p>Projekt z zakresu infrastruktury społecznej powinny mieć szansę realizowania w ramach tzw. „projektów zintegrowanych”. Jest to obszar wymagający komplementarnych i skoordynowanych rozwiązań możliwych do wdrożenia w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFRR i EFS w ramach różnych osi RPO WZ na lata 2014-2020.</p> <p>Wskazane byłoby wprowadzenie etapu tzw. preselekcji, gdzie ocenie podlegałyby np. uproszczone wnioski o dofinansowanie zawierający koncepcję projektu zintegrowanego, natomiast na kolejnym etapie wybierane byłyby pojedyncze projekty przewidujące finansowanie z właściwej osi priorytetowej.</p> <p>Wybór do dofinansowania projektu zintegrowanego gwarantowałby realizację określonej liczby projektów składających się na projekt zintegrowany w przyjętym przez projektodawcę i Instytucję Zarządzającą harmonogramie.</p>	Wsparcie w ramach działania 9.2 jest uzupełnieniem wsparcia udzielanego w ramach EFS. W związku z powyższym wsparcie to ma jedynie uzupełniać kluczowe braki w tym obszarze. Ponadto należy pamiętać, że wszelkie projekty muszą być powiązane z działaniami miękkimi, finansowanymi z EFS. Projekty strictly ukierunkowane na wyposażenie będą mogły być wspierane w przypadku braku środków na ten cel w ramach EFS. Następstwem działań jest ekonomiczne i społeczne usamodzielnienie się osób objętych komplementarnym wsparciem z EFS - dlatego projekty, które będą skorelowane z projektami EFS będą miały możliwość uzyskania punktów premiujących.
	135	OPIS DZIAŁANIA 9.2 Infrastruktura społeczna Pkt 25. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek.	Należy wskazać czy i na jakich zasadach stosowane będą uproszczone formy rozliczania wydatków zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020	Wytocznice wskazują możliwość zastosowania uproszczonych metod rozliczania wydatków w oparciu o stawki jednostkowe i ryczałtowe. IZ powinna określić zakres i katalog kosztów możliwych do rozliczenia metodą uproszczoną i/lub części wydatków projektu (np. kosztów pośrednich). Wdrożenie tego mechanizmu może w znaczącym stopniu przyspieszyć realizację projektów a także umożliwić skoncentrowanie się na rezultatach projektu (w szczególności projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe).	Metody rozliczania wydatków zostaną uszczegółowione w trakcie dalszych prac na etapie wdrażania działania.
Kamila Leszczak-Byszkiewicz, Centrum Transferu Technologii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie	136	1.1 Projekt badawczo-rozwojowy przedsiębiorstw Typ 1 Zakupienia w jednostce naukowej usług badawczo-rozwojowych związanych z opracowaniem nowego lub ulepszonego produktu/usługi bądź jego przetestowanie – jedno przedsiębiorstwo może zrealizować jeden lub kilka bonów z zastrzeżeniem, iż łącznie jedno przedsiębiorstwo może otrzymać na realizację tego typu projektów maksymalnie 50 000 PLN dofinansowania –	Wysokość wsparcia powinna być adekwatna do rzeczywistego kosztu usług B+R	Koszt usług B+R w branży medycznej uzależniony jest m.in. od kosztu odczynników. W przypadku konieczności zlecenia wyspecjalizowanych badań genetycznych, czyli takich których MŚP nie ma możliwości zrealizować samodzielnie, 50 000 zł nie jest kwotą, która pozwoli uzyskać istotne statystycznie wyniki. Na ich podstawie nie można będzie określić, czy rozwiązanie jest gotowe do wdrożenia.	W ramach działania 1.1 dostępny będzie także drugi typ projektu: Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw wraz z przygotowaniem do wdrożenia w działalności gospodarczej - w ramach którego możliwe będzie dofinansowanie projektów o wartości nawet do 5 mln zł.

	<p>137</p> <p>1.3 Rozwój publicznej infrastruktury B+R „Finansowanie infrastruktury TIK w jednostkach naukowych jest możliwe tylko wówczas, gdy infrastruktura ta jest niezbędna do realizacji projektu badawczo rozwojowego. Udzielenie wsparcia będzie uzależnione od oceny biznes planu, w którym opisano przyszłe wykorzystanie tej infrastruktury i wykazującego, że będzie ona używana dla pożytku (korzyści) przedsiębiorstw, w tym przez przedsiębiorstwa</p>	<p>Beneficjentami powinny być również szpitale, jeśli nie zostaną z założenia potraktowane jako przedsiębiorstwa.</p>	<p>Specjalistyczna infrastruktura badawcza, w tym aparatura medyczna, na której prowadzone są jednocześnie badania naukowe i która wykorzystywana jest dla pożytku przedsiębiorstw, powinna być zlokalizowana w miejscach, do których dostęp mają zarówno naukowcy, jak i pacjenci. Żaden Zakład Opieki Zdrowotnej, będący MŚ P nie będzie w stanie w 50% sfinansować zakupy wysoce specjalistycznej aparatury, dlatego należy umożliwić jej dofinansowanie i zakup szpitalom.</p>	<p>Katalog beneficjentów działania 1.3 odpowiada katalogowi beneficjentów określone w RPO WZ 2014-2020 w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 1a. Nie przewiduje on szpitali.</p>
--	---	---	--	---

	139	<p>1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu</p> <p>Typ 2 projektów</p> <p>W związku z dążeniem do urynkowienia działalności Instytucji Otoczenia Biznesu instytucje ubiegające się o wsparcie zobowiązane będą do zaprezentowania strategii wdrożenia usługi, która będzie jasno wskazywać zdolność do świadczenia jej min. w ciągu 2 lat po zakończeniu projektu na zasadach komercyjnych lub ze środków własnych (dopuszcza się modele mieszane).</p>	<p>Aby tego typu usługi mogły być świadczone przez ogólnouczelniane centra transferu technologii, które są jednostkami wyspecjalizowanymi w danej dziedzinie, więc wsparcie jest celowane, należałoby zrezygnować z wymogu wskazywania zdolności do świadczenia usługi w ciągu 2 lat po zakończeniu projektu na zasadach komercyjnych.</p>	<p>IOB, jakimi są ogólnouczelniane centra transferu technologii, z założenia nie mają świadczyć usług komercyjnych, nie są bowiem do tego przygotowane jednostki naukowe.</p>	<p>W tej perspektywie finansowej wsparcie IOB jest ukierunkowane na urynkowanie ich usług. Zgodnie z przepisami dotyczącymi uczelni mają one możliwość osiągania przychodów z prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej i z komercjalizacji. Centrum transferu technologii jak i spółki celowe uczelni mają za zadanie odpłatnie zbywać wyniki prac badawczo-rozwojowych prowadzonych na uczelni. Wsparcie w działaniu 1.16 jest kierowane do IOB, na wzmocnienie procesu transferu technologii. Zgodnie z zapisami SOOP: Centra Transferu Technologii mogą w strategii biznesowej uwzględniać wpływ świadczonych przez nie usług na przychody osiągane z działalności badawczo-rozwojowej i komercjalizacji przez Uczelnię w strukturach, której funkcjonują.</p>
	140	<p>1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu</p> <p>Strategia powinna wskazywać również na udział przyszłych przychodów ze świadczenia usługi w całej działalności IOB.</p>	<p>Sugerowane wykreślenie zapisu</p>	<p>CTT działające w formie jednostek ogólnouczelnianych nie mają wyodrębnionych kont księgowych, w związku z powyższym nie ma możliwości udowodnienia wielkości udziału ewentualnych przychodów.</p>	<p>W tej perspektywie finansowej wsparcie IOB jest ukierunkowane na urynkowanie ich usług. Zgodnie z przepisami dotyczącymi uczelni mają one możliwość osiągania przychodów z prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej i z komercjalizacji. Centrum transferu technologii jak i spółki celowe uczelni mają za zadanie odpłatnie zbywać wyniki prac badawczo-rozwojowych prowadzonych na uczelni. Wsparcie w działaniu 1.16 jest kierowane do IOB, na wzmocnienie procesu transferu technologii. Zgodnie z zapisami SOOP: Centra Transferu Technologii mogą w strategii biznesowej uwzględniać wpływ świadczonych przez nie usług na przychody osiągane z działalności badawczo-rozwojowej i komercjalizacji przez Uczelnię w strukturach, której funkcjonują.</p>
	141	<p>4.3 Ochrona różnorodności biologicznej</p>	<p>Zwiększenie alokacji.</p>	<p>W przypadku banku genów, w oparciu o gatunki rodzime, na wzór istniejących np. w Kanadzie, proponowana alokacja jest zbyt niska.</p>	<p>Wielkość alokacji została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.</p>

	142	6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne	dodanie do katalogu beneficjentów: jednostek naukowych i uczelni wyższych	Aby wdrożyć kompleksowe programy profilaktyczne, trzeba je najpierw kompleksowo i na najwyższym poziomie opracować, do tego niezbędne jest zaangażowanie się jednostek naukowych/uczelni wyższych.	Programy dotyczące profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka jelita grubego, szyjki macicy i piersi zostaną opracowane przez Ministerstwo Zdrowia. Natomiast programy profilaktyczne dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu wdrażane będą ze środków EFS lecz opracowanie tychże programów nie będzie finansowane ze środków unijnych i nie będzie bezpośrednio w systemie RPO WZ.
	143	7.7 Wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością	dodanie do katalogu beneficjentów: jednostek naukowych i uczelni wyższych		Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO. Ponadto, zgodnie z linią demarkacyjną, uczelnie wyższe są wspierane wyłącznie z poziomu krajowego.
REDI Sp. z o.o.	144	9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – strona: 390	Brak możliwości uzyskania wsparcia działań rewitalizacyjnych poza obszarem SSW.	W ramach działania 9.3 wyłączone zostało realizację zadań rewitalizacyjnych. Jest to krzywdzące w stosunku do obiektów cennych kulturowo i społecznie, które niszczą na terenie np. Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Na terenie Miasta Szczecin zostały wyznaczone w Lokalnym Programie Rewitalizacyjnym obszary o społeczno-gospodarczej degradacji. Bez możliwości aplikowania o wsparcie dotyczące rewitalizacji obiektów zlokalizowanych na tych obszarach pozwolimy na ich dalszą degradację oraz marginalizację tych obszarów. Kryteriami jakimi powinna się kierować Instytucja Zarządzająca powinna być m.in. wartość obiektów, funkcje społeczne, odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczno-gospodarcze obszaru, a nie lokalizacja obiektu na terenie SSW.	Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.
Gmina Mielno	145	Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą: 1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Należy mieć także na uwadze, iż w ramach działania 1.10 będą mogły być realizowane przedsięwzięcia także z terenów objętych KS i ZIT.
	146	Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych 13. Typy projektów Str. 83	Wnosimy o zmianę brzmienia pierwszego z przykładów na: - modernizacji oświetlenia miejskiego ulicznego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności,	Wprawdzie wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że w praktyce zapis będzie stosowany dosłownie, co uniemożliwi realizację projektów o identycznym charakterze i celu na obszarach wiejskich.	Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.

	147	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF</p> <p>2) wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu miejskiego publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast/miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego publicznego niskoemisyjnego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą</p>	<p>ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzeni-nego Województwa Zachodniopomorskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem.</p> <p>Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych.</p> <p>Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodnio-pomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych.</p> <p>Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który jest niejednoznaczny.</p>	<p>Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/ obszarów funkcjonalnych miast.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	148	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <p>1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast/miejscowości</p> <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6. w wyliczeniu pominięto niektóre z przykładów projektów mieszczących się w typie projektu. Wprawdzie wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe.</p> <p>Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych w RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte.</p>

	149	Działania 2.3, 2.4, 2.6	Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.	Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6. Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest np. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).	Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinalizowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.
	150	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą: 2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażąco w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	151	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	Wnosimy o wydzielenie z działań 2.7 i 2.8 Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM. Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. KKBOF będzie mógł korzystać z puli środków dla całego regionu - obecnie działanie 2.5
	152	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 171	Dodać zapisy kładące nacisk na udostępnianie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) Np.: Promowane będą projekty: - udostępniające obiekty zabytkowe dotychczas niedostępne lub trudno dostępne dla turystów; - łączące walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi)	W opisie PI 6c w RPO WZ zapisano że, planowane są działania (...) które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) dla mieszkańców województwa oraz turystów. W proponowanym zapisie SZOOP brak nacisku na udostępnianie obiektów (obecnie niedostępnych, lub trudno dostępnych) oraz łączenie walorów zabytkowych z przyrodniczymi. Te akcenty wskazane w RPO WZ są bardzo trafne, dlatego należy je uwzględnić w SZOOP oraz w dalszych dokumentach (np. kryteriach oceny).	Wskazane kwestie będą ujęte w kryteriach oceny projektów.
	153	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 171	Wnosimy o usunięcie zapisu: Každy projekt musi mieć przeprowadzoną analizę zapotrzebowania na daną inwestycję, w tym szacowaną liczbę odwiedzających, użytkowników.	W ramach działania powinny być realizowane projekty zmierzające także do nieodpłatnego udostępniania dziedzictwa kulturowego. W takim przypadku analiza zapotrzebowania jest nieuzasadniona. Jest to szczególnie widoczne w porównaniu z działaniem 4.9 gdzie mowa o produktach turystycznych a nie wymaga się analizy zapotrzebowania .	W ramach działania 4.9 jest obowiązek połączenia projektów z powstawaniem nowych miejsc pracy, tak więc takie uszczegółowienie nie jest konieczne, chociaż warte rozważenia. Należy pamiętać, że działanie 4.1 ma w głównej mierze wspierać projekty sprzyjające rozwojowi gospodarczo-społecznemu danego obszaru. Nie jest to działanie nakierowane na renowację zabytków samych w sobie. Dlatego też niezbędna jest analiza zapotrzebowania wydatkowania środków publicznych.

	154	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 171	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 1 000 000 EUR	Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (15 000 000 EUR) oraz zaplanowaną w RPO WZ wartość docelową wskaźnika (13 szt.) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego.	Wartość wskaźnika została przyjęta zgodnie z utworzoną metodologią, w której średnia wartość projektu wynosi 1 mln euro. Należy jednak wskazać, że jest to średnia wartość. Przyjmuje się, że jest możliwa sytuacja gdy zostaną zrealizowane np. dwa projekty o wartości 2 mln euro oraz 4 projekty o wartości 500 tys. euro. Mechanizmem zabezpieczającym wykonanie wskaźnika będzie monitoring w trakcie naboru jak i w trakcie realizacji projektów.
	155	Opis działania 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 192	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 500 000 EUR	Działanie to będzie bardzo popularne wśród potencjalnych beneficjentów. Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (14 655 000 EUR) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego, umożliwiającego realizację jak największej liczby projektów	Wprowadzenie limitu wydatków kwalifikowalnych na projekt w poprzedniej perspektywie finansowej nie przyniosło oczekiwanych efektów. Skutkowało jedynie tym, że dzielono projekty, co merytorycznie miało słabe uzasadnienie. W nowej perspektywie idea jest wspieranie rozwiązań kompleksowych, przynoszących znaczący efekt i nierozdrabniających wsparcia. Nie zależnie od tego ewentualne limity będą rozpatrywane na kolejnych etapach prac (np. przy konstruowaniu Rocznych Planów Działań, Regulaminów konkursu).
	156	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 199	Usunąć zapis: Wspierane pojedyncze projekty muszą być elementem szerszego produktu turystycznego. Działanie nakierowane na budowę i rozwój produktów sieciowych, budujących potencjał turystyczny danego obszaru. lub zmienić w/w zapis na bardziej elastyczny, np., Preferowane będą działanie nakierowane na budowę i rozwój produktów sieciowych, budujących potencjał turystyczny danego obszaru.	Obecny zapis bardzo ogranicza możliwości kreowania produktów turystycznych na bazie zasobów endogenicznych. Takie zapisy ograniczają możliwość kreowania produktów opartych na unikalnych zasobach, gdzie tworzenie sieci nie jest celowe (przykłady to produkty turystyczne związane z Wolinem, uzdrowiskiem Połczyn Zdrój, itp.) Rozwój turystyki nie może opierać się tylko na szlakach. Prawdziwie rozpoznawalne produkty turystyczne bazują na wyjątkowości i unikalności miejsca, stanowią punkt docelowy a nie przystankowy.	Zapis zostanie zmieniony. Należy jednak pamiętać, że w ramach działania 4.9 nie będzie możliwości realizacji pojedynczych projektów niebudujących produktu turystycznego.
	157	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 202	Uporządkować zapisy w poz. 30 i 31	W poz. 30 odnoszącej się do limitów wartości projektu wpisano informację dotyczącą limitu wydatków kwalifikowalnych, natomiast w poz. 31 dotyczącej wydatków kwalifikowalnych wpisano „Nie dotyczy”.	Zapisy zostaną zmienione.

	158	Działanie 5.3 17. Alokacja	Wnosi się o zwiększenie alokacji na działania do 12,257 mln EUR – przenosząc część środków z Działania (5.1 Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich) – z budżetem 138 257 000 EUR)	Zaproponowany budżet jest dalece niewystarczający na pokrycie inwestycji, których celem jest poprawa jakości dróg publicznych. W samym jedynie Powiecie Koszalińskim – osiem gmin członkowskich w ZIT KKBOF (cały ZIT - 19 gmin) zdefiniowało wstępnie projekty na kwotę ok. 40 mln zł.	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. ZIT-om przypadło ok 50% środków tej ograniczonej puli.
	159	Opis działania 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych, w tym 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 226	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie działania: Działanie skoncentrowane jest na ułatwianiu transportu wodnego w obszarze Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz , toru wodnego Szczeciń-Swinoujście oraz Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Projekty będą komplementarne do przewidzianych do realizacji w ramach POiŚ 2014-2020. Projekty dotyczyły będą poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno, oraz budowy infrastruktury portowej na Kanale Jamneńskim. Projekty nie dotyczą działań związanych wyłącznie z gospodarką rybacką. Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.	Kanał jamneński łączący Morze Bałtyckie z Jeziorem Jamno jest miejscem szczególnie predystynowanym do budowy infrastruktury portowej, co znajduje odzwierciedlenie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, w który miejsce to zostało wskazane jako „proponowane przystanie i nabrzeża” na Zachodniopomorskim Szlaku Żeglarskim. Ze względu na naturalne ukształtowanie wybrzeża Bałtyku, Polska posiada stosunkowo rzadką sieć portów i przystani morskich. Stanowi to jeden z ważniejszych czynników przesądzających o słabszych związkach człowieka z morzem. Region koszaliński wyróżnia się niekorzystnie pod tym względem zarówno na tle regionu szczecińskiego (SOM) i trójmiasta, jak również innych regionów nadmorskich Europy. Odległość między portami w Kołobrzegu i w Darłowie wynosi ponad 30 mil morskich – jest to najdłuższy dystans między portami polskiego wybrzeża. Wymienione porty są również oddalone od ośrodka regionalnego jakim jest Koszalin. Wsparcie budowy infrastruktury portowej na kanale jamneńskim będzie mocnym impulsem do wszechstronnego rozwoju Koszalina i okolic, jednocześnie będzie pozytywnie oddziaływać na możliwość rozwoju ruchu pasażerskiego także w portach Kołobrzeg i Darłowo. Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodnio-pomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, Działanie A. Rozwój przestrzennej aglomeracji koszalińskiej ukierunkowany na wykorzystanie walorów bliskości morza oraz budowę infrastruktury turystycznej.	Zapisy dotyczące ograniczenia interwencji w tym działaniu do obszaru Odrzańskiej Drogi Wodnej i Zalewu Szczecińskiego, są wynikiem negocjacji z Komisją Europejską, która kwestionowała zasadność funkcjonowania priorytetu 7c w RPO. Nie ma możliwości rozszerzenia zapisów na inne obszary, choć pierwotnie to właśnie obszary we wschodniej części województwa miały być przede wszystkim wspierane. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że działanie 5.7 ma służyć transportowi osób lub towarów, a nie budowie infrastruktury ściśle turystycznej.
	160	Opis działania 9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 406	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian: 1) zmienić nazwę działania na: Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Strategii ZIT dla KKBOF i Kontraktów Samorządowych 2) wprowadzić zmiany w opisie uwzględniające lokalizację ośrodków także na obszarze KKBOF	W ramach działania 9.6 przewidziano utworzenie jednego ośrodka popularyzującego naukę, zapewne zostanie zlokalizowany na obszarze SOM. Ograniczenie realizacji satelickich ośrodków tylko do Kontraktów Samorządowych, eliminuje z udziału w tym przedsięwzięciu cały obszar KKBOF.	Zapisy zostaną przeformułowane, rozszerzone o możliwość dodatkowych ośrodków poza obszarem SOM i KS.

Gmina Myślibórz	161	<p>Działanie 9.3 Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – opis działania</p>	<p>Zgodnie z SzOOP „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”.</p> <p>Istniejący zapis wyklucza możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych w gminach położonych poza obszarem SSW.</p> <p>Propozycja zmiany.</p> <p>Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”.</p>	<p>Jednym z pięciu celów głównych Strategii Europa 2020 jest wspieranie włączenia społecznego. Cel ten ma być implementowany z udziałem Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w ramach Celu Tematycznego 9, Priorytet Inwestycyjny 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Niestety istniejące zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SSW.</p> <p>Wyznaczając SSW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem.</p> <p>Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne.</p> <p>Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SSW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SSW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu.</p> <p>Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SSW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski</p> <p>oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.</p>	<p>Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.</p>
	162	<p>Działanie 1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych.</p> <p>Punkt 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>W punkcie tym wprowadzono zapis: W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów. Proponuję wprowadzenie zapisu: W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca okresu trwałości projektu, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów. Nadto proponuję wprowadzenie mechanizmów umożliwiających odstąpienie od naliczania korekt finansowych w przypadkach gdy przedsiębiorca zrezygnuje z posiadawienia inwestycji na przygotowanym terenie mimo dochowania starań ze strony samorządu.</p>	<p>Planuje się możliwość naliczania korekt za brak osiągnięcia wskaźników rezultatu (niepełne zagospodarowanie wspartych terenów inwestycyjnych) na każdym etapie realizacji projektu oraz w okresie trwałości projektu.</p> <p>Jednocześnie zobowiązuje się beneficjentów do osiągnięcia wskaźnika rezultatu w postaci zagospodarowania wspartych terenów do końca perspektywy finansowej. Zakładając zakończenie realizacji projektu uzbrajania terenu inwestycyjnego w końcowym okresie perspektywy finansowej beneficjent może nie zdążyć przekazać terów przedsiębiorcom w perspektywie finansowej, co będzie skutkowało naliczeniem korekty finansowej – w skrajnych przypadkach 100% mimo zobowiązań wynikających z zachowania trwałości projektu.</p> <p>Uważam, że osiągnięcie wskaźników rezultatu należy oceniać z końcem okresu trwałości projektu a w przypadku ich nie osiągnięcia dopiero naliczać korekty finansowe.</p>	<p>Z punktu widzenia realizacji celów Programu istotne jest jaki będzie poziom osiągnięcia wskaźników na koniec perspektywy finansowej (w roku 2023). Wskazano rok 2021 jako rok graniczny, pozostawiając tym samym 2 lata na ponowną dystrybucję zwracanych środków przez IZ RPO WZ. Dla projektów, które będą realizowane we wczesnym okresie realizacji perspektywy jest to korzystniejsze rozwiązanie. Natomiast ewentualne projekty realizowane pod koniec perspektywy finansowej będą wymagały szczególnego i bieżącego monitorowania, bowiem osiągnięcie wskaźników działania jest podstawą rozliczenia i zamknięcia Programu. Wprowadzenie zapisu dotyczącego weryfikacji zagospodarowania uzbrojonych terenów inwestycyjnych z końcem okresu trwałości projektów może skutkować brakiem w 2023 roku udostępnienia powierzchni uzbrojonych terenów na potrzeby przedsiębiorstw (tj. inwestycji przedsiębiorstw na uzbrojonych terenach), co może podważyć zasadność tego typu wsparcia. A po roku 2023 podjęcie jakichkolwiek działań naprawczych byłoby w zasadzie niemożliwe.</p>

Powiat Szczecinecki/Starostwo Powiatowe w Szczecinku	163	Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt. 17 Alokacja	Prosimy o rozważenie możliwości zwiększenia alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.	W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 roku i przesłanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn.: WP.0211.13.2013/2014.RW z 04.11.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPO WZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie projektu na 85%, kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie ww. projektów ujęta w RPO WZ powinna wynieść 162,35 mln zł tj. biorąc pod uwagę aktualny kurs euro 40,58 mln euro. Natomiast kwota 12,40 mln euro wpisana do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WZ na lata 2014-2020 stanowi jedną trzecią wnioskowanej kwoty. Pozostawienie środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania 5.4 na proponowanym poziomie spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że każdy z powiatów dokonał wyboru projektów do realizacji zgodnie z następującymi kryteriami: - każdy powiat przedstawi projekt modernizacji jednej drogi powiatowej, - zaproponowana do modernizacji lub przebudowy droga powiatowa będzie rozwiązywać istotne problemy komunikacyjne powiatu głównie w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, które mają szansę na rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w danym powiecie,	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypało ponad 50% środków tej ograniczonej puli.
Tomasz Hołowaty – Starostwo Powiatowe w Koszalinie	164	Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą: 1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Należy mieć także na uwadze, iż w ramach działania 1.10 będą mogły być realizowane przedsięwzięcia także z terenów objętych KS i ZIT.
	165	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian: 1) zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 2) wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności na terenie Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu niskoemisyjnego na obszarze KKBOF. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miejscowości z centrami przesiadkowymi lub innymi ważnymi punktami w miejscowościach oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do	ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzenno-geograficznego Województwa Zachodniopomorskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem. Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych. Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e. Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalin, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych. Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który mylnie ogranicza zakres Działania.	Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być są nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/obszarów funkcjonalnych miast. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.

	166	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <p>1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu niskoemisyjnego w celu ograniczenia ruchu drogowego w miejscowościach</p> <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są Inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6. w wylczeniu pominięto niektóre z przykładów projektów mieszczących się w typie projektu. Wprowadzicie wylczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe. Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte .</p>
	167	Działania 2.3, 2.4, 2.6	<p>Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.</p>	<p>Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6.</p> <p>Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest np. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).</p>	<p>Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinansowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli docentrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	168	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	<p>Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą:</p> <p>2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR</p>	<p>Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażące w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3.</p> <p>Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).</p>	<p>Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.</p>
	169	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	<p>Wnosimy o wydzielenie z działań 2.7 i 2.8 Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF</p> <p>Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR</p>	<p>Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM.</p> <p>Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.</p>	<p>ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. Dodatkowo wyodrębnienie ZIT SOM jako oddzielnego działania nie oznacza, że podmioty ubiegające się o wsparcie z obszaru ZIT nie mogą ubiegać się o wsparcie z działania 2.8.(działanie 2.5 zgodnie z nową numeracją)</p>

	170	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 171	Dodać zapisy kładące nacisk na udostępnianie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) Np.: Promowane będą projekty: - udostępniające obiekty zabytkowe dotychczas niedostępne lub trudno dostępne dla turystów; - łączące walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi)	W opisie PI 6c w RPO WZ zapisano że, planowane są działania (...) które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) dla mieszkańców województwa oraz turystów. W proponowanym zapisie SZOOP brak nacisku na udostępnianie obiektów (obecnie niedostępnych, lub trudno dostępnych) oraz łączenie walorów zabytkowych z przyrodniczymi. Te akcenty wskazane w RPO WZ są bardzo trafne, dlatego należy je uwzględnić w SZOOP oraz w dalszych dokumentach (np. kryteriach oceny).	Wskazane kwestie będą ujęte w kryteriach oceny projektów.
	171	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 171	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 1 000 000 EUR	Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (15 000 000 EUR) oraz zaplanowaną w RPO WZ wartość docelową wskaźnika (13 szt.) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego przed wykorzystaniem środków przez duże projekty.	Wartość wskaźnika została przyjęta zgodnie z utworzoną metodologią, w której średnia wartość projektu wynosi 1 mln euro. Należy jednak wskazać, że jest to średnia wartość. Przyjmuje się, że jest możliwa sytuacja gdy zostaną zrealizowane np. dwa projekty o wartości 2 mln euro oraz 4 projekty o wartości 500 tys. euro. Mechanizmem zabezpieczającym wykonanie wskaźnika będzie monitoring w trakcie naboru jak i w trakcie realizacji projektów.
	172	Opis działania 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 192	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 500 000 EUR	Działanie to będzie bardzo popularne wśród potencjalnych beneficjentów. Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (14 655 000 EUR) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego, umożliwiającego realizację jak największej liczby projektów	Wprowadzenie limitu wydatków kwalifikowalnych na projekt w poprzedniej perspektywie finansowej nie przyniosło oczekiwanych efektów. Skutkowało jedynie tym, że dzielono projekty, co merytorycznie miało słabe uzasadnienie. W nowej perspektywie ideą jest wspieranie rozwiązań kompleksowych, przynoszących znaczący efekt i nierozdrabniających wsparcia. Nie zależnie od tego ewentualne limity będą rozpatrywane na kolejnych etapach prac (np. przy konstruowaniu Rocznych Planów Działań, Regulaminów konkursu).
	173	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 202	Uporządkować zapisy w poz. 30 i 31	W poz. 30 odnoszącej się do limitów wartości projektu wpisano informację dotyczącą limitu wydatków kwalifikowalnych, natomiast w poz. 31 dotyczącej wydatków kwalifikowalnych wpisano „Nie dotyczy”.	Zapisy zostaną uzupełnione.

	174	Opis działania 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych, w tym 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 226	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie działania:</p> <p>Działanie skoncentrowane jest na ułatwianiu transportu wodnego w obszarze Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz, toru wodnego Szczecin-Świnoujście oraz Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Projekty będą komplementarne do przewidzianych do realizacji w ramach POIS 2014-2020. Projekty dotyczyły będą poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno, oraz budowy infrastruktury portowej na Kanale Jamneńskim. Projekty nie dotyczą działań związanych wyłącznie z gospodarką rybacką. Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.</p>	<p>Kanał jamneński łączący Morze Bałtyckie z Jeziorem Jamno jest miejscem szczególnie predystynowanym do budowy infrastruktury portowej, co znajduje odzwierciedlenie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, w który miejsce to zostało wskazane jako „proponowane przystanie i nabrzeża” na Zachodniopomorskim Szlaku Żeglarskim.</p> <p>Ze względu na naturalne ukształtowanie wybrzeża Bałtyku, Polska posiada stosunkowo rzadką sieć portów i przystani morskich. Stanowi to jeden z ważniejszych czynników przesądzających o słabszych związkach człowieka z morzem. Region koszaliński wyróżnia się niekorzystnie pod tym względem zarówno na tle regionu szczecińskiego (SOM) i trójmiasta, jak również innych regionów nadmorskich Europy. Odległość między portami w Kołobrzegu i w Darłowie wynosi ponad 30 mil morskich – jest to najdłuższy dystans między portami polskiego wybrzeża. Wymienione porty są również oddalone od ośrodka regionalnego jakim jest Koszalin. Wsparcie budowy infrastruktury portowej na kanale jamneńskim będzie mocnym impulsem do wszechstronnego rozwoju Koszalina i okolic, jednocześnie będzie pozytywnie oddziaływać na możliwość rozwoju ruchu pasażerskiego także w portach Kołobrzeg i Darłowo.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodnio-pomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, Działanie A. Rozwój przestrzennej aglomeracji koszalińskiej ukierunkowany na wykorzystanie walorów bliskości morza oraz budowę infrastruktury turystycznej.</p>	<p>Zapisy dotyczące ograniczenia interwencji w tym działaniu do obszaru Odrzańskiej Drogi Wodnej i Zalewu Szczecińskiego, są wynikiem negocjacji z Komisją Europejską, która kwestionowała zasadność funkcjonowania priorytetu 7c w RPO. Nie ma możliwości rozszerzenia zapisów na inne obszary, choć pierwotnie to właśnie obszary we wschodniej części województwa miały być przede wszystkim wspierane. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że działanie 5.7 ma służyć transportowi osób lub towarów, a nie budowie infrastruktury ściśle turystycznej.</p>
	175	Opis działania 9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 406	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) zmienić nazwę działania na: Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Strategii ZIT dla KKBOF i Kontraktów Samorządowych</p> <p>2) wprowadzić zmiany w opisie uwzględniające lokalizację ośrodków także na obszarze KKBOF</p>	<p>W ramach działania 9.6 przewidziano utworzenie jednego ośrodka popularyzującego naukę, zapewne zostanie zlokalizowany na obszarze SOM. Ograniczenie realizacji satelickich ośrodków tylko do Kontraktów Samorządowych, eliminuje z udziału w tym przedsięwzięciu cały obszar KKBOF.</p>	<p>Zapisy zostaną przeformułowane, rozszerzone o możliwość dodatkowych ośrodków poza obszarem SOM i KS.</p>
	176	Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. realizację modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności oraz cel ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając zapis „realizację modernizacji oświetlenia w kierunku jego energooszczędności”, dopuszczając również modernizację oświetlenia na obszarach wiejskich.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając cel: „ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją publiczną” dopuszczając również osiągnięcie wskaźnika osiąganego przy udziale komunikacji publicznej na obszarach wiejskich.</p>	<p>W ramach działania planowane są projekty mające na celu zmniejszenie zużycia energii elektrycznej.</p> <p>Cel ten może zostać osiągnięty również poprzez realizację na obszarach innych, niż tylko miejskie.</p>	<p>Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.</p>

	177	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych</p> <p>Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. możliwość realizacji „demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno-promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu Samochodowego”</p> <p>Proponuje się usunięcie tego typu działania</p>	<p>Głównym i jedynym celem Działania jest „Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską” Wątpliwym jest osiągnięcie takiego celu poprzez realizację projektu polegającego na wybudowaniu demonstracyjnego obiektu w technologii budownictwa pasywnego. Środki zaoszczędzone na tym działaniu z sukcesem mogą być przeznaczone na projekty z zakresu wymiany oświetlenia na energooszczędne (zgodnie z uwagą w wierszu 13)</p>	<p>Wskaźnik "ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską" jest wskaźnikiem dla całego priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego działanie 2.1 jest jedynie małą częścią. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.1 ma przyczynić się do realizacji wskazanego wskaźnika. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców, co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.</p>
	178	<p>☐ 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego</p> <p>☐ 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych</p> <p>☐ 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej</p> <p>☐ 8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym</p> <p>☐ 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów</p>	<p>Proponuje się wprowadzenie kryteriów wyboru, preferujących i rangujących w pierwszej kolejności projekty podmiotów nie będących członkami ZIT lub KS.</p>	<p>W Województwie są samorzady, które nie są członkami ZIT lub KS.</p> <p>Wszystkie te narzędzia posiadają wydzieloną pulę- Działania w RPO. Jednocześnie podmioty te nie są wykluczone z aplikowania o środki w trybie konkursowym. W powyższy sposób część samorządów jest nierówno traktowana.</p>	<p>Tworzenie zarówno ZIT jak i KS, jest działaniem dobrowolnymi jak każde partnerstwo trudnym, jednak w opinii IZ niosącym szersze korzyści niż tylko pozyskanie środków z RPO WZ. Te narzędzia terytorializacji budują fundament pod rozwój większych obszarów funkcjonalnych, które mają radzić sobie bez środków unijnych w już niedalekiej przyszłości. Dlatego dla podmiotów, które podjęły wysiłek dedykowano specjalne środki. Brak jest uzasadnienia dla premiowania podmiotów które tego wysiłku nie podjęły.</p>

Gmina Międzyzdroje	179	DZIAŁANIE 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	Brak możliwości dofinansowania infrastruktury turystycznej innej niż aktywnej i uzdrowskiej oraz utrudnienie w aplikowaniu dla podmiotów z poza specjalnej strefy włączenia.	W naszej opinii celem Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego powinno być m.in. wspieranie silnych stron regionu m.in. poprzez wspomaganie tych gałęzi regionalnej gospodarki, które w największym stopniu wpływają na atrakcyjność województwa. W tym kontekście utrudnienie gminom nadmorskim (będących w większości poza strefą włączenia) dostępu do dofinansowania infrastruktury turystycznej wydaje się sprzeczne z logiką programu. Dodatkowo ograniczenie możliwości dofinansowania tylko do turystyki aktywnej i uzdrowskiej niezgodne jest głównym obszarem regionalnej turystyki jakim jest jednak turystyka typowo wypoczynkowa.	Nie wykluczono możliwości wsparcia również obszarów poza SSW lecz wskazano jedynie, że w głównej mierze wsparcie będzie tam kierowane. Nie wyklucza to zatem możliwości interwencji na pozostałych obszarach województwa. Z uwagi na potrzebę koncentracji ograniczonych środków wsparcie będzie ukierunkowane na turystykę aktywną, która jest elementem turystyki wypoczynkowej. Ukierunkowanie wsparcia nastąpiło na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego zatwierdzonego przez KE. Pamiętać należy również, że turystyka wypoczynkowa nie jest głównym obszarem regionalnej turystyki, ale jest najlepiej rozwinięta z uwagi na położenie obszarów, na których może być prowadzona, tj. obszary nadmorskie. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Zachodniopomorskim "obecnie w Regionie jednostronnie dominuje turystyka wypoczynkowa i rekreacyjna i jest ona oparta na walorach określanymi mianem 3 X S (sun, sea, sand), która z uwagi na ściśle uzależnienie od pogody z jednej strony, a od wakacji szkolnych z drugiej, jest w swej naturze sezonowa. Jej rozwoju nie można upatrywać w przedłużeniu sezonu (jedynie globalne ocieplenie może spowodować taki efekt)." Strategia wskazuje również, że "dalsze uzależnianie
	180	DZIAŁANIE 5.2 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego DZIAŁANIE 5.3 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla KKB Obszaru Funkcjonalnego	Brak możliwości dofinansowania budowy i przebudowy dróg lokalnych zlokalizowanych poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym oraz KKB Obszarem Funkcjonalnym	Inwestycji drogowe są bardzo istotnym elementem działań samorządów nie tylko w zakresie zapewnienia możliwości sprawnego transportu, ale przede wszystkim stanowią ona element polityki bezpieczeństwa (ograniczenie liczby wypadków) oraz polityki rozwoju gospodarczego. Brak dofinansowania lokalnych inwestycji drogowych w kontekście wygaszania Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych poważnie ograniczy możliwości inwestycje gmin w tym zakresie. Ograniczenie możliwości dofinansowania lokalnych inwestycji drogowych tylko do Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego oraz KKB Obszaru Funkcjonalnego stanowi dodatkowo nieuzasadnione w naszej opinii wyróżnienie jednych podmiotów wobec innych i nie wydaje się rozwiązaniem sprawiedliwym.	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Środkidla ZIT pozwolą wzmocnić powiązania funkcjonalne na tych obszarach. Wydzielenie ograniczonej puli środków jeszcze dla pozostałych gmin, zaciąłoby zasadę koncentracji środków.

	181	DZIAŁANIE 3.7 Rozwój gospodarki odpadami komunalnymi	Brak możliwości dofinansowania zakupu wozów specjalistycznych do odpadów	Zakup wozów specjalistycznych jest elementem niezbędnym funkcjonowania systemu odbioru i przetwarzania odpadów np. komunalnych. Bez możliwości realizacji wydatków z tego zakresu kwestionuje sens i kompleksowość zaplanowanych rozwiązań w ramach działania 3.7.	Warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich uwzględnienie w planach inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami zatwierdzonych przez Ministra Środowiska. Poprzez realizację zadań z planów inwestycyjnych będzie się dążyć do osiągnięcia celów określonych w dyrektywie 2008/98/WE i 1999/31/WE. Jeśli projekty wynikające z przedmiotowych planów inwestycyjnych będą polegały na zakupie specjalistycznych wozów do obsługi systemu gospodarowania odpadami zapewne będą one kwalifikowalne. Ostateczny katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określony w Regulaminie konkursu.
Maciej Szczepański – Gmina Biesiekierz	182	Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą: 1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Należy mieć także na uwadze, iż w ramach działania 1.10 będą mogły być realizowane przedsięwzięcia także z terenów objętych KS i ZIT.
	183	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian: 1) zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 2) wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności na terenie Koszalińsko-Kołobrzieszko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu niskoemisyjnego na obszarze KKBOF. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miejscowości z centrami przesiadkowymi lub innymi ważnymi punktami w miejscowościach oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do	ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem. Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych. Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e. Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych. Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który mylnie ogranicza zakres Działania.	Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego celem muszą być są nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/obszarów funkcjonalnych miast. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.

	184	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <p>1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu niskoemisyjnego w celu ograniczenia ruchu drogowego w miejscowościach</p> <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdową do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są Inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6. w wyliczeniu pominięto niektóre z przykładów projektów mieszczących się w typie projektu. Wprowadziliśmy wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe. Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte.</p>
	185	Działania 2.3, 2.4, 2.6	<p>Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.</p>	<p>Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6.</p> <p>Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest np. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).</p>	<p>Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinansowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	186	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	<p>Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą:</p> <p>2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR</p>	<p>Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażąco w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3.</p> <p>Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).</p>	<p>Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.</p>
	187	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	<p>Wnosimy o wydzielenie z działań 2.7 i 2.8 Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF</p> <p>Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR</p>	<p>Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM.</p> <p>Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.</p>	<p>ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. Dodatkowo wyodrębnienie ZIT SOM jako oddzielnego działania nie oznacza, że podmioty ubiegające się o wsparcie z obszaru ZIT nie mogą ubiegać się o wsparcie z działania 2.8. (działanie 2.5 zgodnie z nową numeracją)</p>

	188	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 171	Dodać zapisy kładące nacisk na udostępnianie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) Np.: Promowane będą projekty: - udostępniające obiekty zabytkowe dotychczas niedostępne lub trudno dostępne dla turystów; - łączące walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi)	W opisie PI 6c w RPO WZ zapisano że, planowane są działania (...) które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) dla mieszkańców województwa oraz turystów. W proponowanym zapisie SZOOP brak nacisku na udostępnianie obiektów (obecnie niedostępnych, lub trudno dostępnych) oraz łączenie walorów zabytkowych z przyrodniczymi. Te akcenty wskazane w RPO WZ są bardzo trafne, dlatego należy je uwzględnić w SZOOP oraz w dalszych dokumentach (np. kryteriach oceny).	Wskazane kwestie będą ujęte w kryteriach oceny projektów.
	189	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 171	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 1 000 000 EUR	Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (15 000 000 EUR) oraz zaplanowaną w RPO WZ wartość docelową wskaźnika (13 szt.) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego przed wykorzystaniem środków przez duże projekty.	Wprowadzenie limitu wydatków kwalifikowalnych na projekt w poprzedniej perspektywie finansowej nie przyniosło oczekiwanych efektów. Skutkowało jedynie tym, że dzielono projekty, co merytorycznie miało słabe uzasadnienie. W nowej perspektywie ideą jest wspieranie rozwiązań kompleksowych, przynoszących znaczący efekt i nierozdrabniających wsparcia. Nie zależnie od tego ewentualne limity będą rozpatrywane na kolejnych etapach prac (np. przy konstruowaniu Rocznych Planów Działań, Regulaminów konkursu).
	190	Opis działania 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 192	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 500 000 EUR	Działanie to będzie bardzo popularne wśród potencjalnych beneficjentów. Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (14 655 000 EUR) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego, umożliwiającego realizację jak największej liczby projektów	Po dokonaniu analizy kwestii zasadności zastosowania limitu, podjęto decyzję o wprowadzeniu limitu 2 mln euro dla projektu.
	191	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 202	Uporządkować zapisy w poz. 30 i 31	W poz. 30 odnoszącej się do limitów wartości projektu wpisano informację dotyczącą limitu wydatków kwalifikowalnych, natomiast w poz. 31 dotyczącej wydatków kwalifikowalnych wpisano „Nie dotyczy”.	Zapisy zostaną przeformułowane.

	192	Opis działania 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych, w tym 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 226	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie działania:</p> <p>Działanie skoncentrowane jest na ułatwianiu transportu wodnego w obszarze Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz, toru wodnego Szczecin-Świnoujście oraz Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Projekty będą komplementarne do przewidzianych do realizacji w ramach POIS 2014-2020. Projekty dotyczyły będą poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno, oraz budowy infrastruktury portowej na Kanale Jamneńskim. Projekty nie dotyczą działań związanych wyłącznie z gospodarką rybacką. Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.</p>	<p>Kanał jamneński łączący Morze Bałtyckie z Jeziorem Jamno jest miejscem szczególnie predystynowanym do budowy infrastruktury portowej, co znajduje odzwierciedlenie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, w który miejsce to zostało wskazane jako „proponowane przystanie i nabrzeża” na Zachodniopomorskim Szlaku Żeglarskim.</p> <p>Ze względu na naturalne ukształtowanie wybrzeża Bałtyku, Polska posiada stosunkowo rzadką sieć portów i przystani morskich. Stanowi to jeden z ważniejszych czynników przesądzających o słabszych związkach człowieka z morzem. Region koszaliński wyróżnia się niekorzystnie pod tym względem zarówno na tle regionu szczecińskiego (SOM) i trójmiasta, jak również innych regionów nadmorskich Europy. Odległość między portami w Kołobrzegu i w Darłowie wynosi ponad 30 mil morskich – jest to najdłuższy dystans między portami polskiego wybrzeża. Wymienione porty są również oddalone od ośrodka regionalnego jakim jest Koszalin. Wsparcie budowy infrastruktury portowej na kanale jamneńskim będzie mocnym impulsem do wszechstronnego rozwoju Koszalina i okolic, jednocześnie będzie pozytywnie oddziaływać na możliwość rozwoju ruchu pasażerskiego także w portach Kołobrzeg i Darłowo.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodnio-pomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, Działanie A. Rozwój przestrzennej aglomeracji koszalińskiej ukierunkowany na wykorzystanie walorów bliskości morza oraz budowę infrastruktury turystycznej.</p>	<p>Zapisy dotyczące ograniczenia interwencji w tym działaniu do obszaru Odrzańskiej Drogi Wodnej i Zalewu Szczecińskiego, są wynikiem negocjacji z Komisją Europejską, która kwestionowała zasadność funkcjonowania priorytetu 7c w RPO. Nie ma możliwości rozszerzenia zapisów na inne obszary, choć pierwotnie to właśnie obszary we wschodniej części województwa miały być przede wszystkim wspierane. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że działanie 5.7 ma służyć transportowi osób lub towarów, a nie budowie infrastruktury ściśle turystycznej.</p>
	193	Opis działania 9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 406	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zmienić nazwę działania na: Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Strategii ZIT dla KKBOF i Kontraktów Samorządowych 2) wprowadzić zmiany w opisie uwzględniające lokalizację ośrodków także na obszarze KKBOF 	<p>W ramach działania 9.6 przewidziano utworzenie jednego ośrodka popularyzującego naukę, zapewne zostanie zlokalizowany na obszarze SOM. Ograniczenie realizacji satelickich ośrodków tylko do Kontraktów Samorządowych, eliminuje z udziału w tym przedsięwzięciu cały obszar KKBOF.</p>	<p>Zapisy zostaną przeformułowane, rozszerzone o możliwość dodatkowych ośrodków poza obszarem SOM i KS.</p>
	194	Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. realizację modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności oraz cel ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając zapis „realizację modernizacji oświetlenia w kierunku jego energooszczędności”, dopuszczając również modernizację oświetlenia na obszarach wiejskich.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając cel: „ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją publiczną” dopuszczając również osiągnięcie wskaźnika osiąganego przy udziale komunikacji publicznej na obszarach wiejskich.</p>	<p>W ramach działania planowane są projekty mające na celu zmniejszenie zużycia energii elektrycznej.</p> <p>Cel ten może zostać osiągnięty również poprzez realizację na obszarach innych, niż tylko miejskie.</p>	<p>Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.</p>

	195	Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych Typy projektów	Wśród typów projektów wskazano m.in. możliwość realizacji „demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu Samochodowego” Proponuje się usunięcie tego typu działania	Głównym i jedynym celem Działania jest „Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską” Wątpliwym jest osiągnięcie takiego celu poprzez realizację projektu polegającego na wybudowaniu demonstracyjnego obiektu w technologii budownictwa pasywnego. Środki zaoszczędzone na tym działaniu z sukcesem mogą być przeznaczone na projekty z zakresu wymiany oświetlenia na energooszczędne (zgodnie z uwagą w wierszu 13)	Wskaźnik "ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską" jest wskaźnikiem dla całego priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego działanie 2.1 jest jedynie małą częścią. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.1 ma przyczynić się do realizacji wskazanego wskaźnika. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców, co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.
	196	☐ 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego ☐ 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych ☐ 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej ☐ 8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym ☐ 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów	Proponuje się wprowadzenie kryteriów wyboru, preferujących i rangujących w pierwszej kolejności projekty podmiotów nie będących członkami ZIT lub KS.	W Województwie są samorzady, które nie są członkami ZIT lub KS. Wszystkie te narzędzia posiadają wydzieloną pulę- Działania w RPO. Jednocześnie podmioty te nie są wykluczone z aplikowania o środki w trybie konkursowym. W powyższy sposób część samorządów jest nierówno traktowana.	Tworzenie zarówno ZIT jak i KS, jest działaniem dobrowolnymi jak każde partnerstwo trudnym, jednak w opinii IZ niosącym szersze korzyści niż tylko pozyskanie środków z RPO WZ. Te narzędzia terytorializacji budują fundament pod rozwój większych obszarów funkcjonalnych, które mają radzić sobie bez środków unijnych w już niedalekiej przyszłości. Dlatego dla podmiotów, które podjęły wysiłek dedykowano specjalne środki. Brak jest uzasadnienia dla premiowania podmiotów które tego wysiłku nie podjęły.
Dorota Zwiefka, Joanna Poślednik / Gmina Manowo	197	Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą: 1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Należy mieć także na uwadze, iż w ramach działania 1.10 będą mogły być realizowane przedsięwzięcia także z terenów objętych KS i ZIT.

	198	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF</p> <p>2) wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności na terenie Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu niskoemisyjnego na obszarze KKBOF. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miejscowości z centrami przesiadkowymi lub innymi ważnymi punktami w miejscowościach oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do</p>	<p>ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzeni-nego Województwa Zachodniopomorskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem. Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych.</p> <p>Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych.</p> <p>Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który mylnie ogranicza zakres Działania.</p>	<p>Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/obszarów funkcjonalnych miast.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	199	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <p>1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu niskoemisyjnego w celu ograniczenia ruchu drogowego w miejscowościach</p> <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6. w wyliczeniu pominięto niektóre przykłady projektów mieszczących się w typie projektu. Wprawdzie wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe.</p> <p>Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych w RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte.</p>

	200	Działania 2.3, 2.4, 2.6	Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.	Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6. Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest np. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).	Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinansowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.
	201	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą: 2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażące w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	202	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	Wnosimy o wydzielenie z działań 2.7 i 2.8 Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM. Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. Dodatkowo, wyodrębnienie ZIT SOM jako oddzielnego działania nie oznacza, że podmioty ubiegające się o wsparcie z obszaru ZIT nie mogą ubiegać się o wsparcie z działania 2.8. (działanie 2.5 zgodnie z nową numeracją)
	203	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 171	Dodać zapisy kładące nacisk na udostępnianie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) Np.: Promowane będą projekty: - udostępniające obiekty zabytkowe dotychczas niedostępne lub trudno dostępne dla turystów; - łączące walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi)	W opisie PI 6c w RPO WZ zapisano że, planowane są działania (...) które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) dla mieszkańców województwa oraz turystów. W proponowanym zapisie SZOOP brak nacisku na udostępnianie obiektów (obecnie niedostępnych, lub trudno dostępnych) oraz łączenie walorów zabytkowych z przyrodniczymi. Te akcenty wskazane w RPO WZ są bardzo trafne, dlatego należy je uwzględnić w SZOOP oraz w dalszych dokumentach (np. kryteriach oceny).	Wskazane kwestie będą ujęte w kryteriach oceny projektów.
	204	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 171	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 1 000 000 EUR	Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (15 000 000 EUR) oraz zaplanowaną w RPO WZ wartość docelową wskaźnika (13 szt.) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego przed wykorzystaniem środków przez duże projekty.	Wprowadzenie limitu wydatków kwalifikowalnych na projekt w poprzedniej perspektywie finansowej nie przyniosło oczekiwanych efektów. Skutkowało jedynie tym, że dzielono projekty, co merytorycznie miało słabe uzasadnienie. W nowej perspektywie ideą jest wspieranie rozwiązań kompleksowych, przynoszących znaczący efekt i nierozdrabniających wsparcia. Nie zależnie od tego ewentualne limity będą rozpatrywane na kolejnych etapach prac (np. przy konstruowaniu Rocznych Planów Działań, Regulaminów konkursu).

	205	Opis działania 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 192	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 500 000 EUR	Działanie to będzie bardzo popularne wśród potencjalnych beneficjentów. Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (14 655 000 EUR) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego, umożliwiającego realizację jak największej liczby projektów	Po dokonaniu analizy kwestii zasadności zastosowania limitu, podjęto decyzję o wprowadzeniu limitu 2 mln euro dla projektu.
	206	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 202	Uporządkować zapisy w poz. 30 i 31	W poz. 30 odnoszącej się do limitów wartości projektu wpisano informację dotyczącą limitu wydatków kwalifikowalnych, natomiast w poz. 31 dotyczącej wydatków kwalifikowalnych wpisano „Nie dotyczy”.	Zapisy zostaną dostosowane.
	207	Opis działania 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych, w tym 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 226	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie działania: Działanie skoncentrowane jest na ułatwieniu transportu wodnego w obszarze Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz, toru wodnego Szczecin-Swinoujście oraz Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Projekty będą komplementarne do przewidzianych do realizacji w ramach POIS 2014-2020. Projekty dotyczyły będą poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno, oraz budowy infrastruktury portowej na Kanale Jamneńskim. Projekty nie dotyczą działań związanych wyłącznie z gospodarką rybacką. Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.	Kanał jamneński łączący Morze Bałtyckie z Jeziorem Jamno jest miejscem szczególnie predystynowanym do budowy infrastruktury portowej, co znajduje odzwierciedlenie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, w który miejsce to zostało wskazane jako „proponowane przystanie i nabrzeża” na Zachodniopomorskim Szlaku Żeglarskim. Ze względu na naturalne ukształtowanie wybrzeża Bałtyku, Polska posiada stosunkowo rzadką sieć portów i przystani morskich. Stanowi to jeden z ważniejszych czynników przesądzających o słabszych związkach człowieka z morzem. Region koszaliński wyróżnia się niekorzystnie pod tym względem zarówno na tle regionu szczecińskiego (SOM) i trójmiasta, jak również innych regionów nadmorskich Europy. Odległość między portami w Kołobrzegu i w Darłowie wynosi ponad 30 mil morskich – jest to najdłuższy dystans między portami polskiego wybrzeża. Wymienione porty są również oddalone od ośrodka regionalnego jakim jest Koszalin. Wsparcie budowy infrastruktury portowej na kanale jamneńskim będzie mocnym impulsem do wszechstronnego rozwoju Koszalina i okolic, jednocześnie będzie pozytywnie oddziaływać na możliwość rozwoju ruchu pasażerskiego także w portach Kołobrzeg i Darłowo. Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, Działanie A. Rozwój przestrzenny aglomeracji koszalińskiej ukierunkowany na wykorzystanie walorów bliskości morza oraz budowę infrastruktury turystycznej.	Zapisy dotyczące ograniczenia interwencji w tym działaniu do obszaru Odrzańskiej Drogi Wodnej i Zalewu Szczecińskiego, są wynikiem negocjacji z Komisją Europejską, która kwestionowała zasadność funkcjonowania priorytetu 7c w RPO. Nie ma możliwości rozszerzenia zapisów na inne obszary, choć pierwotnie to właśnie obszary we wschodniej części województwa miały być przede wszystkim wspierane. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że działanie 5.7 ma służyć transportowi osób lub towarów, a nie budowie infrastruktury ściśle turystycznej.
	208	Opis działania 9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 406	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian: 1) zmienić nazwę działania na: Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Strategii ZIT dla KKBOF i Kontraktów Samorządowych 2) wprowadzić zmiany w opisie uwzględniające lokalizację ośrodków także na obszarze KKBOF	W ramach działania 9.6 przewidziano utworzenie jednego ośrodka popularyzującego naukę, zapewne zostanie zlokalizowany na obszarze SOM. Ograniczenie realizacji satelickich ośrodków tylko do Kontraktów Samorządowych, eliminuje z udziału w tym przedsięwzięciu cały obszar KKBOF.	Zapisy zostaną przeformułowane, rozszerzone o możliwość dodatkowych ośrodków poza obszarem SOM i KS.

	209	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. realizację modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności oraz cel ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając zapis „realizację modernizacji oświetlenia w kierunku jego energooszczędności”, dopuszczając również modernizację oświetlenia na obszarach wiejskich.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając cel: „ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją publiczną” dopuszczając również osiągnięcie wskaźnika osiąganego przy udziale komunikacji publicznej na obszarach wiejskich.</p>	<p>W ramach działania planowane są projekty mające na celu zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. Cel ten może zostać osiągnięty również poprzez realizację na obszarach innych, niż tylko miejskie.</p>	<p>Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.</p>
	210	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. możliwość realizacji „demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu Samochodowego”</p> <p>Proponuje się usunięcie tego typu działania</p>	<p>Głównym i jedynym celem Działania jest „Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską” Wątpliwym jest osiągnięcie takiego celu poprzez realizację projektu polegającego na wybudowaniu demonstracyjnego obiektu w technologii budownictwa pasywnego. Środki zaoszczędzone na tym działaniu z sukcesem mogą być przeznaczone na projekty z zakresu wymiany oświetlenia na energooszczędne (zgodnie z uwagą w wierszu 13)</p>	<p>Wskaźnik "ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską" jest wskaźnikiem dla całego priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego działanie 2.1 jest jedynie małą częścią. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.1 ma przyczynić się do realizacji wskazanego wskaźnika. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców, co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.</p>

	211	☐ 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego ☐ 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych ☐ 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej ☐ 8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym ☐ 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów	<p>Proponuje się wprowadzenie kryteriów wyboru, preferujących i rangujących w pierwszej kolejności projekty podmiotów nie będących członkami ZIT lub KS.</p>	<p>W Województwie są samorzady, które nie są członkami ZIT lub KS.</p> <p>Wszystkie te narzędzia posiadają wydzieloną pulę- Działania w RPO. Jednocześnie podmioty te nie są wykluczone z aplikowania o środki w trybie konkursowym.</p> <p>W powyższy sposób część samorządów jest nierówno traktowana.</p>	<p>Tworzenie zarówno ZIT jak i KS, jest działaniem dobrowolnymi jak każde partnerstwo trudnym, jednak w opinii IZ niosącym szersze korzyści niż tylko pozyskanie środków z RPO WZ. Te narzędzia terytorializacji budują fundament pod rozwój większych obszarów funkcjonalnych, które mają radzić sobie bez środków unijnych w już niedalekiej przyszłości. Dlatego dla podmiotów, które podjęły wysiłek dedykowane specjalne środki. Brak jest uzasadnienia dla premiowania podmiotów które tego wysiłku nie podjęły.</p>
Gmina Będzino	212	Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 17. Alokacja	<p>Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą:</p> <p>1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR</p>	<p>Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS.</p> <p>Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona.</p> <p>Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).</p>	<p>Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Należy mieć także na uwadze, iż w ramach działania 1.10 będą mogły być realizowane przedsięwzięcia także z terenów objętych KS i ZIT.</p>

	213	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF</p> <p>2) wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności na terenie Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu niskoemisyjnego na obszarze KKBOF. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miejscowości z centrami przesiadkowymi lub innymi ważnymi punktami w miejscowościach oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do</p>	<p>ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzeni-nego Województwa Zachodniopomorskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem. Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych.</p> <p>Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych.</p> <p>Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który mylnie ogranicza zakres Działania.</p>	<p>Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/obszarów funkcjonalnych miast.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	214	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <p>1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu niskoemisyjnego w celu ograniczenia ruchu drogowego w miejscowościach</p> <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6. w wyliczeniu pominięto niektóre przykłady projektów mieszczących się w typie projektu. Wprawdzie wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe.</p> <p>Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych w RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte.</p>

	215	Działania 2.3, 2.4, 2.6	Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.	Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6. Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest np. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).	Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinansowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.
	216	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą: 2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażące w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	217	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	Wnosimy o wydzielenie z działań 2.7 i 2.8 Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM. Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. KKBOF będzie mógł korzystać z puli środków dla całego regionu - obecnie działanie 2.5
	218	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 171	Dodać zapisy kładące nacisk na udostępnianie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) Np.: Promowane będą projekty: - udostępniające obiekty zabytkowe dotychczas niedostępne lub trudno dostępne dla turystów; - łączące walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi)	W opisie PI 6c w RPO WZ zapisano że, planowane są działania (...) które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) dla mieszkańców województwa oraz turystów. W proponowanym zapisie SZOOP brak nacisku na udostępnianie obiektów (obecnie niedostępnych, lub trudno dostępnych) oraz łączenie walorów zabytkowych z przyrodniczymi. Te akcenty wskazane w RPO WZ są bardzo trafne, dlatego należy je uwzględnić w SZOOP oraz w dalszych dokumentach (np. kryteriach oceny).	Zapisy zostaną uzupełnione.
	219	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 171	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 1 000 000 EUR	Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (15 000 000 EUR) oraz zaplanowaną w RPO WZ wartość docelową wskaźnika (13 szt.) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego przed wykorzystaniem środków przez duże projekty.	Wprowadzenie limitu wydatków kwalifikowalnych na projekt w poprzedniej perspektywie finansowej nie przyniosło oczekiwanych efektów. Skutkowało jedynie tym, że dzielono projekty, co merytorycznie miało słabe uzasadnienie. W nowej perspektywie ideą jest wspieranie rozwiązań kompleksowych, przynoszących znaczący efekt i nierozdrabniających wsparcia. Nie zależnie od tego ewentualne limity będą rozpatrywane na kolejnych etapach prac (np. przy konstruowaniu Rocznych Planów Działań, Regulaminów konkursu).

	221	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 202	Uporządkować zapisy w poz. 30 i 31	W poz. 30 odnoszącej się do limitów wartości projektu wpisano informację dotyczącą limitu wydatków kwalifikowalnych, natomiast w poz. 31 dotyczącej wydatków kwalifikowalnych wpisano „Nie dotyczy”.	Zapisy zostaną uzupełnione.
	220	Opis działania 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 192	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 500 000 EUR	Działanie to będzie bardzo popularne wśród potencjalnych beneficjentów. Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (14 655 000 EUR) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego, umożliwiającego realizację jak największej liczby projektów	Po dokonaniu analizy kwestii zasadności zastosowania limitu, podjęto decyzję o wprowadzeniu limitu 2 mln euro dla projektu.
	223	Opis działania 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych, w tym 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 226	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie działania: Działanie skoncentrowane jest na ułatwieniu transportu wodnego w obszarze Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz, toru wodnego Szczecin-Swinoujście oraz Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Projekty będą komplementarne do przewidzianych do realizacji w ramach POIS 2014-2020. Projekty dotyczyły będą poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno, oraz budowy infrastruktury portowej na Kanale Jamneńskim. Projekty nie dotyczą działań związanych wyłącznie z gospodarką rybacką. Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.	Kanał jamneński łączący Morze Bałtyckie z Jeziorem Jamno jest miejscem szczególnie predystynowanym do budowy infrastruktury portowej, co znajduje odzwierciedlenie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, w który miejsce to zostało wskazane jako „proponowane przystanie i nabrzeża” na Zachodniopomorskim Szlaku Żeglarskim. Ze względu na naturalne ukształtowanie wybrzeża Bałtyku, Polska posiada stosunkowo rzadką sieć portów i przystani morskich. Stanowi to jeden z ważniejszych czynników przesądzających o słabszych związkach człowieka z morzem. Region koszaliński wyróżnia się niekorzystnie pod tym względem zarówno na tle regionu szczecińskiego (SOM) i trójmiasta, jak również innych regionów nadmorskich Europy. Odległość między portami w Kołobrzegu i w Darłowie wynosi ponad 30 mil morskich – jest to najdłuższy dystans między portami polskiego wybrzeża. Wymienione porty są również oddalone od ośrodka regionalnego jakim jest Koszalin. Wsparcie budowy infrastruktury portowej na kanale jamneńskim będzie mocnym impulsem do wszechstronnego rozwoju Koszalina i okolic, jednocześnie będzie pozytywnie oddziaływać na możliwość rozwoju ruchu pasażerskiego także w portach Kołobrzeg i Darłowo. Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, Działanie A. Rozwój przestrzenny aglomeracji koszalińskiej ukierunkowany na wykorzystanie walorów bliskości morza oraz budowę infrastruktury turystycznej.	Zapisy dotyczące ograniczenia interwencji w tym działaniu do obszaru Odrzańskiej Drogi Wodnej i Zalewu Szczecińskiego, są wynikiem negocjacji z Komisją Europejską, która kwestionowała zasadność funkcjonowania priorytetu 7c w RPO. Nie ma możliwości rozszerzenia zapisów na inne obszary, choć pierwotnie to właśnie obszary we wschodniej części województwa miały być przede wszystkim wspierane. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że działanie 5.7 ma służyć transportowi osób lub towarów, a nie budowie infrastruktury ściśle turystycznej.
	224	Opis działania 9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 406	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian: 1) zmienić nazwę działania na: Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Strategii ZIT dla KKBOF i Kontraktów Samorządowych 2) wprowadzić zmiany w opisie uwzględniające lokalizację ośrodków także na obszarze KKBOF	W ramach działania 9.6 przewidziano utworzenie jednego ośrodka popularyzującego naukę, zapewne zostanie zlokalizowany na obszarze SOM. Ograniczenie realizacji satelickich ośrodków tylko do Kontraktów Samorządowych, eliminuje z udziału w tym przedsięwzięciu cały obszar KKBOF.	Zapisy zostaną przeformułowane, rozszerzone o możliwość dodatkowych ośrodków poza obszarem SOM i KS.

	225	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. realizację modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności oraz cel ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając zapis „realizację modernizacji oświetlenia w kierunku jego energooszczędności”, dopuszczając również modernizację oświetlenia na obszarach wiejskich.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając cel: „ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją publiczną” dopuszczając również osiągnięcie wskaźnika osiąganego przy udziale komunikacji publicznej na obszarach wiejskich.</p>	<p>W ramach działania planowane są projekty mające na celu zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. Cel ten może zostać osiągnięty również poprzez realizację na obszarach innych, niż tylko miejskie.</p>	<p>Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.</p>
	226	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. możliwość realizacji „demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu Samochodowego”</p> <p>Proponuje się usunięcie tego typu działania</p>	<p>Głównym i jedynym celem Działania jest „Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską” Wątpliwym jest osiągnięcie takiego celu poprzez realizację projektu polegającego na wybudowaniu demonstracyjnego obiektu w technologii budownictwa pasywnego. Środki zaoszczędzone na tym działaniu z sukcesem mogą być przeznaczone na projekty z zakresu wymiany oświetlenia na energooszczędne (zgodnie z uwagą w wierszu 13)</p>	<p>Wskaźnik "ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską" jest wskaźnikiem dla całego priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego działanie 2.1 jest jedynie małą częścią. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.1 ma przyczynić się do realizacji wskazanego wskaźnika. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców, co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.</p>

	227	☐ 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego ☐ 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych ☐ 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej ☐ 8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym ☐ 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów	<p>Proponuje się wprowadzenie kryteriów wyboru, preferujących i rangujących w pierwszej kolejności projekty podmiotów nie będących członkami ZIT lub KS.</p>	<p>W Województwie są samorządy, które nie są członkami ZIT lub KS.</p> <p>Wszystkie te narzędzia posiadają wydzieloną pulę- Działania w RPO. Jednocześnie podmioty te nie są wykluczone z aplikowania o środki w trybie konkursowym.</p> <p>W powyższy sposób część samorządów jest nierówno traktowana.</p>	<p>Tworzenie zarówno ZIT jak i KS, jest działaniem dobrowolnymi jak każde partnerstwo trudnym, jednak w opinii IZ niosącym szersze korzyści niż tylko pozyskanie środków z RPO WZ. Te narzędzia terytorializacji budują fundament pod rozwój większych obszarów funkcjonalnych, które mają radzić sobie bez środków unijnych w już niedalekiej przyszłości. Dlatego dla podmiotów, które podjęły wysiłek dedykowano specjalne środki. Brak jest uzasadnienia dla premiowania podmiotów które tego wysiłku nie podjęły.</p>
Stargardzkie TBS Sp. z o.o.	228	<p>Opis Działania 9.3 Wspieranie rewitalizacji, gospodarczej i Społecznej ubogich społeczności obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Nazwa i krótki opis działania</p>	<p>Wykreślenie zapisu ograniczającego rewitalizacje wyłącznie do gmin położonych w SSW.</p>	<p>Zapis ograniczający możliwość uzyskania dofinansowania wyłącznie dla Gmin znajdujących się w SSW sprawia, że liczne gminy utracą możliwość realizacji inwestycji niekomercyjnych z zakresu konserwatora zabytków . Po wprowadzeniu zapisów o SSW w uszczegółowieniu, inwestycja może zostać zaniechana, gdyż jej realizacja nie jest uzasadniona ekonomicznie a jedynie społecznie (miał się tu znaleźć Klub Abstynenta i siedziby innych organizacji pozarządowych).</p>	<p>Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.</p>
Gmina Dobra	229	<p>OPIS DZIAŁANIA 3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego</p>	<p>oraz w aglomeracjach od 2000 do 10 000 RLM</p>	<p>Dotyczy to terenów w okolicy m. Szczecina, na których prowadzona jest intensywna zabudowa wielo- i jednorodzinna. Okoliczne miejscowości jak np. Mierzyn i Bezrzecze należy traktować jak osiedla mieszkaniowe na terenie miast poniżej 100 tys. mieszkańców</p>	<p>Podział na krajowy i regionalny poziom wsparcia reguluje Linia demarkacyjna. Dokument ten obowiązuje wszystkie programy regionalne i krajowe finansowane z ERDF i FS. Zgodnie z nim projekty kanalizacyjne w aglomeracjach od 2000 do 10000 RLM mogą być wspierane z poziomu regionalnego. Projekty z aglomeracji wyższej niż 10 000 RLM mogą ubiegać się o wsparcie z programu krajowego (POLiŚ).</p>
	230	<p>OPIS DZIAŁANIA 3.6 Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków</p>	<p>oraz wiejskich (podmiejskich), których charakter i pełniona funkcja nie odbiega od realizowanej zabudowy na terenie miast np.SSOM</p>	<p>Powstające osiedla mieszkaniowe wokół większych miast pozbawione są tylko praw miejskich natomiast niczym nie odbiegają od zabudowy realizowanej na terenie miast z tymi samymi współczynnikami szczelności podłoża i z tym samym zagrożeniem w czasie intensywnych opadów atmosferycznych</p>	<p>Zgodnie z Linia demarkacyjną w ramach RPO mogą być finansowane jedynie obszary miast poniżej 100 tys. mieszkańców.</p>

Urząd Gminy Nowogródek Pomorski	231	Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – opis działania.	Zgodnie z SzOOP „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”. Istniejący zapis wyklucza możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych w gminach położonych poza obszarem SWW. Propozycja zmiany. Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”	<p>Jednym z pięciu celów głównych Strategii Europa 2020 jest wspieranie włączenia społecznego. Cel ten ma być implementowany z udziałem Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w ramach Celu Tematycznego 9, Priorytet Inwestycyjny 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Niestety istniejące zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SWW.</p> <p>Wyznaczając SWW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem.</p> <p>Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne.</p> <p>Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SWW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SWW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu.</p> <p>Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski</p> <p>oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.</p>	Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.
Monika Krasnosielska- Żak/Gmina Polanów	232	Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą: 1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR	<p>Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS.</p> <p>Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona.</p> <p>Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).</p>	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Należy mieć także na uwadze, iż w ramach działania 1.10 będą mogły być realizowane przedsięwzięcia także z terenów objętych KS i ZIT.

	233	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF</p> <p>2) wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności na terenie Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu niskoemisyjnego na obszarze KKBOF. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miejscowości z centrami przesiadkowymi lub innymi ważnymi punktami w miejscowościach oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do</p>	<p>ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzeni-nego Województwa Zachodniopomorskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem. Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych.</p> <p>Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych.</p> <p>Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który mylnie ogranicza zakres Działania.</p>	<p>Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego celem muszą być są nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/obszarów funkcjonalnych miast.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	234	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <p>1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu niskoemisyjnego w celu ograniczenia ruchu drogowego w miejscowościach</p> <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6. w wyliczeniu pominięto niektóre przykłady projektów mieszczących się w typie projektu. Wprawdzie wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe.</p> <p>Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych w RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte.</p>

	235	Działania 2.3, 2.4, 2.6	Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.	Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6. Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest np. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).	Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinansowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.
	236	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą: 2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażące w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	237	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	Wnosimy o wydzielenie z działań 2.7 i 2.8 Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM. Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. KKBOF będzie mógł korzystać z puli środków dla całego regionu - obecnie działanie 2.5
	238	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 171	Dodać zapisy kładące nacisk na udostępnianie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) Np.: Promowane będą projekty: - udostępniające obiekty zabytkowe dotychczas niedostępne lub trudno dostępne dla turystów; - łączące walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi)	W opisie PI 6c w RPO WZ zapisano że, planowane są działania (...) które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) dla mieszkańców województwa oraz turystów. W proponowanym zapisie SZOOP brak nacisku na udostępnianie obiektów (obecnie niedostępnych, lub trudno dostępnych) oraz łączenie walorów zabytkowych z przyrodniczymi. Te akcenty wskazane w RPO WZ są bardzo trafne, dlatego należy je uwzględnić w SZOOP oraz w dalszych dokumentach (np. kryteriach oceny).	Zapisy zostaną uzupełnione.
	239	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 171	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 1 000 000 EUR	Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (15 000 000 EUR) oraz zaplanowaną w RPO WZ wartość docelową wskaźnika (13 szt.) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego przed wykorzystaniem środków przez duże projekty.	Wprowadzenie limitu wydatków kwalifikowalnych na projekt w poprzedniej perspektywie finansowej nie przyniosło oczekiwanych efektów. Skutkowało jedynie tym, że dzielono projekty, co merytorycznie miało słabe uzasadnienie. W nowej perspektywie ideą jest wspieranie rozwiązań kompleksowych, przynoszących znaczący efekt i nierozdrabniających wsparcia. Nie zależnie od tego ewentualne limity będą rozpatrywane na kolejnych etapach prac (np. przy konstruowaniu Rocznych Planów Działań, Regulaminów konkursu).

	240	Opis działania 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 192	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 500 000 EUR	Działanie to będzie bardzo popularne wśród potencjalnych beneficjentów. Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (14 655 000 EUR) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego, umożliwiającego realizację jak największej liczby projektów	Po dokonaniu analizy kwestii zasadności zastosowania limitu, podjęto decyzję o wprowadzeniu limitu 2 mln euro dla projektu.
	241	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 202	Uporządkować zapisy w poz. 30 i 31	W poz. 30 odnoszącej się do limitów wartości projektu wpisano informację dotyczącą limitu wydatków kwalifikowalnych, natomiast w poz. 31 dotyczącej wydatków kwalifikowalnych wpisano „Nie dotyczy”.	Zapisy zostaną uzupełnione.
	242	Opis działania 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych, w tym 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 226	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie działania: Działanie skoncentrowane jest na ułatwianiu transportu wodnego w obszarze Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz, toru wodnego Szczecin-Swinoujście oraz Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Projekty będą komplementarne do przewidzianych do realizacji w ramach POIS 2014-2020. Projekty dotyczyły będą poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno, oraz budowy infrastruktury portowej na Kanale Jamneńskim. Projekty nie dotyczą działań związanych wyłącznie z gospodarką rybacką. Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.	Kanał jamneński łączący Morze Bałtyckie z Jeziorem Jamno jest miejscem szczególnie predysponowanym do budowy infrastruktury portowej, co znajduje odzwierciedlenie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, w który miejsce to zostało wskazane jako „proponowane przystanie i nabrzeża” na Zachodniopomorskim Szlaku Żeglarskim. Ze względu na naturalne ukształtowanie wybrzeża Bałtyku, Polska posiada stosunkowo rzadką sieć portów i przystani morskich. Stanowi to jeden z ważniejszych czynników przesądzających o słabszych związkach człowieka z morzem. Region koszaliński wyróżnia się niekorzystnie pod tym względem zarówno na tle regionu szczecińskiego (SOM) i trójmiasta, jak również innych regionów nadmorskich Europy. Odległość między portami w Kołobrzegu i w Darłowie wynosi ponad 30 mil morskich – jest to najdłuższy dystans między portami polskiego wybrzeża. Wymienione porty są również oddalone od ośrodka regionalnego jakim jest Koszalin. Wsparcie budowy infrastruktury portowej na kanale jamneńskim będzie mocnym impulsem do wszechstronnego rozwoju Koszalina i okolic, jednocześnie będzie pozytywnie oddziaływać na możliwość rozwoju ruchu pasażerskiego także w portach Kołobrzeg i Darłowo. Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, Działanie A. Rozwój przestrzenny aglomeracji koszalińskiej ukierunkowany na wykorzystanie walorów bliskości morza oraz budowę infrastruktury turystycznej.	Zapisy dotyczące ograniczenia interwencji w tym działaniu do obszaru Odrzańskiej Drogi Wodnej i Zalewu Szczecińskiego, są wynikiem negocjacji z Komisją Europejską, która kwestionowała zasadność funkcjonowania priorytetu 7c w RPO. Nie ma możliwości rozszerzenia zapisów na inne obszary, choć pierwotnie to właśnie obszary we wschodniej części województwa miały być przede wszystkim wspierane. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że działanie 5.7 ma służyć transportowi osób lub towarów, a nie budowie infrastruktury ściśle turystycznej.
	243	Opis działania 9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 406	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian: 1) zmienić nazwę działania na: Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Strategii ZIT dla KKBOF i Kontraktów Samorządowych 2) wprowadzić zmiany w opisie uwzględniające lokalizację ośrodków także na obszarze KKBOF	W ramach działania 9.6 przewidziano utworzenie jednego ośrodka popularyzującego naukę, zapewne zostanie zlokalizowany na obszarze SOM. Ograniczenie realizacji satelickich ośrodków tylko do Kontraktów Samorządowych, eliminuje z udziału w tym przedsięwzięciu cały obszar KKBOF.	Zapisy zostaną przeformułowane, rozszerzone o możliwość dodatkowych ośrodków poza obszarem SOM i KS.

	244	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. realizację modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności oraz cel ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając zapis „realizację modernizacji oświetlenia w kierunku jego energooszczędności”, dopuszczając również modernizację oświetlenia na obszarach wiejskich.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając cel: „ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją publiczną” dopuszczając również osiągnięcie wskaźnika osiąganego przy udziale komunikacji publicznej na obszarach wiejskich.</p>	<p>W ramach działania planowane są projekty mające na celu zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. Cel ten może zostać osiągnięty również poprzez realizację na obszarach innych, niż tylko miejskie.</p>	<p>Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.</p>
	245	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. możliwość realizacji „demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu Samochodowego”</p> <p>Proponuje się usunięcie tego typu działania</p>	<p>Głównym i jedynym celem Działania jest „Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską” Wątpliwym jest osiągnięcie takiego celu poprzez realizację projektu polegającego na wybudowaniu demonstracyjnego obiektu w technologii budownictwa pasywnego. Środki zaoszczędzone na tym działaniu z sukcesem mogą być przeznaczone na projekty z zakresu wymiany oświetlenia na energooszczędne (zgodnie z uwagą w wierszu 13)</p>	<p>Wskaźnik "ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską" jest wskaźnikiem dla całego priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego działanie 2.1 jest jedynie małą częścią. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.1 ma przyczyniać się do realizacji wskazanego wskaźnika. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców, co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.</p>

	246	☐ 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego ☐ 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych ☐ 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej ☐ 8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym ☐ 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów	<p>Proponuje się wprowadzenie kryteriów wyboru, preferujących i rangujących w pierwszej kolejności projekty podmiotów nie będących członkami ZIT lub KS.</p>	<p>W Województwie są samorzady, które nie są członkami ZIT lub KS.</p> <p>Wszystkie te narzędzia posiadają wydzieloną pulę- Działania w RPO. Jednocześnie podmioty te nie są wykluczone z aplikowania o środki w trybie konkursowym.</p> <p>W powyższy sposób część samorządów jest nierówno traktowana.</p>	<p>Tworzenie zarówno ZIT jak i KS, jest działaniem dobrowolnymi jak każde partnerstwo trudnym, jednak w opinii IZ niosącym szersze korzyści niż tylko pozyskanie środków z RPO WZ. Te narzędzia terytorializacji budują fundament pod rozwój większych obszarów funkcjonalnych, które mają radzić sobie bez środków unijnych w już niedalekiej przyszłości. Dlatego dla podmiotów, które podjęły wysiłek dedykowano specjalne środki. Brak jest uzasadnienia dla premiowania podmiotów które tego wysiłku nie podjęły.</p>
<p>GMINA BOBOLICE</p>	247	<p>Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13</p> <p>17. Alokacja</p>	<p>Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą:</p> <p>1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR</p>	<p>Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS.</p> <p>Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).</p>	<p>Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Należy mieć także na uwadze, iż w ramach działania 1.10 będą mogły być realizowane przedsięwzięcia także z terenów objętych KS i ZIT.</p>

	248	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF</p> <p>2) wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu niskoemisyjnego na obszarze KKBOF. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miejscowości z centrami przesiadkowymi lub innymi ważnymi punktami w miejscowościach oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do</p>	<p>ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzenno-geograficznego Województwa _k_kurent_om-morskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem.</p> <p>Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych.</p> <p>Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodnio-pomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej _k_kurent-cyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych.</p> <p>Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który mylnie ogranicza zakres Działania.</p>	<p>Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być są nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/ obszarów funkcjonalnych miast.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	249	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <p>1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu niskoemisyjnego w celu ograniczenia ruchu drogowego w miejscowościach</p> <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6, w wyliczeniu pominięto niektóre z przykładów projektów mieszczących się w typie projektu. Wprawdzie wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe.</p> <p>Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych w RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte.</p>

	250	Działania 2.3, 2.4, 2.6	Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.	Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6. Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest _k. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).	Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinansowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.
	251	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą: 2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażące w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	252	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	Wnosimy o wydzielenie z działań 2.7 i 2.8 Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM. Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. KKBOF będzie mógł korzystać z puli środków dla całego regionu - obecnie działanie 2.5
	253	Działanie 5.3 17. Alokacja	Wnosi się o zwiększenie alokacji na działanie do 12,257 mln EUR – przenosząc część środków z Działania (5.1 Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich) – z budżetem 138 257 000 EUR)	Zaproponowany budżet jest dalece niewystarczający na pokrycie inwestycji, których celem jest poprawa jakości dróg publicznych. W samym jedynie Powiecie Koszalińskim – osiem gmin członkowskich w ZIT KKBOF (cały ZIT – 19 gmin) zdefiniowało wstępnie projekty na kwotę _k. 40 mln zł.	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. ZIT-om przypadło ok 50% środków tej ograniczonej puli.

	254	Działanie nr 1.12. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla KKBOF; pkt. 9 Nazwa i krótki opis działania	<p>Akapit rozpoczynający się od „Aby zwiększyć liczbę inwestycji...” wnosimy zastąpić następującym „Aby zwiększyć liczbę inwestycji podejmowanych przez MŚP w strefach inwestycyjnych typu greenfield możliwe jest wsparcie przedsięwzięć polegających na poszerzeniu strefy, m.in. poprzez przyłączenie nowych terenów inwestycyjnych, tworzenie nowych podstref lub przeprowadzeniu działań inwestycyjnych zwiększających atrakcyjność strefy w istniejących granicach. Przedsięwzięcia w strefach inwestycyjnych powinny być realizowane w celu zwiększenia liczby nowych inwestycji realizowanych na terenach strefy przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz powinny polegać na poprawieniu warunków do prowadzenia i rozwoju działalności MŚP, zwiększać dostępność strefy lub stopień jej skomunikowania. Usunąć ostatecznie zdanie przedmiotowego rozpoczynające się od „Nie przewiduje się natomiast...”.</p> <p>Wnosimy, by w zdaniu „Realizowane w ramach działania przedsięwzięcia będą mogły polegać na- trzeci odnośnik zamienić na „- budowie, modernizacji i rozbudowie infrastruktury komunikacyjnej (dojazdowej i wewnętrznej)”</p> <p>oraz dodać dodatkowy odnośnik o treści:</p>	<p>Gminy, które podjęły działania zmierzające do włączenia ich terenów inwestycyjnych do istniejących stref i są np. objęte patronatem danej strefy, zostaną wykluczone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie na stworzenie nowej podstrefy w ramach niniejszego działania.</p> <p>Gminy ubiegające się o dofinansowanie na uzbrojenie terenów w celu utworzenia podstrefy nie będą miały możliwości aplikowania o środki na budowę infrastruktury komunikacyjnej. Jednocześnie zaznacza się, że niezbędnym jest wybudowanie zarówno infrastruktury wewnętrznej jak i dojazdowej. Ważnym, dużym kosztem jest również opracowanie dokumentacji planistycznej pod przedmiotową inwestycję, dlatego wnosimy o jej kwalifikowalność.</p> <p>Fakt, iż gminy posiadają tereny inwestycyjne w różnych lokalizacjach (nie mające charakteru zwartej), nie powinien wykluczać z ubiegania się o środki na dostosowanie do potrzeb inwestorów</p>	<p>Nie należy utożsamiać przedsięwzięcia polegającego na tworzeniu strefy inwestycyjnej przy współudziale środków z RPO WZ 2014-2020 (definicja strefy inwestycyjnej została zawarta w SOOP) z obejmowaniem niektórych terenów statusem Specjalnych Stref Ekonomicznych. Należy także pamiętać, iż na terenie województwa dostępnych jest ponad 800 ha terenów inwestycyjnych typu greenfield, nie ma zatem uzasadnienia do tworzenia nowych stref tego typu. Ponadto zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa nie ma możliwości realizacji w ramach tego typu projektów inwestycji dotyczących dróg dojazdowych.</p>
	255	Działanie nr 1.12. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla KKBOF; pkt. 13 typy projektów	<p>Wnosimy, by po pkt. 1. dopisać pkt. 2. Tworzenie nowych terenów inwestycyjnych i nowych podstref w istniejących strefach.</p>	<p>Gminy, które podjęły działania zmierzające do włączenia ich terenów inwestycyjnych do istniejących stref i są np. objęte patronatem danej strefy, zostaną wykluczone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie na stworzenie nowej podstrefy w ramach niniejszego działania.</p>	<p>Nie należy utożsamiać przedsięwzięcia polegającego na tworzeniu strefy inwestycyjnej przy współudziale środków z RPO WZ 2014-2020 (definicja strefy inwestycyjnej została zawarta w SOOP) z obejmowaniem niektórych terenów statusem Specjalnych Stref Ekonomicznych. Należy także pamiętać, iż na terenie województwa dostępnych jest ponad 800 ha terenów inwestycyjnych typu greenfield, nie ma zatem uzasadnienia do tworzenia nowych stref tego typu. Ponadto zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa nie ma możliwości realizacji w ramach tego typu projektów inwestycji dotyczących dróg dojazdowych.</p>
	256	Działanie nr 1.12. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla KKBOF; pkt. 21 Limity i ograniczenia w realizacji projektów	<p>Wnosimy, by usunąć pkt. 1. Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowiąc mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu.</p>	<p>Koszty budowy infrastruktury komunikacyjnej stanowią przeważającą część budżetu projektu w ramach działania. Utrzymanie powyższego punktu w dotychczasowej formule uniemożliwi wnioskodawcy aplikowanie o środki.</p>	<p>Proponowany do usunięcia zapis wynika wprost z Umowy Partnerstwa oraz RPO WZ 2014-2020. Nie ma możliwości odstąpienia od niego.</p>

	257	Działanie nr 5.3 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla KKBOF; pkt. 9, 12, 13, 21,	<p>Wnosimy, by w tytule oraz w punktach 9, 12, 13 i 21 - wszędzie tam gdzie, jest zapis, że działanie dotyczy dróg powiatowych - usunąć „powiatowych”.</p> <p>W pkt. 13 Typy projektów - w pkt.1 zmienić treść na następujący: 1. Budowa i przebudowa dróg lokalnych – gminnych w celu poprawy dostępności do terenów inwestycyjnych i stref.</p>	<p>Sygnatariuszami porozumienia w sprawie realizacji instrumentu ZIT na terenie KKBOF są prezydentowie, burmistrzowie i wójtowie miast i gmin. Nie ma wśród nich starostów, tak więc z działania powinny być wykluczone inwestycje w drogi powiatowe, tym bardziej, że całe działanie 5.4. obejmuje drogi powiatowe.</p>	<p>Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.</p>
	258	Działanie nr 2.1. Kreowanie zachowań zasobooszczędnych ; 9. nazwa i krótki opis działania; Typy projektów	<p>Wnosi się o wprowadzenie zmiany w opisie: Działanie nakierowane na wsparcie projektów zwiększania świadomości ekologicznej z zakresu zachowań energooszczędnych takich jak wybieranie transportu ekologicznego, jak również nastawienie na oszczędzanie energii w codziennym życiu mieszkańców województwa. Wspierane projekty w zakresie budownictwa pasywnego będą miały charakter demonstracyjnych mających na celu podnoszenie świadomości oszczędności energetycznej. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w transport i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców województwa. Wsparcie będzie możliwe dla działań które będą uwzględniać szersze podejście, wpisując się w odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności strategii miejskie lub w stworzony dla danego obszaru, plan gospodarki niskoemisyjnej.</p> <p>Wnosi się o wprowadzenie zmian w zapisie w Typach projektów: W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in. : - modernizacji oświetlenia publicznego w kierunku jego energooszczędności, - działań informacyjno-promocyjnych dotyczących np. oszczędności energii,</p>	<p>W obszarze ZIT KKBOF oprócz miast, dużą rolę odgrywają również gminy, w skład których wchodzi miejscowości, potrzebujące zarówno działań typowo infrastrukturalnych (budowa, przebudowa, modernizacja oświetlenia), jak i działań podnoszących świadomość ekologiczną na terenach wiejskich.</p>	<p>Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.</p>

	259	Działanie 3.3. Poprawa stanu środowiska miejskiego; pkt.9 Nazwa i krótki opis działania	Wnosi się o zmianę drugiego akapitu na następujący: „Zabezpieczenie obszarów miast poniżej 100 tys. mieszkańców przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi będzie polegało na wsparciu projektów prezentujących kompleksowe rozwiązania problemów danego obszaru. Wsparcie uzyskają działania związane systemami zbierania i retencjonowania wody opadowej, w tym budowy lub modernizacji kanalizacji deszczowej, rozdziału sieci ogólnospławnych oraz z zapobieganiem uszczelnianiu gruntu np. poprzez tworzenie powierzchni biologicznie czynnych (preferowane będzie wykorzystanie naturalnego potencjału danego obszaru).	Proponowany zapis – rozdział sieci ogólnospławnych, umożliwi miastom uporządkowanie systemu kanalizacji oraz właściwe zagospodarowanie wód opadowych i ścieków, chroniąc tym samym środowisko naturalne.	Projekty polegające na rozdziale sieci ogólnospławnych, porządkowaniu systemu kanalizacji będą możliwe do realizacji w ramach działania 3.6.
	260	Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich; Nazwa i krótki opis działania	Wnosi się: - o zmianę trzeciego akapitu na następujący: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW. Ponadto, gminy SSW będą miały możliwość skorzystania ze wsparcia animacyjnego na rzecz przygotowania i wdrażania LPR (wsparcie EFS OP VII działanie 7.1). - o zmianę akapitu czwartego na następujący: „Przedsięwzięcia inwestycyjne będą się koncentrować na rewitalizacji wyznaczonych w LPR części bądź całych miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem problemowych miejscowości m.in. popegeerowskich. Ponadto, przedsięwzięcia będą mogły być realizowane na obszarach m.in. przemysłowych, powojkowych”. - o usunięcie w piątym akapicie opisu działania słowa „wszystkich”.	Wnioskuje się o nieograniczenie preferencji skorzystania ze wsparcia w ramach środków EFS OP VII działanie 7.1. Każda gmina wskazana w SSW powinna mieć możliwość dodatkowego wsparcia w ramach działania 7.1. Nieograniczenie kryteriów wyboru projektów i ich premiowania na podstawie kryterium problemów np. popegeerowskich czy obszaru przemysłowego, powojkowego, dając równą szansę gminom SSW otrzymania dofinansowania. Nie w każdym podjętym działaniu rewitalizacyjnym uda się wyeliminować wszystkie problemy.	Wparcie animacyjne na rzecz przygotowania i wdrażania LPR (w ramach EFS OP VII działanie 7.1) skierowane będzie do gmin w SSW charakteryzujących się najgorszymi parametrami społeczno-gospodarczymi. Dla pozostałych gmin przewidziana została możliwość ubiegania się o wsparcie dot. przygotowania i wdrażania rewitalizacji, które będzie finansowane w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020. Szczególne uwzględnienie problemowych miejscowości popegeerowskich nie przesądza o sposobie preferencji projektów realizowanych w tych miejscowościach. Intencją IZ przy planowaniu interwencji było skierowanie wsparcia przede wszystkim do miejscowości, które do chwili obecnej obciążone są spuścizną problemów wynikających z istnienia na danym obszarze i późniejszej likwidacji podmiotów gospodarki społecznej. Usunięto w piątym akapicie opisu działania słowo „wszystkich”.

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego	262	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4.3 Ochrona Różnorodności biologicznej 20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Dopisanie trybu pozakonkursowego dla projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych.	W przypadku Zespołu Parków, jako jednostki podległej samorządowi województwa i jednocześnie samorządowej jednostki budżetowej, pozyskanie wkładu własnego jest utrudnione a czasem niemożliwe, gdyż budżet jednostki jest oparty na dotacjach i środkach z budżetu województwa. Nie jest też możliwe generowanie przez jednostkę dochodów i zaciąganie kredytów, które to umożliwiłoby wygenerowanie wkładu własnego. Dlatego proponujemy potraktowanie tego działania podobnie jak w przypadku działania 4.2, które dopuszcza taką możliwość.	Przyjęty przez Komisję Europejską RPO WZ nie przewiduje pozakonkursowego trybu dla PI 6d. Wprowadzenie takiego trybu wymagałoby otwarcie procesu renegeacji programu. Na tym etapie nie zakładamy wprowadzenia trybu pozakonkursowego; będziemy testować możliwość jego wprowadzenia dla potrzeb projektów Województwa.
	263	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody 20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Dopisanie trybu pozakonkursowego dla projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych.	W przypadku Zespołu Parków, jako jednostki podległej samorządowi województwa i jednocześnie samorządowej jednostki budżetowej, pozyskanie wkładu własnego jest utrudnione a czasem niemożliwe, gdyż budżet jednostki jest oparty na dotacjach i środkach z budżetu województwa. Nie jest też możliwe generowanie przez jednostkę dochodów i zaciąganie kredytów, które to umożliwiłoby wygenerowanie wkładu własnego. Dlatego proponujemy potraktowanie tego działania podobnie jak w przypadku działania 4.2, które dopuszcza taką możliwość.	Przyjęty przez Komisję Europejską RPO WZ nie przewiduje pozakonkursowego trybu dla PI 6d. Wprowadzenie takiego trybu wymagałoby otwarcie procesu renegeacji programu. Utrzymujemy poziom współfinansowania - 85 proc. Nie znamy zamierzeń Zespołu Parków i uwarunkowań dla poszczególnych projektów. Nie wykluczamy ew. podwyższenia tego poziomu w przyszłości. Na tym etapie nie zakładamy wprowadzenia trybu pozakonkursowego; będziemy testować możliwość jego wprowadzenia dla potrzeb projektów Województwa.
	264	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację 20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Dopisanie trybu pozakonkursowego dla projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych.	jednostki podległej samorządowi województwa i jednocześnie samorządowej jednostki budżetowej, pozyskanie wkładu własnego jest utrudnione a czasem niemożliwe, gdyż budżet jednostki jest oparty na dotacjach i środkach z budżetu województwa. Nie jest też możliwe generowanie przez jednostkę dochodów i zaciąganie kredytów, które to umożliwiłoby wygenerowanie wkładu własnego. Dlatego proponujemy potraktowanie tego działania podobnie jak w przypadku działania 4.2, które dopuszcza taką możliwość.	Przyjęty przez Komisję Europejską RPO WZ nie przewiduje pozakonkursowego trybu dla PI 6d. Wprowadzenie takiego trybu wymagałoby otwarcie procesu renegeacji programu. Na tym etapie nie zakładamy wprowadzenia trybu pozakonkursowego; będziemy testować możliwość jego wprowadzenia dla potrzeb projektów Województwa

	265	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 9. Nazwa i opis działania	Przy opisie działania wnosimy o dodanie w zdaniach „Wsparcie udzielone projektom z zakresu zielonej infrastruktury (np. punkty); "infrastruktury związanej z ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo (np. ścieżki...)” oraz dodatkowo na końcu opisu: „oraz działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych”	Zapis pozwala na stworzenie katalogu otwartego inwestycji z zakresu infrastruktury oraz finansowanie działań szeroko rozumianej edukacji i promocji	Przyjęty podział działań dla priorytetu inwestycyjnego 6b nie daje możliwości łączenia inwestycyjnych i nieinwestycyjnych zadań w projekcie. Wynika to z bardzo szerokiego wachlarza działań i wynikającej z nich trudności w porównywaniu ze sobą projektów podczas oceny.
	266	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4. 6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Dopisanie trybu pozakonkursowego dla projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych.	W przypadku Zespołu Parków, jako jednostki podległej samorządowi województwa i jednocześnie samorządowej jednostki budżetowej, pozyskanie wkładu własnego jest utrudnione a czasem niemożliwe, gdyż budżet jednostki jest oparty na dotacjach i środkach z budżetu województwa. Nie jest też możliwe generowanie przez jednostkę dochodów i zaciąganie kredytów, które to umożliwiłoby wygenerowanie wkładu własnego. Dlatego proponujemy potraktowanie tego działania podobnie jak w przypadku działania 4.2, które dopuszcza taką możliwość.	Zapisy RPO dla 6b nie przewidują trybu pozakonkursowego. Jego wprowadzenie do programu na tym etapie wiązałoby się z koniecznością uruchomienia procedury renowacji programu. Dodatkowo, Komisja Europejska konsekwentnie wymaga ograniczenia trybu pozakonkursowego. Na tym etapie nie zakładamy wprowadzenia trybu pozakonkursowego; będziemy testować możliwość jego wprowadzenia dla potrzeb projektów Województwa.
	267	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4. 8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego 9. Nazwa i opis działania	Przy opisie działania wnosimy o dodanie w 2 zdaniu po sformułowaniu ... wybranych elementów .." słowa „krajobrazu” Dodania do ostatniego zdania „oraz innych dokumentów dotyczących ładu przestrzennego w tym krajobrazu”	Zapis pozwala na rozszerzenie o opracowania dot. zagadnień krajobrazowych np. audytu krajobrazowego	Przedmiotowe zapisy zostaną wprowadzone do SOOP.
	268	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4. 8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego 13. Typy projektów	Dodania po wyrazie inwentaryzacji dodanie wyrazu „krajobrazowej „ przy pozostawieniu przyrodniczej .	Zapis pozwala na rozszerzenie o opracowania dot. zagadnień krajobrazowych np. audytu krajobrazowego.	Przedmiotowe zapisy zostaną wprowadzone do SOOP.

	269	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4. 8 Podnoszenie jakości ładu przestrzennego 20. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Dopisanie trybu pozakonkursowego dla projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych.	W przypadku Zespołu Parków, jako jednostki podległej samorządowi województwa i jednocześnie samorządowej jednostki budżetowej, pozyskanie wkładu własnego jest utrudnione a czasem niemożliwe, gdyż budżet jednostki jest oparty na dotacjach i środkach z budżetu województwa. Nie jest też możliwe generowanie przez jednostkę dochodów i zaciąganie kredytów, które to umożliwiłyby wygenerowanie wkładu własnego. Dlatego proponujemy potraktowanie tego działania podobnie jak w przypadku działania 4.2, które dopuszcza taką możliwość.	Zapisy RPO dla 6.b nie przewidują trybu pozakonkursowego. Jego wprowadzenia do programu na tym etapie wiązałyby się z konieczności uruchomienia procedury renegotjacji programu. Dodatkowo Komisja Europejska konsekwentnie wymaga ograniczania trybu pozakonkursowego. Na tym etapie nie zakładamy wprowadzenia trybu pozakonkursowego; będziemy testować możliwość jego wprowadzenia dla potrzeb projektów Województwa
	270	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA Działanie 4. 9 Rozwój zasobów endogenicznych 14. Typ beneficjenta	Dodania do listy beneficjentów: jednostki organizacyjne jst, lub uszczegółowienie: administracja parków krajobrazowych	Zapis pozwoli na realizację projektów przez administrację parków krajobrazowych województwa zachodniopomorskiego	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO
Anna Dzida Ośrodek Kultury w Mirosławcu	271	Działanie 4.2. wzmocnienie instytucji kultury: pkt.9: nazwa i krótki opis działania, cytaty z treści ..."kluczowych instytucji kultury.."	W działaniu zostały ściśle określone instytucje- wprowadzenie ograniczenie poprzez użycie określenia „kluczowe”.Pominięcie małych lokalnych samorządowych instytucji kultury.	wprowadzenie ograniczenie poprzez użycie określenia „kluczowe” eliminuje z ubiegania się o dofinansowanie instytucje kultury animujące lokalne społeczności.	Z uwagi na ograniczone środki w ramach interwencji we wskazanym obszarze oraz konieczność ich koncentracji, zdecydowano się na wsparcie jedynie kluczowych ośrodków. Zapisy takie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w ramach RPO WZ. Należy pamiętać, że KE początkowo wykluczyła możliwość wsparcia projektów z zakresu kultury. Ponadto instytucje które wspierają animacje lokalnej społeczności mogą uzyskać wsparcie w ramach działania 9.3.
	272	Działanie 4.2. wzmocnienie instytucji kultury: pkt.9: nazwa i krótki opis działania, cytaty z treści ..."oraz mieć zdolność do kreowania nowych miejsc pracy."	posiadają te instytucje kultury, które posiadają efekt oddziaływania ponadlokalny. Lokalne instytucje kultury, mogą inspirować w dążeniu do poszukiwania pracy oraz pobudzać w określonym zakresie lokalny rynek pracy, w tym również sezonowo	Małe ośrodki kulturalne w gminach miejsko-wiejskich czy wiejskich, niestety posiadają ograniczone środki i możliwości na tworzenie nowych miejsc pracy.	Z uwagi na ograniczone środki w ramach interwencji we wskazanym obszarze oraz konieczność ich koncentracji, zdecydowano się na wsparcie jedynie kluczowych ośrodków. Zapisy takie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w ramach RPO WZ. Należy pamiętać, że KE początkowo wykluczyła możliwość wsparcia projektów z zakresu kultury. Ponadto instytucje które wspierają animacje lokalnej społeczności mogą uzyskać wsparcie w ramach działania 9.3.
	273	Działanie 4.2. wzmocnienie instytucji kultury: pkt.9: nazwa i krótki opis działania, cytaty z treści ..."analizę popytu..."	Czy analiza popytu- jest to analiza zlecona firmie zewnętrznej czy analiza może zostać przeprowadzona przez beneficjenta?		Nie ma obostrzeń czy wskazań kto ma przygotować analizę popytu. Ma ona rzetelnie wskazywać na potrzeby inwestycji. Kwestia ta nie będzie uregulowana w SOOP.

	274	Działanie 4.2. wzmocnienie instytucji kultury: pkt 13 typy projektów ppkt 1. rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym	Typowanie dużych, ponadlokalnych, ponadregionalnych instytucji kultury.	Ograniczanie możliwości udziału lokalnych instytucji kultury w dostępie do środków zewnętrznych, przy założeniu możliwości otrzymania 100% dofinansowania inwestycji.	Z uwagi na ograniczone środki w ramach interwencji we wskazanym obszarze oraz konieczność ich koncentracji, zdecydowano się na wsparcie jedynie kluczowych ośrodków. Zapisy takie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w ramach RPO WZ. Należy pamiętać, że KE początkowo wykluczyła możliwość wsparcia projektów z zakresu kultury. Ponadto instytucje które wspierają animację lokalnej społeczności mogą uzyskać wsparcie w ramach działania 9.3.
Powiat Koszaliński/Starostwo Powiatowe w Koszalinie	275	Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt. 17 Alokacja	Prosimy o rozważenie możliwości zwiększenia alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.	W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 roku i przesłanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn.: WP.0211.13.2013/2014.RW z 04.11.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPO WZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie projektu na 85%, kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie ww. projektów ujęta w RPO WZ powinna wynieść 162,35 mln zł tj. biorąc pod uwagę aktualny kurs euro 40,58 mln euro. Natomiast kwota 12,40 mln euro wpisana do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WZ na lata 2014-2020 stanowi jedną trzecią wnioskowanej kwoty. Pozostawienie środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania 5.4 na proponowanym poziomie spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że każdy z powiatów dokonał wyboru projektów do realizacji zgodnie z następującymi kryteriami: - każdy powiat przedstawi projekt modernizacji jednej drogi powiatowej, - zaproponowana do modernizacji lub przebudowy droga powiatowa będzie rozwiązywać istotne problemy komunikacyjne powiatu głównie w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, które mają szansę na rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w danym powiecie, - wyznaczone drogi lub ich odcinki pozwolą na połączenie między sobą dróg wyższych kategorii	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.
Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „JESTEŚMY”	276	VI RYNEK PRACY 6.8 Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne Pkt.23	Brak kwoty wkładu własnego		Przy założeniu, że autor uwagi miał na myśli pkt. 29 (Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych) zakłada się, że wkład wynosić będzie 15%.
	277	VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE 7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym Pkt.28	Brak kwoty wkładu własnego		Poziom wkładu własnego będzie ustalony na późniejszym etapie.

Powiat Wałecki /Starostwo Powiatowe w Wałczu	278	Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt. 17 Alokacja	Prosimy o rozważenie możliwości zwiększenia alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.	W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 roku i przesłanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn.: WP.0211.13.2013/2014.RW z 04.11.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPO WZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie projektu na 85%, kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie ww. projektów ujęta w RPO WZ powinna wynieść 162,35 mln zł tj. biorąc pod uwagę aktualny kurs euro 40,58 mln euro. Natomiast kwota 12,40 mln euro wpisana do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WZ na lata 2014-2020 stanowi jedną trzecią wnioskowanej kwoty. Pozostawienie środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania 5.4 na proponowanym poziomie spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że każdy z powiatów dokonał wyboru projektów do realizacji zgodnie z następującymi kryteriami: - każdy powiat przedstawi projekt modernizacji jednej drogi powiatowej, - zaproponowana do modernizacji lub przebudowy droga powiatowa będzie rozwiązywać istotne problemy komunikacyjne powiatu głównie w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, które mają szansę na rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w danym powiecie,	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.
Konrad Frontczak / Centrum Innowacji Akademii Morskiej w Szczecinie Sp. z o.o. (przy współpracy z Akademią Morską w Szczecinie oraz Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym)	279	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw, właściwy punkt – n/d	Umożliwienie koordynacji projektów obu typów przez spółki celowe uczelni wyższych	Zgodnie z Ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. (z późniejszymi zmianami) - Prawo o szkolnictwie wyższym, art. 86a. ust. 1 - Uczelnia, w celu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych tworzy spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółkę akcyjną, zwaną dalej „spółką celową”. Ponadto ust. 2 mówi, że uczelnia, w drodze odpłatnej albo nieodpłatnej umowy, może powierzyć spółce celowej zarządzanie prawami do wyników lub do know-how, o których mowa w ust. 1, w zakresie komercjalizacji bezpośredniej. Obie te sytuacje mają miejsce w Akademii Morskiej w Szczecinie (AM). Tak komercjalizacja pośrednia jak i bezpośrednia to szereg działań podejmowanych na styku nauki i biznesu, które powinny kończyć się wdrożeniem dobra intelektualnego w praktyce gospodarczej. Spółka celowa AM (CIAM) realizuje te zadania. Jest jednostką odpowiedzialną za kontakt uczelni z otoczeniem gospodarczym w zakresie wykorzystywania potencjału AM do zastosowań na rynku (tak po stronie naukowej jak i biznesowej). Zarazem zgodnie z PKD CIAM, może prowadzić ona badania naukowe z wykorzystaniem kadry oraz infrastruktury AM (Regulamin zarządzania własnością intelektualną i komercjalizacji wiedzy w Akademii Morskiej w Szczecinie oraz Regulamin korzystania z infrastruktury badawczej Akademii Morskiej w Szczecinie z dnia 25 marca 2015 r.) Postuluje się wprowadzenie możliwości „zakupu usług badawczo-rozwojowych związanych z opracowaniem nowego lub ulepszonego produktu/usługi bądź jego przetestowanie” przez przedsiębiorców bezpośrednio w spółkach celowych jednostek naukowych.	Obecne zapisy działania nie wykluczają możliwości współpracy przedsiębiorstw z uczelniami przy udziale spółek celowych tych uczelni. Kwestie te powinny wynikać z zapisów regulaminów obowiązujących w poszczególnych uczelniach.
	280	Działanie 1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym, właściwy punkt – 14 Typ beneficjenta	Dodatknie jako typ beneficjenta IOB (w tym spółek celowych)	By realizować swoje działania, opisane w „Uzasadnieniu uwagi” nr 1., spółki celowe oraz inne instytucje otoczenia biznesu muszą mieć dostęp do realizacji działań promujących potencjał jednostek, za które odpowiadają. Jakikolwiek transfer technologii nie zachodzi „za biurka”, ale dzięki udziałom w wydarzeniach, spotkaniach, giełdach kooperacyjnych. Zarazem część IOB nie realizuje swoich usług w ramach sieci wsparcia biznesu typu Enterprise Europe Network, jest na zbyt wczesnym etapie rozwoju by pozwolić sobie na korzystanie z takich możliwości. Konieczne jest więc zaangażowanie środków publicznych. Wsparcie IOB, szczególnie tych odpowiadających za promocję uczelni, jest kluczowy dla rozwoju gospodarczego regionu.	Działanie to zostało wyodrębnione na potrzeby realizacji zaplanowanych w RPO WZ 2014 -2020 projektów pozakonkursowych Samorządu Województwa. Jednocześnie realizacja działania w formule projektu pozakonkursowego nie wyklucza zaangażowania przez Urząd Marszałkowski IOB-ów w realizację przedsięwzięć promujących potencjał jednostek naukowych.

	281	Działanie 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw, właściwy punkt – 14 Typ beneficjenta	Dodanie do katalogu IOB spółek celowych uczelni wyższych	<p>Wszystkie działania typu 2 oraz 3 na Akademii Morskiej w Szczecinie zostały przekazane do realizacji przez Centrum Innowacji Akademii Morskiej w Szczecinie Sp. z o.o. (CIAM). Zadania te są wykonywane w ograniczonym zakresie, z powodu braku dostępu do finansowania takich inicjatyw (jest to początek wieloletniej drogi). Spółka celowa reprezentuje uczelnię w kontaktach z otoczeniem gospodarczym. Bierze udział w misjach, giełdach kooperacyjnych itp.</p> <p>Zgodnie ze wskazaniem w SOOP, planowane są wspólne przedsięwzięcia tego typu z innymi IOB w regionie.</p> <p>Brak dopisania CIAM do IOB skutkować może odłączeniem Akademii Morskiej w Szczecinie realizacji takich projektów oraz nieosiągnięciem zakładanych wskaźników RPO 2014-2020.</p>	<p>Na podstawie powszechnie dostępnych informacji Akademia Morska w Szczecinie nie ma w swoich działaniach statutowych wsparcia dla grup przedsiębiorstw w zakresie międzynarodowej czy krajowej kooperacji, trudno więc sobie wyobrazić w jaki sposób przekazała takie działania swojej spółce celowej. Spółka celowa reprezentuje uczelnię w kontaktach z otoczeniem gospodarczym, ale czyni to w celu zacieśniania współpracy uczelni z przedsiębiorcami bądź w celu większej komercjalizacji technologii tworzonych na uczelni, nie zaś w celu zwiększenia ekspansji tych przedsiębiorstw na nowe rynki. Należy zwrócić uwagę, że działanie 1.15 ma na celu wzrost ekspansji przedsiębiorstw na nowe rynki i większą kooperację pomiędzy przedsiębiorstwami. Przedsięwzięcia na rzecz wzmocnienia współpracy przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi mogą być realizowane w ramach działania 1.1, a proinnowacyjne usługi w tym zakresie mogą być wdrażane w ramach działania 1.16.</p>
	282	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu, właściwy punkt – 14 Typ beneficjenta	Dodanie do katalogu IOB spółek celowych uczelni wyższych	<p>Podobnie jak w pkt 3., postuluje się dodanie do katalogu IOB spółek celowych uczelni wyższych, powołanych zgodnie z zapisami ustawy PoSW. Zwraca się uwagę, że „niebankowe instytucje finansowe” również realizują swoje funkcje jako spółki prawa handlowego.</p> <p>Działania wymienione w typie 2 są na Akademii Morskiej w Szczecinie wykonywane przez Centrum Innowacji Akademii Morskiej w Szczecinie Sp. z o.o. (CIAM).</p> <p>Podejmujemy się realizacji takich przedsięwzięć. Dzięki formie prawnej mamy znacznie większe szanse na wygenerowanie przychodu, który pozwoli sfinansować wkład własny niezbędny do realizacji projektu.</p> <p>Brak dopisania CIAM do IOB skutkować może odłączeniem Akademii Morskiej w Szczecinie realizacji takich projektów.</p>	<p>Zgodnie z przywoływanym w uwadze PoSW Centrum Transferu Technologii tworzy się w celu sprzedaży lub nieodpłatnego przekazywania wyników badań i prac rozwojowych do gospodarki. Do zadań spółki celowej należy natomiast w szczególności obejmowanie udziałów w spółkach kapitałowych lub tworzenie spółek kapitałowych, które powstają w celu wdrożenia wyników badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych na uczelni. W przypadku powierzenia przez uczelnię spółce celowej zarządzania prawami własności przemysłowej w zakresie ich komercjalizacji spółka celowa może zostać zakwalifikowana jako IOB z uwagi na zakres swojej działalności. W ramach typu 2 dopuszczono udział spółki celowej danej uczelni w projektach realizowanych przez Centrum Transferu Technologii tej uczelni.</p>
	283	Działanie 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju, właściwy punkt – 9 Nazwa i krótki opis działania	Dodanie kategorii wsparcia w Działaniu 1.16	<p>„Dostęp do branżowych baz danych” – tego typu działanie jest niezbędne dla rozwoju IOB jako takich (beneficjenci ostateczni). Postuluje się dopisanie takiej kategorii wydatków kwalifikowanych w działaniu dot. wsparcia regionalnych IOB w typie projektów 2 Działania 1.16.</p>	<p>W opisie działania w konsultowanym SOOP wskazano, że zapewnienie dostępu do baz danych jest możliwe jako element przygotowania niezbędnego potencjału osobowego i technicznego IOB do świadczenia nowej usługi lub usług: (w tym dostęp do baz danych, niezbędne specjalistyczne szkolenia, (...)).</p>

284	Działanie 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju, właściwy punkt – 15 Grupa docelowa	Zmiana opisu grupy docelowej oraz dodanie kategorii spin-off/out	<p>Start-upy są to przedsięwzięcia niesformalizowane, często w okresie przed rozpoczęciem rzeczywistej działalności gospodarczej. Kierowania wsparcia na start-upy, które prowadzą dział. gosp. może doprowadzić do sztucznego zakładania firm, celem zdobycia wsparcia w typie 1 i 2 Działania.</p> <p>Postuluje się zmianę kategorii grupy docelowej z MŚP na MŚP oraz IOB, ponieważ to poprzez instytucje wspierające powinny iść środki na rozwój tego typu pomysłów w biznes. Przykładem są działania w Samsung LABO na ZUT, gdzie studenci w ramach doradztwa otrzymują pośrednie finansowe wsparcie na weryfikację założeń swojego pomysłu na biznes (środki na strony www, kampanie reklamowe oraz inne).</p> <p>Ponadto nie zostało doprecyzowane, czy na wsparcie w tej kategorii mogą liczyć spółki uczelniane typu spin-off/out. Postuluje się dodanie ich do kategorii grup docelowych wsparcia.</p>	Przedmiotowe działanie jest realizowane w ramach Celu Tematycznego 3, który jest przeznaczony wyłącznie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, nie dla osób fizycznych. Należy mieć na uwadze, że promocji postaw przedsiębiorczych oraz ukierunkowania regionu na innowacje będą służyć także przedsięwzięcia realizowane w ramach działania 1.14.
285	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu, właściwy punkt – n/d	Możliwość realizacji prac zleconych przez podmioty powiązane.	<p>W okresie programowania 2007-2013 część programów (w zależności od uznania IW) dawała lub nie możliwość realizacji prac zleconych w projektach przez podmioty powiązane.</p> <p>Postuluje się, by w RPO nie wprowadzać tego ograniczenia. Uczelnie wyższe posiadają zewnętrzne (ale oparte o kapitał własny) podmioty, które z powodzeniem mogą realizować różnego typu prace: organizację eventów, promocję, prowadzenie badań, analiz, itp.</p> <p>Praktyka pokazuje, że w przypadku gdy taki podmiot wygrywa zapytanie ofertowe / przetarg (do czego oczywiście musi dojść, zgodnie z polskim oraz unijnym prawodawstwem) jakość pracy wykonywanej dla jednostki macierzystej jest wyższa niż w przypadku zlecenia takiej pracy do obcego podmiotu.</p>	Działanie 1.16 jest skierowane do realizacji przez instytucje otoczenia biznesu. Zgodnie z zapisami SOOP nie wyklucza się realizacji projektów w partnerstwie lub powiązaniu z projektami innych IOB.
286	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu, właściwy punkt – 15 Grupa docelowa	Dodanie do grupy docelowej jednostek naukowych ew. przeniesienie działań na certyfikacje do Działania 1.3	<p>W ramach działania zaproponowano finansowanie doradztwo w zakresie jakości, w tym certyfikację dla wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno-pomiarowej. Są to wydatki niezbędne dla laboratoriów naukowych, których właścicielami są np. uczelnie wyższe, a które bez odpowiednich i drogich certyfikatów stoją niewykorzystywane przez przemysł.</p> <p>Niejednokrotnie rynek oczekuje, że laboratorium badawcze (także powstałe w ramach RPO 2007-2013) będzie akredytowane np. przez Polskie Centrum Akredytacyjne.</p> <p>Na Akademii Morskiej w Szczecinie dochodzi do sytuacji, gdy firmy z branży chętnie zlecałyby nam badania i analizy, bo póki co muszą wysłać próbki do Trójmiasta.</p> <p>Pozyskanie oraz utrzymanie takiej procedury jest czaso- i kosztochłonne (personel, opracowanie dokumentacji, wdrożenie, itp.). Uczelnie nie stać na inwestowanie w wydatki „okołopomiarowe”. W konsekwencji nie są one wykorzystywane przez przemysł. Jeżeli chcemy zbliżyć naukę i biznes, tego typu akredytacja musi być zapewniona.</p>	Grupa docelowa działania nie może być szersza niż grupa określona dla właściwego priorytetu inwestycyjnego w RPO WZ 2014 - 2020. Ponadto pierwszy typ projektu ma na celu wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, a nie wsparcie uczelni.
287	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw, właściwy punkt – n/d	Dodanie możliwości finansowania ochrony własności intelektualnej w jednostkach naukowych	<p>W ramach Działania nie podano katalogu wydatków kwalifikowanych. Domniemuje się, że w przypadku realizacji projektów wdrożeniowych, za ich rzeczywiste wykorzystanie będą odpowiedzialni przedsiębiorcy. Jest to zgodne z krajowymi tendencjami w zakresie komercjalizacji dóbr intelektualnych.</p> <p>Inną kwestią, nierozumianą przez urzędy, jest ochrona wypracowanej własności. Za każdym razem, przy każdym „dealu”, na poziomie umowy konsorcyjnej, partnerzy powinni mieć możliwość decydowania, kto będzie rzeczywistym właścicielem wypracowanej technologii/rozwiązania. Nie można narzucić jednego podejścia, chociażby w nawiązaniu do oceny parametrycznej jednostek naukowych, które wiedząc, że ich praca w konsorcjum nie będzie w pełni mogła zaliczyć się do dorobku, z niechęcią będzie podchodziła do tego typu przedsięwzięć.</p> <p>W prawodawstwie istnieją różne formy wykorzystywania dóbr intelektualnych. Może to być sprzedaż praw, może być to joint-venture, może być to także sprzedaż licencji wyłącznej (dla jednej firmy) lub niewyłącznej (ostatnio sprzedana licencja ZUT).</p> <p>Postuluje się by nie zamykać jednostkom naukowym możliwości ochrony IPR po swojej stronie. Konsekwencją jest dodanie w kategorii wydatków kwalifikowanych związanych z ochroną takiego dobra (przez jednostki naukowe). Niezwykle istotne jest, by było to możliwe na poziomie międzynarodowym (nie tylko polskim). Środki z POIR są bardzo trudno dostępne dla naszych</p>	Zapisy dotyczące finansowania ochrony własności intelektualnej nie ograniczają tej możliwości jedynie do przedsiębiorstw. Zasadność ponoszonych wydatków kwalifikowanych weryfikowana jest w odniesieniu do projektu. Przytoczone w uwadze formy zarządzania dobrami intelektualnymi stanowią istotny punkt wyjścia do analizy formy współpracy jednostki naukowej z przedsiębiorstwami w kontekście uwarunkowań udzielanego wsparcia. W odniesieniu do zakresu wsparcia ochrony własności intelektualnej brak jest wskazań jedynie co do krajowej ochrony. Każdorazowo podmiot zgłaszający decyduje o formie i zakresie ochrony dóbr własności przemysłowej i intelektualnej będącej przedmiotem realizowanego projektu B+R.

	288	Formularz zgłaszania uwag do dokumentu	W dobie rozwoju różnych narzędzi on-line, można by spróbować zbierać uwagi właśnie on-line	Ułatwiłoby to znacznie zebranie informacji i ich późniejszą analizę przez IZ.	Uwaga jest słuszna, jednakże konsultacje społeczne SOOP są przeprowadzane tylko jeden raz, więc nie jest zasadne wydatkowanie pieniędzy publicznych na system, który zostanie użyty jednorazowo. IZ RPO WZ postanowiło skorzystać z formy ogólnodostępnej, która jest akceptowana w szczególności przez administrację publiczną (tzn. że w jednostkach samorządu terytorialnego dokument stworzony w word lub openoffice jest zatwierdzany (podpisany) przez osobę z odpowiednimi kompetencjami, a następnie wysyłany pocztą elektroniczną).
	289	Działanie 1.1. Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw, pkt. 9, 12, 27 Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw, pkt. 27 Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach, pkt. 9	Niejednolite nazewnictwo, pojawia się: <ul style="list-style-type: none"> • Jednostka naukowa • Jednostka badawczo-rozwojowa • organizacja badawcza, • instytucja badawcza, • ośrodek badawczy, • organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę. 	Stosowane sformułowania są niejednoznaczne. Dodatkowo brak jest definicji. Czy te jednostki czymś się od siebie różnią?	Zapisy możliwie ujednolicono. Rozbieżności wynikają z różnej nomenklatury stosowanej w rozporządzeniach KE bądź dokumentach horyzontalnych (np. nazwy wskaźników pochodzą ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych).
	290	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw, pkt. 14 Działanie 1.3 Rozwój publicznej infrastruktury B+R Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Niejednolite nazewnictwo, pojawia się: <ul style="list-style-type: none"> • Partnerstwo naukowo-przemysłowe • Konsorcjum naukowo-przemysłowe 	Stosowane sformułowania są niejednoznaczne. Należy ujednolicić nazewnictwo.	Przywołane pojęcia dotyczą różnych działań. Nie ma potrzeby ich ujednolicania.
	291	Różne działania	Brak definicji czym jest konsorcjum (bądź partnerstwo) naukowo-przemysłowe	Wprowadzenie jednolitej definicji	Przywołane pojęcia nie są tożsame. Na dalszym etapie prac wprowadzone zostaną definicje.

	292	Działanie. 1.1 Projekty badawczo- rozwojowe przedsiębiorstw, pkt. 11	<p>Liczba uzyskanych patentów nie powinna być wskaźnikiem rezultatu.</p> <p>Liczba uzyskanych praw ochronnych na wzór użytkowy nie powinna być wskaźnikiem rezultatu</p> <p>Liczba uzyskanych praw z rejestracji na wzór przemysłowy nie powinna być wskaźnikiem rezultatu</p>	<p>Procedura uzyskania patentu (od momentu zgłoszenia) może trwać nawet do 5 lat. Beneficjent nie ma realnego wpływu na osiągnięcie tego rezultatu i nie jest w stanie przewidzieć wyniku procedury w urzędzie patentowym RP ani w urzędach zagranicznych. Do tego, pojawi się problem z opłatami za procedurę patentową zwracanymi do wnioskodawcy jeśli patent nie zostanie przyznany (dot. Europejskiego Urzędu Patentowego i jego tabeli opłat). Jak traktować taki zwrot w kontekście rozliczeń projektu kiedy projekt jest już zamknięty?</p> <p>Jak wyżej. Wnioskodawca nie ma wpływu na uzyskanie pozytywnej decyzji od urzędów patentowych, a procedura może potrwać kilka lat.</p> <p>Jak wyżej</p> <p>Rozwiązaniem może być liczba „zgłoszeń”, choć obecnie trwa dyskusja nad potrzebą patentowania rozwiązań naukowych (plusy ochrony know-how)</p>	<p>Zmieniono katalog wskaźników. Przy czym należy mieć na uwadze, iż w SOOP dla poszczególnych działań wskazano (spośród opracowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych 2014 - 2020) katalog adekwatnych wskaźników (tj. możliwych do wystąpienia z uwagi na możliwy zakres potencjalnych projektów). Nie oznacza to jednak, że każdy wnioskodawca w ramach działania będzie zobowiązany do osiągnięcia wszystkich tych wskaźników. Wskaźniki rezultatu powinny być dobrane w sposób adekwatny do zakresu i celów projektu.</p>
	293	Działanie. 1.1 Projekty badawczo- rozwojowe przedsiębiorstw, pkt. 11	<p>Jakie będą rezultaty projektów typu 1 (Bon - projekty inicjujące współpracę z jednostkami naukowymi) ?</p> <p>Trudno za 50 tys. zł uzyskać gotową technologię/produkt/usługę</p> <p>Czy wskaźniki dla bonu o wartości 50.000 zł są tożsame jak dla projektu?</p>		<p>Katalog możliwych do zastosowania wskaźników w działaniu 1.1 jest wspólny dla obu typów projektów. Wnioskodawcy będą zobowiązani do wyboru wskaźników adekwatnych do zakresu i celów projektu. Jednym z możliwych do wyboru wskaźników jest: "Liczba technologii, rozwiązań przetestowanych/gotowych do wdrożenia [szt.]".</p>
	294	Działanie. 1.1 Projekty badawczo- rozwojowe przedsiębiorstw, pkt. 21	<p>Bon –określenie wysokości dofinansowania do 50 tys. zł na przedsiębiorstwo bardzo ogranicza możliwość skorzystania z tego typu projektu</p>	<p>Firma mogłaby chcieć skorzystać z usług/współpracy z więcej niż jedną uczelnią/wydziałem w różnych obszarach badawczych na tym wstępnym etapie.</p>	<p>Firma, która będzie chciała w szerszym zakresie korzystać z usług i współpracy z jednostkami naukowymi w różnych obszarach badawczych może ubiegać się o wsparcie na realizację poszczególnych projektów badawczych w ramach drugiego typu projektów działania 1.1. Typ pierwszy ma umożliwić przedsiębiorcom przekonanie się, że generalnie warto realizować wspólne projekty badawczo- rozwojowe z jednostkami naukowymi (nie ma natomiast służyć sprawdzeniu każdej potencjalnej uczelni jako partnera naukowego).</p>

	295	Działanie. 1.1 Projekty badawczo- rozwojowe przedsiębiorstw, pkt. 27	Nieprecyzyjne określenie maksymalnego poziomu dofinansowania. Nadawanie punktów procentowych dla „szeroko rozpowszechnionych wyników projektu” działa na niekorzyść komercjalizacji uzyskanych wyników oraz narzuca na realizatorów projektu konieczność dokonywania zgłoszeń do urzędu patentowego przed ich rozpowszechnianiem, aby mieć jakiegokolwiek prawa pierwszeństwa. To z kolei dyskwalifikuje możliwość utajnienia wyników badań w postaci know-how (nie zawsze zgłoszenie patentowe jest najkorzystniejsze)	Zasadnicze pytanie brzmi: czy realizacja tego typu projektów jest nastawiona na tworzenie nowych produktów (w których ukryte będą rozwiązania/wyniki naukowe, technologie, know-how). Jeśli tak, „szerokie rozpowszechnianie” wyników projektu związanych z utworzeniem technologii/produktów/innowacji wpłynie negatywnie na konkurencyjność przedsiębiorstw, które wnoszą spory wkład własny w ich powstanie. Zasadnym jest uszczegółowienie co jest rozumiane przez „wyniki projektu” (aby nie myliło się z wynikami prac badawczych, czyli WNiP).	Poziom dofinansowania dla działania 1.1 jest zgodny z zapisami art. 25 rozporządzenia KE 651/2014, który to artykuł wyznacza ramy udzielania pomocy publicznej na projekty badawczo-rozwojowe. Artykuł ten jednoznacznie wskazuje na możliwość podwyższenia poziomu dofinansowania projektu m.in. w przypadku kiedy „wyniki projektu są szeroko rozpowszechniane”. Należy pamiętać, iż nie jest ono obowiązkowe i nie jest to jedyna możliwość zwiększenia dofinansowania.
	296	Działanie. 1.1 Projekty badawczo- rozwojowe przedsiębiorstw, pkt. 27	Błędne wyliczenia minimalnego wkładu własnego.		0 Zapisy zmieniono.
	297	Działanie 1.3 Rozwój publicznej infrastruktury B+R, pkt. 9	Wątpliwość budzi zapis „Przedsięwzięcia powinny cechować się możliwie wysokim stopniem współfinansowania ze źródeł prywatnych”. O jakie przedsięwzięcia chodzi? Czy o Tworzenie/rozwijanie infrastruktury B+R czy o prace B+R, które będą później na tej infrastrukturze wykonywane?	Zapis jest także niejasny w kontekście zapisu: „dostępu dla szeregu użytkowników, w tym przedsiębiorstw, a dostęp do niej będzie przyznawany na zasadach przejrzystych i niedyskryminacyjnych”. Współfinansowanie infrastruktury przez firmę x może być bardzo trudne, bo prawdopodobnie (choć nie jest to wykluczone) nie zechce ona zainwestować swoich środków jeśli nie uzyska preferencyjnych warunków dostępu celem zwiększenia swojej pozycji konkurencyjnej na rynku.	Przedsięwzięcia infrastrukturalne, o których wsparcie wnioskodawcy będą ubiegać się w ramach działania 1.3 powinny się cechować możliwie wysokim wkładem ze środków prywatnych. Zgodnie z przepisami o pomocy publicznej przedsiębiorstwo, które sfinansuje co najmniej 10% kosztów inwestycji może liczyć na preferencyjne warunki korzystania z infrastruktury. Poruszone w przedmiotowej uwadze kwestie są związane z ambitnymi oczekiwaniami KE, wyrażonymi w zapisach programów operacyjnych. Zagadnienia te są przedmiotem analiz zarówno IZ RPO, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, jak i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zostaną one doprecyzowane w kolejnych dokumentach wdrażających.
	298	Działanie 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw, pkt. 9 i 11	Wskaźniki rezultatów dot. jedynie działalności firm na rynkach międzynarodowych.	Z opisu działania (pkt 9) wynika, iż jego celem jest zwiększenie stopnia kooperacji zarówno z partnerami krajowymi, jak i zagranicznymi.	Katalog wskaźników został uzupełniony.

	299	Działanie 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	<p>Jaką korzyść mają IOB z realizacji projektów w tym działaniu? Mają świadczyć (prawdopodobnie nieodpłatnie?) usługi na rzecz MŚP w ramach projektu i do tego dołożyć 15% wkładu własnego?</p> <p>Opisywane zadania dla typu 2. projektów nie leżą w zakresie zadań realizowanych przez wymieniane w opisie Centra Transferu Technologii prowadzone w uczelniach wyższych jako jednostki ogólnouczelniane.</p>	<p>Nie każda IOB jest prowadzona w sposób komercyjny. Takimi są np. spółki prawa handlowego i one, o ile nie stoi to w sprzeczności z umowami podpisanymi na realizację programów np. w ramach środków Komisji Europejskiej, mogą zarabiać na swoich działaniach.</p> <p>Praktyka pokazuje, że przyuczelniane jednostki nie zostaną przez Urząd Marszałkowski „pobudzone” do działania, bo świadczenie tych usług nie należy do ich zadań (!). Władze nie będą zainteresowani dokładaniem 15% kosztów finansowych (?) do takich projektów. Rozwiązaniem jest wkład rzeczowy.</p>	<p>Wsparcie udzielane w ramach 2 typu projektów w działaniu 1.16 ma na celu przygotowanie Instytucji Otoczenia Biznesu do świadczenia usług dla przedsiębiorstw na warunkach rynkowych (zgodnie z założeniami RPO). W ramach realizowanych projektów IOB-y będą mogły przetestować nową lub udoskonalić istniejącą w ofercie usługę proinnowacyjną. Część ze wskazanych w opisie typu projektów może być realizowanych przez CTT w regionie, np. usługi w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, czy usługi doradcze w zakresie korzystania z finansowania zewnętrznego dla projektów związanych z transferem i komercjalizacją technologii. Wydaje się, że funkcjonowanie CTT jako jednostek ogólnouczelnianych nie stanowi przeszkody do wykonywania usług w powyższych zakresach. Świadczenie tego typu usług przez CTT powinno przełożyć się na wzrost współpracy uczelni z przedsiębiorstwami, a tym samym na wzrost przychodów uczelni z komercjalizacji.</p>
	301	Działanie 8.10 8.10 Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych (str. 377)	<p>W dokumencie wpisano, iż „zakres wsparcia obejmuje kursy lub szkolenia kończące się certyfikatem potwierdzającym zdobycie przez uczestników projektu kompetencji określonych dla różnych poziomów EuropeanComputerDrivingLicence (ECDL)”. RPO nie powinno wspierać produktów (egzaminów) jednej, wybranej firmy, tj. The European Computer Driving Licence Foundation Ltd. z siedzibą w Dublinie.</p> <p>Egzaminy ECDL nie są jedynymi na rynku i wcale nie są najlepsze.</p>	<p>Słowo Foundation w nazwie tej spółki oraz sama nazwa certyfikatu (europejski) ma wskazywać na niekomercyjny charakter działalności tej spółki oraz na legitymację jej działalności pod egidą instytucji europejskich. Tak jednak nie jest. W dokumencie takim jak SZOOP dla RPO WZ nie powinno się wskazywać produktów jednej firmy.</p> <p>Dopuszczalne powinny być egzaminy innych instytucji takie jak np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Microsoft Office Specialist (MOS) • Certiport • LCCI Certificate in Practical ICT Skills 	<p>Zgodnie z informacją otrzymaną z MIIr, wymóg dotyczący ograniczenia systemu certyfikacji do ECDL zostanie usunięty z Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. W związku z tym, zapisy SOOP zostaną dostosowane do zapisów powyższych wytycznych.</p>

	302	Pr. IX, działanie 9.7, opis (str. 406)	<p>Planuje się utworzenie ośrodków popularyzujących naukę i innowacje w powiatach, które umożliwią uzupełnianie wiedzy teoretycznej zajęciami praktycznymi wykorzystującymi najnowsze możliwości nauki i techniki</p> <p>Niejasny w kontekście centrum nauki z 9.6 zwrot „ponadto wnioskodawcy powinni wziąć pod uwagę regionalne specjalizacje i inteligentne specjalizacje”</p>	<p>Kto będzie pracował w tych ośrodkach i dbał o jakość oferowanych w nich usług? Czy powiaty mają taki potencjał, aby prezentować najnowsze osiągnięcia nauki i techniki? Jest w województwie zapotrzebowanie na takie rozproszone ośrodki? Uczelnie, z którymi te ośrodki mają współpracować, są głównie zlokalizowane w Szczecinie i Koszalinie, Szczecin to miasto wojewódzkie ze szlakiem komunikacyjnym i tu powinno znajdować się jedno centrum umożliwiające korzystanie z niego również turystom i wyróżniające Szczecin na tle innych miejsc turystycznych w Polsce i za granicą. Rozproszenie ośrodków w powiatach nie zapewni efektu jaki jest planowany. Poza tym dlaczego zakłada się wyłącznie usługi dydaktyczne i kładzie nacisk na grupy szkolne?</p> <p>W 9.6 (str. 402) jest napisane, że „centrum nauki musi ściśle współpracować z mniejszymi ośrodkami...” oraz „centrum nauki powinno przede wszystkim opierać się na doświadczeniach i eksperymentach z zakresu gospodarki morskiej”.</p> <p>Tu z kolei (str. 406) pojawia się „branie pod uwagę regionalnych i inteligentnych specjalizacji”. To w czym specjalizuje się centrum nauki oraz ośrodki powiatowe? W gospodarce morskiej skoro ściśle ze sobą współpracują (i współpracują też z uczelniami) czy w prezentowaniu najnowszych osiągnięciach nauki i techniki w regionalnych i krajowych specjalizacjach?</p>	<p>W Szczecinie planuje się stworzyć Centrum Nauki, które będzie współpracowało z placówkami zlokalizowanymi w powiatach. Należy zaznaczyć, że wszystkie placówki mają dostarczać usług dydaktycznych i na tym ma się skupiać główna działalność, a nie na usługach turystycznych - tak w Szczecinie jak i w pozostałych placówkach. Z uwagi, iż cel tematyczny 10 dotyczy wspierania edukacji (a nie turystyki) główny nacisk położony jest na usługi dydaktyczne. Ponadto CT 10 finansowany z EFRR musi być ściśle powiązany z działaniami finansowanymi z EFS i w głównej mierze ma zapewniać infrastrukturę na potrzeby edukacyjne uczniów oraz kadry dydaktycznej w województwie. Zważywszy, że większość uczelni postrzega województwo przez pryzmat jedynie dwóch ośrodków tj. Koszalina i Szczecina, a pozostałe części regionu (zwłaszcza strefa centralna) są poza obszarem ich zainteresowania - tak w zakresie współpracy ze szkołami jak i przedsiębiorcami, zaplanowano wsparcie ośrodków popularyzujących naukę również w innych miastach. Celem takich ośrodków ma być możliwość prowadzenia dodatkowych laboratoryjnych zajęć, w założeniu współpracy z Uczelniami Wyższymi. Rozproszenie ośrodków z jednym głównym i zapewnieniem ściślejszej współpracy w utrzymaniu standardu usług dydaktycznych doprowadzi do osiągnięcia zaplanowanego efektu, tj. zwiększenie dostępu do nowych technologii, zachęcanie dzieci i</p>
	303	Działanie 9.6, Ośrodki popularyzujące naukę, opis (str. 402)	Ograniczenie zakresu funkcjonowania centrum nauki do gospodarki morskiej (mylnie w tym kontekście kojarzonej z regionalną specjalizacją).	Być może lepszym rozwiązaniem jest skupienie działalności centrum na żywole jakim jest WODA (rzeki, jeziora, morze), bo kojarzy się on z położeniem wojew. i uwarunkowaniami geograficznymi i stanowi wyróżnik na tle innych centrów tego typu w Polsce jak również ma aspekt przyciągający całe rodziny.	Centrum nauki nie ma być atrakcją turystyczną lecz jego przeznaczenie ma koncentrować się na zajęciach dydaktycznych silnie powiązanych z interesującą formą przedstawienia doświadczeń oraz nowych technologii. W związku z tym wskazano gospodarkę morską jako obszar funkcjonowania. Jednakże z uwagi na niezrozumienie wśród potencjalnych beneficjentów zapisy zostaną uzupełnione.

	304	Działanie 9.8, Infrastruktura szkolnictwa zawodowego (str. 410)	<p>W działaniu przewidziano „inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań, które będą przyczyniać się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji [...]”.</p> <p>Propozycja zmiany (cały akapit):</p> <p>„Ponadto, planowane są inwestycje w infrastrukturę uczelni wyższych na kierunkach przyczyniających się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego tak, aby szkolnictwo wyższe w regionie w jak największym stopniu odpowiadało potrzebom w zakresie kwalifikacji zawodowych pracowników, które to potrzeby będą identyfikowane w koordynowanym przez IZ RPO WZ i prowadzonym w sposób ciągły procesie identyfikacji inteligentnych specjalizacji”.</p> <p>Na str. 411 w części „Typ beneficjenta”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe <p>Proponuje się zastąpić określeniem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczelnie wyższe 	<p>1) PWSZ to po prostu uczelnie wyższe, powołane na mocy ustawy o wyższych szkołach zawodowych w czerwcu 1997 r. Uczelnie tego typu miały tworzyć praktyczne profile kształcenia, które odpowiadają na regionalne potrzeby rynku pracy. Ale przecież takie profile kształcenia odpowiadające na potrzeby regionalnego rynku pracy prowadzą też inne uczelnie tj. uniwersytety czy akademie i stąd niezrozumiałym jest wykluczenie innych uczelni ze wsparcia w ramach tego działania.</p> <p>2) PWSZ mają dostęp do tych samych środków z programu POWER co inne uczelnie. Zatem nie powinno się ich rozróżniać w dostępie do środków służących poprawie infrastruktury dydaktycznej (na ten cel w programie POWER nie ma środków, poza niewielkimi środkami w ramach crossfinansingu). Wsparcie powinno być kierowane do wszystkich uczelni ale tylko na te kierunki kształcenia, które będą przyczyniać się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji. W przeciwnym wypadku inne regionalne uczelnie kształcące studentów na takich kierunkach zostaną pozbawione dostępu do środków służących poprawie infrastruktury dydaktycznej.</p> <p>3) Inne uczelnie niż PWSZ też dają zawód (inżynier takiej czy innej szkoły nadal jest inżynierem i ma określony zawód bez względu na to, czy ukończył PWSZ czy uniwersytet). Względy formalne (w tym przypadku nazwa szkoły) nie powinny być ważniejsze niż względy merytoryczne (efekty kształcenia).</p>	Zgodnie z Linią demarkacyjną w ramach RPO mogą być finansowane jedynie Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe. W związku z tym wsparcie w ramach działania 9.8 zostało zawężone do PWSZ. Pozostałe uczelnie mogą ubiegać się o wsparcie z programów krajowych.
	305	Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach	W uszczegółowieniu nie wskazano czy będzie konieczność przedstawienia stosownego dowodu / dokumentu potwierdzającego innowacyjność kupowanego sprzętu, urządzenia itp	W poprzednim okresie programowania konkursy w ramach RPO zobowiązywały beneficjentów do pozyskania opinii o innowacyjności, stanowiącej dowód nowości rozwiązania/ zakupu.	Wymogi dotyczące składania dokumentów niezbędnych w procesie ubiegania się o wsparcie zostaną określone w regulaminie poszczególnych konkursów.
	306	Działanie 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji	W uszczegółowieniu nie wskazano czy będzie konieczność przedstawienia stosownego dowodu / dokumentu potwierdzającego innowacyjność kupowanego sprzętu, urządzenia itp.	W poprzednim okresie programowania konkursy w ramach RPO zobowiązywały beneficjentów do pozyskania opinii o innowacyjności, stanowiącej dowód nowości rozwiązania/ zakupu.	Wymogi dotyczące składania dokumentów niezbędnych w procesie ubiegania się o wsparcie zostaną określone w regulaminie poszczególnych konkursów.
	307	Działanie 1.3 Rozwój publicznej infrastruktury B+R	W uszczegółowieniu nie wskazano jakie warunki należy spełnić, aby dostać się na Listę Infrastruktury Badawczej Na Rzecz Przedsiębiorstw oraz terminu jej ogłoszenia.	Znajomość kryteriów wymaganych do spełnienia w przypadku list wskazanych w limitach jest kluczowa do przygotowania stosownych planów inwestycyjnych.	Warunki, jakie należy spełnić, aby dostać się na Zachodniopomorską Listę Infrastruktury Badawczej na rzecz Przedsiębiorstw zostały określone w ogłoszonym 29 kwietnia br. naborze przedsięwzięć na ZLIB (więcej informacji na stronie www.rpo.wzp.pl)

	308	Działanie 1.4 Wdrażanie wyników prac B+R	Projekty Typ 2 - W treści nie doprecyzowano standardów, jakim powinny sprostać IOB, aplikujące o środki w ramach Działania. Czy standardy systemów zarządzania np. ISO 9001 spełnią wymóg wypełnienia standardów? Sugeruje się wskazanie przykładów standardów zarówno na poziomie krajowym, jaki międzynarodowym stanowiących podstaw do oceny IOB.	Zgodnie z uszczegółowieniem podchodząc do realizacji projektu należy mieć wykonane testy danej technologii w skali demonstracyjnej co ogranicza spektrum działań przedwdrożeniowych.	Uwaga nie dotyczy wskazanego działania.
	309	Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia	W treści Działania, nie wskazano informacji na temat terminu utworzenia i konieczności utrzymania miejsc pracy po zakończeniu projektu.	Brak odpowiedniej informacji w udostępnionych dokumentach.	Zapisy uzupełniono.
	310	Działanie 1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM)	W treści Działania nie wskazano informacji, kiedy zostanie opracowane ZIT dla SOM.	Informacja ta jest kluczowa jeżeli chodzi o możliwość udziału podmiotów w projektach.	Za opracowanie Strategii ZIT dla SOM odpowiada Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Termin przygotowania dokumentu nie wynika z zapisów SOOP, stąd w SOOP tego terminu nie podano.
	311	Działanie 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw	Projekty Typ 2 - Istnieje konieczność dookreślenia katalogu wydatków kwalifikowanych związanych z udziałem w międzynarodowej misji gospodarczej - sugerowane jest dodanie do katalogu również wydatków na pokrycie kosztów transportu i zakwaterowanie uczestników misji.	Ze względu na specyfikę regionu (dużą ilość mikro i małych przedsiębiorstw) w regionie, często na wstępnym etapie rozwoju, pokrycie kosztów transportu jak i zakwaterowania jest często kwestią którą wstrzymuje przedsiębiorców przed wyjazdem na targi i misje gospodarcze, ze względu na ich duży udział w całości kosztów planowanej imprezy.	Katalog wydatków kwalifikowalnych zostanie opracowany na etapie regulaminów poszczególnych konkursów. Należy mieć na uwadze, iż udział w misji gospodarczej nie może być jedynym celem projektu w ramach drugiego typu przedsięwzięć. Ponadto przedsięwzięcia nie będą finansowane w 100%.
	312	Działanie 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw	Projekty Typ 3 - W treści uszczegółowienia nie wskazano informacji na temat możliwości finansowana kooperacji na linii nauka - biznes, jako elementu uzupełniającego współpracę przedsiębiorstw (np. dostęp udziału w giełdach kooperacyjnych również dla naukowców).	Bardzo często rozwiązaniem problemów przedsiębiorstw jest dostarczenie odpowiedniego rozwiązania technologicznego lub wiedzy, której źródło znajduje się w zasobach szkół wyższych.	Finansowanie kooperacji na linii nauka - biznes jest możliwe w ramach działania 1.1-1.3 oraz w działaniu 1.16. Działanie 1.15 jest nakierowane na wsparcie kooperacji pomiędzy przedsiębiorstwami.
	313	Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	W uszczegółowieniu wskazano niespójne informacje odnośnie beneficjentów poszczególnych typów projektów.	W zestawieniu beneficjentów w odniesieniu do typów projektów wskazano (pkt.14): Typ projektu 1: mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa/podmiot będący beneficjentem projektu grantowego (jeśli dotyczy) Typ projektu 2: Instytucje Otoczenia Biznesu – Ośrodki Innowacji, Niebankowe instytucje finansowe natomiast w limitach i ograniczeniach w realizacji projektów (pkt. 21) dokonano innego wskazania beneficjentów w typach projektów: W ramach typu projektów 1 maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Centra Transferu Technologii – 2 lata, /W ramach typu projektów 2 maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Instytucje Otoczenia Biznesu inne niż Centra Transferu Technologii.	Zapisy doprecyzowano.

	314	Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Projekty Typ 2 - W treści nie doprecyzowano standardów, jakim powinny sprostać IOB, aplikujące o środki w ramach Działania. Czy standardy systemów zarządzania np. ISO 9001 spełnią wymóg wypełnienia standardów? Sugeruje się wskazanie przykładów standardów zarówno na poziomie krajowym, jaki międzynarodowym stanowiących podstawę do oceny IOB.	Określony katalog standardów zwiększy przejrzystość opisu Działania i ułatwi dostęp jednostkom zainteresowanym aplikowaniem w trybie konkursowym.	Sformułowanie „co najmniej krajowe standardy świadczenia usług” jest jednym z warunków postawionych przez KE koniecznych do spełnienia, aby instytucje otoczenia biznesu mogły być wspierane ze środków CT3. Wymagania w zakresie standardów zostaną doprecyzowane na etapie tworzenia regulaminów konkursów. Natomiast posiadanie przez IOB systemu zarządzania ISO 9001 nie będzie uznawane za "co najmniej krajowe standardy świadczenia usług".
	315	Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Projekty Typ 2 - Sugeruje się dopuszczenie działań o charakterze brokerskim na rzecz MŚP.	wsparcia dla MŚP niezbędne jest bieżące diagnozowanie potrzeb firm z regionu i zestawianie ich ze zdefiniowanymi technologiami/kompetencjami na uczelniach. Działania brokerskie miałyby polegać na badaniu potrzeb firm z regionu i równoległym diagnozowaniu zaplecza naukowego. Dzięki temu mógłby powstać katalog zapotrzebowania i zasobów, które byłyby na bieżąco zestawiane i kojarzone w celu nawiązania bezpośredniej współpracy, z uwzględnieniem realizacji projektów firm w obrębie B+R.	Tego typu działania mogą być elementem wdrażanej usługi w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R.
	316	Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Projekty Typ 2 - Sugeruje się aby w katalogu kosztów kwalifikowanych ująć wydatki na specjalistyczne szkolenia mające związek z wykonaniem zapisanych w tym Działaniu usług.	Możliwość przeprowadzania specjalistycznych szkoleń pozwoli IOB rozszerzyć zespoły doradców realizujących wskazane usługi, utrzymać ich wysoką jakość i komplementarność.	Zgodnie z zapisami SOOP specjalistyczne szkolenia mogą być elementem przygotowanie niezbędnego potencjału osobowego i technicznego IOB do świadczenia nowej usługi lub usług.
	317	Działanie 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	W treści uszczegółowienia nie określono charakteru wkładu własnego, sugeruje się rozważenie możliwości ujęcia wkładu beneficjenta w postaci niepieniężnej.	Wiele IOB funkcjonujących w regionie posiada wieloletnie doświadczenie w realizacji usług wspierających rozwój firm w ich początkowej fazie rozwoju. Doświadczenie to oraz zasoby IOB mogłyby posłużyć jako uzupełnienie realizowanych projektów stanowiąc np. w zakresie wkładu pracy doradców, czy zasobów infrastrukturalnych.	Formy wnoszenia wkładu własnego zostaną określone w regulaminie konkursu w oparciu o zapisy Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020. Zaznaczyć należy, iż finansowanie wkładu pracy doradców jest wydatkiem ponoszonym w formie pieniężnej.
	318	Działanie 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	W treści uszczegółowienia zastosowano zapis "strategia wyjścia przedsiębiorstw z fazy inkubacji", który wydaje się być niejednoznaczny i wymaga doprecyzowania.	Strategie wyjścia to pojęcie co do zasady związane z inwestycjami kapitałowymi, co w przypadku usług typowej inkubacji realizowanych przez IOB nie jest pojęciem jednoznacznym. Ustalając programy inkubacji, IOB określają warunki brzegowe, jakim podlegać muszą wspierane przedsiębiorstwa, a także ramy czasowe, na jakie takie wsparcie jest projektowane.	Zapis ten ma na celu zapobieganie finansowania przedsięwzięć, w ramach których wspierane będą przedsiębiorstwa nie będące już w fazie inkubacji. Nierzadko bowiem dana instytucja czy przedsięwzięcie jest inkubatorem tylko z nazwy. Wymagania dotyczące strategii wyjścia przedsiębiorstw z fazy inkubacji zostaną dookreślone na etapie regulaminu konkursu. Za kluczowe elementy takiej strategii można uznać funkcjonowanie inkubatora w oparciu o programy inkubacji z określonymi warunkami brzegowymi, jakim podlegać muszą wspierane przedsiębiorstwa oraz z ramami czasowymi, na które wsparcie jest projektowane.
	319	Działanie 6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczoszkoleniowe	Z opisu typów projektów (zarówno 1 jak i 2) nie wynika jasno, czy będzie można prowadzić tylko projekty szkoleniowe, bez wsparcia finansowego. Jeśli taka sytuacja ma miejsce (a opisy raczej na to wskazują) i będzie możliwe realizowanie projektów tylko szkoleniowych, to takie projekty nie będą miały wpływu na realizację wskaźników produktu tego działania.	Z opisu typów projektów nie wynika jasno, czy będzie można realizować projekty o charakterze jedynie szkoleniowo-doradczym. Jeśli będzie taka możliwość, a treść zapisów raczej na to wskazuje, w szczególności w opisie typu projektu 1, to wtedy zapis dotyczący typów projektów jest niespójny z zapisem dotyczącym założonych wskaźników produktu.	Przypis, do typu projektu 1 uszczegóławia "kompleksowe wsparcie" precyzując, że "główną formą wsparcia jest pożyczka na rozpoczęcie działalności". Oznacza to, że nie będzie można prowadzić tylko projektów szkoleniowych bez wsparcia finansowego. IZ rozszerzy przywołany przypis o zapis "Wyklucza się możliwość realizacji jedynie projektów szkoleniowo-doradczych".

	320	Działanie 6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradzo-szkoleniowe	Z opisu typów projektów (zarówno 1 jak i 2) nie wynika jasno, czy będzie można prowadzić tylko projekty szkoleniowe, bez wsparcia finansowego. Jeśli taka sytuacja ma miejsce (a opisy raczej na to wskazują) i będzie możliwe realizowanie projektów tylko szkoleniowych, to takie projekty nie będą miały wpływu na realizację wskaźników produktu tego działania.	Jeśli opis typu projektu 1 przewiduje realizację projektów szkoleniowo-doradczych (bez wsparcia finansowego), to powinno się poszerzyć listę z typami beneficjenta.	Przypis, do typu projektu 1, uszczegóławia "kompleksowe wsparcie" precyzując, że "główną formą wsparcia jest pożyczka na rozpoczęcie działalności". Oznacza to, że nie będzie można prowadzić tylko projektów szkoleniowych bez wsparcia finansowego. IZ rozszerzy przywołany przypis o zapis "Wyklucza się możliwość realizacji jedynie projektów szkoleniowo-doradczych"
Fundacja Pomerania, Zachodniopomorski Klaster Medialny	321	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 14. Typ beneficjenta	Dookreślenie zapisu w Typ projektu 2: Instytucje Otoczenia Biznesu – Ośrodki Innowacji, Niebankowe Instytucje finansowe, Klastery	Obecnie Klastery stały się nowym narzędziem Komisji Europejskiej w jej nowej strategii na lata 2014-2020 w tworzeniu nowych łańcuchów wartości oraz integracji przedsiębiorstw wokół inteligentnych specjalizacji oraz współpracy nauka biznes. Wpisanie Klastrow jako instytucji, które mogą świadczyć usługi dla regionalnych przedsiębiorstw umożliwi im realizację powyższych działań w województwie zachodniopomorskim. Ponadto Klastery zostały uwzględnione w dokumentach ogólnokrajowych związanych ze standaryzacją IOB (Standardy zarządzania klastrem http://www.pi.gov.pl/klastery/chapter_95911.asp) umożliwi to wybór odpowiedniej jednostki spełniającej standardy, zarówno w ramach Typu I jak i Typu 2 projektów w ramach działania 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu.	Na podstawie analiz potrzeb sfery badawczo - rozwojowej oraz przy uwzględnieniu dostępnej na działanie alokacji typ drugi projektów został skierowany na rozwój usług wspierających transfer technologii świadczonych przez Ośrodki Innowacji oraz niebankowe instytucje finansowe. Natomiast klastery mogą być wykonawcami usług wspieranymi przez przedsiębiorstwa w ramach typu 1 projektów.
Powiat Myśliborski/Starostwo Powiatowe w Myśliborzu	322	Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt. 17 Alokacja	Prosimy o rozważenie możliwości zwiększenia alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.	W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 roku i przesłanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn.: WP.0211.13.2013/2014.RW z 04.11.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPO WZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie projektu na 85%, kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie ww. projektów ujęta w RPO WZ powinna wynieść 162,35 mln zł tj. biorąc pod uwagę aktualny kurs euro 40,58 mln euro. Natomiast kwota 12,40 mln euro wpisana do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WZ na lata 2014-2020 stanowi jedną trzecią wnioskowanej kwoty. Pozostawienie środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania 5.4 na proponowanym poziomie spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że każdy z powiatów dokonał wyboru projektów do realizacji zgodnie z następującymi kryteriami: - każdy powiat przedstawi projekt modernizacji jednej drogi powiatowej, - zaproponowana do modernizacji lub przebudowy droga powiatowa będzie rozwiązywać istotne problemy komunikacyjne powiatu głównie w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, które mają szansę na rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w danym powiecie,	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.
Tomasz Hołowaty – Gmina Świeszyno	323	Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą: 1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja na działania 1.10 - 1.13 została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki. Należy mieć także na uwadze, że podmioty z obszarów objętych KS oraz ZIT nie będą wykluczone z ubiegania się o wsparcie w ramach działania 1.10.

	324	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF</p> <p>2) wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności na terenie Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu niskoemisyjnego na obszarze KKBOF. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miejscowości z centrami przesiadkowymi lub innymi ważnymi punktami w miejscowościach oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do</p>	<p>ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzeni-nego Województwa Zachodniopomorskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem. Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych.</p> <p>Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych.</p> <p>Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który mylnie ogranicza zakres Działania.</p>	<p>Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/obszarów funkcjonalnych miast.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	325	Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <p>1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu niskoemisyjnego w celu ograniczenia ruchu drogowego w miejscowościach</p> <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6. w wyliczeniu pominięto niektóre przykłady projektów mieszczących się w typie projektu. Wprowadź wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe.</p> <p>Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych w RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte.</p>

	326	Działania 2.3, 2.4, 2.6	Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.	Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6. Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest np. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).	Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinansowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.
	327	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą: 2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażąco w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	328	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	Wnosimy o wydzielenie z działań 2.7 i 2.8 Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM. Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. KKBOF będzie mógł korzystać z puli środków dla całego regionu - obecnie działanie 2.5
	329	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 171	Dodać zapisy kładące nacisk na udostępnianie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) Np.: Promowane będą projekty: - udostępniające obiekty zabytkowe dotychczas niedostępne lub trudno dostępne dla turystów; - łączące walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi)	W opisie PI 6c w RPO WZ zapisano że, planowane są działania (...) które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi) dla mieszkańców województwa oraz turystów. W proponowanym zapisie SZOOP brak nacisku na udostępnianie obiektów (obecnie niedostępnych, lub trudno dostępnych) oraz łączenie walorów zabytkowych z przyrodniczymi. Te akcenty wskazane w RPO WZ są bardzo trafne, dlatego należy je uwzględnić w SZOOP oraz w dalszych dokumentach (np. kryteriach oceny).	Wskazane kwestie będą ujęte w kryteriach oceny projektów.
	330	Opis działania 4.1 Dziedzictwo kulturowe 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 171	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 1 000 000 EUR	Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (15 000 000 EUR) oraz zaplanowaną w RPO WZ wartość docelową wskaźnika (13 szt.) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego przed wykorzystaniem środków przez duże projekty.	Wprowadzenie limitu wydatków kwalifikowalnych na projekt w poprzedniej perspektywie finansowej nie przyniosło oczekiwanych efektów. Skutkowało jedynie tym, że dzielono projekty, co merytorycznie miało słabe uzasadnienie. W nowej perspektywie ideą jest wspieranie rozwiązań kompleksowych, przynoszących znaczący efekt i nierozdrabniających wsparcia. Nie zależnie od tego ewentualne limity będą rozpatrywane na kolejnych etapach prac (np. przy konstruowaniu Rocznych Planów Działań, Regulaminów konkursu).

	331	Opis działania 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 192	Wpisać limit maksymalnej wartości projektu lub maksymalnej wartości wydatków kwalifikowalnych w wys. 500 000 EUR	Działanie to będzie bardzo popularne wśród potencjalnych beneficjentów. Ze względu na proponowaną wysokość alokacji na działanie (14 655 000 EUR) wskazane jest wprowadzenie proponowanego mechanizmu zabezpieczającego, umożliwiającego realizację jak największej liczby projektów	Po dokonaniu analizy kwestii zasadności zastosowania limitu, podjęto decyzję o wprowadzeniu limitu 2 mln euro dla projektu.
	332	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych 30. Minimalna i maksymalna wartość projektu 31. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu Str. 202	Uporządkować zapisy w poz. 30 i 31	W poz. 30 odnoszącej się do limitów wartości projektu wpisano informację dotyczącą limitu wydatków kwalifikowalnych, natomiast w poz. 31 dotyczącej wydatków kwalifikowalnych wpisano „Nie dotyczy”.	Zapisy zostaną uzupełnione.
	333	Opis działania 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych, w tym 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 226	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie działania: Działanie skoncentrowane jest na ułatwieniu transportu wodnego w obszarze Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz, toru wodnego Szczecin-Swinoujście oraz Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Projekty będą komplementarne do przewidzianych do realizacji w ramach POIS 2014-2020. Projekty dotyczyły będą poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno, oraz budowy infrastruktury portowej na Kanale Jamneńskim. Projekty nie dotyczą działań związanych wyłącznie z gospodarką rybacką. Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.	Kanał jamneński łączący Morze Bałtyckie z Jeziorem Jamno jest miejscem szczególnie predystynowanym do budowy infrastruktury portowej, co znajduje odzwierciedlenie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, w który miejsce to zostało wskazane jako „proponowane przystanie i nabrzeża” na Zachodniopomorskim Szlaku Żeglarskim. Ze względu na naturalne ukształtowanie wybrzeża Bałtyku, Polska posiada stosunkowo rzadką sieć portów i przystani morskich. Stanowi to jeden z ważniejszych czynników przesądzających o słabszych związkach człowieka z morzem. Region koszaliński wyróżnia się niekorzystnie pod tym względem zarówno na tle regionu szczecińskiego (SOM) i trójmiasta, jak również innych regionów nadmorskich Europy. Odległość między portami w Kołobrzegu i w Darłowie wynosi ponad 30 mil morskich – jest to najdłuższy dystans między portami polskiego wybrzeża. Wymienione porty są również oddalone od ośrodka regionalnego jakim jest Koszalin. Wsparcie budowy infrastruktury portowej na kanale jamneńskim będzie mocnym impulsem do wszechstronnego rozwoju Koszalina i okolic, jednocześnie będzie pozytywnie oddziaływać na możliwość rozwoju ruchu pasażerskiego także w portach Kołobrzeg i Darłowo. Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, Działanie A. Rozwój przestrzennej aglomeracji koszalińskiej ukierunkowany na wykorzystanie walorów bliskości morza oraz budowę infrastruktury turystycznej.	Zapisy dotyczące ograniczenia interwencji w tym działaniu do obszaru Odrzańskiej Drogi Wodnej i Zalewu Szczecińskiego, są wynikiem negocjacji z Komisją Europejską, która kwestionowała zasadność funkcjonowania priorytetu 7c w RPO. Nie ma możliwości rozszerzenia zapisów na inne obszary, choć pierwotnie to właśnie obszary we wschodniej części województwa miały być przede wszystkim wspierane. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że działanie 5.7 ma służyć transportowi osób lub towarów, a nie budowie infrastruktury ściśle turystycznej.
	334	Opis działania 9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 406	Proponujemy wprowadzenie następujących zmian: 1) zmienić nazwę działania na: Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Strategii ZIT dla KKBOF i Kontraktów Samorządowych 2) wprowadzić zmiany w opisie uwzględniające lokalizację ośrodków także na obszarze KKBOF	W ramach działania 9.6 przewidziano utworzenie jednego ośrodka popularyzującego naukę, zapewne zostanie zlokalizowany na obszarze SOM. Ograniczenie realizacji satelickich ośrodków tylko do Kontraktów Samorządowych, eliminuje z udziału w tym przedsięwzięciu cały obszar KKBOF.	Zapisy zostaną przeformułowane, rozszerzone o możliwość dodatkowych ośrodków poza obszarem SOM i KS.

	335	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. realizację modernizacji oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności oraz cel ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając zapis „realizację modernizacji oświetlenia w kierunku jego energooszczędności”, dopuszczając również modernizację oświetlenia na obszarach wiejskich.</p> <p>Proponuje się usunięcie miejskiej lokalizacji pozostawiając cel: „ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją publiczną” dopuszczając również osiągnięcie wskaźnika osiąganego przy udziale komunikacji publicznej na obszarach wiejskich.</p>	<p>W ramach działania planowane są projekty mające na celu zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. Cel ten może zostać osiągnięty również poprzez realizację na obszarach innych, niż tylko miejskie.</p>	<p>Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.</p>
	336	<p>Działanie 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych . Typy projektów</p>	<p>Wśród typów projektów wskazano m.in. możliwość realizacji „demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu Samochodowego”</p> <p>Proponuje się usunięcie tego typu działania</p>	<p>Głównym i jedynym celem Działania jest „Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską” Wątpliwym jest osiągnięcie takiego celu poprzez realizację projektu polegającego na wybudowaniu demonstracyjnego obiektu w technologii budownictwa pasywnego. Środki zaoszczędzone na tym działaniu z sukcesem mogą być przeznaczone na projekty z zakresu wymiany oświetlenia na energooszczędne (zgodnie z uwagą w wierszu 13)</p>	<p>Wskaźnik "ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską" jest wskaźnikiem dla całego priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego działanie 2.1 jest jedynie małą częścią. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.1 ma przyczyniać się do realizacji wskazanego wskaźnika. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców, co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.</p>

	337	☐ 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego ☐ 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych ☐ 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej ☐ 8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym ☐ 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów	Proponuje się wprowadzenie kryteriów wyboru, preferujących i rangujących w pierwszej kolejności projekty podmiotów nie będących członkami ZIT lub KS.	<p>W Województwie są samorzady, które nie są członkami ZIT lub KS.</p> <p>Wszystkie te narzędzia posiadają wydzieloną pulę- Działania w RPO. Jednocześnie podmioty te nie są wykluczone z aplikowania o środki w trybie konkursowym.</p> <p>W powyższy sposób część samorządów jest nierówno traktowana.</p>	Tworzenie zarówno ZIT jak i KS, jest działaniem dobrowolnymi jak każde partnerstwo trudnym, jednak w opinii IZ niosącym szersze korzyści niż tylko pozyskanie środków z RPO WZ. Te narzędzia terytorializacji budują fundament pod rozwój większych obszarów funkcjonalnych, które mają radzić sobie bez środków unijnych w już niedalekiej przyszłości. Dlatego dla podmiotów, które podjęły wysiłek dedykowano specjalne środki. Brak jest uzasadnienia dla premiowania podmiotów które tego wysiłku nie podjęły.
Artur Nycz - Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych	338	Wszystkie Osie Priorytetowe oraz poszczególne działania.	Wpisanie spółdzielni mieszkaniowych jako beneficjentów we wszystkich działaniach w których jako beneficjenci występują przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe.	<p>Spółdzielnia to podmiot gospodarczy posiadający osobowość prawną, prowadzący przedsiębiorstwo, ustanowiony na zasadach prawa spółdzielczego, odmiennego nieco od prawa spółek handlowych. Ponieważ celem spółdzielni nie jest zysk, niekiedy odmawia się im statusu przedsiębiorstwa. Stąd też celem uniknięcia problemów interpretacyjnych zasadne jest wpisanie spółdzielni jako beneficjentów obok przedsiębiorstw zupełnie wprost.</p> <p>Spółdzielnie poza prowadzeniem działalności gospodarczej prowadzą również bardzo szeroką działalność na innych polach m.in. w zakresie oświaty, kultury, sportu itp. Bardzo często jest to działalność, która na terenach gdzie nie występują spółdzielnie jest prowadzona przez organizacje pozarządowe. Stąd też zasadne jest umiejscowienie obu instytucji jako beneficjentów obok siebie.</p>	Jak wskazano w uwadze spółdzielnia to podmiot prowadzący działalność gospodarczą, w związku z tym jako przedsiębiorca może ubiegać się o środki w działaniach dla przedsiębiorców. Należy tylko zwrócić uwagę iż gross środków dla przedsiębiorców kierowanych jest do firm małych i średnich.
	339	II Gospodarka niskoemisyjna 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych	Rozszerzenie typów beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe	<p>1. Modernizacja oświetlenia. Spółdzielnie są w posiadaniu olbrzymich terenów oraz dróg wymagających oświetlenia. Tereny te są utrzymywane przez spółdzielnie, czyli de facto mieszkańców, i przeznaczone są do powszechnego użytku – w tym zakresie Spółdzielnie wykonują i finansują zadania własne gmin. Pozbawienie Spółdzielni możliwości uzyskania dofinansowania montażu oświetlenia energooszczędnego oznacza praktycznie zamknięcie drogi do wymiany oświetlenia zewnętrznego na energooszczędne.</p> <p>2. Spółdzielnie są aktywnymi inwestorami w budownictwo. Możliwość realizacji budownictwa pasywnego powinna objąć również spółdzielnie.</p> <p>3. Spółdzielnie są w posiadaniu własnych masmediów i od lat podejmują we własnym zakresie kampanie informacyjne nt. zachowań energooszczędnych, skierowane do mieszkańców. Jako zarządcy budynków, w których zamieszkuje ponad połowa mieszkańców województwa mają znacznie większe możliwości bezpośredniego dotarcia z kampanią promującą zachowania energooszczędne.</p> <p>Ponadto, jako zarządcy rozliczający zużycie energii, mają bezpośrednią wiedzę jaki typ kampanii i nt. jakich zachowań będzie najbardziej skuteczny.</p> <p>Ponadto wobec ujęcia w zakresie beneficjentów organizacji pozarządowych, pominięcie najbardziej</p>	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na jego brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.

	340	II Gospodarka niskoemisyjna 2.2 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych w ramach Kontraktów Samorządowych.	Rozszerzenie typów beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe	Jak wyżej.	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na jego brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.
	341	II Gospodarka niskoemisyjna 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	1. Rozszerzenie typów beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe. 2. Określenie minimalnego pułapu efektywności energetycznej na poziomie zdecydowanie niższym niż 25% - optymalna 10%.	Definicja budynku użyteczności publicznej nie wskazuje na właściciela a na funkcję jaką dany budynek pełni. Spółdzielnie posiadają cały szereg budynków pełniących ww. funkcję. Prowadzona jest tam działalność w zakresie: nauczania, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu. Nie wydaje się zasadne wyłączenie szeregu budynków użyteczności publicznej ze względu na status właściciela.	W celu nienakładania się pomocy z krajowych i regionalnych programów ustalono linię demarkacyjną rozdzielającą zakres wsparcia. Zgodnie z nią wsparcie z regionalnych programów operacyjnych na modernizację budynków użyteczności publicznej jest możliwe wyłącznie dla jednostek samorządu terytorialnego. Inne podmioty będą mogły ubiegać się o wsparcie z poziomu krajowego (POLiŚ).
	342	II Gospodarka niskoemisyjna 2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.	Rozszerzenie typów beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe	Jak wyżej z ograniczeniem do terenu ZIT SOM.	W celu nienakładania się pomocy z krajowych i regionalnych programów ustalono linię demarkacyjną rozdzielającą zakres wsparcia. Zgodnie z nią wsparcie z regionalnych programów operacyjnych na modernizację budynków użyteczności publicznej jest możliwe wyłącznie dla jednostek samorządu terytorialnego. Inne podmioty będą mogły ubiegać się o wsparcie z poziomu krajowego (POLiŚ).
	343	II Gospodarka niskoemisyjna 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	1. Określenie minimalnego pułapu efektywności energetycznej na poziomie zdecydowanie niższym niż 25% - optymalna 10%. 2. Likwidacja preferencji ze względu na charakter własnościowy budynku.	1. Określenie minimalnego pułapu efektywności energetycznej na poziomie 5% góra 10%. Minimalny poziom efektywności energetycznej na poziomie 25% jest nierealny i nieosiągalny w większości budynków. Takie warunki brzegowe w zasadzie ograniczają dofinansowanie tylko i wyłącznie do budynków stanowiących ruinę techniczną. Podobnie z preferencją na poziomie 60% - takie warunki wykluczają budynki, w których mieszkańcy ponoszą systematyczny koszt utrzymania budynków przynajmniej w stanie nie pogorszonej. Założenie, że mieszkańcy sfinansują wkład własny, jeśli do tej pory nie inwestowali we własny budynek, oparte jest na nieznaności rynku zarządzania nieruchomościami. 2. Ograniczenie się do budynków komunalnych oraz socjalnych to wyrzucenie poza nawias dofinansowania większości mieszkańców województwa. Budynki komunalne oraz socjalne korzystają ze wsparcia samorządów w zakresie zarówno remontów jak i wysokości opłat czynszowych. Przyznanie tym budynkom kolejnych preferencji oznacza brak możliwości wykorzystania środków z RPO przez budynki spółdzielcze oraz wspólnotowe.	Wskazany minimalny (25%) i preferowany (60%) poziom efektywności energetycznej został narzucony przez Komisję Europejską podczas negocjacji. Wydaje się wykluczone zmienianie tego podejścia przez KE. Prawdopodobne jest natomiast częściowe uznanie oszczędności wykonanej we wcześniejszych etapach. Szczegółowe zapisy w tej kwestii zostaną przygotowane w momencie ustanawiania regulaminu konkursu. Należy przy tym zauważyć, że RPO WZ jako jedno z nielicznych województw zdecydowało się na dotacyjną formę wsparcia. Jedną z przesłanek ku takiemu podejściu jest skierowanie dofinansowania w głównej mierze do budynków komunalnych i socjalnych. Tam gdzie bez pomocy zewnętrznej mieszkańcy nie są w stanie samodzielnie ponosić kosztów modernizacji energetycznej, a budynki mają znaczący potencjał oszczędności energii. Dodatkowo na rynku istnieją instrumenty zwrotne (pożyczki i kredyty) skierowane na termomodernizację.

	344	II Gospodarka niskoemisyjna 2.10 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	1. Określenie minimalnego pułapu efektywności energetycznej na poziomie zdecydowanie niższym niż 25% - optymalna 10%. 2. Likwidacja preferencji ze względu na charakter własnościowy budynku. 3. Rozszerzenie typów beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe	W zakresie 1 i 2 Jak wyżej. Zupełnie niezrozumiałe jest pominięcie spółdzielni mieszkaniowych, szczególnie jeśli weźmie się pod uwagę obecność TBS oraz organizacji pozarządowe. Co mają wspólnego organizacje pozarządowe z budownictwem? Brak w tym zakresie spółdzielni mieszkaniowych wydaje się być błędem „przez zapomnienie”.	Wprowadzono możliwość wsparcia dla spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych. Wskazany minimalny (25%) i preferowany (60%) poziom efektywności energetycznej został narzucony przez Komisję Europejską podczas negocjacji. Wydaje się wykluczone zmienianie tego podejścia przez KE. Prawdopodobne jest natomiast częściowe uznanie oszczędności wykonane we wcześniejszych etapach. Szczegółowe zapisy w tej kwestii zostaną przygotowane w momencie ustanawiania regulaminu konkursu. Należy przy tym zauważyć, że RPO WZ jako jedno z nielicznych województw zdecydowało się na dotacyjną formę wsparcia. Jedną z przesłanek ku takiemu podejściu jest skierowanie dofinansowania w głównej mierze do budynków komunalnych i socjalnych. Tam gdzie bez pomocy zewnętrznej mieszkańcy nie są w stanie samodzielnie ponosić kosztów modernizacji energetycznej, a budynki mają znaczący potencjał oszczędności energii. Dodatkowo na rynku istnieją instrumenty zwrotne (pożyczki i kredyty) skierowane na termomodernizację.
	345	II Gospodarka niskoemisyjna 2.14 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii	Rozszerzenie typów beneficjentów o spółdzielnie mieszkaniowe	Zupełnie niezrozumiałe pominięcie spółdzielni mieszkaniowych przy jednoczesnym utrzymaniu w zakresie beneficjentów organizacji pozarządowych. Cały szereg spółdzielni posiada dzisiaj własne kotłownie (głównie węglowe), które są technologicznie przestarzałe. Dotyczy to głównie terenów po PGR i spółdzielni oraz wspólnot powstałych na bazie dawnych mieszkań PGR. Stworzenie możliwości tym podmiotom budowy nowych jednostek czy też głębokiej modernizacji w technologii wysokiej kogeneracji gwarantuje osiągnięcie celu jakim jest zwiększenie produkcji energii w tej technologii.	W chwili obecnej nie ma możliwości wprowadzenia do katalogu beneficjentów dodatkowego podmiotu w SOOP. Wiązałoby się to z koniecznością otwarcia procedury renowacji programu. Przy najbliższej okazji (zmian w RPO) propozycja rozszerzenia typów beneficjenta zostanie rozpatrzona. Można jednak założyć, że wśród katalogu typów beneficjenta są przedsiębiorstwa, spółdzielnie mieszkaniowe, które prowadzą produkcję ciepła i sprzedają je mieszkańcom i mogłyby prawdopodobnie mieścić się w szerokiej definicji przedsiębiorstw.
Gmina Dębno	346	OPIS DZIAŁANIA 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	Propozycja UM WZP: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych i komunalnych. Propozycja zapisu: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych, komunalnych oraz budynki wspólnot mieszkaniowych.	Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. Gminy od lat wyprzedają lokale komunalne na podstawie zapisów ustawy o gospodarce	Wprowadzono możliwość wsparcia dla spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych. Budynki wspólnot mieszkaniowych nie mogą być priorytetem wsparcia ponieważ, jak wynika z analizy ex ante instrumentów finansowych, preferowanym instrumentem wsparcia dla tych podmiotów mogłyby być instrumenty zwrotne. Na rynku funkcjonują z powodzeniem zwrotne instrumenty wsparcia w zakresie termomodernizacji. Przewidziana dla działania 2.9 dotacyjna forma wsparcia jest skierowana dla mieszkańców, którzy samodzielnie nie są w stanie ponosić kosztów modernizacji energetycznej budynków.

	347	OPIS DZIAŁANIA 3.5 Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych	<p>PROPOZYCJA UM WZP: Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach od 2000 do 10 000 RLM</p> <p>Propozycja: Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach powyżej 2000 RLM</p>	<p>Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel.</p> <p>Aglomeracje powyżej 10 000 RLM pozostają bez możliwości sfinansowania rozwoju sieci wodociągowej, ponieważ POi IS dopuszcza budowę sieci wodociągowej do wysokości 25% wartości projektów dot. gospodarki wodno – ściekowej. Projekty będą weryfikowane na podstawie spełniania przez aglomerację kryterium koncentracji 120 RLM na 1 km. Występuje tu więc wykluczenie gmin będących aglomeracjami pow. 10 tys. mieszkańców, ale nie spełniających</p>	<p>RPO dla priorytetu inwestycyjnego 6b przewiduje tylko jeden cel szczegółowy: "Zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi". Typy projektów z zakresu budowy/modernizacji sieci wodociągowych jako odrębne zadania będą możliwe do sfinansowania gdy cele Dyrektywy 91/271/EWG zostaną osiągnięte, a pozostała alokacja pozwoli na dodatkową realizację projektów wodociągowych. Projekty wodociągowe powinny być dążyć do uzupełnienia systemu gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach.</p> <p>Przyjęty minimalny wskaźnik 120 Mk na kilometr w aglomeracji wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wyznaczania obszaru i granic aglomeracji. Nie przewiduje się stosowania odstępstwa w tym zakresie.</p>
	348	OPIS DZIAŁANIA 3.6 Wsparcie systemów oczyszczania ścieków	<p>PROPOZYCJA UM WZP: Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach od 2000 do 10 000 RLM</p> <p>Propozycja: Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach powyżej 2000 RLM do 10 000 RLM oraz powyżej 10 000 w których liczba RLM na 1 km sieci nie przekracza 120.</p>	<p>Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel.</p> <p>Aglomeracje powyżej 10 000 RLM pozostają bez możliwości sfinansowania rozwoju sieci</p>	<p>W celu niedakładania się zakresu wsparcia przyjęto pewne rozwiązania dla całego kraju w formie linii demarkacyjnej. Dla kanalizacji sanitarnej jest to ograniczenie wsparcia w RPO do 10 000 RLM. Przyjęty minimalny wskaźnik 120 Mk na kilometr w aglomeracji wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wyznaczania obszaru i granic aglomeracji. Nie przewiduje się stosowania odstępstwa w tym zakresie.</p>
	349	4.2 Wzmocnienie instytucji kultury	<p>Propozycja UM WZP: Działanie jest nakierowane na wsparcie kluczowych i instytucji kultury w regionie. Efektem wsparcia ma być zwiększenie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców województwa.</p> <p>Tryb pozakonkursowy Będzie stosowany dla projektów samorządu województwa a oraz jednostek podległych. Wspierane projekty powinny wynikać ze Strategii Rozwoju Województwa oraz strategii sektorowych, jak również z Kontraktu Terytorialnego negocjowanego pomiędzy stroną rządową oraz Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego.</p> <p>Propozycja: Tryb konkursowy dla wszystkich instytucji</p>	<p>Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. Instytucje kultury w małych ośrodkach mają owszem znaczenie lokalne, ale bardzo duże dla mieszkańców. Dla mieszkańców obszarów znacznie oddalonych od miasta wojewódzkiego podstawową i jedyną dostępną instytucją kultury jest dom kultury, które zgodnie z zaproponowanymi zapisami nie będą mogły skorzystać ze wsparcia w ramach działania. Infrastruktura lokalnych instytucji kultury wymaga ogromnego wsparcia, jest niedoinwestowana, a jest niezbędną dla mieszkańców mniejszych miejscowości.</p>	<p>Z uwagi na ograniczone środki w ramach interwencji we wskazanym obszarze oraz konieczność ich koncentracji, zdecydowano się na wsparcie jedynie kluczowych ośrodków. Zapisy takie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w ramach RPO WZ. Należy pamiętać, że KE początkowo wykluczyła możliwość wsparcia projektów z zakresu kultury. Ponadto instytucje które wspierają animację lokalnej społeczności mogą uzyskać wsparcie w ramach działania 9.3.</p>

	350	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	<p>PROPOZYCJA UM WZP Wsparcie w głównej mierze skierowane będzie na obszary o szczególnie niekorzystnej sytuacji w regionie stanowiące specjalną strefę włączenia w ścisłym powiązaniu z programem działań dla tej strefy.</p> <p>Propozycja: Wsparcie wszystkich obszarów</p>	<p>Obecne zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie rozwoju zasobów endogenicznych.</p> <p>Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SWW.</p> <p>Wyznaczając SWW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem. Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne.</p> <p>Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SWW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SWW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu.</p> <p>Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.</p> <p>Prosimy o zmianę zapisów SzOOP RPO WZ.</p> <p>Rozwój turystyki aktywnej stanowi szansę dla rozwoju całej południowej części województwa zachodniopomorskiego znajdującej się poza specjalną strefą włączenia. Jedynym bogactwem tych gmin są lasy i jeziora, które można będzie zaoferować turystom tylko i wyłącznie dzięki rozwojowi turystyki aktywnej. Nie objęcie tych gmin konkursem zabiera im jedyną szansę rozwoju turystyki</p>	<p>Nie wykluczono możliwości wsparcia również obszarów poza SSW, jedynie wskazano, że w głównej mierze wsparcie będzie tam kierowane. Nie wyklucza to zatem możliwości interwencji na pozostałych obszarach województwa.</p> <p>Zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi dla programowania interwencji na obszarach o najniższym poziomie spójności infrastrukturalnej, gospodarczej i społecznej Pomorza Zachodniego przyjęto, że diagnoza dotycząca wyżej wskazanych sfer zostanie dokonana na poziomie gminnym (NTS-5). Dla wyznaczenia Specjalnej Strefy Włączenia (SSW) przyjęto zestaw sześciu mierników syntetycznych wyznaczonych dla poszczególnych obszarów problemowych: demografia, infrastruktura techniczna, dostępność do usług publicznych, potencjał gospodarczy, problemy popegeerowskie, ubóstwo. W każdym z obszarów problemowych wskazano gminy z deficytem, tj. te, dla których miernik syntetyczny przyjmuje wartość mniejszą od wartości mediany. Następnie dla każdej z gmin wyliczono częstość występowania deficytów, tj. w ilu obszarach miernik syntetyczny dla gminy przybiera wartość niższą od mediany. Przy ostatecznej delimitacji Specjalnej Strefy Włączenia, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno-gospodarczego przyjęto zasadę kumulacji deficytów co oznacza, że SWW objęła gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach</p>
	351	OPIS DZIAŁANIA 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych	<p>Propozycja: Budowa i przebudowa dróg lokalnych i powiatowych oraz zwiększenie alokacji na ten cel</p>	<p>Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel.</p> <p>W działaniach 5.2 i 5.3 SzOOP RPO WZ skierowanych na realizację Strategii ZIT dla SOM i KKB</p>	<p>Ze względu na narzucony ogólnie limit, 15% środków, na infrastrukturę dróg lokalnych. Zwiększenie alokacji na działania dla powiatów może odbyć się wyłącznie kosztem ZIT. Decyzją Zarządu środki zostały podzielone równomiernie pomiędzy dwa ZIT-y i powiaty, z lekką przewagą powiatów.</p>
	352	OPIS DZIAŁANIA 9.2 Infrastruktura społeczna	<p>Zwiększenie puli środków na alokację</p>	<p>W związku ze starzeniem się społeczeństwa, wzrostem liczby osób niepełnosprawnych oraz wzrastającą liczbą osób zagrożonych wykluczeniem społecznym konieczność tworzenia odpowiedniej infrastruktury jest dużo większa niż zaplanowana alokacja</p>	<p>Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.</p>

	353	Działanie 9.3 Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – opis działania.	Zgodnie z SzOOP „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”. Istniejący zapis wyklucza możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych w gminach położonych poza obszarem SSW. Propozycja zmiany. Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”.	Jednym z pięciu celów głównych Strategii Europa 2020 jest wspieranie włączenia społecznego. Cel ten ma być implementowany z udziałem Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w ramach Celu Tematycznego 9, Priorytet Inwestycyjny 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. Niestety istniejące zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie działań rewitalizacyjnych. Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SSW. Wyznaczając SSW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem. Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne. Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SSW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SSW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu. Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.	Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.
	354	OPIS DZIAŁANIA 9.4 oraz 9.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych	Zwiększenie puli środków na alokację	Większość szkół – szczególnie ponadgimnazjalnych jest w bardzo złym stanie technicznym. Potrzeby wsparcia obiektów są ogromne. Powoduje to – szczególnie w gminach położonych na granicy województwa – wyjazdy młodzieży do atrakcyjniejszych, lepiej wyposażonych szkół ponadgimnazjalnych poza nasze województwo. Sprowadza się to do spadku zatrudnienia nauczycieli na terenie naszego województwa, a także do trwałej utraty liczby mieszkańców – gdyż rzadko się zdarza, by młodzież która wyjedzie poza granice województwa na etapie ponadgimnazjalnym tutaj wróciła. Osłabia to znacząco potencjał naszego województwa.	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie	355	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach	W uszczegółowieniu nie wskazano czy będzie konieczność przedstawienia stosownego dowodu / dokumentu potwierdzającego innowacyjność kupowanego sprzętu, urządzenia itp.	W poprzednim okresie programowania konkursy w ramach RPO zobowiązywały beneficjentów do pozyskania opinii o innowacyjności, stanowiącej dowód nowości rozwiązania planowanego do wdrożenia/zakupu.	Wymogi dotyczące składania dokumentów niezbędnych w procesie ubiegania się o wsparcie zostaną określone w regulaminie poszczególnych konkursów.
	356	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.3 Rozwój publicznej infrastruktury B+R	W uszczegółowieniu nie wskazano jakie warunki należy spełnić, aby dostać się na Listę Infr.Bad.Na Rzecz Przedsięb.oraz terminu jej ogłoszenia.	Znajomość kryteriów wymaganych do spełnienia w przypadku list wskazanych w limitach jest kluczowa do przygotowania stosownych planów inwestycyjnych.	Warunki, jakie należy spełnić, aby dostać się na Zachodniopomorską Listę Infrastruktury Badawczej na rzecz Przedsiębiorstw zostały określone w ogłoszonym 29 kwietnia br. naborze przedsięwzięć na ZLIB (więcej informacji na stronie www.rpo.wzp.pl)

357	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji	W uszczegółowieniu nie wskazano czy będzie konieczność przedstawienia stosownego dowodu / dokumentu potwierdzającego innowacyjność kupowanego sprzętu, urządzenia itp.	W poprzednim okresie programowania konkursy w ramach RPO zobowiązywały beneficjentów do pozyskania opinii o innowacyjności, stanowiącej dowód nowości rozwiązania planowanego do wdrożenia/zakupu.	Wymogi dotyczące składania dokumentów niezbędnych w procesie ubiegania się o wsparcie zostaną określone w regulaminie poszczególnych konkursów.
358	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Stefy Włączenia	W treści Działania, nie wskazano informacji na temat terminu utworzenia i konieczności utrzymania miejsc pracy po zakończeniu projektu.	Brak odpowiedniej informacji w udostępnionych dokumentach.	Zapisy uzupełniono.
359	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SOM)	W treści Działania nie wskazano informacji, kiedy zostanie opracowane ZIT dla SOM.	Informacja ta jest kluczowa jeżeli chodzi o możliwość udziału podmiotów w projektach.	Za opracowanie Strategii ZIT dla SOM odpowiada Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Termin przygotowania dokumentu nie wynika z zapisów SOOP, stąd w SOOP tego terminu nie podano.
360	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw	Projekty Typ 2 - Istnieje konieczność dookreślenia katalogu wydatków kwalifikowanych związanych z udziałem w międzynarodowej misji gospodarczej - sugerowane jest dodanie do katalogu również wydatków na pokrycie kosztów transportu i zakwaterowanie uczestników misji.	Ze względu na specyfikę regionu (dużą ilość mikro i małych przedsiębiorstw) w regionie, często na wstępnym etapie rozwoju, pokrycie kosztów transportu jak i zakwaterowania jest często kwestią którą wstrzymuje przedsiębiorców przed wyjazdem na targi i misje gospodarcze, ze względu na ich duży udział w całości kosztów planowanej imprezy.	Katalog wydatków kwalifikowalnych zostanie opracowany na etapie regulaminów poszczególnych konkursów. Należy mieć na uwadze, iż udział w misji gospodarczej nie może być jedynym celem projektu w ramach drugiego typu przedsięwzięć. Ponadto przedsięwzięcia nie będą finansowane w 100%.
361	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw	Projekty Typ 3 - W treści uszczegółowienia nie wskazano informacji na temat możliwości finansowania kooperacji na linii nauka - biznes, jako elementu uzupełniającego współpracę przedsiębiorstw (np. dostęp udziału w giełdach kooperacyjnych również dla naukowców).	Bardzo często rozwiązaniem problemów przedsiębiorstw jest dostarczenie odpowiedniego rozwiązania technologicznego lub wiedzy, której źródło znajduje się w zasobach szkół wyższych.	Finansowanie kooperacji na linii nauka - biznes jest możliwe w ramach działania 1.1-1.3 oraz w działaniu 1.16. Działanie 1.15 jest nakierowane na wsparcie kooperacji pomiędzy przedsiębiorstwami.

	362	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	W uszczegółowieniu wskazano niespójne informacje odnośnie beneficjentów poszczególnych typów projektów.	W zestawieniu beneficjentów w odniesieniu do typów projektów wskazano (pkt.14): Typ projektu 1: mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa/podmiot będący beneficjentem projektu grantowego (jeśli dotyczy). Typ projektu 2: Instytucje Otoczenia Biznesu – Ośrodki Innowacji, Niebankowe instytucje finansowe. Natomiast w limitach i ograniczeniach w realizacji projektów (pkt. 21) dokonano innego wskazania beneficjentów w typach projektów: W ramach typu projektów 1 maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Centra Transferu Technologii – 2 lata, / W ramach typu projektów 2 maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Instytucje Otoczenia Biznesu inne niż Centra Transferu Technologii.	Zapisy doprecyzowano.
	363	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Projekty Typ 2 - W treści nie doprecyzowano standardów, jakim powinny sprostać IOB, aplikujące o środki w ramach Działania. Czy standardy systemów zarządzania np. ISO 9001 spełnią wymóg wypełnienia standardów? Sugeruje się wskazanie przykładów standardów zarówno na poziomie krajowym, jaki międzynarodowym stanowiących podstawę do oceny IOB.	Określony katalog standardów zwiększy przejrzystość opisu Działania i ułatwi dostęp jednostkom zainteresowanym aplikowaniem w trybie konkursowym.	Sformułowanie „co najmniej krajowe standardy świadczenia usług” jest jednym z warunków postawionych przez KE koniecznych do spełnienia, aby instytucje otoczenia biznesu mogły być wspierane ze środków CT3. Wymagania w zakresie standardów zostaną doprecyzowane na etapie tworzenia regulaminów konkursów. Natomiast posiadanie przez IOB systemu zarządzania ISO 9001 nie będzie uznawane za "co najmniej krajowe standardy świadczenia usług".
	364	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Projekty Typ 1 - Sugeruje się rozszerzenie typów beneficjentów o szkoły wyższe.	Szkoły wyższe posiadają szerokie kompetencje w zakresach określonych w poddziałaniu, tj.m.in. transferu technologii, tworzenia i realizacji strategii ochrony własności intelektualnej w MŚP, audytów technologicznych, kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, wprowadzania nowych modeli biznesowych, czy w zakresie opracowania strategii ekspansji na rynki zagraniczne. Pominięcie tych podmiotów w grupie potencjalnych dostawców usług dla MŚP może znacznie ograniczyć dostęp do usług, których oczekują przedsiębiorcy, ograniczyć swobodę wyboru wykonawcy usług, a także ich ostateczną jakość.	Definicja IOB-ów nie wyklucza jednostek sektora B+R działających na rzecz wsparcia przedsiębiorczości.
	365	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Projekty Typ 2 - Sugeruje się dopuszczenie działań o charakterze brokerskim na rzecz MŚP.	Dla realizowania "szytego na miarę" wsparcia dla MŚP niezbędne jest bieżące diagnozowanie potrzeb firm z regionu i zestawianie ich ze zdefiniowanymi technologiami/kompetencjami na uczelniach. Działania brokerskie miałyby polegać na badaniu potrzeb firm z regionu i równoległym diagnozowaniu zaplecza naukowego. Dzięki temu mógłby powstać katalog zapotrzebowania i zasobów, które byłyby na bieżąco ze sobą zestawiane i kojarzone w celu nawiązania bezpośredniej współpracy, z uwzględnieniem realizacji projektów firm w obrębie B+R.	Tego typu działania mogą być elementem wdrażanej usługi w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R.
	366	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Projekty Typ 2 - Sugeruje się aby w katalogu kosztów kwalifikowanych ująć wydatki na specjalistyczne szkolenia mające związek z wykonaniem zapisanych w tym Działaniu usług.	Możliwość przeprowadzania specjalistycznych szkoleń pozwoli IOB rozszerzyć zespoły doradców realizujących wskazane usługi, utrzymać ich wysoką jakość i komplementarność.	Zgodnie z zapisami SOOP specjalistyczne szkolenia mogą być elementem przygotowanie niezbędnego potencjału osobowego i technicznego IOB do świadczenia nowej usługi lub usług.

	367	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	W treści uszczegółowienia nie określono charakteru wkładu własnego, sugeruje się rozważenie możliwości ujęcia wkładu beneficjenta w postaci niepieniężnej.	Wiele IOB funkcjonujących w regionie posiada wieloletnie doświadczenie w realizacji usług wspierających rozwój firm w ich początkowej fazie rozwoju. Doświadczenie to oraz zasoby IOB mogłyby posłużyć jako uzupełnienie realizowanych projektów np. w zakresie wkładu pracy doradców, czy zasobów infrastrukturalnych.	Formy wnoszenia wkładu własnego zostaną określone w regulaminie konkursu w oparciu o zapisy Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020. Zaznaczyć należy, iż finansowanie wkładu pracy doradców jest wydatkiem ponoszonym w formie pieniężnej.
	368	Oś Priorytetowa: I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie: Działanie 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	W treści uszczegółowienia zastosowano zapis "strategia wyjścia przedsiębiorstw z fazy inkubacji", który wydaje się być niejednoznaczny i wymaga doprecyzowania.	Strategie wyjścia to pojęcie co do zasady związane z inwestycjami kapitałowymi, co w przypadku usług typowej inkubacji realizowanych przez IOB nie jest pojęciem jednoznacznym. Ustalając programy inkubacji, IOB określają warunki brzegowe, jakim podlegać muszą wspierane przedsiębiorstwa, a także ramy czasowe, na jakie takie wsparcie jest projektowane.	Zapis ten ma na celu zapobieganie finansowania przedsięwzięć, w ramach których wspierane będą przedsiębiorstwa nie będące już w fazie inkubacji. Nierzadko bowiem dana instytucja czy przedsięwzięcie jest inkubatorem tylko w nazwy. Wymagania dotyczące strategii wyjścia przedsiębiorstw z fazy inkubacji zostaną dookreślone na etapie regulaminu konkursu. Za kluczowe elementy takiej strategii można uznać funkcjonowanie inkubatora w oparciu o programy inkubacji z określonymi warunkami brzegowymi, jakim podlegać muszą wspierane przedsiębiorstwa oraz z ramami czasowymi, na które wsparcie jest projektowane.
	369	Oś Priorytetowa: VI Rynek Pracy Działanie 6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo- szkoleniowe	Z opisu typów projektów (zarówno 1 jak i 2) nie wynika jasno, czy będzie można prowadzić tylko projekty szkoleniowe, bez wsparcia finansowego. Jeśli taka sytuacja ma miejsce (a opisy raczej na to wskazują) i będzie możliwe realizowanie projektów tylko szkoleniowych, to takie projekty nie będą miały wpływu na realizację wskaźników produktu tego działania	Z opisu typów projektów nie wynika jasno, czy będzie można realizować projekty o charakterze jedynie szkoleniowo-doradczym. Jeśli będzie taka możliwość, a treść zapisów raczej na to wskazuje, w szczególności w opisie typu projektu 1, to wtedy zapis dotyczący typów projektów jest niespójny z zapisem dotyczącym założonych wskaźników produktu.	Przypis, do typu projektu 1, uszczegóławia "kompleksowe wsparcie" precyzując, że "główną formą wsparcia jest pożyczka na rozpoczęcie działalności". Oznacza to, że nie będzie można prowadzić tylko projektów szkoleniowych bez wsparcia finansowego. IZ rozszerzy przywołany przypis o zapis "Wyklucza się możliwość realizacji jedynie projektów szkoleniowo-doradczych"
	370	Oś Priorytetowa: VI Rynek Pracy Działanie 6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo- szkoleniowe	Z opisu typów projektów (zarówno 1 jak i 2) nie wynika jasno, czy będzie można prowadzić tylko projekty szkoleniowe, bez wsparcia finansowego. Jeśli taka sytuacja ma miejsce (a opisy raczej na to wskazują) i będzie możliwe realizowanie projektów tylko szkoleniowych, to takie projekty nie będą miały wpływu na realizację wskaźników produktu tego działania	Jeśli opis typu projektu 1 przewiduje realizację projektów szkoleniowo-doradczych (bez wsparcia finansowego), to powinno się poszerzyć listę z typami beneficjenta.	Przypis, do typu projektu 1, uszczegóławia "kompleksowe wsparcie" precyzując, że "główną formą wsparcia jest pożyczka na rozpoczęcie działalności". Oznacza to, że nie będzie można prowadzić tylko projektów szkoleniowych bez wsparcia finansowego. IZ rozszerzy przywołany przypis o zapis "Wyklucza się możliwość realizacji jedynie projektów szkoleniowo-doradczych"

Centrum Transferu Technologii Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie	371	OPIS DZIAŁANIA 1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym	Pkt 14. Typ beneficjenta Dodanie centrum transferu technologii (IOB)	By organizować wydarzenia promujące Pomorze Zachodnie jako region przyjazny innowacjom konieczne jest zaangażowanie środków publicznych. Przykładem jest konferencja organizowana w 2014 roku w Rzeszowie pt. „Rynek dla innowacji” http://www.konferencja-sooipp.pl/2014/ Wsparcie IOB szczególnie tych odpowiadających za promocję uczelni jest kluczowe dla rozwoju gospodarczego.	Działanie to zostało wyodrębnione na potrzeby realizacji zaplanowanych w RPO WZ 2014 -2020 projektów pozakonkursowych Samorządu Województwa. Jednocześnie realizacja działania w formule projektu pozakonkursowego nie wyklucza zaangażowania przez Urząd Marszałkowski IOB-ów w realizację przedsięwzięć promujących potencjał jednostek naukowych.
	372	OPIS DZIAŁANIA 1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju	Dodanie kategorii wsparcia w OPIS DZIAŁANIA 1.16	Branżowe bazy danych – działanie niezbędne dla rozwoju IOB, kategoria wydatków kwalifikowalnych.	W opisie działania w konsultowanym SOOP wskazano, że zapewnienie dostępu do baz danych jest możliwe jako element przygotowania niezbędnego potencjału osobowego i technicznego IOB do świadczenia nowej usługi lub usług: (w tym dostęp do baz danych, niezbędne specjalistyczne szkolenia, (...)).
	373	OPIS DZIAŁANIA 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Bony dla MŚP na zakup usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Stworzenie bazy IOB i powszechny dostęp w celu wyboru specjalistycznych, dobrej jakości usług wspierających .	Nie wydaje się zasadne tworzenie (obok krajowych baz) dodatkowej bazy regionalnej czy systemu akredytacji.
	374	OPIS DZIAŁANIA 1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Sugeruje się rozszerzenie typów beneficjentów o uczelnie wyższe	Uczelnie wyższe posiadają szerokie kompetencje w kojarzeniu jednostek naukowych i przedsiębiorców do wzajemnej współpracy.	Definicja IOB-ów nie wyklucza jednostek sektora B+R, o ile działają one na rzecz wsparcia przedsiębiorczości.
Powiat Gryficki/Starostwo Powiatowe w Gryficach	375	Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt. 17 Alokacja	Prosimy o rozważenie możliwości zwiększenia alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.	W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 roku i przesłanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn.: WP.0211.13.2013/2014.RW z 04.11.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPO WZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie projektu na 85%, kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie ww. projektów ujęta w RPO WZ powinna wynieść 162,35 mln zł tj. biorąc pod uwagę aktualny kurs euro 40,58 mln euro. Natomiast kwota 12,40 mln euro wpisana do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WZ na lata 2014-2020 stanowi jedną trzecią wnioskowanej kwoty. Pozostawienie środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania 5.4 na proponowanym poziomie spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że każdy z powiatów dokonał wyboru projektów do realizacji zgodnie z następującymi kryteriami: - każdy powiat przedstawi projekt modernizacji jednej drogi powiatowej, - zaproponowana do modernizacji lub przebudowy droga powiatowa będzie rozwiązywać istotne problemy komunikacyjne powiatu głównie w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, które mają szansę na rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w danym powiecie,	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie	376	<p>DZIAŁANIA 8.8 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego</p>	<p>1.doprecyzowanie działania – wsparcie szkół, placówek i uczelni prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów i studentów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego 2.punkt 9 – dostosowanie wyższego szkolnictwa zawodowego do wymogów rynku pracy 3.punkt 11 – dopisać ustęp 4 - liczba studentów, którzy uzyskali dodatkowe kwalifikacje 4. punkt 11 – ustęp 3 – dopisać liczbę wyższych uczelni zawodowych 5. punkt 12 – ustęp 4 – dopisać uczelnie zawodowe 6. Punkt 12 – dopisać ustęp 6 – liczba studentów wyższych szkół zawodowych uczestniczących w praktykach zawodowych i zajęciach praktycznych 7. punkt 13 – ustęp 1 lit. b – realizacja kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami w szkołach i placówkach systemu oświaty oraz wyższych szkołach zawodowych 8. punkt 15 –dopisać studentci</p>	<p>Państwowe wyższe szkoły zawodowe działają w oparciu o ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z ustawą państwowe wyższe szkoły zawodowe w trakcie trzyletnich studiów licencjackich o profilu praktycznym przygotowują do wykonywania określonego zawodu na potrzeby lokalnego rynku pracy. Profil praktyczny obliguje do stałego kontaktu z interesariuszami zewnętrznymi, którzy na bieżąco monitorują przebieg kształcenia i opiniują programy nauczania. Stąd dopisanie państwowych wyższych szkół zawodowych i pojęcia „studentów” w pełni wpisuje do podniesienia jakości kształcenia zawodowego oraz podniesienia poziomu skolarzacji w ramach Strategii ZIT dla KKBOF. Dotychczasowy zapis uniemożliwia udział państwowych wyższych szkół zawodowych w grupie docelowej i beneficjentów.</p>	<p>Przedstawiony w SzOOP zapis jest zgodny z RPO WZ zatwierdzonym przez KE. Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną, dla uczelni i innych podmiotów realizujących kształcenie na poziomie wyższym oraz osobom uczestniczącym w tymże kształceniu przewidziano wsparcie w ramach PO WER na lata 2014 - 2020, Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju.</p>
Gmina Miasto Koszalin	377	<p>Oś priorytetowa I. Gospodarka, Innowacje, Technologie Działanie 1..12. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Koło-brzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego, str. 56.</p>	<p>Proponujemy zmienić obecny zapis cyt.: „Wyklucza się także możliwość lokowania na wspieranych terenach inkubatorów przedsiębiorczości i inkubatorów technologicznych, gdyż na rozwój usług inkubatorów przewidziane jest odrębne działanie w Programie.”</p>	<p>Z treści obecnego zapisu wynika, iż nie będzie możliwości lokowania inkubatorów przedsiębiorczości i inkubatorów technologicznych na wspieranych terenach inwestycyjnych nawet jeśli źródłem ich finansowania są środki z innych źródeł, tudzież innego działania. Skoro na finansowanie inkubatorów jest przewidziane odrębne działanie w ramach programu to obecny zapis wyklucza możliwość lokowania bądź inkubatorów na wspieranych terenach stref inwestycyjnych.</p>	<p>Zapisy zostały doprecyzowane. Należy pamiętać, iż w ramach przedmiotowego działania nie ma możliwości współfinansowania tworzenia infrastruktury (rozumianej jako budynki, pomieszczenia, wyposażenie), która będzie bezpośrednio wykorzystywana do prowadzenia inkubatora. Wynika to z zapisów RPO WZ 2014 - 2020, zgodnie z którymi infrastruktura inkubatorów może być finansowana ze środków Programu pod ściśle określonymi warunkami, w tym jako element projektu polegającego na świadczeniu specjalistycznych usług inkubacji (tego typu wsparcie nie jest przedmiotem działań 1.10-1.13).</p>

	378	Oś priorytetowa I. Gospodarka, Innowacje, Technologie Działanie 1..12. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Str. 57. pkt. 15 Grypa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	Do obecnego zapisu „Mikro, mali i średni przedsiębiorcy” proponujemy dodać „Duże przedsiębiorstwa, na zasadach opisanych w pkt. 21 ppkt. 2 str. 57”		Uzupełnienie tego zapisu w proponowany sposób byłoby sprzeczne z zapisami RPO WZ 2014 - 2020. Grupa docelowa to podmioty, które skorzystają (w tym przypadku pośrednio) ze wsparcia Programu. Duże przedsiębiorstwa nie mogą odnieść korzyści z realizacji przedsięwzięć w ramach przedmiotowego działania.
	379	Oś priorytetowa I. Gospodarka, Innowacje, Technologie Działanie 1..12. Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Str. 57. pkt.21 ppkt. 3	Cyt. „W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów” – czy dotacja zostanie wypłacana dopiero po zamknięciu okresu programowego, czy jednak wypłacona zostanie w całości od wartości kwalifikowanych wykonanej inwestycji po zakończeniu projektu, a na koniec okresu programowego dokonane zostaną przeliczenia dotacji – jeżeli tak to na jakich zasadach? - czy w takim razie będzie możliwość etapowania projektu w zależności od pozyskiwanych partnerów?		Szczegółowe zasady realizacji wskazanego obostrzenia zostaną określone na etapie prac nad kolejnymi dokumentami wdrażającymi RPO WZ.
	380	Oś priorytetowa IV. Naturalne otoczenie człowieka ,Działanie 3.7 Rozwój gospodarki odpadami komunalnymi Str. 163, pkt. 21 Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Do treści zapisu „Oznacza to, że możliwe do wsparcia będą tylko takie projekty, które są prowadzone w regionach (wyznaczonych przez Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami), w których nie ma i nie planuje się uruchomienia instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych”. Proponujemy dopisać „w których do spalania zużywa się odpady komunalne zmieszane.”	Jeżeli spalarnia planowana jest na frakcję nadsitową z odpadów komunalnych zmieszanych a tak jest w przypadku Koszalina, w regionie RIPOK-i będą musiały wykonywać wszystkie pozostałe czynności z pozostałą frakcją podsitową.	Podział na regionalny i krajowy poziom wsparcia jest regulowany dla wszystkich województw jednakowo. Przytoczone zapisy są przeniesione do programu z Linii demarkacyjnej. Ewentualne wyjaśnienie tej kwestii wymaga konsultacji z IZ POLiS i innymi IZ wojewódzkimi. Dodatkowo Linia demarkacyjna pomiędzy PO liS a regionalnymi programami operacyjnymi w zakresie gospodarki odpadami zostanie poddana weryfikacji po zakończeniu aktualizacji Krajowego planu gospodarki odpadami.
	381	Cały dokument , w tym m.in.:	Brak spójnego katalogu wskaźników produktu i rezultatu w RPO WZ z dn. 18.12.2014r. oraz SzOOP oraz nazewnictwa poszczególnych działań przypadku osi II oraz III .	Dokonanie ujednoczenia danych dotyczących nazewnictwa działań oraz wskaźników produktu i rezultatu pozwoli na szybką identyfikację możliwości dofinansowania poszczególnych zadań z RPO WZ na lata 2014-2020 oraz zminimalizuje zakres pytań do Instytucji Zarządzającej.	Dokument zostanie skorygowany.

	382	nie 2.9 modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych 11.. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego, s. 116	Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego nie pokrywa się ze specyficznymi dla programu wskaźnikami rezultatu z RPO s. 79	Lista wskaźników rezultatu z RPO na stronie 79 to wskaźniki ze statystyki publicznej jakimi rozliczane będzie osiągnięcie celów programu. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego to propozycja wskaźników, którymi będą mierzone efekty na poziomie projektu.	Lista wskaźników rezultatu z RPO na stronie 79 to wskaźniki ze statystyki publicznej jakimi rozliczane będzie osiągnięcie celów programu. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego to propozycja wskaźników, którymi będą mierzone efekty na poziomie projektu.
	383	2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi 11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego nie pokrywa się ze specyficznymi dla programu wskaźnikami rezultatu z RPO WZ z dn. 18.12.2014r. , s. 79	Lista wskaźników rezultatu z RPO na stronie 79 to wskaźniki ze statystyki publicznej jakimi rozliczane będzie osiągnięcie celów programu. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego to propozycja wskaźników, którymi będą mierzone efekty na poziomie projektu.	Lista wskaźników rezultatu z RPO na stronie 79 to wskaźniki ze statystyki publicznej jakimi rozliczane będzie osiągnięcie celów programu. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego to propozycja wskaźników, którymi będą mierzone efekty na poziomie projektu.
	384	2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi 12. Lista wskaźników produktu	Brak wpisanego w SZOOP wskaźnika – szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych, wskazanego w katalogu RPO WZ z dn. 18.12.2014r. , s.92.		Uwaga niezrozumiała. Wskaźnik "Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych" został ujęty w SOOP. W działaniu 2.11 jest on traktowany jako wskaźnik rezultatu bezpośredniego w rubryce 11.
	385	2.12 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł	Wskaźniki produktu i rezultatu zawarte w SZOOP są nie spójne z danymi RPO WZ z dn. 18.12.2014r. , s. 91, 96		Lista wskaźników rezultatu z RPO na stronie 91 to wskaźniki ze statystyki publicznej jakimi rozliczane będzie osiągnięcie celów programu. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego to propozycja wskaźników, którymi będą mierzone efekty na poziomie projektu. Brak wskazania rozbieżności między wskaźnikami produktu na poziomie RPO i SOOP. Działanie 2.12 jest tylko elementem wsparcia zaplanowanego w ramach priorytetu inwestycyjnego 4a.
	386	2.14 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii 11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego, s. 135	Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego nie wpisuje się w specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu z RPO WZ z dn. 18.12.2014r., s. 93.		Lista wskaźników rezultatu z RPO na stronie 93 to wskaźniki ze statystyki publicznej jakimi rozliczane będzie osiągnięcie celów programu. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego to propozycja wskaźników, którymi będą mierzone efekty na poziomie projektu.

	387	2.14 Rozwój kogeneracyjnych źródeł energii 11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego, s. 135	Wskaźniki produktu i rezultatu zawarte w SZOOP są niespójne z danymi RPO WZ s. 103, 107, np. wskaźnik rezultatu w SZOOP: Objętość retencjonowanej wody [m ³]; Wskaźnik rezultatu w RPO 18.12.2014r. - Pojemność obiektów małej retencji wodnej [dam ³].	Nie spójne jednostki. Mogą być mylące. Prosimy o weryfikację.	Katalogi wskaźników nie zawierają błędów. Każdy z nich jest przyporządkowany do innej grupy wskaźników: rezultatu strategicznego (s.103), rezultatu bezpośredniego (SOOP) i produktu (s.107). W przypadku rezultatu strategicznego, wskaźnik ten odnosi się do rozwoju gospodarczego lub makroekonomicznego polityk europejskich, przede wszystkim Strategii Europa 2020 oraz zapisów Umowy Partnerstwa. Wskaźniki produktu (s.107) są określone dla każdej osi priorytetowej, więc będą także w każdym projekcie. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego (SOOP) to wskaźniki osiągnięte na skutek realizacji projektu, nie wskazane w Programie, ale obowiązkowo wybierane z obligatoryjnej Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych. Stanowią stopień pośredni pomiędzy produktem a rezultatem strategicznym.
	388	3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym pozycja 11 i 12	Wskaźniki produktu i rezultatu zawarte w SZOOP są niespójne z danymi RPO WZ s. 103, 107, np. wskaźnik rezultatu w SZOOP: Objętość retencjonowanej wody [m ³]; Wskaźnik rezultatu w RPO 18.12.2014r. - Pojemność obiektów małej retencji wodnej [dam ³].	Nie spójne jednostki. Mogą być mylące. Prosimy o weryfikację.	Katalogi wskaźników nie zawierają błędów. Każdy z nich jest przyporządkowany do innej grupy wskaźników: rezultatu strategicznego (s.103), rezultatu bezpośredniego (SZOOP) i produktu (s.107). W przypadku rezultatu strategicznego, wskaźnik ten odnosi się do rozwoju gospodarczego lub makroekonomicznego polityk europejskich, przede wszystkim Strategii Europa 2020 oraz zapisów Umowy Partnerstwa. Wskaźniki produktu (s.107) są określone dla każdej osi priorytetowej, więc będą także w każdym projekcie. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego (SZOOP) to wskaźniki osiągnięte na skutek realizacji projektu, nie wskazane w Programie, ale obowiązkowo wybierane z obligatoryjnej Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych. Stanowią stopień pośredni pomiędzy produktem a rezultatem strategicznym.
	389	Cały dokument.	Uzupełnić opisy działań o numer i nazwę Priorytetu Inwestycyjnego w zakresie, którego wpisuje się dane działanie.	Brak informacji w SZOOP w ramach jakiego Priorytetu Inwestycyjnego (PI) wpisuje się dane działanie. Biorąc pod uwagę, że w ramach każdej osi priorytetowej mieści się więcej niż jeden priorytet inwestycyjny, dla właściwej identyfikacji działań w korelacji z Priorytetami Inwestycyjnymi oraz lepszej przejrzystości i spójności dokumentu należałoby dokonać takiego uzupełnienia.	Dokument zostanie skorygowany.
	390	Cały dokument.	Ujednolicić numery i nazwy działań zarówno w SZOOP jak i programie RPO WZ 2014-2020.	Nazwy i numery działań z SZOOP występują w projekcie RPO WZ z dnia 18 grudnia 2014 r. jako „typy projektów”. Ponadto w SZOOP dla każdego działania dodatkowo występują „typy projektów”. Podział ten jest mylący. Dla lepszej przejrzystości należałoby uspołnić i ujednolicić nazewnictwo w obydwu dokumentach.	Dokument zostanie skorygowany.

	391	Cały dokument.	Ujednolicenie zakresu zadań dla Działania 2.3-2.5	Działanie 2.5. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF. Zakres zadań w Działaniu 2.3. Transport miejski oraz Działania 2.4 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla SOM jest dużo szerszy niż dla działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF. Przyjęty podział ogranicza szanse dla Związku ZIT KKBOF w zakresie pełnego wykorzystania możliwości i potencjału działania ukierunkowanego na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej. Ponadto np. w kontekście budowy sieci ścieżek rowerowych niezrozumiałym wydaje się fakt pozbawienia możliwości pozyskania środków w ramach ZIT KKBOF na realizację zadań polegających na budowie obiektów „Parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”. Stanowiących defacto kompleksowe uzupełnienie funkcjonalne dla efektywnego transportu publicznego. Dlatego też należałoby ujednolicić zakres zadań dla Działania 2.3-2.5 analogicznie do zakresu przyjętego dla Działania 2.3.	SOOP to dokument operacyjny, służący przeniesieniu planowanej interwencji na operacyjny poziom. To powoduje, że zidentyfikowane w programie przykładowe typy projektów zostały w wielu miejscach wydzielone jako działania. Spowodowane jest to przede wszystkim koniecznością rozdzielenia wskaźników i alokacji. W SOOP natomiast wskazane są typy projektów, aby uzmysłowić beneficjentom jakiego rodzaju projekty mogą być realizowane.
	392	Oś priorytetowa II. Gospodarka Niskoemisyjna. Działania 2.3 . 2.4. 2.5. Typy projektów.	Ujednolicenie zakresu zadań dla Działania 2.3-2.5	Działanie 2.5. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF. Zakres zadań w Działaniu 2.3. Transport miejski oraz Działania 2.4 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla SOM jest dużo szerszy niż dla działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF. Przyjęty podział ogranicza szanse dla Związku ZIT KKBOF w zakresie pełnego wykorzystania możliwości i potencjału działania ukierunkowanego na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej. Ponadto np. w kontekście budowy sieci ścieżek rowerowych niezrozumiałym wydaje się fakt pozbawienia możliwości pozyskania środków w ramach ZIT KKBOF na realizację zadań polegających na budowie obiektów „Parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”. Stanowiących defacto kompleksowe uzupełnienie funkcjonalne dla efektywnego transportu publicznego. Dlatego też należałoby ujednolicić zakres zadań dla Działania 2.3-2.5 analogicznie do zakresu przyjętego dla Działania 2.3.	Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych w RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte .
	393	Oś priorytetowa II. Gospodarka Niskoemisyjna	Wnioskujemy o wyodrębnienie w SzOOP działań w ramach Strategii ZIT KKBOF oraz alokację środków analogicznie jak dla działania 2.8 oraz 2.10 dla Strategii ZIT SOM.	W Strategii ZIT KKBOF zidentyfikowano potrzeby wpisujące się w działania związane z modernizacją energetyczną obiektów użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkaniowych. Brak wyodrębnienia działania w SzOOP RPO WZ dla ZIT KKBOF uniemożliwia realizację Strategii ww. zakresie.	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację, ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. Natomiast, istnieje możliwość realizacji projektów w zakresie modernizacji energetycznej budynków publicznych i wielorodzinnych w trybie konkursowym w działaniach poza ZIT SOM.
	394	Str. 156 do strony 167.	W nagłówku należy zmienić zapis: „IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA” na „III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU”	W nagłówku należy zmienić zapis: „IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA” na „III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU”	Dokument zostanie skorygowany.
	395	Oś priorytetowa IV. Naturalne otoczenie człowieka, Działanie 4.1. Dziedzictwo kulturowe	W Opisie działania 4.1, wnioskujemy o dodanie zapisu po drugim akapicie: „Projekty wsparte w ramach działania skierowane będą ponadto na realizację zadań związanych ze wsparciem kluczowych inwestycji kulturowych wynikających z dokumentów strategicznych danego obszaru.”		Brak uzasadnienia dodania wskazanego zapisu. W ramach działania 4.1 wsparcie każdorazowo musi wynikać ze strategii rozwoju gospodarczego dla danego obszaru lub z Programu Strategicznego Przemysły Kreatywne i Przemysły Czasu Wolnego.
	396	Oś priorytetowa IX. Infrastruktura Publiczna, Działania 9.6-9.7	Ograniczono możliwość powstania tego typu ośrodków do jednego regionalnego i ośrodków które będą mogły powstać w ramach Kontraktów Samorządowych, już innych nie.	Zgodnie z opisami tych działań takie ośrodki mogą powstać, jeden zarządzany przez Marszałka oraz w ramach działania 9.7 Kontraktów Samorządowych. Półtora roku temu miasto Koszalin na zapytanie Marszałka zadeklarowało, że zainteresowanie jest utworzeniem takiego ośrodka na terenie miasta Koszalin. W naszej ocenie obecne zapisy wykluczyły taką możliwość.	Zapisy zostaną przeformułowane, rozszerzone o możliwość dodatkowych ośrodków poza obszarem SOM i KS.
Gmina i Miasto Sianów	397	Działania 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 na następującą: 1.10: 6 566 500 EUR 1.11: 22 982 750 EUR 1.12: 16 416 250 EUR 1.13: 19 699 500 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 1.10, 1.11, 1.12, 1.13 jest nieadekwatny. Ponad 18 % ogólnej kwoty na tego typu działania przewidziano dla obszarów poza SOM, KKBOF i KS. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i ZIT wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 1.10 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 35% na SOM, 25% na KKBOF, 30 % na KS, i 10 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja na działania 1.10 - 1.13 została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki. Należy mieć także na uwadze, że podmioty z obszarów objętych KS oraz ZIT nie będą wykluczone z ubiegania się o wsparcie w ramach działania 1.10.

	399	<p>Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 9. Nazwa i krótki opis działania Str. 97</p>	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian:</p> <ol style="list-style-type: none"> zmienić nazwę działania na: Transport niskoemisyjny w ramach Strategii ZIT dla KKBOF wprowadzić zmiany w opisie: Działanie nakierowane jest na wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej na terenie Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Oczekiwanym efektem będzie zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie ruchu drogowego w centrach miejscowości, co w dalszej perspektywie przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Wsparcie będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzanie ułatwień w zakresie korzystania z transportu niskoemisyjnego na obszarze KKBOF. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne części miejscowości z centrami przesiadkowymi lub innymi ważnymi punktami w miejscowościach oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do 	<p>ZIT KKBOF oprócz miast obejmuje miejscowości o dużym natężeniu ruchu i samochodowego nie mające statusu miasta. Przykładem tego jest Mielno planujące budowę centrum przesiadkowego, zaliczające się do 8 głównych centrów turystycznych (wg. Planu Zagospodarowania Przestrzen-no-go Województwa Zachodniopomo-rskiego) na równi z Kołobrzegiem, Darłowem a nawet Szczecinem.</p> <p>Proponowane zmiany znajdują uzasadnienie także w samym RPO WZ, gdzie w opisie PI 7b stwierdzono, że w celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych, wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych.</p> <p>Proponowana zmiana umożliwi rozwój alternatywnych środków komunikacji także w miejscowościach nie mających statusu miasta w ramach PI 4e.</p> <p>Uzasadnieniem dla proponowanych zmian są także zapisy Strategii Rozwoju Województwa Zachodnio-pomorskiego, CEL STRATEGICZNY 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu, CEL KIERUNKOWY 3.2 Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina, oraz CEL KIERUNKOWY 3.6 Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych.</p> <p>Ponadto uważamy zwrot „transport niskoemisyjny” za bardziej adekwatny niż „transport miejski”, który mylnie ogranicza zakres Działania.</p>	<p>Działanie 2.5 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być są nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e jest nakierowany na poprawę mobilności miejskiej/ obszarów funkcjonalnych miast.</p> <p>Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.</p>
	400	<p>Opis działania 2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla KKBOF 13. Typy projektów Str. 98</p>	<p>Proponujemy wprowadzenie następujących zmian w opisie typu projektów 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu niskoemisyjnego w celu ograniczenia ruchu drogowego w miejscowościach <p>W ramach typu projektu mogą być realizowane m. in. budowa/rozbudowa centrów przesiadkowych, rozwój i tworzenie dróg dla rowerów, które będą łączyć poszczególne miejscowości i dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast/miejscowości dla transportu indywidualnego, inteligentne systemy transportu, budowa obiektów „parkuj i jedź” oraz „Bike&Ride”, oraz tworzenie/modernizacja przystanków komunikacji miejskiej. W ramach typu projektu możliwe są inwestycje w drogi lokalne jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu.</p>	<p>Uzasadnienie jak w pozycji poprzedniej.</p> <p>Ponadto w porównaniu z działaniami 2.3, 2.4 i 2.6, w wyliczeniu pominięto niektóre z przykładów projektów mieszczących się w typie projektu. Wprawdzie wyliczenie ma charakter przykładowy (wskazuje na to zwrot m.in.) jednakże zachodzi obawa, że różnice w opisach dla działań 2.3-2.6 mogą być w praktyce uznane za nieprzypadkowe.</p> <p>Opisy typów projektów powinny być ujednolicone dla działań 2.3-2.6 (tym bardziej, że zawierają jedynie przykłady projektów)</p>	<p>Uzupełniono listę typów projektów, jednakże należy pamiętać, że wskazany zakres w ramach działania 2.5 wynika z podziału alokacji oraz zaplanowanych w RPO WZ 2014-2020 wskaźników. W związku z faktem braku projektów do realizacji w ramach strategii KKBOF ZIT, nie ma możliwości na tym etapie wykazania pełnego obszaru, gdyż Instytucja Zarządzająca nie ma gwarancji że zaplanowane wskaźniki zostaną osiągnięte.</p>

	402	Działania 2.3, 2.4, 2.6	Proponujemy wprowadzenie (odpowiednio) analogicznych zmian, jak zaproponowano do działania 2.5.	Zmiany które zaproponowano dla działania 2.5 powinny zostać analogicznie wprowadzone do działań 2.3, 2.4 i 2.6. Idea Związków ZIT i Kontraktów Samorządowych powstała z myślą o zwiększeniu udziału środowisk lokalnych w określaniu potrzeb (w postaci strategii danego obszaru). Wprowadzenie proponowanych zmian zwiększy elastyczność tych działań i umożliwi wykorzystanie ich zgodnie z lokalnymi potrzebami i specyfiką obszaru (jaką jest np. ruch turystyczny w obszarze nadmorskim).	Działania dotyczące transportu miejskiego mają na celu na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Oznacza to, że podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale musi on być elementem transportu miejskiego lub jego cele muszą być sfinansowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.
	403	Działania 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 17. Alokacja	Proponujemy zmianę alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 na następującą: 2.3: 4 300 000 EUR 2.4: 43 000 000 EUR 2.5: 17 200 000 EUR 2.6: 21 500 000 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 jest nieadekwatny. Ponad 58 % środków przewidziano dla SOM, 17 % dla KKBOF, 6 % dla KS a 18 % dla pozostałych. Rażące w tym podziale jest zwłaszcza zarezerwowanie większości środków dla SOM oraz duża alokacja dla działania 2.3. Zakładając że większość dużych ośrodków miejskich z poza SOM i KKBOF wejdzie w skład KS, to tak duża alokacja na działanie 2.3 jest nieuzasadniona. Proponowany podział środków to 50% na SOM, 20% na KKBOF, 25 % na KS, 5 % dla pozostałych (ośrodki, które nie znajdują się w w/w strukturach).	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	404	Działania 2.7 i 2.8 17. Alokacja	Działania Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla KKBOF Alokacja dla 2.7.: 8 230 566 EUR Alokacja dla SOM: 8 230 566 EUR Alokacja dla KKBOF: 4 115 283 EUR	Przedstawiony w SZOOP podział alokacji pomiędzy działaniami 2.7 i 2.8 jest nieadekwatny, gdzie blisko 50% środków przewidziano dla SOM. Proponowany przez nas podział środków to 40 % na SOM, 20 % na KKBOF, 40 % dla pozostałych.	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. KKBOF będzie mógł korzystać z puli środków dla całego regionu - obecnie działanie 2.5
	410	Działanie 5.3 17. Alokacja	Wnosi się o zwiększenie alokacji na działania do 12,257 mln EUR – przenosząc część środków z Działania (5.1 Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich) – z budżetem 138 257 000 EUR)	Zaproponowany budżet jest dalece niewystarczający na pokrycie inwestycji, których celem jest poprawa jakości dróg publicznych. W samym jedynie Powiecie Koszalińskim – osiem gmin członkowskich w ZIT KKBOF (cały ZIT - 19 gmin) zdefiniowało wstępnie projekty na kwotę ok. 40 mln zł.	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.
MICHAŁ SIKORSKI/DRUKPOL.F LEXO	415	Opis I OSI - GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE	Czy ten sam podmiot może wziąć udział w kilku konkursach w ramach I Osi, ale w ramach różnych programów np. 1.1 i 1.2?	W różnych dokumentach/wytycznych (w zależności od programów) znajdują się często informacje, iż uczestnictwo w ramach jednego działania wyklucza możliwość uzyskania dofinansowania w innym działaniu.	Ten sam podmiot może ubiegać się o dofinansowanie różnych projektów w ramach różnych działań.
	416	Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach – punkt 14 – Typ Beneficjenta	Czy jest możliwa, a jeśli tak to jaka jest dopuszczalna formuła organizacyjno-prawna powstałego podmiotu w przypadku gdy przedmiotową inwestycję w specjalnej strefie ekonomicznej chce zrealizować przedsiębiorstwo mające siedzibę poza woj. zachodniopomorskim z jednostką naukowo-badawczą z woj. zachodniopomorskiego.	Przedmiotowa odpowiedź, z punktu widzenia planowanego przedsięwzięcia, jest jedną z istotniejszych kwestii realizacji projektu.	W ramach przedmiotowego działania o wsparcie mogą ubiegać się także przedsiębiorstwa spoza województwa. Kluczowe znaczenie ma lokalizacja inwestycji w regionie oraz utrzymanie w nim rezultatów projektu w okresie m.in. trwałości projektu.

	417	Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach – punkt 9 – Nazwa i krótki opis działania	W tym miejscu znajduje się informacja, iż wsparcie przyznaje się wyłącznie pod warunkiem udostępnienia przedmiotowej infrastruktury na przejrzystych i niedyskryminacyjnych warunkach innym podmiotom, beneficjenci wsparcia będą zobowiązani do opracowania zasad i warunków udostępniania wspartej infrastruktury. Przedmiotowa informacja znajduje się w kilku miejscach przedmiotowego działania, a więc, jak można przypuszczać, jej znaczenie jest istotne. Co Urząd Marszałkowski ma na myśli formułując takie założenie? Rozumiemy, że przedmiotowy zapis został wprowadzony na podstawie rozporządzenia KE nr KE nr 651/2014 (artykuł 56 ust. 3). Jednak artykuł ten nie zawiera więcej informacji w przedmiotowej sprawie. Czy są jakieś wytyczne dot. kształtu przedmiotowych zasad/warunków?	Zakładając możliwość realizacji projektu w ramach działania 1.2 na terenie województwa zachodniopomorskiego, podmiot powinien mieć jak najwięcej informacji jeszcze przed przystąpieniem do konkursu. Przedmiotowa wiedza już na tym etapie pozwoli na podjęcie decyzji co do planów związanych z planowanym projektem, w tym w szczególności nad jego rozpoczęciem.	Zgodnie z interpretacjami Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dot. zasad udzielania pomocy publicznej na infrastrukturę badawczą przedmiotowe zapisy zmieniono.
	418	Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach – punkt 31 – Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych	Czy mamy rozumieć, iż w przypadku złożenia wniosku o wartości wydatków kwalifikowalnych powyżej 10 mln zł IZ RPO WZ ogłosi konkurs dedykowany projektom o takiej wartości? Jeśli nie to co w przypadku złożenia takiego projektu? Czy zostaje on odrzucony i nie będzie przedmiotem oceny i zostanie oceniony w nowym konkursie dla projektów o wyższej wartości czy jednak wartość wydatków kwalifikowalnych zostanie przez IZ „ucięta” do 10 mln zł – maksymalnej wartości w danym „normalnym” konkursie.	Niejednolity opis tego zagadnienia w różnych działaniach, np. 1.1 i 1.2	Maksymalne wartości wydatków kwalifikowalnych będą dookreślone na poziomie poszczególnych konkursów. Przedsięwzięcia, dla których wnioskodawca będzie ubiegał się o wsparcie w danym konkursie będą musiały spełniać określone dla tego konkursu obostrzenia.
	419	Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach – punkt 9 – Nazwa i krótki opis działania	Koszty kwalifikowalne w ramach działania. W większości miejsc użyte jest częste sformułowanie „w szczególności” wydatki na nabycie aparatury badawczo-rozwojowej. W związku z powyższym czy przewidują Państwo, iż w ramach przedmiotowego działania będzie możliwe sfinansowanie budowy budynku, tj. stacji pilotażowej. Jeśli tak to czy w związku z tym budowa taka musiałaby spełniać szczególne dodatkowe warunki? Jeśli tak to jakie?	W wytycznych do POIR na lata 2014-2020 oraz w informacjach medialnych lub poprzez różne szkolenia można uzyskać informacje, iż nowa perspektywa co do zasady nie będzie miała charakteru inwestycyjnego. Jednak w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po dokonaniu odpowiedniej oceny, wydatki takie mogą zostać uznane za kwalifikowalne.	Sformułowanie "w szczególności" pokazuje wydatki, które powinny stanowić istotę projektu. Nie oznacza to jednak, że inne wydatki nie będą w ogóle kwalifikowane, natomiast mogą być one ograniczone, np. poprzez wskazanie maksymalnego dopuszczalnego limitu tych wydatków bądź też mogą być dopuszczone pod pewnymi specyficznymi warunkami. Katalog wydatków kwalifikowalnych właściwy dla danego konkursu będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.
	420	Działanie 1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach, Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw – punkt 23 – Wartość zakupionych środków trwałych	W pkt 23 znajduje się informacja „nie dotyczy”. Czy to oznacza, że nie ma limitu (oczywiście biorąc pod uwagę maksymalny limit wydatków kwalifikowanych) czy takie zakupy nie są przewidziane w ramach tego działania i nie będą kwalifikowane?	W wytycznych do POIR na lata 2014-2020 oraz w informacjach medialnych lub poprzez różne szkolenia można uzyskać informacje, iż nowa perspektywa co do zasady nie będzie miała charakteru inwestycyjnego. Jednak w szczególnie uzasadnionych przypadkach, po dokonaniu odpowiedniej oceny, wydatki takie mogą zostać uznane za kwalifikowalne.	Punkt 23 jest w SOOP wymagany dla Europejskiego Funduszu Społecznego, stąd przy działaniach z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego pojawia się w tym polu "nie dotyczy". Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów.

	421	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw – punkt 9 – Nazwa i krótki opis działania	W ramach działania, zgodnie z opisem, finansowane będą prace B+R na różnym poziomie technologicznym. Czy nie przewidziane jest przynajmniej minimum tego poziomu? Czy im wyższy poziom zgłaszanych prac tym większa szansa/możliwość otrzymania dofinansowania, gdyż wyższa będzie ocena oceniającego (kryterium oceny)?	Zakładając możliwość realizacji projektu w ramach działania 1.2 na terenie województwa zachodniopomorskiego, podmiot powinien mieć jak najwięcej informacji jeszcze przed przystąpieniem do konkursu. Przedmiotowa wiedza już na tym etapie pozwoli na podjęcie decyzji co do planów związanych z planowanym projektem, w tym w szczególności nad jego rozpoczęciem.	Preferencje dotyczące poziomów gotowości technologicznej (TRL) będą określane w regulaminach poszczególnych konkursów, nie w SOOP.
	422	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw – punkt 21 - Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Czy w przypadku realizacji projektu przez partnerstwo naukowo-przemysłowe, gdzie liderem jest przedsiębiorstwo, przewidziany został % limit wydatków na każdego z konsorcjantów?	W założeniach do różnych projektów realizowanych w ramach POIR w większości przypadków znajduje się dodatkowa informacja o % limicie wydatków przyznanym każdemu z konsorcjantów w przypadku gdy mamy do czynienia z projektami realizowanymi w ramach partnerstwa.	Kwestia ta zostanie wyjaśniona na dalszym etapie prac nad SOOP
	423	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw - punkt 31 – Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych	W tabeli znajduje się sformułowanie „co do zasady”. Jak potencjalny Beneficjent ma rozumieć przedmiotowy zapis? Czy wzorem działania 1.2 przewidziany jest dodatkowy konkurs w przypadku projektów powyżej 5 mln zł?	Niejednolity opis tego zagadnienia w różnych działaniach, np. 1.1 i 1.2.	Zapisy doprecyzowano.
	424	Działanie 1.4 Wdrażanie wyników prac B+R: – punkt 14 – Typ beneficjenta - punkt 9 – Nazwa i krótki opis działania	W opisie działania znajdują się informacje, iż Uzyskanie wsparcia w Działaniu 1.4 warunkowane będzie pomyślnym zakończeniem fazy badawczo-rozwojowej projektu realizowanego w ramach działania 1.1, w ramach którego beneficjentem może zostać partnerstwo naukowo-przemysłowe, gdzie liderem jest przedsiębiorstwo. Natomiast w pkt 14 Działania 1.4 wśród typów beneficjenta taka forma nie została przewidziana. Proszę o naniesienie ewentualnej korekty pkt 14 Działania 1.4 poprzez umieszczenie w niej formy partnerstwa naukowo-przemysłowego bądź uzasadnienie Państwa wyboru.	Niejasność zapisów założeń działania 1.4 z typami beneficjentów mogącymi wziąć udział w tym działaniu.	Działanie 1.4 jest realizowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c, który to priorytet może być skierowany wyłącznie na wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Należy zwrócić uwagę, iż pomyślne zakończenie fazy badawczo - rozwojowej projektu realizowanego w ramach działania 1.1. jest tylko jedną ze wskazanych preferencji. Nie będzie to warunek konieczny dla wszystkich projektów ubiegających się o wsparcie w ramach działania 1.4.
	425	Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia	Czy niezależnie od wsparcia/dotacji uzyskanej w ramach innych działań np. 1.2 przy tworzeniu nowego przedsięwzięcia (stacji pilotażowej) możliwe jest również otrzymanie dofinansowania w zakresie przedmiotowego działania?	Zakładając możliwość realizacji projektu w ramach działania 1.2 na terenie województwa zachodniopomorskiego, podmiot powinien mieć jak najwięcej informacji jeszcze przed przystąpieniem do konkursu. Przedmiotowa wiedza już na tym etapie pozwoli na podjęcie decyzji co do planów związanych z planowanym projektem, w tym w szczególności nad jego rozpoczęciem.	Nie ma możliwości otrzymania wsparcia na ten sam projekt (te same wydatki kwalifikowalne) w ramach działania 1.2 i 1.6. Ubiegając się o wsparcie w ramach działania 1.2 czy 1.6 należy zwrócić uwagę m.in. na konieczność przestrzegania przepisów o kumulacji pomocy publicznej (m.in. w rozp. KE 651/2014). Natomiast przedsiębiorca realizujący inwestycję współfinansowaną w ramach działania 1.2 może ubiegać się o dofinansowanie innej (np. komplementarnej) inwestycji w ramach działania 1.6 czy innego działania RPO WZ 2014 - 2020 (pod warunkiem spełniania określonych w poszczególnych konkursach warunków).

	426	Działanie 1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia	Jakiego rodzaju wydatki znajdują się w limicie 200 000 zł na nowozatrudnionego? Czy tylko wynagrodzenie czy może wyposażenie stanowiska pracy? Innymi słowy czy muszą to być wydatki „stricte” wynagrodzeniowe czy również wszelkiego rodzaju wydatki związane z powstaniem nowego stanowiska pracy?	Zakładając możliwość realizacji projektu w ramach działania 1.2 na terenie województwa zachodniopomorskiego, podmiot powinien mieć jak najwięcej informacji jeszcze przed przystąpieniem do konkursu. Przedmiotowa wiedza już na tym etapie pozwoli na podjęcie decyzji co do planów związanych z planowanym projektem, w tym w szczególności nad jego rozpoczęciem.	W ramach działania 1.6 zakłada się wsparcie wydatków infrastrukturalnych, związanych z powstawaniem/rozwojem przedsiębiorstw w których powstaną nowe miejsca pracy, nie zaś wsparcie na wynagrodzenia nowozatrudnionych osób.
Beata Chelmikowska/ Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie	427	9.1. Infrastruktura zdrowia	Prosimy o doprecyzowanie koszyka potencjalnych beneficjentów, tak aby jednocześnie nie dyskwalifikować podmiotów świadczących usługi z zakresu ratownictwa medycznego, pełniących funkcję dysponenta zespołów ratownictwa medycznego	Kształtowana obecnie linia demarkacyjna pomiędzy poszczególnymi Programami, wskazuje na możliwość dofinansowania projektów, których wnioskodawcą będzie podmiot świadczący usługi w zakresie Państwowego Ratownictwa Medycznego, z poziomu centralnego tj. w ramach programu POIS na lata 2014-2020. Jednocześnie zapisy Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 jak i Programu POIS wskazują, iż w ramach zaplanowanych działań na dofinansowanie mogą liczyć podmioty świadczące usługi w ramach Państwowego Ratownictwa Medycznego wskazując jednoznacznie na SOR, CU oraz Lotnicze Pogotowie Ratunkowe. We wszystkich uzasadnieniach dotyczących wyboru katalogu potencjalnych beneficjentów podawane jest również wyjaśnienie, iż z poziomu centralnego nie będzie możliwe wsparcie innych niż w/w podmiotów świadczących usługi w ramach Państwowego Ratownictwa Medycznego. Tym samym wnioskujemy, aby podmioty te miały możliwość wsparcia podejmowanych działań z poziomu regionalnego. Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie jest dysponentem zespołów ratownictwa medycznego na terenie województwa zachodniopomorskiego. 74 ambulanse są zakontraktowane w ramach umowy z Zachodniopomorskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ w Szczecinie. Ambulanse te	Ze względu na zapisy linii demarkacyjnej oraz zapisy Policy Paper nie ma możliwości wsparcia z funduszy unijnych Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego.
	428	III Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu. 3.4- Adaptacja do zmian klimatu	Prosimy, aby w ramach projektów typu- wyposażenie służb ratownictwa w specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w sytuacjach wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, możliwy był również zakup sprzętu umożliwiającego udzielenie natychmiastowej pomocy medycznej osobom poszkodowanym w wyniku wystąpienia zjawisk katastrofalnych	Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie, jest dysponentem 74 zakontraktowanych w ramach umowy z oddziałem wojewódzkim NFZ w Szczecinie ambulansów sanitarnych. Zabezpiecza tym samym ponad 90 % obszaru całego województwa zachodniopomorskiego. Skutkiem zmian klimatu jest zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Prognozowane podnoszenie się poziomu morza skutkować będzie częstym zalewaniem terenów nisko położonych. Będzie to negatywnie wpływać na bezpieczeństwo osób zamieszkujących/ przebywających na terenie naszego województwa. Należy zatem podjąć wszelkie działania, które pozwolą na szybkie i profesjonalne udzielenie pomocy osobom poszkodowanym, w tym pomocy medycznej.	Katalog kwalifikowalności wydatków zostanie określony w regulaminie naboru. Niezależnie od tego każdy wydatek, w tym na zakup sprzętu w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, celu projektu, niezbędności.
Powiat Pyrzycki/Starostwo Powiatowe w Pyrzycach	429	Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt. 17 Alokacja	Prosimy o rozważenie możliwości zwiększenia alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.	W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 roku i przesłanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn.: WP.0211.13.2013/2014.RW z 04.11.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPO WZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie projektu na 85%, kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie ww. projektów ujęta w RPO WZ powinna wynieść 162,35 mln zł tj. biorąc pod uwagę aktualny kurs euro 40,58 mln euro. Natomiast kwota 12,40 mln euro wpisana do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WZ na lata 2014-2020 stanowi jedną trzecią wnioskowanej kwoty. Pozostawienie środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania 5.4 na proponowanym poziomie spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że każdy z powiatów dokonał wyboru projektów do realizacji zgodnie z następującymi kryteriami: - każdy powiat przedstawi projekt modernizacji jednej drogi powiatowej, - zaproponowana do modernizacji lub przebudowy droga powiatowa będzie rozwiązywać istotne problemy komunikacyjne powiatu głównie w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, które mają szansę na rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w danym powiecie,	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.
Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.	430	Str. 9, Pkt. 2 . Opis RPO; 5 akapit	Dopisać w piątym akapicie: Nieodłącznym elementem gospodarki jest infrastruktura. W tej sferze nacisk zostanie położony na ulepszenie systemu transportowego w szczególności w kierunku tworzenia połączeń intermodalnych, w tym połączeń morskich, rzecznych (...)	Ze względu na potencjał żeglugi morskiej i śródlądowej regionu warto to wyodrębnić. W tym kontekście transport intermodalny jest szansą na rozwój regionu ze względu na większą opłacalność w stosunku do transportu kołowego.	Środki na transport intermodalny są bardzo ograniczone, stąd brak potrzeby podkreślenia tych działań w opisie.

431	Str. 13, II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań, pkt. 2. 3	Wykreślić MSP i dopisać w 3. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw (z preferencyjnością MŚP) (...)	Duże przedsiębiorstwa stanowią rdzeń regionu w zakresie zatrudnienia, jak również w odniesieniu do generowania zleceń na zewnątrz do MŚP. Wzmocnienie konkurencyjności dużych przedsiębiorstw przyczyni się do stabilizacji MŚP i jednocześnie wzmocni ich zainteresowanie funduszami europejskimi. Pewność przychodu, długoterminowe kontrakty sprawiają, że MŚP będą otwarte na rozwój, będą posiadały kapitał lub zdolność kredytową pozwalającą na zaciągnięcie kredytu inwestycyjnego stanowiącego wkład własny do projektu. Brak przesłanek do stworzenia wiarygodnej, pozytywnej prognozy rozwoju biznesu nie determinuje MŚP do aplikowania o środki na bardziej złożone instrumenty rozwojowe.	Trzeci cel tematyczny, z którego wypływają priorytety inwestycyjne mające odzwierciedlenie w działaniach SOOP dedykowane są wyłącznie - z mocy prawa - MŚP.
432	Str. 13, II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań, pkt. 3.1	Dopisać jakich przedsiębiorstw cel szczegółowy dotyczy: 1. Zwiększona aktywność badawczo – rozwojowa przedsiębiorstw (MŚP, duże przedsiębiorstwa)	Ze względu na precyzyjność interpretacji słowa „przedsiębiorstw” warto je uszczegółowić.	Trzeci cel tematyczny, z którego wypływają priorytety inwestycyjne mające odzwierciedlenie w działaniach SOOP dedykowane są wyłącznie - z mocy prawa - MŚP.
433	Str. 13, II. Opis poszczególnych osi priorytetowych PO oraz poszczególnych działań, pkt. 3.3	3. Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach (MŚP i dużych przedsiębiorstwach)	Analizując dokumenty strategiczne regionu dotyczące wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw widać, iż innowacje niosą ze sobą zwiększenie kosztów działania przedsiębiorstwa. Duże przedsiębiorstwa mają kapitał na zrealizowanie przełomowych innowacji, które mogą w przyszłości mieć kluczowe znaczenie dla rozwoju regionu.	Trzeci cel tematyczny, z którego wypływają priorytety inwestycyjne mające odzwierciedlenie w działaniach SOOP dedykowane są wyłącznie - z mocy prawa - MŚP.
434	Str. 15, Opis działania 1.1. Projekty badawczo – rozwojowe, 5 akapit	Należy: ad.1 rozwinąć stwierdzenie „zapewnienie konkretnych efektów dyfuzji działalności badawczo – rozwojowej do regionalnej gospodarki” .	Ad. 1. Należy wymienić konkretne efektów dyfuzji działalności badawczo – rozwojowej ; z jednej strony to pozwala beneficjentowi umieścić wiele efektów, ale to również powoduje, że oceniający może subiektywnie je odrzuć jako nieadekwatne do przyjętych założeń.	Zapisy zostaną doprecyzowane na etapie regulaminów poszczególnych konkursów.
435	Uwaga ogólna dot. kwalifikacji pomocy w ramach regionalnych programów operacyjnych	Typy projektów dla dużych przedsiębiorstw nie powinny zawierać pomocy de minimis.	W związku z przyjęciem Rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis art. 2 pkt.2 Komisja uznaje za „jedno przedsiębiorstwo” z pojedynczym limitem pomocy de minimis, przedsiębiorstwa działające w grupie kapitałowej. Duże przedsiębiorstwa zwykle mają spółki córki i/ lub działają w grupie kapitałowej. Zgodnie z ww. przepisami suma pomocy de minimis sumuje się dla całej grupy w pojedynczym limicie	IZ nie chce ograniczać jakiegokolwiek podmiotu w dostępie do środków, także w formie pomocy de minimis. Musimy pamiętać iż podmioty zależne od samorządów terytorialnych mogą też być traktowane jako duże przedsiębiorstwa, a rzadko kiedy mają wykorzystany limit pomocy de minimis.
436	Str. 18 pkt.27	Akapit 2 – W przypadku badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych nie ujęto wartości procentowej dla dużych przedsiębiorstw	Typ projektu 1 nie może być formą finansowania przedsięwzięć dla dużych przedsiębiorstw ze względu wymienionych w pkt. nr 6 niniejszego zestawienia , dlatego właściwe jest stworzenie odpowiedniego punktu w 2 typie projektów.	W ramach działania 1.1 poziom dofinansowania dla dużych przedsiębiorstw będzie zgodny z zasadami określonymi w art. 25 rozporządzenia KE nr 651/2014.
437	Str. 19 pkt. 29 Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowanych, W przypadku badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych	Propozycja dopisania : - (...) oraz projektów partnerskich również z udziałem dużych przedsiębiorstw , które obejmują	Duże przedsiębiorstwa są przede wszystkim zainteresowane tego typu badaniami i powinny być także ujęte.	W ramach działania 1.1 poziom dofinansowania dla dużych przedsiębiorstw będzie zgodny z zasadami określonymi w art. 25 rozporządzenia KE nr 651/2014.
438	Str. 20 pkt. 9 Opis działania 1.2. Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach	Propozycja zmiany 4 akapitu poprzez usunięcie „i warunków udostępniania wspartej infrastruktury”.	Zakupione w ramach projektu aparat naukowo – badawcze są wysokiej klasy urządzeniami, które powinny być obsługiwane przez osoby do tego przygotowane. Ich lokalizacja jest umiejscowiona na terenie przedsiębiorstwa. Udostępnienie wspartej infrastruktury osobom nieprzeszkolonym powoduje ryzyko uszkodzenia aparatów . Ponadto , udostępnienie swobodnego wejścia na teren przedsiębiorstwa osobom w nim niezatrudnionym generuje dodatkowe koszty przeszkolenia ich w zakresie BHP i PPOŻ, wyposażenia w odzież ochronną oraz ryzyko poniesienia kosztów odszkodowania w przypadku ewentualnego wypadku, w którym uczestniczyłaby taka osoba.	Zgodnie z interpretacjami Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dot. zasad udzielania pomocy publicznej na infrastrukturę badawczą przedmiotowe zapisy zmieniono.

	439	Str. 28 Opis działania 1.4 Wdrażanie wyników prac B+R , pkt. 9	Dopisanie jako beneficjentów duże przedsiębiorstwa.	Duże przedsiębiorstwa dzięki prowadzeniu szczegółowych i profesjonalnych badań mają duże szanse na ich wdrożenie budując instalacje pilotażowe . Dzięki temu mogą powstać nowe produkty stabilizujące portfel produktowy przedsiębiorstwa. Mogą też powstać nowe miejsca pracy.	Działanie 1.4 jest realizowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c, który może być skierowany wyłącznie na wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
	440	Str. 30, pkt 27 Maksymalny % poziom dofinansowania UE (...)	- 35% - dużych przedsiębiorców.	Zgodnie z mapą pomocy regionalnej.	Działanie 1.4 jest realizowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c, który może być skierowany wyłącznie na wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
	441	Str. 32, Opis działania 1.5. Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji	Dopisanie jako beneficjentów duże przedsiębiorstwa.	Specjalizacjami w regionie są m.in. niewątpliwie chemia, agrotechnika, automatyka, energetyka. Duże przedsiębiorstwa to również podmioty remontowe, wyspecjalizowane, w których korporacje mają dominujący udział. Jakby podmioty te posiadały inną strukturę udziałów byłyby małymi lub średnimi przedsiębiorstwami. Dlatego zamykanie im drogi do możliwości skorzystania z takich środków stanowi poważny problem i ograniczanie dalszego rozwoju w kierunku specjalizowania się w realizacji usług .	Działanie 1.5 jest realizowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c, który może być skierowany wyłącznie na wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
	442	Str. 44 Opis działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe	zamkniętego dla średnich i dużych przedsiębiorstw na wsparcie znaczących dla regionu inwestycji w formie preferencyjnej pożyczki inwestycyjnej (np. oprocentowanej na 1%) lub poręczenia.	Przedsiębiorstwa kluczowe dla regionu planują w najbliższych latach istotne inwestycje. Możliwość dodatkowego pozyskania preferencyjnego źródła finansowania znacząco wzmocni te projekty i podkreśli obecność w nich regionu.	Działanie 1.9 jest realizowane w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c, który może być skierowany wyłącznie na wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
	443	Str. 125, pkt 14 Typ beneficjenta	Rozwinąć słowo „przedsiębiorcy” mikro, mali, średni, duzi przedsiębiorcy	Ze względu na precyzyjność interpretacji słowa „przedsiębiorcy” warto je uszczegółwić.	Katalog beneficjentów został określony na podstawie zapisów przeniesionych wprost z RPO. Ewentualne zmiany w katalogu beneficjentów wymagałyby prawdopodobnie otwarcia procedury renegotjacji programu. Tam gdzie w działaniach dotyczących energii ze źródeł odnawialnych użyto sformułowania "przedsiębiorcy" należy rozumieć zarówno mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorców.
	444	Str. 129, pkt 14	Rozwinąć słowo „przedsiębiorcy” mikro, mali, średni, duzi przedsiębiorcy	Ze względu na precyzyjność interpretacji słowa „przedsiębiorcy” warto je uszczegółwić.	Katalog beneficjentów został określony na podstawie zapisów przeniesionych wprost z RPO. Ewentualne zmiany w katalogu beneficjentów wymagałyby prawdopodobnie otwarcia procedury renegotjacji programu. Tam gdzie w działaniach dotyczących energii ze źródeł odnawialnych użyto sformułowania "przedsiębiorcy" należy rozumieć zarówno mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorców.
	445	Str. 136, pkt 14	Wyodrębnić i rozwinąć słowo „przedsiębiorstwa ” mikro, małe, średnie, duże przedsiębiorcy	Ze względu na precyzyjność interpretacji słowa „przedsiębiorstwa” warto je wyodrębnić za osobnym myślnikiem i uszczegółwić.	Katalog beneficjentów został określony na podstawie zapisów przeniesionych wprost z RPO. Ewentualne zmiany w katalogu beneficjentów wymagałyby prawdopodobnie otwarcia procedury renegotjacji programu. Tam gdzie w działaniach dotyczących energii ze źródeł odnawialnych użyto sformułowania "przedsiębiorcy" należy rozumieć zarówno mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorców.

	446	Str. 141, pkt. 141	Dopisać jako beneficjentów przedsiębiorstwa - " mikro, małe, średnie, duże	Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. mają ponad 10 km linii brzegowej wyposażonej w urządzenia retencyjne. W ramach obszaru fabryki płynie rzeka Bystrotok połączona z Odrą i pośrednio rzeką Gunicą. Na terenie przedsiębiorstwa znajdują się zbiorniki wodne, tzw. odstożniki. Przedsiębiorstwo jest położone w otulinie obszaru Natura 2000 oraz niedaleko obszaru zamieszkałego przez mieszkańców gminy Police	Celem działania jest realizacja projektów kształtujących zasoby wodne regionu poprzez wykorzystanie różnych form małej retencji (likwidujących przyczyny i skutki pogorszenia naturalnych stosunków wodnych). Bieżące utrzymanie urządzeń na terenie przedsiębiorstwa, nie jest celem działania.
	447	Str. 144, pkt. 14	Dopisać jako beneficjentów przedsiębiorstwa - " mikro, małe, średnie, duże	Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A. mają ponad 10 km linii brzegowej wyposażonej w urządzenia retencyjne. W ramach obszaru fabryki płynie rzeka Bystrotok połączona z Odrą i pośrednio rzeką Gunicą. Na terenie przedsiębiorstwa znajdują się zbiorniki wodne, tzw. odstożniki. Przedsiębiorstwo jest położone w otulinie obszaru Natura 2000 oraz niedaleko obszaru zamieszkałego przez mieszkańców gminy Police. Należy podkreślić, że linia brzegowa Spółki jest odpowiednio zabezpieczona urządzeniami hydrotechnicznymi oraz linią wałów przeciwpowodziowych, które wymagają pilnej modernizacji z powodu wymycia przez rzekę , jak również z uwagi na dużą populację bobrów niszczących umocnienia.	Zakres projektów możliwych do realizacji w ramach działania wynika z zaakceptowanych przez Komisję Europejską zapisów Programu. Zgodnie z nimi, nie przewiduje się trybu konkursowego dla tego typu projektów.
	448	Str. 226 pkt. 14	Dopisać jako beneficjentów podmioty z terenu województwa zachodniopomorskiego wpisane do Ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich	W pkt. 9 Nazwa i krótki opis działania są wymienione Police. Natomiast nie ma wymienionego Zarządu Morskiego Portu Police Sp. z o.o. , który m.in. ma zadania związane z utrzymaniem w dobrym stanie infrastruktury portu morskiego w Policach. Dokonanie zmiany w postaci poszerzenia typów beneficjentów ma uzasadnienie w postaci braku wrażenia zgody i podjęcia działań na rzecz ujęcia w projekcie pogłębienia toru wodnego podejścia do portu morskiego w Policach oraz tzw. mijanki.	Ze względu na stanowisko Komisji Europejskiej w zakresie wspierania portu w Policach, możliwe są wyłącznie działania rozbudowujące infrastrukturę ogólnodostępną. Stąd wskazane są inne podmioty, odpowiedzialne za funkcjonowanie tej infrastruktury. Udzielenie wsparcia portowi w Policach mogłoby stanowić niedozwoloną pomoc publiczną dla tego podmiotu.
Gmina Nowogródek Pomorski	449	OPIS DZIAŁANIA 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	Propozycja UM WZP: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych i komunalnych. Propozycja zapisu: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych, komunalnych oraz budynki wspólnot mieszkaniowych.	Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. Gminy od lat wyprzedają lokale komunalne na podstawie zapisów ustawy o gospodarce	Wprowadzono możliwość wsparcia wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych. Budynki wspólnot mieszkaniowych nie mogą być priorytetem wsparcia ponieważ jak wynika z analizy ex ante instrumentów finansowych preferowanym instrumentem wsparcia dla tych podmiotów mogłyby być instrumenty zwrotne. Na rynku funkcjonują z powodzeniem zwrotne instrumenty wsparcia w zakresie termomodernizacji. Przewidziana dla działania 2.9 dotacyjna forma wsparcia jest skierowana dla mieszkańców którzy samodzielnie nie są w stanie ponieść kosztów modernizacji energetycznej budynków.

	450	4.2 Wzmocnienie instytucji kultury	<p>Propozycja UM WZP: Działanie jest skierowane na wsparcie kluczowych i instytucji kultury w regionie. Efektem wsparcia ma być zwiększenie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców województwa.</p> <p>Tryb pozakonkursowy Będzie stosowany dla projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych. Wspierane projekty powinny wynikać ze Strategii Rozwoju Województwa oraz strategii sektorowych, jak również z Kontraktu Terytorialnego negocjowanego pomiędzy stroną rządową oraz Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego.</p> <p>Propozycja: Tryb konkursowy dla wszystkich instytucji</p>	<p>Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. Instytucje kultury w małych ośrodkach mają owszem znaczenie lokalne, ale bardzo duże dla mieszkańców. Dla mieszkańców obszarów znacznie oddalonych od miasta wojewódzkiego podstawową i jedyną dostępną instytucją kultury jest dom kultury, które zgodnie z zaproponowanymi zapisami nie będą mogły skorzystać ze wsparcia w ramach działania. Infrastruktura lokalnych instytucji kultury wymaga ogromnego wsparcia, jest niedoinwestowana, a jest niezbędną dla mieszkańców mniejszych miejscowości.</p>	<p>Z uwagi na ograniczone środki w ramach interwencji we wskazanym obszarze oraz konieczność ich koncentracji, zdecydowano się na wsparcie jedynie kluczowych ośrodków. Zapisy takie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w ramach RPO WZ. Należy pamiętać, że KE początkowo wykluczyła możliwość wsparcia projektów z zakresu kultury. Ponadto instytucje które wspierają animację lokalnej społeczności mogą uzyskać wsparcie w ramach działania 9.3.</p>
	451	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	<p>PROPOZYCJA UM WZP Wsparcie w głównej mierze skierowane będzie na obszary o szczególnie niekorzystnej sytuacji w regionie stanowiące specjalną strefę włączenia w ścisłym powiązaniu z programem działań dla tej strefy.</p> <p>Propozycja: Wsparcie wszystkich obszarów</p>	<p>Obecne zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie rozwoju zasobów endogenicznych.</p> <p>Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SWW.</p> <p>Wyznaczając SWW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem. Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości poepeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne.</p> <p>Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SWW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SWW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu.</p> <p>Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski</p> <p>oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.</p> <p>Prosimy o zmianę zapisów SzOOP RPO WZ.</p> <p>Rozwój turystyki aktywnej stanowi szansę dla rozwoju całej południowej części województwa zachodniopomorskiego znajdującej się poza specjalną strefą włączenia. Jedynym bogactwem tych gmin są lasy i jeziora, które można będzie zaoferować turystom tylko i wyłącznie dzięki rozwojowi turystyki aktywnej. Nie objęcie tych gmin konkursem zabiera im jedyną szansę rozwoju turystyki</p>	<p>Nie wykluczono możliwości wsparcia również obszarów poza SSW, jedynie wskazano, że w głównej mierze wsparcie będzie tam kierowane. Nie wyklucza to zatem możliwości interwencji na pozostałych obszarach województwa. Zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi dla programowania interwencji na obszarach o najniższym poziomie spójności infrastrukturalnej, gospodarczej i społecznej Pomorza Zachodniego przyjęto, że diagnoza dotycząca wyżej wskazanych sfer zostanie dokonana na poziomie gminnym (NTS-5). Dla wyznaczenia Specjalnej Strefy Włączenia (SSW) przyjęto zestaw sześciu mierników syntetycznych wyznaczonych dla poszczególnych obszarów problemowych: demografia, infrastruktura techniczna, dostępność do usług publicznych, potencjał gospodarczy, problemy poepeerowskie, ubóstwo. W każdym z obszarów problemowych wskazano gminy z deficytem, tj. te, dla których miernik syntetyczny przyjmuje wartość mniejszą od wartości mediany. Następnie dla każdej z gmin wyliczono częstość występowania deficytów, tj. w ilu obszarach miernik syntetyczny dla gminy przybiera wartość niższą od mediany. Przy ostatecznej delimitacji Specjalnej Strefy Włączenia, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno-gospodarczego przyjęto zasadę kumulacji deficytów co oznacza, że SSW objęła gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach</p>

452	OPIS DZIAŁANIA 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych	Propozycja: Budowa i przebudowa dróg lokalnych i powiatowych oraz zwiększenie alokacji na ten cel	Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. W działaniach 5.2 i 5.3 SzOOP RPO WZ skierowanych na realizację Strategii ZIT dla SOM i KKB	Ze względu na narzucony ogólnie limit, 15% środków, na infrastrukturę dróg lokalnych. Zwiększenie alokacji na działania dla powiatów może odbyć się wyłącznie kosztem ZIT. Decyzją Zarządu środki zostały podzielone równomiernie pomiędzy dwa ZIT-y i powiaty, z lekką przewagą powiatów.
453	OPIS DZIAŁANIA 9.2 Infrastruktura społeczna	Zwiększenie puli środków na alokację	W związku ze starzeniem się społeczeństwa, wzrostem liczby osób niepełnosprawnych oraz wzrastającą liczbą osób zagrożonych wykluczeniem społecznym konieczność tworzenia odpowiedniej infrastruktury jest dużo większa niż zaplanowana alokacja.	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowanie na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
454	Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – opis działania.	Zgodnie z SzOOP „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”. Istniejący zapis wyklucza możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych w gminach położonych poza obszarem SWW. Propozycja zmiany. Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”.	Jednym z pięciu celów głównych Strategii Europa 2020 jest wspieranie włączenia społecznego. Cel ten ma być implementowany z udziałem Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w ramach Celu Tematycznego 9, Priorytet Inwestycyjny 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. Niestety istniejące zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie działań rewitalizacyjnych. Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SWW. Wyznaczając SWW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem. Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne. Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SWW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SWW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu. Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.	Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.

	455	OPIS DZIAŁANIA 9.4 oraz 9.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych	Zwiększenie puli środków na alokację	Większość szkół – szczególnie ponadgimnazjalnych jest w bardzo złym stanie technicznym. Potrzeby wsparcia obiektów są ogromne. Powoduje to – szczególnie w gminach położonych na granicy województwa – wyjazdy młodzieży do atrakcyjniejszych, lepiej wyposażonych szkół ponadgimnazjalnych poza nasze województwo. Sprowadza się to do spadku zatrudnienia nauczycieli na terenie naszego województwa, a także do trwałej utraty liczby mieszkańców – gdyż rzadko się zdarza, by młodzież która wyjedzie poza granice województwa na etapie ponadgimnazjalnym tutaj wróciła. Osłabia to znacząco potencjał naszego województwa.	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
Stowarzyszenie Zachodniopomorski Klaster Chemiczny „Zielona Chemia”	456	1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw 14. Typ beneficjenta	Dookreślenie zapisu dotyczącego zachodniopomorskich Instytucji Otoczenia Biznesu, aby nie wykluczała Klastrow z świadczenia usług w Typie 2 i 3	Klasy są kluczowymi organizacjami wspierającymi przedsiębiorstwa w krajowej i międzynarodowej kooperacji.	Wśród beneficjentów działania 1.15 wskazano instytucje otoczenia biznesu (w tym organizacje zrzeszające przedsiębiorców) - co oznacza, że przedsiębiorstwa zrzeszone w klastrach nie są wykluczone z możliwości realizacji projektów w ramach typu 2 i 3.
	457	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 9. Nazwa i krótki opis działania	Dookreślenie zapisu dotyczącego zachodniopomorskich Instytucji Otoczenia Biznesu, aby nie wykluczała świadczenia usług przez instytucje IOB - Klasy spełniające krajowe standardy zarządzania klastrem	Działania zaproponowane w ramach RPO powinny wspierać proces przedsiębiorczego odkrywania. Również instytucje otoczenia biznesu powinny odgrywać aktywną rolę w tym procesie i wspomagać firmy w dostępie do wiedzy, która może znajdować się nie tylko na uczelni, ale w innych zaawansowanych technologicznie przedsiębiorstwach. Równocześnie wspieranie kooperacji firm i uczelni wokół łańcuchów wartości jest kluczem do rozwoju specjalizacji w regionie, co jest zarówno priorytetem UE, jak i naszego regionu.	Definicja IOB nie wyklucza klastrow
	458	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 9. Nazwa i krótki opis działania	Zmiana zapisu celu działania na: „Celem wsparcia jest zwiększenie dostępu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw do dobrej jakości, specjalistycznych usług doradczych świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu w zakresie wsparcia procesów innowacji przedsiębiorstwach. Wspierane przedsięwzięcia będą przyczyniać się do rozwoju trwałych powiązań i synergii pomiędzy przedsiębiorstwami oraz sektorem nauki a przedsiębiorstwami w celu tworzenia nowych łańcuchów wartości” Dodanie: „W ramach pierwszego typu projektów możliwe będzie dofinansowanie zakupu przez MŚP profesjonalnych usług doradczych świadczonych przez Instytucję Otoczenia Biznesu, w szczególności: - tworzenia powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami oraz przedsiębiorstwami a sferą B+R w celu wspierania nowych łańcuchów wartości”	Działania zaproponowane w ramach RPO powinny wspierać proces przedsiębiorczego odkrywania. Również instytucje otoczenia biznesu powinny odgrywać aktywną rolę w tym procesie i wspomagać firmy w dostępie do wiedzy, która może znajdować się nie tylko na uczelni, ale w innych zaawansowanych technologicznie przedsiębiorstwach. Równocześnie wspieranie kooperacji firm i uczelni wokół łańcuchów wartości jest kluczem do rozwoju specjalizacji w regionie, co jest zarówno priorytetem UE, jak i naszego regionu.	Katalog usług doradczych wskazany w działaniu 1.16 nie jest katalogiem zamkniętym. Jednakże preferowane będą usługi wspierające łączenie świata nauki ze światem biznesu, ponieważ jest to szczególnie istotny aspekt w kontekście głównego celu pierwszej osi priorytetowej.

	459	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 9. Nazwa i krótki opis działania	Proponujemy następujący zapis: „Działające na terenie województwa Instytucje Otoczenia Biznesu powinny zwiększyć wachlarz dobrej jakości, specjalistycznych usług wspierających rozwój przedsiębiorstw, w szczególności wdrażania najnowszych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych, tworzenia nowych modeli biznesu, ekoinnowacji i efektywności zasobów oraz innowacji w sektorze usług i projektowania” Oraz dodania poniższego zapisu: „W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie: - wdrażania ekoinnowacji i efektywności zasobów - tworzenia nowych łańcuchów wartości - wspomagania innowacji w sektorze usług i projektowania...”	Drugi Typ projektu mający na celu tworzenie nowych usług dla biznesu jest niejako powtórzeniem usług, które już istnieją w IOB i będą mogły być zakupywane w ramach bonów (Typ 1). Typ 2 powinien motywować instytucje do wdrażania nowych usług, które już zostały zidentyfikowane przez KE jako ważne dla rozwoju innowacji MŚP. http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/2350-innosup-1-2015.html "SMEs need help to generate, take up and better capitalise on all forms of knowledge, creativity, craftsmanship and innovation – including for the application of existing cross-cutting or emerging technologies, ICT, eco-innovative and resource-efficient solutions, new business models, service innovation and design. The potential of clusters, that represent favourable ecosystems for innovation, need to be better exploited in this respect."	Uwaga częściowo uwzględniona. W ramach typu 2 wymieniono usługi, które praktycznie nie są w regionie świadczone przez IOB bądź wymagają znaczącego udoskonalenia oraz dotyczą wsparcia procesu transferu technologii. Jednakże typy usług zaproponowane w uwadze zostaną dodane do typu projektu 1.
	460	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 14. Typ beneficjenta	Dookreślenie zapisu w Typu projektu 2: Instytucje Otoczenia Biznesu – Ośrodki Innowacji, Niebankowe Instytucje finansowe, Klastery	narzędziem Komisji Europejskiej w jej nowej strategii na lata 2014-2020 w tworzeniu nowych Obecnie Klastery stały się nowym narzędziem Komisji Europejskiej w jej nowej strategii na lata 2014-2020 w tworzeniu nowych łańcuchów wartości oraz integracji przedsiębiorstw wokół inteligentnych specjalizacji oraz współpracy nauka biznes. Wpisanie Klastrow jako instytucji, które mogą świadczyć usługi dla regionalnych przedsiębiorstw umożliwi im realizację powyższych działań w województwie zachodniopomorskim. Ponadto Klastery zostały uwzględnione w dokumentach ogólnokrajowych związanych ze standaryzacją IOB (Standardy zarządzania klastrem http://www.pi.gov.pl/klastry/chapter_95911.asp) umożliwi to wybór odpowiedniej jednostki spełniającej standardy, zarówno w ramach Typu I jak i Typu 2 projektów w ramach działania 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu.	Na podstawie analizy potencjału instytucji otoczenia biznesu działających na rzecz zwiększenia transferu technologii oraz przy uwzględnieniu dostępnej alokacji IZ RPO WZ zdecydowała o ukierunkowaniu typu projektu 2 na rozwój usług świadczonych przez Centra Transferu Technologii oraz niebankowe instytucje finansowe. Klastery mogą być natomiast wykonawcami usług świadczonych w ramach typu projektu nr 1.
Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Szczecinie	461	Działanie 9.2 Infrastruktura społeczna. Pkt 13. Typy projektów 1. Odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie mieszkań chronionych	1. Budowa, odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie mieszkań chronionych	Z diagnozy problemu dokonanej przez PSOUU Koło w Szczecinie wynika, że brakuje obiektów z przeznaczeniem na mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych (w tym ze sprzężeniami ruchowymi), chorych, starszych, tj. bezbarierowych, o standardach określonych przez dyrektywę unijną (windy, podjazdy, odpowiedniej szerokości drzwi, itp.). Z naszego wieloletniego doświadczenia (odbudowa, przebudowa versus budowa) wynika, że tańsze jest budowanie obiektu zgodnie z obowiązującymi standardami, niż dostosowywanie starych obiektów.	Uwaga ma charakter informacyjny.
SZCZECIN PILOT Sp. z o.o.	462	Działanie 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych Punkt 12. Lista wskaźników produktu	Proponuje się wprowadzenie wskaźnika produktu odpowiadającego typowi projektu: 3. Monitoring dróg wodnych, np.: 1. Długość dróg wodnych objętych monitoringiem	Obecna lista wskaźników produktu nie uwzględnia wskaźnika odpowiadającego typowi projektu 3. Monitoring dróg wodnych.	Wskaźniki w projekcie SOOP są zgodne ze wspólną listą wskaźników kluczowych przygotowaną na poziomie centralnym. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne dla monitorowania interwencji wskaźniki.

	463	Działanie 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych Punkt 12. Lista wskaźników produktu	Proponuje się wprowadzenie wskaźnika produktu odpowiadającego typowi projektu: 4 Poprawa bezpieczeństwa w ruchu wodnym poprzez poprawę jakości usług pilotażu morskigo, np.: 2. Długość dróg wodnych objętych pilotażem morskim	Obecna lista wskaźników produktu nie uwzględni wskaźnika odpowiadającego proponowanemu w uwadze nr 3 nowemu typowi projektów.	Wskaźniki w projekcie SOOP są zgodne ze wspólną listą wskaźników kluczowych przygotowaną na poziomie centralnym. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne dla monitorowania interwencji wskaźniki.
	464	Działanie 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych Punkt 13. Typy projektów	Proponuje się wprowadzenie do typów projektów następującego projektu: 4. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu wodnym poprzez poprawę jakości usług pilotażu morskigo	<p>Obecne zapisy SzOOP RPO WZ uniemożliwiają realizację projektów dotyczących usług pilotażu, które w bezpośredni sposób wpływają na poprawę bezpieczeństwa żeglugi i ruchu w podejściach do portów. Efektem tych działań będzie, zgodnie z zapisami SzOOP RPO WZ, ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.</p> <p>Działalność związana z usługami pilotowymi uregulowana jest szczegółowo w aktach prawnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kodeks morski. (Dz. U. z dnia 4 grudnia 2001 r.) 2. Ustawa o bezpieczeństwie morskim z dnia 18 sierpnia 2011r. (Dz. U. z dnia 24 października 2011 r.) 3. Zarządzenie nr 3 Dyrektora Urzędu Morskigo w Szczecinie z dnia 26 lipca 2013 r. 4. Decyzja Dyrektora Urzędu Morskigo w Szczecinie z dnia 7 maja 2003 r. w sprawie utworzenia stacji pilotowej. 5. Komunikat Nr 1 Dyrektora Urzędu Morskigo w Szczecinie z dnia 7 maja 2003r. w sprawie utworzenia stacji pilotowej. <p>Na podstawie wymienionych przepisów Zgłaszający jest podmiotem zarządzającym Stacją Pilotową. Pilotaż morski realizowany na wodach administrowanych przez Dyrektora Urzędu Morskigo w Szczecinie jest kluczowym czynnikiem, mającym bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo zarządzania ruchem w portach Szczecin i Świnoujście oraz innych portach Zalewu Szczecińskiego oraz na torze wodnym.</p> <p>Podkreślenia także wymaga fakt, że zadania w zakresie pilotażu obowiązkowego, polegające na zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa żeglugi i ochrony środowiska wykonuje audytowana i uznawana przez państwo (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju) Stacja Pilotowa w Szczecinie.</p> <p>Stacja musi spełnić m.in. wymagania posiadania odpowiedniej infrastruktury i utrzymywania w stałej gotowości i pełnej sprawności techniczno-eksploatacyjnej swoich jednostek pływających oraz urządzeń nawigacyjnych.</p>	Ograniczenie wsparcia przedsiębiorców w tym obszarze związane jest z brakiem programu pomocowego. Jednak podmioty prowadzące działalność gospodarczą mogą ubiegać się o wsparcie w innych obszarach, dedykowanych tym podmiotom.

	465	Działanie 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych Punkt 14 Typ beneficjenta	Proponuje się rozszerzenie punktu 14 Typ beneficjenta o: przedsiębiorcy prowadzący działalność związaną z monitoringiem dróg wodnych oraz zarządzaniem ruchem, w tym pilotażem morskim w rejonie toru wodnego Szczecin-Świnoujście oraz portów Zalewu Szczecińskiego.	<p>Obecne zapisy SzOOP RPO WZ uniemożliwiają uzyskanie wsparcia przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą w branży związanej z transportem wodnym, w szczególności z zarządzaniem ruchem w postaci pilotowania statków i dbaniem o bezpieczeństwo tego ruchu. W punkcie 14 uwzględniono jedynie jednostki samorządu terytorialnego i ich związki i stowarzyszenia, Urzędy Morskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Urząd Żeglugi Śródlądowej, które nie wyczerpują grupy podmiotów, których działania nakierowane są na ułatwienie transportu wodnego towarów. W branży działają również podmioty gospodarcze, których zamierzeniem jest realizacja inwestycji przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa żeglugi i ruchu w podejściach do portów (co opisane zostało w uwadze nr 3). Efektem tych działań jest również, zgodnie z zapisami SzOOP RPO WZ, ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych.</p> <p>Priorytety działalności podmiotów takich, jak Zgłaszający, są tożsame z celami potencjalnych Beneficjentów wymienionych w punkcie 14, tj. poprawa dostępności do leżących wzdłuż Odrzańskiej Drogi Wodnej oraz toru wodnego Szczecin-Świnoujście portów morskich, rzecznych i przystani, poprawa infrastruktury szlaków żeglownych, zwiększenie bezpieczeństwa i atrakcyjności transportu wodnego. Wspieranie usług pilotażu mieści się bezpośrednio w celu Działania 5.7. „Poprawa podejść do rozbudowanego portu i ułatwienie wodnego transportu towarów, szczególnie z obszarów inwestycyjnych”.</p> <p>Działalność Zgłaszającego i jego plany inwestycyjne wpisują się w założenia dokumentów strategicznych, takich jak: Strategia Rozwoju Transportu do 2020 (z perspektywą do 2030 roku),</p>	Ograniczenie wsparcia przedsiębiorców w tym obszarze związane jest z brakiem programu pomocowego. Jednak podmioty prowadzące działalność gospodarczą mogą ubiegać się o wsparcie w innych obszarach, dedykowanych tym podmiotom.
	466	Działanie 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych Punkt 26 Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Proponuje się rozszerzenie punktu 26 Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna) o: W przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).	Zmiana związana z propozycją włączenia do punktu 14 Typ beneficjenta przedsiębiorców prowadzących działalność związaną z monitoringiem dróg wodnych oraz zarządzaniem ruchem, w tym pilotażem morskim.	Nie ma możliwości uwzględnienia tu rozporządzenia o regionalnej pomocy publicznej inwestycyjnej, gdyż konkurs w tym obszarze stnowiłby zawężenie sektorowe, co jest wykluczone zapisami samego rozporządzenia.
	467	Działanie 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych Punkt 27 Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Proponuje się rozszerzenie punktu 27 Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy): – 45% - średnie przedsiębiorstwa, – 55% - mikro i małe przedsiębiorstwa	Zmiana związana z propozycją włączenia do punktu 14 Typ beneficjenta przedsiębiorców prowadzących działalność związaną z monitoringiem dróg wodnych oraz zarządzaniem ruchem.	Ograniczenie wsparcia przedsiębiorców w tym obszarze związane jest z brakiem programu pomocowego. Jednak podmioty prowadzące działalność gospodarczą mogą ubiegać się o wsparcie w innych obszarach, dedykowanych tym podmiotom.

	468	Działanie 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych Punkt 29 Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Proponuje się rozszerzenie punktu 29 Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowanych o: – 55% - średnie przedsiębiorstwa, – 45% - mikro i małe przedsiębiorstwa	Zmiana związana z propozycją włączenia do punktu 14 Typ beneficjenta przedsiębiorców prowadzących działalność związaną z monitoringiem dróg wodnych oraz zarządzaniem ruchem.	Ograniczenie wsparcia przedsiębiorców w tym obszarze związane jest z brakiem programu pomocowego. Jednak podmioty prowadzące działalność gospodarczą mogą ubiegać się o wsparcie w innych obszarach, dedykowanych tym podmiotom.
Zachodniopomorski Oddział Okręgowy POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA	469	2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego 14. Typ beneficjenta –jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, –jednostki organizacyjne jst, –osoby prawne jst, –partnerstwa wymienionych podmiotów.	Rozszerzyć typ beneficjentów o ngo	Część organizacji pozarządowych posiada na własność budynki, które pełnią funkcje użyteczności publicznej i społeczne. Ich lokalizacja i funkcjonowanie jest kluczowe dla lokalnej społeczności, dlatego należy je uwzględnić w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej. Taki przykład istnieje w Szczecinie, budynek PCK, który jest własnością organizacji znajduje się w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym.	W celu nienakładania się pomocy z krajowych i regionalnych programów ustalono Linie demarkacyjną rozdzielającą zakres wsparcia. Zgodnie z nią wsparcie z regionalnych programów operacyjnych na modernizację budynków użyteczności publicznej jest możliwe wyłącznie dla jednostek samorządu terytorialnego. Inne podmioty będą mogły ubiegać się o wsparcie z poziomu krajowego (POLiŚ).
Arkadiusz Malarski / Fundacja im. Stanisława Karłowskiego	470	1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji. Punkt 19, „Instrumenty terytorialne”	Wprowadzenie preferencji (dodatkowa punktacja) dla projektów realizowanych na obszarze specjalnej strefy włączenia, w miejscowościach, w których funkcjonowały w przeszłości PGR-y, GS lub jednostki wojskowe.	Skierowanie inwestycji w obszary o największym nasileniu zidentyfikowanych problemów społeczno – gospodarczych.	Specjalnej strefie włączenia dedykowane są inne działania.

	471	1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia. Punkt 9, ' nazwa i krótki opis działania"	Zmniejszenie liczby miejsc pracy wymaganych do utworzenia w wyniku realizacji operacji. Określenie wymaganego okresu zatrudnienia pracowników.	<p>Warunek minimalnej liczby pracowników koniecznych do zatrudnienia w wyniku realizacji operacji jest w założeniu oczywiście słuszny należy jednak wziąć pod uwagę również poniższe kwestie. Konieczność zatrudnienia 10 pracowników przy jednoczesnym ograniczeniu dotacji do 2 mln zł może skutecznie zniechęcić potencjalnych inwestorów Przy zakładanych 2 mln zł dofinansowania (dla 10 zatrudnionych) koszt pracowników ponoszony przez inwestora w ciągu zakładanego 5-letniego okresu trwałości projektu, przy założeniu najniższego wynagrodzenia na poziomie 2015r. będzie wynosił 1267776 zł . Część inwestorów będzie się obawiała podjąć takiego zobowiązania. Czy nie jest wystarczającym aby premiować dodatkowymi punktami projekty w których beneficjent sam wskaże na konieczność zwiększenia zatrudnienia w związku ze specyfiką realizowanej inwestycji . Proponowane rozwiązanie będzie prowadziło do sytuacji sztucznego „pompowania zatrudnienia”, które i tak zostanie zredukowane po okresie minimalnym tak jak to miało miejsce w PROW 2007-2013 w działaniu „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”.</p> <p>Ponadto zapis taki zablokuje możliwość uzyskania dofinansowania przez firmy, które już funkcjonują jednak chcą zmienić branżę i profil działalności. Ich pomysł biznesowy może być bardzo dobry, mogą posiadać potencjał do realizacji planowanej inwestycji, jednak nie uzyskują wsparcia, ponieważ będą chciały wykorzystać już zatrudnionych pracowników na potrzeby nowego profilu działalności zamiast zatrudniać nowych.</p>	Wsparcie w ramach działania 1.6 "Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia" zostało przygotowane z myślą o znaczących inwestycjach przedsiębiorstw w park maszynowy oraz nowe rozwiązania technologiczne, które przyczynić się będą do powstawania znaczącej liczby miejsc pracy, tj. min 10 miejsc pracy. Kluczowe założenia tego działania zostały przygotowane z uwzględnieniem m.in. prowadzonych od kilkunastu miesięcy spotkań i rozmów z jednostkami samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcami działającymi w regionie i planującymi dalsze inwestycje rozwojowe. Należy mieć na uwadze, iż realizacja przedsięwzięć mniejszej skali (w wyniku których także mogą powstawać nowe miejsca pracy) może być wspierana za pomocą instrumentów finansowych (zarówno tych aktualnie dostępnych, jak i tych, które będą uruchamiane w ramach działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe) bądź za pomocą dotacji w ramach innych działań (np. w ramach działania 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji - o ile przedsięwzięcie będzie wpisywać się w specjalizacje, dla których ogłaszane będą
	472	1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia. Punkt 21, „Limity i ograniczenia w realizacji projektów"	Rezygnacja z limitowania kwoty wsparcia w zależności od utworzonych miejsc pracy lub podniesienie kwoty wsparcia na 1 utworzone miejsce pracy	<p>Warunek minimalnej liczby pracowników koniecznych do zatrudnienia w wyniku realizacji operacji jest w założeniu oczywiście słuszny należy jednak wziąć pod uwagę również poniższe kwestie. Konieczność zatrudnienia 10 pracowników przy jednoczesnym ograniczeniu dotacji do 2 mln zł może skutecznie zniechęcić potencjalnych inwestorów Przy zakładanych 2 mln zł dofinansowania (dla 10 zatrudnionych) koszt pracowników ponoszony przez inwestora w ciągu zakładanego 5-letniego okresu trwałości projektu, przy założeniu najniższego wynagrodzenia na poziomie 2015r. będzie wynosił 1267776 zł . Część inwestorów będzie się obawiała podjąć takiego zobowiązania. Czy nie jest wystarczającym aby premiować dodatkowymi punktami projekty w których beneficjent sam wskaże na konieczność zwiększenia zatrudnienia w związku ze specyfiką realizowanej inwestycji . Proponowane rozwiązanie będzie prowadziło do sytuacji sztucznego „pompowania zatrudnienia”, które i tak zostanie zredukowane po okresie minimalnym tak jak to miało miejsce w PROW 2007-2013 w działaniu „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”.</p> <p>Ponadto zapis taki zablokuje możliwość uzyskania dofinansowania przez firmy, które już funkcjonują jednak chcą zmienić branżę i profil działalności. Ich pomysł biznesowy może być bardzo dobry, mogą posiadać potencjał do realizacji planowanej inwestycji, jednak nie uzyskują wsparcia, ponieważ będą chciały wykorzystać już zatrudnionych pracowników na potrzeby nowego profilu działalności zamiast zatrudniać nowych.</p>	Wsparcie w ramach działania 1.6 "Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia" zostało przygotowane z myślą o znaczących inwestycjach przedsiębiorstw w park maszynowy oraz nowe rozwiązania technologiczne, które przyczynić się będą do powstawania znaczącej liczby miejsc pracy, tj. min 10 miejsc pracy. Kluczowe założenia tego działania zostały przygotowane z uwzględnieniem m.in. prowadzonych od kilkunastu miesięcy spotkań i rozmów z jednostkami samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcami działającymi w regionie i planującymi dalsze inwestycje rozwojowe. Należy mieć na uwadze, iż realizacja przedsięwzięć mniejszej skali (w wyniku których także mogą powstawać nowe miejsca pracy) może być wspierana za pomocą instrumentów finansowych (zarówno tych aktualnie dostępnych, jak i tych, które będą uruchamiane w ramach działania 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe) bądź za pomocą dotacji w ramach innych działań (np. w ramach działania 1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji - o ile przedsięwzięcie będzie wpisywać się w specjalizacje, dla których ogłaszane będą
	473	1.6 Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia. Punkt 19, „Instrumenty terytorialne"	Wprowadzenie preferencji (dodatkowa punktacja) dla projektów realizowanych na obszarze specjalnej strefy włączenia, w miejscowościach, w których funkcjonowały w przeszłości PGR-y, GS lub jednostki wojskowe.	Skierowanie inwestycji w obszary o największym nasileniu zidentyfikowanych problemów społeczno – gospodarczych.	Działanie 1.6 jest skierowane jedynie na obszar SSW, a więc obszar o największym nasileniu problemów społeczno – gospodarczych. Nie ma potrzeby dalszego różnicowania tego obszaru.

Polska Fundacja Przedsiębiorczości	474	1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw Pkt 27 Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Usunięcie drugiego akapitu.	Wobec szczegółowych zapisów w trzecim akapicie, drugi akapit jest niepotrzebny, a wręcz wprowadza nieporozumienia.	Zapisy doprecyzowano.
	475	1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw Pkt 9 Nazwa i krótki opis działania	Dodanie zapisu w akapicie: Dodatkowo promowane (promowane) będą przedsięwzięcia, które wspierać będą współpracę w obszarze prac badawczo-rozwojowych lub transfer wyników prac badawczo-rozwojowych z uczelni zachodniopomorskich (w szczególności spółki spinoff i spinout).	W świetle zdefiniowanego w opisie działania niskiego stopnia współpracy przedsiębiorców z jednostkami badawczo-rozwojowymi (uczelniami) oraz mając na uwadze fakt, że wydawane są środki z poziomu regionalnego uzasadnionym jest wspieranie współpracy z regionalnymi uczelniami. Jednocześnie szczególnie promowane powinno być wspieranie spółek spinout i spinoff zakładanych z udziałem naukowców, ponieważ liczba takich firm w regionie zachodniopomorskim jest bardzo niska w porównaniu do innych regionów, a ponadto jest to istotny wskaźnik faktycznej wysokiej świadomości innowacyjnej zarówno przedsiębiorców jak i naukowców. Dodanie takiego zapisu, będzie twardą wytyczną dla konstruujących dokumentację konkursową i ekspertów oceniających, aby wsparcie otrzymywały prawdziwie innowacyjne projekty i silnie osadzone w regionie zachodniopomorskim.	Zapisy uzupełniono
	476	1.2 Rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach Pkt 9 Nazwa i krótki opis działania	Dodanie zapisu w akapicie: Dodatkowo promowane (promowane) będą przedsięwzięcia, które wspierać będą współpracę w obszarze prac badawczo-rozwojowych lub transfer wyników prac badawczo-rozwojowych z uczelni zachodniopomorskich (w szczególności spółki spinoff i spinout).	W świetle zdefiniowanego w opisie działania niskiego stopnia współpracy przedsiębiorców z jednostkami badawczo-rozwojowymi (uczelniami) oraz mając na uwadze fakt, że wydawane są środki z poziomu regionalnego uzasadnionym jest wspieranie współpracy z regionalnymi uczelniami. Jednocześnie szczególnie promowane powinno być wspieranie spółek spinout i spinoff zakładanych z udziałem naukowców, ponieważ liczba takich firm w regionie zachodniopomorskim jest bardzo niska w porównaniu do innych regionów, a ponadto jest to istotny wskaźnik faktycznej wysokiej świadomości innowacyjnej zarówno przedsiębiorców jak i naukowców. Dodanie takiego zapisu, będzie twardą wytyczną dla konstruujących dokumentację konkursową i ekspertów oceniających, aby wsparcie otrzymywały prawdziwie innowacyjne projekty i silnie osadzone w regionie zachodniopomorskim.	Przedmiotowe działanie dotyczy inwestycji infrastrukturalnych. Nie ma bezpośredniego związku pomiędzy taką inwestycją, a współpracą przedsiębiorcy z jednostkami naukowymi z województwa zachodniopomorskiego. Tego typu preferencja byłaby trudno weryfikowalna na etapie oceny projektu.
	477	1.4 Wdrażanie wyników prac B+R Pkt 9 Nazwa i krótki opis działania	Dodanie zapisu: Dodatkowo promowane (promowane) będą przedsięwzięcia, które wspierać będą współpracę w obszarze prac badawczo-rozwojowych lub transfer wyników prac badawczo-rozwojowych z uczelni zachodniopomorskich (w szczególności spółki spinoff i spinout).	W świetle zdefiniowanego w opisie działania niskiego stopnia współpracy przedsiębiorców z jednostkami badawczo-rozwojowymi (uczelniami) oraz mając na uwadze fakt, że wydawane są środki z poziomu regionalnego uzasadnionym jest wspieranie współpracy z regionalnymi uczelniami. Jednocześnie szczególnie promowane powinno być wspieranie spółek spinout i spinoff zakładanych z udziałem naukowców, ponieważ liczba takich firm w regionie zachodniopomorskim jest bardzo niska w porównaniu do innych regionów, a ponadto jest to istotny wskaźnik faktycznej wysokiej świadomości innowacyjnej zarówno przedsiębiorców jak i naukowców. Dodanie takiego zapisu, będzie twardą wytyczną dla konstruujących dokumentację konkursową i ekspertów oceniających, aby wsparcie otrzymywały prawdziwie innowacyjne projekty i silnie osadzone w regionie zachodniopomorskim. dodatkowo konsekwencją dodania takiego zapisu w działaniu 1.1.	Zapisy uzupełniono

	478	1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji Pkt 9 Nazwa i krótki opis działania	Dodanie zapisu: Dodatkowo promowane (promowane) będą przedsięwzięcia, które wspierać będą współpracę w obszarze prac badawczo-rozwojowych lub transfer wyników prac badawczo-rozwojowych z uczelni zachodniopomorskich (w szczególności spółki spinoff i spinout).	W świetle zdefiniowanego w opisie działania niskiego stopnia współpracy przedsiębiorców z jednostkami badawczo-rozwojowymi (uczelniami) oraz mając na uwadze fakt, że wydawane są środki z poziomu regionalnego uzasadnionym jest wspieranie współpracy z regionalnymi uczelniami. Jednocześnie szczególnie promowane powinno być wspieranie spółek spinout i spinoff zakładanych z udziałem naukowców, ponieważ liczba takich firm w regionie zachodniopomorskim jest bardzo niska w porównaniu do innych regionów, a ponadto jest to istotny wskaźnik faktycznej wysokiej świadomości innowacyjnej zarówno przedsiębiorców jak i naukowców. Dodanie takiego zapisu, będzie twardą wytyczną dla konstruujących dokumentację konkursową i ekspertów oceniających, aby wsparcie otrzymywały prawdziwie innowacyjne projekty i silnie osadzone w regionie zachodniopomorskim.	Uwaga nieuwzględniona. W ramach 3 celu tematycznego (działania 1.4-1.17) zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa priorytetowo traktowane będą inteligentne specjalizacje regionu, a one są bardzo mocno związane ze wsparciem rozwoju sfery B+R w regionie. Nie ma zatem potrzeby zapisywania w SOOP dodatkowych preferencji dotyczących tego obszaru.
	479	1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe Uwaga do harmonogramu konkursów na rok 2015	Przetarg na wybór Menedżera Funduszu zaplanowany na III kwartał 2015 r.	Uważamy, że przetarg na Menedżera Funduszu powinien zostać ogłoszony jeszcze w II kwartale, ze względu na specyfikę instrumentów inżynierii finansowej. Zaplanowane terminy spowodują, że pierwsze instrumenty trafią do przedsiębiorców najszybciej w I kwartale 2016 r. co jest niekorzystne dla MSP oraz faktu, że perspektywa kończy się w 2020 r.	Wdrażanie instrumentów finansowych w perspektywie finansowej 2014 - 2020, z uwagi na niejasne uwarunkowania prawne (tak wspólnotowe, jak i krajowe), wymaga ustalenia szeregu kwestii pomiędzy Komisją Europejską, a państwami członkowskimi. Aktualnie prowadzone są intensywne działania w tym zakresie, w których IZ RPO WZ również uczestniczy. W związku z tym nie ma możliwości wcześniejszego ogłoszenia przedmiotowego przetargu.
	480	1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw Pkt 9 Nazwa i krótki opis działania	Dodanie zapisu: Dodatkowo promowane (promowane) będą przedsięwzięcia, które wspierać będą współpracę w obszarze prac badawczo-rozwojowych lub transfer wyników prac badawczo-rozwojowych z uczelni zachodniopomorskich (w szczególności spółki spinoff i spinout).		W ramach przedmiotowego działania będą realizowane przedsięwzięcia, które nie będą miały bezpośredniego i znaczącego wpływu na transfer wyników prac badawczo - rozwojowych, stąd ustalenie takiej preferencji nie jest zasadne (choćby z uwagi na trudność w jej rzetelnej weryfikacji).

	481	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu Pkt 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>Zapisano:</p> <p>1. Maksymalna wartość dofinansowania projektu w ramach I typu projektów: 50 000,00 PLN</p> <p>2. W ramach typu projektów 1 maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Centra Transferu Technologii – 2 lata,</p> <p>3. W ramach typu projektów 2 maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Instytucje Otoczenia Biznesu inne niż Centra Transferu Technologii:</p> <p>– 1 rok w przypadku znacząco udoskonalonej usługi,</p> <p>– 2 lata w przypadku nowej usługi.</p> <p>Powinno być:</p> <p>1. Maksymalna wartość dofinansowania projektu w ramach 1 typu projektów: 50 000,00 PLN</p> <p>2. W ramach 2 typu projektów maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Centra Transferu Technologii – 2 lata,</p> <p>3. W ramach 2 typu projektów maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Instytucje Otoczenia Biznesu inne niż Centra Transferu Technologii:</p> <p>– 1 rok w przypadku znacząco udoskonalonej usługi,</p> <p>– 2 lata w przypadku nowej usługi</p>	Poprawa oczywistej pomyłki, a jednocześnie doprecyzowanie i ujednoczenie zapisu.	Zapisy doprecyzowano.
	482	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu Pkt 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>Zapisano:</p> <p>W związku z dążeniem do urynkowienia działalności Instytucji Otoczenia Biznesu instytucje ubiegające się o wsparcie zobowiązane będą do zaprezentowania strategii wdrożenia usługi, która będzie jasno wskazywać zdolność do świadczenia jej min. w ciągu 2 lat po zakończeniu projektu na zasadach komercyjnych lub ze środków własnych (dopuszcza się modele mieszane).</p> <p>Propozycja:</p> <p>Instytucje ubiegające się o wsparcie zobowiązane będą do zaprezentowania strategii wdrożenia usługi, która będzie jasno wskazywać zdolność do świadczenia jej min. w ciągu 2 lat po zakończeniu projektu.</p>	Działanie ma służyć urynkowaniu IOB, a celem jest wprowadzenie nowych usług, które miałyby być konkurencyjne na rynku. Jako, że na rynku istnieją również inne możliwości finansowania tychże usług (nie tylko środki własne i zasady komercyjne) uważamy za niezasadne wskazywanie tylko takich źródeł finansowania.	Uwaga nieuwzględniona. W nowej perspektywie finansowej bardzo duży nacisk położono na doprowadzenie IOB do jak największej samodzielności (tzn. funkcjonowanie przy jak najmniejszym wsparciu ze środków publicznych), dlatego IOB będą musiały udowodnić, że są w stanie kontynuować świadczenie nowych/udoskonalonych usług ze środków własnych lub na zasadach komercyjnych.

	483	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju Pkt 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>Zapisać: Realizowane przedsięwzięcia mogą być skierowane do przedsiębiorstw nowotworzonych lub o krótkiej historii, będących w fazie startup, które korzystać będą ze wsparcia do czasu uzyskania samodzielności rynkowej – tj. co do zasady w okresie nie dłuższym niż przez pierwsze 2 lata prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Propozycja: Wydłużenie okresu do pierwszych 3 lat prowadzenia działalności gospodarczej.</p>	<p>Zgodnie z raportem GUS z marca 2015r. „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie zachodniopomorskim w IV kwartale 2014r.” liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek wobec poprzedniego kwartału zmniejszyła się o 4 tys. osób do 82 tys., w tym pracodawców – o 1 tys. do 27 tys. osób. W stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego liczba pracodawców i pracujących na własny rachunek zmniejszyła się o 6 tys. osób. Dodatkowo analizując zapisy raportu PARP o stanie MSP (Warszawa 2014), należy wziąć pod uwagę, że po dwóch latach zostaje już tylko 54% firm, a po pięciu jedynie 33%.</p> <p>Taka sytuacja uzasadnia potrzebę wydłużenia okresu wsparcia z 24 do 36 miesięcy.</p>	Zapisy zmieniono.
	484	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju Pkt 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>Zapisać: Przewiduje się wsparcie poprzez: (...) 3. wsparcie poprzez instrumenty kapitałowe firm w początkowej fazie rozwoju, powstałych w oparciu o wdrożenie wyników B+R.</p> <p>Proponowany zapis: 3. wsparcie poprzez instrumenty kapitałowe firm w początkowej fazie rozwoju, powstałych w szczególności w oparciu o wdrożenie wyników B+R.</p>	<p>Działanie 1.17 nie ma na celu tylko i wyłącznie wspierania rozwiązań opartych o wdrożenie wyników prac B+R. Służą temu celowi w szczególności inne działania.</p> <p>Realizatorzy projektów/zarządzający instrumentem powinni podejmować starania, aby z instrumenty kapitałowe kierować na takie projekty, natomiast nie powinien być to na sztywno zapisany wymóg. Nie zawsze projekty innowacyjne, o wysokim potencjale wzrostu, które spełniają kryteria inwestycji kapitałowej wiążą się z wdrożeniem wyników B+R. Ponadto zarządzający instrumentem powinni dążyć do dywersyfikacji ryzyka w portfolio swoich inwestycji, a projekty wiążące się z wdrożeniem wyników B+R wiążą się przeważnie z najwyższym ryzykiem. Dlatego też zarządzający instrumentem powinni mieć możliwość inwestować również w inne projekty.</p>	Zapisy zmieniono.
	485	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju Pkt 17. Alokacja	<p>Zapisać: Alokacja: 5 500 000 Euro</p> <p>Proponowany zapis: Alokacja Typ 1 i Typ 2 – 1 000 000 Euro Typ 3 – 4 500 000 Euro</p>	<p>Rekomenduje się już na etapie Uszczegółowienia rozdzielenie alokacji na działania inkubacyjne i akceleracyjne oraz na instrument kapitałowy.</p> <p>Instrument kapitałowy wymaga odpowiednio dużej alokacji, aby:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zarządzający miał możliwość zbudowania odpowiednio dużego portfela inwestycji w celu dywersyfikacji ryzyka Koszty zarządzania instrumentem nie przewyższyły kosztów na inwestycje. <p>Zaproponowana alokacja w sposób rozsądny rozdziela alokację narzuconą w Uszczegółowieniu. Należy jednak mieć świadomość, że wystarczy ona na stworzenie jednego takiego instrumentu. Zasadne byłoby jednak zwiększenie alokacji na instrument kapitałowy do co najmniej 10 mln Euro (co umożliwiłoby uruchomienie dwóch funduszy).</p>	Ostateczna decyzja o alokacji środków na typy projektów nastąpi na etapie Rocznych Planów Realizacji Działań
	486	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju Pkt 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>Zapisać: W ramach działania nie przewiduje się możliwości wsparcia przedsięwzięć polegających na inwestycji w infrastrukturę inkubatorów. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach elementem uzupełniającym planowane przedsięwzięcia mogą być działania infrastrukturalne – dotyczące np. utworzenia wzorcowni, prototypowni – jednakże z uwzględnieniem następujących warunków: (...) - przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie (rozumianym jako gmina, powiat, obszar funkcjonalny miasta – w zależności od skali działalności inkubatora) chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany (...)</p>	<p>Zgłaszający wnosi o doprecyzowanie pojęcia „podobnego profilu IOB” oraz określenie, czy podobieństwo profilu będzie miało znaczenie, gdy projekt będzie dotyczył innej działalności IOB niż ta, która jest podobna do innych IOB w danym lub sąsiadującym regionie. Dodatkowo zgłaszający wnosi o wskazanie kto i kiedy będzie określał „podobieństwo profilu”.</p>	Zapisy zostaną dookreślone w regulaminach poszczególnych konkursów. Istotą omawianego zapisu jest to, aby wspierane inwestycje w infrastrukturę nie prowadziły do powielania takiej samej infrastruktury inkubatorów. Wnioskodawca będzie zobowiązany do uzasadnienia zadań zakładanych w projekcie, w tym poprzez analizę dostępnej w regionie infrastruktury i wykazanie na tym tle unikatowości i zasadności proponowanego przedsięwzięcia. Będzie to przedmiotem oceny zgodności projektu z obowiązującymi dla działania kryteriami.

	487	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju Pkt 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>Zapisano: Typ projektu 2 – program akceleracyjny może być przygotowany przez jedną instytucję bądź w partnerstwie. Dana instytucja może uczestniczyć tylko w jednym programie akceleracyjnym ubiegającym się o finansowanie w danym konkursie. Maksymalna kwota wsparcia jednej edycji programu akceleracyjnego – 100 000 PLN</p> <p>Uwaga: Proponuje się dodanie zapisu: Jednym z kryteriów wyboru będzie adekwatność budżetu do liczby uczestników programu i doboru działań w programie</p>	<p>Typ 2 projektów zakłada wybrane w drodze konkursu kompleksowe programy akceleracyjne składające się z kilku (maksymalnie 4-miesięcznych) edycji obejmujące właściwe dla tej fazy rozwoju firm instrumenty wsparcia jak m.in. szkolenia, warsztaty, doradztwo, coaching, mentoring. Jednakże zapisanie na sztywno maksymalnej kwoty na edycję nie uwzględnia różnic między wsparciem dla 5 i 25 osobowej grupy oraz wsparciem grupowym a indywidualnym. Zgłaszający proponuje określenie kwot przypadających na 1 uczestnika danej edycji.</p>	Zapisy uzupełniono.
	488	6.3 Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement Pkt 13. Typy projektów	<p>Zapisano: Wsparcie typu outplacement dla pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem, pracowników przewidzianych do zwolnienia lub osób zwolnionych, które obejmuje: a) doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem Indywidualnego Planu Działania jako obowiązkowy element wsparcia, b) poradnictwo psychologiczne, c) pośrednictwo pracy, d) szkolenia, kursy, studia podyplomowe, e) staże, praktyki zawodowe, f) subsydiowanie zatrudnienia, g) bon na zasiedlenie.</p> <p>Uwaga: Przewidziane wsparcie nie przewiduje pożyczki/dotacji na założenie działalności dla osób przewidzianych do zwolnienia. Natomiast działanie 6.4 przewiduje wsparcie finansowe dla bezrobotnych. Takie rozgraniczenie uniemożliwia płynne przejście od etatu do własnej działalności bez konieczności stania się bezrobotnym.</p>	<p>Zapisano, że celem interwencji jest podejmowanie działań wspomagających pracowników w procesie zmiany, które są skierowane do pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem, pracowników przewidzianych do zwolnienia lub osób zwolnionych. Jednakże w wachlarzu możliwego do otrzymania wsparcia nie przewidziano wsparcia finansowego w formie pożyczki/dotacji. Takie wsparcie pozostawiono jedynie dla osób bezrobotnych (działanie 6.4), co w przypadku pożyczki jest znaczącym utrudnieniem, gdyż osoba bezrobotna nie jest w stanie przedstawić równie dobrego zabezpieczenia pożyczki, co osoba pracująca. Dodatkowo osoba pracująca dużo rzadziej jest zadłużona niż bezrobotny, co również jest weryfikowane przy wniosku o pożyczkę i brane pod uwagę przy określaniu zdolności kredytowej wnioskodawcy. Zgłaszający wnioskuje o rozszerzenie katalogu dostępnego wsparcia o wsparcie finansowe w postaci pożyczki/dotacji dla pracowników przedsiębiorstw zagrożonych zwolnieniem i pracowników przewidzianych do zwolnienia.</p>	IZ nie przewiduje rozszerzenia wsparcia w ramach działania 6.3, ponieważ wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności jest możliwe w ramach działania 6.4. Zgodnie z SOOP RPO WZ grupę docelową dla działania 6.4 stanowią nie tylko osoby bezrobotne, ale również osoby poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo.

	489	6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe Pkt 15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Zapisano: Dopuszcza się możliwość wykorzystania max. 20% alokacji na wsparcie grup niebędących w najtrudniejszej sytuacji, ale należących do grupy bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, w zakresie wsparcia w postaci zwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej.</p> <p>Propozycja: Zwiększenie do min. 50% max. alokacji na wsparcie grup niebędących w najtrudniejszej sytuacji, ale należących do grupy bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, w zakresie wsparcia w postaci zwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej.</p>	<p>Biorąc pod uwagę, że celem interwencji jest wsparcie dla osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej poprzez dotacje i pożyczki oraz wsparcie szkoleniowe, co przyczyni się do wzrostu zatrudnienia w regionie to zawężenie 80% wsparcia jedynie do grup będących w najtrudniejszej sytuacji stanowi dyskryminację pozostałych wskazanych w celu działania, czyli planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Dodatkowo dotychczasowe projekty realizowane zarówno w ramach 2.5 ZPORR jak i 6.2 POKL pokazują ogromne zapotrzebowanie na tego typu środki oraz duże problemy z zebraniem grup uczestników będących w najtrudniejszej sytuacji.</p> <p>Dodatkowym argumentem są roczne doświadczenia w realizacji programu „Wsparcie w starcie”, gdzie przy mocno preferencyjnych warunkach, po roku zaangażowanie kapitału w pożyczki jest na poziomie tylko 10%, a grupa docelowa obejmuje właśnie grupę bezrobotnych.</p>	<p>Opisane ograniczenie wsparcia, czyli nie więcej niż 20% alokacji dla osób spoza wymienionych grup docelowych (tj. osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo) znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, jest zgodne z zapisami Umowy Partnerstwa i nie może być zmienione na poziomie regionalnym.</p>
	490	6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe Pkt 15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Zapisano: (...) z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu oraz z wyłączeniem osób, które otrzymały środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej z EFS w ciągu ostatnich 3 lat przed przystąpieniem do projektu (...)</p> <p>Propozycja: (...) z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu oraz z wyłączeniem osób, które otrzymały środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej ze środków publicznych w tym EFS w ciągu ostatnich 3 lat przed przystąpieniem do projektu (...)</p>	<p>W związku z częstymi przypadkami zamykania działalności zaraz po okresie wymaganym przez wytyczne instytucji przyznającej środki na rozpoczęcie działalności, zgłaszający proponuje wykluczenie osób, które w ciągu ostatnich 3 lat przed przystąpieniem do projektu otrzymały środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej nie tylko z EFS, ale również z pozostałych środków publicznych, np. budżet Państwa.</p>	<p>W związku z różnymi warunkami przyznawania finansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej w zależności od źródła tego finansowania, IZ utrzymuje wyłączenie z możliwości dofinansowania jedynie osób, które otrzymały środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej z EFS w ciągu ostatnich 3 lat przed przystąpieniem do projektu.</p> <p>Ponadto w związku z zawężeniem grupy docelowej do osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy nie jest zasadnym rozszerzenie zakresu wykluczenia.</p>

	491	6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe Pkt 15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Zapisano: Typ 1 (pożyczka) - mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które powstały w wyniku otrzymanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w okresie do 12 miesięcy od jej rozpoczęcia. Typ 2 (dotacja) - mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które powstały w wyniku otrzymanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w okresie do 24 miesięcy od jej rozpoczęcia.</p> <p>Propozycja: Typ 1 (pożyczka) - mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które powstały w wyniku otrzymanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w okresie do 24 miesięcy od jej rozpoczęcia. Typ 2 (dotacja) - mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które powstały w wyniku otrzymanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w okresie do 12 miesięcy od jej rozpoczęcia.</p>	<p>Pożyczka jako otrzymane wsparcie jest dużo trudniejszym dla beneficjenta instrumentem niż dotacja, gdyż nie tylko trzeba ją wydatkować i rozliczyć zgodnie z zasadami, ale przede wszystkim jeszcze spłacić już w początkowym okresie działalności. W związku z powyższym zgłaszający stwierdza, że zastosowanie dwukrotnie dłuższego okresu wsparcia doradczo-szkoleniowego w przypadku dotacji (24 miesiące) niż pożyczki (12 miesięcy) jest nie tylko nierównym traktowaniem podmiotów, lecz stosowaniem preferencyjnego traktowania w sytuacji znacznie łatwiejszej dla beneficjenta, gdy powinno być dokładnie na odwrót.</p>	<p>W przywołanym opisie dla typu projektu 2, omyłkowo pozostał zapis: "mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które powstały w wyniku otrzymanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w okresie do 24 miesięcy od jej rozpoczęcia". Zapis ten zostanie usunięty.</p>
	492	6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe Pkt 15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Zapisano: 15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia (...) osoby bezrobotne, poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo w wieku powyżej 29 roku życia zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (...)</p> <p>Propozycja: Rozszerzenie grupy odbiorców o osoby zatrudnione, absolwentów i studentów.</p>	<p>Realizacja pilotażowego projektu „Fundusz Mikropożyczkowy KLON”, w ramach którego udzielane jest wsparcie m.in. finansowe w formie pożyczek dla osób zatrudnionych rozpoczynających działalność gospodarczą daje zgłaszającemu wgląd w grupę osób zainteresowanych otrzymaniem środków na rozpoczęcie działalności w województwie zachodniopomorskim. Znacząco dominują grupy: zatrudnionych oraz – w trochę mniejszym stopniu – poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo. Osób bezrobotnych jest relatywnie niewiele. W związku z powyższym zawężenie grupy docelowej poprzez wyeliminowanie aż do końca 2020 (2022) roku osób zatrudnionych będzie niezgodne ze zdiagnozowanym zapotrzebowaniem regionu. Dodatkowo – mimo iż nieliczna – występuje grupa studentów i absolwentów. Ze względu na ich relatywnie niewielkie zainteresowanie, zakładanie tego typu działań tylko dla nich nie byłoby efektywne, lecz uniemożliwienie im otrzymania środków na rozpoczęcie działalności mimo zgłaszanego zapotrzebowania byłoby ich dyskryminacją. W związku z powyższym zgłaszający wnosi o rozszerzenie katalogu potencjalnych beneficjentów wsparcia o osoby zatrudnione, absolwentów i studentów.</p>	<p>Zgodnie z Umową Partnerstwa wsparcie na rzecz aktywizacji zawodowej w ramach celu tematycznego 8 zostało ograniczone do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo. Ponadto, grupa docelowa została określona zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków EFS w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, gdzie wyraźnie sprecyzowano, że "uczestnikami projektów są osoby pozostające poza rynkiem pracy, tj. osoby bezrobotne lub osoby bierne zawodowo, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy". W związku z powyższym nie można rozszerzyć grupy docelowej o osoby zatrudnione. W odniesieniu do studentów należy podkreślić, że stanowią one osoby poniżej 30 roku życia, dla których przewidziano wsparcie w ramach PO WER.</p>

	493	6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe 35. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Zapisano: Katalog ostatecznych odbiorców: 13 595 400 EUR Uwaga: Niezgodność zapisów z tytułem podpunktu.	Pomyłka pisarska.	Poprawiono na zapis: "Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe".
	494	2. Opis Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 strona 10 (ostatni akapit)	Zapisano: W ramach RPO WZ przewiduje się dziewięć merytorycznych osi priorytetowych (finansowanych z FFRR i FS) oraz jedną oś dedykowaną działaniom w zakresie pomocy technicznej (finansowaną w całości z FS). Wątpliwość: W ramach RPO WZ przewiduje się dziewięć merytorycznych osi priorytetowych (finansowanych z EFRR i EFS) oraz jedną oś dedykowaną działaniom w zakresie pomocy technicznej (finansowaną w całości z EFS).	Niezgodność zapisów z opisami poszczególnych działań.	Uwaga niezrozumiała.
Gmina Brojce	495	Działanie 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, punkt 9 Nazwa i krótki opis działania	Proponujemy wprowadzenie zapisu przy przykładach realizowanych w ramach przedsięwzięcia działań inwestycyjnych przykładu przedsięwzięcia polegającego na budowie nowych hal przeznaczonych dla inwestorów	Sama oferta przyciągająca inwestorów wyłącznie terenem i uzbrojeniem w media uważamy, że jest niewystarczająca; zaoferowanie potencjalnym inwestorom hali w której mogliby rozpocząć swoją działalność jest zdecydowanie atrakcyjniejsza i odpowiada na zapotrzebowanie potencjalnych inwestorów.	W ramach działania nie ma możliwości realizacji projektów polegających na budowie nowych budynków z uwagi na ograniczenia zapisane w umowie Partnerstwa i RPO WZ 2014-2020 dotyczące infrastruktury Instytucji Otoczenia Biznesu oraz ze względu na uwarunkowania prawne w zakresie pomocy publicznej.
	496	Działanie 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego, punkt 9 Nazwa i krótki opis działania	Proponujemy wprowadzenie zapisu umożliwiającego tworzenie nowych stref inwestycyjnych typu „greenfield”	Obecny zapis nie przewiduje tworzenia nowych stref „greenfield” wyklucza tym samym niektórych beneficjentów np. gminy w których strefy inwestycyjne do tej pory nie istnieją, a w których z rozeznania rynku wynika, że przedsiębiorcy poszukują nie tylko lokalizacji ale również gotowych miejsc pod działalność.	Biorąc pod uwagę dostępną w województwie powierzchnię stref typu "greenfield", która oczekuje na potencjalnych inwestorów, nie ma uzasadnienia tworzenia kolejnych tego typu stref.

Ewa Malicka/ Towarzystwo Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych	497	III OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU, Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, p. 9 str. 141.	Usunąć wyrazy „Masterplan Lista nr 1” ze zdania: „Warunkiem budowy lub modernizacji urządzeń wodnych małej retencji będzie zapewnienie zgodności z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej (Plan Gospodarowania Wodami/Masterplan Lista nr 1), Dyrektywy Siedliskowej, a także z uwagi na funkcje przeciwpowodziowe małej retencji z Dyrektywą Powodziową.	Lista nr 1 w Masterplanach nie zawiera wszystkich inwestycji związanych z modernizacją urządzeń wodnych małej retencji, które są zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną, czyli takich które nie mają negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód. Masterplany to dokumenty pomostowe, które obowiązują do czasu uchwalenia zaktualizowanych planów gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy, czyli do 22 grudnia 2015 roku. W Masterplanach na liście nr 1 znajdują się głównie inwestycje już zrealizowane, natomiast z planowanych zostały w nich umieszczone tylko te, które w momencie tworzenia Masterplanów (w połowie 2014 roku) posiadały pełną dokumentację umożliwiającą ocenę ich wpływu na stan wód. W zaktualizowanych planach gospodarowania wodami (aPGW), które będą obowiązywać w czasie najbliższych 6 lat (czyli w aktualnej perspektywie finansowania) znajdują się wyłącznie inwestycje mające negatywny wpływ na stan wód, dla których spełnione będą warunki derogacji zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną. W aPGW nie umieszcza się projektów, których realizacja nie wpływa negatywnie na stan lub potencjał jednolitych części wód. Zgodnie z informacjami otrzymanymi z Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w piśmie z dnia 21 stycznia 2015 roku (DPIZW-pgw.	Zapisy zostaną zmienione - usunięte zostanie odwołanie do "Lista nr 1".
Robert Rejer Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	498	Oś priorytetowa II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	Brak ujęcia w ramach działań przedstawionych w SZOOP RPO elementu przebudowy / rozbudowy sieci ciepłowniczych na obszarach nie związanych ze strategią ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego i Koszalińsko – Kołobrzeskiego Obszaru Funkcjonalnego	Przedsiębiorstwa ciepłownicze funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego poza obszarami objętymi Strategiami ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego i Koszalińsko – Kołobrzeskiego Obszaru Funkcjonalnego nie mają aktualnie możliwości wsparcia planowanych inwestycji modernizacyjnych w zakresie przebudowy systemów ciepłowniczych zarówno w ramach RPO Województwa Zachodniopomorskiego, jak i w ramach POIS (w dokumentach roboczych SZOOP dla POIS obszary te zostały pominięte niejako cedując możliwości uzyskania wsparcia dla tych inwestycji w ramach RPO). W związku z tym, nie przewidziano środków na wsparcie projektów ciepłowniczych realizowanych poza strategiami ZIT na terenie województwa, które z kolei są komplementarne w wielu przypadkach z inwestycjami planowanymi przez „mieszkalnictwo”(Spółdzielnie mieszkaniowe, Wspólnoty mieszkaniowe itp.), dla których przewiduje się wsparcie m.in. w ramach działania 2.9 „Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych”. W tym miejscu należy zwrócić uwagę również na fakt, że systemy ciepłownicze w mniejszych miastach nie spełniają w zdecydowanej większości przypadków definicji „efektywnego systemu	Obecne zapisy RPO wyznaczają jeden cel szczegółowy dla PI 4e. Jest nim ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Nie ma także w programie wskaźników produktu mogących mierzyć efekty projektów sieci energetycznych. W ramach programu przewiduje się wsparcie podłączenia do scentralizowanego systemu dystrybucji dla źródeł wytwarzających energię zarówno w 4a (działania 2.11, 2.12) i 4g (2.14) jak podłączeń do sieci ciepłej w projektach z zakresu modernizacji energetycznej w 4c. Dalsza część uwagi ma charakter komentarza.
Gmina Przelewice	499	I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE, Działanie 1.6. Tworzenie nowych miejsc pracy na obszarze SSW, pkt 14. Typ beneficjenta	Proponujemy rozszerzenie o spółdzielnie socjalne, fundacje, JST, zakłady budżetowe, związki gminne, Partnerstwa publiczno-prywatne	Według naszego rozeznania wymienione przez nas podmioty deklarują chęć współpracy w celu stworzenia nowych miejsc pracy w SSW	Przedmiotowe działanie realizowane jest w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c, który zgodnie z zapisami RPO WZ 2014-2020 skierowany jest wyłącznie do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
	500	I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE, Działanie 1.15. Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw, pkt 14. Typ beneficjenta	Proponujemy rozszerzenie o spółdzielnie socjalne, fundacje, JST	Według posiadanej wiedzy wymienione podmioty są zainteresowane wsparciem na wskazane w tym pkt działania	Przedmiotowe działanie realizowane jest w ramach priorytetu inwestycyjnego 3c, który zgodnie z zapisami RPO WZ 2014-2020 skierowany jest wyłącznie do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
	501	I GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE, Działanie 1.17. Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju, pkt 15.Grupa docelowa	Proponujemy rozszerzenie o spółdzielnie socjalne, fundacje, zakłady budżetowe, rolnicy prowadzący działalność pozarolniczą	Według posiadanej wiedzy wymienione podmioty są zainteresowane wsparciem na wskazane w tym pkt działania	Proponowany w uwadze katalog beneficjentów nie jest zgodny z katalogiem beneficjentów RPO WZ 2014-2020 w zakresie I osi priorytetowej.

	502	II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA, Działanie 2.1. Kreowanie zachowań zasobooszczędnych , pkt.13. Typy projektów	Proponujemy uwzględnienie także obszarów wiejskich	Problematyka kreowania zachowań zasobooszczędnych dotyczy także obszarów wiejskich, a świadomość społeczna dot. tej problematyki jest na dużo niższym poziomie niż na terenach miejskich	Zapisy wskazane w SOOP są zapisami wynegocjowanymi z Komisją Europejską na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego. Nie ma możliwości ich zmiany.
	503	II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA, Działanie 2.6. transport miejski w ramach kontraktów samochodowych, pkt 9, 10 i 13	Proponujemy objąć wsparciem także transport wiejski międzygminny. Proponujemy zmienić zapis z „komunikacji miejskiej” na „komunikację publiczną”; jako typ projektów powstanie: zakup lub modernizacja taboru transportu publicznego międzygminnego	wsparcie umożliwi mieszkańcom terenów wiejskich połączenie komunikacyjne z większymi ośrodkami i przyczyni się do ograniczenia spadku liczby osób podróżujących komunikacją publiczną	Działanie 2.6 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. W związku z powyższym podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast. Realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, np. połączenie danej miejscowości z centrum przesiadkowym znajdującym się na obrzeżach miasta. Projekt taki musi być elementem transportu miejskiego lub mieć na celu zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do centrum przesiadkowego bądź miejsca pracy/szkoły.
	504	II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA, Działanie 2.7. Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, pkt 14 typy beneficjenta	Proponujemy wprowadzenie także stowarzyszeń, spółdzielni socjalnych, przedszkola prywatne	Według posiadanej wiedzy wymienione podmioty są zainteresowane wsparciem na wskazane w tym pkt działania	W celu nienakładania się pomocy z krajowych i regionalnych programów ustalono Linie demarkacyjną rozdzielającą zakres wsparcia. Zgodnie z nią wsparcie z regionalnych programów operacyjnych na modernizację budynków użyteczności publicznej jest możliwe wyłącznie dla jednostek samorządu terytorialnego. Inne podmioty będą mogły ubiegać się o wsparcie z poziomu krajowego (POLiŚ).
	505	II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA, Działanie 2.9. Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych, pkt 9	Proponujemy rozszerzyć zakres działania o budynki jednorodzinne oraz nie wskazywanie typu budynków preferowanych budynki socjalne i komunalne	Na obszarach wiejskich tego typu zabudowa stanowi większość	Rozporządzenie ogólne Parlamentu Europejskiego i Rady w art. 2 definiuje beneficjenta pomocy. Jak wynika z tej definicji w ramach EFRR nie ma możliwości wsparcia osób fizycznych. Między innymi dlatego wsparcie skierowane na mieszkalnictwo w ramach RPO będzie udzielane wyłącznie dla podmiotów, które mają prawo do nieruchomości objętej wsparciem. Obecne zapisy w RPO nie dają możliwości wspierania jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Wprowadzenie odpowiedniego zapisu do RPO wymagałoby otwarcia procedury renegeacji programu. Ponadto największy potencjał oszczędności energii zidentyfikowano w budynkach wielomieszkaniowych.

	506	II GOSPODARKA NISKOEMISYJNA, Działanie 2.11. Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, pkt 14. Typ beneficjenta	Proponujemy rozszerzyć grupę beneficjentów o właścicieli budynków jednorodzinnych	Według posiadanej wiedzy wymienione podmioty są w wysokim stopniu zainteresowane wsparciem na wskazane w tym pkt działania	Rozporządzenie ogólne Parlamentu Europejskiego i Rady w art. 2 definiuje beneficjenta pomocy. Jak wynika z tej definicji w ramach EFRR nie ma możliwości wsparcia osób fizycznych. Między innymi dlatego wsparcie skierowane na mieszkalnictwo w ramach RPO będzie udzielane wyłącznie dla podmiotów, które mają prawo do nieruchomości objętej wsparciem. Obecne zapisy w RPO nie dają możliwości wspierania jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Wprowadzenie odpowiedniego zapisu do RPO wymagałoby otwarcia procedury renegeacji programu.
	507	III OCHRONA ŚRODOWISKA, Działanie 3.5. Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych, pkt 9	Proponujemy zabezpieczenie części środków dla działań w ramach KS, ale bez wymogu bycia w aglomeracji	Rozszerzenie w tym zakresie umożliwi mieszkańcom spoza terenu aglomeracji dostęp do tego wsparcia	RPO dla priorytetu inwestycyjnego 6b przewiduje tylko jeden cel szczegółowy. Jest nim zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi. Typy projektów z zakresu budowy/modernizacji sieci wodociągowych jako odrębne zadania będą możliwe do sfinansowania gdy cele Dyrektywy 91/271/EWG zostaną osiągnięte, a pozostała alokacja pozwoli na dodatkową realizację projektów wodociągowych. Projekty wodociągowe powinny dążyć do uzupełnienia systemu gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach. Priorytet inwestycyjny z którego mają być wspierane zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej ukierunkowany jest na wypełnienie zobowiązań wspólnotowych w aglomeracjach. Zmiana tego podejścia wymagałaby otwarcia procedury renegeacji RPO z Komisją Europejską. Dodatkowo Program Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2014-2020 wskazuje na to, że ze względu na braki w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich, wsparciem zostaną objęte operacje w miejscowościach zlokalizowanych poza aglomeracjami zdefiniowanymi w KPOŚK (str.77).
	508	III OCHRONA ŚRODOWISKA, Działanie 3.6. Wsparcie rozwoju systemów oczyszczania ścieków, pkt 9	Proponujemy zabezpieczenie części środków dla działań w ramach KS, ale bez wymogu bycia w aglomeracji	Rozszerzenie w tym zakresie umożliwi mieszkańcom spoza terenu aglomeracji dostęp do tego wsparcia	Priorytet inwestycyjny, z którego mają być wspierane zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej ukierunkowany jest na wypełnienie zobowiązań wspólnotowych w aglomeracjach. Zmiana tego podejścia wymagałaby otwarcia procedury renegeacji RPO z Komisją Europejską. Dodatkowo Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wskazuje na to, że ze względu na braki w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich, wsparciem zostaną objęte operacje w miejscowościach zlokalizowanych poza aglomeracjami zdefiniowanymi w KPOŚK (str.77).

	509	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA, Działanie 4.1. Dziedzictwo kulturowe, pkt 14 i 18	Proponujemy wprowadzenie także spółdzielni socjalnych i fundacji z udziałem JST; w pkt 18 proponujemy uwzględnić zadania z KS	Według posiadanej wiedzy wymienione podmioty są zainteresowane wsparciem na wskazane w tym pkt działania	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w ramach zatwierzonego przez Komisję Europejską RPO. Działanie 4.1 nie łączy się w sposób bezpośredni z KS, w związku z czym zapisy pozostaną w obecnym kształcie.
	510	IV NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA, Działanie 4.8. Podnoszenie jakości ładu przestrzennego, pkt 9.	Proponujemy rozszerzyć wsparcie na przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej wraz z towarzyszącą infrastrukturą dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ; w ramach działania proponuje się objąć także opracowywanie planów/programów ochrony także obszarów Natura 2000	Rozszerzenie w tym zakresie umożliwi przygotowanie aktualnego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin wiejskich, które zapisy są nieaktualne ze względu czas ich opracowania, np. dla Gminy Przelewice rok 2001. Rozszerzenie zakresu wsparcia o obszar Natury 2000 pozwoli naszej gminie przygotować program ochrony dla Jeziora Płoń i Doliny Rzeki Płoń	Celem inwentaryzacji przyrodniczej jest spis elementów przyrody, dlatego w ramach działania nie planuje się inwentaryzacji towarzyszącej infrastrukturze. Opracowanie dokumentów planistycznych dla obszarów Natura 2000 jest wspierane z poziomu krajowego. Natomiast w ramach działania 4.8 możliwe będzie opracowywanie planów/ programów ochrony dla parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000).
	511	V ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT, Działanie 5.4. Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt 14 typ beneficjenta	Proponujemy rozszerzenie o powiaty w partnerstwie z gminami	Z uwagi na ograniczone środki finansowe powiatów wiejskich, podmioty te będą miały trudność z samodzielną realizacją tego typu programów. Natomiast przy wsparciu środków pochodzących z gmin będzie można aplikować o te środki w większym zakresie.	Ilość środków przeznaczonych na drogi powiatowe jest bardzo ograniczona, z drugiej strony nie ma przeszkód by samorządy gminne partycypowały w projekcie.
Marzena Frankowska Klaster Metalowy METALIKA	512	1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw 14. Typ beneficjenta	Dookreślenie zapisu dotyczącego zachodniopomorskich Instytucji Otoczenia Biznesu, aby nie wykluczała Klastrow z świadczenia usług w Typie 2 i 3	Klasy są kluczowymi organizacjami wspierającymi przedsiębiorstwa w krajowej i międzynarodowej kooperacji.	Wśród beneficjentów działania 1.15 wskazano instytucje otoczenia biznesu (w tym organizacje zrzeszające przedsiębiorców) - co oznacza, że przedsiębiorstwa zrzeszone w klastrach nie są wykluczone z możliwości realizacji projektów w ramach typu 2 i 3.
	513	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 9. Nazwa i krótki opis działania	Dookreślenie zapisu dotyczącego zachodniopomorskich Instytucji Otoczenia Biznesu, aby nie wykluczała świadczenia usług przez instytucje IOB - Klasy spełniające krajowe standardy zarządzania klastrem .	Działania zaproponowane w ramach RPO powinny wspierać proces przedsiębiorczego odkrywania. Również instytucje otoczenia biznesu powinny odgrywać aktywną rolę w tym procesie i wspomagać firmy w dostępie do wiedzy, która może znajdować się nie tylko na uczelni, ale w innych zaawansowanych technologicznie przedsiębiorstwach. Równocześnie wspieranie kooperacji firm i uczelni wokół łańcuchów wartości jest kluczem do rozwoju specjalizacji w regionie, co jest zarówno priorytetem UE, jak i naszego regionu.	Definicja IOB nie wyklucza klastrow.

	514	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 9. Nazwa i krótki opis działania	Zmiana zapisu celu działania na: „Celem wsparcia jest zwiększenie dostępu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw do dobrej jakości, specjalistycznych usług doradczych świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu w zakresie wsparcia procesów innowacji przedsiębiorstwach. Wspierane przedsięwzięcia będą przyczyniać się do rozwoju trwałych powiązań i synergii pomiędzy przedsiębiorstwami oraz sektorem nauki a przedsiębiorstwami w celu tworzenia nowych łańcuchów wartości” Dodanie: „W ramach pierwszego typu projektów możliwe będzie dofinansowanie zakupu przez MŚP profesjonalnych usług doradczych świadczonych przez Instytucję Otoczenia Biznesu, w szczególności: - tworzenia powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami oraz przedsiębiorstwami a sferą B+R w celu wspierania nowych łańcuchów wartości”	Działania zaproponowane w ramach RPO powinny wspierać proces przedsiębiorczego odkrywania. Również instytucje otoczenia biznesu powinny odgrywać aktywną rolę w tym procesie i wspomagać firmy w dostępie do wiedzy, która może znajdować się nie tylko na uczelni, ale w innych zaawansowanych technologicznie przedsiębiorstwach. Równocześnie wspieranie kooperacji firm i uczelni wokół łańcuchów wartości jest kluczem do rozwoju specjalizacji w regionie, co jest zarówno priorytetem UE, jak i naszego regionu.	Katalog usług doradczych wskazany w działaniu 1.16 nie jest katalogiem zamkniętym. Jednakże preferowane będą usługi wspierające łączenie świata nauki ze światem biznesu, ponieważ jest to szczególnie istotny aspekt w kontekście głównego celu pierwszej osi priorytetowej.
	515	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 9. Nazwa i krótki opis działania	Proponujemy następujący zapis: „Działające na terenie województwa Instytucje Otoczenia Biznesu powinny zwiększyć wachlarz dobrej jakości, specjalistycznych usług wspierających rozwój przedsiębiorstw, w szczególności wdrażania najnowszych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych, tworzenia nowych modeli biznesu, ekoinnowacji i efektywności zasobów oraz innowacji w sektorze usług i projektowania” Oraz dodania poniższego zapisu: „W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie: - wdrażania ekoinnowacji i efektywności zasobów - tworzenia nowych łańcuchów wartości - wspomagania innowacji w sektorze usług i projektowania...”	Drugi Typ projektu mający na celu tworzenie nowych usług dla biznesu jest niejako powtórzeniem usług, które już istnieją w IOB i będą mogły być zakupywane w ramach bonów (Typ 1). Typ 2 powinien motywować instytucje do wdrażania nowych usług, które już zostały zidentyfikowane przez KE jako ważne dla rozwoju innowacji MŚP. http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/2350-innosup-1-2015.html "SMEs need help to generate, take up and better capitalise on all forms of knowledge, creativity, craftsmanship and innovation – including for the application of existing cross-cutting or emerging technologies, ICT, eco-innovative and resource-efficient solutions, new business models, service innovation and design. The potential of clusters, that represent favourable ecosystems for innovation, need to be better exploited in this respect."	Uwaga częściowo uwzględniona. W ramach typu 2 wymieniono usługi, które praktycznie nie są w regionie świadczone przez IOB bądź wymagają znaczącego udoskonalenia oraz dotyczą wsparcia procesu transferu technologii. Jednakże typy usług zaproponowane w uwadze zostaną dodane do typu projektu 1.
	516	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu 14. Typ beneficjenta	Dookreślenie zapisu w Typ projektu 2: Instytucje Otoczenia Biznesu – Ośrodki Innowacji, Niebankowe Instytucje finansowe, Klastery	Obecnie Klastery stały się nowym narzędziem Komisji Europejskiej w jej nowej strategii na lata 2014-2020 w tworzeniu nowych łańcuchów wartości oraz integracji przedsiębiorstw wokół inteligentnych specjalizacji oraz współpracy nauka biznes. Wpisanie Klastrow jako instytucji, które mogą świadczyć usługi dla regionalnych przedsiębiorstw umożliwi im realizację powyższych działań w województwie zachodniopomorskim. Ponadto Klastery zostały uwzględnione w dokumentach ogólnokrajowych związanych ze standaryzacją IOB (Standardy zarządzania klastrem http://www.pi.gov.pl/klastery/chapter_95911.asp) umożliwi to wybór odpowiedniej jednostki spełniającej standardy, zarówno w ramach Typu 1 jak i Typu 2 projektów w ramach działania 1.16 Zwiększanie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu.	Na podstawie analizy potencjału instytucji otoczenia biznesu działających na rzecz zwiększenia transferu technologii oraz przy uwzględnieniu dostępnej alokacji IZ RPO WZ zdecydowała o ukierunkowaniu typu projektu 2 na rozwój usług świadczonych przez Centra Transferu Technologii oraz niebankowe instytucje finansowe. Klastery mogą być natomiast wykonawcami usług świadczonych w ramach typu projektu nr 1.

InGenium HP Piotr Ciesielski	517	<p>OPIS DZIAŁANIA 8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.</p> <p>Właściwy punkt – nr 13 – Typy projektów, pkt.1</p>	<p>Dodanie typu projektu: rozpoznanie i zbadanie naturalnych kompetencji uczniów w celu wsparcia ich w wyborze właściwej ścieżki dydaktycznej i zawodowej dla dalszego kształcenia ich kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy.</p> <p>Propozycja: wdrożenie narzędzia „Badanie charakteru wg Systemu Optimax” – narzędzia, które diagnozuje naturalne zdolności, talenty i predyspozycje uczniów, na bazie których możliwe jest dokładne dalsze ukierunkowanie zawodowe badanego ucznia (tzn. właściwy dobór szkoły ponadgimnazjalnej oraz jej profilu) oparte na jego zdiagnozowanych silnych stronach.</p> <p>Badanie wykonywane jest on-line i ilość jednocześnie badanych osób zależy od ilości stanowisk komputerowych w szkole.</p> <p>W 2013 r. niniejsze badania zostały wykorzystane w pilotażowym projekcie „Kompas Edukacyjny” prof. Rosati i prof. Hübner, dotyczącym kwestii przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży kończącej edukację oraz wsparcie jej w wyborze właściwego kierunku kształcenia.</p> <p>Poniżej linki do informacji dotyczących „Kompasu Edukacyjnego” http://in-</p>	<p>Niniejszy projekt wspomaga działania w dokładnym oszacowaniu i zaplanowaniu dla jakiej liczby uczniów i jakie kierunki zawodowe należy otworzyć dla zrealizowania celu szczegółowego - doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia</p>	<p>Nie znaleziono definicji "naturalnych kompetencji" w literaturze przedmiotu. W przypadku, gdy uwaga dotyczyła predyspozycji, należy stwierdzić, że w ramach działania przewidziano 4. typ projektu, który przewiduje doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz pakiet działań zmierzających do wyrównania braków, jak i rozwoju uzdolnień i zainteresowań.</p>
------------------------------	-----	---	--	---	--

	518	<p>8.3 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego</p> <p>Właściwy punkt – nr 13 – Typy projektów, pkt.1</p>	<p>Dodanie typu projektu: rozpoznanie i zbadanie naturalnych kompetencji uczniów w celu wsparcia ich w wyborze właściwej ścieżki dydaktycznej i zawodowej dla dalszego kształcenia ich kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy.</p> <p>Propozycja: wdrożenie narzędzia „Badanie charakteru wg Systemu Optimax” – narzędzia, które diagnozuje naturalne zdolności, talenty i predyspozycje uczniów, na bazie których możliwe jest dokładne dalsze ukierunkowanie zawodowe badanego ucznia (tzn. właściwy dobór szkoły ponadgimnazjalnej oraz jej profilu) oparte na jego zdiagnozowanych silnych stronach.</p> <p>Badanie wykonywane jest on-line i ilość jednocześnie badanych osób zależy od ilości stanowisk komputerowych w szkole.</p> <p>W 2013 r. niniejsze badania zostały wykorzystane w pilotażowym projekcie „Kompas Edukacyjny” prof. Rosati i prof. Hübner, dotyczącym kwestii przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży kończącej edukację oraz wsparcie jej w wyborze właściwego kierunku kształcenia.</p> <p>Najlepszy okres na wykonanie diagnozy to 2 lub 3 klasa gimnazjum.</p>	<p>Niniejszy projekt wspomże działania w dokładnym oszacowaniu i zaplanowaniu dla jakiej liczby uczniów i jakie kierunki zawodowe należy otworzyć dla zrealizowania celu szczegółowego - doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii Informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia</p>	<p>Nie znaleziono definicji "naturalnych kompetencji" w literaturze przedmiotu. W przypadku, gdy uwaga dotyczyła predyspozycji, należy stwierdzić, że w ramach działania przewidziano 4. typ projektu, który przewiduje doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz pakiet działań zmierzających do wyrównania braków, jak i rozwoju uzdolnień i zainteresowań.</p>
--	-----	--	---	--	--

	519	<p>8.4 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Koszalińskiego-Kołobrzесьko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego</p> <p>Właściwy punkt – nr 13 – Typy projektów, pkt.4</p>	<p>Dodanie typu projektu: rozpoznanie i zbadanie naturalnych kompetencji uczniów w celu wsparcia ich w wyborze właściwej ścieżki dydaktycznej i zawodowej dla dalszego kształcenia ich kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy.</p> <p>Propozycja: wdrożenie narzędzia „Badanie charakteru Systemu Optimax” – narzędzia, które diagnozuje naturalne zdolności, talenty i predyspozycje uczniów, na bazie których możliwe jest dokładne dalsze ukierunkowanie zawodowe badanego ucznia (tzn. właściwy dobór szkoły ponadgimnazjalnej oraz jej profilu) oparte na jego zdiagnozowanych silnych stronach.</p> <p>Badanie wykonywane jest on-line i ilość jednocześnie badanych osób zależy od ilości stanowisk komputerowych w szkole.</p> <p>W 2013 r. niniejsze badania zostały wykorzystane w pilotażowym projekcie „Kompas Edukacyjny” prof. Rosati i prof. Hübner, dotyczącym kwestii przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży kończącej edukację oraz wsparcie jej w wyborze właściwego kierunku kształcenia.</p> <p>Najlepszy okres na wykonanie diagnozy to 2 lub 3 klasa gimnazjum.</p>	<p>Niniejszy projekt wspomaga działania w dokładnym oszacowaniu i zaplanowaniu dla jakiej liczby uczniów i jakie kierunki zawodowe należy otworzyć dla zrealizowania celu szczegółowego - doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia</p>	<p>Nie znaleziono definicji "naturalnych kompetencji" w literaturze przedmiotu. W przypadku, gdy uwaga dotyczyła predyspozycji, należy stwierdzić, że w ramach działania przewidziano 4. typ projektu, który przewiduje doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz pakiet działań zmierzających do wyrównania braków, jak i rozwoju uzdolnień i zainteresowań.</p>
--	-----	---	--	---	--

	520	<p>OPIS DZIAŁANIA 8.5</p> <p>Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych</p> <p>Właściwy punkt – nr 13 – Typy projektów, pkt.4</p>	<p>Dodanie typu projektu: rozpoznanie i zbadanie naturalnych kompetencji uczniów w celu wsparcia ich w wyborze właściwej ścieżki dydaktycznej i zawodowej dla dalszego kształcenia ich kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy.</p> <p>Propozycja wdrożenia narzędzia „Badanie charakteru Systemu Optimax” – narzędzia, które diagnozuje naturalne zdolności, talenty i predyspozycje uczniów, na bazie których możliwe jest dokładne dalsze ukierunkowanie zawodowe badanego ucznia (tzn.właściwy dobór szkoły ponadgimnazjalnej oraz jej profilu) oparte na jego zdiagnozowanych silnych stronach.</p> <p>Badanie wykonywane jest on-line i ilość jednocześnie badanych osób zależy od ilości stanowisk komputerowych w szkole.</p> <p>W 2013 r. niniejsze badania zostały wykorzystane w pilotażowym projekcie „Kompas Edukacyjny” prof. Rosati i prof. Hübner, dotyczącym kwestii przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży kończącej edukację oraz wsparcie jej w wyborze właściwego kierunku kształcenia.</p> <p>Najlepszy okres na wykonanie diagnozy to 2 lub 3 klasa gimnazjum.</p>	<p>Niniejszy projekt wspomaga działania w dokładnym oszacowaniu i zaplanowaniu dla jakiej liczby uczniów i jakie kierunki zawodowe należy otworzyć dla zrealizowania celu szczegółowego - doskonalenie kompetencji kluczowych uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia.</p>	<p>Nie znaleziono definicji "naturalnych kompetencji" w literaturze przedmiotu. W przypadku, gdy uwaga dotyczyła predyspozycji, należy stwierdzić, że w ramach działania przewidziano 4. typ projektu, który przewiduje doradztwo edukacyjno-zawodowe oraz pakiet działań zmierzających do wyrównania braków, jak i rozwoju uzdolnień i zainteresowań.</p>
Wioletta Wiśniewska / Komenda Wojewódzka Policji	521	<p>OŚ IV Naturalne otoczenie człowieka, działanie 4.4</p> <p>Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody i działania</p>	<p>Proponuje się dopisanie w kategorii beneficjentów administrację rządową w tym PJB</p>	<p>Policja będąca organem odpowiedzialnym za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, wykonuje ustawowe zadania związane z zapobieganiem oraz zwalczaniem przestępczości m.in. na terenach rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych oraz akwenów wodnych. Aby w sposób wymierny ograniczyć patologię w sferze środowiska naturalnego konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do skutecznego zapobiegania i zwalczania przestępczości przeciwko środowisku np. poprzez wzmocnienie współpracy ze strażą miejską, strażą graniczną, strażą rybacką, strażą leśną, jak również podejmowaniu działań prewencyjnych i edukacyjnych. KWP w Szczecinie od kilku lat realizuje z powodzeniem projekty z zakresu edukacji ekologicznej. Planowana interwencja jest komplementarna z działaniami w obszarze wzmocnienia mechanizmów ochrony przyrody</p>	<p>Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w ramach zatwierdzonego przez Komisję Europejską RPO WZ.</p>

	522	<p>OŚ VIII Edukacja działanie 8.10 Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystania technologii informatyczno- komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych</p>	<p>Proponuje się dopisanie w kategorii beneficjentów administrację rządową w tym PJB</p>	<p>przez całe życie przez funkcjonariuszy i pracowników Policji podnosi komfort i bezpieczeństwo realizacji zadań nałożonych na pracowników Policji. Pogłębianie wiedzy i umiejętności (w tym językowych) na temat zagadnień zapobiegania i zwalczania różnych przestępczości zwiększa zdolność do szybkiego i właściwego reagowania i zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim mieszkańcom woj. zachodniopomorskiego. Bezpieczeństwo to podstawowa potrzeba wszystkich obszarów, bez zaspokojonej potrzeby bezpieczeństwa trudna jest realizacja pozostałych potrzeb wymienionych w piramidzie Masłowa a także rozwój naszego regionu i niwelowanie niekorzystnych różnic na tle innych regionów. Wpisanie Policji jako beneficjenta tego obszaru jest również istotne w kontekście współpracy i kooperacji.</p>	<p>Typy beneficjentów wskazane w SOOP są zgodne z RPO WZ zatwierdzonym przez KE. Zapis zawarty w SOOP mówi o formach prawnych zgodnych z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej określonych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późn. zm.). Wśród tych form wymieniono organy władzy, administracji rządowej (kod 401), co sugeruje, że Komendant Główny Policji mieści się w typie beneficjenta. Jednakże należy wskazać, że idea Działania 8.10 jest podnoszenie kompetencji osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie znajomości technologii informacyjno-komunikacyjnych i języków obcych. Treść uzasadnienia sugeruje, że intencją realizacji projektu wg autora uwagi są działania zdecydowanie wykraczające poza zakres wskazany w typie</p>
Gmina Miasto Świnoujście	523	<p>Str 52 opis działania 1.11 (punkt 9) „Projekty mające na cel przygotowanie strefy inwestycyjnej będą mogły być realizowane pod warunkiem niepowielania dostępną na terenie SOM infrastruktury danego typu lub gdy inwestycja wynika ze specyficznych potrzeb zainteresowanych inwestorów</p>	<p>1. Powinno być projekty mające na celu 2. Warunek niepowielania dostępną na terenie SOM infrastruktury</p>	<p>Ad 2. Umieszczenie takiego zapisu ogranicza rozwój poszczególnych gmin, członków SOM. Strefy inwestycyjne to także strefy dla mikro i małych przedsiębiorców świadczących usługi dla lokalnego rynku. Brak infrastruktury (niekiedy podstawowej) uniemożliwia dalszy rozwój strefy i przedsiębiorczości, a odsyłanie zainteresowanych przedsiębiorców do kolejnych stref (w przypadku Świnoujścia to 70 km) mija się z celem. Warunek niepowielania infrastruktury w tym przypadku ogranicza możliwości rozwoju gminy.</p>	<p>Ad2. Zdaniem IZ RPO WZ projekty realizowane na obszarze funkcjonalnym SOM powinny być wzajemnie komplementarne i spójne, gdyż służyć mają realizacji tej samej strategii ZIT dla SOM. Nie można więc decydować o rozbudowie infrastruktury jednej gminy w SOM, nie patrząc zupełnie na infrastrukturę dostępną bądź planowaną do realizacji w innej gminie SOM. Należy jednakże zwrócić uwagę, iż zapisy SOOP dopuszczają możliwość realizacji tego typu przedsięwzięć z uwzględnieniem specyficznych potrzeb zainteresowanych inwestorów (np. takich, którzy oczekują dostępu do infrastruktury portowej, dróg ekspresowych czy lokalizacji blisko swoich kooperantów).</p>
	524	<p>Str 53 opis działania 1.11 punkt 21</p>	<p>Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowić mogą mniejszą część budżetu projektu.</p>	<p>Prosimy o doprecyzowanie słowa mniejszą lub podanie max. wartości procentowej.</p>	<p>Mniejsza część budżetu projektu oznacza mniej niż połowę lub mniej niż 50%.</p>

	525	Str 83 działanie 2.1 punkt 13 typu projektów	Zapis dot. Typu projektu – demonstracyjne projekty z zakresu budownictwa pasywnego, któremu towarzyszą działania informacyjno promocyjne powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu samochodowego	Błędny zapis? Wybór zbiorowego środka transportu a budownictwo pasywne nie są od siebie zależne. Niejasny zapis, prosimy o doprecyzowanie.	Działanie 2.1 jest jedynie małą częścią Priorytetu Inwestycyjnego 4e. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.1 ma przyczynić się do realizacji zmniejszenia spadku liczby przewozów pasażerskich komunikacją miejską. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.
	526	Str 91 działanie 2.3 Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Wydatki na drogi (poza drogami dla rowerów) nie mogą stanowić większości kosztów projektu	Prosimy o doprecyzowanie zapisu lub podanie max. wartości procentowej.	Z uwagi na zróżnicowany katalog projektów Instytucja Zarządzająca na poziomie SOOP nie planuje wskazywania procentowej maksymalnej wartości wydatków na drogi. Będzie to zależne od rodzaju projektu i jego zakresu.
	527	Oś priorytetowa II Gospodarka Niskoemisyjna, Działanie 2.7 i Działanie 2.8 punkt 9	W nazwie i krótkim opisie przedsięwzięcia nie ma jednoznacznego wskazania na kwalifikowalność wydatku na audyty energetyczne, tak jak zostało to wskazane w działaniu 2.9.	Audyt energetyczny jako element niezbędny projektu powinien wchodzić w skład wydatków przygotowawczych.	Opis działania zostanie uzupełniony o wskazanie na kwalifikowalność audytu energetycznego jako prac przygotowawczych. Należy mieć jednak na uwadze, że obowiązujący katalog wydatków kwalifikowalnych zostanie określony na poziomie Regulaminu konkursu. Może być także zawężony w stosunku do zapisów w SOOP przez inne przepisy, w tym ze względu na podstawę prawną udzielania pomocy publicznej (np. GBER).
	528	Str 121 działanie 2.10 typ beneficjenta	Wśród beneficjentów brak spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych.	Zawężenie grona beneficjentów uniemożliwi wspólnotom i spółdzielniom mieszkaniowym realizację działań w budynkach wielorodzinnych. Podmioty te są zainteresowane i zdolne gospodarczo do realizacji projektów z zakresu modernizacji energetycznej.	Wprowadzono możliwość wsparcia wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych.
	529	Oś priorytetowa IV Naturalne otoczenie człowieka, Typ beneficjenta	Typ beneficjenta: rezerwaty przyrody. Rezerwat przyrody nie jest jednostką posiadającą osobowość prawną, tylko formą ochrony przyrody.	Wątpliwości budzi czy forma ochrony przyrody jaką jest rezerwat przyrody może być zaliczona do grona beneficjentów.	Określenie użyte w SOOP wynika z katalogu beneficjentów określonych na poziomie RPO. Ewentualna zmiana katalogu beneficjentów wymagałaby otwarcia procedury renegotjacji programu z Komisją Europejską. Do czasu ewentualnej zmiany w programie zapisy SOOP mogą być więc traktowane jedynie jako interpretacja obowiązujących zapisów. Wydaje się, że beneficjentem wsparcia w takiej konstrukcji może być podmiot zarządzający rezerwatem lub sprawujący nadzór nad rezerwatem lub podmiot, który uzyskał zgodę na wykonanie niezbędnych operacji od podmiotu zarządzającego rezerwatem lub od podmiotu sprawującego nadzór nad rezerwatem.
	530	Str 200, działanie 4.9, punkt 14	Proponujemy dodanie do typu beneficjentów organizacje pozarządowe.	W ramach działania możliwość skorzystania ze środków będzie miała większa ilość beneficjentów. Stowarzyszenia są aktywne w tworzeniu i rozwijaniu produktów turystycznych.	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na jego brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.

	531	Str 310 i 312 działanie 8.1 punkt 23	Celem interwencji jest m.in. wsparcie istniejących placówek poprzez m.in. modernizację i adaptację budynków, które mają przelożyć się na zwiększenie liczby miejsc równocześnie zakupione środki trwałe mają wynosi nie więcej niż 10%. Proponujemy zwiększenie tej wartości do 30% (tak jak w działaniu 8.2)	Adaptacja istniejącej infrastruktury jest kosztochłonna ze względu na specyficzne wymagania. Istnieje obawa, że ograniczenie zakupów środków trwałych do 10% będzie miało przełożenie na wysokie wartościowo projekty bądź brak możliwości aplikowania przez gminy na projekty służące adaptacji/modernizacji budynków. Równocześnie w działaniu 8.2 wartość wynosi 30%	Wg Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 - 2020 cross-financję może dotyczyć zakupu nieruchomości, zakupu infrastruktury, przy czym poprzez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzenośne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości oraz dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy. Natomiast zakup środków trwałych nie wchodzi do tej kategorii wydatków. Należy zatem pamiętać, że na zakup tychże środków oraz na cross-finansing obowiązują dwa oddzielne limity procentowe (po 10%). Projektodawca będzie miał możliwość zaplanowania łącznie do 20% wartości projektu na wydatki w ramach cross-finansingu i zakupu środków trwałych. Zwiększony limit na zakup środków trwałych i cross-finansing w działaniu 8.2 jest wynikiem negocjacji z KE.
	532	Ogólna uwaga: Brak mechanizmu finansowego JESSICA pomimo wcześniejszych zapowiedzi (również na etapie konsultacji RPO WZ 2014-2020)	0		Institucja Zarządzająca rozważa możliwość uruchomienia Instrumentu Finansowego wzorowanego na Funduszu Jessica.
	533	Str 390 działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji – ogólne pytanie	W ramach działania realizowane będą wyłącznie projekty wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji. Czy LPR tworzone i zaakceptowane przez UM WZ w poprzedniej edycji środków będą nadal podstawą do ubiegania się o środki w obecnej edycji (konieczna będzie jedynie aktualizacja) czy konieczne będzie tworzenie nowych LPR na podstawie nowych wytycznych?		LPR tworzone i zaakceptowane przez UM WZ w poprzedniej edycji środków będą nadal podstawą do ubiegania się o środki w obecnej edycji pod warunkiem zgodności z zasadami przyjętymi przez IZ dot. zasad tworzenia i zawartości LPR.

	534	Ogólna uwaga: Termin konsultacji został dobrany niezbyt trafnie. Początek kwartału i początek miesiąca stanowi najmniej dogodny termin dla podmiotów już obsługujących środki unijne w związku z koniecznością przygotowania wniosków o płatność. Prosimy o uwzględnienie uwagi w przyszłości.		0		Konsultacje społeczne SOOP, są działaniem nieobowiązkowym realizowanym z dobrej woli IZ, każdy możliwy termin jest w jakiś sposób niedogodny dla uczestników i instytucji organizującej konsultacje. Aby możliwie szybko uruchomić program konsultacje zostały ogłoszone natychmiast po opracowaniu dokumentów.
Gmina Dębno	535	OPIS DZIAŁANIA 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	Propozycja UM WZP: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych i komunalnych. Propozycja zapisu: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych, komunalnych oraz budynki wspólnot mieszkaniowych.		Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. Gminy od lat wyprzedają lokale komunalne na podstawie zapisów ustawy o gospodarce	Wprowadzono możliwość wsparcia wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowych. Budynki wspólnot mieszkaniowych nie mogą być priorytetem wsparcia ponieważ jak wynika z analizy ex ante instrumentów finansowych preferowanym instrumentem wsparcia dla tych podmiotów mogłyby być instrumenty zwrotne. Na rynku funkcjonują z powodzeniem zwrotne instrumenty wsparcia w zakresie termomodernizacji. Przewidziana dla działania 2.9 dotacyjna forma wsparcia jest skierowana dla mieszkańców którzy samodzielnie nie są w stanie ponieść kosztów modernizacji energetycznej budynków.
	536	OPIS DZIAŁANIA 3.5 Wsparcie rozwoju sieci wodociągowych	PROPOZYCJA UM WZP: Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach od 2000 do 10 000 RLM Propozycja: Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach powyżej 2000 RLM		Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. Aglomeracje powyżej 10 000 RLM pozostają bez możliwości sfinansowania rozwoju sieci wodociągowej, ponieważ POi IS dopuszcza budowę sieci wodociągowej do wysokości 25% wartości projektów dot. gospodarki wodno – ściekowej. Projekty będą weryfikowane na podstawie spełniania przez aglomerację kryterium koncentracji 120 RLM na 1 km. Występuje tu więc wykluczenie gmin będących aglomeracjami pow. 10 tys. mieszkańców, ale nie spełniających	RPO dla Priorytetu Onwestycyjnego 6b przewiduje tylko jeden cel szczegółowy. Jest nim zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi. Typy projektów z zakresu budowy/modernizacji sieci wodociągowych jako odrębne zadania będą możliwe do sfinansowania gdy cele Dyrektywy 91/271/EWG zostaną osiągnięte, a pozostała alokacja pozwoli na dodatkową realizację projektów wodociągowych. Projekty wodociągowe powinny dążyć do uzupełnienia systemu gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach. Przyjęty minimalny wskaźnik 120 Mk na kilometr w aglomeracji wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wyznaczania obszaru i granic aglomeracji. Nie przewiduje się stosowania odstępstwa w tym zakresie.

	537	<p>OPIS DZIAŁANIA 3.6 Wsparcie systemów oczyszczania ścieków</p>	<p>PROPOZYCJA UM WZP: Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach od 2000 do 10 000 RLM</p> <p>Propozycja: Realizacja przedsięwzięć będzie możliwa w aglomeracjach powyżej 2000 RLM do 10 000 RLM oraz powyżej 10 000 w których liczba RLM na 1 km sieci nie przekracza 120.</p>	<p>Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel.</p> <p>Agglomeracje powyżej 10 000 RLM pozostają bez możliwości sfinansowania rozwoju sieci</p>	<p>W celu nienakładania się zakresu wsparcia przyjęto pewne rozwiązania dla całego kraju w formie Linii demarkacyjnej. Dla kanalizacji sanitarnej jest to ograniczenie wsparcia w RPO do 10 000 RLM. Przyjęty minimalny wskaźnik 120 Mk na kilometr w aglomeracji wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wyznaczania obszaru i granic aglomeracji. Nie przewiduje się stosowania odstępstwa w tym zakresie.</p>
	538	<p>4.2 Wzmocnienie instytucji kultury</p>	<p>Propozycja UM WZP: Działanie jest nakierowane na wsparcie kluczowych i instytucji kultury w regionie. Efektem wsparcia ma być zwiększenie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców województwa.</p> <p>Tryb pozakonkursowy Będzie stosowany dla projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych. Wspierane projekty powinny wynikać ze Strategii Rozwoju Województwa oraz strategii sektorowych, jak również z Kontraktu Terytorialnego negocjowanego pomiędzy stroną rządową oraz Samorządem Województwa Zachodniopomorskiego.</p> <p>Propozycja: Tryb konkursowy dla wszystkich instytucji</p>	<p>Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. Instytucje kultury w małych ośrodkach mają owszem znaczenie lokalne, ale bardzo duże dla mieszkańców. Dla mieszkańców obszarów znacznie oddalonych od miasta wojewódzkiego podstawową i jedyną dostępną instytucją kultury jest dom kultury, które zgodnie z zaproponowanymi zapisami nie będą mogły skorzystać ze wsparcia w ramach działania. Infrastruktura lokalnych instytucji kultury wymaga ogromnego wsparcia, jest niedoinwestowana, a jest niezbędną dla mieszkańców mniejszych miejscowości.</p>	<p>Z uwagi na ograniczone środki w ramach interwencji we wskazanym obszarze oraz konieczność ich koncentracji, zdecydowano się na wsparcie jedynie kluczowych ośrodków. Zapisy takie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską w ramach RPO WZ. Należy pamiętać, że KE początkowo wykluczyła możliwość wsparcia projektów z zakresu kultury. Ponadto instytucje które wspierają animacje lokalnej społeczności mogą uzyskać wsparcie w ramach działania 9.3.</p>

	539	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	<p>PROPOZYCJA UM WZP Wsparcie w głównej mierze skierowane będzie na obszary o szczególnie niekorzystnej sytuacji w regionie stanowiące specjalną strefę włączenia w ścisłym powiązaniu z programem działań dla tej strefy.</p> <p>Propozycja: Wsparcie wszystkich obszarów</p>	<p>Obecne zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie rozwoju zasobów endogenicznych.</p> <p>Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SWW.</p> <p>Wyznaczając SWW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem. Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne.</p> <p>Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SWW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SWW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu.</p> <p>Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.</p> <p>Prosimy o zmianę zapisów SzOOP RPO WZ.</p> <p>Rozwój turystyki aktywnej stanowi szansę dla rozwoju całej południowej części województwa zachodniopomorskiego znajdującej się poza specjalną strefą włączenia. Jedynym bogactwem tych gmin są lasy i jeziora, które można będzie zaoferować turystom tylko i wyłącznie dzięki rozwojowi turystyki aktywnej. Nie objęcie tych gmin konkursem zabiera im jedyną szansę rozwoju turystyki</p>	<p>Nie wykluczono możliwości wsparcia również obszarów poza SSW, jedynie wskazano, że w głównej mierze wsparcie będzie tam kierowane. Nie wyklucza to zatem możliwości interwencji na pozostałych obszarach województwa.</p> <p>Zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi dla programowania interwencji na obszarach o najniższym poziomie spójności infrastrukturalnej, gospodarczej i społecznej Pomorza Zachodniego przyjęto, że diagnoza dotycząca wyżej wskazanych sfer zostanie dokonana na poziomie gminnym (NTS-5). Dla wyznaczenia Specjalnej Strefy Włączenia (SSW) przyjęto zestaw sześciu mierników syntetycznych wyznaczonych dla poszczególnych obszarów problemowych: demografia, infrastruktura techniczna, dostępność do usług publicznych, potencjał gospodarczy, problemy popegeerowskie, ubóstwo. W każdym z obszarów problemowych wskazano gminy z deficytem, tj. te, dla których miernik syntetyczny przyjmuje wartość mniejszą od wartości mediany. Następnie dla każdej z gmin wyliczono częstość występowania deficytów, tj. w ilu obszarach miernik syntetyczny dla gminy przybiera wartość niższą od mediany. Przy ostatecznej delimitacji Specjalnej Strefy Włączenia, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno-gospodarczego przyjęto zasadę kumulacji deficytów co oznacza, że SWW objęła gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach</p>
	540	OPIS DZIAŁANIA 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych	<p>Propozycja: Budowa i przebudowa dróg lokalnych i powiatowych oraz zwiększenie alokacji na ten cel</p>	<p>Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwania dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel.</p> <p>W działaniach 5.2 i 5.3 SzOOP RPO WZ skierowanych na realizację Strategii ZIT dla SOM i KKB</p>	<p>Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.</p>
	541	OPIS DZIAŁANIA 9.2 Infrastruktura społeczna	<p>Zwiększenie puli środków na alokację</p>	<p>W związku ze starzeniem się społeczeństwa, wzrostem liczby osób niepełnosprawnych oraz wzrastającą liczbą osób zagrożonych wykluczeniem społecznym konieczność tworzenia odpowiedniej infrastruktury jest dużo większa niż zaplanowana alokacja.</p>	<p>Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.</p>

	542	Działanie 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – opis działania.	Zgodnie z SzOOP „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”. Istniejący zapis wyklucza możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych w gminach położonych poza obszarem SSW. Propozycja zmiany. Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”	<p>Jednym z pięciu celów głównych Strategii Europa 2020 jest wspieranie włączenia społecznego. Cel ten ma być implementowany z udziałem Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w ramach Celu Tematycznego 9, Priorytet Inwestycyjny 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Niestety istniejące zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SSW.</p> <p>Wyznaczając SWW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem.</p> <p>Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne.</p> <p>Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SWW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SWW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu.</p> <p>Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski</p> <p>oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.</p>	Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.
	543	OPIS DZIAŁANIA 9.4 oraz 9.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych	Zwiększenie puli środków na alokację	Większość szkół – szczególnie ponadgimnazjalnych jest w bardzo złym stanie technicznym. Potrzeby wsparcia obiektów są ogromne. Powoduje to – szczególnie w gminach położonych na granicy województwa – wyjazdy młodzieży do atrakcyjniejszych, lepiej wyposażonych szkół ponadgimnazjalnych poza nasze województwo. Sprowadza się to do spadku zatrudnienia nauczycieli na terenie naszego województwa, a także do trwałej utraty liczby mieszkańców – gdyż rzadko się zdarza, by młodzież która wyjedzie poza granice województwa na etapie ponadgimnazjalnym tutaj wróciła. Osłabia to znacząco potencjał naszego województwa.	Alokacja została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
Rafał Księżopolski Urząd Miasta Szczecin	544	Działanie 1.10 „W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów.”	Sugeruje się złagodzenie tego zapisu w szczególności gdy powodem niezajęcia całości terenu będą czynniki zewnętrzne, na które wnioskodawca nie ma wpływu, np. zmiany prawne powodujące zmniejszenie atrakcyjności inwestycyjnej.	Pomimo jak największej staranności w dokonywaniu analiz może dojść do sytuacji, w której czynniki zewnętrzne uniemożliwią zasiedlenie strefy lub sprawią, że jej atrakcyjność znacznie spadnie. Tego rodzaju przypadki powinny być uwzględnione w przytoczonym zapisie.	Podczas negocjacji RPO WZ 2014 - 2020 tego typu zapisy w Programie nie spotkały się z aprobatą Komisji Europejskiej. Wnioskodawcy powinni zatem tak planować przedsięwzięcia, aby w jak największym stopniu były one realne i zakładały rezultaty możliwe do osiągnięcia.

	545	8.1 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej 23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Rekomendujemy aby dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowanych wynosiła 30%	Podjęcie działań zmierzających do powstania nowych placówek wychowania przedszkolnego na bazie istniejącej infrastruktury lokalowej poprzez adaptację i modernizację, zakup sprzętu i materiałów niezbędnych do pracy ze zwiększonym gronem dzieci niesie za sobą duże koszty związane z zakupem środków trwałych. Określenie dopuszczalnej maksymalnej wartości zakupionych środków trwałych do poziomu 10% wydaje się stosunkowo za małe. Jedynie z działania inwestycji – dostosowania istniejącej infrastruktury lokalowej. 8.1 można utworzyć nowe miejsca wychowania przedszkolnego, jakkolwiek wymaga to poczynienia Biorąc pod uwagę obecną sytuację w edukacji przedszkolnej bardzo ważne jest finansowanie zarówno działalności edukacyjnej jak i infrastrukturalnej. W obecnym kształcie Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych nie ma innych działań mogących pomóc jednostkom założycielskim przedszkoli w dofinansowaniu działań infrastrukturalnych, które przyczyniłyby się do zwiększenia ilości miejsc oraz wzrostu zatrudnienia dla opiekunów przedszkolnych.	Wg Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 - 2020 cross-financig może dotyczyć zakupu nieruchomości, zakupu infrastruktury, przy czym poprzez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzeznosne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości oraz dostosowania lub adaptacji budynków, pomieszczeń i miejsc pracy. Natomiast zakup środków trwałych nie wchodzi do tej kategorii wydatków. Należy zatem pamiętać, że na zakup tychże środków oraz na cross-finansing obowiązują dwa oddzielne limity procentowe (po 10%). Projektodawca będzie miał możliwość zaplanowania łącznie do 20% wartości projektu na wydatki w ramach cros-finansingu i zakupu środków trwałych.
	546	Działanie 8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym	Dopisanie do pozycji 14 „Typ beneficjenta”: - jednostki organizacyjne jst	Placówki systemu oświaty nie posiadają osobowości prawnej. Placówki te mogłyby samodzielnie aplikować oraz realizować projekty na mocy pełnomocnictwa Prezydenta Miasta pod nadzorem Gminy. Możliwość taka istniała w edycji dofinansowania projektów w ramach POKL 2007 -2013. Projektodawca wpisywał nazwę JST/ nazwę jednostki organizacyjnej (np. szkoły). W przypadku dużej liczby podległych Gminie placówek zastosowanie takiego rozwiązania usprawnia rozliczanie powyższych projektów.	Wskazany typ beneficjenta jest sformułowany szeroko i w sposób wystarczający w opinii IP. We wskazanym akcie prawnym występują także państwowe/powiatowe/gminne jednostki organizacyjne, które posiadając osobowość prawną mogą samodzielnie aplikować o środki. Natomiast jednostki organizacyjne JST, które nie posiadają osobowości prawnej nie mogą samodzielnie podejmować czynności cywilno-prawnych. Do takich czynności potrzebują upoważnienia. W PO KL dopuszczono możliwość, o której wspomniano w uzasadnieniu - jednostki organizacyjne JST działające w imieniu i na rzecz JST na mocy stosownego upoważnienia.
	547	Działanie 8.3 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	Dopisanie do pozycji 14 „Typ beneficjenta”: - jednostki organizacyjne jst	Placówki systemu oświaty mogłyby samodzielnie aplikować oraz realizować projekty na mocy pełnomocnictwa Prezydenta Miasta pod nadzorem Gminy. Możliwość taka istniała w edycji dofinansowania projektów w ramach POKL 2007 -2013. Projektodawca wpisywał nazwę JST/ nazwę jednostki organizacyjnej (np. szkoły). W przypadku dużej liczby podległych Gminie placówek zastosowanie takiego rozwiązania usprawnia rozliczanie powyższych projektów.	Wskazany typ beneficjenta jest sformułowany szeroko i w sposób wystarczający w opinii IP. We wskazanym akcie prawnym występują także państwowe/powiatowe/gminne jednostki organizacyjne, które posiadając osobowość prawną mogą samodzielnie aplikować o środki. Natomiast jednostki organizacyjne JST, które nie posiadają osobowości prawnej nie mogą samodzielnie podejmować czynności cywilno-prawnych. Do takich czynności potrzebują upoważnienia. W PO KL dopuszczono możliwość, o której wspomniano w uzasadnieniu - jednostki organizacyjne JST działające w imieniu i na rzecz JST na mocy stosownego upoważnienia.

	548	Działanie 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego	W punkcie 23. „Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych” zwiększenie wartości do 30 %	Zwiększenie wartości podyktowane jest większym niż w przypadku szkolnictwa ogólnego kosztem zakupu pomocy edukacyjnych jako doposażenia istniejących już pracowni. Wymiana przestarzałego sprzętu jest konieczna z uwagi na obecne wymogi edukacyjne i rynek pracy.	Proponowany zapis jest niezgodny z RPO WZ zatwierdzonym przez KE, zgodnie z którym: Limit wydatków związanych z doposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 20% całkowitej alokacji PI 10iv (włączając cross-financing).
	549	Działanie 8.7 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	W punkcie 23. „Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych” zwiększenie wartości do 30 %	Zwiększenie wartości podyktowane jest większym niż w przypadku szkolnictwa ogólnego kosztem zakupu pomocy edukacyjnych jako doposażenia istniejących już pracowni. Wymiana przestarzałego sprzętu jest konieczna z uwagi na obecne wymogi edukacyjne i rynek pracy.	Proponowany zapis jest niezgodny z RPO WZ zatwierdzonym przez KE zgodnie z którym: Limit wydatków związanych z doposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 20% całkowitej alokacji PI 10iv (włączając cross-financing).
	550	IX Infrastruktura publiczna OPIS DZIAŁANIA 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich. Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW.	Czy Gminy, które nie są objęte Specjalną Strefą Włączenia nie będą w ogóle uwzględniane jako Beneficjenci działania 9.3? Czy istnieje możliwość zapisu, iż przy niewykorzystanej alokacji przez Beneficjentów znajdujących się w Specjalnej Strefie Włączenia będzie możliwość aplikowania przez pozostałe Gminy?	Gmina Miasto Szczecin ma ogromne potrzeby związane z rewitalizacją Śródmieścia oraz terenów zdegradowanych w Północnej części miasta. Przy braku jakiegokolwiek możliwości dofinansowania środkami zewnętrznymi nie ma realnych możliwości do zrealizowania zaplanowanych inwestycji.	Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.

	551	<p>IX Infrastruktura publiczna OPIS DZIAŁANIA 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>20. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p> <p>Kryterium dostępu do wsparcia będzie umieszczenie projektu w Lokalnym Programie Rewitalizacji.</p>	<p>Czy każdy projekt musi być wpisany literalnie do Lokalnego Programu Rewitalizacji?</p>	<p>Wpisywanie każdego projektu do LPR-u stanowi duży kłopot dla Gmin, bo przy każdej nawet drobnej zmianie konieczne jest aktualizowanie LPR-u, który jest przyjmowany uchwałą Rady Gminy/Miasta</p>	<p>Minimalny zakres LPR wskazany został w projekcie wytycznych MiIR w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (projekt). Tam też zapisano, że LPR zawiera co najmniej "wykaz dopełniających się wzajemnie najważniejszych przedsięwzięć i głównych projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego, które będą realizowane w ramach danego programu rewitalizacji wraz z ich opisem zawierających co najmniej: nowe przedsięwzięcia i podmioty go realizujące, prognozowane rezultaty, syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia projektu), szacowaną wartość projektu/ przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji przedsięwzięć/ projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu; w przypadku przedsięwzięć/ projektów rewitalizacyjnych dopuszczane jest ograniczenie zakresu informacyjnego do tego, które będą dostępne na etapie przyjmowania programu". Ostateczne zasady tworzenia i wymagania odnośnie zawartości LPR zostaną określone po przyjęciu ww. wytycznych przez właściwego ministra.</p>
	552	<p>IX Infrastruktura publiczna OPIS DZIAŁANIA 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>20. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p> <p>W ramach priorytetu przewidziane jest finansowanie dróg lokalnych pod warunkami, że będą one stanowiły jedynie element projektu oraz wsparcie to będzie musiało być elementem kompleksowej rewitalizacji.</p>	<p>Czy określenie „drogi lokalne” zostało użyte w znaczeniu kategorii drogi? Czy na inwestycje związane z drogami dojazdowymi i zbiorczymi możliwe będzie pozyskanie dofinansowania w ramach działania 9.3?</p>	<p>W planowanym do realizacji przez Gminę Miasto Szczecin projekcie dotyczącym rewitalizacji śródmiejskiego odcinka Alei Wojska Polskiego rewitalizowana będzie droga o kategorii drogi zbiorczej wraz z zabudową otaczającą w ramach projektu kompleksowej rewitalizacji zdegradowanego obszaru wskazanego w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Czy w takim znaczeniu Aleja będzie spełniała wymogi drogi lokalnej określonej w opisie działania 9.3?</p>	<p>Sformułowanie "drogi lokalne" jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. z 1999 r. Nr 43, poz. 430). Inwestycje związane z drogami dojazdowymi i drogami zbiorczymi będą mogły być wspierane w ramach działania 9.3 pod warunkiem że będą one stanowiły jedynie element projektu oraz wsparcie to będzie musiało być elementem kompleksowej rewitalizacji.</p>

	553	<p>IX Infrastruktura publiczna OPIS DZIAŁANIA 9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Przedsięwzięcia inwestycyjne będą się koncentrować na rewitalizacji wyznaczonych w LPR części bądź całych miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem problemowych miejscowości popegeerowskich. Ponadto, przedsięwzięcia będą mogły być realizowane na obszarach przemysłowych, powojaskowych, a</p>	<p>Czy koncentracja dofinansowania na przedsięwzięciach na obszarach popegeerowskich, przemysłowych, powojaskowych nie ograniczy dostępu do środków dla spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz TBS jako Beneficjentów działania 9.3? Czy istnieje możliwość wykreślenia zapisu „dopiero w dalszej kolejności na niedoinwestowanych i zaniedbanych obszarach miejskich?”</p>	<p>Zapis ogranicza możliwość realizacji z dofinansowaniem projektów dotyczących mieszkalnictwa. Zapotrzebowanie na takie inwestycje w Gminie Miasto Szczecin jest bardzo wysokie czego dowodem jest zgłoszenie do LPR 2010 ok.80 wniosków o wpisanie do Programu projektów dotyczących remontów części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych na terenie Szczecina.</p>	<p>Koncentracja dofinansowania na przedsięwzięciach na obszarach popegeerowskich, przemysłowych, powojaskowych nie ograniczy dostępu do środków dla spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz TBS jako Beneficjentów działania 9.3. Preferencje dotyczą obszaru wsparcia, a nie typu beneficjenta. Preferowane będą zatem, przy spełnieniu pozostałych warunków, projekty spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz TBS-ów dotyczące inwestycji realizowanych na obszarze SSW. IZ podtrzymuje zapis „Przedsięwzięcia inwestycyjne będą się koncentrować na rewitalizacji wyznaczonych w LPR części bądź całych miejscowości, ze szczególnym uwzględnieniem problemowych miejscowości popegeerowskich. Ponadto, przedsięwzięcia będą mogły być realizowane na obszarach przemysłowych, powojaskowych, a dopiero w dalszej kolejności na niedoinwestowanych i zaniedbanych obszarach miejskich.” Zastosowanie preferencji dla projektów realizowanych na SSW jest efektem terytorializacji interwencji publicznej do gmin o najgorszych parametrach społeczno-gospodarczych i najniższym potencjale wzrostu.</p>
	554	<p>9.10 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych</p>	<p>Proszę o rozszerzenie typów projektów i opisu o działania o obszar zarządzania oświatą.</p>	<p>Usługi związane z eOświatą nie wpisują się w całości do działania związanego z infrastrukturą oświatową, gdyż ich wynikiem nie jest bezpośrednio poprawa dostępności edukacyjnej, jednakże charakter sprawia, że spełniając cele działania 9.10, a ich niewyszczególnienie może w późniejszym etapie budzić wątpliwości interpretacyjne co do kwalifikowalności tego typu projektów. Działania z tego zakresu mogą być kontynuacją projektów z okresu 2007-2013 realizowanych w ramach Osi 3 RPO WZ.</p>	<p>Działania związane z e-oświatą będą realizowane w ramach RPO WZ poprzez kontynuację rządowego programu „Cyfrowa szkoła”. Umożliwi to realizację projektów upowszechniających technologie informacyjno- komunikacyjne w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. W trakcie negocjacji regionalnych programów operacyjnych Komisja Europejska nie wyraziła zgody na inwestycje z zakresu e-edukacji w ramach celu tematycznego 2 realizowanego poprzez działanie 9.10 RPO WZ.</p>
	555	<p>Całość dokumentu</p>	<p>Brak określenia kosztów kwalifikowanych i niekwalifikowanych, sugeruje się wprowadzenie tej informacji do SzOOP – wzorem okresu 2007-2013</p>	<p>Informacje te mają kluczowe znaczenie dla planowania projektów, na bazie tej informacji dokonywany jest montaż finansowy i analizy związane z płynnością finansową projektu. Ma to również wpływ na zakres rzeczowy projektu. Opublikowanie tego rodzaju informacji w innym dokumencie tuż przed konkursem negatywnie wpłynie na proces planowania i może spowodować trudności w poprawnej identyfikacji zakresu projektu.</p>	<p>Uwzględniono.</p>
	556	<p>Całość dokumentu</p>	<p>Brak informacji o demarkacji w poszczególnych działaniach, sugeruje się wprowadzenie tej informacji do SzOOP – wzorem okresu 2007-2013. Czy w przypadku działań realizowanych w ramach ZIT, beneficjent z obszarów ZIT będzie mógł aplikować do działania dla obszaru ogólnego.</p>	<p>Informacje te mają kluczowe znaczenie dla planowania projektów, opublikowanie ich tuż przed konkursem w innym dokumencie może spowodować niewłaściwe przyporządkowanie projektu i spowodować jego wykluczenie.</p>	<p>Demarkacja pomiędzy programami potrafi zmieniać się w trakcie okresu realizacji, to rodziłoby konieczność aktualizacji SOOP.</p>

	557	Całość dokumentu	Brak określenia udziału związku ZIT w ocenie projektów	Czy z uwagi na udział związku ZIT w procedurze wyboru projektów, instytucja ta nie powinna to być wykazana jako instytucja pośrednicząca lub wdrażająca?	Uwzględniono.
	558	I Gospodarka, Innowacje, Nowoczesne Technologie OPIS DZIAŁANIA 1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Str. 51, podobnie strona 56	„Usytuowanie stref inwestycyjnych musi wynikać z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego na danym terenie lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”.	Należałoby zmienić kolejność zapisów ponieważ to studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest „prawem lokalnym” i dokumentem nadrzędnym nad mpzp.	Kolejność przedmiotowych zapisów nie ma znaczenia w kontekście w jakim została użyta.
	559	Str. 39 pkt. 16; str. 52 pkt. 16 – Instytucja Pośrednicząca Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	W pkt. 16 wpisano nie dotyczy. SOM jako IP.	Wsparcie wynika ze Strategii ZIT, więc dotyczy SSOM.	Uwzględniono.
	560	Str. 53; Instrumenty terytorialne (pkt. 19) Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Wpisano „nie dotyczy”.	Powinno być ZIT SOM.	Uwzględniono.
	561	II Gospodarka Niskoemisyjna OPIS DZIAŁANIA 2.4 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Str. 94 pkt. 16 Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	W pkt.16 wpisano nie dotyczy. SOM jako IP.	Wsparcie wynika ze Strategii ZIT, więc dotyczy SSOM.	Uwzględniono.

	562	V Zrównoważony Transport OPIS DZIAŁANIA 5.2 Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Str. 208 pkt. 16 Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Brak wskazania IP.	Wsparcie wyniku ze Strategii ZIT, więc dotyczy SSOM.	Uwzględniono.
	563	W tekście np. str. 39 pkt.19 lub str.358 pkt.19.	Niekonsekwentne zapisy ZIT SOM lub ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego		0 Uwaga zostanie uwzględniona.
	564	W tekście np. str. 39 pkt.19 lub str.358 pkt.19.	Niekonsekwentne zapisy ZIT SOM lub ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego		0 Uwaga zostanie uwzględniona.
	565	9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym 13. Typy projektów	Proponowana zmiana zapisu: W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.: - dostosowanie istniejącej infrastruktury (roboty budowlane i instalacyjne polegające na budowie, rozbudowie i przebudowie i modernizacji oraz zakupy inwestycyjne środków trwałych i ich montaż), w tym dla osób niepełnosprawnych, - dostosowanie (roboty budowlane i instalacyjne polegające na budowie, rozbudowie i przebudowie oraz zakupy inwestycyjne środków trwałych i ich montaż) oraz wyposażenie sal dydaktycznych w zakresie kompetencji kluczowych (ICT, nauk przyrodniczo-matematycznych, języków obcych) – jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS.	W związku z brakiem wskazania katalogu kosztów kwalifikowanych dla działania proponuje się doprecyzowanie co miałyby mieścić się w kategorii „dostosowanie” – tj. roboty budowlane i instalacyjne polegające na budowie, rozbudowie i przebudowie oraz zakupy inwestycyjne środków trwałych i ich montaż (np. podjazdy windy, schodolazy). Oprócz sal dydaktycznych przebudowy lub dostosowania będą wymagały inne pomieszczenia szkolne, jak np. klatki schodowe, korytarze, sanitariaty itp.	Katalog wydatków kwalifikowalnych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytucznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, celu projektu, niezbędności.

	566	9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego 13. Typy projektów	<p>Proponowana zmiana zapisu: W ramach typu projektu możliwa jest realizacja m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie istniejącej infrastruktury placówek kształcenia zawodowego (roboty budowlane i instalacyjne polegające na budowie, rozbudowie i przebudowie oraz zakupy inwestycyjne środków trwałych wraz z ich montażem) oraz wyposażenie sal dydaktycznych– jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS, - inwestycje w infrastrukturę Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań wynikających z inteligentnych specjalizacji, - tworzenie infrastruktury o zasięgu, co najmniej regionalnym, na potrzeby kształcenia zawodowego. 	<p>W związku z brakiem wskazania katalogu kosztów kwalifikowanych dla działania proponuje się doprecyzowanie co miałyby mieścić się w kategorii „dostosowanie” – tj. roboty budowlane i instalacyjne polegające na budowie, rozbudowie i przebudowie oraz zakupy inwestycyjne środków trwałych i ich montaż (np. podjazdy windy, schodolazy).</p> <p>Oprócz sal dydaktycznych przebudowy lub dostosowania będą wymagały inne pomieszczenia szkolne, jak np. klatki schodowe, korytarze, sanitariaty itp.</p>	<p>Katalog wydatków kwalifikowanych będzie określany w regulaminach poszczególnych konkursów na podstawie Wytucznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z uwzględnieniem przepisów o pomocy publicznej (jeśli dotyczy) oraz szczegółowych uwarunkowań dotyczących poszczególnych konkursów. Należy mieć także na uwadze, iż każdy wydatek w ramach projektu będzie oceniany pod kątem adekwatności, celu projektu, niezbędności.</p>
	567	9.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym 9.8 Infrastruktura szkolnictwa zawodowego 13. Typy projektów	<p>Prośba o doprecyzowanie zapisu „jedynie w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS”?</p>	<p>Czy oznacza to, że w przypadku projektów w ramach działania 9.4 i 9.8 będzie możliwe tylko finansowanie nakładów na infrastrukturę i wyposażenie które nie mogą być kosztem kwalifikowanym, bo nie „zmieszczą się” w budżetach projektów współfinansowanych w ramach osi VIII z uwagi na pkt. 22 - limit cross -finansingu i pkt. 23 - Dopuszczalną maksymalną wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowanych”?</p>	<p>W ramach osi VIII wydatki na wyposażenie nie wchodzi w zakres limitu cross-finansingu. Działania 9.4 oraz 9.8 ukierunkowane są na wsparcie w pierwszym rzędzie infrastruktury. Ponadto należy pamiętać, że wszelkie projekty muszą być powiązane z działaniami miękkimi, finansowanymi z EFS. Projekty strictly ukierunkowane na wyposażenie będą mogły być wspierane w przypadku braku środków na ten cel w ramach EFS.</p>
Iwona Czerniec / Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	568	Działanie 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych, pkt. 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>"Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych i komunalnych."</p>	<p>Co to znaczy "charakter"? Proponujemy zmienić zapis na: "Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których zkolalizowane jest przynajmniej jedno mieszkanie socjalne lub komunalne"</p>	<p>Definicja budynków o charakterze socjalnym zostanie określona w SOOP.</p>

	569	Działanie 2.3 Transport miejski, pkt. 9. Nazwa i krótki opis działania	"Wsparcia będzie nakierowane na działania usprawniające komunikację publiczną tj. zmniejszanie zatorów, wprowadzenie ułatwień w zakresie korzystania z transportu miejskiego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru oraz drogi dla rowerów, które będą łączyć poszczególne części miast/miejscowości z centrami przesiadkowymi oraz które będą alternatywną trasą dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego."	Proponujemy uściślić zapis, tak, aby umożliwił budowę drogi dla rowerów z miejscowości graniczących z miastem w celu ich skomunikowania z centrum przesiadkowym (np miejscowość Trzebiele pod Białogardem; Redlino pod Karlinem; Biesiekierz pod Koszalinem).	Działanie 2.3 jest działaniem nakierowanym na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. W związku z powyższym podejmowana interwencja musi znajdować się na obszarach miejskich bądź obszarach funkcjonalnych miast, czyli realizacja projektu może odbywać się na terenie wiejskim, ale jest on elementem transportu miejskiego lub jego cele są nakierowane na zmianę środka transportu z indywidualnego samochodowego na publiczny lub indywidualny rowerowy jako środka dojazdu do pracy/szkoły. Ponadto należy mieć na uwadze, że projekty takie muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej. Priorytet 4e nie jest nakierowany na poprawienie infrastruktury miejsc turystycznych, a na poprawę mobilności miejskiej/obszarów funkcjonalnych miast. Projekty dotyczące dróg dla rowerów mogą być realizowane poza miastami jeśli do centrum miasta/strefy przemysłowej jest nie więcej niż 10 km.
	570	Działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych, pkt. 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	„W ramach priorytetu możliwe jest wsparcie jedynie dla projektów o limicie 2 mln euro kosztów kwalifikowanych.” Proponujemy dodać zapis, że powyższe ograniczenie nie dotyczy związków i stowarzyszeń międzygminnych.	Ograniczenie kwotowe w przypadku realizacji projektu na obszarze obejmującym kilka gmin przez stowarzyszenie lub związek jest nieuzasadnione.	Limit 2 mln euro na projekt wynika z regulacji unijnych i odnosi się do projektów małej skali. Nie ma możliwości zmiany wskazanego limitu.
	571	Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu, pkt. 9 Nazwa i krótki opis działania oraz pkt. 12. Lista wskaźników produktu	W pkt. 9 mowa jest o „ścieżkach pieszych i rowerowych”, natomiast w pkt.12 o szlakach turystycznych. Należy uściślić co kryje się pod pojęciem infrastruktury ścieżek pieszych i rowerowych (budowa ścieżki i infrastruktury towarzyszącej, np. miejsc przystankowych?)	Rozbieżne nazewnictwo powoduje wątpliwości co do rodzaju infrastruktury, która będzie dofinansowana.	Uwzględniono.

	572	<p>Działanie 2.3 Transport miejski, Działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody, Działanie 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych, Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu, Działanie 5.1. Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich)</p>	<p>W ww. działaniach autorzy posługują się następującym nazewnictwem: droga dla rowerów, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, trasy rowerowe. Brakuje definicji, które dookreślałyby, co autorzy uszczegółowienia rozumieją pod ww. pojęciami. O ile definicje ścieżki rowerowej, drogi rowerowej czy drogi dla rowerów znajdują się w polskim ustawodawstwie, o tyle określenia typu: szlak rowerowy czy trasa rowerowa można znaleźć jedynie w definicjach PTTK. Sugerujemy umieszczenie poszczególnych definicji w opracowywanej aktualnie przez RBGP „Koncepcji tras rowerowych Pomorza Zachodniego”.</p>	<p>Przytoczone określenia (poza "ścieżką rowerową" i „drogą dla rowerów”) wymagają doprecyzowania, gdyż dają duże pole do rozbieżnych interpretacji.</p>	<p>Pojęcie trasy rowerowej zostanie zdefiniowane w słowniczku do SOOP albo w regulaminie odpowiedniego konkursu, w opinii IZ RPO koncepcja nie jest odpowiednim miejscem na definiowanie tego typu pojęć. Natomiast definicja szlaku turystycznego zostanie określona w dokumentach dotyczących wskaźników, które projektodawcy będą zobowiązani realizować.</p>
	573	<p>Działanie 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej</p>	<p>Zapis" Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25 % nie będą kwalifikowały się do wsparcia" ogranicza możliwość dalszego modernizowania budynków, które zostały częściowo zmodernizowane oraz wprowadzenia OZE do budynków, w których przeprowadzono termomodernizację.</p>		<p>Wskazany minimalny (25%) i preferowany (60%) poziom efektywności energetycznej został narzucony przez Komisję Europejską podczas negocjacji. Wydaje się wykluczone zmienianie tego podejścia przez KE. Prawdopodobne jest natomiast częściowe uznanie oszczędności wykonanej na wcześniejszych etapach. Szczegółowe zapisy w tej kwestii zostaną przygotowane w momencie ustanawiania regulaminu konkursu. Należy przy tym zauważyć, że RPO WZ jako jedno z nielicznych województw zdecydowało się na dotacyjną formę wsparcia. Jedną z przesłanek do takiego podejścia jest skierowanie dofinansowania w głównej mierze do budynków komunalnych i socjalnych. Tam gdzie bez pomocy zewnętrznej mieszkańcy nie są w stanie samodzielnie ponosić kosztów modernizacji energetycznej, a budynki mają znaczący potencjał oszczędności energii. Dodatkowo na rynku istnieją instrumenty zwrotne (pożyczki i kredyty) skierowane na termomodernizację.</p>

	574	Działanie 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	<p>Zapis" Głęboka modernizacja oznacza, że preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25 % nie będą kwalifikowały się do wsparcia"</p> <p>Zapis „ W przypadku urządzeń do ogrzewania wykorzystujących paliwa stałe, wspierane będą jedynie inwestycje w najlepiej działające urządzenia do ogrzewania dostępne na rynku w chwili ogłoszenia odpowiedniego konkursu", wymaga doprecyzowania. Jakie parametry urządzeń będą przesądzały o tym czy urządzenie do ogrzewania dostępne na rynku jest najlepiej działające?</p>	<p>Zapis ogranicza możliwość dalszego modernizowania budynków, które zostały częściowo zmodernizowane oraz wprowadzenia OZE do budynków, w których przeprowadzono już termomodernizację.</p> <p>Zapis wymaga doprecyzowania, gdyż daje duże pole do rozbieżnych interpretacji.</p>	<p>Wskazany minimalny (25%) i preferowany (60%) poziom efektywności energetycznej został narzucony przez Komisję Europejską podczas negocjacji. Wydaje się wykluczone zmienianie tego podejścia przez KE. Prawdopodobne jest natomiast częściowe uznanie oszczędności wykonane we wcześniejszych etapach. Szczegółowe zapisy w tej kwestii zostaną przygotowane w momencie ustanawiania regulaminu konkursu. Należy przy tym zauważyć, że RPO WZ jako jedno z nielicznych województw zdecydowało się na dotacyjną formę wsparcia. Jedną z przesłanek ku takiemu podejściu jest skierowanie dofinansowania w głównej mierze do budynków komunalnych i socjalnych. Tam gdzie bez pomocy zewnętrznej mieszkańcy nie są w stanie samodzielnie ponosić kosztów modernizacji energetycznej, a budynki mają znaczący potencjał oszczędności energii. Dodatkowo na rynku istnieją instrumenty zwrotne (pożyczki i kredyty) skierowane na termomodernizację.</p> <p>Także wprowadzenie do RPO zapisu "W przypadku urządzeń do ogrzewania wykorzystujących paliwa..." było warunkiem zaakceptowania przez Komisję Europejską RPO. Określenie zasad wskazywania najlepszych dostępnych technologii dla paliw stałych będzie regulowane na poziomie Regulaminu</p>
	575	Działanie 2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, pkt. 9 Nazwa i krótki opis działania	<p>„Efektem projektu musi być wykazanie zamknięcia dotychczas używanego źródła energii opartego na konwencjonalnych źródłach energii". Sugerujemy wykreślenie powyższego zapisu.</p>	<p>Jak wynika z naszych doświadczeń, w naszej strefie klimatycznej bazowanie na źródle ciepła opartym tylko i wyłącznie na odnawialnym źródle energii jest często niewystarczające, w szczególności w dużych kubaturach obiektach użyteczności publicznej.</p>	<p>W ramach RPO możliwa jest realizacja projektów polegających na uzupełnieniu istniejącego systemu zasilania budynku w energię. Tego typu projekty mogą być wsparte w ramach działania 2.12. natomiast działanie 2.11 jest dedykowane tylko tym projektom, które bezpośrednio prowadzą do zastąpienia jednostki wytwarzającej energię o wysokiej emisyjności, na źródła odnawialne.</p>
	576	Działanie 2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, pkt. 9. Nazwa i krótki opis działania oraz pkt. 13. Typy projektów oraz Działanie 2.12. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł pkt. 9. Nazwa i krótki opis działania oraz pkt. 13. Typy projektów	<p>W pkt. 9 zapis „Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz i energia słoneczna" sugerujemy zmienić na: „Preferowanymi źródłami energii odnawialnej będą biomasa, biogaz, energia słoneczna i geotermia" oraz w pkt. 13. Zapis „Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej" sugerujemy zmienić na: „Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi przede wszystkim z biomasy, biogazu , energii słonecznej i geotermii".</p>	<p>Pomijanie geotermii (pomp ciepła) jako jednego z najważniejszych źródeł energii odnawialnej jest niewłaściwe, biorąc pod uwagę problemy z dostępnością i ceną biomasy oraz niewystarczającym natężeniem nasłonecznienia w okresie zimowym.</p>	<p>Obecne zapisy nie wykluczają z ubiegania się o dofinansowanie instalacji opartej o geotermię. Przyjęte preferencje będą miały jedynie charakter dodatkowej punktacji projektów opartych o biomasę, biogaz i energię słoneczną. Przedmiotowa preferencja została określona na etapie zatwierdzania RPO. Ewentualna zmiana RPO wymagałaby otwarcia procedury renegotjacji programu z Komisją Europejską.</p>

	577	Uwaga ogólna.	SUGERUJEMY, ABY WE WSZYSTKICH DZIAŁANIACH, W KTÓRYCH W PKT. 14 TYP BENEFICJENTA ZNAJDUJĄ SIĘ JEDNOSTKI SAMORZADU TERYTORIALNEGO, ZOSTAŁY DOPISANE RÓWNIEŻ ZWIĄZKI MIĘDZYGMINNE.		0 System realizacji programu dopuszcza realizowanie projektów w partnerstwach i jeśli składa się ono z uprawnionych podmiotów to automatycznie się kwalifikuje.
Gmina Miasto Stargard Szczeciński	578	1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla SOM Zapis: Realizowane przedsięwzięcia będą mogły polegać na adaptacji budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy	Zapis należy poszerzyć o możliwość wznoszenia budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy, jeżeli tego typu inwestycja będzie wpływała na wzrost atrakcyjności strefy inwestycyjnej.	Możliwość realizacji tego typu inwestycji (wznoszenie budynków) na terenach inwestycyjnych, nie posiadających obiektów, które mogłyby podlegać adaptacji, poprawi warunki do prowadzenia i rozwoju działalności MŚP. Brak możliwości wznoszenia nowych budynków zahamuje rozwój tego typu stref inwestycyjnych np. Parku Przemysłowego Nowoczesnych Technologii w Stargardzie Szczecińskim, który wg PAIIIZ jest jedną z najbardziej atrakcyjnych ofert inwestycyjnych w Polsce. Możliwość realizacji inwestycji powinna być warunkowana faktycznym zapotrzebowaniem na tego typu obiekty.	W ramach działania nie ma możliwości realizacji projektów polegających na budowie nowych budynków z uwagi na ograniczenia zapisane w umowie Partnerstwa i RPO WZ 2014-2020 dotyczące infrastruktury Instytucji Otoczenia Biznesu oraz ze względu na uwarunkowania prawne w zakresie pomocy publicznej.
	579	1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Strategii ZIT dla SOM Zapis: Wyklucza się także możliwość lokowania na wspieranych terenach inkubatorów przedsiębiorczości i inkubatorów technologicznych, gdyż na rozwój usług inkubatorów przewidziane jest odrębne działanie.	Należy usunąć zapis.	Pozostawienie zapisu w takiej formie uniemożliwi lokowanie inkubatorów na wspartym terenie (bez względu na to z jakiego działania inkubator miałby zostać dofinansowany), nawet jeśli teren zostanie wsparty poprzez np. budowę infrastruktury komunikacyjnej. Zbędne ograniczenie. Ponadto działanie 1.17 w kategorii beneficjenta nie przewiduje JST.	Zapisy zostaną zmienione, z zastrzeżeniem, iż nie ma w ramach przedmiotowego działania możliwości realizacji inwestycji w infrastrukturę, która bezpośrednio będzie przeznaczona na funkcjonowanie inkubatora.

	<p>1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju</p> <p>Zapis: W ramach działania nie przewiduje się możliwości wsparcia przedsięwzięć polegających na inwestycji w infrastrukturę inkubatorów. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach elementem uzupełniającym mogą być działania infrastrukturalne – dotyczące np. utworzenia wzorcowni, prototypowni (...)</p>	<p>Należy dopuścić możliwość wsparcia przedsięwzięć polegających na inwestycji w infrastrukturę inkubatorów jeżeli taka inwestycja jest elementem / następnym etapem rozwoju strefy inwestycyjnej.</p>	<p>Rozwijające się strefy inwestycyjne przechodzą etapy rozwoju od uzbrojenia terenów po usługi, w tym wspierające proces inicjowania i rozwoju początkujących firm. Ograniczenia wynikające z zapisów 1.17 zahamują dalszy rozwój gospodarczy SOM.</p>	<p>Działanie 1.17 jest nastawione na rozszerzenie wachlarza usług inkubatorów przedsiębiorczości i technologicznych, a nie na zwiększenie powierzchni biurowej inkubatorów. Jest to wynikiem przyjętych w RPO WZ 2014-2020 założeń (a także prowadzonych analiz poprzedzających prace nad Programem). Zgodnie z zapisami Programu: Przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury inkubatorów wspierane będą w bardzo ograniczonym zakresie (...).</p>
	<p>1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju</p> <p>Zapis: W ramach działania nie przewiduje się możliwości wsparcia przedsięwzięć polegających na inwestycji w infrastrukturę inkubatorów. W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach elementem uzupełniającym mogą być działania infrastrukturalne – dotyczące np. utworzenia wzorcowni, prototypowni (...) z uwzględnieniem nast. warunków: (...) przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu</p>	<p>Należy ograniczyć zapis do : „przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danej gminie”.</p>	<p>Utrzymanie zapisu spowoduje uniemożliwienie realizacji inwestycji tego typu na terenie Parku Przemysłowego Nowoczesnych Technologii w Stargardzie Szczecińskim, a co za tym idzie zmniejszenie atrakcyjności inwestycyjnej i rozwojowej PPNT. Możliwość realizacji powinna wynikać z faktycznego zapotrzebowania na infrastrukturę ściśle powiązaną z określonymi usługami.</p>	<p>Działanie 1.17 nie jest ukierunkowane na tworzenie infrastruktury inkubatorów. Może ona - pod pewnymi warunkami - stanowić element uzupełniający projekt dotyczący świadczenia specjalistycznych usług wsparcia inkubacji. Ponadto tego typu przedsięwzięcia realizowane przez poszczególne gminy SOM, nie mogą być wspierane bez analizy dostępności podobnej infrastruktury na terenie SOM, gdyż SOM stanowi jeden obszar funkcjonalny.</p>

	582	1.17 Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju Typ beneficjenta: IOB posiadające doświadczenie w świadczeniu usług w zakresie inkubacji przedsiębiorstw	Należy pozostawić zapis: Typ Beneficjenta : Instytucje Otoczenia Biznesu Należy dodać do kategorii beneficjentów JST oraz partnerstwa ww. podmiotów	Należy odejść od zapisów zbędnie ograniczających kategorię beneficjentów, co w konsekwencji może wykluczyć IOB bez dotychczasowego doświadczenia ale z potencjałem rozwojowym.	Uwaga częściowo uwzględniona. Celem działania 1.17 jest większa specjalizacja usług świadczonych przez IOB w zakresie wsparcia inkubacji przedsiębiorstw, stąd wymóg posiadania doświadczenia w tym zakresie.
	583	Os priorytetowa II, III, IV	Typ beneficjenta: brak osób prawnych jst (w tym spółek miejskich itp.)	Nie uwzględnienie w kategorii beneficjentów oznacza brak możliwości ubiegania się o dofinansowanie projektów planowanych do realizacji np. przez spółki miejskie.	Katalog zostanie dostosowany.
	584	4.2 Wzmocnienie instytucji kultury Typy projektów: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym	Należy wprowadzić zapis: „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu regionalnym	Za bezzasadne uznaje się zapisanie ponadregionalnego charakteru infrastruktury kultury w Programie, który ze swej istoty jest regionalny.	Regionalny Program Operacyjny ma możliwość wspierania projektów o ponadregionalnym oddziaływaniu. Tak jak to było w perspektywie 2007-2013. Zasadnym jest ograniczenie wsparcia z uwagi na ograniczoną ilość środków przeznaczonych na kulturę. Ponadto zapisy takie znalazły się w RPO WZ 2014-2020 zatwierdzonym przez Komisję Europejską.
	585	4.9 Rozwój zasobów endogenicznych Zapis : Wsparcie w głównej mierze skierowane będzie na obszary o szczególnie niekorzystnej sytuacji w regionie stanowiącej specjalną strefę włączenia w ścisłym powiązaniu z programem działań dla tej strefy.	Należy znieść preferencję dla SWW	Bezzasadnym wydaje się preferencja dla SWW w kontekście działania 4.9	Polityka zrównoważonego rozwoju wskazuje, aby w pierwszej kolejności wpiąć obszary deficytowe i poprawiać ich konkurencyjność. Zrównoważony rozwój odnosi się między innymi do wyrównywania szans. Diagnoza w województwie zachodniopomorskim wskazała, że część samorządów potrzebuje w pierwszej kolejności wsparcia, aby różnica w rozwoju nie pogłębiła się w najbliższych latach w sposób niemożliwy do nadrobienia.

	586	7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej Pkt 23. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Dopuszczono nie więcej niż 10% wartości zakupionych środków trwałych. Zasadnym byłoby zwiększenie do 25%.	W przypadku zajęć/szkoleń praktycznych odbywających się w ramach projektów, konieczny może być zakup narzędzi czy materiałów, do wykorzystania podczas tych zajęć, o większej wartości.	Poziom środków trwałych określają "Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020" i został ustalony podczas spotkań negocjacyjnych RPO z Komisją Europejską.
	587	7.6 Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym Pkt. 23 Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Dopuszczono nie więcej niż 10% wartości zakupionych środków trwałych. Zasadnym byłoby zwiększenie do 50%.	Jednym z przewidzianych dla tego działania typów projektów jest - tworzenie miejsc pobytu w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach o charakterze wspieranym. Utworzenie takiego miejsca bądź mieszkania wymaga znacznie większych nakładów na środki trwałe.	Poziom środków trwałych określają "Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020" i został ustalony podczas spotkań negocjacyjnych RPO z Komisją Europejską. Ponadto wsparcie infrastrukturalne dostępne będzie w ramach działania 9.2 Infrastruktura społeczna.
	588	8.1 Typ beneficjenta	Należy doprecyzować typ beneficjenta o JST.	Wątpliwości budzi typ beneficjenta do działania VIII EDUKACJA określony w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999r w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń, oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi urzędowe rejestry i systemy informacyjne administracji publicznej (Dz.U. Nr 69, poz. 763 ze zm.) pkt 87- wspólnoty samorządowe. Jedynie z ustaw o samorządzie można wywnioskować że mogą to być jednostki samorządu terytorialnego.	Wg IP typ beneficjenta jest określony prawidłowo i JST mieści się we wskazanym zakresie.

	589	<p>9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Nazwa i krótki opis działania: Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW. Ponadto, gminy SSW charakteryzujące się najgorszymi parametrami rozwoju społeczno-gospodarczego będą miały możliwość skorzystania ze wsparcia animacyjnego na rzecz przygotowania i wdrażania LPR (wsparcie EFS OP VII działanie 7.1).</p>	<p>Gminy spoza Specjalnej Strefy Wyłączenia powinny również mieć możliwość skorzystania ze środków przeznaczonych na przedmiotowe działania.</p>	<p>Na terenie miast spoza SSW również znajdują się obszary zdegradowane, zamieszkałe przez osoby ubogie, zagrożone wykluczeniem społecznym. Należy umożliwić wszystkim gminom ubieganie się o środki na rewitalizację fizyczną, społeczną i gospodarczą zdegradowanych terenów, także miejskich. Zwłaszcza że działanie 9.3 jest powiązane z działaniem 9.1, co umożliwiłoby realizację kompleksowych programów dla terenów zdegradowanych, jednak gminy spoza SSW są wyłączone z możliwości pozyskania środków na ten cel.</p>	<p>Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.</p>
<p>Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno-Społecznych „TWIKS”</p>	590	<p>Działanie VIII EDUKACJA, punkt 4. Syntetyczny opis osi priorytetowej.</p>	<p>Sugerujemy uwzględnić i podkreślić: - konieczność stosowania rozwiązań edukacji nieformalnej, tj. opartej o doświadczenie, która pozwala uczyć myślenia, analizowania, wyciągania konstruktywnych wniosków. - wprowadzanie elementów demokratycznego nauczania, opartego o równe relacje między nauczycielem a uczniem. W tym celu proponuje się realizowanie działań uświadamiających i doksztalających nauczycieli w zakresie demokratycznego nauczania. - konieczność realizacji działań ukierunkowanych na rozwój interpersonalny (umiejętność pracy w grupie, komunikację, asertywność, kreatywność, poczucie odpowiedzialności, pewność siebie, samopoznanie, motywacja ect.).</p>	<p>Dotychczasowy system edukacji bazuje głównie na uczeniu się pamięć teorii, określonej przez nauczyciela i podręczniki. Jednocześnie powoduje to blokowanie samodzielnego myślenia, analizowania i kreatywnego myślenia. Wiedza przyswajana jest krótkotrwale, głównie na potrzeby zaliczenia sprawdzianów i egzaminów. Nauka przez doświadczenie pozwala na wyciągnięcie własnych wniosków, rozwija samodzielną, kreatywną i logiczną myślenie. Dąży do poszukiwania rozwiązań, a nie stosowania jednego, słusznego rozwiązania. Wiedza zdobywana poprzez doświadczenie jest lepiej rozumiana, a tym samym zapamiętywana w długofalowej perspektywie. Uczeń wspierany jest w samodzielnym myśleniu, uczy się jednocześnie komunikacji, pracy w grupie, otwartości, zaufania, asertywności, pewności siebie, zaradności, a zatem szeregu kompetencji miękkich niezbędnych do życia społecznego i zawodowego. To właśnie te kompetencje pracodawcy wskazują jako rzadkie i pożądane na rynku pracy.</p> <p>Jednocześnie poprzez demokratyczne podejście uczeń nie boi się nauczyciela. Pozwala to na otwartą relację opartą o zaufanie i czerpanie większej korzyści z przekazywanej wiedzy.</p>	<p>Zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 -2020 podstawą wszelkich działań w obszarze edukacji jest sporządzenie diagnozy potrzeb uczniów i nauczycieli (jeśli wsparcie dla nich jest także planowane). Na tej podstawie można projektować działania. W opinii IP zaproponowany zakres działań mieści się w możliwych do realizacji typach projektów wskazanych w SOOP (np.: wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania; tworzenie klas o profilu autorskim - w przypadku uczniów, wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych m.in. w ramach projektów innowacyjnych realizowanych w ramach PO KL - dla nauczycieli).</p>

	591	Działanie 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, punkt 10. Cel/e szczegółowe/działania/poddziałania	Proponujemy uzupełnienie kompetencji kluczowych o kompetencje interpersonalne uczniów.	<p>Dotychczasowy system edukacji bazuje głównie na uczeniu się pamięć teorii, określonej przez nauczyciela i podręczniki. Jednocześnie powoduje to blokowanie samodzielnego myślenia, analizowania i kreatywnego myślenia. Wiedza przyswajana jest krótkotrwałe, głównie na potrzeby zaliczenia sprawdzianów i egzaminów. Nauka przez doświadczenie pozwala na wyciągnięcie własnych wniosków, rozwija samodzielność, kreatywność i logiczne myślenie. Dąży do poszukiwania rozwiązań, a nie stosowania jednego, słusznego rozwiązania. Wiedza zdobywana poprzez doświadczenie jest lepiej rozumiana, a tym samym zapamiętywana w długofalowej perspektywie. Uczeń wspierany jest w samodzielnym myśleniu, uczy się jednocześnie komunikacji, pracy w grupie, otwartości, zaufania, asertywności, pewności siebie, zaradności, a zatem szeregu kompetencji miękkich niezbędnych do życia społecznego i zawodowego. To właśnie te kompetencje pracodawcy wskazują jako rzadkie i pożądane na rynku pracy.</p> <p>Jednocześnie poprzez demokratyczne podejście uczeń nie boi się nauczyciela. Pozwala to na otwartą relację opartą o zaufanie i czerpanie większej korzyści z przekazywanej wiedzy.</p>	Kompetencje kluczowe definiowane są zgodnie z Zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie [Dz.U. L 394 z 30.12.2006]. Wśród nich identyfikowane są kompetencje, które można w sposób ogólny nazwać interpersonalnymi. Typ 4 projektu we wskazanych działaniach w całości poświęcony jest rozwojowi tychże kompetencji, również w kontekście rynku pracy.
	592	Działanie 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, punkt 13. Typy projektów	Proponujemy uzupełnienie typów projektu o podpunkt: - realizację aktywnych zajęć i warsztatów rozwijających kompetencje interpersonalne.	<p>Dotychczasowy system edukacji bazuje głównie na uczeniu się pamięć teorii, określonej przez nauczyciela i podręczniki. Jednocześnie powoduje to blokowanie samodzielnego myślenia, analizowania i kreatywnego myślenia. Wiedza przyswajana jest krótkotrwałe, głównie na potrzeby zaliczenia sprawdzianów i egzaminów. Nauka przez doświadczenie pozwala na wyciągnięcie własnych wniosków, rozwija samodzielność, kreatywność i logiczne myślenie. Dąży do poszukiwania rozwiązań, a nie stosowania jednego, słusznego rozwiązania. Wiedza zdobywana poprzez doświadczenie jest lepiej rozumiana, a tym samym zapamiętywana w długofalowej perspektywie. Uczeń wspierany jest w samodzielnym myśleniu, uczy się jednocześnie komunikacji, pracy w grupie, otwartości, zaufania, asertywności, pewności siebie, zaradności, a zatem szeregu kompetencji miękkich niezbędnych do życia społecznego i zawodowego. To właśnie te kompetencje pracodawcy wskazują jako rzadkie i pożądane na rynku pracy.</p> <p>Jednocześnie poprzez demokratyczne podejście uczeń nie boi się nauczyciela. Pozwala to na otwartą relację opartą o zaufanie i czerpanie większej korzyści z przekazywanej wiedzy.</p>	Kompetencje kluczowe definiowane są zgodnie z Zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie [Dz.U. L 394 z 30.12.2006]. Wśród nich identyfikowane są kompetencje, które można w sposób ogólny nazwać interpersonalnymi. Typ 4 projektu we wskazanych działaniach w całości poświęcony jest rozwojowi tychże kompetencji, również w kontekście rynku pracy.
Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	593	Działanie 1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw, pkt 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Należałoby doprecyzować zapisy dotyczące limitu dofinansowania max. 50 000 PLN tak, by w sytuacji, gdy projekt typu 1 będzie realizowany w partnerstwie przedsiębiorstw, nie budziło wątpliwości, czy limit ten dotyczy każdego z przedsiębiorców będącego w partnerstwie, czy partnerstwa.	Z obecnych zapisów nie wynika jednoznacznie, jak będzie rozstrzygnięta kwestia limitu dofinansowania maks. 50 000 PLN w sytuacji, gdy projekt typu 1 będzie realizowany w partnerstwie przedsiębiorstw tj. czy limit dofinansowania maks. 50 000 PLN dotyczył będzie każdego z przedsiębiorców będącego w partnerstwie, czy partnerstwa.	Zmieniono typ beneficjenta.
	594	Działanie 1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw, pkt 21 Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Zgodnie z zapisem SZOOP RPOWZ, wsparcie udzielone jednemu przedsiębiorstwu łącznie w ramach projektów typu 1 i 2 nie może przekroczyć kwoty 150 000 PLN. Należałoby doprecyzować, czy to oznacza, że przedsiębiorca może realizować tylko projekt typu 1 „Kompleksowe wsparcie indywidualnych przedsiębiorstw w zakresie ekspansji na rynki zagraniczne” i uzyskać wsparcie 150 000 PLN (nie realizując projektu typu 2 „Kompleksowe wsparcie dla grup przedsiębiorstw w zakresie międzynarodowej kooperacji”) i odwrotnie realizować projekt typu 2 z max wsparciem bez realizacji projektu typu 1.	jednoznacznie, czy przedsiębiorstwo może uzyskać limit dofinansowania w wys. 150 000 PLN realizując tylko jeden z typów projektu.	Zapisy doprecyzowano. Dookreślono także limit dla typu projektu 2.

CENTRUM ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU	595	Działanie 2.3. Transport miejski Pkt. 10	Cel zmienić na: "Zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach."	Aktualnie celem nie powinno być na ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską tylko jej wzrost, a ściślej: zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach (modal split).	Wszystkie prognozy, analizy i badania wskazują na znaczący spadek liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Ponadto zaproponowany wskaźnik jest przyjęty na poziomie większości RPO w Polsce, narzucony przez Komisję Europejską i nie jest możliwa jego zmiana.
	596	Działanie 2.3. Transport miejski Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać następujące: - Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów); - Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej	W wyniku realizacji następnej uwagi.	Poszerzono listę wskaźników.
	597	Działanie 2.3. Transport miejski Pkt. 13	Do 1 typu projektu dodać następujące rodzaje działań: "wyznaczenie pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów), przebudowa sygnalizacji na dającą priorytet pojazdom komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska uwzględniająca rzeczywiste położenie pojazdów.	Powinny być także finansowane wskazane rodzaje działań, jako przynoszące rzeczywistą poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego nad indywidualnym.	Wskazany typ projektu jest możliwy do realizacji w ramach 1 typu projektu wyznaczonego w SOOP. Z uwagi na wiele możliwości różnych przedsięwzięć Instytucja Zarządzająca unika bardzo dokładnego uszczegóławiania i zamykania katalogu aby nie doprowadzić do sytuacji braku jakiegoś typu projektów i zablokowania potencjalnego projektodawcy.
	598	Działanie 2.4. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Pkt. 10	Cel zmienić na: "Zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach."	Aktualnie celem nie powinno być na ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską tylko jej wzrost, a ściślej: zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach (modal split).	Wszystkie prognozy, analizy i badania wskazują na znaczący spadek liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Ponadto zaproponowany wskaźnik jest przyjęty na poziomie większości RPO w Polsce, narzucony przez Komisję Europejską i nie jest możliwa jego zmiana.
	599	Działanie 2.4. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać następujące: - Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów); - Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej	W wyniku realizacji następnej uwagi.	Poszerzono listę wskaźników.
	600	Działanie 2.4. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Pkt. 13	Do 1 typu projektu dodać następujące rodzaje działań: "wyznaczenie pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów), przebudowa sygnalizacji na dającą priorytet pojazdom komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska uwzględniająca rzeczywiste położenie pojazdów.	Powinny być także finansowane wskazane rodzaje działań, jako przynoszące rzeczywistą poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego nad indywidualnym.	Wskazany typ projektu jest możliwy do realizacji w ramach 1 typu projektu wyznaczonego w SOOP. Z uwagi na wiele możliwości różnych przedsięwzięć Instytucja Zarządzająca unika bardzo dokładnego uszczegóławiania i zamykania katalogu aby nie doprowadzić do sytuacji braku jakiegoś typu projektów i zablokowania potencjalnego projektodawcy.
	601	Działanie 2.5. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pkt. 10	Cel zmienić na: "Zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach."	Aktualnie celem nie powinno być na ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską tylko jej wzrost, a ściślej: zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach (modal split).	Wszystkie prognozy, analizy i badania wskazują na znaczący spadek liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Ponadto zaproponowany wskaźnik jest przyjęty na poziomie większości RPO w Polsce, narzucony przez Komisję Europejską i nie jest możliwa jego zmiana.

	602	Działanie 2.5. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać następujące: - Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów); - Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej	W wyniku realizacji następnej uwagi.	Poszerzono liste wskaźników.
	603	Działanie 2.5. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pkt. 13	Do 1 typu projektu dodać następujące rodzaje działań: "wyznaczenie pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów), przebudowa sygnalizacji na dającą priorytet pojazdom komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska uwzględniająca rzeczywiste położenie pojazdów.	Powinny być także finansowane wskazane rodzaje działań, jako przynoszące rzeczywistą poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego nad indywidualnym.	Wskazany typ projektu jest możliwy do realizacji w ramach 1 typu projektu wyznaczonego w SOOP. Z uwagi na wiele możliwości różnych przedsięwzięć Instytucja Zarządzająca unika bardzo dokładnego uszczegóławiania i zamykania katalogu aby nie doprowadzić do sytuacji braku jakiegoś typu projektów i zablokowania potencjalnego projektodawcy.
	604	Działanie 2.6. Transport miejski w ramach Kontraktów Samorządowych. Pkt. 10	Cel zmienić na: "Zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach."	Aktualnie celem nie powinno być na ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską tylko jej wzrost, a ściślej: zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach (modal split).	Wszystkie prognozy, analizy i badania wskazują na znaczący spadek liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Ponadto zaproponowany wskaźnik jest przyjęty na poziomie większości RPO w Polsce, narzucony przez Komisję Europejską i nie jest możliwa jego zmiana.
	605	Działanie 2.6. Transport miejski w ramach Kontraktów Samorządowych. Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać następujące: - Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów); - Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej	W wyniku realizacji następnej uwagi.	Poszerzono liste wskaźników.
	606	Działanie 2.6. Transport miejski w ramach Kontraktów Samorządowych. Pkt. 13	Do 1 typu projektu dodać następujące rodzaje działań: "wyznaczenie pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów), przebudowa sygnalizacji na dającą priorytet pojazdom komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska uwzględniająca rzeczywiste położenie pojazdów.	Powinny być także finansowane wskazane rodzaje działań, jako przynoszące rzeczywistą poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego nad indywidualnym.	Wskazany typ projektu jest możliwy do realizacji w ramach 1 typu projektu wyznaczonego w SOOP. Z uwagi na wiele możliwości różnych przedsięwzięć Instytucja Zarządzająca unika bardzo dokładnego uszczegóławiania i zamykania katalogu aby nie doprowadzić do sytuacji braku jakiegoś typu projektów i zablokowania potencjalnego projektodawcy.

	607	Działanie 2.7. Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej. Pkt. 21	Dodać następujące ograniczenie: „W ramach działania nie będą finansowane nakłady na zakup i montaż wyrobów z PVC (np. stolarki okiennej i drzwiowej, rur instalacyjnych).”	<p>PVC (polichlorek winylu) jest jako materiał bardzo szkodliwy dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisje wysoce toksycznych i rakotwórczych substancji występują na etapie produkcji surowca, wytwarzania produktów eksploatacji, jak również utylizacji. W czasie pożaru wyroby z PVC emitują wysoce toksyczne substancje, w tym chlorowodór i dioksyny. Stanowi to realne zagrożenie dla życia ludzi (np. pożar Beverly Hills Club w USA - śmierć 161 osób w większości bez żadnego kontaktu z ogniem). Ze względu na nawet 60% udział bardzo różnorodnych domieszek w swojej masie wyroby z PVC nie nadają się do recyklingu. W trakcie użytkowania domieszki te, a są wśród nich związki metali ciężkich czy rakotwórcze ftalany, mogą migrować do środowiska. PVC to także materiał zaskakująco nietrwały, który łatwo ulega pękaniu, zmianie barwy, żółknięciu od promieni słonecznych - szybko zamienia się w trudny do usunięcia odpad.</p> <p>Wszystkie wyroby z PVC mają swoje przyjazne środowisku zamienniki, w tym z innych tworzyw sztucznych, w większości porównywalne cenowo. Dlatego też na świecie liczne są inicjatywy na rzecz eliminacji tego tworzywa. Przykładowo w Austrii większość krajów związkowych wydała zakaz stosowania PVC w budynkach publicznych. Wszystkie obiekty na olimpiadę w Sydney budowano jako całkowicie wolne od PVC.</p> <p>W związku z tym uważamy, że nie jest celowe, żeby w ramach przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych stosowano materiały wysoce obciążające środowisko w pełnym cyklu życia, w 12.dodatku stanowiące śmiertelne zagrożenie dla użytkowników.</p>	Komisja Europejska w trakcie negocjacji RPO nalegała na wprowadzenie zapisów warunkujących wsparcie w zakresie modernizacji energetycznej od wskazań audytu energetycznego. Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu musi więc co najmniej spełniać warunki prawne i być uzasadniony ekonomicznie. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określa wymagania bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, w tym między innymi zakazu stosowania wyrobów budowlanych łatwo zapalnych oraz wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrza i wyposażenia stałego materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Zatem istnieją w obowiązującym porządku prawnym przepisy regulujące tą kwestię. W przypadku ustanowienia ustawowych ograniczeń w zakresie stosowania PCV Instytucja Zarządzająca będzie stosowała się do ustanowionych rozporządzeń i norm w tym zakresie.
	608	Działanie 2.8. Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Pkt. 21	Dodać następujące ograniczenie: „W ramach działania nie będą finansowane nakłady na zakup i montaż wyrobów z PVC (np. stolarki okiennej i drzwiowej, rur instalacyjnych).”	<p>PVC (polichlorek winylu) jest jako materiał bardzo szkodliwy dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisje wysoce toksycznych i rakotwórczych substancji występują na etapie produkcji surowca, wytwarzania produktów eksploatacji, jak również utylizacji. W czasie pożaru wyroby z PVC emitują wysoce toksyczne substancje, w tym chlorowodór i dioksyny. Stanowi to realne zagrożenie dla życia ludzi (np. pożar Beverly Hills Club w USA - śmierć 161 osób w większości bez żadnego kontaktu z ogniem). Ze względu na nawet 60% udział bardzo różnorodnych domieszek w swojej masie wyroby z PVC nie nadają się do recyklingu. W trakcie użytkowania domieszki te, a są wśród nich związki metali ciężkich czy rakotwórcze ftalany, mogą migrować do środowiska. PVC to także materiał zaskakująco nietrwały, który łatwo ulega pękaniu, zmianie barwy, żółknięciu od promieni słonecznych - szybko zamienia się w trudny do usunięcia odpad.</p> <p>Wszystkie wyroby z PVC mają swoje przyjazne środowisku zamienniki, w tym z innych tworzyw sztucznych, w większości porównywalne cenowo. Dlatego też na świecie liczne są inicjatywy na rzecz eliminacji tego tworzywa. Przykładowo w Austrii większość krajów związkowych wydała zakaz stosowania PVC w budynkach publicznych. Wszystkie obiekty na olimpiadę w Sydney budowano jako całkowicie wolne od PVC.</p> <p>W związku z tym uważamy, że nie jest celowe, żeby w ramach przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych stosowano materiały wysoce obciążające środowisko w pełnym cyklu życia, w dodatku stanowiące śmiertelne zagrożenie dla użytkowników.</p>	Komisja Europejska w trakcie negocjacji RPO nalegała na wprowadzenie zapisów warunkujących wsparcie w zakresie modernizacji energetycznej od wskazań audytu energetycznego. Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu musi więc co najmniej spełniać warunki prawne i być uzasadniony ekonomicznie. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określa wymagania bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, w tym między innymi zakazu stosowania wyrobów budowlanych łatwo zapalnych oraz wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrza i wyposażenia stałego materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Zatem istnieją w obowiązującym porządku prawnym przepisy regulujące tą kwestię. W przypadku ustanowienia ustawowych ograniczeń w zakresie stosowania PCV Instytucja Zarządzająca będzie stosowała się do ustanowionych rozporządzeń i norm w tym zakresie.

	609	Działanie 2.9. Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych. Pkt. 21	Dodać następujące ograniczenie: „W ramach działania nie będą finansowane nakłady na zakup i montaż wyrobów z PVC (np. stolarki okiennej i drzwiowej, rur instalacyjnych).”	<p>PVC (polichlorek winylu) jest jako materiał bardzo szkodliwy dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisje wysoce toksycznych i rakotwórczych substancji występują na etapie produkcji surowca, wytwarzania produktów eksploatacji, jak również utylizacji. W czasie pożaru wyroby z PVC emitują wysoce toksyczne substancje, w tym chlorowodór i dioksyny. Stanowi to realne zagrożenie dla życia ludzi (np. pożar Beverly Hills Club w USA - śmierć 161 osób w większości bez żadnego kontaktu z ogniem). Ze względu na nawet 60% udział bardzo różnorodnych domieszek w swojej masie wyroby z PVC nie nadają się do recyklingu. W trakcie użytkowania domieszki te, a są wśród nich związki metali ciężkich czy rakotwórcze ftalany, mogą migrować do środowiska. PVC to także materiał zaskakująco nietrawny, który łatwo ulega pękaniu, zmianie barwy, żółknięciu od promieni słonecznych - szybko zamienia się w trudny do usunięcia odpad.</p> <p>Wszystkie wyroby z PVC mają swoje przyjazne środowisku zamienniki, w tym z innych tworzyw sztucznych, w większości porównywalne cenowo. Dlatego też na świecie liczne są inicjatywy na rzecz eliminacji tego tworzywa. Przykładowo w Austrii większość krajów związkowych wydała zakaz stosowania PVC w budynkach publicznych. Wszystkie obiekty na olimpiadę w Sydney budowano jako całkowicie wolne od PVC.</p> <p>W związku z tym uważamy, że nie jest celowe, żeby w ramach przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych stosowano materiały wysoce obciążające środowisko w pełnym cyklu życia, w dodatku stanowiące śmiertelne zagrożenie dla użytkowników.</p>	Komisja Europejska w trakcie negocjacji RPO nalegała na wprowadzenie zapisów warunkujących wsparcie w zakresie modernizacji energetycznej od wskazań audytu energetycznego. Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu musi więc co najmniej spełniać warunki prawne i być uzasadniony ekonomicznie. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określa wymagania bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, w tym między innymi zakazu stosowania wyrobów budowlanych łatwo zapalnych oraz wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrza i wyposażenia stałego materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Zatem istnieją w obowiązującym porządku prawnym przepisy regulujące tą kwestię. W przypadku ustanowienia ustawowych ograniczeń w zakresie stosowania PCV Instytucja Zarządzająca będzie stosowała się do ustanowionych rozporządzeń i norm w tym zakresie.
	610	Działanie 2.10. Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Pkt. 21	Dodać następujące ograniczenie: „W ramach działania nie będą finansowane nakłady na zakup i montaż wyrobów z PVC (np. stolarki okiennej i drzwiowej, rur instalacyjnych).”	<p>PVC (polichlorek winylu) jest jako materiał bardzo szkodliwy dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisje wysoce toksycznych i rakotwórczych substancji występują na etapie produkcji surowca, wytwarzania produktów eksploatacji, jak również utylizacji. W czasie pożaru wyroby z PVC emitują wysoce toksyczne substancje, w tym chlorowodór i dioksyny. Stanowi to realne zagrożenie dla życia ludzi (np. pożar Beverly Hills Club w USA - śmierć 161 osób w większości bez żadnego kontaktu z ogniem). Ze względu na nawet 60% udział bardzo różnorodnych domieszek w swojej masie wyroby z PVC nie nadają się do recyklingu. W trakcie użytkowania domieszki te, a są wśród nich związki metali ciężkich czy rakotwórcze ftalany, mogą migrować do środowiska. PVC to także materiał zaskakująco nietrawny, który łatwo ulega pękaniu, zmianie barwy, żółknięciu od promieni słonecznych - szybko zamienia się w trudny do usunięcia odpad.</p> <p>Wszystkie wyroby z PVC mają swoje przyjazne środowisku zamienniki, w tym z innych tworzyw sztucznych, w większości porównywalne cenowo. Dlatego też na świecie liczne są inicjatywy na rzecz eliminacji tego tworzywa. Przykładowo w Austrii większość krajów związkowych wydała zakaz stosowania PVC w budynkach publicznych. Wszystkie obiekty na olimpiadę w Sydney budowano jako całkowicie wolne od PVC.</p> <p>W związku z tym uważamy, że nie jest celowe, żeby w ramach przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych stosowano materiały wysoce obciążające środowisko w pełnym cyklu życia, w dodatku stanowiące śmiertelne zagrożenie dla użytkowników.</p>	Komisja Europejska w trakcie negocjacji RPO nalegała na wprowadzenie zapisów warunkujących wsparcie w zakresie modernizacji energetycznej od wskazań audytu energetycznego. Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu musi więc co najmniej spełniać warunki prawne i być uzasadniony ekonomicznie. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określa wymagania bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, w tym między innymi zakazu stosowania wyrobów budowlanych łatwo zapalnych oraz wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrza i wyposażenia stałego materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Zatem istnieją w obowiązującym porządku prawnym przepisy regulujące tą kwestię. W przypadku ustanowienia ustawowych ograniczeń w zakresie stosowania PCV Instytucja Zarządzająca będzie stosowała się do ustanowionych rozporządzeń i norm w tym zakresie.

	611	Działanie 5.1. Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich) Pkt. 9	<p>Uzupełnić opis działania o następujące zdania: "Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie układów drogowych i obiektów inżynierskich (wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym służącą obsłudze ruchu pieszego, rowerowego, komunikacji publicznej oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, oświetlenie, sieci uzbrojenia itp.), w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości poprzez budowę obwodnic lub obejść miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wspierane mogą być również przedsięwzięcia związane z organizacją ruchu, poprawiające przepustowość i sprawność dróg (w tym Inteligentne Systemy Transportowe).</p>	<p>W obecnej formie dokumentu właściwie brakuje opisu tego działania. Zaproponowano tekst oparty na opisie z analogicznego dokumentu dla województwa pomorskiego. Dodano tylko szczegółowe rozpisanie najważniejszych przykładów infrastruktury towarzyszącej (a tym dla pieszych, rowerzystów, komunikacji miejskiej, służącej ochronie środowiska).</p>	Opis zostanie uzupełniony.
	613	Działanie 5.2. Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Pkt. 9	<p>Uzupełnić opis działania o następujące zdania: "Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie układów drogowych i obiektów inżynierskich (wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym służącą obsłudze ruchu pieszego, rowerowego, komunikacji publicznej oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, oświetlenie, sieci uzbrojenia itp.), w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wspierane mogą być również przedsięwzięcia związane z organizacją ruchu, poprawiające przepustowość i sprawność dróg (w tym Inteligentne Systemy Transportowe).</p>	<p>W obecnej formie dokumentu właściwie brakuje opisu tego działania. Zaproponowano tekst oparty na opisie z analogicznego dokumentu dla województwa pomorskiego. Dodano tylko szczegółowe rozpisanie najważniejszych przykładów infrastruktury towarzyszącej (a tym dla pieszych, rowerzystów, komunikacji miejskiej, służącej ochronie środowiska).</p>	Opis zostanie uzupełniony.

	614	Działanie 5.2. Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Pkt. 21	<p>Wpisać następujące ograniczenia:</p> <p>"1. Realizowane projekty liniowe na drogach powiatowych muszą obejmować ciągłą infrastrukturę dla bezpiecznego i wygodnego poruszania się pieszych oraz rowerzystów na długości całego odcinka drogi objętego zadaniem (jako minimum dla terenów niezurbanizowanych: wspólny ciąg pieszo-rowerowy o nawierzchni bitumicznej po jednej stronie drogi)."</p> <p>"2. Realizowane projekty nie mogą pogarszać warunków ruchu pojazdów komunikacji publicznej."</p> <p>"3. Realizowane projekty liniowe muszą zawierać nowoczesne rozwiązania gwarantujące wysoki poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym dla dróg powiatowych zawierać systemy automatycznego nadzoru nad prędkością w postaci fotoradarów w liczbie co najmniej 1 szt. na 5 km długości odcinka objętego inwestycją, dla każdego kierunku ruchu, lub systemy odcinkowego pomiaru średniej prędkości pojazdów obejmujące cały odcinek drogi objętej inwestycją (nie dotyczy projektów polegających wyłącznie na budowie infrastruktury rowerowej)."</p> <p>"4. Wszystkie projekty muszą przejść audyt</p>	<p>1. Z doświadczeń (w tym ewaluacji) niektórych RPO 2007-13 w kraju wynika, że wiele inwestycji drogowych w sposób skandaliczny nie poprawiło warunków ruchu i bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, a czasami wręcz je pogorszyło. Zdarzały się inwestycje, gdzie wybudowano drogi w ogóle bez chodników.</p> <p>Konieczne jest wymaganie realizacji ciągłej infrastruktury rowerowej (bez nieciągłości), nawet na terenach niezurbanizowanych, gdzie minimum może mieć postać ciągu pieszo-rowerowego po jednej stronie drogi - powszechna praktyka w krajach UE.</p> <p>2. To samo dotyczy warunków ruchu dla pojazdów komunikacji publicznej, które w nowych projektach często są dyskryminowane, zamiast uzyskiwać priorytet.</p> <p>3. Stoimy na stanowisku, że w ramach każdej większej inwestycji drogowej powinny być obligatoryjnie instalowane urządzenia automatycznego nadzoru nad przestrzeganiem dozwolonych limitów prędkości, np. fotoradary. To powinny być działania od razu w ramach inwestycji drogowych, a nie osobne, po latach, z koniecznością znalezienia osobnych środków. Inwestycja (zwłaszcza ze środków unijnych) powinna zapewniać bezpieczeństwo ruchu drogowego, a obecnie systemy automatyczne (w tym fotoradary) są najskuteczniejszym środkiem egzekwowania przepisów o prędkości, dzięki elementom takim jak: obiektywność, skuteczność wykrywania, szybkość i nieuchronność kary.</p> <p>4. Uważamy za konieczne wprowadzenie obowiązku audytu brd dla wszystkich projektów, jako systemowego i zinstytucjonalizowanego środka uzyskania wysokiej jakości rozwiązań brd. Ponadto uważamy za niezbędne wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych, z podaniem 3 minimalnych warunków ich rzeczywistego charakteru. Należy zaznaczyć, że udział społeczeństwa w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko nie spełnia wszystkich wymogów konsultacji społecznych, gdyż chociażby przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko są wyłącznie kwestie środowiskowe, a więc nie obejmuje to wszystkich problemów jakie mogą być w zainteresowaniu społeczeństwa - choćby kwestie efektywności ekonomicznej rozwiązań.</p>	<p>1. Uwaga zostanie uwzględniona.</p> <p>2. Uwaga zostanie uwzględniona.</p> <p>3. Propozycja niezgodna z przepisami prawa, fotoradary mogą być instalowane wyłącznie na obszarach lub w punktach szczególnie niebezpiecznych.</p> <p>4. Uwaga nieuwzględniona - brak zasadności dla prowadzenia audytów BRD dla każdej inwestycji drogowej.</p>
	615	Działanie 5.3. Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pkt. 9	<p>Uzupełnić opis działania o następujące zdania: "Wspierane będą przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie i rozbudowie układów drogowych i obiektów inżynierskich (wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym służącą obsłudze ruchu pieszego, rowerowego, komunikacji publicznej oraz zmniejszeniu oddziaływania na środowisko, oświetlenie, sieci uzbrojenia itp.), w tym na likwidacji „wąskich gardeł”, wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów centralnych miast i miejscowości. W ramach realizowanych przedsięwzięć przewiduje się także działania dotyczące poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wspierane mogą być również przedsięwzięcia związane z organizacją ruchu, poprawiające przepustowość i sprawność dróg (w tym Inteligentne Systemy Transportowe).</p>	<p>W obecnej formie dokumentu właściwie brakuje opisu tego działania. Zaproponowano tekst oparty na opisie z analogicznego dokumentu dla województwa pomorskiego. Dodano tylko szczegółowe rozpisanie najważniejszych przykładów infrastruktury towarzyszącej (a tym dla pieszych, rowerzystów, komunikacji miejskiej, służącej ochronie środowiska).</p>	<p>Opis zostanie uzupełniony.</p>

	616	Działanie 5.3. Budowa i przebudowa dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pkt. 21	<p>Wpisać następujące ograniczenia:</p> <p>"1. Realizowane projekty liniowe na drogach powiatowych muszą obejmować ciągłą infrastrukturę dla bezpiecznego i wygodnego poruszania się pieszych oraz rowerzystów na długości całego odcinka drogi objętego zadaniem (jako minimum dla terenów niezurbanizowanych: wspólny ciąg pieszo-rowerowy o nawierzchni bitumicznej po jednej stronie drogi)."</p> <p>"2. Realizowane projekty nie mogą pogarszać warunków ruchu pojazdów komunikacji publicznej."</p> <p>"3. Realizowane projekty liniowe muszą zawierać nowoczesne rozwiązania gwarantujące wysoki poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym dla dróg powiatowych zawierać systemy automatycznego nadzoru nad prędkością w postaci fotoradarów w liczbie co najmniej 1 szt. na 5 km długości odcinka objętego inwestycją, dla każdego kierunku ruchu, lub systemy odcinkowego pomiaru średniej prędkości pojazdów obejmujące cały odcinek drogi objętej inwestycją (nie dotyczy projektów polegających wyłącznie na budowie infrastruktury rowerowej)."</p> <p>"4. Wszystkie projekty muszą przejść audyt"</p>	<p>1. Z doświadczeń (w tym ewaluacji) niektórych RPO 2007-13 w kraju wynika, że wiele inwestycji drogowych w sposób skandaliczny nie poprawiło warunków ruchu i bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, a czasami wręcz je pogorszyło. Zdarzały się inwestycje, gdzie wybudowano drogi w ogóle bez chodników.</p> <p>Konieczne jest wymaganie realizacji ciągłej infrastruktury rowerowej (bez nieciągłości), nawet na terenach niezurbanizowanych, gdzie minimum może mieć postać ciągu pieszo-rowerowego po jednej stronie drogi - powszechna praktyka w krajach UE.</p> <p>2. To samo dotyczy warunków ruchu dla pojazdów komunikacji publicznej, które w nowych projektach często są dyskryminowane, zamiast uzyskiwać priorytet.</p> <p>3. Stoimy na stanowisku, że w ramach każdej większej inwestycji drogowej powinny być obligatoryjnie instalowane urządzenia automatycznego nadzoru nad przestrzeganiem dozwolonych limitów prędkości, np. fotoradary. To powinny być działania od razu w ramach inwestycji drogowych, a nie osobne, po latach, z koniecznością znalezienia osobnych środków. Inwestycja (zwłaszcza ze środków unijnych) powinna zapewniać bezpieczeństwo ruchu drogowego, a obecnie systemy automatyczne (w tym fotoradary) są najskuteczniejszym środkiem egzekwowania przepisów o prędkości, dzięki elementom takim jak: obiektywność, skuteczność wykrywania, szybkość i nieuchronność kary.</p> <p>4. Uważamy za konieczne wprowadzenie obowiązku audytu brd dla wszystkich projektów, jako systemowego i zinstytucjonalizowanego środka uzyskania wysokiej jakości rozwiązań brd. Ponadto uważamy za niezbędne wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych, z podaniem 3 minimalnych warunków ich rzeczywistego charakteru. Należy zaznaczyć, że udział społeczeństwa w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko nie spełnia wszystkich wymogów konsultacji społecznych, gdyż chociażby przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko są wyłącznie kwestie środowiskowe, a więc nie obejmuje to wszystkich problemów jakie mogą być w zainteresowaniu społeczeństwa - choćby kwestie efektywności ekonomicznej rozwiązań.</p>	<p>1. Uwaga zostanie uwzględniona.</p> <p>2. Uwaga zostanie uwzględniona.</p> <p>3. Propozycja niezgodna z przepisami prawa, fotoradary mogą być instalowane wyłącznie na obszarach lub w punktach szczególnie niebezpiecznych.</p> <p>4. Uwaga nieuwzględniona - brak zasadności dla prowadzenia audytów BRD dla każdej inwestycji drogowej.</p>
	619	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 9	<p>Zmienić treść drugiego zdania na następującą: "W ramach działania realizowane będą projekty kompleksowe, skutkujące długotrwłą poprawą stanu technicznego oraz dostosowujące infrastrukturę do potrzeb rynku przewoźników oraz pasażerów (np. przez modernizację przystanków kolejowych i dworców, budowę nowych przystanków kolejowych lub zmianę lokalizacji istniejących, tworzenie węzłów przesiadkowych i parkingów parkuj i jedź, budowę nowych, krótkich odcinków linii kolejowych).</p>	<p>Zapis umożliwiający realizację z ewentualnych oszczędności na projekcie kluczowym przedłużenia linii Sławno - Darłowo o krótki odcinek do Darłówka (częściowo w oparciu o istn. bocznicę do jednostki wojskowej) oraz o projekty punktowe (węzły przesiadkowe, przystanki, parkingi P+R) powszechnie przewidywane w RPO innych województw, w tym na liniach nie podlegających rewitalizacji z RPO. zaznaczamy, że konieczne jest dostosowanie infrastruktury kolejowej do obecnych potrzeb (co pojawia się już w opisie). Najczęściej taka potrzeba zachodzi w stosunku do zmiany lokalizacji przystanków lub budowę nowych w miejscach aktualnej koncentracji zabudowy.</p>	<p>Ze względu na planowany do realizacji projekt duży, są niewielkie szanse na realizację innych przedsięwzięć w ramach tego działania. W związku z tym bezzasadne jest opisywanie ewentualnych inwestycji, które nie zostaną zrealizowane. Byłoby to wprowadzanie potencjalnych beneficjentów w błąd.</p>
	620	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 10	<p>Celem powinien być wzrost udziału kolei w przewozach (udział w modal split)</p>	<p>Taki cel najlepiej odzwierciedla efekty realizacji działania, w tym w zakresie postulowanych projektów punktowych, których nie obejmuje cel zdefiniowany w sposób oparty na dostępności).</p>	<p>Cel został zawarty w programie i wynegocjowany z Komisją Europejską. Jego realizacją będzie projekt duży.</p>

	621	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 11	Wskaźnik zmienić na następujący: "Udział kolei w przewozach pasażerskich (% paskm).	Patrz uwaga poprzednia.	W świetle powyższej odpowiedzi uwaga bezzasadna.
	622	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać liczbę: - zbudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych przystanków kolejowych, dworców, parkingów P+R, węzłów przesiadkowych.	Konsekwencja postulowanego rozszerzenia opisu działania z pkt. 9.	W świetle powyższej odpowiedzi uwaga bezzasadna.
	623	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 13	Skrócić opis projektu dot. linii nr 210 do pierwszego zdania (ewentualnie w nawiasie podać hasłowo rodzaje przewidzianych działań - rehabilitacja nawierzchni podtorza, przebudowa peronów, przejazdów itd. - bez podawania konkretnych zakresów.)	SzOOP nie jest dokumentem w którym tak dokładne informacje o konkretnym projekcie powinny być podawane. A co jak na dalszych etapach nastąpi zmiana szczegółów zakresu? W przeanalizowanych przez nas SzOOPach RPO 8 województw nigdzie nie podano takich szczegółów odnośnie konkretnego projektu. Jeszcze tylko w Wielkopolsce wskazano projekt kluczowy (bez dokładnego zakresu), w innych w ogóle nie wymieniano nawet konkretnych linii.	Opis przedsięwzięcia, jako projektu dużego musiał znaleźć się już w samym RPO. Skoro więc tam jest dość precyzyjnie opisany, nie ma powodu by ograniczać opis w SOOP.
	624	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 13	Zdanie opisu dla typu 2 zmienić na następujące: "W przypadku oszczędności środków w ramach projektu rewitalizacji linii kolejowej 210, możliwe będzie prowadzenie prac na innych odcinkach regionalnych linii kolejowych - w tym w postaci inwestycji punktowych, dotyczących budowy, przebudowy, zmiany lokalizacji, przystanków kolejowych, tworzenia węzłów przesiadkowych, parkingów parkuj i jeźdź, modernizacji dworców, a także budowy krótkich odcinków nowych linii kolejowych poprawiających dostępność kolei oraz instalacji systemów dynamicznej informacji pasażerskiej.	Patrz uzasadnienie uwagi do pkt. 9. Ponadto zwracamy uwagę, że nie można przewidywać wyłącznie terminu "modernizacja" w zakresie możliwych typów działań, gdyż wiele ważnych potencjalnych projektów polegałoby nie na modernizacji a np., na budowie, przebudowie lub rewitalizacji.	W świetle odpowiedzi na wcześniejsze pytania uwaga bezzasadna.
	625	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 14	Dodać następujących beneficjentów: - jednostki samorządu terytorialnego ich jednostki organizacyjne i spółki - przewoźnicy kolejowi	W zakresie elementów węzłów przesiadkowych poza pasem kolejowym (np. przystanki autobusowe, ewent. także parkingi, dla których np. na Mazowszu inwestorem jest przewoźnik - Koleje Mazowieckie).	W świetle odpowiedzi na wcześniejsze pytania uwaga bezzasadna.
	626	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 20	Dodać zdanie:. "W przypadku wystąpienia oszczędności możliwy jest tryb konkursowy - dla projektów punktowych"	Dla projektów tych beneficjentami byłyby samorządy, odciałyłoby to PKP PLK w zakresie wkładu własnego, a mogłoby także przyciągnąć na działanie dodatkowe środki zewnętrzne, jeżeli jednym z istotnych kryteriów byłaby wysokość wkładu własnego (ponad minimalne 15%).	Ze względu na planowany do realizacji projekt duży, są niewielkie szanse na realizację innych przedsięwzięć w ramach tego działania. W związku z tym bezzasadne jest opisywanie ewentualnych inwestycji, które nie zostaną zrealizowane. Byłoby to wprowadzanie potencjalnych beneficjentów w błąd.

	627	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 21	Dodać ograniczenie: "Infrastruktura do obsługi pasażerów (perony, dojścia) musi spełniać wymogi TSI PRM i karty UIC-741-OR, w szczególności wysokość peronów musi być dostosowana do wysokości przewidywanego taboru (0,76 m dla taboru elektrycznego i 0,55 m dla spalinowego), a odległość krawędzi peronu 1650 mm od osi toru)	Niestety w wielu przypadkach PKP PLK projektuje perony w sposób niezgodny nie tylko z obowiązującą od stycznia decyzją KE (TSI PRM), ale i własną instrukcją, notorycznie budując perony zbyt niskie niż tego wymaga szereg dokumentów, z których przytaczamy tylko te 2 najważniejsze. To samo dotyczy odległości od osi toru, która jest o 75 mm większa, co świadczy o w dalszym ciągu przedkładaniu interesów Armii Radzieckiej (teraz Armii Federacji Rosyjskiej) przerzutów transportów wojskowych nad wygodę i bezpieczeństwo polskich pasażerów.	Opis zostanie uzupełniony.
	628	Działanie 5.5. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych Pkt. 21	Dodać ograniczenie: "Wszystkie projekty muszą przejść konsultacje społeczne, spełniające następujące warunki: - informacja o konsultacjach co najmniej na stronie internetowej i w mediach z podaniem terminu spotkań konsultacyjnych i terminu wnoszenia uwag; - dostępność pełnych materiałów w internecie w tym rozwiązań projektowych w formie graficznej oraz raportu oddziaływania na środowisko i studium wykonalności ze wszystkimi załącznikami jeżeli takie należy sporządzić. - zamieszczenie w internecie raportu z konsultacji społecznych z odpowiedziami na wszystkie zgłoszone uwagi i wnioski."	uważamy za niezbędne wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych, z podaniem 3 minimalnych warunków ich rzeczywistego charakteru. Należy zaznaczyć, że udział społeczeństwa w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko nie spełnia wszystkich wymogów konsultacji społecznych, gdyż chociażby przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko są wyłącznie kwestie środowiskowe, a więc nie obejmuje to wszystkich problemów jakie mogą być w zainteresowaniu społeczeństwa - choćby kwestie efektywności ekonomicznej rozwiązań.	Postulowane zapisy wykraczają poza regulacje prawne i prowadzą do nakładania na beneficjentów dodatkowych obciążeń administracyjnych. Nie wydaje się zasadnym, aby każdy projekt musiał przejść przez proces konsultacji społecznych.
Gmina Barlinek	629	Działanie 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego – opis działania	Zgodnie z SzOOP: „W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich.”. Propozycja zmiany. Doprecyzowanie zapisu w następujący sposób: „W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich, tereny te nie muszą być określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, ani w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako tereny przemysłowe lub strefy inwestycyjne.”. lub „W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich, tereny te nie podlegają rygorom określonym w ramach niniejszego działania dla stref inwestycyjnych”.	Doprecyzowanie zapisu usunie wątpliwości interpretacyjne.	Przygotowując przedsięwzięcia, o których dofinansowanie JST będą ubiegać się w ramach niniejszego działania, należy mieć na uwadze wszystkie obostrzenia zapisane w RPO WZ 2014 - 2020 w zakresie tego typu wsparcia. Należy pamiętać, iż są one wynikiem negocjacji Programu z Komisją Europejską, która bardzo restrykcyjnie podchodzi do możliwości wsparcia tego typu działań ze środków UE. Koniecznym jest więc takie planowanie przedsięwzięć, aby miały one po pierwsze realistyczne założenia, a po drugie pozwalały na wdrożenie działań alternatywnych, jeśli pierwotnie zakładane uwarunkowania uległyby znaczącej zmianie. Instytucja Zarządzająca RPO będzie wspierała JST i inne podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi w zabieganiu o nowe inwestycje przedsiębiorstw na uzbrajanych terenach, m.in. poprzez realizację projektów w ramach działania 1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym. Część uwagi dotycząca powiązania przedmiotowego działania z konkursami skierowanymi do przedsiębiorców oraz premiowania projektów przedsiębiorców, którzy zdecydują się na lokowanie inwestycji na uzbrajanych terenach inwestycyjnych

	630	Działanie 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego – opis działania	Zgodnie z SzOOP: „Wyklucza się możliwość przeznaczania wspartych w ramach działania terenów do pełnienia funkcji mieszkaniowych i handlowych oraz funkcji kompleksów turystycznych, rekreacyjnych, hotelowych, gastronomicznych i konferencyjnych.”. Propozycja zmiany. „Wyklucza się możliwość przeznaczania wspartych w ramach działania terenów do pełnienia funkcji mieszkaniowych.”.	Jedną z regionalnych specjalizacji naszego województwa jest: turystyka i zdrowie. Turystyka to również ważna gałąź gospodarki Gminy Barlinek, istniejące zapisy uniemożliwiają uzbrojenie terenów mających pełnić funkcje z nią związane. Ograniczając tym samym możliwości rozwoju gospodarczego gminy.	Przedmiotowa uwaga zostanie rozważona na dalszym etapie prac nad działaniem tak, aby możliwe było jej skonfrontowanie ze zaktualizowanymi zapisami Strategii Rozwoju Województwa oraz programem strategicznym w zakresie turystyki.
	631	Działanie 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego – pkt 21 ppkt 1	Zgodnie z SzOOP: „ Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu.”. Propozycja zmiany. Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „ Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu.”.	Infrastruktura komunikacyjna stanowi zwykle większą część budżetu projektu związanego z uzbrojeniem terenu. Zapis w znaczącej mierze zmniejsza atrakcyjność działania dla jst. Szczególnie biorąc pod uwagę ryzyko korekty finansowej w przypadku niepełnego zagospodarowania uzbrojonych terenów.	Przedmiotowe zapisy są konsekwencją zapisów w Umowie Partnerstwa: "W ramach inwestycji w zakresie terenów inwestycyjnych wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną – jako uzupełniający element projektu dotyczącego kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego - stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu" oraz w RPO WZ 2014- 2020: "W ramach inwestycji w zakresie terenów inwestycyjnych wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu".
	632	Działanie 1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego – pkt 21 ppkt 3	Zgodnie z SzOOP: „W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów.”. Propozycja zmiany. Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów.”.	Istniejące zapisy zwiększają ryzyko realizacji tego typu projektów. Beneficjent w pełni zgadza się z załoženiami, które mówią o tym, że zaplanowane działania muszą być adekwatne do zdiagnozowanego zapotrzebowania przedsiębiorców na uzbrojenie/dozbrojenie konkretnej strefy, a wnioskodawca będzie zobowiązany do wykazania, iż planowane przedsięwzięcie wynika ze zintensyfikowanego i udokumentowanego zapotrzebowania ze strony przedsiębiorców poszukujących lokalizacji do prowadzenia działalności. Nie zgadzamy się jednak na przenoszenie na gminę całości ryzyka związanego z niepowodzeniem projektu. Na zmianę wcześniejszej deklaracji przedsiębiorcy ma wpływ wiele czynników m.in. globalna koniunktura gospodarcza. Nie jesteśmy w stanie przewidzieć np. kolejnego kryzysu gospodarczego. Zapis w znaczącej mierze zmniejsza atrakcyjność działania dla jst. Zwracamy również uwagę na zasadności powiązania konkursów planowanych w ramach działań skierowanych dla przedsiębiorców z naborom do niniejszego działania. Pozwoliłoby to na zmniejszenie ryzyka niepowodzenia projektu. Na przykład poprzez premiowanie projektów przedsiębiorców, które będą zlokalizowane w strefach przemysłowych tworzonych przez jst., skorelowania naborów wniosków dla jst z naborami dla przedsiębiorstw.	Przygotowując przedsięwzięcia, o których dofinansowanie JST będą ubiegać się w ramach niniejszego działania, należy mieć na uwadze wszystkie obostrzenia zapisane w RPO WZ 2014 - 2020 w zakresie tego typu wsparcia. Należy pamiętać, iż są one wynikiem negocjacji Programu z Komisją Europejską, która bardzo restrykcyjnie podchodzi do możliwości wsparcia tego typu działań ze środków UE. Koniecznym jest więc takie planowanie przedsięwzięć, aby miały one po pierwsze realistyczne założenia, a po drugie pozwalały na wdrożenie działań alternatywnych, jeśli pierwotnie zakładane uwarunkowania uległyby znaczącej zmianie. Instytucja Zarządzająca RPO będzie wspierała JST i inne podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi w zabieganiu o nowe inwestycje przedsiębiorstw na uzbranych terenach, m.in. poprzez realizację projektów w ramach działania 1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym. Część uwagi dotycząca powiązania przedmiotowego działania z konkursami skierowanymi do przedsiębiorców oraz premiowania projektów przedsiębiorców, którzy zdecydują się na lokowanie

	633	<p>Działanie 1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych</p>	<p>Zgodnie z SzOOP: „W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich.”.</p> <p>Propozycja zmiany.</p> <p>Doprecyzowanie zapisu w następujący sposób: „W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich, tereny te nie muszą być określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, ani w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako tereny przemysłowe lub strefy inwestycyjne.”.</p> <p>lub</p> <p>„W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich, tereny te nie podlegają rygorom określonym w ramach niniejszego działania dla stref inwestycyjnych”.</p>	<p>Doprecyzowanie zapisu usunie wątpliwości interpretacyjne.</p>	<p>Przytoczone zdanie należy czytać łącznie z kolejnym zdaniem: "W ramach działania wsparcie będzie mogło być przyznane także na aktywizację gospodarczą terenów poprzemysłowych, powojaskowych, pokolejowych i popegeerowskich. Tereny te odpowiednio przystosowane stanowiąc będą atrakcyjne STREFY INWESTYCYJNE do lokowania nowych inwestycji przedsiębiorstw, nowych pomysłów biznesowych oraz sprzyjać będą tworzeniu nowych miejsc pracy."</p> <p>Wszystkie przedsięwzięcia realizowane w ramach niniejszego działania (niezależnie od specyfiki obszaru, na którym będą realizowane) będą rozumiane, jako tworzenie, poszerzenie bądź zwiększenie atrakcyjności stref inwestycyjnych. W opisie działania napisano: "Strefa inwestycyjna to wydzielony obszar odpowiadający na zapotrzebowanie potencjalnych inwestorów, tworzony najczęściej przez samorządy lokalne. Usytuowanie stref inwestycyjnych musi wynikać z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obowiązującego na danym terenie lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy."</p> <p>Przytoczone zapisy będą obowiązujące dla wszystkich zgłaszanych w ramach działania przedsięwzięć.</p>
	634	<p>Działanie 1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych</p>	<p>Zgodnie z SzOOP: „Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowiąc mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu.”.</p> <p>Propozycja zmiany.</p> <p>Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „ Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowiąc mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu.”.</p>	<p>Infrastruktura komunikacyjna stanowi zwykle większą część budżetu projektu związanego z uzbrojeniem terenu. Zapis w znaczącej mierze zmniejsza atrakcyjność działania dla jst. Szczególnie biorąc pod uwagę ryzyko korekty finansowej w przypadku niepełnego zagospodarowania uzbrojonych terenów.</p>	<p>Przedmiotowe zapisy są konsekwencją zapisów w Umowie Partnerstwa: "W ramach inwestycji w zakresie terenów inwestycyjnych wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną – jako uzupełniający element projektu dotyczącego kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego - stanowiąc mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu" oraz w RPO WZ 2014-2020: "W ramach inwestycji w zakresie terenów inwestycyjnych wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną stanowiąc mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu".</p>

	635	<p>Działanie 1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych – opis działania.</p>	<p>Zgodnie z SzOOP: „W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów.”.</p> <p>Propozycja zmiany.</p> <p>Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów.”.</p>	<p>Istniejące zapisy zwiększają ryzyko realizacji tego typu projektów. Beneficjent w pełni zgadza się z założeniami działania, które mówią o tym, że zaplanowane działania muszą być adekwatne do zdiagnozowanego zapotrzebowania przedsiębiorców na uzbrojenie/dozbrojenie konkretnej strefy, a wnioskodawca będzie zobowiązany do wykazania, iż planowane przedsięwzięcie wynika ze zintensyfikowanego i udokumentowanego zapotrzebowania ze strony przedsiębiorców poszukujących lokalizacji do prowadzenia działalności.</p> <p>Nie zgadzamy się jednak na przenoszenie na gminę całości ryzyka związanego z niepowodzeniem projektu. Na zmianę wcześniejszej deklaracji przedsiębiorcy ma wpływ wiele czynników m.in. globalna koniunktura gospodarcza. Nie jesteśmy w stanie przewidzieć np. kolejnego kryzysu gospodarczego.</p> <p>Zapis w znaczącej mierze zmniejsza atrakcyjność działania dla jst.</p> <p>Zwracamy również uwagę na zasadności powiązania konkursów planowanych w ramach działań skierowanych dla przedsiębiorców z naborem do niniejszego działania. Pozwoliłoby to na zmniejszenie ryzyka niepowodzenia projektu. Na przykład poprzez premiowanie projektów przedsiębiorców, które będą zlokalizowane w strefach przemysłowych tworzonych przez jst, skorelowania naborów wniosków dla jst z naborami dla przedsiębiorstw.</p>	<p>Przygotowując przedsięwzięcia, o których dofinansowanie JST będą ubiegać się w ramach niniejszego działania, należy mieć na uwadze wszystkie obostrzenia zapisane w RPO WZ 2014 - 2020 w zakresie tego typu wsparcia. Należy pamiętać, iż są one wynikiem negocjacji Programu z Komisją Europejską, która bardzo restrykcyjnie podchodzi do możliwości wsparcia tego typu działań ze środków UE.</p> <p>Koniecznym jest więc takie planowanie przedsięwzięć, aby miały one po pierwsze realistyczne założenia, a po drugie pozwalały na wdrożenie działań alternatywnych, jeśli pierwotnie zakładane uwarunkowania uległyby znaczącej zmianie. Instytucja Zarządzająca RPO będzie wspierała JST i inne podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi w zabieganiu o nowe inwestycje przedsiębiorstw na uzbrajanych terenach, m.in. poprzez realizację projektów w ramach działania 1.14 Wzmocnienie pozycji regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym.</p> <p>Część uwagi dotycząca powiązania przedmiotowego działania z konkursami skierowanymi do przedsiębiorców oraz premiowania projektów przedsiębiorców, którzy zdecydują się na lokowanie</p>
	636	<p>Uwaga do rozpatrzenia wyłączenia w przypadku nie uwzględnienia uwag 4 i 7, które Gmina Barlinek uważa za priorytetowe.</p> <p>Działanie 1.10 i 1.13 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego w ramach Kontraktów Samorządowych.</p> <p>Punkt 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>W punkcie tym wprowadzono zapis: „W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca perspektywy finansowej, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów.”.</p> <p>Propozycja zmiany: „W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych do końca okresu trwałości projektu, udział środków z RPO WZ będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów.”</p> <p>Nadto proponuję wprowadzenie mechanizmów umożliwiających odstąpienie od naliczania korekt finansowych w przypadkach gdy przedsiębiorca zrezygnuje z posadowienia inwestycji na przygotowanym terenie mimo dochowania starań ze strony samorządu.</p>	<p>Planuje się możliwość naliczania korekt za brak osiągnięcia wskaźników rezultatu (niepełne zagospodarowanie wspartych terenów inwestycyjnych).</p> <p>Jednocześnie zobowiązuje się beneficjentów do osiągnięcia wskaźnika rezultatu w postaci zagospodarowania wspartych terenów do końca perspektywy finansowej. Zakładając zakończenie realizacji projektu uzbrajania terenu inwestycyjnego w końcowym okresie perspektywy finansowej, beneficjent może nie zdążyć przekazać terenów przedsiębiorcom w perspektywie finansowej, co będzie skutkowało naliczeniem korekty finansowej – w skrajnych przypadkach 100% mimo zobowiązań wynikających z zachowania trwałości projektu.</p> <p>Osiągnięcie wskaźników rezultatu powinno być powiązane z okresem trwałości projektu, a nie okresem perspektywy finansowej.</p>	<p>Z punktu widzenia realizacji celów Programu istotne jest jaki będzie poziom osiągnięcia wskaźników na koniec perspektywy finansowej (w roku 2023).</p> <p>Wskazano rok 2021 jako rok graniczny, pozostawiając tym samym 2 lata na ponowną dystrybucję zwracanych środków przez IZ RPO WZ.</p> <p>Dla projektów, które będą realizowane we wczesnym okresie realizacji perspektywy jest to korzystniejsze rozwiązanie. Natomiast ewentualne projekty realizowane pod koniec perspektywy finansowej będą wymagały szczególnego i bieżącego monitorowania, bowiem osiągnięcie wskaźników działania jest podstawą rozliczenia i zamknięcia Programu. Wprowadzenie zapisu dotyczącego weryfikacji zagospodarowania uzbrojonych terenów inwestycyjnych z końcem okresu trwałości projektów może skutkować brakiem w 2023 roku udostępnienia powierzchni uzbrojonych terenów na potrzeby przedsiębiorstw (tj. inwestycji przedsiębiorstw na uzbrojonych terenach), co może podważyć zasadność tego typu wsparcia. A po roku 2023 podjęcie jakichkolwiek działań naprawczych byłoby w zasadzie niemożliwe.</p>

	637	2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych – pkt 10	Cel działania jest nieadekwatny do jego zakresu cyt.: "Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską."	-	Wskaźnik "ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską" jest wskaźnikiem dla całego priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego działanie 2.1 jest jedynie małą częścią. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.1 ma przyczynić się do realizacji wskazanego wskaźnika. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców, co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.
	638	2.2 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych w ramach Kontraktów Samorządowych – pkt 10	Cel działania jest nieadekwatny do jego zakresu cyt.: "Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską."	-	Wskaźnik "ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską" jest wskaźnikiem dla całego priorytetu Inwestycyjnego 4e, którego działanie 2.2 jest jedynie małą częścią. Interwencja w ramach PI 4e, w tym działania 2.2 ma przyczynić się do realizacji wskazanego wskaźnika. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika.
	639	2.6 Transport miejski w ramach Kontraktów Samorządowych – opis działania.	Zgodnie z SzOOP celem działania jest „Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską.”. Propozycja zmiany. Wprowadzenie następującego zapisu: „Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących samochodami osobowymi”	Gmina Barlinek nie posiada komunikacji miejskiej w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. Z wiedzy Beneficjenta nie wynika, aby jakkolwiek gmina – Beneficjent Kontraktu Samorządowego posiadała komunikację miejską. Komunikacja miejska naszym zdaniem funkcjonuje wyłącznie na obszarach objętych ZIT (Szczecin, Koszalin), a Kontrakt jest skierowany dla gmin nimi nie objętych.	W ramach gmin poza obszarami ZIT komunikacje miejska posiada m. in. Gmina Szczecinek, Wałcz, Gryfice. Nie ma możliwości zmiany wskaźnika strategicznego, który został narzucony przez Komisję Europejską w trakcie negocjacji RPO.
	640	OPIS DZIAŁANIA 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych	Propozycja UM WZP: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych i komunalnych. Propozycja zapisu: Głównym obiektem pomocy będą budynki, w których mieszkania będą miały charakter mieszkań socjalnych, komunalnych oraz budynki wspólnot mieszkaniowych.	Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów Unii Europejskiej. W ten sposób wpływają na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać. Fundusze są narzędziem zrównoważonego rozwoju, zaś wyzwanie dla regionu wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju są określone w dokumentach strategicznych województwa do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, za kluczowy dla zrównoważonego rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uznaje wzrost atrakcyjności Województwa dla inwestorów, zachowanie równowagi i wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w zakresie uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także podniesienie efektywności korzystania ze środków strukturalnych Unii Europejskiej. Aby wypełnić jej zapisy wszystkie jednostki wymagające zachowania równowagi i wyrównania dysproporcji rozwojowych z terenu województwa winny mieć możliwość pozyskania środków z funduszy UE na ten cel. Gminy od lat wyprzedają lokale komunalne na podstawie zapisów ustawy o gospodarce	Wspólnoty mieszkaniowe nie są wykluczone ze wsparcia w działaniu 2.9. Będą mogły się ubiegać o wsparcie na obszarach poza ZIT SOM. Nie mogą być one priorytetem wsparcia, ponieważ jak wynika z analizy ex ante instrumentów finansowych preferowanym instrumentem wsparcia dla tych podmiotów mogłyby być instrumenty zwrotne. Na rynku funkcjonują z powodzeniem zwrotne instrumenty wsparcia w zakresie termomodernizacji. Przewidziana dla działania 2.9 dotacyjna forma wsparcia jest skierowana dla mieszkańców, którzy samodzielnie nie są w stanie ponieść kosztów modernizacji energetycznej budynków.

	641	Opis działania 4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	<p>PROPOZYCJA UM WZP</p> <p>Wsparcie w głównej mierze skierowane będzie na obszary o szczególnie niekorzystnej sytuacji w regionie stanowiące specjalną strefę włączenia w ścisłym powiązaniu z programem działań dla tej strefy.</p> <p>Propozycja</p> <p>Wykreślenie ww. zapisu.</p>	<p>Obecne zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie rozwoju zasobów endogenicznych.</p> <p>Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SWW.</p> <p>Wyznaczając SWW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem. Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne.</p> <p>Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SWW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SWW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu.</p> <p>Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski</p> <p>oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.</p> <p>Prosimy o zmianę zapisów SzOOP RPO WZ.</p> <p>Rozwój turystyki aktywnej stanowi szansę dla rozwoju całej południowej części województwa zachodniopomorskiego znajdującej się poza specjalną strefą włączenia. Jedynym bogactwem tych gmin są lasy i jeziora, które można będzie zaoferować turystom tylko i wyłącznie dzięki rozwojowi turystyki aktywnej. Nie objęcie tych gmin konkursem zabiera im jedyną szansę rozwoju turystyki.</p>	<p>Nie wykluczono możliwości wsparcia również obszarów poza SSW, jedynie wskazano, że w głównej mierze wsparcie będzie tam kierowane. Nie wyklucza to zatem możliwości interwencji na pozostałych obszarach województwa.</p> <p>Zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi dla programowania interwencji na obszarach o najniższym poziomie spójności infrastrukturalnej, gospodarczej i społecznej Pomorza Zachodniego przyjęto, że diagnoza dotycząca wyżej wskazanych sfer zostanie dokonana na poziomie gminnym (NTS-5). Dla wyznaczenia Specjalnej Strefy Włączenia (SSW) przyjęto zestaw sześciu mierników syntetycznych wyznaczonych dla poszczególnych obszarów problemowych: demografia, infrastruktura techniczna, dostępność do usług publicznych, potencjał gospodarczy, problemy popegeerowskie, ubóstwo. W każdym z obszarów problemowych wskazano gminy z deficytem, tj. te, dla których miernik syntetyczny przyjmuje wartość mniejszą od wartości mediany. Następnie dla każdej z gmin wyliczono częstość występowania deficytów, tj. w ilu obszarach miernik syntetyczny dla gminy przybiera wartość niższą od mediany. Przy ostatecznej delimitacji Specjalnej Strefy Włączenia, a więc obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno-gospodarczego przyjęto zasadę kumulacji deficytów co oznacza, że SWW objęła gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach</p>
	642	4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	<p>Zgodnie ze SzOOP:</p> <p>„Działania muszą polegać na tworzeniu sprzyjających warunków do działalności gospodarczej na obszarach, na których ze względu na uwarunkowania prawne czy związane z ochroną środowiska prowadzenie działalności gospodarczej nie związanej z turystyką jest trudniejsze niż w innych obszarach.”</p> <p>Propozycja</p> <p>Wykreślenie ww. zapisu.</p>	<p>Zapis dyskryminuje obszary, które rozwijają się w sposób zrównoważony, budując zarówno turystykę jak i inne gałęzi gospodarki.</p>	<p>Zapisy przeformułowano.</p>
	643	4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	<p>Zgodnie ze SzOOP:</p> <p>„Projekty realizowane w ramach priorytetu muszą mieć wpływ na tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorczość.”</p> <p>Propozycja</p> <p>Wykreślenie ww. zapisu.</p>	<p>Projekty z zakresu infrastruktury turystycznej, będące w zakresie zadań własnych samorządu, co do zasady nie generują miejsc pracy np. ścieżki rowerowe. Miejsca pracy mogą powstać dopiero w wyniku oddziaływania nowego produktu turystycznego, który składa się z wielu powiązanych ze sobą elementów (projektów).</p> <p>Pozostawienie dotychczasowych zapisów czyni realizację takich projektów bardzo ryzykowną.</p>	<p>Działanie 4.9 jest elementem Celu tematycznego 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników. Realizacja przedmiotowego działania jest nakierowana na wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego, jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, czyli na gospodarkę turystyczną, a nie na turystykę. w związku z powyższym nie ma możliwości usunięcia wskazanego zapisu.</p>

	644	Działanie 8.1 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej – opis działania	<p>Zgodnie ze SzOOP: „Możliwe będzie także finansowanie działań zmierzających do powstawania nowych placówek wychowania przedszkolnego, jednakże przede wszystkim na bazie istniejącej infrastruktury lokalowej, w tym zwłaszcza oświatowej (np. budynki likwidowanych szkół).”.</p> <p>Propozycja zmiany. Wprowadzenie następującego zapisu: „Możliwe będzie także finansowanie działań zmierzających do powstawania nowych placówek wychowania przedszkolnego, jednakże przede wszystkim na bazie istniejącej infrastruktury lokalowej, zwłaszcza oświatowej (np. budynki likwidowanych szkół), a także rozbudowa istniejących placówek wychowania przedszkolnego”.</p>	<p>Celem działania jest zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci. Aby zrealizować cel niezbędne jest stworzenie dodatkowej powierzchni placówek oświatowych. Istniejące zapisy SzOOP to uniemożliwiają w sytuacji, kiedy beneficjent nie dysponuje istniejącą infrastrukturą.</p>	<p>Z zapisu SOOP wynika, że preferowane jest tworzenie nowych miejsc na bazie posiadanej infrastruktury, co jednak nie wyklucza innych rozwiązań (oczywiście z odpowiednim uzasadnieniem).</p>
	645	Działanie 8.5 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych	<p>Opis działania nie odnosi się do celu szczegółowego nr 1: „Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci”</p> <p>Propozycja zmiany. Odniesienie się do celu szczegółowego nr 1 i wprowadzenie następującego zapisu: „Możliwe będzie także finansowanie działań zmierzających do powstawania nowych placówek wychowania przedszkolnego, jednakże przede wszystkim na bazie istniejącej infrastruktury lokalowej, zwłaszcza oświatowej (np. budynki likwidowanych szkół), a także rozbudowa istniejących placówek wychowania przedszkolnego”.</p>	<p>Celem działania jest zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci. Aby zrealizować cel niezbędne jest stworzenie dodatkowej powierzchni placówek oświatowych. Istniejące zapisy SzOOP to uniemożliwiają w sytuacji, kiedy beneficjent nie dysponuje istniejącą infrastrukturą.</p>	<p>W treści opisu działania została dołączona treść jak w 8.1:</p> <p>Interwencja zaplanowana w ramach Działania przyczynia się do realizacji celu szczegółowego: zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lata oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci.</p> <p>Cel interwencji jest ukierunkowany na tworzenie miejsc przedszkolnych, głównie poprzez wsparcie istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego w tym zakresie np. modernizacja, adaptacja, zakup sprzętu i materiałów niezbędnych do pracy ze zwiększonym gronem dzieci. Możliwe będzie także finansowanie działań zmierzających do powstawania nowych placówek wychowania przedszkolnego, jednakże przede wszystkim na bazie istniejącej infrastruktury lokalowej, w tym zwłaszcza oświatowej (np. budynki likwidowanych szkół).</p> <p>Planowane w ramach tego typu projektów działania, uwzględniają także inicjatywy mające na celu tworzenie przyzakładowych placówek edukacji przedszkolnej na obszarach charakteryzujących się dużą koncentracją zakładów pracy np. strefy ekonomiczne czy parki naukowo-technologiczne. Ponadto, wspierana będzie organizacja i prowadzenie dodatkowych zajęć (w szczególności na obszarach wiejskich), jednakże w powiązaniu z działaniami prowadzonymi do wygenerowania</p>

	646	Działanie 9.3 Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich – opis działania.	<p>Zgodnie z SzOOP „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”.</p> <p>Istniejący zapis wyklucza możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych w gminach położonych poza obszarem SSW.</p> <p>Propozycja zmiany.</p> <p>Usunięcie ze SzOOP następującego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW”</p>	<p>Jednym z pięciu celów głównych Strategii Europa 2020 jest wspieranie włączenia społecznego. Cel ten ma być implementowany z udziałem Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w ramach Celu Tematycznego 9, Priorytet Inwestycyjny 9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Niestety istniejące zapisy SzOOP wyłączają praktycznie cały powiat myśliborski z możliwości ubiegania się o wsparcie działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Wsparcie ma być skierowane dla gmin położonych na obszarze SWW.</p> <p>Wyznaczając SWW, Wydział Zarządzania Strategicznego, kierował się siedmioma syntetycznymi wskaźnikami, na których podstawie został utworzony uśredniony obraz rozwoju naszego województwa. Naszym zdaniem uogólniają one problem.</p> <p>Również na terenie powiatu myśliborskiego, istnieją obszary problemowe, miejscowości popegeerowskie, tereny wymagające rewitalizacji, występują duże zapóźnienia infrastrukturalne.</p> <p>Zgodnie z Krajowym raportem o stanie rozwoju społecznego, biorąc pod uwagę Lokalny Wskaźnik Rozwoju Społecznego (LHDI, powiat myśliborski - wyłączony z SWW - znajduje się na 325. miejscu (na 379. ocenianych powiatów). Natomiast włączone do SWW np. powiat świdwiński na 260. miejscu, powiat drawski na 266. miejscu, powiat białogardzki na 307. miejscu.</p> <p>Obecny kształt polityki regionalnej województwa, utworzenie obszarów funkcjonalnych na bazie Szczecina i Koszalina, wyznaczenie SWW, pomijającej właściwie cały powiat myśliborski oznacza dla nas dalsze pogłębianie się problemów na obszarach problemowych.</p>	Zmiana istniejącego zapisu: „Rewitalizacja w ramach działania 9.3 adresowana jest do gmin położonych w SSW” na: „W ramach działania 9.3 preferowane do wsparcia są gminy położone w SSW”.
	647	Uwaga dotycząca Kontraktów Samorządowych	<p>W ramach Kontraktu możliwa jest realizacja projektów priorytetowych – tryb negocjacyjny i komplementarnych (tryb konkursowy)</p> <p>Prosimy o wprowadzenie dodatkowej punktacji – premii dla projektów komplementarnych zarówno projektów jst jak i przedsiębiorców.</p>	<p>W kwietniu 2014 roku przedstawiliśmy wspólnie z partnerami Koncepcję Kontraktu Samorządowego – Lider Pojezierzy Koncepcja została opracowana na podstawie założeń, które umożliwiły nam wykorzystanie 25 Priorytetów Inwestycyjnych RPO WZ. W lutym br. zatwierdzono dokument pn. „Informacja nt. zasad i kierunków regionalnej interwencji dla instrumentu Kontraktu Samorządowego w ramach RPO WZ 2014-2020”, który ogranicza liczbę dostępnych Priorytetów Inwestycyjnych do 6 z 25. Opracowany przez nas plan jest spójny, przemyślany, opracowany we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, wynika ze zdiagnozowanych potencjałów, chcielibyśmy go zrealizować. Zgodnie z nowymi zasadami konieczne jest przeniesienie części dotychczasowych projektów priorytetowych do grupy projektów komplementarnych.</p> <p>Osiągnięcie celów Kontraktu jest uzależnione od realizacji zarówno projektów priorytetowych jak i komplementarnych, w tym projektów przedsiębiorców. Bez premii dla projektów komplementarnych, skuteczna realizacja kontraktu może się nie udać.</p>	Przy wykorzystaniu trybu konkursowego planuje się zastosowanie mechanizmów premiujących projekty komplementarne, które będą wskazane w wybranych do dofinansowania Kontraktach Samorządowych.
	648	Uwaga dotycząca działań w ramach Kontraktów Samorządowych pkt 20.	<p>Proszę o zmianę zapisów w pkt 20 „Tryb(y) wyboru projektów” opisu działań skierowanych dla Kontraktów Samorządowych (m.in. dz. 1.13).</p> <p>Zgodnie z SzOOP dla ww. działań planowany jest tryb konkursowy.</p> <p>Proszę o zmianę zapisów na poniżej zaproponowany: „Tryb pozakonkursowy”.</p>	<p>Zgodnie z założeniami do Kontraktu Samorządowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 „Ustalone w toku negocjacji projekty priorytetowe planowane do realizacji przez JST zapisane w Kontraktach Samorządowych będą realizowane w trybie pozakonkursowym.”. Zmiana zapisów usunie wątpliwości interpretacyjne.</p>	Tryby wyboru projektów zapisane są w samym programie. Tryb związany z kontraktami samorządowymi jest trybem konkursowym. Kontrakty jako projekty zintegrowane konkurują ze sobą.

	649	Uwaga ogólna do całego dokumentu SzOOP	Wnioskuję się o wykluczenie podmiotów, dla których przewidziano odrębne działania z zastosowaniem instrumentów terytorialnych w postaci ZIT dla SOM i ZIT dla KKBOF (np. działania 8.3, 8.4) z grupy beneficjentów tożsamyh działań, w których nie przewidziano instrumentów terytorialnych (np. 8.1 i 8.2).	Podmioty, dla których przewidziano odrębne działania poprzez zastosowanie instrumentów terytorialnych w postaci ZIT dla SOM i ZIT dla KKBOF mają zapewnioną określoną pulę środków do wykorzystania w ramach konkursów. Umożliwienie tym podmiotom korzystania z działań „ogólnych” prowadzi do drastycznego ograniczenia dostępu środków rozwojowych UE dla pozostałych obszarów województwa, które stanowią znaczącą część i wymagają interwencji. Zajmują one ok. 70% powierzchni terenów województwa i ok. 50% pod względem ilości mieszkańców. Przykład porównania alokacji (w EURO): Alokacja dla poszczególnych działań w zakresie edukacji : - działanie 8.3 (dla ZIT dla SOM): 7,8 mln - działanie 8.4 (dla ZIT dla KKBOF) : 4 mln - działanie 8.1 i 8.5: razem 14,483 mln - działanie 8.2 i 8.5: razem 4,616 mln	IZ nie widzi zasadności eliminacji podmiotów funkcjonujących na obszarach ZIT z pozostałych konkursów, niededykowanych terytorialnie.
Grzegorz Kącki Biuro Strategii Centrali PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	650	Działanie 5.5 Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych. Punkt 12 – Lista wskaźników produktu	Wymaga wyjaśnienia dublowanie się w znacznej części nakładanie się zakresu rzeczowego wskaźników 1 i 2.	Sugeruje się pozostawienie jednego tylko wskaźnika, a mianowicie nr 2 – „Całkowita długość wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych lub zrehabilitowanych linii kolejowych [km].”	Wskaźniki pochodzą ze wspólnej listy wskaźników kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana i musi wybierać wszystkie adekwatne wskaźniki, nawet jeśli pokrywają się zakresem rzeczowym.
	651	Działanie 5.5 Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych. Punkt 13 - Typy projektów. Nr 1. Rewitalizacja linii kolejowej nr 210	Podobnie jak w przypadku działań 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 dot. budowy i przebudowy dróg wojewódzkich, gminnych i powiatowych, dla których nie opisywano zakresu projektów, nie powinno się na obecnym etapie wyszczególniać zakresu rzeczowego projektów dot. rewitalizacji linii kolejowych.	Projekt kluczowy pn.: „Rewitalizacja linii kolejowej nr 210 na odcinku Runowo Pomorskie – Szczecinek” jest przedmiotem aktualnie opracowywanego Studium Wykonalności i dopiero po jego ukończeniu i wyborze wariantu inwestycyjnego możliwe będzie przedstawienie rekomendowanego zakresu rzeczowego.	Opis przedsięwzięcia, jako projektu dużego musiał znaleźć się już w samym RPO. Skoro więc tam jest dość precyzyjnie opisany, nie ma powodu by ograniczać opis w SOOP.
	652	Działania j.w. Punkt 13, Nr 2 – Rewitalizacja sieci kolejowej o znaczeniu regionalnym	Sugeruje się zmienić brzmienie zdania: „W przypadku oszczędności środków w ramach projektu rewitalizacji linii kolejowej 210, możliwe będzie prowadzenie prac modernizacyjnych na innych odcinkach regionalnych linii kolejowych.” na następujące: „W przypadku dostępności środków finansowych możliwe będzie prowadzenie prac modernizacyjnych również na innych odcinkach regionalnych linii kolejowych wymienionych w Kontrakcie Terytorialnym dla Województwa Zachodniopomorskiego, w tym rewitalizacja linii kolejowej nr 405 odcinek Szczecinek – granica województwa.	Potrzeba zachowania spójności z dokumentem pn. „Kontrakt Terytorialny dla Województwa Zachodniopomorskiego” i wykazanymi w nim priorytetowymi dla regionu przedsięwzięciami inwestycyjnymi. Linia kolejowa nr 405 przebiegająca przez teren sąsiedniego województwa pomorskiego jest również planowana do realizacji w ramach RPO Woj. Pomorskiego. Zachodzi uzasadniona potrzeba zachowania ciągłości inwestycji obejmującej całą długość linii i tylko w takim zakresie przedsięwzięcie to będzie miało sens.	Ze względu na planowany do realizacji projekt duży, są niewielkie szanse na realizację innych przedsięwzięć w ramach tego działania. W związku z tym bezzasadne jest opisywanie ewentualnych inwestycji, które nie zostaną zrealizowane. Byłoby to wprowadzanie potencjalnych beneficjentów w błąd.
	653	Działanie j.w. Punkt 17 - Alokacja	Sugerujemy rozważenie zwiększenia alokacji na infrastrukturalne projekty kolejowe, zmniejszając w ten sposób dużą dysproporcję w stosunku do znacznej alokacji przewidzianej na projekty drogowe.	Łączna alokacja na infrastrukturalne projekty kolejowe w kwocie 35,0 mln EUR jest zbyt niska, by zabezpieczyć montaż finansowy dla zrealizowania kluczowego projektu dot. linii kolejowej nr 210. Ponadto, zwracamy uwagę na potrzebę wsparcia zgłoszonego innego jeszcze projektu, a mianowicie dot. linii nr 405.	Alokacja środków na priorytety inwestycyjne wynika z programu i nie może być zmieniona na poziomie SOOP.

SZCZECIN PILOT SP Z O.O.	654	Działanie 5.7 Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych, strona 226.	Wnioskujemy o dopisanie do typów beneficjentów podmioty świadczącej usługi pilotażu związane z obsługą ruchu morskiego i/lub śródlądowego oraz ujęcia w typach możliwych projektów zakupu środków transportu np. łodzi pilotowych, specjalistycznych kutrów, budowy obiektów niezbędnych do obsługi pilotów oraz zakupu systemów nawigacji celem bezpiecznego wprowadzenia statków do portów w Świnoujściu, Szczecinie, Trzebieży, Policach, Stepnicy a także poprawa efektywności ruchu statków na torze wodnym Świnoujście - Szczecin	<p>Usługi pilotowe związane z ruchem morskim i śródlądowym i są usługami wymagającymi specjalnego zezwolenia.</p> <p>Warunki przyznania zezwolenia oraz wymagania jakie muszą spełniać takie podmioty określone są szczegółowo w takich dokumentach jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kodeks morski. (Dz. U. z dnia 4 grudnia 2001 r.) 2. Ustawa o bezpieczeństwie morskim z dnia 18 sierpnia 2011r. (Dz. U. z dnia 24 października 2011 r.) 3. Zarządzenie nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 26 lipca 2013 r. 4. Decyzja Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 7 maja 2003 r. w sprawie utworzenia stacji pilotowej. 5. Komunikat Nr 1 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 7 maja 2003 r. w sprawie utworzenia stacji pilotowej. <p>W opisie do działań 5.7 ujęto m.in. zapisy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Projekty dotyczyły będą poprawy podejść do portów takich jak: Police, Stepnica, Wolin, Kamień Pomorski, Trzebież, Nowe Warpno” 2. „Efektem podejmowanych działań ma być ułatwiony wodny transport towarów szczególnie z obszarów inwestycyjnych” <p>Jasno widać, że poza elementami stricte związanymi z drogami i torami wodnymi oraz morskimi budowlami hydrotechnicznymi zapomniano o jednym kluczowym czynnikiem jaki wpływa bezpośrednio na bezpieczeństwo statków wpływających do portów, efektywność i stworzenia dogodnych warunków przy transporcie i obsłudze jednostek pływających – pilotaż. Zgodnie z Zarządzeniem nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z 26.07.2013:</p> <p>Do korzystania z usług pilota, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz ust. 3, obowiązane są: 1) statki oraz zestawy pchane lub holowane w porcie Świnoujście, o długości całkowitej 60 m i większej, za wyjątkiem statków cumujących w basenach Bałtyckim i Atlantyckim 28 oraz Morskiej Stoczni Remontowej, które obowiązane są do korzystania z usług pilota, o ile długość całkowita statku przekracza 50 m; 2) statki oraz zestawy pchane lub holowane w porcie Szczecin lub Police, o długości całkowitej 50 m i większej; 3) statki oraz zestawy pchane lub holowane w portach innych,</p>	W ramach działania, możliwe jest wyłącznie dofinansowanie publicznej infrastruktury służącej transportowi wodnemu. Nie ma możliwości wsparcia prywatnego podmiotu świadczącego usługi w tym obszarze. Takie wsparcie jest możliwe na zasadach ogólnych jak dla każdego innego podmiotu komercyjnego, w działaniach nastawionych na wsparcie przedsiębiorstw.
Ryszard Morawski	655	OPIS DZIAŁANIA 5.6 Zakup i modernizacja taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych str. 222	W opisie działania po słowach zakup nowoczesnego taboru dodać wraz z wyposażeniem do obsługi technicznej .	Nowoczesny tabor UMWZ (właściciela taboru a zarazem organizatora transportu i beneficjenta), zgodnie z DSU będzie wymagać stosowania do obsługi technicznej specjalistycznych urządzeń. Niebieska Księga Sektor Kolejowy w ppkt. 6.2.7 uwzględnia w projektach taborowych koszty inwestycyjne wyposażenia. PR posiadają zaplecze utrzymaniowe, ale wyposażone tylko dla potrzeb własnego starego taboru – zaplecze musi być doposażone dla potrzeb nowoczesnego dzierżawionego taboru.	Nie jest rozstrzygnięte, jaki podmiot świadczył będzie usługi szynowego transportu regionalnego, to rozstrzygane jest w przetargach. Nie ma więc uzasadnienia inwestowanie w zaplecze jednego z potencjalnych wykonawców usługi.
Katarzyna Witkowska/Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny	656	1.1 Projekt badawczo-rozwojowy przedsiębiorstw. 27. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Brak mikroprzedsiębiorstw w akapicie:" Intensywność pomocy w przypadku badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych można zwiększyć do maksymalnie 80 % kosztów kwalifikowalnych w następujący sposób: a) o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw oraz o 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw"; Sugestia dodać słowo mikro-: Intensywność pomocy w przypadku badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych można zwiększyć do maksymalnie 80 % kosztów kwalifikowalnych w następujący sposób: a) o 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw oraz o 20 punktów procentowych w przypadku mikro i małych przedsiębiorstw;		Przedmiotowe zapisy są zgodne z zapisami Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) - w ślad za którymi stosowane są zwroty "małe i średnie przedsiębiorstwa" oraz "MSP". Mikroprzedsiębiorstwa "mieszczą się" w definicji małych przedsiębiorstw (cyt. "W kategorii MSP małe przedsiębiorstwo definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 milionów EUR".) Dopiero w sytuacji, kiedy wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw miałyby być objęte innymi regulacjami (np. innym poziomem dofinansowania) niż wsparcie dla małych przedsiębiorstw zasadne jest wprowadzenie zwrotu "mikroprzedsiębiorstwa". W omawianym zapisie nie jest to potrzebne.

	657	1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji 10. Cel/e szczegółowy/e działania	Planuje się organizację odrębnych konkursów dedykowanych poszczególnym specjalizacjom, jak również konkursów celowanych, tj. ukierunkowanych na określoną specjalizację i jednocześnie ukierunkowanych terytorialnie. Propozycja uzupełnienia treści zapisu: Planuje się organizację odrębnych konkursów dedykowanych poszczególnym specjalizacjom, jak również konkursów celowanych, tj. ukierunkowanych na określoną specjalizację i jednocześnie ukierunkowanych terytorialnie, jak również konkursów ukierunkowanych na realizację projektów typu cross-sectoral czyli zakładających wykorzystanie wiedzy/technologii z obszaru dwóch specjalizacji		Na obecnym etapie procesu identyfikacji inteligentnych specjalizacji oraz przy uwzględnieniu założonej na działanie alokacji nie zakłada się organizowania specjalnych naborów dedykowanych projektom cross-sectoral.
	658	1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw. 21. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Wsparcie udzielone jednemu przedsiębiorstwu łącznie w ramach typu 1 i 2 nie może przekroczyć kwoty 150 000, 00. PLN. Propozycja: Wsparcie udzielone jednemu przedsiębiorstwu łącznie w ramach typu 1 nie może przekroczyć kwoty 150 000, 00. PLN. (usunięcie typu 2 projektu)	W przypadku gdyby jako przedsiębiorca w typie drugim projektu był rozumiany Wykonawca Programu Ekspansji organizujący program dla grupy przedsiębiorstw kwota 150 tys 000 może okazać się dalece nie wystarczająca na pokrycie kosztów udziału wszystkich firm.	Zapisy doprecyzowano. Chodzi o kumulację wsparcia dla przedsiębiorstwa rozumianego, jako ostateczny odbiorca wsparcia (czyli nie wykonawca programu ekspansji, a podmiot korzystający z realizacji tego programu).
	659	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu. 9. Nazwa i krótki opis działania	doradztwo w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, w tym wsparcie w tworzeniu konsorcjów naukowo-przemysłowych(w zakresie umów/porozumień o współpracy, schematów współpracy, zabezpieczania praw majątkowych) propozycja: doradztwo w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych oraz partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, w tym wsparcie w tworzeniu partnerstw technologicznych przedsiębiorstw, konsorcjów naukowo-przemysłowych(w zakresie umów/porozumień o współpracy, schematów współpracy, zabezpieczania praw majątkowych)	Uzupełnienie zapisu umożliwia wsparcie rozwoju kooperacji o charakterze badawczo-rozwojowym/technologicznym pomiędzy przedsiębiorstwami	Katalog usług doradczych wskazany w działaniu 1.16 nie jest katalogiem zamkniętym. Jednakże preferowane będą usługi wspierające łączenie świata nauki ze światem biznesu, ponieważ jest to szczególnie istotny aspekt w kontekście głównego celu pierwszej osi priorytetowej.

	660	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu. 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>doradztwo w zakresie korzystania z finansowania zewnętrznego, w szczególności dla projektów związanych z transferem i komercjalizacją technologii (m.in. przygotowanie biznesplanów i teaserów inwestycyjnych, doradztwo prawne i biznesowe w negocjacjach z finansującymi),</p> <p>proponycja zapisu: doradztwo w zakresie korzystania z finansowania zewnętrznego, w szczególności dla projektów związanych z transferem i komercjalizacją, rozwojem technologii (m.in. przygotowanie biznesplanów i teaserów inwestycyjnych, doradztwo prawne i biznesowe w negocjacjach z finansującymi),</p>	Dopuszczenie słowa rozwój umożliwia firmie skorzystanie z finansowania zewnętrznego przy zachowaniu możliwości wdrażania/rozwoju technologii wewnątrz firmy.	Katalog usług doradczych wskazany w działaniu 1.16 nie jest katalogiem zamkniętym. Jednakże preferowane będą usługi wspierające łączenie świata nauki ze światem biznesu, ponieważ jest to szczególnie istotny aspekt w kontekście głównego celu pierwszej osi priorytetowej.
	661	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu. 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>- doradztwo w zakresie transferu technologii,</p> <p>proponycja zapisu: - doradztwo w zakresie rozwoju technologii w firmie; transferu bądź komercjalizacji technologii,</p>	Uzupełnienie zapisu pozwoli na wsparcie przedsiębiorców planujących dalszy rozwój własnej technologii wewnątrz firmy w oparciu o zewnętrzne zasoby i kompetencje	Katalog usług doradczych wskazany w działaniu 1.16 nie jest katalogiem zamkniętym.
	662	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu. 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>Działające na terenie województwa Instytucje Otoczenia Biznesu powinny zwiększyć wachlarz dobrej jakości, specjalistycznych usług wspierających rozwój przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie transferu technologii, projektów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych, innowacji ukierunkowanych na użytkownika i związanych z wzornictwem.</p> <p>Propozycja zapisu: Działające na terenie województwa Instytucje Otoczenia Biznesu powinny zwiększyć wachlarz dobrej jakości, specjalistycznych usług wspierających rozwój przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie rozwoju, transferu technologii, projektów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych, nowych modeli biznesowych, innowacji ukierunkowanych na użytkownika i związanych z wzornictwem, projektowaniem produktów i usług</p>	Propozycja rozszerza katalog wymienionych usług proinnowacyjnych.	Preferowane będą usługi wspierające łączenie świata nauki ze światem biznesu, bo jest to szczególnie istotny aspekt w kontekście głównego celu pierwszej osi priorytetowej.

	663	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu. 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie:</p> <p>☐ usługi doradcze wspierające proces rozwoju, transferu technologii (m.in. wyceny własności intelektualnej, doradztwo prawne i podatkowe związane z transferem praw własności intelektualnej, tworzenie planów i strategii komercjalizacji bądź rozwoju technologii, doradztwa w negocjacjach),</p>	Uzupełnienie zapisu pozwoli na wsparcie przedsiębiorców planujących dalszy rozwój własnej technologii wewnątrz firmy w oparciu o zewnętrzne zasoby i kompetencje	Preferowane będą usługi wspierające łączenie świata nauki ze światem biznesu, bo jest to szczególnie istotny aspekt w kontekście głównego celu pierwszej osi priorytetowej.
	664	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu. 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie:</p> <p>☐ usługi w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych i jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, w tym wsparcie tworzenia konsorcjów naukowo-przemysłowych,</p> <p>proponycja zapisu: W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie:</p> <p>☐ usługi w zakresie kojarzenia partnerów gospodarczych, jednostek naukowych do współpracy w zakresie B+R, w tym wsparcie tworzenia partnerstw technologicznych przedsiębiorstw, konsorcjów naukowo-przemysłowych,</p>	Zamiana „i” na „, ” oraz uzupełnienie o partnerstwa technologiczne przedsiębiorstw umożliwiające wsparcie współpracy badawczej/technologicznej realizowanej pomiędzy przedsiębiorstwami prowadzące działalność badawczo-rozwojową.	Preferowane będą usługi wspierające łączenie świata nauki ze światem biznesu, bo jest to szczególnie istotny aspekt w kontekście głównego celu pierwszej osi priorytetowej.
	665	0	<p>W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie:</p> <p>- usługi doradcze i prawne we współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi, a jednostkami B+R (w zakresie umów/ porozumień o współpracy, schematów współpracy, zabezpieczania praw majątkowych);</p> <p>0 Propozycja zmiany: W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie:</p> <p>- usługi doradcze i prawne we współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi oraz pomiędzy podmiotami gospodarczymi, a jednostkami B+R (w zakresie umów/ porozumień o współpracy, schematów współpracy, zabezpieczania praw majątkowych);</p>	Uzupełnienie zapisu umożliwi wsparcie współpracy badawczo-rozwojowej realizowanej pomiędzy przedsiębiorstwami (dopuszcza sytuację, że działalność B+R jest prowadzona wewnątrz dwóch przedsiębiorstw)	Preferowane będą usługi wspierające łączenie świata nauki ze światem biznesu, bo jest to szczególnie istotny aspekt w kontekście głównego celu pierwszej osi priorytetowej.

	666		<p>W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usługi doradcze w zakresie korzystania z finansowania zewnętrznego dla projektów związanych z transferem i komercjalizacją technologii (m.in. przygotowanie biznesplanów i teaserów inwestycyjnych, doradztwo prawne i biznesowe w negocjacjach z finansującymi). <p>0 Propozycja zapisu: W ramach drugiego typu projektów preferowane będzie wdrażanie usług w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usługi doradcze w zakresie korzystania z finansowania zewnętrznego dla projektów związanych z rozwojem, transferem i komercjalizacją technologii (m.in. przygotowanie biznesplanów i teaserów inwestycyjnych, doradztwo prawne i biznesowe w negocjacjach z finansującymi). 	<p>Uzupełnienie zapisu pozwoli na wsparcie przedsiębiorców planujących dalszy rozwój własnej technologii wewnątrz firmy w oparciu o zewnętrzne zasoby i kompetencje</p>	<p>Wdrażanie przez IOB nowych usług ukierunkowanych na wsparcie przedsiębiorstw planujących dalszy rozwój własnej technologii wewnątrz firmy nie jest wykluczone. Natomiast preferencyjnie traktowane będzie wdrażanie usług wspierających proces transferu i komercjalizacji technologii.</p>
	667		<p>W ramach typu projektów 1 maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Centra Transferu Technologii – 2 lata, 3. W ramach typu projektów 2 maksymalny okres realizacji projektu realizowanego przez Instytucje Otoczenia Biznesu inne niż Centra Transferu Technologii:</p> <p>0 ☐ 1 rok w przypadku znacząco udoskonalonej usługi, ☐ 2 lata w przypadku nowej usługi.</p> <p>Propozycja zapisu:</p> <p>W ramach typu projektów 1 i 2 maksymalny okres realizacji projektu wynosi 2 lata</p>	<p>Z uwagi na premiowanie projektów realizowanych w partnerstwie IOB (czyli np. w partnerstwie z CTT) zasadne wydaje się być ujednolicenie czasu trwania projektów.</p>	<p>Zapisy doprecyzowano.</p>
	668	<p>9.6 Ośrodki popularyzujące naukę. 14. Typ beneficjenta 9.7 Ośrodki popularyzujące naukę w ramach Kontraktów Samorządowych 14. Typ beneficjenta</p>	<p>Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst</p> <p>Propozycja zapisu: Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jst; publiczne Instytucje Otoczenia Biznesu</p>		<p>0 Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na jego brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.</p>

	669	9.10 Wsparcie rozwoju e-usług publicznych 13. Typy projektów	<p>Digitalizacja zasobów kulturowych, naukowych oraz zapewnienie powszechnego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów –digitalizowane zasoby powinny być udostępnione w sposób otwarty i dający możliwość ponownego wykorzystania. Utrwalenie zasobów kultury w postaci cyfrowej ma służyć zwiększeniu ich dostępności. By zapobiec powielaniu się zbiorów należy skupić się na digitalizacji nośników źródłowych, ograniczyć to ryzyko wielokrotnej digitalizacji. Projekty realizowane w przedmiotowym zakresie powinny dotyczyć zasobów kultury z uregulowanymi prawami autorskimi.</p> <p>Propozycja zapisu: Digitalizacja zasobów m.in. kulturowych, naukowych, danych statystycznych sektora ochrony zdrowia (służących realizacji programów profilaktycznych), danych przestrzennych oraz zapewnienie powszechnego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów –digitalizowane zasoby powinny być udostępnione w sposób otwarty i dający możliwość ponownego wykorzystania. Utrwalenie zasobów kultury w postaci cyfrowej ma służyć zwiększeniu ich dostępności. By zapobiec powielaniu się zbiorów należy skupić się na digitalizacji nośników źródłowych, ograniczyć to</p>	Zmiana umożliwi realizację projektów digitalizacji zasobów z szerszej listy obszarów życia społecznego zgodnie z opisem działania.	Digitalizacja zasobów innych niż zasoby kulturowe i naukowe będzie możliwa do dofinansowania, jako element projektu mający na celu udostępnienie usług publicznych o 3 i 4 stopniu dojrzałości.
	670	6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe. 15. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Typ projektu 1: ☐ ☐ osoby bezrobotne, poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo w wieku powyżej 29 roku życia²⁴ zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, zwłaszcza te, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy²⁵ tj.: osoby w wieku powyżej 50 roku życia,</p> <p>Propozycja zapisu: Typ projektu 1: ☐ ☐ osoby bezrobotne, poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo w wieku powyżej 29 roku życia²⁴ zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, zwłaszcza te, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy²⁵ tj.: - osoby w wieku powyżej 50 roku życia,</p>	Dodać wypunktowanie przy osobach powyżej 50 r. ż.	Dodano wypunktowanie.

Jan Twardowski	671	OPIS DZIAŁANIA 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, 9. Nazwa i krótki opis działania	Było: Termomodernizacja, zgodnie (....) ... Proponuje się: Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku zawierać będzie zwykłe „Termomodernizację” zdefiniowaną zgodnie(....)	Podkreślenie, iż ter modernizacją jest jedynie częścią , elementem Kompleksowej MODERNIZACJI ENERGETYCZNEJ	Uwaga niezrozumiała. Opis działania zawiera zapis: Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana, jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.
	672	OPIS DZIAŁANIA 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, 9. Nazwa i krótki opis działania	Było : Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne. Propozycja: Przy wyborze przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz ocenie kwalifikowalności projektów wykorzystywane będą audyty energetyczne w rozumieniu Dyrektywy 2012/27/UE Art2.pkt 25 jako: systematyczna procedura, której celem jest uzyskanie odpowiedniej wiedzy o profilu istniejącego zużycia energii danego budynku lub zespołu budynków, działalności lub instalacji przemysłowej bądź handlowej lub usługi prywatnej lub publicznej, określenie, w jaki sposób i w jakiej ilości możliwe jest uzyskanie opłacalnej oszczędności energii, oraz poinformowanie o wynikach. Podobnie wykorzystywane mogą być informacje ze świadectw charakterystyki energetycznej budynku, jeśli świadectwo to zawiera zalecenia dotyczące opłacalnej ekonomicznie i wykonalnej technicznie poprawy charakterystyki energetycznej i zostało opracowane z wykorzystaniem „metody zużyciowej” .	Należy jasno odciąć się od Należy usunąć wąskiej definicji z Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów) jako nieprzystającej do wszystkich celów RPO Wprowadzenie ogólnej definicji z EED Art2.25 ograniczy typowe błędy związane z korzystaniem z przestarzałej definicji Audytu Ustawy i Rozporządzenia, jako iż zwykle odnosiły się w znikomym stopniu do faktycznego zużycia energii. Wykorzystanie nowatorskich rozwiązań ROZPORZĄDZENIA MINISTRA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU1) z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej (DZU 376/2015)	Treść uwagi zostanie przedstawiona Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych.
	673	OPIS DZIAŁANIA 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, 9. Nazwa i krótki opis działania	Proponuje się dodanie zapisu: Celem nadrzędnym niniejszego działania jest uzyskanie wymiernych oszczędności energii, i przez to ograniczenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych, a nie jedynie realizacja poszczególnych przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Wsparcie mogą uzyskać także inwestycje realizowane jako usługa energetyczna w oparciu o art. 2 pkt. 27 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącej efektywności energetycznej (EPC Energy Performance Contracting – umowa o poprawę efektywności energetycznej), realizowane na rzecz Beneficjentów (działania), o ile zakres projektu jest zgodny z niniejszym opisem działania. W przypadku podmiotów publicznych preferowane będą działania w ramach PROJEKTÓW HYBRYDOWYCH	Wskazanie inencji IŻ (jeśli taka jest). AD2.Określenie MODELWEGO. Rozwiązania modelowe warto rozpowszechniać, tym bardziej, że w Polsce są już dobre praktyki. Biorąc pod uwagę fakt, iż w KPDEE2014 jako DOBRE PRAKTYKI wskazano umowę PPP zawartą przez gminę RADZIONKÓW str.42/43 oraz istnieją już stosowne zapisy w Rozporządzeniu Ogólnym (1303/2013/UE art.68) i Ustawie wdrożeniowej a Departament DWP w MIR prowadzi projekt pilotażowy „dla sektora efektywności energetycznej”. AD.3 Preferowane rozwiązanie umożliwi uzyskanie pożądanego „efektu dźwigni”, występującego przy połączeniu różnych źródeł finansowania. Zaangażowanie finansowe sektora prywatnego, który przejmie część ryzyk od podmiotu publicznego udzielając wieloletniej gwarancji sprzyjać będzie uzyskaniu WYMIERNYCH i weryfikowalnych oszczędności.	Treść uwagi zostanie przedstawiona Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych.

	674	OPIS DZIAŁANIA 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, 9. Nazwa i krótki opis działania	Było : Na obszarach na których ustanowiono Plany Gospodarki Niskoemisyjnej, realizowane projekty powinny być z nimi zgodne. Proponuje się zapis: Zgłaszane projekty i działania winny być zgodne z przyjętymi wcześniej strategiami, programami (POP, PONE) i planami, a zwłaszcza z Planami Gospodarki Niskoemisyjnej.	Warto wesprzeć zaplanowane wcześniej działania wynikając np.,z Programów ochrony powietrza. PGN – nie są zdefiniowane w polskim prawie, a Umowa Partnerstwa zaleca by posługiwać się przemyślanymi dokumentami strategicznymi.	Treść uwagi zostanie przedstawiona Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych.
	675	OPIS DZIAŁANIA 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, 10: Cel/e szczegółowy/e działania	Było: 1. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych Proponuje się zapis: 1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych Albo Uzyskanie znacznych oszczędności w zużyciu energii (...)	Pojęcie energochłonności nie jest antonimem EE, rzadziej też używane jest w sektorze mieszkalnictwa	Przyjęte cele są określone na poziomie RPO zaakceptowanego przez Komisję Europejską. Zmiana celu wymagałaby otwarcia procedury renegotjacji programu.
	676	OPIS DZIAŁANIA 2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, 14: Typ beneficjenta	Proponuje się dodanie zapisu: Podmioty będące dostawcami usług energetycznych w rozumieniu dyrektywy 2012/27/ realizujące inwestycje na rzecz podmiotów publicznych JST, a w przypadku umów efekt energetyczny, których stroną jest JST, bądź PPP partnerzy prywatni realizujący działania na rzecz JST (podmiotów publicznych)	Uzasadnienie jak w pkt. 3. Ponadto wiele JST może mieć problem z uzyskaniem finansowania (poziomy zadłużenie itp.). Zapis ułatwi preferowanie rozwiązania, które zapewni uzyskanie pożądanego „efektu dźwigni”, występującego przy połączeniu różnych źródeł finansowania. Zaangażowanie finansowe sektora prywatnego do wdrażania na rzecz podmiotu publicznego środka poprawy efektywności energetycznej, który mimo tego przejmie część ryzyk od podmiotu publicznego udzielając wieloletniej gwarancji sprzyjać będzie uzyskaniu WYMIERNYCH i weryfikowalnych oszczędności	Brak określonego w uwadze typu beneficjenta w RPO zaakceptowanym przez KE. Ewentualna zmiana katalogu beneficjentów wymagałaby prawdopodobnie otwarcia procedury renegotjacji programu.
	677	OPIS DZIAŁANIA 2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego9. Nazwa i krótki opis działania	Było: Termomodernizacja, zgodnie (....) ... Proponuje się: Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku zawierać będzie zwykle „Termomodernizację” zdefiniowaną zgodnie(....)	Podkreślenie, iż ter modernizacją jest jedynie częścią , elementem Kompleksowej MODERNIZACJI ENERGETYCZNEJ	Uwaga niezrozumiała. Opis działania zawiera zapis: Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.

	678	<p>OPIS DZIAŁANIA 2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego9. Nazwa i krotki opis działania</p>	<p>Było : Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne. Propozycja: Przy wyborze przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz ocenienie kwalifikowalności projektów wykorzystywane będą audyty energetyczne w rozumieniu Dyrektywy 2012/27/UE Art2.pkt 25 jako: systematyczna procedura, której celem jest uzyskanie odpowiedniej wiedzy o profilu istniejącego zużycia energii danego budynku lub zespołu budynków, działalności lub instalacji przemysłowej bądź handlowej lub usługi prywatnej lub publicznej, określenie, w jaki sposób i w jakiej ilości możliwe jest uzyskanie opłacalnej oszczędności energii, oraz poinformowanie o wynikach. Podobnie wykorzystywane mogą być informacje ze świadectw charakterystyki energetycznej budynku, jeśli świadectwo to zawiera zalecenia dotyczące opłacalnej ekonomicznie i wykonalnej technicznie poprawy charakterystyki energetycznej i zostało opracowane z wykorzystaniem „metody zużyciowej” .</p>	<p>Należy jasno odciąć się od Należy usunąć wąskiej definicji z Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów) jako nieprzystającej do wszystkich celów RPO Wprowadzenie ogólnej definicji z EED Art2.25 ograniczy typowe błędy związane z korzystaniem z przestarzałej definicji Audytu Ustawy i Rozporządzenia, jako iż zwykle odnosiły się w znikomym stopniu do faktycznego zużycia energii. Wykorzystanie nowatorskich rozwiązań ROZPORZĄDZENIA MINISTRA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU1) z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej (DZU 376/2015)</p>	<p>Treść uwagi zostanie przedstawiła Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych. Do rozstrzygnięcia jak w uwadze ID 672</p>
	679	<p>OPIS DZIAŁANIA 2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego9. Nazwa i krotki opis działania</p>	<p>Proponuje się dodanie zapisu: Celem nadrzędnym niniejszego działania jest uzyskanie wymiernych oszczędności energii, i przez to ograniczenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych, a nie jedynie realizacja poszczególnych przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej. Wsparcie mogą uzyskać także inwestycje realizowane jako usługa energetyczna w oparciu o art. 2 pkt. 27 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącej efektywności energetycznej (EPC Energy Performance Contracting – umowa o poprawę efektywności energetycznej), realizowane na rzecz Beneficjentów (działania), o ile zakres projektu jest zgodny z niniejszym opisem działania. W przypadku podmiotów publicznych preferowane będą działania w ramach PROJEKTÓW HYBRYDOWYCH</p>	<p>Wskazanie inencji IŻ (jeśli taka jest). AD2.Określenie MODELOWEGO. Rozwiązania modelowe warto rozpowszechniać, tym bardziej, że w Polsce są już dobre praktyki. Biorąc pod uwagę fakt, iż w KPDEE2014 jako DOBRE PRAKTYKI wskazano umowę PPP zawartą przez gminę RADZIONKÓW str.42/43 oraz istnieją już stosowne zapisy w Rozporządzeniu Ogólnym (1303/2013/UE art.68) i Ustawie wdrożeniowej a Departament DWP w MIR prowadzi projekt pilotażowy „dla sektora efektywności energetycznej”. AD.3 Preferowane rozwiązanie umożliwi uzyskanie pożądanego „efektu dźwigni”, występującego przy połączeniu różnych źródeł finansowania. Zaangażowanie finansowe sektora prywatnego, który przejmie część ryzyk od podmiotu publicznego udzielając wieloletniej gwarancji sprzyjać będzie uzyskaniu WYMIERNYCH i weryfikowalnych oszczędności.</p>	<p>Treść uwagi zostanie przedstawiła Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych. Do rozstrzygnięcia jak w uwadze ID 672.</p>

	680	<p>OPIS DZIAŁANIA 2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Nazwa i krótki opis działania</p>	<p>Było : Na obszarach na których ustanowiono Plany Gospodarki Niskoemisyjnej, realizowane projekty powinny być z nimi zgodne. Proponuje się zapis: Zgłaszane projekty i działania winny być zgodne z przyjętymi wcześniej strategiami, programami (POP, PONE) i planami, a zwłaszcza z Planami Gospodarki Niskoemisyjnej.</p>	<p>Warto wesprzeć zaplanowane wcześniej działania wynikając np. z Programów ochrony powietrza. PGN – nie są zdefiniowane w polskim prawie, a Umowa Partnerstwa zaleca by posługiwać się przemyślanymi dokumentami strategicznymi.</p>	<p>Treść uwagi zostanie przedstawiła Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych. Do rozstrzygnięcia jak w uwadze ID 673</p>
	681	<p>OPIS DZIAŁANIA 2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego10: Cel/e szczegółowy/e działania</p>	<p>Było: 2. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych Proponuje się zapis: 2. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych Albo Uzyskanie znacznych oszczędności w zużyciu energii (...)</p>	<p>Pojęcie energochłonności nie jest antonimem EE, rzadziej też używane jest w sektorze mieszkalnictwa</p>	<p>Treść uwagi zostanie przedstawiła Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych. Do rozstrzygnięcia jak w uwadze ID 674</p>
	682	<p>OPIS DZIAŁANIA 2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego14: Typ beneficjenta</p>	<p>Proponuje się dodanie zapisu: Podmioty będące dostawcami usług energetycznych w rozumieniu dyrektywy 2012/27/ realizujące inwestycje na rzecz podmiotów publicznych JST, a w przypadku umów efekt energetyczny, których stroną jest JST, bądź PPP partnerzy prywatni realizujący działania na rzecz JST (podmiotów publicznych)</p>	<p>Uzasadnienie jak w pkt. 3. Ponadto wiele JST może mieć problem z uzyskaniem finansowania (poziomy zadłużenie itp.). Zapis ułatwi preferowanie rozwiązania, które zapewnia uzyskanie pożądanego „efektu dźwigni”, występującego przy połączeniu różnych źródeł finansowania. Zaangażowanie finansowe sektora prywatnego do wdrażania na rzecz podmiotu publicznego środka poprawy efektywności energetycznej, który mimo tego przejmie część ryzyk od podmiotu publicznego udzielając wieloletniej gwarancji sprzyjać będzie uzyskaniu WYMIERNYCH i weryfikowalnych oszczędności</p>	<p>Treść uwagi zostanie przedstawiła Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych. Do rozstrzygnięcia jak w uwadze ID 675</p>

	683	<p>Wnoszę o rozważenie prowadzenia analogicznych¹² (2x6) uwag dla dwóch kolejnych działań: 2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych oraz 2.10 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego</p>	0		0 Podobnie jak w uwagach ID 672-675
	684	<p>2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych o9. Nazwa i krótki opis działania</p>	<p>Było: Konieczne będzie spełnienie warunków ex ante z dyrektywy 2006/32/EC, odnoszących się do indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz do dyrektywy EE 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC. Proponuje się zapis: Wymaganym elementem projektu są/będą liczniki niezbędne do prawidłowego prezentowania danych o zużyciu oraz produkcji ciepła i energii elektrycznej, w tym ze źródeł odnawialnych. Montaż liczników nie jest obligatoryjny w przypadku, gdy nie jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione lub gdy budynek będący przedmiotem termomodernizacji został uprzednio wyposażony w ww. urządzenia.</p>	<p>Nie ma powodów powoływać się na (niestety) uchyloną : Dyrektywę ESD w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i USŁUG ENERGETYCZNYCH 2006/32/WE natomiast biorąc pod uwagę wymóg efektywności kosztowej wprowadzić stosowane zapisy (zasadę opis wyjątku).</p>	<p>Treść uwagi zostanie przedstawiła Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych. Do rozstrzygnięcia jak w uwadze ID 672</p>

	685	2.10 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego 9. Nazwa i krótki opis działania	<p>Było: Konieczne będzie spełnienie warunków ex ante z dyrektywy 2006/32/EC, odnoszących się do indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz do dyrektywy EE 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC.</p> <p>Proponuje się zapis: Wymaganiem elementem projektu są/będą liczniki niezbędne do prawidłowego prezentowania danych o zużyciu oraz produkcji ciepła i energii elektrycznej, w tym ze źródeł odnawialnych. Montaż liczników nie jest obligatoryjny w przypadku, gdy nie jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione lub gdy budynek będący przedmiotem termomodernizacji został uprzednio wyposażony w ww. urządzenia.</p>	<p>Nie ma powodów powoływać się na (niestety) uchyloną : Dyrektywę ESD w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i USŁUG ENERGETYCZNYCH 2006/32/WE natomiast biorąc pod uwagę wymóg efektywności kosztowej wprowadzić stosowane zapisy (zasadę opis wyjątku).</p>	<p>Treść uwagi zostanie przedstawiła Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne, ponieważ ewentualna decyzja powinna zostać podjęta dla wszystkich programów operacyjnych. Do rozstrzygnięcia jak w uwadze ID 683</p>
	686	OPIS DZIAŁANIA 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych	<p>Było : Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne.</p> <p>Propozycja: Przy wyborze przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz ocenie kwalifikowalności projektów wykorzystywane będą audyty energetyczne w rozumieniu Dyrektywy 2012/27/UE Art.2.pkt 25 jako: systematyczna procedura, której celem jest uzyskanie odpowiedniej wiedzy o profilu istniejącego zużycia energii danego budynku lub zespołu budynków, działalności lub instalacji przemysłowej bądź handlowej lub usługi prywatnej lub publicznej, określenie, w jaki sposób i w jakiej ilości możliwe jest uzyskanie opłacalnej oszczędności energii, oraz poinformowanie o wynikach. Podobnie wykorzystywane mogą być informacje ze świadectw charakterystyki energetycznej budynku, jeśli świadectwo to zawiera zalecenia dotyczące opłacalnej ekonomicznie i wykonalnej technicznie poprawy charakterystyki energetycznej i zostało opracowane z wykorzystaniem „metody zużyciowej” .</p>	<p>Należy jasno odciąć się od Należy usunąć wąskiej definicji z Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów) jako nieprzystającej do wszystkich celów RPO Wprowadzenie ogólnej definicji z EED Art.2.25 ograniczy typowe błędy związane z korzystaniem z przestarzałej definicji Audytu Ustawy i Rozporządzenia, jako iż zwykle odnosiły się w znikomym stopniu do faktycznego zużycia energii.</p> <p>Wykorzystanie nowatorskich rozwiązań ROZPORZĄDZENIA MINISTRA INFRASTRUKTURY I RÓZWOJU1) z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej (DZU 376/2015)</p>	<p>Zaproponowane założenie zostanie rozpatrzone i ewentualnie wprowadzone na etapie ramowego Planu Działań.</p>

	687	OPIS DZIAŁANIA 2.1 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych	<p>Proponuje się dodanie zapisu: Podmioty będące dostawcami usług energetycznych w rozumieniu dyrektywy 2012/27/ realizujące inwestycje na rzecz podmiotów publicznych JST, a w przypadku umów efekt energetyczny, których stroną jest JST, bądź PPP partnerzy prywatni realizujący działania na rzecz JST (podmiotów publicznych)</p>	<p>Uzasadnienie jak w pkt. 3. Ponadto wiele JST może mieć problem z uzyskaniem finansowania (poziomy zadłużenie itp.). Zapis ułatwi preferowanie rozwiązania, które zapewnia uzyskanie pożądanego „efektu dźwigni”, występującego przy połączeniu różnych źródeł finansowania. Zaangażowanie finansowe sektora prywatnego do wdrażania na rzecz podmiotu publicznego środka poprawy efektywności energetycznej, który mimo tego przejmie część ryzyk od podmiotu publicznego udzielając wieloletniej gwarancji sprzyjać będzie uzyskaniu WYMIERNYCH i weryfikowalnych oszczędności</p>	<p>Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.</p>
	688	OPIS DZIAŁANIA 2.2 Kreowanie zachowań zasobooszczędnych w ramach Kontraktów Samorządowych.	<p>Było : Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne. Propozycja: Przy wyborze przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej oraz ocenie kwalifikowalności projektów wykorzystywane będą audyty energetyczne w rozumieniu Dyrektywy 2012/27/UE Art.2.pkt 25 jako: systematyczna procedura, której celem jest uzyskanie odpowiedniej wiedzy o profilu istniejącego zużycia energii danego budynku lub zespołu budynków, działalności lub instalacji przemysłowej bądź handlowej lub usługi prywatnej lub publicznej, określenie, w jaki sposób i w jakiej ilości możliwe jest uzyskanie opłacalnej oszczędności energii, oraz poinformowanie o wynikach. Podobnie wykorzystywane mogą być informacje ze świadectw charakterystyki energetycznej budynku, jeśli świadectwo to zawiera zalecenia dotyczące opłacalnej ekonomicznie i wykonalnej technicznie poprawy charakterystyki energetycznej i zostało opracowane z wykorzystaniem „metody zużyciowej” .</p>	<p>Należy jasno odciąć się od Należy usunąć wąskiej definicji z Ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów) jako nieprzystającej do wszystkich celów RPO Wprowadzenie ogólnej definicji z EED Art.2.25 ograniczy typowe błędy związane z korzystaniem z przestarzałej definicji Audytu Ustawy i Rozporządzenia, jako iż zwykle odnosiły się w znikomym stopniu do faktycznego zużycia energii. Wykorzystanie nowatorskich rozwiązań ROZPORZĄDZENIA MINISTRA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU1) z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej (DZU 376/2015)</p>	<p>Zaproponowane założenie zostanie rozpatrzone i ewentualnie wprowadzone na etapie ramowego Planu Działań.</p>

	690	Przy pomocy technicznej: proszę rozważyć podniesienie kompetencji i Efektywności działań strony publicznej w zakresie PPP oraz nowatorskich zmian w PZP (nie tylko 100% ceny) oraz propagacji innych niż PRZETARG form zlecenia zamówień Publicznych np.. DIALOG Konkurencyjny, Dialog Techniczny Negocjacje z Ogłoszeniem, czy też KONCESJA	0		IZ dopuszcza różne, zgodne z prawem formy zlecenia wykonywania zadań publicznych. Podmioty publiczne zachęcane są do stosowania formuły PPP. Rolą IZ nie jest jednak wymuszanie stosowania określonych form.
IWONA ŻUKIERT/ ZACHODNIOPOMORS KIE FORUM ORGANIZACJI SOCJALNYCH ZAFOS	691		0 We wszystkich priorytetach zaplanowano wkład własny na poziomie 15%, naszym zdaniem powinien maksymalnie wynosić 5%.	Zbyt wysoki próg dla organizacji pozarządowych.	Co do zasady poziom dofinansowania układa się w następujący sposób: 85% - dofinansowanie UE i 15% - wkład własny. Środki na wkład własny mogą pochodzić z budżetu samorządu, budżetu państwa, Funduszu Pracy oraz wnioskodawcy. W niektórych Działaniach wkład własny Wnioskodawcy będzie niższy ze względu na wkład z innych źródeł. W związku z powyższym poziom wkładu własnego, który będzie wnoszony przez Wnioskodawcę będzie uzależniony od tego, czy i ile środków będzie wnoszonych przez np. budżet państwa.
	692	VI – Rynek pracy, VII – Włączenie Społeczne i VIII Edukacja	Nie określono wysokości wkładu własnego w osi priorytetowej VI – Rynek pracy, VII – Włączenie Społeczne i VIII Edukacja - jest adnotacja , pole wypełnione później. Czy oznacza to, że wkład własny wyniesie również 15% czy może w tych priorytetach 0%?	Szczególnie ważne dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego.	Wysokość wkładu własnego, została określona tylko w tych Działaniach, w których IP ma pewność co do jego poziomu. W Działaniach, w których poziom nie został określony informacja ta zostanie uzupełniona. Co do zasady poziom wkładu własnego zawsze będzie wynosił 15%, gdyż dofinansowanie UE stanowi 85%. Natomiast poziom wkładu własnego wnoszonego przez Wnioskodawcę będzie uzależniony od tego, czy i ile środków będzie wnoszonych przez np. budżet państwa w ramach danego Działania.
	693		0 Po stronie projektodawcy powinien być wybór, jaką formę wkładu własnego wniesie (wkład pieniężny czy niepieniężny). To beneficjent powinien określać formę wniesienia wkładu własnego, a instytucja zarządzająca nie może wymagać wniesienia wkładu własnego w określonej formie.	Powinna być możliwość wnoszenia wkładu nie finansowego, szczególnie w tych priorytetach, w których mogą startować organizacje o małym potencjale finansowym.	Uwaga nie dotyczy zapisów SOOP. Zapisy SOOP nie narzucają Wnioskodawcom wniesienia konkretnej formy wkładu własnego. Wkład ten jednak powinien być wniesiony zgodnie z zapisami Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

	694		Wkład własny pochodzić może nie tylko ze środków własnych projektodawcy, ale także m.in. z innych programów/funduszy, z których beneficjent otrzymał środki, z opłat od uczestników, z dotacji samorządowych, z kapitału społecznego organizacji np. kompetencje zespołu, dotychczasowe doświadczenia w realizacji projektów z danego obszaru tematycznego itp.	Organizacje powinny mieć prawo wyboru z jakich środków pochodzić może wkład własny – szczególnie dotyczy to organizacji nowo powstałych lub o niskim potencjale finansowym a także organizacji, których działalność jest np. niszowa.	Uwaga nie dotyczy zapisów SOOP. Zapisy SOOP nie narzucają Wnioskodawcom wniesienia konkretnej formy wkładu własnego. Wkład ten jednak powinien być wniesiony zgodnie z zapisami Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.
	695		Należy dać możliwość rozliczenia wkładu własnego w projektach z kosztami pośrednimi ryczałtem oraz w projektach rozliczanych w całości ryczałtowo (metoda rozliczania projektu przez rezultaty). Wnoszenie wkładu własnego w przypadku projektów rozliczanych ryczałtowo powinno być możliwe na takich samych zasadach jak w przypadku projektów rozliczanych na podstawie wydatków.	Konieczność wykazania wkładu we wniosku bez względu na źródło jego pochodzenia, zarówno z kosztów pośrednich i bezpośrednich.	Uwaga nie dotyczy zapisów SOOP. Wkład własny powinien być wniesiony i rozliczony zgodnie z zapisami Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.
Stargardzka Agencja Rozwoju Lokalnego	696	Działanie 1.11 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego Opis działania.	Realizowane w ramach działania przedsięwzięcia będą mogły polegać na: adaptacji budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy- wnosimy o rozszerzenie powyższego zapisu, aby dotyczył adaptacji i budowy budynków na cele planowanej działalności gospodarczej służącej więcej niż jednemu przedsiębiorcy.	Nasza Spółka chce tworzyć warunki odpowiadające zapotrzebowaniu inwestorów, którzy obecnie wykazują duże zainteresowanie użytkowaniem gotowych obiektów. Stargardzki Park Przemysłowy obecnie nie posiada budynku który mógłby służyć wielu przedsiębiorcom do celów przemysłowych. Budowa takiego obiektu pozytywnie wpłynęłaby na zwiększenia atrakcyjność inwestycyjnej Parku i regionu. W związku z samym tytułem działania „Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego”, wprowadzenie proponowanej zmiany byłoby zasadne.	W ramach działania nie ma możliwości realizacji projektów polegających na budowie nowych budynków z uwagi na ograniczenia zapisane w umowie Partnerstwa i RPO WZ 2014-2020 dotyczące infrastruktury Instytucji Otoczenia Biznesu oraz ze względu na uwarunkowania prawne w zakresie pomocy publicznej.
	697	Działanie 2.8 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Punkt 14 Typ beneficjenta	Wnosimy o wpisanie w punkcie Typ beneficjenta: spółki prawa handlowego ze 100% udziałem jednostek samorządu terytorialnego.	Nasza spółka (będąca spółką z o. o. ze 100% udziałem Gminy Miasta Stargard Szczeciński) planuje realizację modernizacji budynku użyteczności publicznej, który służy wielu podmiotom i zapis taki umożliwi nam aplikowanie o środki z RPO.	Katalog beneficjentów wynika z zapisów RPO. Jego ewentualne rozszerzenie wymagałoby otwarcia procedury renowacji programu z Komisją Europejską. Na poziomie regulaminu konkursu zostanie przygotowana interpretacja rozstrzygająca czy można uznać spółkę prawa handlowego ze 100% udziałem Gminy/Miasta za jednostkę organizacyjną JST.
FEDERACJA ZIELONYCH GAJA	698	SzOOP – całość dokumentu	Proponuje się uwzględnienie w opisie poszczególnych działań punktu dotyczącego wdrażanego przez dane działanie Priorytetu Inwestycyjnego , zgodnie z metodologią KE.	Zgodnie z dokumentem MliR „Wytuczne w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020” ze stycznia 2015; określenie realizowanego poprzez dane działanie PI wprowadzi większą przejrzystość i pozwoli lepiej połączyć SzOOP z RPO WZ, które stosuje ten podział.	Załącznikiem do SOOP jest tabela transpozycji PI-> działanie
	699	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna	Proponuje się, w opisie działań w ramach osi, przewidzieć znacznie więcej szczegółowych informacji nt. planowanych interwencji, szczególnie w zakresie zasad wybierania projektów do dofinansowania, które później odzwierciedlone zostaną w kryteriach wyboru projektów, zamiast powielania ogólnych założeń ujętych już w RPO.	Jak wskazuje nazwa oraz wytyczne MliR ws. SzOOP cytowane powyżej, ramowy charakter RPO rodzi potrzebę rozwinięcia i doprecyzowania jego zapisów w SzOOP, taka jest zatem rola tego dokumentu.	Kryteria wyboru projektów będą elementem SOOP. W związku z tym, niewskazany jest powielanie zapisów.

	700	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna punkt 4 Syntetyczny opis osi priorytetowej	Proponuje się, aby poniższy fragment: „Obniżenie emisji generowanych przez transport w aglomeracjach miejskich” otrzymał brzmienie: „Obniżenie emisji generowanych przez transport oraz energetykę w aglomeracjach miejskich”	Obok transportu, głównym źródłem tzw. niskiej emisji, czyli zanieczyszczeń powietrza w miastach, jest produkcja energii elektrycznej i ciepła, szczególnie w niskosprawnych instalacjach zasilanych węglem.	Zapisy zostaną zmienione.
	701	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 9	Proponuje się, aby uzupełnić zapis: „Wspierane projekty w zakresie budownictwa pasywnego będą miały charakter demonstracyjnych, mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie oszczędności energii, promocję odnawialnych źródeł energii, oraz rozpowszechnianie informacji o korzyściach ekonomicznych i ekologicznych budownictwa pasywnego.”	Świadomość społeczna korzyści płynących z energetyki odnawialnej i oszczędności energii wciąż jest w Polsce niska. Należy rozszerzyć rozumienie energooszczędnych postaw również o informacje o OZE, opierając się m.in. na informacjach o korzyściach dla zdrowia i środowiska oraz oszczędnościach pieniędzy.	Zapisy zostaną rozszerzone.
	702	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 9	Proponuje się, aby uzupełnić zapis: „Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w niskoemisyjny transport, efektywność energetyczną budynków i odnawialne źródła energii i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców miast.”	Działania z zakresu kreowania zachowań energooszczędnych są właściwe zarówno w przypadku promowania niskoemisyjnego transportu, jak i w szczególności odnośnie OZE i modernizacji energetycznej budynków. W tym ostatnim przypadku, aby w pełni zrealizować potencjał inwestycji w poprawę efektywności, należy zapewnić że użytkownicy i mieszkańcy modernizowanych budynków otrzymają wyczerpujące informacje i instrukcje, w jaki sposób korzystać z budynków, instalacji i urządzeń energooszczędnych. W przeciwnym razie efekty działań mogą nie zostać osiągnięte.	Zapisy zostaną zmienione.
	703	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 13	Przedstawione tu w ramach jednego typu projektu działania należy przyjąć za oddzielne typy projektów. Proponuje się układ: 1. modernizacja oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności; 2. działania informacyjno-promocyjne dotyczące np. oszczędności energii, kampanie promujące wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, budownictwo zeroemisyjne oraz niskoemisyjny transport; 3. demonstracyjne, pilotażowe projekty z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno-promocyjne (powodujące zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii a tym samym rezygnację w codziennym poruszaniu się po mieście z indywidualnego transportu samochodowego.) (OD AS ZAPIS W NAWIASIE JEST CZCIONKA SKRĘŚLONA!)	Wymienione pod myślnikami rodzaje interwencji obejmują działania znacznie różniące się między sobą zakresem, typem beneficjentów oraz odbiorców; dlatego wskazane jest ujęcie ich jako osobnych typów projektów do realizacji w ramach działania. Dodatkowo, w proponowanym typie nr 3., należy usunąć przekreślony fragment, jest on bowiem mylący. Nie ma bezpośredniego związku pomiędzy budownictwem pasywnym i jego promocją, a wybieraniem przez mieszkańców transportu niskoemisyjnego – pierwsze z tych działań odnosi się do oszczędności przede wszystkim ciepła, realizowanej poprzez rozwiązania techniczne w budynku, drugie zaś do oszczędności paliw/energii elektrycznej i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń.	Działania 2.1 oraz 2.2 są jedynie częścią priorytetu Inwestycyjnego 4e. Interwencja w ramach PI 4e, w tym wskazanych działań ma przyczyniać się do realizacji wskazanego w ramach Priorytetu wskaźnika tj. Liczba przewozów pasażerskich komunikacją miejską. Działania z zakresu kreowania zachowań zasobooszczędnych nie będą w sposób bezpośredni przyczyniać się do zahamowania spadku osób korzystających z transportu publicznego, ale będą zmieniać świadomość mieszkańców, co w sposób pośredni wpłynie na realizację wskazanego wskaźnika. Zapisy dotyczące typów projektów zostaną przeformułowane.
	704	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 14 typ beneficjenta	Proponuje się dodanie do katalogu beneficjentów: - Lokalne Grupy Działania, Lokalne Grupy Rybackie	Lokalne Grupy Działania/Rybackie, jako wielostronne partnerstwa terytorialne realizujące lokalne strategie rozwoju, są w szczególnej pozycji jeśli chodzi o skierowanie wsparcia w ramach RPO na projekty najważniejsze z punktu widzenia lokalnego niskoemisyjnego rozwoju i kreowania postaw zasobooszczędnych.	Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na jego brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.

	705	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 17 alokacja	W punkcie podany powinien zostać szczegółowy podział przypisanej na działania alokacji, z uwzględnieniem typów projektów i kategorii interwencji.	Ze względu na zróżnicowany zakres działania, podanie szczegółowego podziału środków na oddzielne typy projektów, z uwzględnieniem kategorii interwencji (wedle klasyfikacji załączonej do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) Nr 184/2014) pozwoli zobrazować rzeczywiste wsparcie skierowane dla różnych projektów i będzie służyć transparentności i odpowiedzialności na etapie wdrażania funduszy unijnych, jak również stanowić jasny przekaz dla potencjalnych beneficjentów.	Wszystkie typy projektów są finansowane w ramach jednej kategorii interwencji, w związku z tym Instytucja Zarządzająca nie widzi potrzeby wydzielenia alokacji na poszczególne typy projektów na etapie SOOP.
	706	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 21 limity i ograniczenia	Proponuje się uwzględnić ograniczenia dotyczące w szczególności modernizacji oświetlenia miejskiego, np. poprzez: - wspierane będą tylko kompleksowe projekty, obejmujące znaczną część punktów świetlnych na danym obszarze - wprowadzenie procentowego ograniczenia finansowania przedsięwzięć z zakresu energooszczędnego oświetlenia	Wskazane jest przyjęcie ograniczeń w odniesieniu do dofinansowania inwestycji z zakresu energooszczędnego oświetlenia, jako inwestycji które są z reguły ekonomicznie opłacalne i mają krótki okres zwrotu i jako takie nie muszą być nadmiernie wspierane z funduszy unijnych.	Zapisy zostaną częściowo uzupełnione.
	707	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 21 limity i ograniczenia	Proponuje się dodać maksymalny poziom zużycia energii przez budynek określany jako pasywny, wybudowany w ramach działania.	Uwaga służy doprecyzowaniu zapisów RPO i SzOOP. Standard energetyczny budynku pasywnego powinien wynikać z obowiązujących rozporządzeń.	Każdy z projektów realizowanych ze środków unijnych musi bezwarunkowo spełniać warunki wynikające z obowiązujących rozporządzeń.
	708	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 27	Proponuje się znacznie zmniejszyć maksymalny poziom dofinansowania kosztów kwalifikowalnych w przypadku projektów dotyczących modernizacji oświetlenia miejskiego.	Inwestycji tego typu są z reguły ekonomicznie opłacalne i mają krótki okres zwrotu i jako takie nie muszą być nadmiernie wspierane z funduszy unijnych.	Poziom dofinansowania wskazany w SOOP jest to maksymalny możliwy do uzyskania poziom wsparcia. Zawężenia będą dokonywane na poziomie Ramowych Planów Działań.
	709	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.1 DZIAŁANIE 2.2 Punkt 29	Proponuje się obniżyć lub usunąć minimalny wkład własny beneficjenta, w przypadku projektów edukacyjno-informacyjnych realizowanych przez organizacje pozarządowe.	Organizacje pozarządowe niedziałające dla zysku często nie posiadają wystarczających środków na zapewnienie 15% udziału w projektach o dużej wartości. Odniesienie tego progu zapewni większą dostępność i absorpcję funduszy. Należałoby dodatkowo rozważyć możliwość pokrycia części wkładu własnego przez organizację pozarządową w formie wolontariatu (społecznej pracy członków).	Poziom 85% dofinansowania wynika z regulacji unijnych. Ponadto umowa Partnerstwa wskazuje na konieczność zapewnienia chociaż minimalnego wkładu własnego przez beneficjentów w celu racjonalnego wykorzystania środków.
	710	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.2 Punkt 13 typy projektów	Proponuje się dodać typ projektu dotyczący demonstracyjnych projektów z zakresu budownictwa pasywnego, analogicznie do działania 2.1.	Nie ma uzasadnienia dla wyłączenia realizacji tego typu projektów w ramach kontraktów samorządowych. Finansowanie projektów z zakresu pilotazowych budynków pasywnych, realizowanych przez samorząd terytorialny, np. szkoła wybudowana na terytorium gminy, może przyczynić się do szerzenia dobrych praktyk z zakresu budownictwa energooszczędnego znacznie bardziej niż np. energooszczędny budynek urzędu w mieście wojewódzkim. Brak możliwości finansowania projektów z zakresu budownictwa energooszczędnego realizowanych przez jest w ramach kontraktów samorządowych stwarza ryzyko małej absorpcji funduszy w tym zakresie oraz nieosiągnięcia efektu w postaci propagowania budownictwa energooszczędnego.	W ramach RPO zaplanowano jeden obiekt demonstracyjny z zakresu budownictwa pasywnego. w związku z tym nie ma możliwości wskazania tego typu projektu w dwóch działaniach.
	711	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10 Punkt 9	Proponuje się rozszerzyć przyjętą definicję „Głęboka modernizacja energetyczna budynku jest rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja rozszerzona o działania służące obniżeniu zużycia energii elektrycznej.” o element osiągniętego efektu ekologicznego.	Głęboka modernizacja energetyczna wskazuje nie tylko na kompleksowy zasięg działań poprawiających efektywność energetyczną budynku, lecz również na znaczący efekt ekologiczny osiągnięty w wyniku realizacji inwestycji, wyrażony np. w ograniczeniu zużycia energii i związanych z tym emisji CO2 i innych zanieczyszczeń.	Obecne zapisy SOOP przewidują już weryfikację ograniczenia emisji (Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO2 w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa)). Zasady szacowania ograniczenia emisji zostaną określone na poziomie Regulaminu konkursu.

	712	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10</p> <p>Punkt 9</p>	<p>Proponuje się dodać akapit: „Głęboka modernizacja energetyczna budynków powinna zostać oparta o system monitorowania i zarządzania energią. Dotyczy to w szczególności instalacji indywidualnych liczników ciepła oraz termostatów, jeżeli wynika to z audytu energetycznego.”</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO. Nie ma uzasadnienia, dla którego systemy zarządzania i monitorowania zużycia energii nie powinny być obowiązkowe również w budynkach użyteczności publicznej.</p>	<p>Obecne zapisy SOOP w działaniach 2.9 i 2.10 przewidują wskazanie stosowania urządzeń opomiarowania zużycia energii (Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej, głębokiej modernizacji energetycznej budynków będzie również konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpiwnowych, jeżeli będzie to wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. Powyższe wydatki będą stanowiły koszt kwalifikowalny). Działania 2.7 i 2.8 zostaną uzupełnione o zapis proponowany w uwadze.</p>
	713	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10</p> <p>Punkt 9</p>	<p>Wymóg, aby „Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią” powinien zostać usunięty, jako nieprecyzyjny. Niska emisyjność nowych źródeł ciepła powinna być osiągnięta poprzez zastosowanie przyjaznego środowiska paliwa, czyli odnawialnych źródeł energii.</p>	<p>Wskazany zapis jest nieprecyzyjny i w praktyce niemożliwy do wyegzekwowania. Wynika to z tego, że w obecnym stanie prawnym brak jest środków wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE ustanawiających normy dla urządzeń grzewczych służących do ogrzewania pomieszczeń. Prace nad odpowiednim rozporządzeniem unijnym dotyczącym źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym dopiero trwają. Ponadto, nawet aktualny projekt rozporządzenia unijnego w sprawie wymagań w zakresie ecodesign dla urządzeń grzewczych wykorzystujących paliwo stałe, nie przewiduje konkretnych zmian w wymaganiach esodesign po roku 2020. Projekt przewiduje jedynie, że w określonym w nim terminie zostanie dokonany przegląd rozporządzenia w kontekście postępu technicznego i na podstawie tego przeglądu zostanie dokonana ocena, czy należy wprowadzić surowsze wymagania dla urządzeń grzewczych na paliwa stałe mające obowiązywać po 2020. Przy takim stanie regulacji, nie jest możliwe wykazanie, że urządzenie grzewcze spełnia wymagania ecodesign obowiązujące po 2020 roku. Takich wymagań bowiem nie ma i nie ma nawet pewności, czy kiedykolwiek będą. Niska emisyjność źródeł ciepła powinna być zapewniona przez zmianę paliwa na przyjazne środowisku, czyli na odnawialne źródła energii. Ewentualne odesłanie do norm unijnych powinno być precyzyjne (dokładne wskazanie aktu normatywnego, z którego wynikają wymagania).</p>	<p>Komisja Europejska nalegała na wprowadzenie przedmiotowego zapisu i uzależniła zatwierdzenie programu od tej kwestii. Audyty energetyczne zawierają wskazania dla realizacji uzasadnionych ekonomicznie rozwiązań w zakresie oszczędności energii. Nie zawsze jest w tym kontekście możliwe zastosowanie wyłącznie technologii opartych o odnawialne źródła energii.</p>
	714	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10</p> <p>Punkt 9</p>	<p>Minimalna redukcja emisji CO2 w wysokości 30% powinna obejmować wszystkie przypadki wymiany źródła ciepła, a nie tylko te przypadki wymiany źródła, w których zmieniany jest rodzaj spalnego paliwa.</p>	<p>Redukcja emisji CO2 jest nadrzędnym celem działania 1 oraz celu tematycznego 4. Dlatego redukcja CO2 powinna następować w przypadku każdej finansowanej w ramach tego działania inwestycji i zasadne jest określenie minimalnego poziomu tej redukcji.</p>	<p>Wydaje się nieuzasadnione wprowadzenie ogólnego limitu minimalnej redukcji CO2 dla wszystkich działań ukierunkowanych na zmniejszenie zużycia energii. Wymagałoby to prawdopodobnie ustanowienia zróżnicowanych limitów przynajmniej na budynki publiczne i mieszkaniowe. Wyznacznikiem realizacji celu szczegółowego będzie zmniejszenie zużycia energii w budynkach. Prawdopodobnie i tak metodologia szacowania redukcji emisji CO2 będzie wtórna w stosunku do oszacowania wartości zmniejszenia zużycia energii.</p>

	715	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10</p> <p>Punkt 9</p>	<p>Proponuje się dodanie zapisu: W ramach działania nie będą wspierane instalacje do spalania węgla, ani do współspalania biomasy z węglem zarówno w instalacjach wielopaliwowego spalania jak i dedykowanego spalania wielopaliwowego.</p>	<p>Należy w jasny i definitywny sposób wyłączyć z możliwości dofinansowania instalacje do spalania węgla, jak również wielopaliwowego i dedykowanego spalania wielopaliwowego (współspalania węgla i biomasy). Subsydiowanie współspalania stanowi ewidentne wsparcie wysokoemisyjnej energetyki węglowej, i jako takie jest sprzeczne z duchem funduszy unijnych przeznaczonych na niskoemisyjny, zrównoważony rozwój. Wspieranie modernizacji starych instalacji, by mogły współspalać nie prowadzi do budowy nowych mocy. Wspieranie budowy nowych jednostek współspalających prowadzi do konieczności długoterminowego nabywania węgla (tzw. lock-in). Proponowany zapis będzie służył doprecyzowaniu oraz lepszemu poinformowaniu potencjalnych beneficjentów.</p>	<p>Komisja Europejska nalegała na wprowadzenie przedmiotowego zapisu i uzależniła zatwierdzenie programu od tej kwestii. Audyty energetyczne zawierają wskazania dla realizacji uzasadnionych ekonomicznie rozwiązań w zakresie oszczędności energii. Nie zawsze jest w tym kontekście możliwe zastosowanie wyłącznie technologii opartych o odnawialne źródła energii. W trakcie negocjacji Komisja Europejska przyznała, że gospodarka niskoemisyjna powinna być skonstruowana w oparciu o założenia "Low-carbon economy", a nie koniecznie o "Non-carbon economy". Nie ulega jednak wątpliwości, że zastosowanie technologii wytwarzania energii z paliw kopalnych musi stanowić wyjątkową sytuację i między innymi, dlatego wprowadzony został limit ograniczenia emisji CO2 do 30% w przypadku zmiany źródła ciepła.</p>
	716	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10</p> <p>Punkt 9</p>	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10</p> <p>Punkt 9</p>	<p>Uzasadnieniem są wymogi ochrony powietrza oraz zdrowia mieszkańców województwa. Należy wspierać technologię, która w najlepszy sposób unika emisję szkodliwych substancji i kosztów zewnętrznych (w tym zdrowotnych). Gazyfikacja biomasy prowadzi do najlepszych rezultatów redukcji emisji spośród technologii biomasowych. Dodatkowo, nie powinny być wspierane kotły, które w przyszłości mogłyby być używane do palenia węgla.</p>	<p>Komisja Europejska nalegała na wprowadzenie przedmiotowego zapisu i uzależniła zatwierdzenie programu od tej kwestii. Audyty energetyczne zawierają wskazania dla realizacji uzasadnionych ekonomicznie rozwiązań w zakresie oszczędności energii. Nie zawsze jest w tym kontekście możliwe zastosowanie wyłącznie technologii opartych o odnawialne źródła energii. W trakcie negocjacji Komisja Europejska przyznała, że gospodarka niskoemisyjna powinna być skonstruowana w oparciu o założenia "Low-carbon economy", a nie koniecznie o "Non-carbon economy". Nie ulega jednak wątpliwości, że zastosowanie technologii wytwarzania energii z paliw kopalnych musi stanowić wyjątkową sytuację i między innymi, dlatego wprowadzony został limit ograniczenia emisji CO2 do 30% w przypadku zmiany źródła ciepła.</p>

	717	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10 Punkt 9	Proponuje się, aby w opisie uwzględnić wymóg wobec projektów przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu. Proponuje się poniższe ujęcie: Preferencja dla projektów przeciwdziałających zjawisku ubóstwa energetycznego oznacza, że preferowane będą projekty realizowane np. na obszarach strategicznej interwencji, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa (ekonomicznego i energetycznego), projekty realizowane przez podmioty zarządzające mieszkaniami komunalnymi lub socjalnymi lub w sektorze budownictwa socjalnego, lub na obszarach i w budynkach, w których znaczna część mieszkańców pobiera zasiłki socjalne, w tym zasiłek energetyczny.	Zgodnie z zapisami RPO WZ, s. 82. Aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku ubóstwa energetycznego poprzez działania z zakresu efektywności energetycznej w budynkach, zgodnie z deklaracją ujęta wielokrotnie w RPO WZ, należy skierować dofinansowanie przede wszystkim na obszary i do grup szczególnie narażonych. Instytucja Zarządzająca powinna, mając na uwadze regionalną sytuację (w tym skalę i występowanie ubóstwa, zarówno ekonomicznego, jak i energetycznego), wprowadzić preferencję dla projektów realizowanych na tych obszarach lub skierowanych do tych grup, przyjmując odpowiednie kryteria wyboru projektów. Takie ujęcie problemu może również wspierać wyrażoną w RPO i SzOOP preferencję dla działań w budynkach o istotnych funkcjach społecznych.	Proponowane zapisy zostaną uwzględnione w SOOP w działaniach związanych z modernizacją energetyczną budynków wielomieszkańcowych.
	718	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10 Punkt 9	Proponuje się uzupełnienie: „Ocena kwalifikowalności projektu będzie dokonywana w oparciu o audyty energetyczne, które stanowią koszt kwalifikowalny projektu”	Jako integralny i obowiązkowy element projektu, audyt energetyczny powinien stanowić koszt kwalifikowalny.	Powyższy zapis zostanie wprowadzony w SOOP. Należy jednak mieć na uwadze, że katalog kwalifikowalności będzie ustanowiony na poziomie Regulaminu konkursu. Ocena kwalifikowalności wydatku będzie dokonywana w oparciu o kompleksową ocenę projektu i aby wydatek mógł zostać uznany za kwalifikowany musi spełnić szereg innych warunków niż tylko ujęcie go przez IZ w katalogu wydatków kwalifikowalnych. Należy mieć na uwadze, że niektóre przepisy mogą zawęzać kwalifikowalność wydatków (np. przepisy o pomocy publicznej).
	719	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10 Punkt 9	Proponuje się, aby dodać preferencję dla projektów zawierających element demonstracyjny lub informacyjny.	Mając na uwadze wroczą rolę budynków publicznych (za dyr. ws. efektywności energetycznej, 2012/27/UE) oraz niewątpliwie korzyści zarówno dla samorządu jak i mieszkańców wynikające z oszczędności i bardziej efektywnego wykorzystania energii elektrycznej i ciepła, integralną częścią wszystkich projektów modernizacji energetycznej budynków publicznych (jak również wielorodzinnych budynków mieszkalnych), a więc także kosztami kwalifikowalnymi, powinny być działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne, skierowane do użytkowników i mieszkańców tych budynków. Działania te mają służyć m. in. informowaniu o osiągniętych efektach ekologicznych i ekonomicznych. Jednocześnie, aby w pełni zrealizować potencjał inwestycji w poprawę efektywności, należy zapewnić że użytkownicy i mieszkańcy modernizowanych budynków otrzymają wyczerpujące informacje i instrukcje, w jaki sposób korzystać z budynków, instalacji i urządzeń energooszczędnych. Bez tego elementu inwestycje mogą się okazać nieskuteczne, ich demonstracyjny, wzorcowy potencjał nie zostanie wykorzystany, a cele, którym miała służyć interwencja (redukcja zapotrzebowania na energię w sektorze budowlanym oraz redukcja emisji CO2), nie zostaną	Powyższy zapis zostanie wprowadzony w SOOP. Należy jednak mieć na uwadze, że katalog kwalifikowalności będzie ustanowiony na poziomie Regulaminu konkursu. Ocena kwalifikowalności wydatku będzie dokonywana w oparciu o kompleksową ocenę projektu i aby wydatek mógł zostać uznany za kwalifikowany musi spełnić szereg innych warunków niż tylko ujęcie go przez IZ w katalogu wydatków kwalifikowalnych. Należy mieć na uwadze, że niektóre przepisy mogą zawęzać kwalifikowalność wydatków (np. przepisy o pomocy publicznej).
	720	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10 Punkt 9	Proponuje się by dodać: Wsparcie mogą uzyskać także inwestycje realizowane w oparciu o art. 2 pkt. 27 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącej efektywności energetycznej (EPC Energy Performance Contracting – umowa o poprawę efektywności energetycznej), realizowane na rzecz Beneficjentów (działania), o ile zakres projektu jest zgodny z niniejszym opisem działania.	W przypadku projektów z zakresu poprawy efektywności energetycznej, wskazane ze względu na efektywność jest umożliwienie realizowania ich przez dostawców usług energetycznych (ESCO) oraz na podstawie umów o usługach energetycznych.	Konieczna jest dodatkowa analiza prawna, czy proponowany sposób realizacji projektów efektywności energetycznej jest możliwy do wsparcia na zasadach obowiązujących w RPO, w tym w szczególności o pomocy publicznej.

	721	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10</p> <p>Punkt 14 typ beneficjenta</p>	<p>Proponuje się dodać do katalogu beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacje pozarządowe - Lokalne Grupy Działania, Lokalne Grupy Rybackie - dostawców usług energetycznych w rozumieniu dyrektywy 2012/27/UE. 	<p>Katalog beneficjentów funduszy unijnych na efektywność energetyczną budynków powinien być szeroki i umożliwiać skorzystanie również organizacjom pozarządowym nie działającym dla zysku, szczególnie że organizacje te częstokroć użytkują budynki publiczne.</p> <p>Lokalne Grupy Działania i Rybackie, jako wielostronne partnerstwa terytorialne realizujące lokalne strategie rozwoju, są w szczególnej pozycji jeśli chodzi o skierowanie wsparcia w ramach RPO na projekty najważniejsze z punktu widzenia lokalnego niskoemisyjnego rozwoju, w tym inwestycje w efektywność energetyczną.</p> <p>W przypadku projektów z zakresu poprawy efektywności energetycznej, wskazane ze względu na efektywność jest umożliwienie realizowania ich przez dostawców usług energetycznych (ESCO) oraz na podstawie umów o usługach energetycznych.</p>	<p>Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO. Ewentualne rozszerzenie katalogu beneficjentów wiązałoby się z otwarciem procesu renegotiacji programu. Propozycja zostanie rozważona podczas najbliższej aktualizacji programu.</p> <p>Podział na krajowy i regionalny poziom wsparcia jest regulowany przez Linie demarkacyjną. Dokument ten dotyczy wszystkich programów regionalnych i krajowych finansowanych z EFRR i FS (w tym POliŚ). W obszarze modernizacji energetycznej budynków publicznej wsparcie mogą otrzymać wyłącznie budynki publiczne, których dysponentem są jednostki samorządu terytorialnego. Pozostałe podmioty mogą ubiegać się o wsparcie w programach krajowych (w tym POliŚ).</p> <p>W działaniach 2.9 i 2.10 (budynki wielomieszkaniowe) organizacje pozarządowe są ujęte w katalogu beneficjentów.</p> <p>Wskazanie beneficjenta w projektach realizowanych przez dostawców usług energetycznych wymaga dodatkowej analizy prawnej tak jak w uwadze ID 720</p>
	722	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10</p> <p>Punkt 21 limity</p>	<p>Proponuje się, aby zapis otrzymał brzmienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty mogą dotyczyć budynków jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek, w tym zarządzanych przez JST budynków komunalnych i socjalnych 	<p>Jak wskazuje RPO WZ, to właśnie w tych typach budynków występuje największa luka remontowa. Celowe wydaje się włączenie w zakres interwencji zarządzanych przez JST budynków mieszkalnych, także ze względu na potencjał redukcji ubóstwa energetycznego.</p>	<p>Uwaga niezrozumiała. Jeśli uwaga dotyczy budynków publicznych to ograniczenie w działaniach 2.7 i 2.8 jest węższe niż zaproponowane. Jeśli uwaga dotyczy budynków wielomieszkaniowych to uwaga jest sprzeczna z uwagą ID 720. Linia demarkacyjna określająca krajowy i regionalny poziom wsparcia wskazuje na to, że na poziomie krajowym mogą być wspierane wyłącznie spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty mieszkaniowe. Wyłączenie innych niż JST podmiotów ze wsparcia projektów wielomieszkaniowych zamyka im drogę do wsparcia w zakresie modernizacji energetycznej finansowego z EFRR.</p>
	723	<p>Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.7 DZIAŁANIE 2.8 DZIAŁANIE 2.9 DZIAŁANIE 2.10 Punkt 29</p>	<p>Proponuje się obniżyć minimalny wkład własny beneficjenta, w przypadku projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe.</p>	<p>Organizacje pozarządowe nie działające dla zysku często nie posiadają wystarczających środków na zapewnienie 15% udziału w projektach o dużej wartości. Odniesienie tego progu zapewni większą dostępność i absorpcję funduszy. Należałoby dodatkowo rozważyć możliwość pokrycia części wkładu własnego przez organizację pozarządową w formie wolontariatu (społecznej pracy członków).</p>	<p>W zakresie budynków publicznych wsparte zostaną wyłącznie budynki JST i ich jednostek. W zakresie mieszkalnictwa maksymalny poziom dofinansowania dla organizacji pozarządowych (jeśli w ogóle takie podmioty będą składały wnioski) nie powinien odbiegać od poziomu dofinansowania modernizacji budynków ludności o relatywnie niskich dochodach.</p>

	724	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.11 Punkt 9	Proponuje się, aby akapit otrzymał brzmienie: „Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w regionie, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego oraz globalnie przyczyni się do realizacji polskich zobowiązań międzynarodowych oraz wynikających z polityki energetyczno-klimatycznej Unii Europejskiej w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.”	Celem działania, jak i całej Osi II RPO WZ, jest przede wszystkim realizacja zobowiązań wynikających ze strategii Europa 2020, która nie jest dokumentem akcesyjnym. Polskę w zakresie energii i działań na rzecz ochrony klimatu obowiązują również porozumienia międzynarodowe, np. UNFCCC. Obecne brzmienie akapitu jest mylące.	Dokonana zostanie weryfikacja zapisów SOOP.
	725	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.11 Punkt 9	Proponuje się wyjaśnienie, jakich działań dokładnie dotyczy zapis: „Działanie obejmuje zastępowanie starych jednostek wytwarzających energię (...)”;	Wyjaśnienie i rozwinięcie powinno dotyczyć: - zastępowanie – do jakich typów odbiorców to jest skierowane? czy chodzi o domy jednorodzinne? - energia – czy chodzi o energię ciepłą, czy elektryczną, czy produkcję w skojarzeniu? W przypadku, jeśli działanie odnosi się do wymiany źródła ciepła m. in. w budynkach jednorodzinnych, powinna być ona obowiązkowo poprzedzona poprawą efektywności energetycznej budynku, co najmniej do standardu obowiązującego w obowiązującym prawie. Dlatego odbiorcy wsparcia powinni być zobowiązani udowodnić, że przeprowadzili uprzednio modernizację energetyczną; jeśli nie miało to miejsca, należy potraktować wymianę źródła ciepła jako integralny element projektu z zakresu głębokiej modernizacji energetycznej budynku.	Opis katalogu beneficjentów znajduje się w części 14 każdego z działań. Rozporządzenie ogólne Parlamentu Europejskiego i Rady w art. 2 definiuje beneficjenta pomocy. Jak wynika z tej definicji w ramach EFRR nie ma możliwości wsparcia osób fizycznych. Działanie 2.11 jest skierowane na realizację projektów ze źródeł odnawialnych niezależnie od formy produkowanej energii (elektrycznej i ciepłej). Celem działania 2.11 jest zwiększenie produkcji z odnawialnych źródeł energii. Cel ten wynika z zaakceptowanego RPO i jest zapisany w SOOP w Pkt 10.
	726	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.11 Punkt 9	W odniesieniu do projektów dotyczących źródeł ciepła opartych na biomase, proponuje się dodać: W przypadku projektów zlokalizowanych na obszarach o znacznym zanieczyszczeniu powietrza pyłem PM10, instalacje do spalania biomasy nie będą wspierane. Preferowane będą instalacje na biogaz lub do gazyfikacji biomasy. Wymiana lub modernizacja źródeł ciepła na biomasę nie powinna prowadzić do niskiej emisji większej niż poziomy osiągalne przy procesie gazyfikacji biomasy.	Uzasadnieniem są wymogi ochrony powietrza oraz zdrowia mieszkańców województwa. Należy wspierać technologię, która w najlepszy sposób unika emisję szkodliwych substancji i kosztów zewnętrznych (w tym zdrowotnych). Gazyfikacja biomasy prowadzi do najlepszych rezultatów redukcji emisji spośród technologii biomasowych. Dodatkowo, nie powinny być wspierane kotły, które w przyszłości mogłyby być używane do palenia węgla.	Na obszarach o zidentyfikowanym problemie zanieczyszczenia powietrza w tym przekroczenia pyłu PM10 wskazane jest sformułowanie Planów Gospodarki Niskoemisyjnej. W PGN powinny zostać wskazane rozwiązania odpowiadające na zidentyfikowane problemy. W działaniach finansowanych z Priorytetu inwestycyjnego 4.c w ocenie jakościowej zostanie zaproponowane Komitetowi Monitorującemu kryterium punktujące zgodność projektu z PGN pozytywnie zaopiniowanym przez Doradcę Energetycznego (funkcjonującym przy WFOŚiGW). Kierunkowe zasady wyboru projektów w RPO wskazują na to, że wsparte projekty muszą powodować znaczną redukcję CO2 w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalnego paliwa). Takie podejście w kryteriach będzie sprzyjało wyborowi instalacji spełniające oczekiwania wyrażone w uwadze.

	727	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.11 Punkt 9	<p>Proponuje się, aby w opisie uwzględnić wymóg wobec projektów przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu. Proponuje się poniższe ujęcie:</p> <p>Preferencja dla projektów przeciwdziałających zjawisku ubóstwa energetycznego oznacza, że preferowane będą projekty realizowane np. na obszarach strategicznej interwencji, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa (ekonomicznego i energetycznego), projekty realizowane przez podmioty zarządzające mieszkaniami komunalnymi lub socjalnymi lub w sektorze budownictwa socjalnego, lub na obszarach i w budynkach, w których znaczna część mieszkańców pobiera zasiłki socjalne, w tym zasiłek energetyczny.</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO WZ.</p> <p>Aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku ubóstwa energetycznego poprzez działania z zakresu efektywności energetycznej w budynkach, zgodnie z deklaracją ujętą wielokrotnie w RPO WZ, należy skierować dofinansowanie przede wszystkim na obszary i do grup szczególnie narażonych. Instytucja Zarządzająca powinna, mając na uwadze regionalną sytuację (w tym skalę i występowanie ubóstwa, zarówno ekonomicznego, jak i energetycznego), wprowadzić preferencję dla projektów realizowanych na tych obszarach lub skierowanych do tych grup, przyjmując odpowiednie kryteria wyboru projektów.</p> <p>Takie ujęcie problemu może również wspierać wyrażoną w RPO i SzOOP preferencję dla działań w budynkach o istotnych funkcjach społecznych.</p>	<p>Działanie 2.11 ma na celu zwiększanie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Cel ten wynika z RPO zaakceptowanego przez Komisję Europejską. Ubóstwo energetyczne jest jednym z aspektów realizacji projektów modernizacji energetycznej, jednak instalacje do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł są jednostkami, w których koszt jednostkowy produkowanej energii jest wyższy niż ze źródeł opartych o konwencjonalne paliwa.</p> <p>Trudno sformułować zasady wsparcia projektów z zakresu odnawialnych źródeł, które będą realizowały przedstawiony w uwadze postulat.</p>
	728	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.11 Punkt 14 typ beneficjenta	<p>Proponuje się dodanie do katalogu beneficjentów:</p> <p>- Lokalne Grupy Działania, Lokalne Grupy Rybackie</p>	<p>Lokalne Grupy Działania/Rybackie, jako wielostronne partnerstwa terytorialne realizujące lokalne strategie rozwoju, są w szczególnej pozycji jeśli chodzi o skierowanie wsparcia w ramach RPO na projekty najważniejsze z punktu widzenia lokalnego niskoemisyjnego rozwoju, w tym lokalnych instalacji energii odnawialnej.</p>	<p>LGD i LGR mają status organizacji pozarządowych. W działaniu 2.14 organizacje pozarządowe mieszczą się w katalogu beneficjentów.</p>
	729	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.11 Punkt 21 limity i ograniczenia	<p>Proponuje się dodać istotną preferencję dla projektów o najmniejszej i małej mocy, czyli mikro i małych instalacji.</p>	<p>Pozwoli to na odzwierciedlenie wyrażonej w RPO WZ preferencji dla rozproszonej energii odnawialnej.</p>	<p>Punkt określający limity i ograniczenia służy do określenia warunków wykluczających ze wsparcia beneficjentów, projektów itp. Preferencje są określone w punkcie 9 każdego działania oraz powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w kryteriach oceny projektów przyjmowanych przez Komitet Monitorujący. Planuje się, że wśród kryteriów punktowych (jakościowych) IZ zaproponuje preferencje punktowane dla instalacji opartych o biomasę, biogaz i energię słoneczną. W takim zakresie spełniony będzie zaplanowana w programie preferencja rozproszonych źródeł energii.</p>
	730	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.12 Punkt 9	<p>Proponuje się dodać akapit:</p> <p>W ramach oddzielnej ścieżki finansowania przewiduje się skierować wsparcie dla najmniejszych mikroinstalacji prosumenckich energii odnawialnej. Mikroinstalacje OZE, będąc w zasadzie neutralne dla środowiska, mogą być rozwijane na całym terytorium województwa, dlatego będą preferowane.</p>	<p>Proponowane brzmienie będzie rozwinięciem wyrażonej w RPO WZ preferencji dla wspierania energetyki rozproszonej, poprzez nakierowanie wsparcia na prosumentów i zdecentralizowaną, przydomową produkcję energii. Dodatkowo, mając na uwadze przywoływane w RPO WZ ograniczenia miejscowe i przyrodnicze dla lokalizacji dużych instalacji OZE (np. na energię wiatru lub wody), należy zauważyć, że mikroinstalacje są w zasadzie wolne od podobnych ograniczeń i przeważająca większość gospodarstw domowych, rolnych lub małych przedsiębiorstw ma warunki do produkcji energii odnawialnej na własne potrzeby. (IEO, 2013).</p> <p>Wychodząc od przyjęcia odrębnej ścieżki finansowania, należy w SzOOP przewidzieć szczególne parasolowe mechanizmy, pozwalające skorzystać ze wsparcia na zakup i montaż mikroinstalacji OZE wszystkim zainteresowanym mieszkańcom, rolnikom oraz MŚP regionu, np. za pośrednictwem JST, stowarzyszeń, spółdzielni lub innych podmiotów będących beneficjentami funduszy.</p>	<p>Rozporządzenie ogólne Parlamentu Europejskiego i Rady w art. 2 definiuje beneficjenta pomocy. Jak wynika z tej definicji w ramach EFRR nie ma możliwości wsparcia osób fizycznych. Wsparcie dedykowane energetyce prosumenckiej realizowane jest ze środków WFOŚiGW.</p> <p>Planuje się, że wśród kryteriów punktowych (jakościowych) IZ zaproponuje Komitetowi Monitorującemu preferencje w kryteriach punktowych dla instalacji opartych o biomasę, biogaz i energię słoneczną. W takim zakresie spełniony będzie zaplanowana w programie preferencja rozproszonych źródeł energii.</p>

	731	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.12 Punkt 9	Proponuje się dodanie poniższego zapisu: W przypadku produkcji energii z biomasy lub biogazu, preferowane będą projekty, w których wykorzystywane surowce są produkowane lokalnie, w niewielkich odległościach w stosunku do miejsca wytwarzania energii.	<p>W myśl dyrektywy 2009/28/EC o energii odnawialnej (pkt 6 Preambuły), „(...) Dążenie do zdecentralizowanego wytwarzania energii niesie ze sobą wiele korzyści, w tym wykorzystanie lokalnych źródeł energii, większe bezpieczeństwo dostaw energii w skali lokalnej, krótsze odległości transportu oraz mniejsze straty przesyłowe. Taka decentralizacja wspiera również rozwój i spójność społeczności poprzez zapewnienie źródeł dochodu oraz tworzenie miejsc pracy na szczeblu lokalnym.”</p> <p>Wprowadzenie istotnej preferencji dla projektów wykorzystujących lokalnie produkowaną biomasę w celu generacji energii pozwoli na ograniczenie zużycia energii i paliw oraz emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń pochodzących z transportu. Dodatkowo, pozytywnie wpłynie na lokalny rozwój, dając długoterminowy impuls do zrównoważonego wzrostu, tworząc stabilny rynek dla lokalnych producentów i budując lokalną niezależność surowcową i energetyczną.</p> <p>W kryteriach wyboru, WZ powinno, na podstawie informacji o lokalnych uwarunkowaniach, przyjąć definicję (np. lokalne = pochodzące z terenu województwa) lub maksymalną odległość, w promieniu której biomasa może być uznawana za produkowaną lokalnie.</p>	IZ nie może swoimi kryteriami wyboru projektów naruszać zasad konkurencji wyłączając podmioty korzystające z dostawców zdefiniowanych, jako dostawcy spoza terenu województwa zachodniopomorskiego. Natomiast w ramach oceny kryteriów jakościowych planuje zaproponowanie Komitetowi Monitorującemu kryterium punktujące jak najmniejszą odległość dostawców biomasy od jednostki wytwórczej.
	732	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.12 Punkt 9	Proponuje się dodanie: W zakresie produkcji i wykorzystania biogazu oraz jego dystrybucji wspierane będą przede wszystkim instalacje, w których poddaje się odzyskowi odpady organiczne (szczególnie z produkcji rolno- spożywczej), wykorzystuje nadwyżki surowców organicznych lub surowce pochodzące z cięć sanitarnych i utrzymaniowych, a także takie projekty, w których następuje efektywne zagospodarowanie ciepła odpadowego oraz pofermentu, w tym do produkcji nawozów. Realizowane będą wyłącznie projekty, w których surowce energetyczne powstają w warunkach oszczędnego gospodarowania zasobami naturalnymi. Preferowane będą projekty produkcji energii z biogazu, a nie ze spalania biomasy.	<p>Do produkcji energii odnawialnej z biomasy powinno się stosować wyłącznie surowce wymienione w art. 2 punkt 3 Ustawy o OZE (2015); zabronione powinno być wykorzystanie pełnowartościowego drewna lub zboża w rozumieniu tej samej ustawy.</p> <p>Przy produkcji energii odnawialnej, procesy fermentacji biomasy są dużo efektywniejsze niż spalania, stąd należy je traktować priorytetowo.</p> <p>Należy zapewnić, że biomasa wykorzystywana do produkcji energii odnawialnej (spalanie biomasy, biogaz) pochodzi ze zrównoważonych źródeł lub upraw i jej produkcja nie powoduje dodatkowej presji na środowisko, ani nie stanowi konkurencji dla przemysłu spożywczego i nie zagraża bezpieczeństwu żywnościowemu regionu.</p>	Opis w SOOP zostanie uzupełniony o odwołanie do Ustawy o OZE w zakresie definicji biomasy. Priorytetowe kierunki wsparcia zostały określone na poziomie RPO. W takim zakresie zostały zaakceptowane przez Komisję Europejską. Ewentualne zmiany w priorytetowych obszarach wymagałyby otwarcia procedury renegeacji programu.
	733	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.12 Punkt 9	Proponuje się dodanie: Preferencję otrzymają projekty OZE realizowane w partnerstwie, oparte o lokalne struktury współpracy.	Energia odnawialna ma ogromny potencjał wspierania niskoemisyjnego rozwoju lokalnego w województwie zachodniopomorskim, w którym uczestniczą zarówno mieszkańcy i przedsiębiorcy, jak i lokalny samorząd. Dlatego preferowane powinny być projekty OZE o charakterze partnerskim, szczególnie te realizowane w długoterminowych partnerstwach nakierowanych na rozwój danego obszaru, oraz przedsięwzięcia prowadzące do tworzenia się lokalnych klastrów produkcji, dystrybucji i sprzedaży.	Partnerstwa wymienionych w katalogu beneficjentów są uprawnione do aplikowania w ramach działania. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń partnerstwo jest identyfikowane, jako możliwy czynnik ryzyka niepowodzenia projektu. Widzimy korzyści wynikające z realizacji projektu w partnerstwie, ale ich rozmiar jest trudny do zweryfikowania. Celem działania jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, i w takim zakresie ukierunkowane jest wsparcie.

	734	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.12 Punkt 13	<p>Proponuje się dodać odrębny typ projektów do dofinansowania dotyczący wsparcia nakierowanego na rozwój mikroinstalacji OZE [o mocy do 40 kW w produkcji energii elektrycznej lub do 120 kW w produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu, w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne (Art. 3 punkt 20b), oraz w szczególności ustawy o odnawialnych źródłach energii (2015, Art. 2 punkt 19)].</p> <p>Proponowane brzmienie: Budowa, rozbudowa, modernizacja mikroinstalacji wytwarzających energię elektryczną i ciepłą z OZE (wraz z ewentualnym podłączeniem do sieci dystrybucyjnej).</p>	<p>Wsparcie inwestycyjne mikroinstalacji OZE o mocy 10-40 kW jest szczególnie ważne w świetle ostatnich zmian w prawie dot. energii odnawialnej w Polsce, które przewidują wsparcie w postaci taryf gwarantowanych dla źródeł o mocy do 3 i do 10 kW, brakuje jednak podobnie korzystnych rozwiązań dla pozostałych mikro (10-40 kW) i małych OZE. Jednocześnie, ustawa przewiduje ograniczenie wsparcia do granicy 300 MW i 500 MW, co oznacza, że z rządowego wsparcia skorzysta nie więcej niż ok. 200-300 tys. Polaków. Dlatego efektywna pomoc inwestycyjna jest kluczowa dla rozwoju energetyki prosumenckiej w województwie.</p> <p>Rozwój energetyki prosumenckiej w regionie pozwoli na zwiększenie pewności dostaw, zmniejszenie obciążenia rosnącymi opłatami za energię, zmniejszenie zanieczyszczeń (szczególnie powietrza) i emisji CO₂, oraz pozwoli na akumulację kapitału w regionie, bowiem ograniczy konieczność importu energii i paliw.</p>	<p>WFOŚiGW w ramach programu Prosument zakłada dofinansowanie projektów określonych w uwadze. Beneficjentem pomocy z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego nie może być osoba fizyczna. Z tego względu pomoc z RPO WZ jest tak skonstruowana, aby raczej nie dublować wsparcia z programu Prosument, a bardziej uzupełniać to wsparcie.</p>
	735	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.12 Punkt 14	<p>Proponuje się dodanie do katalogu beneficjentów: - Lokalne Grupy Działania, Lokalne Grupy Rybackie</p>	<p>Lokalne Grupy Działania/Rybackie, jako wielostronne partnerstwa terytorialne realizujące lokalne strategie rozwoju, są w szczególnej pozycji jeśli chodzi o skierowanie wsparcia w ramach RPO na projekty najważniejsze z punktu widzenia lokalnego niskoemisyjnego rozwoju i lokalnej energii odnawialnej.</p>	<p>Katalog beneficjentów wynika z zapisów programu wynegocjowanego z Komisją Europejską. Dodanie nowych kategorii beneficjentów wiązałoby się z koniecznością otwarcia procedury renegeacji programu. Lokalne Grupy Działania i Lokalne Grupy Rybackie, co do zasady są tworzone na zasadach organizacji pozarządowych i jako takie są uprawnione do aplikowania o wsparcie w tym działaniu.</p>
	736	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.12 Punkt 21	<p>Należy dodać stosowne limity dotyczące energii wodnej (odnośnie modernizacji lub wykorzystania istniejących śpiężeń, a nie finansowania nowych instalacji), biomasy (jak wyżej), ograniczeń przyrodniczych związanych np. z terenami chronionymi.</p>	<p>Zgodnie z zapisami RPO WZ.</p>	<p>W zakresie instalacji wykorzystujących energię wody ograniczenie z programu zostanie przeniesione do SOOP.</p> <p>Jeśli chodzi o biomasę to wprowadzone zostanie odwołanie do definicji biomasy zgodnie z Ustawą o OZE.</p> <p>Jeśli chodzi o ograniczenia wynikające z ograniczeń nakładanych na niektóre obszary w związku z ich ochroną to organy administracji dokonują oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć i w stosownych wypadkach wydają zezwolenie na inwestycję. Ograniczenie wsparcia a priori na obszarach chronionych jest niemożliwe z poziomu programu.</p>
	737	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.12 Punkt 22	<p>Zaleca się uwzględnienie możliwości finansowania krzyżowego w przypadku projektów z zakresu energii odnawialnej.</p>	<p>RPO WZ (s. 87) przewiduje możliwość zastosowania cross-finansingu w działaniach z zakresu odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Świadomość społeczna korzyści płynących z energetyki odnawialnej wciąż jest w Polsce niska. Tam gdzie to możliwe, integralną częścią projektów instalacji OZE, a więc także kosztami kwalifikowanymi, powinny być działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne, skierowane do użytkowników i osób odwiedzających lub mieszkających w pobliżu miejsca, w którym zrealizowana została inwestycja.</p> <p>Cross-financing powinien w szczególności finansować działania szkoleniowe, edukacyjne czy informacyjne, powiązane z inwestycją infrastrukturalną.</p>	<p>We wstępnej wersji RPO WZ zakładano możliwość finansowania projektów na zasadach cross-finansingu. Miał mieć on charakter wsparcia dla pracowników obsługujących daną jednostkę wytwórczą. Wycofano się z tego wsparcia, nie umieszczając w kategoriach interwencji kodów wskazujących na wsparcie w ramach cross-finansingu. Propozycja wskazana w uwadze zapewne nie wymaga wprowadzenia cross-finansingu. Część wydatków o charakterze edukacyjnym, informacyjnym i promocyjnym będzie mieściła się w standardowym katalogu wydatków finansowanych z EFRR na normalnych zasadach tak jak to miało miejsce poprzednim okresie programowania.</p>

	738	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.13 Punkt 27	Proponuje się znacznie zmniejszyć maksymalny poziom dofinansowania kosztów kwalifikowalnych w przypadku projektów dotyczących modernizacji i budowy sieci elektroenergetycznych.	Modernizacja i utrzymanie sieci elektroenergetycznych jest obowiązkiem Operatora Sieci i jako takie jest finansowane w ramach rachunków za energię elektryczną. Inwestycje tego typu są ponadto z reguły ekonomicznie opłacalne i mają krótki okres zwrotu, a przedsiębiorstwa energetyczne mają dostęp do kredytów komercyjnych; jako takie inwestycje w sieci nie muszą być nadmiernie wspierane z funduszy unijnych.	Wsparcie w ramach działania przewiduje taką modernizację sieci elektroenergetycznej, aby zarezerwować moce przyłączeniowe dla producentów energii z OZE. Koszty utrzymania nie będą stanowiły wydatków kwalifikowalnych. Można się spodziewać, że pomoc udzielana operatorom sieci niskich i sieci elektroenergetycznych będzie podlegała rygorom pomocy publicznej. Zatem maksymalny poziom dofinansowania będzie zależał od odpowiedniego rozporządzenia krajowego określającego maksymalny poziom dofinansowania w tym zakresie.
	739	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.14 Punkt 9	Proponuje się dodanie zapisu: W ramach działania nie będą wspierane instalacje do spalania węgla, ani do współspalania biomasy z węglem zarówno w instalacjach wielopaliwowego spalania jak i dedykowanego spalania wielopaliwowego.	Należy w jasny i definitywny sposób wyłączyć z możliwości dofinansowania instalacje do spalania węgla, jak również wielopaliwowego i dedykowanego spalania wielopaliwowego (współspalania węgla i biomasy). Subsydiowanie współspalania stanowi ewidentne wsparcie wysokoemisyjnej energetyki węglowej, i jako takie jest sprzeczne z duchem funduszy unijnych przeznaczonych na niskoemisyjny, zrównoważony rozwój. Wspieranie modernizacji starych instalacji, by mogły współspalać nie prowadzi do budowy nowych mocy. Wspieranie budowy nowych jednostek współspalających prowadzi do konieczności długoterminowego nabywania węgla (tzw. lock-in). Proponowany zapis będzie służył doprecyzowaniu oraz lepszemu poinformowaniu potencjalnych beneficjentów.	Propozycja zapisów zostanie uwzględniona w SOOP.
	740	Oś priorytetowa II Gospodarka niskoemisyjna DZIAŁANIE 2.14 Punkt 9	Proponuje się, aby w opisie uwzględnić wymóg wobec projektów przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu. Proponuje się poniższe ujęcie: Preferencja dla projektów przeciwdziałających zjawisku ubóstwa energetycznego oznacza, że preferowane będą projekty realizowane np. na obszarach strategicznej interwencji, na obszarach szczególnie zagrożonych występowaniem zjawiska ubóstwa (ekonomicznego i energetycznego), projekty realizowane przez podmioty zarządzające mieszkaniami komunalnymi lub socjalnymi lub w sektorze budownictwa socjalnego, lub na obszarach i w budynkach, w których znaczna część mieszkańców pobiera zasiłki socjalne, w tym zasiłek energetyczny.	Zgodnie z zapisami RPO WZ, s. 95. Aby skutecznie przeciwdziałać zjawisku ubóstwa energetycznego poprzez działania z zakresu efektywności energetycznej w budynkach, zgodnie z deklaracją ujętą wielokrotnie w RPO WZ, należy skierować dofinansowanie przede wszystkim na obszary i do grup szczególnie narażonych. Instytucja Zarządzająca powinna, mając na uwadze regionalną sytuację (w tym skalę i występowanie ubóstwa, zarówno ekonomicznego, jak i energetycznego), wprowadzić preferencję dla projektów realizowanych na tych obszarach lub skierowanych do tych grup, przyjmując odpowiednie kryteria wyboru projektów. Takie ujęcie problemu może również wspierać wyrażoną w RPO i SzOOP preferencję dla działań w budynkach o istotnych funkcjach społecznych.	Propozycja zapisów zostanie uwzględniona w SOOP.
	741	Działanie 3.4 Adaptacja do zmian klimatu, pkt 9 – Nazwa i krótki opis działania	Należy zmienić nazwę działania na: Wsparcie systemów prognozowania i ostrzegania oraz służb ratowniczych.	Monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie) jest tylko jednym z wielu kierunków działań adaptacyjnych wskazanych w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020). Wobec faktu, że działania 3.1-3.3 również mają charakter działań adaptacyjnych pozostawienie nazwy działania 3.4 w aktualnej wersji wprowadzać będzie błąd, co do zawartości samego działania 3.4, jak i kierunków wsparcia definiowanych w działaniach 3.1-3.3.(czy celowe jest wsparcie tych działań skoro z adaptacją do zmian klimatu należy łączyć jedynie działanie 3.4?).	Nazewnictwo jest kwestią wtórną i nie ma wpływu na wartość merytoryczną dokumentu.

742	Działanie 3.4 Adaptacja do zmian klimatu, pkt 11 – Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Należy umieścić w tym miejscu wskaźniki rezultatu bezpośredniego, a nie produktu: - Liczba mieszkańców objętych działaniem systemów monitorowania zagrożeń i wczesnego ostrzegania [osoby]; - przeformułować wskaźnik dotyczący wsparcia sprzętowego na: Liczba mieszkańców objęta zasięgiem działania służb ratowniczych doposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof [osoby].	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego powinny odnosić się do dostatecznych odbiorców wsparcia tj. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego.	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Wskaźnik Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przed pożarami lasów jest wskaźnikiem KE (Common Indicators), który zgodnie z podejściem Komisji Europejskiej, należy traktować jako produkt.
743	Działanie 3.4 Adaptacja do zmian klimatu, pkt 12 – Lista wskaźników produktu	Należy umieścić w tym miejscu wskaźniki produktu, a nie rezultatu bezpośredniego: - pozostawić wskaźnik: Liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania [szt.]; - zmodyfikować wskaźnik: Liczba zakupionego sprzętu do prowadzenia akcji ratunkowych i usuwania skutków katastrof [szt.].	Korzyści dla mieszkańców w wyniku wdrażania RPO są wskaźnikami rezultatu a nie produktu. Wskaźnikiem produktu jest niewątpliwie ilość zakupionego sprzętu.	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Wskaźnik Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przed pożarami lasów jest wskaźnikiem KE (Common Indicators), który zgodnie z podejściem KE należy traktować jako produkt.
744	Działanie 3.4 Adaptacja do zmian klimatu, pkt 22 – Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%)	Należy zaplanować stosowanie mechanizmu cross-finansingu dla działania 3.4 w zakresie: 1) nabycia dodatkowych kompetencji związanych z obsługą systemów i urządzeń zarządzania kryzysowego oraz sprzętu ratowniczego, 2) kampanii informacyjnych skierowanych do społeczeństwa podnoszących świadomość i kwalifikacje obywateli ułatwiających w przyszłości zarządzanie kryzysowe. Wartość cross-finansowania unijnego w ramach projektu.	Zaplanowanie wsparcia na podnoszenie umiejętności, kwalifikacji, a w przypadku społeczeństwa – także na podnoszenie świadomości zwiększy efekty projektu, utrzyma pozytywne jego rezultaty w dłuższej perspektywie czasu, zapewni dłuższą trwałość projektów.	Mechanizm cross finansingu dla Priorytetu inwestycyjnego 5b nie został wskazany do stosowania w zaakceptowanym przez Komisję Europejską RPO WZ. Ad. 2 - działania informacyjno-edukacyjne na temat zmian klimatu i adaptacji do nich skierowane do ludności terenów objętych zagrożeniami zmian klimatu będą realizowane z poziomu krajowego.
745	Działanie 3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego, pkt 9 – Nazwa i krótki opis działania	Należy zmienić nazwę działania na: Adaptacja do zmian klimatu na obszarach zurbanizowanych.	Nazwa działania stanie się adekwatna do przedmiotu wsparcia, nie będzie sugerować, że w działaniu 3.3 podejmowane są inne niż adaptacyjne działania poprawiające stan środowiska miejskiego, będące w rzeczywistości w innych osiach priorytetowych.	Nazewnictwo jest kwestią wtórną i nie ma wpływu na wartość merytoryczną dokumentu.
746	Działanie 3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego, pkt 11 – Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Proponuje się zmienić wskaźnik rezultatu bezpośredniego, wiążąc go z ostatecznymi odbiorcami wsparcia – mieszkańcami województwa, na: Liczba mieszkańców miast, w których podjęto działania związane z zabezpieczeniem przed skutkami niekorzystnych zjawisk pogodowych [osoby].	Odniesienie się do liczby mieszkańców pozwoli lepiej monitorować skutki wdrażania RPO dla grupy docelowej działania 3.3. Dodanie wyrazu „skutki” jest poprawką porządkującą błędne sformułowanie (np. Nie można zabezpieczyć się przed wystąpieniem deszczu nawalnego, ale przed jego skutkami już tak).	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana.

	747	Działanie 3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego, pkt 12 – Lista wskaźników produktu	Z listy wskaźników produktu należy usunąć wskaźniki redundantne – powtarzające tę samą informację: wobec zaproponowanych wskaźników : długość wybudowanej sieci kanalizacji... oraz długość przebudowanej sieci kanalizacji należy zrezygnować ze wskaźnika: długość sieci kanalizacji deszczowej. Do listy wskaźników produktu należy dodać adekwatne do opisu działania zawartego w pkt 9: ilość retencjonowanej wody [m3], wielkość zrewitalizowanych powierzchni utwardzonych [m3], wielkość utworzonych powierzchni biologicznych czynnych [m3].	Ponieważ w długości kanalizacji deszczowej mieści się zarówno długość kanalizacji wybudowanej, jak i przebudowanej można zrezygnować z tego pierwszego wskaźnika. Dodanie nowych wskaźników produktu pozwoli na monitorowanie wdrażania działania w pełnym, założonym zakresie.	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana.
	748	Działanie 3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego, pkt 13 – Typy projektów	Należy uszczegółwić opis typów projektu – wymienić je (tworzenie powierzchni biologicznie czynnych, w tym rozwój powierzchni trawiastych, zielone dachy itp., zamiana – rewitalizacja - powierzchni utwardzonych na nieutwardzone; retencjonowanie wód opadowych, w tym w zbiornikach zamkniętych, z możliwością wykorzystania w okresie suszy itp., budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej z elementami umożliwiającymi magazynowanie odprowadzanych wód deszczowych itp.).	Bez uszczegółwienia opisu w pkt 13 SZOOP nie wychodzi poza zapisy RPO i nie spełnia swej uszczegółwiającej w stosunków do zapisów Programu roli.	Uwzględniono.
	749	Działanie 3.3 Poprawa stanu środowiska miejskiego, pkt 22 – Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%)	Należy zaplanować stosowanie mechanizmu cross-finansingu dla działania 3.3 w zakresie: kampanii informacyjnych skierowanych do społeczeństwa podnoszących świadomość i indywidualne kwalifikacje obywateli ułatwiających w przyszłości zarządzanie kryzysowe. Wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.	Zaplanowanie wsparcia na podnoszenie świadomości i indywidualnych kompetencji mieszkańców obszarów zurbanizowanych w zakresie zagrożeń związanych ze zmianami klimatu zwiększy efekty projektu, utrzyma pozytywne jego rezultaty w dłuższej perspektywie czasu, zapewni dłuższą trwałość projektów.	Mechanizm cross finansingu dla Priorytetu inwestycyjnego 5b nie został wskazany do stosowania w zaakceptowanym przez Komisję Europejską RPO WZ. Działania informacyjno-edukacyjne na temat zmian klimatu i adaptacji do nich skierowane do ludności terenów objętych zagrożeniami zmian klimatu będą realizowane z poziomu krajowego.
	750	Działanie 3.1 i 3.2 – uwaga generalna	Wobec tych samych wskaźników rezultatu bezpośredniego i większości 4/5 wskaźników produktu, w dużej mierze podobnych przedsięwzięć zawartych w opisie obu działań, wobec znaczenia małej retencji, w tym naturalnej, w zarządzaniu ryzykiem powodzi należy rozważyć połączenie działań. Połączeniu takiemu musi towarzyszyć ukierunkowanie obu działań na wdrażanie Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020).	SPA2020 wskazuje, iż „ważne jest, aby działania służące ochronie przeciwpowodziowej w pierwszej kolejności wykorzystywały najmniej inwazyjne dla środowiska rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej”. Zarówno unijna „Strategia adaptacji do zmian klimatu”, jak i SPA2020 kładą nacisk na rozwiązania oparte o potencjał ekosystemów, z zakresu renaturyzacji cieków wodnych i zwiększania zdolności retencyjnych dolin rzecznych. W aktualnym SZOOP, wobec alokacji przeznaczonych na działania 3.1 i 3.2, preferowane są rozwiązania techniczne, co jest niezgodne z dokumentami strategicznymi w zakresie adaptacji.	W ramach SOOP nie ma możliwości zastosowania innych wskaźników niż z WLWK (przyporządkowany ten sam wskaźnik rezultatu bezpośredniego). Przywołana funkcja przeciwpowodziowa małej retencji jest jedną z wielu funkcji jakie może pełnić. Wielkość alokacji pozornie może być odczytana, jako uprzywilejowanie działań technicznych. Jej wielkość jest wynikiem m.in. kosztu jednostkowego przedsięwzięcia retencyjnego, które jest niewspółmierne mniejsze od przedsięwzięcia przeciwpowodziowego. Dodatkowym argumentem jest stan gotowości dokumentów wynikających z zobowiązań dyrektywy powodziowej. Powyższe nie przemawia za połączeniem działań 3.1 i 3.2.

	751	Działanie 3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym, pkt 11 – Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Należy w miejsce wskaźnika produktu wstawić wskaźnik rezultatu bezpośredniego odnoszący się do korzyści ostatecznych odbiorców wsparcia tj. Liczba mieszkańców województwa odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej [osoby].	Odniesienie się do liczby mieszkańców pozwoli lepiej monitorować skutki wdrażania RPO dla grupy docelowej działania 3.2. Aktualnie proponowany wskaźnik ma charakter wskaźnika produktu a nie rezultatu.	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana.
	752	Działanie 3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym, pkt 12 – Lista wskaźników produktu	Z listy wskaźników produktu należy usunąć wskaźniki redundantne – powtarzające tę samą informację: wobec zaproponowanych wskaźników : liczba wybudowanych urzędzeń... oraz liczba przebudowanych urzędzeń... należy zrezygnować ze wskaźnika: liczba urzędzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej. Do listy wskaźników produktu, po wyjaśnieniu demarkacji pomiędzy działaniami 3.1 i 3.2, z uwzględnieniem demarkacji pomiędzy RPO a POIiŚ, można ewentualnie przenieść wskaźnik: ilość retencjonowanej wody [m3], choć musi odnosić się do możliwości retencji bliżej niezdefiniowanych urzędzeń wodnych w okresie wezbrań.	Ponieważ w w liczbie urzędzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej mieści się zarówno liczba urzędzeń wybudowanych, jak i przebudowanych można zrezygnować z tego pierwszego wskaźnika. Dodanie nowych wskaźników produktu pozwoli na monitorowanie wdrażania działania w pełnym, założonym zakresie, o ile wyjaśnione zostaną w sposób jasny demarkacje pomiędzy działaniami 3.1 i 3.2 oraz RPO a POIiŚ.	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana.
	753	Działanie 3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym, pkt 13 – Typy projektów	Należy uszczegółowić opis typów projektu – wymienić je.	Bez uszczegółowienia opisu w pkt 13 SZOOP nie wychodzi poza zapisy RPO i nie spełnia swej uszczegółowiającej w stosunkach do zapisów Programu roli. Co więcej, trudno ocenić różnice pomiędzy działaniem 3.1 a 3.2.	Uwzględniono.
	754	Działanie 3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym, pkt 17 – Alokacja	Alokacja na działanie 3.2 przewidujące wsparcie dla działań technicznych w zakresie zarządzania ryzykiem powodzi powinna być adekwatna do zapisów SPA2020 i Strategii adaptacji do zmian klimatu UE.	SPA2020 wskazuje, iż „ważne jest, aby działania służące ochronie przeciwpowodziowej w pierwszej kolejności wykorzystywały najmniej inwazyjne dla środowiska rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej”. Zarówno unijna „Strategia adaptacji do zmian klimatu”, jak i SPA2020 kładą nacisk na rozwiązania oparte o potencjał ekosystemów, z zakresu renaturyzacji cieków wodnych i zwiększania zdolności retencyjnych dolin rzecznych. W aktualnym SZOOP, wobec alokacji przeznaczonych na działania 3.1 i 3.2, preferowane są rozwiązania techniczne, co jest niezgodne z dokumentami strategicznymi w zakresie adaptacji.	Zapisy zostaną przeformułowane w taki sposób, aby podkreślić preferencję rozwiązań nietechnicznych w zakresie inwestycji przeciwpowodziowych.
	755	Działanie 3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym, pkt 20 – Tryb wyboru projektów	Wobec niesprecyzowanych w pkt 13 typów projektów przyjęcie trybu pozakonkursowego nie znajduje uzasadnienia – należy wskazać tryb konkursowy.	Przyjęciu trybu pozakonkursowego powinno towarzyszyć wskazanie inwestycji strategicznych przewidzianych do wsparcia w ramach działania 3.2. W SZOOP się ich nie wymienia, co upośledza zasadność przyjęcia dla wyboru projektów objętych wsparciem trybu pozakonkursowego.	Tryb pozakonkursowy wyboru projektów przeciwpowodziowych został ogólnie przypisany przez Komisję Europejską na etapie zatwierdzania zapisów RPO WZ.
	756	Działanie 3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym, pkt 21 – Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Należy przenieść w to miejsce SZOOP ograniczenia wynikające z Masterplanów (załącznik 1) i Planów Gospodarowania Wodami oraz Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym opisane w pkt 9.	Dokumenty te ograniczają zakres realizowanych projektów i należy je wskazać.	Pole to, zgodnie z Wytocznymi do SOOP krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 jest przeznaczone na wskazanie limitów wynikających z programu, a dotyczące poszczególnych kategorii kosztów np. ograniczenie 10% dla nabycia nieruchomości w ramach projektu.

	757	Działanie 3.2 Zarządzanie ryzykiem powodziowym, pkt 22 – Warunki i planowany zakres cross-financingu (%)	Należy zaplanować stosowanie mechanizmu cross-financingu dla działania 3.2 w zakresie: 1) nabycia dodatkowych kompetencji związanych z obsługą urządzeń ochrony przeciwpowodziowej, 2) kampanii informacyjnych skierowanych do społeczeństwa podnoszących świadomość i kwalifikacje obywateli ułatwiających w przyszłości zarządzanie kryzysowe. Wartość cross-financingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.	Zaplanowanie wsparcia na podnoszenie umiejętności, kwalifikacji, a w przypadku społeczeństwa – także na podnoszenie świadomości zwiększy efekty projektu, utrzyma pozytywne jego rezultaty w dłuższej perspektywie czasu, zapewni dłuższą trwałość projektów.	Mechanizm cross finansingu dla działania nie został wskazany do stosowania w zaakceptowanym przez Komisję Europejską RPO WZ. Ad. 2 - działania informacyjno-edukacyjne na temat zmian klimatu i adaptacji do nich skierowane do ludności terenów objętych zagrożeniami zmian klimatu będą realizowane z poziomu krajowego.
	758	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt. 9 – Nazwa i krótki opis działania	Należy zmienić nazwę działania adekwatnie do jego opisu, w tym ze względu na zaplanowane działania techniczne, na: Ochrona wód i rozwój małej retencji lub, co byłoby rozwiązaniem pożądanym, zrezygnować z wszelkich działań technicznych niezwiązanych ze wzrostem naturalnej retencji, poprawą stanu ekosystemów wodnych i od wód zależnych (pozostawiając nazwę bez zmian).	Nazwa: Ochrona zasobów wodnych sugeruje działania wdrażające cele środowiskowe Ramowej Dyrektywy Wodnej.	Nazewnictwo jest kwestią wtórną i nie ma wpływu na wartość merytoryczną dokumentu.
	759	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt. 11 – Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Należy wskazać w tym miejscu wskaźniki rezultatu bezpośredniego, w tym powiązane z ostatecznymi odbiorcami wsparcia (a nie wskaźniki produktu): Liczba mieszkańców województwa odnoszących korzyści z rozwoju naturalnej retencji i wsparcia dla ekosystemów wodnych i od wód zależnych [osoby], Powierzchnia ekosystemów wodnych i od wód zależnych, których o właściwym stanie ochrony zapewnionym w wyniku realizacji działania [ha].	Odniesienie się do liczby mieszkańców pozwoli lepiej monitorować skutki wdrażania RPO dla grupy docelowej działania 3.1. Aktualnie proponowany wskaźnik ma charakter wskaźnika produktu a nie rezultatu. Drugi z proponowanych w uwadze wskaźników jest adekwatny do aktualnej nazwy działania 3.1 ujętej w projekcie SZOOP.	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana.
	760	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt. 12 – Lista wskaźników produktu	Należy pozostawić wskaźnik odnoszący się do obiektów małej retencji z podkreśleniem, że włączona w tym miejscu powinna być naturalna retencja. Pozostałe wskaźniki produktu muszą odnosić się do opisu działania 3.1 zawartego w pkt 9: Długość zrenaturyzowanych cieków wodnych [km], Liczba projektów na rzecz zwiększania retencji dolinowej oraz ochrony i rozwoju obszarów wodno-błotnych, terenów zalewowych [szt.] itp.	Wskaźniki muszą odpowiadać nazwie działania 3.1 oraz zapisom SPA2020 i Strategii adaptacji do zmian klimatu UE. SPA2020 wskazuje, iż „ważne jest, aby działania służące ochronie przeciwpowodziowej w pierwszej kolejności wykorzystywały najmniej inwazyjne dla środowiska rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej”. Zarówno unijna „Strategia adaptacji do zmian klimatu”, jak i SPA2020 kładą nacisk na rozwiązania oparte o potencjał ekosystemów, z zakresu renaturyzacji cieków wodnych i zwiększania zdolności retencyjnych dolin rzecznych.	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana.
	761	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt. 13 – Typy projektów	Należy uszczegółowić opis typów projektu – wymienić je (np. renaturyzacja cieków wodnych, obszarów wodno-błotnych itp.; rozwój terenów zalewowych; ...).	Bez uszczegółowienia opisu w pkt 13 SZOOP nie wychodzi poza zapisy RPO i nie spełnia swej uszczegółowiającej w stosunków do zapisów Programu roli. Co więcej, trudno ocenić różnice pomiędzy działaniem 3.1 a 3.2.	Uwzględniono.
	762	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt. 14 – Typ beneficjenta	Należy rozszerzyć katalog beneficjentów adekwatnie do katalogów dla działań 3.2, 3.3 i 3.4.	Ograniczanie beneficjentów do samorządu województwa jest bezzasadne i nieuzasadnione. Przedsięwzięcia w ramach działania 3.1 mogą być z powodzeniem realizowane przez innych beneficjentów np. organizacje pozarządowe, jednostki odpowiedzialne za ochronę przyrody itp. Rozszerzenie katalogu beneficjentów poprawi wdrażanie działania.	Katalog beneficjentów zostanie rozszerzony.

	763	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt 17 – Alokacja	Alokacja na działanie 3.1, w stosunku do alokacji na działanie 3.2 przewidujące wsparcie wyłącznie dla działań technicznych w zakresie zarządzania ryzykiem powodzi, powinna być adekwatna do zapisów SPA2020 i Strategii adaptacji do zmian klimatu UE.	SPA2020 wskazuje, iż „ważne jest, aby działania służące ochronie przeciwpowodziowej w pierwszej kolejności wykorzystywały najmniej inwazyjne dla środowiska rozwiązania, w szczególności nietechniczne metody ochrony przeciwpowodziowej”. Zarówno unijna „Strategia adaptacji do zmian klimatu”, jak i SPA2020 kładą nacisk na rozwiązania oparte o potencjał ekosystemów, z zakresu renaturyzacji cieków wodnych i zwiększania zdolności retencyjnych dolin rzecznych. W aktualnym SZOOP, wobec alokacji przeznaczonych na działania 3.1 i 3.2, preferowane są rozwiązania techniczne, co jest niezgodne z dokumentami strategicznymi w zakresie adaptacji.	Wielkość alokacji została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Zapisy zostaną przeformułowane w taki sposób, aby podkreślić preferencję rozwiązań nietechnicznych w zakresie inwestycji przeciwpowodziowych.
	764	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt 20 – Tryb wyboru projektów	Wobec niesprecyzowanych w pkt 13 typów projektów przyjęcie trybu pozakonkursowego nie znajduje uzasadnienia – należy wskazać tryb konkursowy.	Przyjęciu trybu pozakonkursowego powinno towarzyszyć wskazanie inwestycji strategicznych przewidzianych do wsparcia w ramach działania 3.1. W SZOOP się ich nie wymienia, co upośledza zasadność przyjęcia dla wyboru projektów objętych wsparciem trybu pozakonkursowego.	Zapis w pkt. 20 SOOP dla działania 3.1 zostanie zmieniony - działanie będzie realizowane w trybie konkursowym.
	765	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt 21 – Limity i ograniczenia w realizacji projektów	Wobec zawartych w pkt 9 opisu działania 3.1 przedsięwzięć technicznych, należy przenieść w to miejsce SZOOP ograniczenia wynikające z Masterplanów (załącznik 1) i Planów Gospodarowania Wodami oraz Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (adekwatnie do pkt 9 działania 3.2).	Dokumenty te ograniczają zakres realizowanych projektów i należy je wskazać.	Uwzględniono.
	766	Działanie 3.1 Ochrona zasobów wodnych, pkt 22 – Warunki i planowany zakres cross-finansingu (%)	Należy zaplanować stosowanie mechanizmu cross-finansingu dla działania 3.1 w zakresie: kampanii informacyjnych skierowanych do społeczeństwa podnoszących świadomość w zakresie adaptacji do zmian klimatu, w tym roli ekosystemów wodnych i od wód zależnych, i indywidualne kwalifikacje obywateli ułatwiających w przyszłości zarządzanie kryzysowe. Wartość cross-finansingu nie może przekroczyć 10% finansowania unijnego w ramach projektu.	Zaplanowanie wsparcia na podnoszenie świadomości i indywidualnych kompetencji mieszkańców w zakresie zagrożeń związanych ze zmianami klimatu oraz roli ekosystemów wodnych i od wód zależnych w adaptacji do nich zwiększy efekty projektu, utrzyma pozytywne jego rezultaty w dłuższej perspektywie czasu, zapewni dłuższą trwałość projektów.	Działania informacyjno-edukacyjne na temat zmian klimatu i adaptacji do nich skierowane do ludności terenów objętych zagrożeniami zmian klimatu i poważnych awarii, a także do instytucji i samorządów w zakresie ich kompetencji będą realizowane z poziomu krajowego.
	767	Działanie 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej Działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu Działanie 4.7 Wsparcie ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt PUNKT 17 ALOKACJA	DOKONAĆ PRZESUNIĘĆ W ALOKACJACH pomiędzy działaniami tak by alokacje na działania były adekwatne z przeznaczeniem środków w ramach kategorii interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura" (wg Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego - 2014 - 2020 na tą kategorię powinno być przeznaczone 25.000.000 EURO - dane wg tabeli 7-11 str 180).	Ustalona w ramach RPO WZ Alokacja na działania dotyczące ochrony przyrody w ramach kategorii interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura" (25 mln EURO) wyraźnie precyzują na co powinny iść środki - tymczasem rzeczywista ich dystrybucja w ramach działań w SZOOP ZNACZĄCO odbiega od celu wsparcia. Na najbardziej potrzebne dla ochrony przyrody (ochrona in situ) przeznaczono niewiele ponad 10% alokacji w ramach kodu 85 (na działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony Przyznaczono tylko 2.885 .000 EURO) Kwota ta jest szczególnie niska w porównaniu z kwotą na działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu 14.655.000 EURO (którego sens opiera się w dużej mierze na rozwoju produktu turystycznego). WIĘCEJ UZASADNIEN DO TEGO ASPEKTU W UWAGACH DO PUNKTÓW PONIŻEJ.	Wielkość alokacji wraz z szacunkowymi kwotami na poszczególne działania została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki oraz wielkość kosztów poniesionych na analogiczne inwestycje w perspektywie 2007-13. Podane przyrównanie alokacji jest nieadekwatne; koszt projektów nieinfrastrukturalnych jest niewspółmierny z kosztem projektów infrastrukturalnych. Ponadto infrastruktura związana z ukierunkowaniem ruchu turystycznego będzie finansowana z innej kategorii interwencji.

	768	Działanie 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej Punkt 11 wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Usunąć nieadekwatne wskaźniki rezultatu" 1. Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [osoby]. 2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [szt.]" i przyjęć adekwatne odnoszące się do celu jakim jest wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody a nie rozwój produktu turystycznego, czy też działania promocyjne. Adekwatne wskaźniki powinny się odnosić do celów ochrony przyrody	Wskaźniki nieadekwatne do celu i niespójne z kategorią interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura".	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne (specyficzne dla Programu, spoza WLWK) dla monitorowania interwencji wskaźniki.
	769	Działanie 4.3 Ochrona różnorodności biologicznej Punkt 12 wskaźniki produktu	Usunąć nieadekwatne wskaźniki produktu"5. Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]. 6. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]. 7. Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.].	Wskaźniki nieadekwatne do celu i niespójne z kategorią interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura". Wskaźniki powinny odnosić się do celu jakim jest wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody a nie rozwój produktu turystycznego."	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Wskaźnik Liczba wspartych [...] obiektów turystycznych i rekreacyjnych ma obecnie charakter uzupełniający (patrz informacja o WLWK), ponieważ możliwym jest projekt, który będzie realizował ten wskaźnik w zakresie wskazanym w opisie działania. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne (specyficzne dla Programu, spoza WLWK) dla monitorowania interwencji wskaźniki.
	770	Działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody Punkt 11 wskaźniki rezultatu bezpośredniego	Usunąć nieadekwatne wskaźniki rezultatu" 1. Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [osoby]. 2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [szt.]" i przyjęć adekwatne odnoszące się do celu jakim jest wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody a nie rozwój produktu turystycznego, czy też działania promocyjne. Adekwatne wskaźniki powinny się odnosić do celów ochrony przyrody	Wskaźniki nieadekwatne do celu i typów projektów ("zapewnienie ciągłości istnienia chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami") oraz niespójne z kategorią interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura".	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne (specyficzne dla Programu, spoza WLWK) dla monitorowania interwencji wskaźniki.
	771	Działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody Punkt 12 wskaźniki produktu	Usunąć nieadekwatne wskaźniki produktu 3. Długość szlaków turystycznych [km]. 4. Długość utworzonych szlaków turystycznych [km]. 5. Długość odnowionych szlaków turystycznych [km]. "	Wskaźniki nieadekwatne do celu i typów projektów ("zapewnienie ciągłości istnienia chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami") oraz niespójne z kategorią interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura". Wskaźniki powinny odnosić się do celu jakim jest wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody a nie rozwój produktu turystycznego."	Uwzględniono.

	772	Działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody Punkt 17 Alokacja	ZNACZĄCO ZWIĘKSZYĆ ŚRODKI NA DZIAŁANIA Z ZAKRESU CZYNNEJ OCHONY PRZYRODY. Alokacja powinna być adekwatna z przeznaczeniem środków w ramach kategorii interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura" (wg Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego - 2014 - 2020 na tą kategorię powinno być przeznaczone 25.000.000 EURO - dane wg tabeli 7-11 str 180). Proponuje się aby co najmniej 12.500.00 EURO, czyli 50% środków w ramach alokacji na kategorię interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona,	Ustalona w ramach RPO WZ Alokacja na działania dotyczące ochrony przyrody, w tym na "działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony" w ramach kategorii interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura" (25 mln EURO) wyraźnie precyzują na co powinny iść środki - tymczasem rzeczywistość ich dystrybucja w ramach działań w SZOOP ZNACZĄCO odbiega od celu wsparcia.	Wielkość alokacji została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ. Kategorie interwencji stanowią w programie jedynie informację statystyczną. Wyznacznikiem zakresu działań w programie są cele szczegółowe, typy projektów i wskaźniki. Wskazują one na infrastrukturalne wsparcie ochrony przyrody ukierunkowane na zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Ma ona być osiągnięta między innymi poprzez kierunkowanie rosnącego ruchu turystycznego odciążającego obszary narażone na presję antropogeniczną. Odzwierciedleniem tego kierunku jest między innymi opomiarowanie tego priorytetu inwestycyjnego wskaźnikiem Długość szlaków turystycznych. Z tego względu przyjęty podział alokacji wydaje się zasadny.
	773	Działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody Punkt 22 warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu	Umożliwić dofinansowanie cross-finansingu np. na działania dotyczące działań edukacyjnych i szkoleń kadry zarządzającej obszarami przyrodniczymi. Proponowany limit -maksymalnie 10%.	Umiejętności zarządzania obszarami przyrodniczo cennymi są równie ważne jak konkretne działania zmierzające do ich ochrony. Bez właściwego zarządzania trudno jest zapewnić trwałość projektów.	Mechanizm cross finansingu dla Priorytetu inwestycyjnego 6d nie został wskazany do stosowania w zaakceptowanym przez Komisję Europejską RPO WZ.
	774	Działanie 4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację. Punkt 17 alokacja	Zwiększyć znacząco alokację na działanie 4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację. które w projekcie SZOOP wynosi tylko 385.000 EURO. Proponuje się zwiększ	Alokacja na działanie 4.5 Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację. które w projekcie SZOOP wynosi tylko 385.000 EURO. W porównaniu z alokacjami na inne działania jest to znacząco mało - tym bardziej, że projekcie SZOOP w działaniach "przyrodniczych" nie przewidziano stosowania instrumentu cross-finansingu.	Wielkość alokacji została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki, z uwzględnieniem ograniczonych zasobów RPO WZ.
	775	Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu Punkt 11 wskaźniki rezultatu bezpośredniego	2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [szt.]. i przyjąć adekwatne odnoszące się do celu jakim jest wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody a nie rozwój produktu turystycznego, czy też działania promocyjne. Adekwatne wskaźniki powinny się odnosić do celów ochrony przyrody	Wskaźniki nieadekwatne do celu jakim jest w działaniu 4.6 "wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody" i niespójne z kategorią interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura".	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne (specyficzne dla Programu, spoza WLWK) dla monitorowania interwencji wskaźniki.

	776	Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu Punkt 9, Nazwa i krótki opis działania.	Usunąć jako niezgodny z definicją ZIELONEJ INFRASTRUKTURY zapis "Wsparcie będzie udzielone projektom z zakresu zielonej infrastruktury (punkty widokowe, pomosty widokowe, parkingi i miejsca biwakowania), infrastruktury związanej z ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo (ścieżki edukacji ekologicznej, infrastruktura ścieżek pieszych i rowerowych oraz szlaków kajakowych)." i w miejscu tego rozwinąć opis działań zgodny z celem działania jakim jest "wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody".	Traktowanie przedsięwzięć turystycznych jako zielonej infrastruktury jest sprzeczne z jej definicją na poziomie europejskim. "Zielona infrastruktura: strategicznie zaplanowana sieć obszarów naturalnych i półnaturalnych z innymi cechami środowiskowymi, zaprojektowana i zarządzana w sposób mający zapewnić szeroką gamę usług ekosystemowych. Obejmuje ona obszary zielone (lub niebieskie w przypadku ekosystemów wodnych) oraz inne cechy fizyczne obszarów lądowych (w tym przybrzeżnych) oraz morskich." KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Zielona infrastruktura — zwiększanie kapitału naturalnego Europy /" COM/2013/0249 final "/ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52013DC0249 Co więcej, w myśl powyższej definicji zielonej infrastruktury, wspieranie działań proturystycznych w działaniu 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu jest niezgodne kategorii interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura"	Uwzględniono.
	777	Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu Punkt 12 wskaźniki produktu	Usunąć nieadekwatne wskaźniki produktu 3. Długość szlaków turystycznych [km], 4. Długość utworzonych szlaków turystycznych [km], 5. Długość odnowionych szlaków turystycznych [km], 6. Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.], 7. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.], 8. Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]."	Wskaźniki nieadekwatne do celu i typów projektów ("zapewnienie ciągłości istnienia chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami") oraz niespójne z kategorią interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura". Wskaźniki powinny odnosić się do celu jakim jest wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody a nie rozwój produktu turystycznego."	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne (specyficzne dla Programu, spoza WLWK) dla monitorowania interwencji wskaźniki.
	778	Działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu Punkt 17 Alokacja	Znacząco zmniejszyć alokację na działanie 4.6 Wsparcie infrastrukturalnych form ochrony przyrody i krajobrazu (które wg. projektu SZOOP wynosi 14.655.000 EURO) a zaoszczędzone środki przeznaczyć na działania faktycznie odnoszące się do wzmocnienia mechanizmów ochrony przyrody np. na działanie 4.4 Wsparcie nieinfrastrukturalnych form ochrony przyrody	Ustalona w ramach RPO WZ Alokacja na działania dotyczące ochrony przyrody w ramach kategorii interwencji kod 085 "Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura" (25 mln EURO). Wsparcie dla działań proturystycznych może pochodzić z alokacji przewidzianej w RPO WZ 2014-2020 na 090. kody interwencji 090 Ścieżki rowerowe i piesze (na który przeznaczono 12 401 645 EURO) oraz 092. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych (na który przeznaczono 28 000 000 EURO).	Alokacja dla działania została ustalona w oparciu o przeprowadzone analizy zapotrzebowania na środki oraz wielkość kosztów poniesionych na analogiczne inwestycje w perspektywie 2007-13 (kwota alokacji jest zbieżna z wartością inwestycji z poprzedniego okresu).
	779	Działanie 4.7 Wsparcie ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt Punkt 11 lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Uzupełnić listę wskaźników - adekwatnych do celów działania, jakim jest "wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody".	Punkt niewypełniony	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Aktualne zestawienie WLWK nie zawiera wskaźników adekwatnych dla działania. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne dla monitorowania interwencji wskaźniki.
	780	Działanie 4.7 Wsparcie ośrodków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt Punkt 12 lista wskaźników produktu	Uzupełnić listę wskaźników - adekwatnych do celów działania, jakim jest "wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody".	Punkt niewypełniony	W ramach SOOP możliwy jest wybór jedynie wskaźników ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych, do której stosowania IZ jest zobowiązana. Aktualne zestawienie WLWK nie zawiera wskaźników adekwatnych dla działania. Docelowa wersja SOOP będzie zawierała wszystkie niezbędne dla monitorowania interwencji wskaźniki.

	781	Działanie 2.3. Transport miejski Pkt. 10	Cel zmienić na: "Zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach."	Aktualnie celem nie powinno być na ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską tylko jej wzrost, a ściślej: zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach (modal split).	Wszystkie prognozy, analizy i badania wskazują na znaczący spadek liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Ponadto zaproponowany wskaźnik jest przyjęty na poziomie większości RPO w Polsce, narzucony przez Komisję Europejską i nie jest możliwa jego zmiana.
	782	Działanie 2.3. Transport miejski Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać następujące: - Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów); - Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej	W wyniku realizacji następnej uwagi.	Poszerzono listę wskaźników.
	783	Działanie 2.3. Transport miejski Pkt. 13	Do 1 typu projektu dodać następujące rodzaje działań: "wyznaczenie pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów), przebudowa sygnalizacji na dającą priorytet pojazdom komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska uwzględniająca rzeczywiste położenie pojazdów.	Powinny być także finansowane wskazane rodzaje działań, jako przynoszące rzeczywistą poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego nad indywidualnym.	Wskazany typ projektu jest możliwy do realizacji w ramach 1 typu projektu wyznaczonego w SOOP. Z uwagi na wiele możliwości różnych przedsięwzięć Instytucja Zarządzająca unika bardzo dokładnego uszczegóławiania i zamykania katalogu aby nie doprowadzić do sytuacji braku jakiegoś typu projektów i zablokowania potencjalnego projektodawcy.
	784	Działanie 2.4. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Pkt. 10	Cel zmienić na: "Zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach."	Aktualnie celem nie powinno być na ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską tylko jej wzrost, a ściślej: zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach (modal split).	Wszystkie prognozy, analizy i badania wskazują na znaczący spadek liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Ponadto zaproponowany wskaźnik jest przyjęty na poziomie większości RPO w Polsce, narzucony przez Komisję Europejską i nie jest możliwa jego zmiana.
	785	Działanie 2.4. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać następujące: - Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów); - Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej	W wyniku realizacji następnej uwagi.	Poszerzono listę wskaźników.
	786	Działanie 2.4. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Pkt. 13	Do 1 typu projektu dodać następujące rodzaje działań: "wyznaczenie pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów), przebudowa sygnalizacji na dającą priorytet pojazdom komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska uwzględniająca rzeczywiste położenie pojazdów.	Powinny być także finansowane wskazane rodzaje działań, jako przynoszące rzeczywistą poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego nad indywidualnym.	Wskazany typ projektu jest możliwy do realizacji w ramach 1 typu projektu wyznaczonego w SOOP. Z uwagi na wiele możliwości różnych przedsięwzięć Instytucja Zarządzająca unika bardzo dokładnego uszczegóławiania i zamykania katalogu aby nie doprowadzić do sytuacji braku jakiegoś typu projektów i zablokowania potencjalnego projektodawcy.
	787	Działanie 2.5. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pkt. 10	Cel zmienić na: "Zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach."	Aktualnie celem nie powinno być na ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską tylko jej wzrost, a ściślej: zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach (modal split).	Wszystkie prognozy, analizy i badania wskazują na znaczący spadek liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Ponadto zaproponowany wskaźnik jest przyjęty na poziomie większości RPO w Polsce, narzucony przez Komisję Europejską i nie jest możliwa jego zmiana.

	788	Działanie 2.5. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać następujące: - Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów); - Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej	W wyniku realizacji następnej uwagi.	Poszerzono liste wskaźników.
	789	Działanie 2.5. Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego. Pkt. 13	Do 1 typu projektu dodać następujące rodzaje działań: "wyznaczenie pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów), przebudowa sygnalizacji na dającą priorytet pojazdom komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska uwzględniająca rzeczywiste położenie pojazdów.	Powinny być także finansowane wskazane rodzaje działań, jako przynoszące rzeczywistą poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego nad indywidualnym.	Wskazany typ projektu jest możliwy do realizacji w ramach 1 typu projektu wyznaczonego w SOOP. Z uwagi na wiele możliwości różnych przedsięwzięć Instytucja Zarządzająca unika bardzo dokładnego uszczegóławiania i zamykania katalogu aby nie doprowadzić do sytuacji braku jakiegoś typu projektów i zablokowania potencjalnego projektodawcy.
	790	Działanie 2.6. Transport miejski w ramach Kontraktów Samorządowych. Pkt. 10	Cel zmienić na: "Zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach."	Aktualnie celem nie powinno być na ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską tylko jej wzrost, a ściślej: zwiększenie udziału komunikacji miejskiej w przewozach (modal split).	Wszystkie prognozy, analizy i badania wskazują na znaczący spadek liczby osób podróżujących komunikacją miejską. Ponadto zaproponowany wskaźnik jest przyjęty na poziomie większości RPO w Polsce, narzucony przez Komisję Europejską i nie jest możliwa jego zmiana.
	791	Działanie 2.6. Transport miejski w ramach Kontraktów Samorządowych. Pkt. 12	Do wskaźników produktu dodać następujące: - Długość stworzonych pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów); - Liczba skrzyżowań z priorytetem dla pojazdów komunikacji publicznej	W wyniku realizacji następnej uwagi.	Poszerzono liste wskaźników.
	792	Działanie 2.6. Transport miejski w ramach Kontraktów Samorządowych. Pkt. 13	Do 1 typu projektu dodać następujące rodzaje działań: "wyznaczenie pasów ruchu tylko dla komunikacji publicznej (ewent. z dopuszczeniem rowerów), przebudowa sygnalizacji na dającą priorytet pojazdom komunikacji miejskiej, dynamiczna informacja pasażerska uwzględniająca rzeczywiste położenie pojazdów.	Powinny być także finansowane wskazane rodzaje działań, jako przynoszące rzeczywistą poprawę konkurencyjności transportu zbiorowego nad indywidualnym.	Wskazany typ projektu jest możliwy do realizacji w ramach 1 typu projektu wyznaczonego w SOOP. Z uwagi na wiele możliwości różnych przedsięwzięć Instytucja Zarządzająca unika bardzo dokładnego uszczegóławiania i zamykania katalogu aby nie doprowadzić do sytuacji braku jakiegoś typu projektów i zablokowania potencjalnego projektodawcy.

	793	Działanie 2.7. Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej. Pkt. 21	Dodać następujące ograniczenie: „W ramach działania nie będą finansowane nakłady na zakup i montaż wyrobów z PVC (np. stolarki okiennej i drzwiowej, rur instalacyjnych).”	<p>PVC (polichlorek winylu) jest jako materiał bardzo szkodliwy dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisje wysoce toksycznych i rakotwórczych substancji występują na etapie produkcji surowca, wytwarzania produktów eksploatacji, jak również utylizacji. W czasie pożaru wyroby z PVC emitują wysoce toksyczne substancje, w tym chlorowodór i dioksyny. Stanowi to realne zagrożenie dla życia ludzi (np. pożar Beverly Hills Club w USA - śmierć 161 osób w większości bez żadnego kontaktu z ogniem). Ze względu na nawet 60% udział bardzo różnorodnych domieszek w swojej masie wyroby z PVC nie nadają się do recyklingu. W trakcie użytkowania domieszki te, a są wśród nich związki metali ciężkich czy rakotwórcze ftalany, mogą migrować do środowiska. PVC to także materiał zaskakująco nietrwały, który łatwo ulega pękaniu, zmianie barwy, żółknięciu od promieni słonecznych - szybko zamienia się w trudny do usunięcia odpad.</p> <p>Wszystkie wyroby z PVC mają swoje przyjazne środowisku zamienniki, w tym z innych tworzyw sztucznych, w większości porównywalne cenowo. Dlatego też na świecie liczne są inicjatywy na rzecz eliminacji tego tworzywa. Przykładowo w Austrii większość krajów związkowych wydała zakaz stosowania PVC w budynkach publicznych. Wszystkie obiekty na olimpiadę w Sydney budowano jako całkowicie wolne od PVC.</p> <p>W związku z tym uważamy, że nie jest celowe, żeby w ramach przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych stosowano materiały wysoce obciążające środowisko w pełnym cyklu życia, w dodatku stanowiące śmiertelne zagrożenie dla użytkowników.</p>	Komisja Europejska w trakcie negocjacji RPO nalegała na wprowadzenie zapisów warunkujących wsparcie w zakresie modernizacji energetycznej od wskazań audytu energetycznego. Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu musi więc co najmniej spełniać warunki prawne i być uzasadniony ekonomicznie. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określa wymagania bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, w tym między innymi zakazu stosowania wyrobów budowlanych łatwo zapalnych oraz wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrza i wyposażenia stałego materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Zatem istnieją w obowiązującym porządku prawnym przepisy regulujące tą kwestię. W przypadku ustanowienia ustawowych ograniczeń w zakresie stosowania PCV Instytucja Zarządzająca będzie stosowała się do ustanowionych rozporządzeń i norm w tym zakresie.
	794	Działanie 2.8. Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Pkt. 21	Dodać następujące ograniczenie: „W ramach działania nie będą finansowane nakłady na zakup i montaż wyrobów z PVC (np. stolarki okiennej i drzwiowej, rur instalacyjnych).”	<p>PVC (polichlorek winylu) jest jako materiał bardzo szkodliwy dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisje wysoce toksycznych i rakotwórczych substancji występują na etapie produkcji surowca, wytwarzania produktów eksploatacji, jak również utylizacji. W czasie pożaru wyroby z PVC emitują wysoce toksyczne substancje, w tym chlorowodór i dioksyny. Stanowi to realne zagrożenie dla życia ludzi (np. pożar Beverly Hills Club w USA - śmierć 161 osób w większości bez żadnego kontaktu z ogniem). Ze względu na nawet 60% udział bardzo różnorodnych domieszek w swojej masie wyroby z PVC nie nadają się do recyklingu. W trakcie użytkowania domieszki te, a są wśród nich związki metali ciężkich czy rakotwórcze ftalany, mogą migrować do środowiska. PVC to także materiał zaskakująco nietrwały, który łatwo ulega pękaniu, zmianie barwy, żółknięciu od promieni słonecznych - szybko zamienia się w trudny do usunięcia odpad.</p> <p>Wszystkie wyroby z PVC mają swoje przyjazne środowisku zamienniki, w tym z innych tworzyw sztucznych, w większości porównywalne cenowo. Dlatego też na świecie liczne są inicjatywy na rzecz eliminacji tego tworzywa. Przykładowo w Austrii większość krajów związkowych wydała zakaz stosowania PVC w budynkach publicznych. Wszystkie obiekty na olimpiadę w Sydney budowano jako całkowicie wolne od PVC.</p> <p>W związku z tym uważamy, że nie jest celowe, żeby w ramach przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych stosowano materiały wysoce obciążające środowisko w pełnym cyklu życia, w dodatku stanowiące śmiertelne zagrożenie dla użytkowników.</p>	Komisja Europejska w trakcie negocjacji RPO nalegała na wprowadzenie zapisów warunkujących wsparcie w zakresie modernizacji energetycznej od wskazań audytu energetycznego. Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu musi więc co najmniej spełniać warunki prawne i być uzasadniony ekonomicznie. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określa wymagania bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, w tym między innymi zakazu stosowania wyrobów budowlanych łatwo zapalnych oraz wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrza i wyposażenia stałego materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Zatem istnieją w obowiązującym porządku prawnym przepisy regulujące tą kwestię. W przypadku ustanowienia ustawowych ograniczeń w zakresie stosowania PCV Instytucja Zarządzająca będzie stosowała się do ustanowionych rozporządzeń i norm w tym zakresie.

	795	Działanie 2.9. Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych. Pkt. 21	Dodać następujące ograniczenie: „W ramach działania nie będą finansowane nakłady na zakup i montaż wyrobów z PVC (np. stolarki okiennej i drzwiowej, rur instalacyjnych).”	<p>PVC (polichlorek winylu) jest jako materiał bardzo szkodliwy dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisje wysoce toksycznych i rakotwórczych substancji występują na etapie produkcji surowca, wytwarzania produktów eksploatacji, jak również utylizacji. W czasie pożaru wyroby z PVC emitują wysoce toksyczne substancje, w tym chlorowodór i dioksyny. Stanowi to realne zagrożenie dla życia ludzi (np. pożar Beverly Hills Club w USA - śmierć 161 osób w większości bez żadnego kontaktu z ogniem). Ze względu na nawet 60% udział bardzo różnorodnych domieszek w swojej masie wyroby z PVC nie nadają się do recyklingu. W trakcie użytkowania domieszki te, a są wśród nich związki metali ciężkich czy rakotwórcze ftalany, mogą migrować do środowiska. PVC to także materiał zaskakująco nietrawny, który łatwo ulega pękaniu, zmianie barwy, żółknięciu od promieni słonecznych - szybko zamienia się w trudny do usunięcia odpad.</p> <p>Wszystkie wyroby z PVC mają swoje przyjazne środowisku zamienniki, w tym z innych tworzyw sztucznych, w większości porównywalne cenowo. Dlatego też na świecie liczne są inicjatywy na rzecz eliminacji tego tworzywa. Przykładowo w Austrii większość krajów związkowych wydała zakaz stosowania PVC w budynkach publicznych. Wszystkie obiekty na olimpiadę w Sydney budowano jako całkowicie wolne od PVC.</p> <p>W związku z tym uważamy, że nie jest celowe, żeby w ramach przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych stosowano materiały wysoce obciążające środowisko w pełnym cyklu życia, w dodatku stanowiące śmiertelne zagrożenie dla użytkowników.</p>	Komisja Europejska w trakcie negocjacji RPO nalegała na wprowadzenie zapisów warunkujących wsparcie w zakresie modernizacji energetycznej od wskazań audytu energetycznego. Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu musi więc co najmniej spełniać warunki prawne i być uzasadniony ekonomicznie. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określa wymagania bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, w tym między innymi zakazu stosowania wyrobów budowlanych łatwo zapalnych oraz wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrz i wyposażenia stałego materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Zatem istnieją w obowiązującym porządku prawnym przepisy regulujące tą kwestię. W przypadku ustanowienia ustawowych ograniczeń w zakresie stosowania PCV Instytucja Zarządzająca będzie stosowała się do ustanowionych rozporządzeń i norm w tym zakresie.
	796	Działanie 2.10. Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Pkt. 21	Dodać następujące ograniczenie: „W ramach działania nie będą finansowane nakłady na zakup i montaż wyrobów z PVC (np. stolarki okiennej i drzwiowej, rur instalacyjnych).”	<p>PVC (polichlorek winylu) jest jako materiał bardzo szkodliwy dla środowiska i zdrowia ludzi. Emisje wysoce toksycznych i rakotwórczych substancji występują na etapie produkcji surowca, wytwarzania produktów eksploatacji, jak również utylizacji. W czasie pożaru wyroby z PVC emitują wysoce toksyczne substancje, w tym chlorowodór i dioksyny. Stanowi to realne zagrożenie dla życia ludzi (np. pożar Beverly Hills Club w USA - śmierć 161 osób w większości bez żadnego kontaktu z ogniem). Ze względu na nawet 60% udział bardzo różnorodnych domieszek w swojej masie wyroby z PVC nie nadają się do recyklingu. W trakcie użytkowania domieszki te, a są wśród nich związki metali ciężkich czy rakotwórcze ftalany, mogą migrować do środowiska. PVC to także materiał zaskakująco nietrawny, który łatwo ulega pękaniu, zmianie barwy, żółknięciu od promieni słonecznych - szybko zamienia się w trudny do usunięcia odpad.</p> <p>Wszystkie wyroby z PVC mają swoje przyjazne środowisku zamienniki, w tym z innych tworzyw sztucznych, w większości porównywalne cenowo. Dlatego też na świecie liczne są inicjatywy na rzecz eliminacji tego tworzywa. Przykładowo w Austrii większość krajów związkowych wydała zakaz stosowania PVC w budynkach publicznych. Wszystkie obiekty na olimpiadę w Sydney budowano jako całkowicie wolne od PVC.</p> <p>W związku z tym uważamy, że nie jest celowe, żeby w ramach przedsięwzięć finansowanych z funduszy unijnych stosowano materiały wysoce obciążające środowisko w pełnym cyklu życia, w dodatku stanowiące śmiertelne zagrożenie dla użytkowników.</p>	Komisja Europejska w trakcie negocjacji RPO nalegała na wprowadzenie zapisów warunkujących wsparcie w zakresie modernizacji energetycznej od wskazań audytu energetycznego. Wybór optymalnego wariantu realizacji projektu musi więc co najmniej spełniać warunki prawne i być uzasadniony ekonomicznie. Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, określa wymagania bezpieczeństwa pożarowego budynków lub ich części, w tym między innymi zakazu stosowania wyrobów budowlanych łatwo zapalnych oraz wymagania przeciwpożarowe dla elementów wykończenia wnętrz i wyposażenia stałego materiałów łatwo zapalnych, których produkty rozkładu termicznego są bardzo toksyczne lub intensywnie dymiące. Zatem istnieją w obowiązującym porządku prawnym przepisy regulujące tą kwestię. W przypadku ustanowienia ustawowych ograniczeń w zakresie stosowania PCV Instytucja Zarządzająca będzie stosowała się do ustanowionych rozporządzeń i norm w tym zakresie.
	797	9. Nazwa i krótki opis działania (strony 160-161)	W zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych proponujemy dodanie punktu: - (tworzone będą) systemy elektronicznego obiegu dokumentów ograniczających użytkowanie papieru	Prawie każdy wytworzony dokument papierowy stanie się w końcu odpadem.	Inwestycje wspierane w ramach gospodarki komunalnej muszą wynikać z WPGO. Tworzenie elektronicznego obiegu dokumentów służących udostępnieniu e-usług w instytucjach publicznych bardziej odpowiada zakresowi wsparcia określonego w priorytecie inwestycyjnym 2c (działanie 9.10)

	798	9. Nazwa i krótki opis działania (strony 160-161)	Zmiana treści : W ramach kompleksowych projektów możliwe będzie wsparcie w ograniczonym zakresie na kampanie edukacyjne, kładące nacisk na zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, segregacji itp. na Integralnym elementem każdego projektu muszą być działania z zakresu edukacji ekologicznej, kładące nacisk na zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów i właściwe, zgodne z hierarchią, postępowanie z odpadami.	Powodzenie projektów w zakresie gospodarki odpadami jest uzależnione od wsparcia i zaangażowania społeczeństwa. W związku z tym edukacja ekologiczna powinna być obowiązkowym elementem każdego projektu.	Kampanie edukacyjne nie pozostawiają trwałych systemowych rozwiązań służących zmniejszeniu ilości odpadów deponowanych na składowiskach. Z tego względu komponent edukacyjny będzie ograniczony i proporcjonalny do wielkości powstałej w wyniku projektu infrastruktury.
	799	9. Nazwa i krótki opis działania (strony 160-161)	Proponujemy dodanie: Warunkiem wsparcia projektu będzie osiągnięcie przez gminę lub gminy, na obszarze których realizowany będzie projekt, w efekcie jego realizacji, przewidzianych na rok 2020 poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania i poziomów recyklingu odpadów.	Polska jest zobowiązana do osiągnięcia we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania (do dnia 16 lipca 2013 r. – do nie więcej niż 50%, a do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35%), a także poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła (do dnia 31 grudnia 2020 r. – 50%), a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (do dnia 31 grudnia 2020 r. – 70%).	Projekty wspierane w RPO WZ muszą być zgodne z Wojewódzkimi Planami Gospodarki Odpadami (zawierającym planowaną listę inwestycji). WPGO dzieli województwo na regiony gospodarki odpadami. Wskazane zobowiązania krajowe będą musiały znaleźć swoje odzwierciedlenie w aktualizowanych Wojewódzkich Planach Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Ze względu na demarkację między RPO i POIiŚ nie wszystkie regiony zostaną objęte zasięgiem terytorialnym wsparciem z RPO WZ. Trudno zatem nakładać na wszystkie regiony obowiązek osiągnięcia celów dla kraju przed zatwierdzeniem odpowiedniego WPGO. Podstawą dla finalnej decyzji o wprowadzeniu proponowanych zapisów będzie przebieg prac nad aktualizacją WPGO.
	800	9. Nazwa i krótki opis działania (strony 160-161)	W zakresie recykling proponujemy dodanie - instalacji do recyklingu innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	Polska jest zobowiązana do osiągnięcia we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania (do dnia 16 lipca 2013 r. – do nie więcej niż 50%, a do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35%), a także poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła (do dnia 31 grudnia 2020 r. – 50%), a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (do dnia 31 grudnia 2020 r. – 70%).	Projekty wspierane w RPO WZ muszą być zgodne z Wojewódzkimi Planami Gospodarki Odpadami (zawierającym planowaną listę inwestycji). Działanie 3.8 dotyczy przede wszystkim odpadów pochodzących z gospodarstw domowych i w takim zakresie wsparcie gospodarowania odpadami budowlanymi i rozbiórkowymi mieści się w zaplanowanym wsparciu. Odpady przemysłowe nie stanowią przedmiotu wsparcia w ramach działania 3.8. Podstawą dla finalnej decyzji o wprowadzeniu proponowanych zapisów będzie przebieg prac nad aktualizacją WPGO

	801	10. Cel/e szczegółowy/e działania (strona 161)	<p>Proponujemy dodanie: Interwencja przyczyni się do zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ponownego ich użycia oraz intensyfikacji recyklingu i odzysku, a tym samym ograniczenia ich ilości na składowiskach. Interwencja przyczyni się do osiągnięcia w roku 2020 zakładanych poziomów</p> <ul style="list-style-type: none"> - redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, - recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła, a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. 	<p>Polska jest zobowiązana do osiągnięcia we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania (do dnia 16 lipca 2013 r. – do nie więcej niż 50%, a do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35%), a także poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła (do dnia 31 grudnia 2020 r. – 50%), a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (do dnia 31 grudnia 2020 r. – 70%).</p>	<p>Proponowane zapisy mają charakter strategiczny. Odpowiednim miejscem na takie zapisy wydaje się samo RPO a nie SOOP. Ewentualne wprowadzenie takich zapisów wymagałoby otwarcia procedury renegotjacji programu.</p>
	802	11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego (strona 161)	<p>Wskaźnik Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów należy zastąpić wskaźnikiem Liczba dodatkowych osób objętych rozwiniętym systemem selektywnego zbierania odpadów</p>	<p>Ujednolicenie treści ze wskaźnikiem „Liczba dodatkowych osób korzystających z _ulepszzonego_ zaopatrzenia w wodę”.</p> <p>Od 1 lipca 2013 r. czyli wejścia w życie zasad utrzymania czystości i porządku wynikających z przepisów ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, wszystkie gminy mają obowiązek prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów i umożliwienia tego wszystkim mieszkańcom. Oznacza to, że selektywnym zbieraniem odpadów są już objęci wszyscy mieszkańcy i ich liczba nie może wzrosnąć. W wielu gminach system selektywnej zbiórki wymaga natomiast wzmocnienia, udoskonalenia i rozwoju, w szczególności osiągnięcia standardów określonych w dokumentach Ministerstwa Środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://www.mos.gov.pl/artykul/4471_zbieranie_odpadow_komunalnych/16819_selektywne_zbieranie_odpadow.html • http://www.mos.gov.pl/artykul/4968_przydatne_materialy/20635_zasady_segregowania_odpadow_komunalnych.html 	<p>Wszystkie programy operacyjne (krajowe i regionalne) wspierane z EFRR i FS są zobligowane operować wskaźnikami określonymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w tzw. Wspólnej Liście Wskaźników Kluczowych. Powyższy wskaźnik jest określony właśnie przez WLWK i posiada swoją definicję wspólną dla wszystkich RPO. Definicja z WLWK: Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów w związku z eksploatacją Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 1996 Nr 132 poz. 622 z późn. zm.)]. Wsparcie może polegać na budowie, przebudowie, rozbudowie, remoncie lub wyposażeniu obiektu. Zakres wsparcia zgodny z UP i zapisami linii demarkacyjnej dla PI 6.1. Wydaje się zatem, że przywołany postulat liczenia osób, które skorzystają ze wspartego systemu selektywnej zbiórki odpadów odzwierciedla intencję zawartą w uwadze.</p>
	803	11. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego (strona 161)	<p>Proponujemy dodanie wskaźnika: Przyrost masy odpadów poddawanych recyklingowi.</p>	<p>Zwiększenie „możliwości przerobowych” w zakresie recyklingu odpadów nie gwarantuje osiągnięcia efektu ekologicznego w formie zwiększenia ilości odpadów poddawanych recyklingowi. Doświadczenia z poprzedniego okresu programowania wskazują, że powstało wiele zakładów zagospodarowania odpadów, które jedynie w niewielkim stopniu wykorzystują swoje moce przerobowe. Brak proponowanego wskaźnika może prowadzić do nieefektywnego wykorzystania środków RPO.</p>	<p>Propozycja wskaźnika zostanie przeanalizowana w kontekście przydatności monitoringu realizacji projektów. Należy mieć jednak na uwadze, że system wskaźników zakłada podział wskaźników na wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu możliwe do wykazania najpóźniej rok po realizacji projektu. Osiągnięcie docelowej wartości proponowanego wskaźnika wykracza jednak swoim terminem poza 12 miesięczny okres weryfikacji. Można się spodziewać, że wartość docelowa zostanie osiągnięta w ciągu 2-3 lat od zakończenia realizacji projektu.</p>

	804	12. Lista wskaźników produktu (strona 161)	<p>Proponujemy dodanie wskaźników:</p> <ul style="list-style-type: none"> masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji nie kierowanych do składowania masa papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła kierowanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami masa innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych kierowanych do recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami 	<p>Polska jest zobowiązana do osiągnięcia we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania (do dnia 16 lipca 2013 r. – do nie więcej niż 50%, a do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35%), a także poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła (do dnia 31 grudnia 2020 r. – 50%), a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (do dnia 31 grudnia 2020 r. – 70%).</p>	<p>Propozycja wskaźników zostanie przeanalizowana w kontekście przydatności monitoringu realizacji projektów. Należy mieć jednak na uwadze, że system wskaźników zakłada podział wskaźników na wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu możliwe do wykazania najpóźniej rok po realizacji projektu. Osiągnięcie docelowej wartości proponowanego wskaźnika wykracza jednak swoim terminem poza 12 miesięczny okres weryfikacji. Można się spodziewać, że wartość docelowa zostanie osiągnięta w ciągu 2-3 lat od zakończenia realizacji projektu. Dodatkowo dopisanie wskaźników rezultatu do SOOP wiąże się z koniecznością oszacowania ich wartości docelowych. Co może być dość problematyczne ze względu na ograniczenia dostępności danych.</p>
	805	13. Typy projektów (strona 162)	<p>Zmiana treści: Kompleksowe inwestycje w zakresie... na: Kompleksowe działania inwestycyjne, organizacyjne, promocyjne i edukacyjne w zakresie...</p>	<p>W punkcie 9. Nazwa i krótki opis działania umieszczono szereg działań, które nie zaliczają się do kategorii inwestycje. Aktualna treść punktu 13 jest więc niezgodna z opisem działania.</p>	<p>Projekty nieinfrastrukturalne nie będą kwalifikowały się do wsparcia w tym działaniu. Takie działania będą mogły jedynie stanowić ograniczonej skali komponenty kompleksowych projektów infrastrukturalnych.</p>
	806	18. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy) (strona 162)	<p>W tym punkcie należałoby dodać uwzględnienie gospodarki odpadami w działaniach edukacyjnych realizowanych np. w ramach osi priorytetowych VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE i VIII EDUKACJA</p>	<p>Zgodnie z konstytucją RP ochrona środowiska jest obowiązkiem każdego obywatela. Dlatego gospodarka odpadami powinna być elementem powszechnego kształcenia. Ponadto gospodarka odpadami stała się ważną gałęzią przemysłu i potrzebuje wykwalifikowanych kadr (np. osób wykształconych w nowym zawodzie sortowacz odpadów komunalnych).</p>	<p>Postulat niemożliwy do spełnienia w działaniu finansowanym z EFRR w priorytecie 6d.</p>
	807	22. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy) (strona 163)	<p>Proponujemy dodanie: W ramach cross-finansingu możliwe będzie finansowanie działań w zakresie edukacji ekologicznej dot. gospodarki odpadami.</p>	<p>Powodzenie projektów w zakresie gospodarki odpadami jest uzależnione od wsparcia i zaangażowania społeczeństwa. W związku z tym edukacja ekologiczna powinna być obowiązkowym elementem każdego projektu.</p>	<p>Działanie nie przewiduje możliwości finansowania wydatków na zasadach cross-finansingu. Propozycja wskazana w uwadze zapewne nie wymaga wprowadzenia cross-finansingu. Część wydatków o charakterze edukacyjnym, informacyjnym i promocyjnym (w ograniczonym zakresie) będzie mieściła się w standardowym katalogu wydatków finansowanych z EFRR na normalnych zasadach tak jak to miało miejsce w poprzednim okresie programowania.</p>
	808	3.8 Rozwój gospodarki odpadami niebezpiecznymi (strona 165 i kolejne)	<p>Proponujemy uzupełnienie działania o działania edukacyjne i promocyjne, analogicznie jak w działaniu 3.7 Rozwój gospodarki odpadami komunalnymi</p>	<p>Powodzenie projektów w zakresie gospodarki odpadami jest uzależnione od wsparcia i zaangażowania społeczeństwa. W związku z tym edukacja ekologiczna powinna być obowiązkowym elementem każdego projektu. W szczególności dotyczy to właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi.</p>	<p>Propozycja zostanie uwzględniona w zapisach SOOP</p>

Powiat Gryfiński/Starostwo Powiatowe w Gryfinie	809	Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt. 17 Alokacja	Prosimy o rozważenie możliwości zwiększenia alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.	W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 roku i przesłanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn.: WP.0211.13.2013/2014.RW z 04.11.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPO WZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie projektu na 85%, kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie ww. projektów ujęta w RPO WZ powinna wynieść 162,35 mln zł tj. biorąc pod uwagę aktualny kurs euro 40,58 mln euro. Natomiast kwota 12,40 mln euro wpisana do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WZ na lata 2014-2020 stanowi jedną trzecią wnioskowanej kwoty. Pozostawienie środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania 5.4 na proponowanym poziomie spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że każdy z powiatów dokonał wyboru projektów do realizacji zgodnie z następującymi kryteriami: - każdy powiat przedstawi projekt modernizacji jednej drogi powiatowej, - zaproponowana do modernizacji lub przebudowy droga powiatowa będzie rozwiązywać istotne problemy komunikacyjne powiatu głównie w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, które mają szansę na rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w danym powiecie.	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.
Gmina Miasto Kolobrzeg	810	Str.11 b. Informacje nt. systemu wdrażania	Brak załącznika nr 3 – szczegółowy opis kryteriów dla każdej osi priorytetowej	Do SZOOP nie dołączono załącznika nr 3, chociaż w dokumencie twierdzi się, że załączniki stanowią integralną część SZOOP.	Kryteria wyboru projektów są przyjmowane przez Komitet Monitorujący program. Na dzień udostępnienia dokumentu do konsultacji kryteria nie były jeszcze przyjęte.
	811	1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji, str. 32	Określić w jaki sposób będzie oceniana innowacyjność. Nie do przyjęcia byłaby bowiem dotychczasowa definicja mówiąca o tym, że jest to nowa technologia niebędąca stosowana na świecie dłużej niż 5 lat.	Wnioskujemy o wyłączenie z tego wymogu projektów w ramach regionalnej specjalizacji „Turystyka i zdrowie” z tego względu, że działania w tej dziedzinie nie mogą być stosowane nie dłużej niż 5 lat. Kąpiele solankowe, borowinowe, masaże lecznicze, ćwiczenia rehabilitacyjne nie mogą stanowić innowacji, bo może się to okazać szkodliwe dla zdrowia, zamiast być korzystne.	Kryteria oceny projektów (wraz z opisem i definicjami) zostaną określone na dalszym etapie prac nad SOOP.
	812	1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko–Kolobrzegsko–Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (KKBOF), str. 41	Określić w jaki sposób będzie oceniana innowacyjność. Nie do przyjęcia byłaby bowiem dotychczasowa definicja mówiąca o tym, że jest to nowa technologia niebędąca stosowana na świecie dłużej niż 5 lat. Zwiększyć alokacją dla tego działania.	Wnioskujemy o wyłączenie z tego wymogu projektów w ramach regionalnej specjalizacji „Turystyka i zdrowie” z tego względu, że działania w tej dziedzinie nie mogą być stosowane nie dłużej niż 5 lat. Kąpiele solankowe, borowinowe, masaże lecznicze, ćwiczenia rehabilitacyjne nie mogą stanowić innowacji, bo może się to okazać szkodliwe dla zdrowia, zamiast być korzystne. Alokacja 5 mln euro jest stanowczo za niska, wystarczy tylko na kilka projektów.	Szczegółowe zasady wsparcia (w tym kryteria i priorytetowe obszary wsparcia) w ramach przedmiotowego działania zostaną ustalone we współpracy z Instytucją Pośredniczącą odpowiedzialną za realizację strategii ZIT dla KKBOF. Należy także pamiętać, iż dla przedsiębiorstw działających na terenie objętym ZIT KKBOF dostępne będą także środki w ramach innych działań I osi priorytetowej RPO WZ 2014-2020, w szczególności działanie 1.9 Inwestycje w przedsiębiorstwach poprzez instrumenty finansowe, na które przeznaczono 72,9 mln euro.
	813	1.15 Wsparcie kooperacji przedsiębiorstw, str. 66	Strategia ekspansji na rynki zagraniczne	Kiedy i jak będzie taka strategia tworzona?	Przedsiębiorca ubiegający się o wsparcie w ramach pierwszego typu projektów działania 1.15 będzie musiał posiadać dokument "Strategia ekspansji na rynki zagraniczne". Przedsiębiorca może przygotowanie takiego dokumentu sfinansować ze środków własnych lub np. w ramach bonu na specjalistyczne usługi IOB w działaniu 1.16.

	814	2.5 Transport miejski w ramach Strategii ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego, str. 97	Plan zrównoważonej mobilności miejskiej – określić co to za dokument.	Wcześniej nie wskazywano na potrzebę posiadania takiego dokumentu. Prosimy o sprecyzowanie, co to za dokument.	Informację o konieczności posiadania takiego dokumentu, lub odniesienie się do szczegółowych kwestii standardowo w nim zawartych w innym dokumencie, wskazano w RPO WZ 2014-2020: "Wszystkie projekty dotyczące zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym transportu publicznego muszą uwzględniać szersze podejście, wpisując się w odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności strategię miejskie lub, dla obszarów aglomeracyjnych, kompleksowe plany gospodarki niskoemisyjnej oraz wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej, jako osobnego dokumentu lub elementu planów gospodarki niskoemisyjnej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i
	815	2.7 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej, str. 105	Uwzględnić odrębne środki finansowe i przydzielić je do ZIT KKBOF.	Dlaczego przydzielono odrębne środki na to działanie dla SOM, ale nie dla KKBOF?	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. KKBOF będzie mógł korzystać z puli środków dla całego regionu - obecnie działanie 2.5
	816	2.9 Modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych, str. 114	Uwzględnić odrębne środki finansowe i przydzielić je do ZIT KKBOF.	Dlaczego przydzielono odrębne środki na to działanie dla SOM, ale nie dla KKBOF?	ZIT SOM ma wyodrębnioną alokację ponieważ jako ZIT miasta wojewódzkiego miał predefiniowaną kwotę wsparcia w ramach całego RPO WZ. KKBOF będzie mógł korzystać z puli środków dla całego regionu - obecnie działanie 2.5
	817	2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, str. 124	Działanie 2.11 Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi oraz Działanie 2.12 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł mają taki sam opis, cel, wskaźniki.	Czy taki sam opis, cel i wskaźniki wynika z omyłki w dokumencie? Brakuje działania, które umożliwiłoby modernizację sieci ciepłowniczych w celu zmniejszenia strat energii i ograniczenie emisji CO2 .	To nie są takie same działania. Projekty w działaniu 2.11 muszą wykazać udokumentowaną likwidację instalacji o wysokiej emisji. To na podstawie alokacji dla działania 2.11 oszacowano szacunkowy spadek emisji dwutlenku węgla w Programie. W działaniu 2.12 nie jest wymagane zamknięcie instalacji wytwarzającej energię w oparciu o paliwa kopalne.
	818	Str. 156	Pojawia się na górze strony tytuł osi: IV Naturalne otoczenie człowieka, a powinna być nadal III. Ochrona środowiska	Pomyłka w tytule osi priorytetowej	Uwaga zostanie uwzględniona.

<p>Anna Szczepańska Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</p>	<p>819</p>	<p>7.2 Usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej w KIS, CIS, ZAZ, WTZ Typ beneficjenta: - jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia JST, - podmioty Ekonomii Społecznej zajmujące się aktywizacją społeczno-zawodową osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, - podmioty integracji społecznej (w tym: centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności</p>	<p>Wprowadzenie dodatkowego typu beneficjenta: spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.</p>	<p>Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, są to podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, między innymi w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto przed zatwierdzeniem Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej spółki non-profit zaliczane są do podmiotów ekonomii społecznej. Spółka non-profit KARR S.A. jest spółką, która od 2010 roku działa intensywnie w obszarze wsparcia osób zagrożeniem społecznym, iż zasadnym jest umożliwienie podobnym instytucjom aplikowania w przedmiotowym działaniu.</p>	<p>Dodanie proponowanego typu beneficjenta jest niemożliwe ze względu na brak w katalogu beneficjentów w zatwierdzonym przez Komisję Europejską RPO.</p>
<p>Powiat Kołobrzeski/Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu</p>	<p>820</p>	<p>Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych, pkt. 17 Alokacja</p>	<p>Prosimy o rozważenie możliwości zwiększenia alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.</p>	<p>W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 roku i przesłanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn.: WP.0211.13.2013/2014.RW z 04.11.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPO WZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie projektu na 85%, kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie ww. projektów ujęta w RPO WZ powinna wynieść 162,35 mln zł tj. biorąc pod uwagę aktualny kurs euro 40,58 mln euro. Natomiast kwota 12,40 mln euro wpisana do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WZ na lata 2014-2020 stanowi jedną trzecią wnioskowanej kwoty. Pozostawienie środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania 5.4 na proponowanym poziomie spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że każdy z powiatów dokonał wyboru projektów do realizacji zgodnie z następującymi kryteriami: - każdy powiat przedstawi projekt modernizacji jednej drogi powiatowej, - zaproponowana do modernizacji lub przebudowy droga powiatowa będzie rozwiązywać istotne problemy komunikacyjne powiatu głównie w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, które mają szansę na rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w danym powiecie,</p>	<p>Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.</p>

Rafał Dąbrowski Izba Rzemieślnicza Małej i Średniej Przedsiębiorczości	821	II Gospodarka niskoemisyjna Działanie 2.11	Typ beneficjenta – są wpisane organy administracji rządowej prowadzące szkoły, brakuje uszczegółowienia możliwości udziału szkół prowadzonych przez inne podmioty.		Wprowadzenie dodatkowego typu beneficjenta nie jest możliwe ze względu na brak takiego beneficjenta w katalogu beneficjentów w RPO. Wprowadzenie nowego typu beneficjenta do RPO wymagałoby otwarcia procedury renegocjacji Programu. Wydaje się, że tak szeroki katalog beneficjentów umożliwia ubieganie się o wsparcie innym podmiotom prowadzącym szkoły (JST, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, itp)
	822	VI RYNEK PRACY 6.3 Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement	Proponuje się wpisanie w Typach projektów: potwierdzanie kwalifikacji zawodowych - egzaminy	Szkolenia, kursy bez potwierdzonych kwalifikacji zawodowych nie dają uprawnień pracownikom do wykonywania danego zawodu. Jednocześnie egzaminy są formą potwierdzenia wiedzy i umiejętności zawodowych.	Uwaga możliwa do uwzględnienia na poziomie Regulaminu konkursu.
	823	VII WŁĄCZENIE SPOŁECZNE 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społecznozawodow ą wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej	Proponuje się wpisanie w Typach projektów: potwierdzanie kwalifikacji zawodowych - egzaminy	Szkolenia, kursy bez potwierdzonych kwalifikacji zawodowych nie dają uprawnień pracownikom do wykonywania danego zawodu. Jednocześnie egzaminy są formą potwierdzenia wiedzy i umiejętności zawodowych.	Uwaga możliwa do uwzględnienia na poziomie Regulaminu konkursu.

	824	VIII EDUKACJA 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego	Typy projektów – 3. Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym w szczególności poprzez: a) włączenie pracodawców lub przedsiębiorców w system egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, w tym m. in.: tworzenie przez pracodawców lub przedsiębiorców ośrodków egzaminacyjnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji; upoważnionych przez właściwą okręgową komisję egzaminacyjną do przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie, udział pracodawców lub przedsiębiorców w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodach w charakterze egzaminatorów,	Brakuje zapisów o włączeniu pracodawców i przedsiębiorców w system rzemieślniczy egzaminów potwierdzających kwalifikacje. System równoważny w zakresie potwierdzania kwalifikacji zawodowych rzemieślniczych. Zgodnie z rozporządzeniami szczegółowymi „Wniosek składa się w izbie rzemieślniczej, z tym że osoba, o której mowa w § 6 pkt 1, składa wniosek w izbie rzemieślniczej, w której zrzeszony jest rzemieślnik, u którego ukończyła naukę zawodu, lub cech sprawujący z upoważnienia izby rzemieślniczej nadzór nad przebiegiem przygotowania zawodowego, o którym mowa w art. 3 ust. 6 ustawy”. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 14 września 2012 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych	Zapis przedstawiony w SOOP nie wyklucza zdaniem IP podejmowania działań z zakresu rzemieślniczego systemu potwierdzania kwalifikacji zawodowych.
	825	VIII EDUKACJA 8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego.	Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia – są wpisani instruktorzy praktycznej nauki zawodu – brakuje nauczycieli praktycznej nauki zawodu.	Dz.U. 2010 nr 244 poz. 1626 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu definiuje instruktora praktycznej nauki zawodu jako zajęcia praktyczne prowadzone u pracodawców i w indywidualnych gospodarstwach rolnych.	Uwaga przyjęta.
MEDEN-INMED Sp. z o.o.	826	Uwaga ogólna	Proponujemy, aby produkcja sprzętu rehabilitacyjnego, głównie z zakresu neuro-rehabilitacji i geriatry - we współpracy z uczelniami i instytucjami naukowymi z regionu i kraju, stała się Inteligentną Specjalizacją Pomorza Zachodniego ISPZ. Proponujemy hasło promocyjne : Profesjonalna Inżynieria Medyczna w neuro-rehabilitacji i geriatry - Inteligentną Specjalizacją Pomorza Zachodniego.		Określenie inteligentnych specjalizacji województwa wymaga jasnego wyobrażenia co do potencjałów regionu. Istotnym elementem identyfikacji obszarów, w których region odnajduje swój potencjał do bycia bardziej konkurencyjnym niż inni jest proces przedsiębiorczego odkrywania. Podstawą do rozwijania inteligentnych specjalizacji jest także identyfikacja oparta na kryteriach skali, unikatowości i jakości ustalana na podstawie danych statystycznych i skarbowych. Ważna jest również widoczna współpraca sfery badawczo-rozwojowej z przedmiotowym przemysłem. W tej sytuacji uwagę zgłaszającego można jedynie potraktować jako postulat objęcia produkcji sprzętu rehabilitacyjnego procesem przedsiębiorczego odkrywania. Tak rozumianą prośbę należy uznać za zasadną.

Powiat Policki	827	Działanie 5.4 Budowa i przebudowa dróg powiatowych pkt. 17 Alokacja	Prosimy o zwiększenie alokacji środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów w ramach działania do wysokości proponowanej w koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego.	W koncepcji rozwoju dróg powiatowych wypracowanej przez Konwent Starostów Powiatów Województwa Zachodniopomorskiego na posiedzeniu w dniu 29.09.2014 r. i przestanej do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (pismo o sygn. WP.0211.2014 r.) kwota całkowita zadań dotyczących przebudowy lub modernizacji dróg powiatowych na terenie woj. zachodniopomorskiego planowanych do realizacji w ramach RPOWZ została określona na kwotę 191 mln zł. Przyjmując maksymalny poziom dofinansowania na poziomie 85 %, otrzymujemy kwotę 162,35 mln zł czyli ok. 40,58 mln euro. Alokacja wskazana w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPOWZ na lata 2014-2020 dla działania 5.4 to 12,40 mln euro co stanowi 1/3 wnioskowanej kwoty. Tak niski poziom wsparcia spowoduje znaczne ograniczenie inwestycji na drogach powiatowych, tym bardziej że brak jest informacji na temat kontynuacji Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych (schetyńówki). Środki z RPOWZ mogą okazać się jedynymi z których samorządy powiatowe będą mogły sfinansować modernizację dróg. Ograniczenie działań w tym zakresie spowoduje dalszą degradację stanu dróg co wpłynie na jakość połączeń drogowych w regionie i przyniesie efekt negatywny w kwestii rozwoju zarówno społecznego jak i gospodarczego (brak inwestorów wzrost	Środki na wsparcie dróg lokalnych zostały ograniczone w Umowie Partnerstwa do maksymalnie 15% wszystkich środków na drogi. W wyniku negocjacji programu udało się wynegocjować ogólną kwotę wyższą niż pierwotnie proponowana przez KE i MIR. Dzięki temu kwota na drogi lokalne również wzrosła. Następnie kwota ta została rozdzielona pomiędzy gminy z obu ZIT i powiaty. Powiatom przypadło ponad 50% środków tej ograniczonej puli.
----------------	-----	---	---	---	--